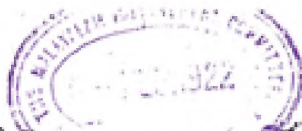

ഭർത്തൃഹരി.

വിചിത്രനീതിസംക്ഷിതം.

ഭർത്തൃഹരി.

വിരചിതനീതിസുഭാഷിതം.

മാതൃവലിക്കു ഡിസ്ട്രിക്റ്റ് ജെ.സ്കൂൾ അധീനന
നാട്ടുകാരത്തിൽ അമ്പലത്തിങ്കൽ

മ. രാ. രാ. കൊച്ചുണ്ണികുഞ്ഞാവ്
അവകുമാർ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട
വ്യാഖ്യാനസമിതി.

ടി-വാരിക നിന്നും അവകാശം സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ള
വലിയവിലാസത്തു വീട്ടിൽ സുബ്ബരത്ന
പെരുമാറ്റം

വിദ്യാഭിവാദിനി, അച്ചുക്കുടം ഉടമസ്ഥൻ
എസ്. റി. റെഡ്ഡർ
അവകാശംവാങ്ങി

“വിദ്യാഭിവാദിനി” അച്ചുക്കുടത്തിൽ
അച്ചടിച്ച്
കൊല്ലം.

കാംപതിപ്പ് കാപ്പി—ജെ.
കാപ്പിറൈറ്റ് ജെ.സ്കൂൾ ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

ഭർത്തൃഹരി.

വിരചിത നീതി സുഭാഷിതം.

ഹരിഃ ശ്രീഗണപതയെ നമഃ അവിഷ്ണുമസ്തു.

വന്ദനശ്ലോകം.

അനന്ദചിന്താമയേനരൂപം
യത്തത്വമുച്ചൈപ്രവദന്തിസന്തഃ
തത്സ്രഹനിശ്ശേഷപദാത്മസാരം
പദാത്മസിദ്ധൈശ്ശരണപ്രപദ്യേ.
ശ്ലോകം.

ദിശാലാഭ്യനവച്ചിന്നാനന്ദചിന്താമൃത്തയേ-
സ്യാനുഭൂതൈകമാനായ നമശ്ശാന്തായതേജസേ. ൧
അപായം.

ദിശാലാഭ്യനവച്ചിന്നാനന്ദചിന്താമൃത്തയേ സ്യാനുഭൂ-
തൈകമാനായ ശാന്തായ തേജസേ നമഃ അസ്തു.
അർത്ഥം.

ദിശാലാഭ്യനവച്ചിന്നാനന്ദചിന്താമൃത്തിനായും = ദിശാലാഭി-
കളാൽ കിഴക്കു തെക്കു പടിഞ്ഞാറു വടക്കു ഉപരിഭാഗം ഭൂഭാഗം
ഭൂതദവിഷ്ണുപേർത്തമാനകാലങ്ങൾ സതപാജസ്തമോഗുണങ്ങളിൽ
നിന്നുണ്ടായിരിക്കുന്ന വിക്ഷേപശക്തി കാര്യമായ ഭൂമി അറിവുണ്ടാ-
കുന്ന പ്രപഞ്ചാദിസകല പദാർത്ഥങ്ങൾ ഗുണയുഗത്തിൽനിന്നും ഉ-
ണ്ടായിട്ടുള്ള പഞ്ചഭൂതങ്ങൾ തത്ത്വരൂപമാകുന്ന ദേഹാദി ചരാച-
രവസ്തുക്കൾ ഉപകളാൽ അനവച്ചിന്നമായി തിരിച്ചു അറിയിക്കപ്പെട്ടു-
ടത്തതായി അനന്ദമാത്രമായിത്തന്നെ ഹിത കർമ്മഹിതങ്ങളും പ-
ഞ്ചഭൂതങ്ങളും സതപാജസ്തമോഗുണങ്ങളും മഹസ്തുത്വവും കടന്നു
നിർവ്വികാരമായി വിവസ്യുന്ന സ്ഥിതിയായി ചിന്താമൃതമായി അഖണ്ഡ-
മായി ആദ്യത്തോപധിരഹിതമായി സ്ഥിരമായി പ്രകാശിക്കുന്ന
അറിവോടുകൂടിയ സ്വരൂപമായും സ്വാനുഭൂതൈകമാനമായും നി-
ജാനുഭവംതന്നെ സ്വപ്രകാശത്തിനു മുഖ്യകാരണമായും അത്ത് ഐ-
ശ്വര്യം എന്നാൽ മണികളുള്ളിലെ ചരടാപാലെ ബ്രഹ്മാദിഗുണപ-
ര്യന്തം ചരാചരോപാധികളിൽ പ്രാപ്തമായും അഖണ്ഡമായും ചി-

ലഭ്യുന്ന പരമാത്മാവിനെ സ്വാകൃതിയായിക്കണ്ടു അനുഭവിക്കുന്നതായും ശാന്തമായും ക്രോധരഹിതമായും പ്രസന്നതയോടുകൂടിയിരിക്കുന്നതായും ഉള്ള തേജസ്സിനായിക്കൊണ്ടു ബ്രഹ്മജ്യോതിസ്സിനായിക്കൊണ്ടു. നമസ്സ് = നമസ്കാരം ഭവിക്കട്ടേ.

താല്പര്യം.

ബ്രഹ്മാന്തർഭൂതന്മാരാകുന്ന മറ്റു ദേവന്മാരെ സേവിക്കുന്നതിനേക്കാൾ ബ്രഹ്മത്തെ സേവിക്കുന്നതുതന്നെ യോഗ്യമെന്നു ചച്ഛ് ഗുണമകർത്താവാകുന്ന യോഗിശ്രേഷ്ഠൻ ഇപ്രകാരം ബ്രഹ്മവന്ദനം ചെയ്യുന്നു.

ശ്ലോകം.

ബോദ്ധാഭാമത്സരഗ്രസ്താഃ പ്രവേശുനദൃഷിതാഃ
അബോധോപഹതാശ്ചാസ്മ്യ ജീണ്മംഗേസുഭാഷിതം.

അനവതം.

ബോദ്ധാഃ മത്സരഗ്രസ്താഃ ഭവന്തി പ്രവേഃ സുതദൃഷിതാഃ ഭവന്തി അസ്മ്യ അബോധോപഹതാഃ ച ഭവന്തി അംഗേ സുഭാഷിതം ജീണ്മം.

അർത്ഥം.

ബോദ്ധാക്കൾ = അറിവുള്ള ജനങ്ങൾ. മത്സരഗ്രസ്തന്മാരായി = അസുയരകാണ്ടു വ്യാപ്തന്മാരായിത്തീർന്നവർ. പ്രദൃഷ്ടാർ = അദ്ധ്യന്തർ. സുതദൃഷിതന്മാരായി = സുതംകൊണ്ടും ഗവ്കൊണ്ടും ദൃഷിതന്മാരായി കെട്ടപറയി ഭവിക്കുന്നു. അസ്മ്യന്മാർ = മുൻചൊന്നതൊഴികെച്ചുള്ള ജനങ്ങൾ. അബോധോപഹതന്മാർ, അബോധകൊണ്ടു = അറിവുകേടുകൊണ്ടു. ഉപഹതന്മാരായി = പീഡിതന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു. അംഗേ = തന്റെ ദേഹത്തിൽ തന്നെ. സുഭാഷിതം = വിതവചനം. ജീണ്മമായിരിക്കുന്നു = മറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

കുതഗ്രന്ഥത്തെ പ്രചാരം ചെയ്യേണ്ടതിന് അറിവുള്ളവരോ പ്രദൃഷ്ടരോ താല്പര്യക്കാരായി ഉത്സാഹിക്കണം. അതിൽ അറിവുള്ളവരു മത്സരത്തോടുകൂടിയും പ്രദൃഷ്ടർ ഗവ്ത്തോടുകൂടിയും മറ്റുള്ളവർ അറിവില്ലാതെയും ഇരിക്കുന്നു. അതിനാൽ സുഭാഷിതഗ്രന്ഥങ്ങൾ പ്രചാരംകൂടാതെ മറഞ്ഞുപരുന്നു.

നീതിസുഭാഷിതേ മുർഖപലതി.

ശ്ലോകം.

അജ്ഞസ്സഖചാരാഖ്യസ്സപതമാരാഖ്യതേ വിശേഷജ്ഞഃ
ജ്ഞാനപ്രവൃത്തിഭാഗേ ബ്രഹ്മാപന്നമെന്നുള്ളതുകൊണ്ട്.

are not a

மாட்டி

CCJ 40

0007_100

അവസ്ഥ

മകരവശുദ്ധം ഏകാന്തതയിൽ നിന്നും മകരമണ്ഡലത്തിൽ ഒരു വൃത്തികളെ ഏകമണ്ഡലത്തിൽ നിന്നും. മണ്ഡലം = മണ്ഡലം = ശബ്ദം. ബലാൽക്കാലം ചെയ്തിട്ടു = പ്രയാസം ചെയ്തിട്ടു. ഉപരിക്കാലം = പഴയ കാലം. പ്രവാഹമുദാഹരിക്കാതിരിക്കുന്നു = ഇതിനെപ്പറ്റി നീക്കം ചെയ്യരുത്. നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. സമുദ്രത്തെപ്പോലും = കടലിനെപ്പോലും. സന്തതിക്കാലം = പ്രപഞ്ചത്തെപ്പോലും. കോപിയാതിരിക്കുന്നു = ദേവന്മാർ വിഷമമില്ലാത്ത നിലയിൽ കാണുന്നു.

വിഷയമായകൊണ്ടു മേൽകരമായിരിക്കുന്ന ഭൂമിഗതത്തെയും=സമുദ്രത്തെയും ശിംസ്സിംകൽ=തലയിൽ. പുറപ്പെടുന്നപാലം=പുറപ്പെടുന്നപോലം. ധിക്കാരം=ചിട്ടക്കാരം. പ്രതിനിവിഷ്ഠമുൾപജനചിത്തത്തെ അകട്ടെ അല്ലത്താനംകൊണ്ടു സകലവും അറിയാമെന്നു ഉറച്ചിരിക്കുന്ന അറിവില്ലാത്തവന്റെ മനസ്സിനെ അകട്ടെ. അറാധിപ്പിക്കുക=സമർപ്പിക്കുകയില്ല.

താല്പര്യം

മേൽപറഞ്ഞ വളരെ അസാധ്യങ്ങളായ കർമ്മങ്ങളെ ചെയ്യാവു സമർത്ഥനെന്നു താൻതന്നെ ഉറപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന മുർഖ്യലികളെ അറസരിപ്പിക്കുന്നതു വളരെ പ്രയാസമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

വദന്തേ സിക്താസു തൈലമപിയന്തഃ പീഡയൻ
പിഞ്ചെച്ചുതൃണതൃണീകാസു സവിവം പിപാസർദ്ദിതഃ
കദാചിദപിപിത്യുഷ്ണശരവിഷാണമാസാദയേ
ന തു പ്രതിനിവിഷ്ഠമുൾപജനചിത്തമാദായേൽ. ൭

അനവധം

ജനഃ യന്തഃ പീഡയൻ സിക്താസു തൈലം അപി വദന്തേ പിപാസർദ്ദിതഃ ജനഃ തൃണതൃണീകാസു സവിവം ച പിഞ്ചൽ പത്യുഷ്ണൻ ജനഃ ശരവിഷാണം അപി കദാചിത് അസാദയേൽ പ്രതിനിവിഷ്ഠ മുൾപജനചിത്തം തു ന അദായേൽ.

അർത്ഥം.

ജനം=ലോകം. യന്തം=യേതുവായിട്ടു യന്ത്രാദിയിവിട്ടു കലശിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ഇങ്ങനെ പ്രയാസംമേറിയവായിട്ടു. സിക്തകളിൽ=മണലുകളിൽ. തൈലത്തെപ്പോലും=ചൂണ്ണയെപ്പോലും വദിക്കും=പ്രാപിക്കും. പിപാസർദ്ദിതനായിരിക്കുന്ന, പിപാസയാൽ=ഭാരത്താൽ. അർദ്ദിതനായിരിക്കുന്ന=ഭുജിക്കപ്പെട്ടവനായിരിക്കുന്ന. ജനഃ തൃണതൃണീകകളിൽ=അഭിശ്ചരൻഅത്യുഷ്ണങ്ങളായ ശ്ലോകളിൽ. സവിവത്തെയും=വെള്ളത്തെയും. പാനചെയ്യും=കുടിക്കും. പത്യുഷ്ണനായിരിക്കുന്ന=നാനാദേശത്തും സഞ്ചരിക്കുന്ന ജനം. ശരവിഷാണത്തെപ്പോലും=മുയൽ കൊമ്പിനെപ്പോലും. കരിക്കൽ=കരുവോളയിൽ. അസാദിക്കും=വദിക്കും. പ്രതിനിവിഷ്ഠമുൾപജന ചിത്തത്തെ അകട്ടെ=അജ്ഞാനംകൊണ്ടു വിദ്വാനെന്നറച്ചിരിക്കുന്ന മുൾപജനയുടെ മനസ്സിനെ അകട്ടെ അറാധിക്കുകയില്ല=സമർപ്പിക്കുകയില്ല.

താല്പര്യം

മേൽപറഞ്ഞ വില്ലാ അസാധ്യകർമ്മങ്ങളെക്കൊണ്ടും താനേ ഉറ

ചിരിക്കുന്ന ദർശനലിഖിത സമ്മതിപ്പിക്കുന്നതു വളരെ വളരെ അസാധ്യമാകുന്നു.

ശ്ലോകം

വ്യാളംബാമൃണാളതന്തുഭിസംസാരോദ്ധംസമുജ്ജ്വലതേ
 ഭേദേന പര്യമണീൽ ശിരീഷകസുമപ്രാണേന സന്ദൃഗ്ദ്ധതേ
 മാധുര്യം മധുവിന്ദുനാമധയിതും ക്ഷാരാംബുധേരീമതേ
 മൂർഖാന്യഃ പ്രതിനേതുമിച്ഛതിബലാൽസുരൈസ്സധാസ്വന്ദിഭിഃ
 അനന്തം

സുധാസ്വന്ദിഭിഃ സുരൈഃ ബലാൽ മൂർഖാൻ പ്രതിനേതും
 യഃ ഇച്ഛതി അസൗ വ്യാളം ബാമൃണാളതന്തുഭിഃ രോദ്ധം
 സമുജ്ജ്വലതേ പര്യമണീൽ ശിരീഷകസുമപ്രാണേന ഭേദേന സന്ദൃഗ്ദ്ധ
 തേ ക്ഷാരാംബുധേഃ മധുവിന്ദുനാ മാധുര്യം മധയിതും രോഹിതേ.

അർത്ഥം

സുധാസ്വന്ദികളായി=അമൃതം കഴി കിയുകൊണ്ടു ഇരിക്കുന്നവരായ
 സുരന്മാരെക്കൊണ്ടു=നല്ല പാൽമരങ്ങളെക്കൊണ്ടു. ബലാൽ=അരം
 ചെയ്തിട്ടും, മൂർഖന്മാരെ=അറിവില്ലാത്തവർക്കെ. പ്രതിനയിപ്പി
 ക്കുന്നതിന്നു=സമ്മതിപ്പിക്കുന്നതിന്നു. ഇച്ഛവന്നൊരുത്തൻ ഇച്ഛിക്കുന്നു
 വോ=ആഗ്രഹിക്കുന്നുവോ. ഇവൻ വ്യാളത്തെ=മരം വൊട്ടിയിരിക്കു
 ന്ന ആറായെ. ബാമൃണാളതന്തുക്കളെക്കൊണ്ടു=ഇളയ താമരത്ത
 ണ്ടിപ്പുള്ള റുലുകളെക്കൊണ്ടു. രോഹനം ചെയ്യുന്നതിനായിട്ടു=കെട്ടി
 നില്ക്കുന്നതിനായിട്ടു. സമുജ്ജ്വലിക്കുന്നു=തൂണിയുന്നു. പര്യമണി
 ക്കത്തു=വൈഭവത്തെ ശിരീഷകസുമപ്രാണങ്ങളൊണ്ടു=പാർശ്വവിൻറെ
 അറ്റംകൊണ്ടു. ഭേദനം ചെയ്യുന്നതായിക്കൊണ്ടു=തുളയ്ക്കുന്നതിനായി
 കൊണ്ടു. സന്ദൃഗ്ദ്ധിക്കുന്നു=അഗ്രഹിക്കുന്നു. മധുവിന്ദുവിനാൽ=
 തേൻതുള്ളിയാൽ. ക്ഷാരാംബുധിക്കു=വവണ്ണസമുദത്തിന്നു. മാധുര്യ
 ത്തെ=മധുരസുരത്തേ, മധിപ്പിക്കുന്നതിന്നു= അക്കിത്തീക്കുന്നതിന്നു.
 ഉരഹിക്കുന്നു=ഇച്ഛിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

ദർശനലിഖിത അനുസരിപ്പിക്കാമെന്നുള്ള വിചാരംകൂടെ മേ
 ലുറഞ്ഞ വിചാരങ്ങൾപോലെ ഏറ്റവും അനുചിതമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

സ്വായത്തമേ കാന്ത ചിത ചിയാത്രാ
 വിനിർമ്മിതം ജ്വാലനമന്യതായാ
 വിശേഷതസ്സ ച വിദാംസമാജേ
 വിഭൂഷണമേതനമപണ്ഡിതാനാം.

അനന്തരം.

വിധാതു സ്വായത്തം ഏകാന്തമിതം വിശേഷതഃ സർവ്വവി
ദാം സമാജേ വിശുദ്ധണം മതേനം അപണ്ഡിതാനാം അജ്ഞാതാ
യാഃ പ്ലാഭനം വിനിർമ്മിതം.

അർത്ഥം.

വിധാതാവിനാൽ=ബ്രഹ്മവിനാൽ. സ്വായത്തമായും=പരാ
പേക്ഷകൂടാതെ സ്വാധീനമായും, ഏകാന്തമിതമായും=ഏറ്റവും
അനുകൂലമായും, വിശേഷിച്ചു, സർവ്വവിത്തുകളുടെ=സർവ്വജ്ഞാത
തെ. സമാജത്തിങ്കൽ=സഭയിങ്കൽ വിശുദ്ധനായും=അവകാരമാ
യും ഇരിക്കുന്ന, മതേനം=സംസ്കരിക്കാതെ ഇരിക്കുന്നതായും, അപ
ണ്ഡിതന്മാരുടെ=മുർഖന്മാരുടെ അജ്ഞായും=മൂഢതയും. പ്ലാഭനമാ
യിട്ടു=മറവായിട്ടു, നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടു=ഉണ്ടാക്കാപ്പെട്ടു.

താല്പര്യം

ദുർബ്ബലികൾ തന്റെ അജ്ഞാനത്തെ ചെളിപ്പെടുത്താതെ
ഇംഗ്ലാൻഡിലെ സന്തതയിൽ മിണ്ടാതെ ഇതന്നെ കൊള്ളുന്നതു വ
ളരെ ശോഭിക്കും.

ശ്ലോകം.

യദാകിഞ്ചിത്തേനാഥം ഗജഇവമദാസസ്സമവേം
രദാസർവ്വജ്ഞാസ്മിത്വേദവവിപ്ലവമമനഃ
യദാകിഞ്ചിതകിഞ്ചിത്ത്വേദമനസകാരാദപഗതം
തദാമൂർഖോസ്മിതിജപരജവമദോമേഘപഗതഃ

അനന്തരം.

അഥംകിഞ്ചിത്ത്വേനാഥം ഗജ ഇവ മദാസഃ സമവേം ത
ദാ സർവ്വജ്ഞഃ അസ്മി ഇതി മമ മനഃ അവവിപ്ലവം അവേൽ യദാ കി
ഞ്ചിത് കിഞ്ചിത്ത്വേദമനസകാരാൽ അപഗതം തദാ മൂർഖഃ അ
സ്മി ഇതിമമ മദഃ ജപഃ ഇവ പൃഥഗതഃ.

അർത്ഥം.

അൻ,കിഞ്ചിത്ത്വേനാഥി=അല്പം അറിഞ്ഞവനായി. എ
ല്ലാർ, ഗജഃ എന്നപോലെ=അന എന്നപോലെ, മദാസനായി=
ഗർവ്വിയനായിട്ടു. വേിച്ചുവോ അല്ലാർ, സർവ്വജ്ഞനായി=സക
ലകാര്യവും അറിഞ്ഞവനായി ചെിച്ചു. എന്നിങ്ങനെ എന്റെ മ
നസ്സു. അവവിപ്ലവമായി=ഗർവ്വത്താഴ്ന്നിരുന്നതായി വെിച്ചു. എല്ലാർ
കരകരേ, ബുദ്ധജനസകാരത്തിങ്കൽനിന്നും=വിദ്വാന്മാരുടെ സന്നി
ധിയിൽനിന്നും അറിയപ്പെട്ടുവോ അല്ലാർ. മുർഖനായി=വിവേ
കമീനനായിവെിച്ചു. എന്നിങ്ങനെ എന്റെ മദം. ജപം എ

ന്നപോലെ=(വൈദ്യന്മാരുടെ സമീപേനിന്ന) ജ്വാം എന്നപോലെ ഗമിച്ചു.

താല്പര്യം.

ചിലർ അല്പം അറിവുണ്ടെന്നുനടിച്ചു എങ്കിൽ ഉടനേസകലവും അറിയാമെന്നു അഹങ്കാരം ഉണ്ടാകും. അതുകൊണ്ടു നല്ലവിദ്യാന്മാരുടെ അടുക്കൽനിന്നും ക്രമാപോലെ പഠിച്ചു നല്ല അറിവുണ്ടാകുമ്പോൾ വൈദ്യന്മാരാൽ ജ്വാംപോലെ ശയം നീങ്ങി വിനയം ഉണ്ടാകും.

ശ്ലോകം.

കൃമികലചിതഃപാലാക്രിന്നപിഗന്ധീജ്ജ്വലിതം
നിരപമരസപ്രീത്യാലാഭൻകരാസ്ഥ് നിരാമിഷം
സുരപതിമപിശാപാർശ്വസംവിശോക്താശങ്കതേ
നന്ദിഗണയതിഷ്ടദ്രോണുപരിഗ്രാഹമമൽഗുതാം. ന്

അനവധം.

ശാ കൃമികലചിതഃ പാലാക്രിന്നം പിഗന്ധീ ജ്ജ്വലിതം നിരാമിഷം ലാസ്ഥി നിരപമരസപ്രീത്യാ ലാഭൻ സന് പാർശ്വസം സുരപതിം അപി വിശോക്താശങ്കതേ ഹി ക്ഷുദ്രഃ ജ്വൽദ്രഃ പരിഗ്രാഹമമൽഗുതാം ന-ഗണയതി.

അർത്ഥം.

ശാധ്യം=നായ്. കൃമികലചിതമായും=പുഴക്കൂട്ടത്തിൽ നിറയപ്പെട്ടതായും. പാലാക്രിന്നമായും=കടവാകളിൽ കൂടി കഴുകിയുംകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഉലംകൊണ്ടു നനയപ്പെട്ടും. പിഗന്ധിയായും=ദുഗ്ന്ധത്തോടു കൂടിയതായും. ജ്ജ്വലിതമായും=നിന്ദിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യമായും. നിരാമിഷമായും=മാസം ഇല്ലാത്തതായും. ലാസ്ഥിയെ=ലക്ഷത്തിന്റെ=കഴുതയുടെ അസ്ഥിയെ=എടുത്തിനെ. നിരപമരസപ്രീതിയോടുകൂടി=ഉപമയില്ലാത്ത രസമെന്നുള്ള വാത്സല്യത്തോടു കൂടി. ലാഭനായി=കേന്ദ്രിച്ചുംകൊണ്ടിരിക്കുന്നവനായിട്ടു. പാർശ്വസനായം=അടുക്കൽ നിൽക്കുന്നവനായ. സുരപതിയെപ്പോലും=ജന്മനെപ്പോലും. വിശോകനംചെയ്തിട്ടു=നോക്കിട്ടു. ശങ്കിക്കുന്നില്ലാ=മറുക്കുന്നില്ലാ. അശ്ചത്വം=അതിനെക്കുറിച്ചു. ക്ഷുദ്രനായിരിക്കുന്ന=നീലനായിരിക്കുന്ന ജന്മ. പരിഗ്രാഹമമൽഗുതയെ=പരിഗ്രാഹ വസ്തുവിൽ സർവ്വകരിക്കുന്ന പദാർത്ഥത്തിൽ. മമൽഗുതയെ=താഴ്മയെ. ഗണിക്കുന്നില്ലാ=വിചാരിക്കുന്നില്ലാ.

താല്പര്യം

അറിവില്ലാത്തവന്റെ പ്രവൃത്തി വളരെ നിന്ദാതീതമെന്ന തീരുമാനമെന്നു ഉല്ലാ അവനു തന്റെ ദുസ്ത്യാപാപത്തെ സമ്മു

അർദ്ധം ആക്ഷേപിച്ചുകിടന്നു എന്നുള്ള വിചാരവും അശേഷം ഉണ്ടാകുന്നതല്ല.

ശ്ലോകം.

ശിഷ്യാർത്ഥംസ്വഗ്താൽപശുപതിശിംസുഃക്ഷിതിധരം
മഹീപ്രാദുതതംഗാവനിമവനേഷാപിജവധിം
അധോഗംഗാസേയപദമുപഗതാസ്സോകമഥാ
വിവേകഭ്രാന്താനാംവേതിവിനിപാതശ്ചതമുഖഃ ൧൦
അനന്തരം.

ഈ സ്വഗ്താൽ ശാർവം ശിഷ്യ ഉപഗതാ തദനു പശുപതിശിംസുഃ ക്ഷിതിധരം ഉപഗതാ ഉത്തരംഗാൽ മഹീപ്രാൽ അവനിം ഉപഗതാ അവനേഃ ച അപി ജവധിം ഉപഗതാ സാ ഇതം ഗംഗാസ്സോകം അധഃപദം ഉപഗതാ അഥവാ വിവേകഭ്രാന്താനാം ശതമുഖഃ വിനിപാതഃ വേതി.

അർത്ഥം.

യാതൊരു-ഗംഗാദേവി. സ്വഗ്ഗുണികൽനിന്നു=സ്വർല്ലോകത്തിങ്കൽനിന്നു. ശാർവ്വതരിഷണ=ശാർവസംബന്ധിയാതിരിക്കുന്ന. ശിഷ്യനെ=ഉത്തമംഗത്തെ ഉപഗതയായി=പ്രാപ്തയായി. അനന്തരം പശുപതി ശിഷ്യികൽനിന്നു=ശ്രീപാദേശ്വരന്റെതലയിങ്കൽ നിന്നു. ക്ഷിതിധരനെ=ഹിമവൽപർവതത്തെ. ഉപഗതയായി=പ്രാപ്തയായി. ഉത്തരംഗമായിരിക്കുന്ന=ഉന്നതമായിരിക്കുന്ന. മഹീപ്രാതികൽനിന്നും=പർവതത്തിങ്കൽ നിന്നും. അവനിയെ=ഭൂമിയെ. ഉപഗതയായി=പ്രാപ്തയായി. മുൻപൊന്ന ഗംഗാദേവതി. സ്സോകമായിരിക്കുന്ന=അല്ലമായിരിക്കുന്ന. അധഃപദത്തെ=താഴെയുള്ള സ്ഥാനത്തെ (പാതാളത്തെ) ഉപഗതയായി=പ്രാപ്തയായി. ഇതുപോലെവിവേകഭ്രാന്താർ=വിവേകം ഇല്ലാത്ത ജനങ്ങൾക്കു. ശതമുഖമായിരിക്കുന്ന=അനേകവിധമായിരിക്കുന്ന. വിനിപാതം=നാശം. വേദിക്കുന്നു=ഉണ്ടാകുന്നു.

താല്പര്യം.

വളരെ ശ്രോതൃതയുള്ള ഗംഗയ്ക്കും സ്ഥാനഭ്രംശം മുതലായ അനേക അനന്തങ്ങൾ സംഭവിച്ചതുപോലെ അറിവില്ലാത്തവനു വരുന്ന അനന്തവും ബാഹുവധികാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ശക്യോവാതേതുജ്ജ്വലനാഗ്നമുപശ്ലേഷണസുതൃതപോ
നാഗോദ്രാ നിശിതാംകശാനസമദോദണ്ഡേനഗോമർദ്ദഭ
വ്യാധിർഭേഷജസംഗ്രഹൈശ്ചവിവിധൈർബ്രഹ്മയോരൈവ്വിഷം
സർവസ്യഷ്ടധമസ്തിശാസ്ത്രവിഹിതംമുർദ്ധസ്യനാസ്തേഷധം.

അനന്തം.

ഈതളകു ജലേന സുശ്യാതപഃ ശുദ്ധ്യന്തഃ സമദഃ നാഗന്തഃ നിശ്ശതംകശേന ഗോമർദ്ദകേ ഭരണേനശ്യാധിഃ ഭേഷജസംഗ്രഹൈഃ വിഷം വിവിധൈഃ മന്ത്രപ്രയോഗൈഃ ച വാഞ്ചിതും ശക്തം സവിന്യശാസ്യ വിഹിതം ക്ഷയം അസ്തി മൃഗപന്യ ഹൃദയം ന അസ്തി.

അർത്ഥം.

ഈതളകു=അഗ്നി. ജലം=കൊണ്ടും=വെള്ളംകൊണ്ടും. സുശ്യാതപഃ=ശുദ്ധീകൃതം=ശുദ്ധം. ശുദ്ധ്യന്തഃ=മൃഗംകൊണ്ടും. സമദഃ സായിരിക്കുന്നു=മരിച്ചുവീടുന്നു. നാഗന്തഃ=ആനത്തലവൻ. നിശ്ശതംകശേനകൊണ്ടും=നിശ്ചിതമായിരിക്കുന്നു. മൃത്യുവുളളതായിരിക്കുന്നു. ഹൃദയംകൊണ്ടും=തൊട്ടികൊണ്ടും. ഗോമർദ്ദകേ=ചപ്പുളള ജാതിയും കഴിയും. ഭരണംകൊണ്ടും=വടികൊണ്ടും. ശ്യാധി=ഭോജനം. ഭേഷജസംഗ്രഹങ്ങളെക്കൊണ്ടും=ഭേഷജങ്ങളുടെഭാഗംകും. വേറ്റും, പൊടി, വടകും, ഇളിക, ഇങ്ങനെ മുളള മരണമുളള സംഗ്രഹങ്ങളെക്കൊണ്ടും. വിഷം=ഗാളം. വിവിധങ്ങളായിരിക്കുന്നു=വേററ്റപ്രകാരങ്ങളായിരിക്കുന്നു. മന്ത്രപ്രയോഗങ്ങളെക്കൊണ്ടും=മന്ത്രജപങ്ങളെക്കൊണ്ടും, വാഞ്ചനം ചെയ്താനായി കൊണ്ടും നിറത്തുപാനായി കൊണ്ടും. ശക്തമാകുന്നു=സുഖസാദ്ധ്യമാകുന്നു. സവിന്യനം=എല്ലാവരിനും. ശാസ്യവിഹിതംകായിരിക്കുന്നു=ശാസ്യങ്ങളിൽ വിധിച്ചതായിരിക്കുന്നു. ഹൃദയങ്ങൾ=പ്രതികൃതികൾ. ഭാഗിക്കുന്നുമുടകുന്നു=അല്ലത്തൊന്നുശാൽ സർവ്വതന്നെന്നു നയിക്കുന്നവനും. ക്ഷയം=പ്രതികൃതി. വേിക്കുന്നില്ലാ=ഉണ്ടാകുന്നില്ല.

താല്പര്യം.

സകലത്തിനും ശാസ്യങ്ങളിൽ മതന്നു പഠങ്ങാട്ടുണ്ട് അറിവില്ലാത്തവനു മരിച്ചതും ഒരു മതന്നും പഠങ്ങാട്ടില്ലാത്തതും അറിവുണ്ടുള്ള മൃഗപന്യ സധാധീനമാക്കുന്നതുതന്നെ അസാധ്യവും ആകുന്നു.

അഥ നീതിസുഭാഷിതേ വിദപത്ചലതി.

ശ്ലോകം.

ശാസ്യോപസംകൃതശബ്ദസുന്ദരഗീർജ്ജിതപ്രയോഗോ വിശ്വതാക്ഷവന്ദോവ സവിവിഷയതന്ത്രപ്രഭോന്നിർന്നാമ ജ്ഞാതും ച സുധാധിപന്യസുധീയസ്തപതംവിനാപീശാലഃ കാണ്യാസ്തപതീക്ഷയൈനമണയോമൈമംഗ്ലമപോതിതഃ

അനന്തരം.

ശാസ്ത്രോപസ്മൃതശബ്ദസുന്ദരമിഷ് ശിഷ്യപ്രഭയാനന്ദഃ
വമിത്രഃ ചന്ദ്രഃ നന്ദ പ്രഭഃ വിചന്തേ നിർഗ്നഃ വസന്തി
അൽ വസുധാധിപസ്തു ജാതും സുധിനഃ തു അത്ഥം വിന്നാ അപി
പരംശാഖഃ ദൈവ് കപരീകൃഷ്ണകൈർ അശ്വരഃ പാതിരഃ മണയ
കൃഷ്ണഃ ന സുദഃ.

അത്ഥം.

ശാസ്ത്രോപസ്മൃതശബ്ദസുന്ദരഗീതകളായി-ശാസ്ത്രങ്ങളെക്കൊ
ണ്ടു കൃതകളെങ്കിലും, തൽപര വേദാന്തം, മീമാംസാ, അലങ്കാരം ഉപാദി
ശാസ്ത്രോപസ്മൃതങ്ങളെക്കൊണ്ടു ഉപസ്മൃതങ്ങളായിരിക്കുന്ന-ശോഭി
ച്ചിരിക്കുന്നു. ശബ്ദങ്ങളെക്കൊണ്ടു-പദങ്ങളെക്കൊണ്ടു, സുന്ദരക
ളായിരിക്കുന്ന-മനോഹരകളായിരിക്കുന്നു. ഗീതകളോടു-ചാടുകളോ
ടു കൂടിയവയായി. ശിഷ്യപ്രഭയാനന്ദന്മാരായി-ശിഷ്യന്മാർ അന്യേ
രവരികൾക്കു. പ്രഭയങ്ങളായിരിക്കുന്ന-ഉപദേശിപ്പാൻ യോഗ്യ
ങ്ങളായിരിക്കുന്നു. അനന്തരങ്ങളോടു-ശാസ്ത്രങ്ങളോടു കൂടിയവയായി.
വിന്യാസന്മാരായി-പ്രസിദ്ധന്മാരായി. (ഉത്തമനയുത്ത) കവികൾ-
ഗുഹ്യര അല്ലെങ്കൾ വിദഗ്ദ്ധന്മാർ. യാതൊരുപ്രളവിന്റെ-പാ
തിയുടെ വിചന്തേനിഷ്ഠൻ-ദേശത്തിങ്കൽ. നിർഗ്നന്മാരായിട്ടു-ഭരി
തന്മാരായിട്ടു. വസിക്കുന്നുവോ-പാക്കുന്നുവോ. അതു-അ അവസ്ഥ.
വസുധാധിപന്റെ-ദശനാഥന്റെ. ജാതുകന്മാർ-മോശ്യമാക്ക
ുന്നു. സുധികളാകട്ടെ-ബുദ്ധിമാന്മാരാകട്ടെ. അത്ഥമേതാദ്യകാതെ
കണ്ടും-ധനമേതാദ്യകാതെകണ്ടും. പരംശാഖന്മാരാകുന്നു-പ്രളഭമാ
കുന്നു. തന്വ-ചിത്ര കപരീകൃഷ്ണകന്മാരായി-വിവരമറിപ്പാൻ പരിചയ
മില്ലാത്തവരാൽ. അശ്വരത്തിങ്കൽനിന്നും-കോളു കൂതലിയിനിന്നു. പാതി
രങ്ങളായിരിക്കുന്ന-മാഴ്ച ഉല്പത്തിയിരിക്കുന്നു. മണികൾ-അങ്ങരും. ക
ഷ്ണങ്ങളായിട്ടു-വിവരമറഞ്ഞവയായിട്ടു. കോഴായില്ല-കീടകളല്ലാ.

അല്ലയോ.

വിദഗ്ദ്ധന്മാരെ ധനികന്മാരാക്കിയവയെത്തരൂ പ്രഭിരൂതമാകുന്നു.
അതല്ലാതെയുള്ള അവസ്ഥയിൽവെട്ടുണ്ടാകുന്ന കുറച്ചിൽ പ്രഭി
രൂട്ടെ സംബന്ധിക്കുന്നതുപ്രകാരം ബുദ്ധിമാന്മാരെ സംബന്ധിക്കു
ല്ല. ഉപാദാനം ഒരു ഭരതത്തെ നോട്ടംതിരിയാത്തവൻ വിവരമറഞ്ഞ
കുറച്ചു പരത്താവും അതിന്റെ വിവരമറഞ്ഞും അതു സാമീപ്യത്തെ
താഴും വരാത്തതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പരമേതൃത്വമിന്നാശാപരകൈരപി ശോപുണ്ണാതിയശബ്ദാ
പൃത്തിശ്ചപ്രതിപാദയാനമനിരപ്രാപ്തോതിവൃത്തിപാദം

കല്യാണത്തോടു ചിന്തപ്രയാതിനിയനം വിദ്യാഭ്യസനമേതം
 യേഷാമതാൽ പ്രതിഭാനമുജ്ജ്വലതത്വം കൈസ്സസ്സമസ്തലം തേ
 അനന്തരം.

ഇതി വിദ്യാഭ്യാസം ധനം യന്തുരശോഭനം നന്മാതി നന്മാതി കി
 മപി രം പുണ്യം ചി അനീരം അത്മീയ പ്രതിപാദ്യമാനം അപി
 പരം വൃദ്ധിം പ്രാപ്തോതി കല്യാണത്തോടു അപി നിയനം ന പ്രയാതി
 (തൽ ധനം) യേഷാം അന്തഃ അസ്തിഃ താൻ പ്രതി (മേഠ) ഇതഃ
 മാനം ഉജ്ജ്വലത കൈസ്സമസ്തലം.

അർത്ഥം.

യാതൊരുവിദ്യാഭ്യസനവീതിക്കു ന്നവിദ്യയെന്ത പേരോടുകൂടിതി
 കിടന്നു. ധനം=സമ്പത്തു. യന്തുരമാകാൻ=കുറഞ്ഞതാക്കുക. ഗോ
 ചരങ്ങൾ=മൃഗങ്ങൾ. യാനം=ചെയ്യുന്നില്ലാ=പ്രാപിക്കുന്നില്ലാ. എ
 ല്ലാസ്താഴ്=എല്ലാസമയത്തും. ദാശാമശോഭനമായിരിക്കുന്നു=ഇന്നു
 പ്രകാശമെന്നു പറവാൻ പാടില്ലാത്തതായിരിക്കുന്നു. ശേമിതനം=വൃ
 ധ്വം. അത്മീകരം=അതിനൊന്നും=നാ ചിക്കുന്നതൊന്നിടക്കൊണ്ടു. പ്ര
 തിപാദ്യമാനമായിത്തന്നാവും=കൊടുക്കപ്പെട്ടിത്തന്നാവും. ച. യേഷാതി
 ക്കുന്ന=അധികമായിരിക്കുന്നു. വൃദ്ധിത=വർദ്ധനത. പ്രാപിക്കുന്നു=
 ലഭിക്കുന്നു. കല്യാണത്തോടുപോലും=പ്രകൃതകാലങ്ങളിൽപോലും.
 നിയനത്തെ=നാശത്തെ. പ്രായാണം=ചെയ്യുന്നില്ല=നാചിക്കുന്നില്ല.
 അ ധനം=അ സമ്പത്തു. യാതൊരുത്തന്റെ=യാതൊരു വിദ്വാന്റെ
 തെ. അനന്തമാഗതികൾ=ഗുഹ്യാന്തർമാഗതികൾ, അല്ലെങ്കിൽ
 മൃത്യുതന്മാരികൾ. യേഷിക്കനുപോ=ഇരിക്കുന്നുവോ. അർവരം=നിത്യം
 അവിദ്വാന്മാരെക്കുറിച്ചു. അല്ലയോഹൃദയം! =അല്ലയോഹൃദയം അന്യോ
 മേ! മാനത്തെ=നവന്റെ. ബ്രഹ്മിച്ചാലും=മേലേക്കിട്ടാലും. ഐവൻ
 അപരോടുകൂടി=അ വിദ്വാന്മാരോടുകൂടി. സ്സലിക്കുന്നു=അസ്മനുക്കു
 ടുന്നു.

താല്പര്യം.

വിദ്വാന്മാരുടെ അറിവാകുന്ന ധനം ചോരന്മാർക്കു അധീനമാ
 കാത്തതും വളരെ സുഖത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതും കൊടുക്കേണ്ടതും വ
 ലിക്കുന്നതും മിക്കവും നാശമല്ലാത്തതും അകയാൽ പ്രകാശമാ
 കെ ധനമുള്ളവരെക്കുറിച്ചുണ്ടാകുന്ന അസൂയാ നിന്മൂലം വിദ്യ ധ
 നം അനീകാരോഗ്യമുള്ളതും അകുന്നു.

ശ്ലോകം.

അധിഗതപരമാത്മാൽപണ്ഡിതാനുവചംസന്ധി
 സ്മണമിവലഘൃലകുഴിതൻവതാംസംജണധി

അഭിനവമരോപാശ്ചാമഗണ്യസ്ഥലാനാം
സംവാതിവിസതസ്തുവാദനാംവാദനാനാം.

അന്വയം.

(തപഃ) അധിഗതപരമാത്മാൻ പണ്ഡിതാൻ താ അവതംസ്ഥാഃ
ലഘു തുണഃ ഇവ ലക്ഷ്യേ താൻ ന സംഭരണശ്ചി ചവ വിസത
സ്തു അഭിനവമരോപാശ്ചാമഗണ്യസ്ഥലാനാം വാദനാനാം വാ
ദനാം ന വേതി.

അർത്ഥം.

ധനികനാകുന്ന നീയ് അധിഗതപരമാത്മാനായിരിക്കുന്ന =
അധിഗതമായിരിക്കുന്ന പ്രാപ്തമായും, അറിയപ്പെട്ടതായും ഇരിക്കു
ന്ന പരമാത്മഭക്താഭ്യം മുൻപൊന്ന മഹത്തായ വിദ്യാധനാത്താടു.
സകലത്തിന്റെ സത്യാവസ്ഥയോടും കൂടിയായിരിക്കുന്ന, പണ്ഡിത
ന്മാരെ=വിദ്യാന്മാരെ. അവമാനിക്കുകതെ=നിന്ദിക്കുകതെ. ലഘു
വായം=ലഘുവായ. തുണമെന്നപോലെ=പുല്ലെന്നപോലെ. ഇരിക്കു
ന്ന ലക്ഷ്യീ സന്ധസ്തു, അവർക്കും=അവിദ്യാന്മാരെ. സംഭാരിക്കുന്നി
ല്ലാതെന്നും=തടയുന്നില്ലാതെന്നും. വിസതസ്തു=താമരങ്ങളിലുള്ള നൂ
ല്. അഭിനവമരോപാശ്ചാമഗണ്യസ്ഥലങ്ങളായിരിക്കുന്ന, അഭി
നവമായിരിക്കുന്ന=പുത്തനായിരിക്കുന്ന. മർത്തിന്റെ=മരുവത്തി
ന്റെ. വേദകളെക്കൊണ്ടു=വേദകളായിരിക്കുന്ന കവിവുകളെ കൊ
ണ്ടു ശ്ലോമളമായിരിക്കുന്ന=കുത്തിരിക്കുന്ന ഗണ്യസ്ഥലങ്ങളോടു
ഹരപ്രദേശങ്ങളോടുകൂടിയായിരിക്കുന്ന. വാദനങ്ങൾക്കും=വേദകൾ
ക്കും. വാദനമായിട്ടും=തടവായിട്ടും. കവികളെന്നില്ല=നീതെന്നില്ലാ.

താല്പര്യം

സകലപരമാത്മഭക്തന്മാരും അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന വിദ്യാന്മാർ ഭക്ത
സമയം ധനാധീനന്മാരെങ്കിലും ധനികൻ അവരെ അവമാനിക്കുക
സ്തു. ഏകദേശം സാമീപ്താത്മധനം അവരെ തടുക്കാൻ മതി
യാകുന്നുല്ലാ. ദുഷ്ടാന്തം മദയാനന്ത തടുക്കാൻ താമരമു തെ
താകുമോ? അതിനാൽ ചെറുശ്ചക്രം വിദ്യാന്മാരെ അധികരിച്ചിട്ടില്ല
മിഥ്യ ധനികനാൽ അവർ മാനുന്മാരാകുന്നു.

ശ്ലോകം

അംഭോജിനീവനവിവാസസീമാസമവ
ധംസസ്യഹന്തിനിതരാം കപിഭ്യഃ വിധാതാ
നംഗ്യഭ്യുദയജലമേദേഹിനധപ്രസിദ്ധാം
സംവാശ്ചക്രീതിപപരസ്തു മഹസംസമന്തരം

അന്വയം.

വിധാതാ നിതരാം കപിഭ്യഃ ധംസസ്യ അംഭോജിനീവന

വിജ്ഞാപനം: എല്ലാ മണ്ണിലും അത്യധികമായ
വീര്യം പ്രതിഷേധം ചെയ്യുകയും അപമാനം നൽകി
യുണ്ട്.

അനുബന്ധം

[illegible]

செ.பி.யு.

വല്ലവതംവിഭാഗക്കാരുടെ സുഖസ്ഥിതിക്കു കരുണയേറിയ സംരംഭനടപടികളും അവരുടെ ചാർജ്ജിന്റേതായ ദേശം വരുത്തിയുള്ള നാണമല്ല.

എല്ലാവർക്കും.

[illegible]

● 100% 100% 100%

മേയ്യാണി പുതയം ന ഭൂമിയതി മരോജാലം രാ
 ഓ (നഭൂമിയതി) സ്താനം ന (ഭൂമിയതി) വിഷേധനം ന (ഭൂമിയ
 തി) കസമം ന (ഭൂമിയതി) ജാലകോരം മുരേന്ദാ ന (ഭൂമിയ
 തി) (ഗുരണാ) (ഭനം) സസക്താ യ ഹണി ഗാസ്തരേ ച്ചരേ
 (സാ) പുതയം സമയമോതി ഭൂമിണാനി ക്കീയരേ ലവ്വ ചാക്
 ഭൂമിണാം സതതം ഭൂമിണാം.

陈永昌

கேயுந்நைடு = கொடுப்புந்நைடு, புறவுரை = நனை-தூயிற்று
சென்றியு = அலவங்கிப்பிச்சையு, . . . ஸ்ரோஷ பனதுணிகிறுக்கைய
ஒருநொடிய உறுபவனுமாதிரிசென் லுகாஸிப்பிசென். ரொக

ബരം=മുത്തുമാലകൾ. മാലകുവെച്ചിടുന്നില്ലാ സ്വാനം=കുളി. മാ
 ലകുവെച്ചിടുന്നില്ലാ. വിവേചനം=കുറിക്കുക. മാലകുവെച്ചിടേ
 ന്നില്ലാ. കശുരം=പുഷ്പം. മാലകുവെച്ചിടുന്നില്ലാ. അം=കൃതം. അ
 യിരിക്കുന്നു=ഇതിനായി കെട്ടിയിട്ടിരിക്കുന്നു. മുഖം=മുഖം. മാലകു
 കൾ, മാലകുവെച്ചിടുന്നില്ലാ. ഇതിനായി=ചെയ്യുന്നതിനായി. ഇ
 നം=മോക്ഷം. സംസ്കൃതമായിരിക്കുന്നു=പരിഷ്കരിച്ചിരിക്കുന്ന
 യാതൊരു. വാനം=വാനം. വരികപ്പെടുന്നു=വരികപ്പെടുന്നു
 പോ. ഏകമായിരിക്കുന്നു=മുഖ്യമായിരിക്കുന്നു. അത്=അ വാക്കു. പു
 ത്തവനെ സമാലകുവെച്ചിടുന്നു=വഴിപോലെ ശോഭിപ്പിക്കുന്നു. ഭൂമി
 ന്നാൽ=അമാലകുവെച്ചിടുന്നു. കയ്യിരിക്കുന്നു=നടക്കുന്നുവ
 ല്ലോ. വാനം=വാനം=വാനംകുന്ന മാലകൾ. എല്ലാ=എല്ലാ. വ
 അമാകുന്നു=മാലകുമാകുന്നു.

താല്പര്യം.

മനികനകതയുള്ളതായ മകളെക്കൊട്ടാരങ്ങളാൽ മനസ്സൽ
 ശോഭിക്കാണുള്ളതായതും നശിപ്പാക്കും സുകുമാരനും മറ്റും
 വളരെ പ്രയാസം ഉള്ളതും അകുന്നു. അതുകൊണ്ടു അവർ പ്രകാ
 രംമേറിയതും ശാശ്വതവും സംഗ്രഹത്തിന്നു സൗകര്യം ഉള്ളതും
 ആയ വാക്കുകളെ പ്രയോഗിക്കാമെന്നും.

ശ്ലോകം.

വിദ്യാനാമനാസ്തുവചധികപ്രച്ഛന്നഗുപ്തധനം
 വിദ്യാഭാഗകലീതശസ്ത്രപകീർത്തിഗുണാഗുതഃ
 വിദ്യാബന്ധുജനോപദേശശരണമനോവിദ്യാപരാഭവതാ
 വിദ്യാഭാജസുപ്തമിതാനുധനംവിദ്യാവിഹീനപശുഃ ൧൭

അനന്തം.

നാസ്തു വിദ്യാ അധികം പ്രച നാമ പ്രച്ഛന്നഗുപ്തം ധനം
 വിദ്യാ ഭാഗകലീ തശസ്ത്രപകീർ വിദ്യാ ഗുണാഗുതഃ വിദ്യാ
 വിഭജനമനോ അസുജനോ വിദ്യാ പരാഭവതാ വിദ്യാഭാജസുപ്തമി
 താ ധനം വിഹീന (പുഷ്പം)വിദ്യാ വിഹീന (നാമ) പശുഃ

അനന്തം.

നാസ്തു=പുഷ്പം വിദ്യാ=പുഷ്പംകൾ. പ്രച്ഛന്നഗുപ്തം
 അധികം. എന്തും. പ്രചമാകുന്നു=സംവർദ്ധമാകുന്നു എന്നു പ്രസി
 ലം. പ്രച്ഛന്നഗുപ്തമായിരിക്കുന്നു=പ്രച്ഛന്നമാകും, മായപ്പെടുകയും.
 ഗുപ്തമാകും, സുകുമാരനായും ഉള്ളതും ധനമാകുന്നു=ധന
 നാകുന്നു. വിദ്യാ=ഭാഗകലീതാകുന്നു തശസ്ത്രപകീർത്തി
 യേയും, സുഖത്തിനേയും, സൗജന്യംവേണിനേയും ചെയ്യുന്നതാ
 കുന്നുവിദ്യാ=ഗുണങ്ങളിൽപ്രച്ഛന്നഗുപ്തമായിരിക്കുന്നു=

അമാത്സനാകുന്നു വിദ്യാവിദേശഗമനത്തിങ്കൽ=മറുദിക്കുകളിൽപോകുന്നസമയത്തിങ്കൽ. ബന്ധുജനമാകുന്നു=മിത്രങ്ങളാകുന്നുവിദ്യാ. പരോയിരിക്കുന്നു=പ്രധാനമായിരിക്കുന്നു. ദേവതയാകുന്നു=ദൈവഭാവത്തോടു കൂടിയതാകുന്നു വിദ്യാ രാജാക്കന്മാരാൽ സ്പഷ്ടിതയാകുന്നു=വഴിപോലെ വ്യക്തിക്കുള്ളതാകുന്നുവയാകുന്നു. ധനമാകട്ടെ=സമ്പത്താകട്ടെ പൂജിക്കപ്പെടുന്നില്ല. വിദ്യാവിഹീനനായിരിക്കുന്നു=വിദ്യയോടു കൂടാത്തവനായിരിക്കുന്നു. നന്മ=മനുഷ്യൻ. പശുവാകുന്നു=ജാതിവില്ലാത്ത മൃഗജാതിയായതാകുന്നു.

താല്പര്യം.

മനുഷ്യൻ സമ്പന്നനായതെ ഉണ്ടാക്കുന്നതും ഭരതവരവും അപഹരിക്കത്തക്കതല്ലാത്ത ധനമായതും സകലതകവിനെയും കീർത്തിക്കേണ്ടും സമ്പന്നനായതും ചെയ്യുന്നതും ഹിതാഹിതങ്ങളെ ഉപദേശിക്കുന്നതും സദാ കൂടത്തന്നെ ബന്ധുവായതും പരദേവതയായതും ചക്രവർത്തികളുടെ ബഹുമാനത്തിന്നു യോഗ്യതയുള്ളതും വിദ്യാഭ്യാസം കൊണ്ടുണ്ടായിരിക്കുന്ന അറിവുവന്നതെന്നു. ആഴതില്ലാത്തവൻ മൃഗപ്രായംതന്നെ ആകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഭാഷിണ്യംസപജനേദയാപതിജനശാസ്ത്രംസദാഭിജ്ഞേ
പ്രീതിസ്സാധുജനേനയോഗുപജനേവിപ്രജ്ഞേനചാഞ്ജലം
ശരേണ്യംശരേജനേക്ഷമാഗുജനേനാഭീജനേഗൃഹ്ണതാ
യേച്ചൈവപുരുഷാഃ കലാസു കശലാഃസ്തേഷാപരോകനധിനിഃ

ഭരതപത്നം.

സപജനേ ഭാഷിണ്യം പരിജ്ഞേ ദയാഭിജ്ഞേ സദാ ശാസ്ത്രം സാധുജനേ പ്രീതിഃ ഗുപജനേ നന്മ വിപ്രജ്ഞേനഷ്ട ആർജ്ജവം ശരേജനേ ശരേണ്യം ഗുരുജനേ ക്ഷമാ നാഭീജനേ ഗൃഹ്ണതാ ഏവം കലാസു യേ പുരുഷാഃ ച കശലാഃ (ദേവന്തി) തേഷു ഏവ ലോകസ്ഥിതിഃ (ദേവതി)

ഭരതം.

സപജനത്തിങ്കൽ=നീക്കുള്ള ആളുകളിൽ. ഭാഷിണ്യവും=ഇച്ഛയോ അനുസരിക്കുന്നതും. പരിജ്ഞത്തിങ്കൽ=മൃഗന്മാരിൽ. ദയാജ്ഞം=ക്ഷമയും ഭിജ്ഞത്തിങ്കൽ=ഭയന്മാരിൽ. ഏല്ലാശ്ലേഷം ശാസ്ത്രവും=മൂർച്ഛയും. സാധുജനത്തിങ്കൽ=പരോപദ്രവം കൊള്ളാത്തവരിൽ. പ്രീതിയും=സന്തോഷവും. ഗുപജനത്തിങ്കൽ=രാജാക്കന്മാരിൽ. നന്മയും=നീതിയും. വിപ്രജ്ഞങ്ങളിൽ=വിദ്വാന്മാരിൽ. ആർജ്ജവവും=വണ്ണവും. ശരേജനത്തിങ്കൽ=വിപുലതയിൽ. ശരേണ്യവും=പരാക്രമവും. ഗുരുജനത്തിങ്കൽ=അമാത്സന്മാരിൽ. ക്ഷമാ

യും=ശാന്തസ്വഭാവവും. നാരിജനത്തിങ്കൽ=സ്ത്രീകളിൽ, ഗൃഹത്തെയും=
മനസ്സുറ്റവും. ഇപ്രകാരം, കലകളിൽ=വിദ്യകളിൽ. യാവ=കിമപു
രംബന്ധംകൊട്ട, കരേണവായ=സമർത്ഥനായിട്ടു. വേിക്കുന്ത
രണം=ഇരിക്കുന്നുവോ. അതിൽതന്നെ=അ മനുഷ്യരിൽതന്നെ. ലോ
കം=വിശിഷ്ടജനസമുദായം.

താല്പര്യം.

മേല്പറഞ്ഞപ്രകാരം ഇരിക്കുന്നവർ സമജനങ്ങളാൽ കാന്യാവാ
ദാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

കന്യാന്തിഷേഘേ കവചേന കീർത്തിതീശ്രോധാസ്തിചേദേഹിനാം,
ജ്ഞാതിഷേഘേന കവചേന കീർത്തിതീശ്രോധാസ്തിചേദേഹിനാം,
കന്യാസ്തേപ്യതേദിദമജ്ഞാതഃ കിമുധനൈവിദ്യാനവദ്യാതദി
പ്രീതിഭേദേന കിമുദ്യമജ്ഞാസ്തേപ്യതേദിദമജ്ഞാതഃ കിമു
ധനൈവിദ്യാനവദ്യാതദിപ്രീതിഭേദേന കിമുദ്യമജ്ഞാസ്തേപ്യതേദിദമ
ജ്ഞാതഃ.

ദേഹിനാം കന്യാന്തിഷേഘേന കീർത്തിതീശ്രോധാസ്തിചേദേഹിനാം
ജ്ഞാതിഷേഘേന കീർത്തിതീശ്രോധാസ്തിചേദേഹിനാം, കന്യാസ്തേപ്യതേ
ദിദമജ്ഞാതഃ കിമുധനൈവിദ്യാനവദ്യാതദിപ്രീതിഭേദേന കിമുദ്യമ
ജ്ഞാതഃ (സന്തി) യദി സമുദായഃ കിം ജ്ഞാതവ്യം വിദ്യാ (അസ്തി)
യദി ധനൈഃ കിമു പ്രീതി (അസ്തി) ചേതഃ ഭൂഷണൈഃ കിമു സ
കവിതാ അസ്തി യദി യാജ്ഞേന കിം

അർത്ഥം.

ദേഹികൾക്കു=മനുഷ്യർ. കന്യാന്തിഷേഘ=കന്യാ, വേിക്കുന്നവ
ർക്കു=ഉണ്ടെന്നുവരികിൽ. കവചംകൊണ്ടു=ചട്ടകൊണ്ടു. ഏതുമ
വം=ഏതൊരാളും. ശ്രോധം=കോപം. ഉണ്ടെന്നുവരികിൽ അരിക
ളെക്കൊണ്ടു=വിശേഷംകൊള്ളിക്കൊണ്ടു. ഏതുമവം. ജ്ഞാതി=സം
ബന്ധി ഉണ്ടെന്നുവരികിൽ, ജ്ഞാതവ്യംകൊണ്ടു=അഗതിയെക്കൊ
ണ്ടു. ഏതുമവം. സുഹൃത്തു=ഇഷ്ടൻ. ഉണ്ടെന്നുവരികിൽ, വിശ്വാ
സത്തയെക്കൊണ്ടു. പ്രീതിഭേദം=അറിവീട്ടുത്തലായിക്കൊ
ന്നതായതെക്കൊണ്ടു ഏതുമവം. അനവദ്യയായിരിക്കുന്ന=ക
ളുക്കുവരികയാതാരിക്കുന്ന വിദ്യാ=അറിവു. ഉണ്ടെന്നുവരികിൽ, ധ
നത്തെയെക്കൊണ്ടു=സമ്പത്തുകൊണ്ടു ഏതുമവം. പ്രീതി=വ
ല്ലഭാ ഉണ്ടെന്നുവരികിൽ, ഭൂഷണങ്ങളെക്കൊണ്ടു=അലങ്കാരങ്ങളെ
ക്കൊണ്ടു ഏതുമവം. സകവിതാ=നല്ലകവിതാ. ഉണ്ടെന്നുവരി
കിൽ, യാജ്ഞംകൊണ്ടു=വഴിയതായദേവതയെക്കൊണ്ടു ഏതുമവം.

താല്പര്യം.

പ്രഥമാവിമേത്യന്തങ്ങളായ കന്യാന്തിഷേഘങ്ങളുടെ അർത്ഥം

ങ്ങൾ തൃതീയാവിക്രമനങ്ങളായ കവചാഭി പദാന്തങ്ങളുടെ സാമ്യത്തിങ്കൽ മതിയായ ഭൂതമതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ജാഡ്യധിരോഹന്തിസിഞ്ചതിവാചിസത്യം
മാനോനാദിവിശരിപാപമഹകരോതി
ചേതഃപ്രസാദമതിദീക്ഷ്യതനോരികീർത്തിം
കിംകിംനസാധതതികവചാദമതവവിദ്യാ.

൨൦

അനന്തരം.

വിദ്യാ (ദേഹിനാം) ധീരഃ ജാത്യോ ഹരതേ വാചി സത്യം സിഞ്ചതി മനോനാനിം ദീശരരി പാപം അപകരോതി ചേതഃ പ്രസാദമതി ദീക്ഷ്യ കീർത്തിം തനോതി കല്പമതാ ഇവ കിം കിം ന സാധതതി.

അർത്ഥം.

വിദ്യാ=ശാസ്ത്രാദി. റിചയംകൊണ്ടുളളവിശ്വീകരണ അറിവു. ദേഹീരിഹർഷം=മനുഷ്യത്വം. ധീര്യുടെ=ബുദ്ധിയുടെ. ജാഡ്യം=മൃഗമൃതയ. ഹരതി=മാറ്റുന്നു. വാചികൽ=വചനത്തിങ്കൽ. സത്യത്തെ=യഥാർത്ഥത്തെ. സേചിക്കുന്നു=ഉണ്ടാക്കുന്നു. മാനോനാനിമത, മാനസീകൽ=പ്രഭാവത്തിങ്കൽ. ഉന്നതിയെ=ഉല്പന്നത്തെ. ദേഹിക്കുന്നു=കൊടുക്കുന്നു. പാപത്തെ=മുളിത്തത്തെ. അപകരിക്കുന്നു=ചോക്കുന്നു. ചേതസ്സിനെ=മനസ്സിനെ. പ്രസാദിപ്പിക്കുന്നു=അനന്ദപ്പിക്കുന്നു. ദീക്ഷകളിൽ=ഐല്യാദേശങ്ങളിൽ. കീർത്തിയെ=അർപ്പിക്കുന്നു. മായുന്നു=ചമയുന്നു. കല്പമതയെന്നപാപം=കല്പവല്ലിയെന്ന ചോലെ ഐന്തത്തിനെ, സാധിപ്പിക്കുന്നില്ലാ.

താല്പര്യം.

ഐതര്യോ വാദിപ്പത്തോടു കൂടിയ വിദ്യാ മനുഷ്യക്ക് ചേരുന്നതിനെ കൈയ്യും സാധിപ്പിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

ജന്മനിതേസ്യകൃതിനോ സേസിദ്ധാകവീശപഃ
നാസ്തിയേഷാം തശകോയേ ജാമരണജംഭയം.

൨൧

അനന്തരം.

യേഷാം യശഃകായേ ജാമരണജംഭയം ന അസ്തി സകൃതിനഃ സേസിദ്ധാഃ തേ കവീശപഃ ജന്മനി.

അർത്ഥം.

യാവചികമതം=യാവ ചികവിശ്രേയസമാമതം. യശഃകായേ അർത്ഥം=കീർത്തിയാകുന്നതേ മനസ്സിൽ. ജാമരണജാദിവിജ്ഞാനം. ജന്മീയം=വാർത്തത്തിലും. മരണത്തിലും=മൃത്യുവിലും നിന്നുപോക

പന്നനായിത്തന്നാലും=പ്രാപ്തനായിത്തന്നാലും. വിപന്നതീതിചിന്താതി
 തന്നാലും. വിപന്നനായിരിക്കുന്ന=കുറഞ്ഞതായിരിക്കുന്ന. ശീതിധി
 യോടു=ഭാര്യസ്താടു കൂടിയിരിക്കുന്നവനായിത്തന്നാലും. പ്രാണബലം=
 പഞ്ചപ്രാണവായുക്കൾ. നശ്വരതകളായിത്തന്നാലും=നശിക്കാൻ ഭാ
 വിഷ്ണവകളായിത്തന്നാലും. ജ്ഞാനമായിരിക്കുന്ന=പഴക്കിപ്പോയിത്തീ
 രിക്കുന്ന. തുണത്തെ=പുല്ലിനെ. കേരളം=ചെയ്യുന്ന=കേൾക്കുന്ന.
 താല്പര്യം.

സിംഹം എത്ര കഷ്ടതയിലിരിക്കുന്നാലും ഭരണരുടെ താല്പര്യവി
 നെ അല്ലാതെ പുല്ലുതിന്നുകയില്ല. അതുപോലെ മാനസഭാ
 ഷ്ടനെന്ന കഷ്ടതസംഭവിച്ചാലും മംഗ്യ രൂപത്തിൽ ഉൾപ്പെടാത്താ
 ഡത്തിൽ അവർ ഇരിക്കുന്നതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

സ്വപ്തസ്തായുവസാവസേകമഭിനന്ദിയാസമപ്തസ്വഭാവം
 ശോഭാബ്ജപാപഭിതോഷമേകിനവേത്യസൃഷ്ടധൃഷ്ടാന്തേ
 സിംഹോരുഷ്ടകമകമാഗതമുദിത്യമകപാനിറന്ദിദിനം
 സർവ്വകൃത്യഗതോപിവാഞ്ജരതീജസസ്തപാനമൃഗമഖം.

അർത്ഥം.

ശോ സ്വപ്തസ്തായു വസാവസേകമഭിനന്ദിയാസം അ
 പി അസ്ഥി ലബ്ധപാപഭിതോഷം എതി (തൽ) അന്യ കൃത്യ
 ശാന്തത ന വേതി അഥോ സിംഹം അയം അഗതം അപി രു
 ഷ്ടകം ത്രമകപാ ദീപം നിരന്ദി സർവ്വ ജനം കൃത്യഗതം അപി
 സതിയാനമൃഗം മഖം വാഞ്ജരതി.

അർത്ഥം.

ശോഭ=നായ്. സ്വപ്തസ്തായുവാസാവസേകമഭിനന്ദായം
 സ്വപ്തസ്തായുവായു=അല്ലകാകിരിക്കുന്ന ചെറുത്തറമ്പുട്ടു കൂടിയതാ
 യും. വസാവസേകമഭിനന്ദായം, വസയുക്തം=മേടല്ലൂരിന്റെ. അവ
 സേകം=കൊണ്ടു=കവിറുക്കൊണ്ടു. കഭിനന്ദായം=മേടുകൊണ്ടുതന്നെയും.
 നിഷ്പാസമായും ഇരിക്കുന്നു=മാംസം ഇല്ലാത്തതായും ഇരിക്കുന്നു. അ
 സ്ഥിതം=എരുമ്പിനെ. ലഭിച്ചിട്ടു=കിട്ടിട്ടു പാടിത്താഴ്ത്തൽ=അധി
 കസന്തോഷത്തെ. പ്രാപിക്കുന്നു=നരിക്കുന്നു. അതു=അ അസ്ഥി. ഇ
 തിന്ദിൻ=നായുടെ. കൃഷ്ണിനം=വിശ്വേദിനം. ശോഭിതമായിത്താങ്ങു
 അകക്കരതിനായിത്താങ്ങു. ലഭിക്കുകയില്ല=പിടയ്ക്കില്ല; അതായതു
 സിംഹം. അതരത്തെ=മരിക്കൽ. അഗതമായിരിക്കുന്നു എങ്കിലും=
 പ്രാപ്തമായിരിക്കുന്നു എങ്കിലും. ജന്മമരണം=കുറന്നതിനെ. പ്രതിച്ചി
 ള്ള=മുഖമെങ്കിലും. ദീപത്തെ=തന്നായ. നിരന്ദിനം=അമാ
 ല്ലന. സർവ്വം=സകലവും. കൃഷ്ണാശ്വതമായിത്തന്നാലും=മറ്റൊ

തെ പ്രാപിച്ചിരുന്നുവെന്നും, സത്യാനുഭവമായിരിക്കുന്നു, സത്യാന്തി
രംബമായിരുന്നു. അനുഭവമായിരിക്കുന്നു അനുഭവമായിരിക്കുന്നു, ഓ
രത്തെ പ്രയോജനത്തെ. വാഞ്ചിരിക്കുന്നു ഇപ്പിരിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

അല്ലെങ്കിൽ വ്യസനത്തിൽ അകപ്പെട്ടാൽ അല്ലെങ്കിൽ കൊണ്ടും
മാനികൾ വ്യസനത്തിൽ അകപ്പെട്ടാൽ മാനുഷവും സുഖമായും ഇ
രിക്കുന്ന വാടംകൊണ്ടും സന്തോഷിക്കുന്നതിനാൽ അല്ലെങ്കിൽ തേയും
കാണിം ഉണ്ടെയും പ്രിയപ്പെട്ടിരിക്കും അവനവൻ ശരിയായിട്ടുള്ളതായി
ബാഹിരിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

വാംഗ്രാചാലനമധ്യേഷണവചനം
ഭൂമനീചതുവദനോദംഭർശനഞ്ച
ശാപിണ്യദന്യകൃതതേഗജപുഗവസ്തു
ധീരോവിധോകന്തിചാടുശരൈശ്ചൈതേ. ൨൦
അനന്തം.

ശാപിണ്യദന്യ വാംഗ്രാചാലനം അഥാ ചരണാവാ
പാതം ഭൂമൻ നിപത്യ വദനോദംഭർശനം ച കൃതതേ ഗജ
പുഗവസ്തു ധീരം വിധോകന്തി ചാടുശരൈഃ ഭൂമി
ഭൈ ച.

അർത്ഥം.

ശാപ്യം = നായ്. ചിണ്യദന്യ = ഉള്ളപ്പോൾ കൊടുക്കുന്നവൻ.
വാംഗ്രാചാലനമെന്നും വാംഗ്രാചാലിന്റെ = വാലിന്റെ. ചാലന
മെന്നും = ഇരിക്കുന്നതും. അഥാചരണത്തിൽ = താഴെ. ചരണാവചാ
തമെന്നും, ചരണങ്ങളുടെ = മാലകളുടെ. അവപാതനേയും = താഴ്
ന്നു കയറും. ഭൂമിയിൽ - നിപതിച്ചിട്ടു = വീണിട്ടു. വദനോദംഭർ
ശനമെന്നും, വദനത്തിന്റെയും = മുഖത്തിന്റെയും. ഉദംഭത്തിന്റെ
യും = ചരറിന്റെയും. വിധോകനമെന്നും = ഭർശനമെന്നും ചെയ
യുന്നു. ഗജപുഗവനംകൊട്ട = അനന്തവനാകട്ടെ. ധീരോചാര
ണ്യം = വാഹിത്യത്തോടുകൂടുംവണ്ണം. വിധോകനം ചെയ്യുന്നു = നോക്കി
യെ. ചാടുശരങ്ങളോടുകൂടി, ചാടുശരങ്ങളുടെ = നല്ലവാക്കുകളുടെ. ശ
രങ്ങളോടുകൂടി = ഇവയ്ക്കോടുകൂടി. ഭൂമിക്കും ചെയ്യുന്നു = കൊടു
ക്കുകയെന്നു.

താല്പര്യം.

മാനമിച്ഛാത്തവർ ചപലരായ കാണിക്കുന്നതും മാനസ്സമാ
യമിതരായ കാണിക്കുന്നതും സദാസമാവമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പരിവർത്തിനിസംസര മേ ക്ലാമകോപാനജായതേ
സ ജാതോന്മേനജാതേന യാതിവാരേണ്ണമുനതിം.

൨൨

അനവതം.

പരിവർത്തിനി സംസാരേ ക്ലാമ കോപാന ജായതേ ജാതേന
യോ വാരേണ്ണമുനതിം യാതി വാരേ ജാതേ (ചേതി)

അർത്ഥം.

പരിവർത്തിയായിരിക്കുന്ന ജനനമരണങ്ങളെക്കൊണ്ടു മര്യ
ത്തിക്കു ശീലമായിരിക്കുന്ന. സംസാരത്തിങ്കൽ പ്രപഞ്ചത്തിങ്കൽ.
മൃതനായിരിക്കുന്ന മരിച്ചുവസായിരിക്കുന്ന. യോഗനാകളെ ജനിക്ക
ന്നില്ല=ഉണ്ടാകുന്നില്ല. ജാതനായിരിക്കുന്ന=ജനിച്ചിരിക്കുന്ന. യാ
തൊക്കത്തന്നെക്കൊണ്ടു യാതൊരുവു മരണമെന്നൊക്കുന്നു. വാരേ=ക
ലം. ചമുന്നതിനെ=ശ്രോശ്വതയ്ക്കു യാനംചെയ്യുന്നു=പ്രവൃത്തിക്കുന്നു.
അഥർ ജാതനായിട്ടു=ജനിച്ചുവന്നായിട്ടുവെക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

ജനിച്ചിട്ടും മരിച്ചിട്ടും ചുറ്റിച്ചുക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സംസാര
ചക്രത്തിൽ ജനിച്ച യാതൊക്കവെന്നൊക്കുന്നു വാരേണ്ണമേ
ശ്വതം ഉണ്ടാകുന്നപോ അവർതന്നെ ജാതനായിട്ടുള്ളവനും മോ
ക്ഷസ്വരതേ നാടത്താത്തവൻ ജനിച്ചു നശിച്ചാലും ജാതസ്താത്ത
വനും ആകുന്നു.

ശ്ലോകം.

കസ്യമസ്തഞ്ചകസ്ത്രേയ മേഗമതീരേമനസപിനഃ

മൃല്പ്നിചാസവ്ലോകസ്ത്ര ശീശ്വതേവനാശ്ചിവവാ. ൨൩

അനവതം.

മനസപിനഃ കസ്യമസ്തഞ്ചകസ്ത്ര ഇവാ മേഗമതീ(ചേതഃ)രീ
സവ്ലോകസ്ത്ര മൃല്പ്നി(ശോഭനോ)വാ വനേ ഏവ ശീശ്വതേ വാ.

അർത്ഥം.

മനസപിനഃ=മാനസ്സഞ്ചാരം. കസ്യമസ്തഞ്ചകത്തിന്നെ
പോലെ പൂക്കുലങ്ങളെന്നപോലെ, ഏതതികൾ=ഐവദീഭിരോ ഉപി
ക്കുന്നു. സവ്ലോകത്തിങ്കലായു=സർവ്വജനത്തിന്റെയുമുദ്ദേശികൾ=
ശിഷ്യത്തിൽ ശോഭിക്കുന്നതോ. വനത്തിങ്കൽനിന്നും=കാനനത്തിങ്കൽ
നിന്നും. ശീശ്വതേവയ്യുന്നതും=ചാഴിച്ചുവരുന്നതും. ഇതാ നന്നെല്ല
ഗതികളെന്നു ചേർത്തുകൊള്ളുന്നു.

താല്പര്യം.

മാനസ്സഞ്ചാരം ചെയ്യുവാനായി വീതിവെക്കു ഏകസ്ഥാ
ശ്രദ്ധയുള്ളതെ അവസരമിരിക്കയാ വനത്തിൽപോയി ദൃഢമായിട്ടുള്ള

അനന്തരം.

ഉത്തരം: സുനോ! ഉദ്ഗച്ഛതേ ബഹുഭയമേനോദ്ഗാതൃ
ഗുരുഭി: സമമോവധർമകകലിരപ്രമാണഭ: പ്രാണശ്വാഗ: പരം
പിതരി ശ്ലേഷവിവശേ (സതി) അസേ പന്ധസംപത്ത്യ: പയസി
സന്ധ്യ: ന ഉചിത: അഹഹ.

അർത്ഥം.

ഇഷ്ടാഭിരുടെ=മരിക്കുവാൻപവർത്തിന്റെ. സുനവിനു=വൃത്ര
നാകുന്ന മൈനാക പവർത്തിന്നു. ഉദ്ഗച്ഛതേബഹുഭയമേനോദ്
ഗാഗ്രതാഭായിരിക്കുന്നു. ഉദ്ഗച്ഛതുകളായും=ഉണ്ടായതായും. ബ
ഹുഭയമേനോ=അധികമായുമിരിക്കു ദുരന്തോദ്ഗാതകൊണ്ടു. മോ
ദകൻ=കല്ലിൽ അടിക്കപട്ടുണ്ടായ ഹിയുടെഉദ്ഗാതകൊണ്ടു=പ്ര
സ്തംഭിക്കുകണ്ടു. ഗുരുഭി:യിരിക്കുന്ന=ദുസ്സഹങ്ങളായിരിക്കുന്ന. സ
മമോവധർമകകലിരപ്രമാണഭ:യെഉള്ളൊണ്ടുള്ള, സമമനായിരി
ക്കുന്നു. അഹങ്കാരത്തോടു ഉദിച്ചിരിക്കുന്ന. ചമവാവിനാൽ=ഇന്ദ്രനാൽ.
മൈനായിരിക്കുന്നു. പ്രയോഗിപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കലിരത്തിന്റെ=
വളാമുഗ്ദ്ധന്റെ. പ്രമാണങ്ങളെക്കൊണ്ടുള്ള=അടിക്കളെക്കൊണ്ടു
ള്ള. പ്രാണശ്വാഗ:=ജീവനെ കളക. പരം=ശത്രുക്കൾക്കു. പി
താപു=മരിക്കുവാൻപവർ. ശ്ലേഷവിവശനായിരിക്കുമ്പോൾ, ശ്ല
േഷകൊണ്ടു=ദുഃഖംകൊണ്ടു. വിവശനായിരിക്കുമ്പോൾ=കുഴിഞ്ഞു
വന്നായിരിക്കുമ്പോൾ. ഇപയസ്സുകളുടെപതിയുടെ=സമുദ്രത്തിന്റെ
പയസ്സുകൾ=ജലത്തിൽ. സംപത്ത്യ:തന്റെപ്രാണങ്ങളുമായി
മൃതിപ്പെടുന്നു. ഉചിതമല്ല=അഗതമല്ല. അതികണ്ഠം.

കാല്പനം.

മരിക്കുവാൻപവർത്തിന്റെ മൈനാകപവർതം
തന്റെ പിതാവിനെ പ്യാസനില്പിക്കുന്നതിനേക്കാൾ ശലീഷനായി
രിക്കുന്ന ഇന്ദ്രന്റെ അടികൾനമയ വളുതാധനംനിമിത്തം മരിക്കു
ന്നതു ഉത്തമമെന്നു നിശ്ചയിക്കാനെ തന്റെ ജീവനെമാത്രം ക
ക്കിപ്പാൻ സമുദ്രത്തിൽ ഉളിച്ചുകിടക്കുന്നതു ചിതമല്ല. അതിനെ
യല്ല ചെന്നുകടവല്ലിതം കഴുതെന്നു. ഇതുപോലെ മാനുഷരോ
ശ്വരോലികൾ എന്തിനെന്നത്തിലും മരിക്കുവാനല്ലോലെ എവിടത്തു
നിൽക്കുന്നതല്ലോതെ മൈനാകത്തെല്ലോലെ ചിന്താവാത്തതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

അപയതനാപിപാദൈസ്സപ്തഃ പ്രജവസിസുവിനൂതിനാണ
അതേജസംപദയ: പരമുതനിമൃതികമന്നവാസാദതേ.

അനന്തരം.

യത് അപയതന: അപി ഇനകാന്ത: സവിത്രി: ചാദൈ: സ്വപ്ന

യുദ്ധ പ്രജാധിപതി തൽ തേജസ്വീ പുരുഷൻ പരകൃത നികൃതിഃ കഥം
ന വാസരതേ.

അർത്ഥം.

താതൊന്നുരോരൂഹായിട്ടു = താതൊരു കാടണക്കൊണ്ടു. അഥവ
തനമാന്വിതനാമു = ജീവിനില്ലാത്തതായിത്തന്നാമു. ഇനകാന്തം =
സൂര്യകാന്തശല്യം സദിതാവിൻറ = സൂര്യന്റെ. പാദങ്ങളാൽ = കി
ണങ്ങളാൽ. സ് = പൂജാമാന്വിട്ടു = തൊടുത്തുവെച്ചതായിട്ടു. പ്രപാദിഷ
ന്നു = കളഞ്ഞു. അതു രോരൂഹായിട്ടു = ആ കാടണക്കൊണ്ടു. തേജസ്വി
തായിരിക്കുന്ന = ശരേണുവാസനായിരിക്കുന്ന. പുരുഷൻ. പരകൃതനികൃ
തിതഃ, പരനാൽ = മറ്റൊരാളുടേതാൽ. കൃതയായിരിക്കുന്ന = ചെയ്ത
പ്പെട്ടതിരിക്കുന്ന. നികൃതിയെ = നിന്ദയെ. യുദ്ധത്തെ തന്നെയോ സ
ഹിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

ബുദ്ധിയില്ലാത്ത സൂര്യകാന്തവും ചെയ്തിച്ചുകൊണ്ടാമുക്കൊരു പു
രുഷന്റെ കളഞ്ഞു. അപ്പോൾ അതിബുദ്ധിശാലികളായ ക്രാന്തർ അ
സ്തനിന്ദയെ അശേഷവും സഹിക്കാത്തതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

സിംഹശ്ലിശൂപിനിപതതി മരമലിനകപോലഭിതീതിഗ്രാജ്ഞ
പ്രകൃതിഭിരസതപാതാ നപദ്യവയസ്മേജസാംരോരൂ.

അന്വയം.

ശ്ലിശൂ അപി സിംഹഃ മരമലിനകപോലെ ഭിത്തിഷ്ണ ഗ്രാജ്ഞ
നിപതതി ഇതഃ സതപാതാം പ്രകൃതിഃ വയഃ തേജസാം രോ
രൂഃ ന (വേതി) പദ്യ.

അർത്ഥം.

ശ്ലിശൂപതിതനാമു = കഞ്ഞായിത്തന്നാമു. സിംഹഃ = കേശ
വി. മരമലിനകപോലഭിതീതികളായിരിക്കുന്ന. മരംകൊണ്ടു = മരജലം
കൊണ്ടു. മലിനകളായിരിക്കുന്ന = അഴുക്കാട്ടുകുടിയിരിക്കുന്ന. ക
പോല ഭിത്തികളോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന = അരി വിസ്മയോയതിങ്ങി
പോലെ പരന്നിരിക്കുന്ന ഗണ്ഡസ്ഥലങ്ങളോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന. ഗ
ജങ്ങളിൽ = അനകളിൽ. നിപതിഷ്ണു = ചാടിപ്പൊന്നിരിക്കുന്നു. ഇ
തു ഇപ്രകാരമുള്ള അവസ്ഥ. സതപാതാരക്ട് = ശരേണുശാലികളു
ടെ. പ്രകൃതിയാകുന്നു = സ്വഭാവമാകുന്നു. വയസ്സു = ബാല്യം, യൗവ
നം, വാല്യം = ഇങ്ങനെ മൂന്നുപ്രായമുള്ളതിൽ ബാല്യകേണുള്ള ചെ
റുപ്പും. തേജസ്വികൾക്കു = പരാക്രമശാലികൾക്കു. രോരൂഹായിട്ടു =
കാടണമായിട്ടു. വേദിക്കുന്നില്ലതന്നെ = കീഴ്മന്നില്ലതന്നെ.

താല്പര്യം.

സിംഹഭട്ടിയും മത്തഗജമസ്തകത്തെ മാത്രമേക മറ്റുതന്നെയും അതുപോലെ ബലവാൻ ചെറുപ്പമെന്നുള്ള വിചാരം നിഷ്ഠ കമാകുന്നു.

അഥ നീതിസുഭാഷിതേ അബ്ധലുതി.

ഭൂതാകം.

ജാതിന്ദ്രാതുംസാതലംഗുണഗണസ്തസ്യപ്രയോഗകൃതാം ശീലം ശൈലം ശൈലതടാൽപതതപടിജനസ്സന്ദമൃതാംവഹിനാ ശൈത്യവൈജിനിവരൂമാശുനിപതതപത്മാസ്തന്നഭേദവം മയനൈകേനവിനാഗുണാസ്തന്നവപ്രായസ്തമസ്താപി.

അനന്തരം.

ജാതിഃ സാതലം യാതു ഗുണഗണഃ തസ്യ അപി അധഃ ഗച്ഛ താം ശീലം ശൈലതടാൽ പതത അഭിജനഃ വഹി സാ സന്ദമൃ താം വൈജിനി ശൈത്യ വരൂം അശു നിപതത നഃ അത്മഃ കേ വലം അസ്ത യേന ഏകേന വിനാ സമസ്താഃ ഗുണാഃ കാപി തുണ വാപ്രായഃ (വേദി)

അത്ഥം.

ജാതി=കുലം. സാതലത്തെ=പാതാളത്തെ. യാനംചെ യ്തമുട്ടെ=പ്രാപിക്കട്ടെ. ഗുണഗണം=ഗുണസമൂഹം. അരിന്റെറയും= പാതാളപോക്കത്തിന്റെറയും, അഴി. ശമിക്കട്ടെ=പ്രാപിക്കട്ടെ. ശീ ലം=സ്വഭാവം. ശൈലതടത്തിങ്കൽനിന്നുംപട്ടെത്തശിപരത്തിൽ നിന്നും പതിക്കട്ടെ=വീഴട്ടെ. അഭിജനം=സാരമായിക്കേറണം. വഹി താൽ=അഗ്നിയാൽ. വേദിക്കപ്പെടാട്ടു=സ്മയമാക്കപ്പെടട്ടെ. വൈശി- ശത്യേജനാ. ശൈത്യവരായിരിക്കുമ്പോൾ=പരാക്രമത്തോടു കൂടി തി രിക്കുമ്പോൾ. വരൂമാതതു=ഇടിയാതതു=വേഗത്തിൽ. നിപതിക്ക ട്ടു=വീഴട്ടെ. നമുക്കു അത്ഥം കേവലംധനം മാത്രം വേദിക്കട്ടെ=ഉ ണ്ടാകട്ടെ. യാതതാനാകുന്നു. നന്നിനെഴുതിച്ചു=യാതൊരുധനത്തെക ട്ടിച്ചു. സമസ്തങ്ങളായിരിക്കുന്നഗുണങ്ങളും=ഐല്യാഗുണങ്ങളും. തുണ വാപ്രായങ്ങളായിട്ടു=ചെറിയപുൽകൊടിക്കുളയ്ക്കങ്ങളായിട്ടു. വേദി ക്കുന്നു=തീരുന്നു.

താല്പര്യം.

ജാതിമുതലായ ഗുണങ്ങളൊക്കെ നശിച്ചാവും യാതൊരുകര ച്ചിലും ഇല്ലാ. ധനം ഒന്നുമാത്രം ഉണ്ടായാൽ മതിയാകുന്നതും അ തൊന്നില്ലാത്തതാൽ മറ്റുഗുണങ്ങളെക്കൊണ്ടു സാരം ഇല്ലാത്തതും അകുന്നു.

ശ്ലോകം.

യസ്യാസ്തിവിത്തംസനഃകവീന
സ്തപണ്ഡിതസ്സശ്രുതവാൻഗുണജ്ഞഃ
സ ഏവമക്താസചദർശനീയ
സ്സർവ്വേണാം കാഞ്ചനാശ്രയന്തി.

൨൩

അനന്തരം.

യസ്യാ വിത്തം അസ്തി സഃ നഃ കവീനഃ സഃ പണ്ഡിതഃ സഃ
ശ്രുതവാൻ(സഃ)ഗുണജ്ഞഃ സഃ ഏവമക്താ സഃ ദർശനീയഃ ച
(വേതി)സർവ്വേണാം കാഞ്ചനാശ്രയന്തി.

അർത്ഥം.

യാതൊരുത്തനും=യാതൊരുമനുഷ്യനും, വിത്തം=ധനം, വേദി
കുറന്നവോ, അനന്തം=അമരശ്ചര്യം. കവീനനും=നല്ലകവനായിരു
ണ്ടായവനും, അവൻ, പണ്ഡിതനും=വിദഗ്ദ്ധനും, അവൻ, ശ്രുത
വാനും=കീർത്തിയുള്ളവനും, അവൻ, ഗുണജ്ഞനും=സകലഗുണത്തെ
അറിയുന്നവനും, അവൻതന്നെ, വാക്യാവുമാവാക്യാവുള്ളവനും
അവൻ, ദർശനീയനും=കണ്ടാൻയോഗ്യനായിട്ടുള്ളവനും അതിട്ടു
വിക്കുന്നു, സർവ്വങ്ങളായിരിക്കുന്നു=സമസ്തങ്ങളായിരിക്കുന്നു, ഗുണജ്ഞ
നും=പരിഷ്കൃതനും, അറിവു, കീർത്തി, ഗുണജ്ഞതാ വാക്യാവുള്ളവൻ
ശ്രുതനും ഇവ, കാഞ്ചനത്തെ=ധനത്തെ, അശ്രയിക്കുന്നു=സ
വിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

യാതൊരുമനുഷ്യൻ ധനമില്ലാത്ത അവൻതന്നെ മേല്പറഞ്ഞ
ഗുണങ്ങളുള്ളവകൊണ്ടു പറയേണ്ടതും അതിനാൽ എല്ലാഗുണവും ധ
നത്തെ അപേക്ഷിക്കുന്നതും തരകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ദൈർഘ്യോനൃപതിവിനശ്രുതിയരിസ്സംഗാൽസുരഭാമൃതാ
ദപിപ്രോനാഖ്യയനാൽകലകരനയാക്ലീലപലോപാസനാൽ
ഹ്രീകുളാലനവേക്ഷണാദപി കൃഷിസ്സേഹഃപ്രാസാശ്രുതാ
മൈത്രിചാപ്രണയാത്മലിനയാത്മാഗാൽപ്രമാദാലനം.

അനന്തരം.

നൃപതിഃ ദൈർഘ്യോൽ യതിഃ സംഗാൽ സുരഭഃ മാമൃതാൽ
പിപ്രഃ അനഖ്യയനാൽ കലം കരനയാൽ ശീലം പലോപാസ
നാൽ ഹ്രീഃ മത്സാൽ കൃഷിഃ അനവേക്ഷണാൽ അപിസ്സേഹഃ പ്ര
വാസാശ്രുതാൽ മൈത്രിഃ അപ്രണയാൽ സമുലിഃ അനയാൽ ധനം
പ്രമാദാൽ ത്രാഗാൽപ്രമാ വിനശ്രുതി.

ഇപ്രതിപാദിച്ചു. ഓർമ്മയ്ക്കുവേണ്ടുന്നതിട്ടും ഭാഷാശാസ്ത്രം
 കണ്ടു വേണ്ടുന്നതിട്ടും. യതി=സന്യാസി. സംഗമോത്തുവാതി
 ട്ടും=ഭാഗം=ഭേദത്തുവാതിട്ടും. സുതൽ=പുത്രൻ. ഭാഗ്യനംഭേദത്തുവാതി
 ട്ടും=കളിപ്പിക്ക ഭേദത്തുവാതിട്ടും. വിപുൽ=ബ്രാഹ്മണൻ. ഭരണശൃംഗ
 നംഭേദത്തുവാതിട്ടും=വേദപഠനം ചെയ്യാത്ത ഭേദത്തുവാതിട്ടും. കലം
 റംഭേദം. കലനയൽ ഭേദത്തുവാതിട്ടും=ഭാഷാപുരുഷ ഭേദത്തുവാതിട്ടും.
 ശീലം=സ്വഭാവം. ഭവഭാഷാസനം ഭേദത്തുവാതിട്ടും=ഭാഷാസനം
 സ്വർഗ്ഗം ഭേദത്തുവാതിട്ടും. ഹൃദി=മനസ്സ്. മദ്യംഭേദത്തുവാതിട്ടും=കള്ള
 കിടന്നു ഭേദത്തുവാതിട്ടും. കൃഷി=വെള്ളാഴെ. അനവേദനംഭേദത്തുവാതിട്ടും
 =ഭാഷാജ്ഞാത ഭേദത്തുവാതിട്ടും. സ്തോത്രം=പ്രേമം. പ്രവാ
 സാശ്രമം ഭേദത്തുവാതിട്ടും=ഭാഷാസംസ്കാര അപരം=വിവിധഭേദത്തുവാ
 തിട്ടും. ഗന്ധം=ഗന്ധം. പ്രമാദംഭേദത്തുവാതിട്ടും=വിചാരംഭേദത്തുവാതിട്ടും
 യതിഭേദം. സാമംഭേദത്തുവാതിട്ടും=ഭാഗംഭേദത്തുവാതിട്ടും. നശി
 ക്കണം=കെട്ടുപോകുന്നു.

மாண்புமிகு.

உள்ளுள்ள அமைதிக்கு எதிராகவேதான் அமைதிப்படைகள்
உருவாகின்றனவென்று சொல்ல வேண்டும். அமைதிப்படைகள்
உருவாகின்றனவென்று சொல்ல வேண்டும். அமைதிப்படைகள்
உருவாகின்றனவென்று சொல்ல வேண்டும்.

செட்டி 7 மை. ம.

சான்றாவணம்: சான்றிதழ் - மதுரை மதுரை மதுரை
சான்றாவணம்: சான்றிதழ் - மதுரை மதுரை மதுரை ௩௩

വിഷയം ചങ്ങാതിക്കുട്ടിക്ക് നാൽപ്പത്തി രണ്ടു വയസ്സ് വേണ്ടി
നാൽപ്പത്തി രണ്ടു വയസ്സ് തുടങ്ങിയ മതിയെ ചേർക്കുക.

2010 年 12 月 10 日

വിശേഷിതം=ധനത്തിനും, ദാനം=സമുപാത്രത്തിനായിക്കൊടുക്കുകയും, ദോശം=താൽക്കരണവേദിക്കും, നാരദം=കുരുവും, ഇങ്ങനെകൂടിയും, ഗതികൾ=വഴികൾ, ദവിഷണം=ഉദ്ധാരണം, അതോടുകൂടി, ദാനം=ചെയ്യുന്നതില്ലാ=കൊടുക്കുന്നതില്ല, ഉജ്ജിഷണമില്ലാ=താൽക്കരണമില്ലാ, അവന്നും, നൂതനവഴിയിടക്കം=മൂന്നാകത്തൊന്നാകത്തായിക്കൊടുക്കുന്ന, ഗതി=വഴി, ദവിഷണം,

১৫/১১/০৮

உயர்நீதிமன்றத்திலும், உயர்நீதிமன்றத்திலும், உயர்நீதிமன்றத்திலும்

02.00

പഠിക്കുന്നവർക്ക് സാധനങ്ങൾ വാങ്ങാനും സാധനങ്ങൾ കൈമാറാനും സൗകര്യം

സം ഉള്ളതും അതു ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെതന്നെയാൽ ശരിയായി നടക്കുന്നതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ആജ്ഞാപീഠ് പാലനം ബ്രാഹ്മണാനാം
ഭാനം ഭോഗാമിത്രസംരക്ഷണഞ്ച
യേഷാം മേതേഷാം ഗുണാനുപ്രസാദം
കോ യമസ്മൈ പാത്ഥിവാപാശ്രയേണ

൨൦

അനവതം.

(൧൦) പാത്ഥിവ ആജ്ഞാ പീഠ് ബ്രാഹ്മണാനാം പാലനം ഭാനം ഭോഗാമിത്രസംരക്ഷണം ച ഏതേഷാം ഗുണാ യേഷാം ന പ്രവൃത്താം യേഷാം ഉപാശ്രയേണ കഃ അത്ഥം

അർത്ഥം.

അല്ലയോ പാത്ഥിവൻ! അല്ലയോ രാജാവേ! അതായത് = മറ്റൊരെയെ കെട്ടിപ്പിടിക്കുവാനായും, കീഴ്ത്തിയുടയ്ക്കുവാനായും, ബ്രാഹ്മണന്മാരുടെ പാലനവും = രക്ഷണവും, ഭാനവും = സർവ്വപ്രവൃത്തിനായിട്ടു കൊടുക്കലും, ഭോഗവും = അനുഭവവും, മിത്രസംരക്ഷണവും = ബന്ധുരക്ഷയും, ഓരോ ആദിഗുണങ്ങൾ = ഈ ആദി അവസ്ഥാവിശേഷങ്ങൾ, യോഗ്യവിധം = യോഗ്യവിധ മനുഷ്യർ, പ്രവൃത്തങ്ങളായിട്ടില്ലയോ = ഉദ്ധരിക്കുന്നില്ലയോ, അനവതമെ, ഉപാശ്രയം കൊണ്ടു = സേവിക്കുന്നതു കൊണ്ടു, ഏതു അർത്ഥം = പ്രയോജനം.

കാല്പനം.

ഈ ഷർഗുണങ്ങളുണ്ടാക്കുന്നതിന്നായി മാത്രമേ സേവിക്കുന്നവരുടെ ആഗ്രഹം സാധിക്കൂ. അതിനാൽ ഇതിൽ സദാ ജാഗ്രതകന്മാരായി ഇരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

യഥാ ത്രാണിജമാവപട്ടവിധി തസ്മൈ കംമാലദാധനം
തൽ പ്രാപ്തോതിമത സമരേപി നിത്യതം മേഘേ ച നാതോധികം
കലീദാഭവവിത്തവൽസു കൃപണാം വൃത്തിഃ പൃഥമാകൃത്യാ
കൃപപശ്ചാദന്യോനിധാവപി ഹാദോഗ്രഹ്ണാതി ഇത്യർത്ഥം. രാമ

അനവതം.

ധാത്രാ സ്തോകം മഹാൽ വാ തൽ ധനം നിജമാവപട്ടവിധി തം തൽ മതസ്ഥലേ അപി (ജനം) പ്രാപ്തോതി നിത്യതം മേഘേ ച അരഃ ജാധികം ന (പ്രാപ്തോതി) തൽ (ത്വം) വിത്തവൽസു കൃപണം വൃത്തിഃ പൃഥമാകൃത്യാ കൃപപശ്ചാദന്യോനിധാവപി ഹാദോഗ്രഹ്ണാതി ഇത്യർത്ഥം (ത്വം) പശ്യ.

അർത്ഥം.

ധാരാവിനാൽ=ബ്രഹ്മാവിനാൽ. സ്തോകമാകട്ടെ=അപ്പോൾ
 കട്ട. മഹത്താകട്ടെ=വളരെ കൂടെ. യാതൊരുധനം=നിഷേധം
 പട്ടവിചിതമാകുന്നു, നിജമായിരിക്കുന്നു=സ്വയമായിരിക്കുന്നു. ധാരാ
 പട്ടത്തിങ്കൽ=നെററിക്കടത്തിൽ. വിചിതമാകുന്നു=ചുറ്റുതെളുത്താ
 കുന്നു. അതിനെ=അ ധനത്തെ. മരുസ്ഥാനത്തിങ്കലും=വെള്ളംകൂടി
 തിളയ്ക്കുന്ന സ്ഥലത്തിങ്കലും. ജനം പ്രാപിക്കുന്നു=വരികുന്നു. നിത്യ
 തം=നിത്യം. മേരുവിനും=സ്വർണ്ണപർവതത്തിനും. ഉതിർന്നിന്നു,
 അധികം=വളരെ. പ്രാപിക്കുന്നില്ല. അതു മേരുവായിട്ടു, നീ, ധീര
 നായിട്ടു=മേരുവുതോടു കൂടിയവനായിട്ടു. ദേവിപ്രാപ്യം=ഇതന്നാലും
 നീ. വിത്തുവെള്ളമേൽ=ധനികൾക്കു. കൃപണമായിരിക്കുന്നു=ഭീന
 യായിരിക്കുന്നു. ഇതിനെ=പ്രവൃത്തിയെ. വെറുക്കുകയല്ലാത്ത, ഉ
 പത്തിങ്കലും=കിണറിലും. പരയാനധിയിങ്കലും=സമുദ്രത്തിങ്കലും.
 ധാരം=കടം. തുല്യമായിരിക്കുന്നു=അതിൽ കൊള്ളുന്നതായിരിക്കുന്നു.
 ജലത്തെ, ഗ്രഹിക്കുന്നു=സീകരിക്കുന്നു. നീ കർമ്മം=നോക്ക.

അർത്ഥം.

ഈശ്വരകല്പിതംപോലെ ധനാനുഭവം വരുന്നതല്ലാതെ സ്ഥ
 ലാഭിദേവകൊണ്ടു അതിന്നു കൂടുതലു വരാത്തതും കർമ്മനാലും വ
 ജ്ഞാവാൻ വരുന്നതായതും ആകുന്നു.

അഥ നീതിസുഭാഷിതേ ദുർജ്ജനപദ്ധതി.

ശ്ലോകം.

അകുതണപമകാരണവിഗ്രഹം
 പരധനേപരയാഷിതിചസ്പന്ദാ
 സുജനബന്ധുജനേഷു അസമീപ്തതാ
 പ്രകൃതിസിദ്ധീദംഭരിദോരജനാം.

൧൨

അർത്ഥം.

അകുതണപം അകാരണവിഗ്രഹം പരധനേ പരയാഷിതി
 ചസ്പന്ദാ സുജനബന്ധുജനേഷു അസമീപ്തതാ ഇദം ദോരജ
 നാം പ്രകൃതിസിദ്ധം മറി.

അർത്ഥം.

അകുതണപവും=ഭീനമായിട്ടു ദൈവമായിരിക്കുകയും. അ
 കാരണവിഗ്രഹവും=കാരണംകൂടാതെ ശബ്ദപിടിക്കുകയും. പരധന
 ന്തിങ്കലും=പരദ്രവ്യത്തിലും. പരയാഷിത്തിലും=അന്യസ്ത്രീയിലും.
 സ്പന്ദയും=അഗ്രഹവും. സുജനബന്ധുജനങ്ങളിൽ=സുജനങ്ങളി
 ലും, സജ്ജനങ്ങളിലും, ബന്ധുജനങ്ങളിലും. അസമീപ്തതയും=
 അസൂയയും. ഇതു=ഈ അപചർമ്മം ദോരമാക്കും=ദുർജ്ജനങ്ങൾ

കു. പ്രകൃതിസിലമാകുന്നു=പ്രകൃത്യാസ്വഭാവമായി. സിലമാകുന്നു=ഇരിക്കുന്നതാകുന്നു എന്നു പ്രസിദ്ധം.

താല്പര്യം.

ഈ പദത്തെ ആറു ദോഷങ്ങളും ഭുജ്ജനങ്ങളിൽ സഹജമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ജാത്യംഹ്രീമതിഗണ്യം പ്രതതമൗ ഡംഭേ ശുചൗകൈതവം
ശുഭേനിർഗ്ഗുണതാമുനൗവിമതിതാദൈന്യംപ്രിയലാപിനീ
തേജസ്വിനൃവപിപ്ലതാമുഖരതാവകത്യശക്തിസ്ഥിരം
തൽകോനാമഗുണോഭവേത്ഗുണിനാംയോഭുജ്ജനാനാംമതഃ രഹ

അനന്യം.

ഭുജ്ജനാനം ഹ്രീമതി ജാത്യം പ്രതതമൗ ഡംഭേ ശുചൗ കൈതവം ശുഭേ നിർഗുണതാ മുനൗ വിമതിതാ പ്രിയലാപിനീ ദൈന്യം തേജസ്വിനി അവലിപ്ലതാ വകതി മുഖരതാ സ്ഥിരേ അശക്തിഃ ഗണ്യം തൽഭുജ്ജനാനാം മതഃ യഃ സഃ ഗുണിനാം ഗുണഃ നാമ കഃ ഭവേൽ.

അർത്ഥം.

ഭുജ്ജനം=ഭുജ്ജനം=വിഭവംകൊണ്ടു ലഭ്യമായവകൾ. ജാത്യം=ജാത്യം. പ്രതതമിതികൾ, പ്രതതകേരിച്ചു=നിയമത്തെക്കുറിച്ചു. തമിതോട്ടമിതിവകൾ=അഗ്രഗതോട്ടമിതിവകൾ. ഡംഭേ=ഗർവ്വം. ശുചിയിൽ=ശുദ്ധമായിരിക്കുന്നവകൾ. കൈതവം=കപടവും. ശുഭം=ശുഭം. നിർഗുണതയും=ദയയില്ലാത്ത അവസ്ഥയും. മുനീതികൾ=മൗനമായിരിക്കുന്നവർകൾ. വിമതിതയും=ധാർത്ത്യവും. പ്രിയലാപിയികൾ=പ്രിയശബ്ദംപ്രയോഗം. ശുഭം=ശുഭം. തേജസ്വിനീകൾ=പ്രതാപമുള്ളവർകൾ. അവലിപ്ലതയും=തനിക്കുതാൻ പോരെന്നവസ്ഥയും. വകതികൾ=ധാരാളമായി നല്ലവശപരയുന്നവർകൾ. മുഖരതയും=പുലമ്പു കയും. സ്ഥിരം=ഇളക്കമില്ലാത്തവകൾ. അശക്തിയും=ബലമില്ലാത്തവസ്ഥയും. ഗണ്യപ്പെടുന്നു എന്നു=നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നു എന്നു അതുപോലായിട്ടു. ഭുജ്ജനങ്ങളുടെ=ഭുജ്ജനം. മതം=സമ്മതം. യാതൊന്നും=യാതൊരുവസ്ഥയോ, അതു=അ അവസ്ഥ. ഗുണികൾ=ഗുണവാന്മാർ. ഗുണമായിട്ടുതന്നെ=നല്ലതായിട്ടുതന്നെ എന്തുവെക്കും.

താല്പര്യം.

ഭുജ്ജനം ഇഷ്ടമായതു വിശിഷ്ടമാക്കു അനിഷ്ടമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ദുഷ്ടനാ പരിഹർത്തവ്യോ വിദ്വന്മാരവംശതോപിസൻ
മണിനാഭ്രയിതസ്സപ്ത കിംസൈനമേകഃ
അനന്തരം.

ദുഷ്ടനാ വിദ്വന്മാരവംശതാ സൻ അപി പരിഹർത്തവ്യഃ സ
പ്തഃ മണിനാ ഭ്രയിതഃ (അപി) അസൈനമേകഃ
അർത്ഥം.

ദുഷ്ടനാ, വിദ്വന്മാരവംശതാസംകൊണ്ടും. അവംശതാ
നായിതന്നാലും = ശോഭിച്ചിതന്നാലും. പരിഹർത്തവ്യനാകുന്നു = ഉപേ
ക്ഷിക്കാൻ യോഗ്യനാകുന്നു. സപ്തം മണികൊണ്ടു = നാഗഭോജകൊ
ണ്ടു. ഭ്രയിതമായിതന്നാലും = ശോഭിതമായിതന്നാലും. ഇതു = സപ്തം.
യേകമല്ലയോ = പേടിയെ ചെയ്യുന്നതല്ലയോ.

അല്ലയം.

ദുഷ്ടനം ഏല്പാഴ്ത്തം യേകമോകുന്നു.

ശ്ലോകം.

യോഃശ്ചേതഗ്ഗണനകിംപിശ്വനതായദസ്തികിംപാതദൈക
സ്സത്യഞ്ചൈതപസാചകിംശ്ചകിമനോയദസ്തിരീതിമനകിം
സംജന്യംയദികിഞ്ചൈതമഹിമാ യദസ്തികിമണ്ഡനൈ
സ്സചിത്രായദികിന്ധനൈതപശോ മദ്രസ്തികിമുച്യതാ.

അനന്തരം.

യോഃ അസ്തി ചേൽ അഗ്നഃണന കിം പിശ്വനതാ അസ്തി
യദി പാതദൈകഃ കിം സത്യം (അസ്തി) ചേൽ തപസാ കിം
ശ്ചകിമൻ (അസ്തി) യദി രീതിമന കിം സംജന്യം (അസ്തി)
യദി ബലേന കിം മഹിമാ (അസ്തി) യദി മണ്ഡനൈഃ കിം സ
ചിത്രം അസ്തി യദി ഗുണൈഃ കിം അപതശഃ അസ്തി യദി ഉച്യ
താ ച കിം.

അർത്ഥം.

യോഃ = അഗ്നഃഗുഹാരം, വെിക്കുന്നു എന്നിൽ. അഗ്നഃണംകൊ
ണ്ടും = അഗ്നഃണംകൊണ്ടും എന്നുള്ളഫലം. പിശ്വനതാ = തലയൻ ഇല്ലാ
ത്ത സ്ഥം = ഇല്ലാത്ത അവന്റെ ദോഷം പറയുക വേണ്ടുന്ന എ
ങ്കിൽ. പാതദൈകമൊണ്ടും = പാപങ്ങളെക്കൊണ്ടും. എന്നുള്ളഫലം
സത്യം = പരമാർത്ഥം. വെിക്കുന്നു എന്നിൽ. തപസ്സുകൊണ്ടും = പ്രകാശ
ഘ്യാനംകൊണ്ടും എന്നുള്ളഫലം. ശ്ചകിമായിരിക്കുന്നു = ദോഷപിച്ഛം
കൂടാതെയിരിക്കുന്നു. മനസ്സു = ഹൃദയം. വെിക്കുന്നു എന്നിൽ. രീതി
കൊണ്ടും ഗംഗാ നദികൊണ്ടും എന്നുള്ളഫലം. സംജന്യം = കൂടെയും
വെിക്കുന്നു എന്നിൽ ബലംകൊണ്ടും = ചതുരം ഗണ്യനകളെക്കൊണ്ടും.

എട്ടുരഥം. മഹിമാവുമാവാത്തും വേദിക്കുന്നു എങ്കിൽ. മണ്ഡ
നങ്ങളെക്കൊണ്ടും മഹാഭാരതങ്ങളെക്കൊണ്ടും, എട്ടുരഥം. സ
മിത്വം=നല്ല അറിവു, വേദിക്കുന്നു എങ്കിൽ ധനങ്ങളെക്കൊണ്ടും=ദ്ര
വ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടും, എട്ടുരഥം. അപരശ്വര്യം=ദേവീത്ത്രി. വേദ
ിക്കുന്നു എങ്കിൽ. ഉത്സവിനകൊണ്ടും=മരണകൊണ്ടും എട്ടു
രഥം.

താല്പര്യം.

കർമ്മഗ്രഹം കർമ്മത്തോടും അനുഭവം പഠയ്ക്കുന്നതു മഹാ
പാപത്തോടും സത്യം പ്രശ്നത്തോടും ദോഷവിചാരില്ലാത്ത മനസ്സു
വൃന്തയീശ്വരത്തോടും ഓരോരും സൈന്യത്തോടുംമാവാത്തും അവ
കൾ പരാജയത്തോടും അറിവു ധനത്തോടും ദേവീത്ത്രി മരണത്തോ
ടും സമരമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ശരീദിവസധൂസരോഗിതയൗവനാകാമിനീ
സദോവിഗതയാദിജമുപകനക്ഷരസപാകൃതഃ
പ്രഭുപനപരായണസ്സതകർമ്മനിസ്സജ്ജനോ
ഗുപാകണഗതപലോമനസിശ്ചൈവ ബ്രാഹ്മണീമേ. ൧൯

അർത്ഥം.

ദിവസധൂസരഃ ശരീ ഗതിതയൗവനാ കാമിനീ വിഗതയാദി
ജസദഃ സപാകൃതഃ അനക്ഷരം മുപം ധനപരായണഃ പ്രഭുഃ സത
കർമ്മനിഃ സജ്ജനഃ ഗുപാകണഗതഃ പലഃ സപ്ത മേ മനസി ശ
ബ്രാഹ്മണീ (വേദന്ത)

അർത്ഥം.

ദിവസധൂസരനായിരിക്കുന്നു, ദിവസത്തിൽ=പകൽ, ധൂസരനാ
യിരിക്കുന്നു= തെളുപ്പില്ലാതെയിരിക്കുന്നു. ശരീരം=ചരണം. ഗതിത
യൗവനനായിരിക്കുന്നു=യൗവനംപോയിരിക്കുന്നു. കാമിനിയും=
സ്ത്രീയും. വിഗതയാദിജമായിരിക്കുന്നു, വിഗതങ്ങളായ=ഇല്ലാതെയാ
യ. ധാരിയങ്ങളോടും=പത്മങ്ങളോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു. സാസ്സം=താമര
ചെല്ലായ്ക. സപാകൃതിയുടെ=സുന്ദരപുരുഷന്റെ. അനക്ഷരമായി
രിക്കുന്നു=പശ്ചാദ്യോസത്തോടു മഹിതമായിരിക്കുന്നു. മുപം, ധനപ
രായണനായിരിക്കുന്നു=ധനത്തിൽ ഇഷ്ടയുണ്ടായിരിക്കുന്നു. പ്രഭുവും=
ജാതിപതിയും. സതകർമ്മനായിരിക്കുന്നു=എന്നും മേൽനോതിരി
ക്കുന്നു. സജ്ജനവും. ഗുപാകണഗതനായിരിക്കുന്നു, ഗുപാകണ
തെരു=രാജസമീപത്തെ. ഗതനായിരിക്കുന്നു= പ്രാപ്തനായിരിക്കുന്നു.
പലനും=മണ്ണരം എഴുതുകയും എന്റെ മനസ്സിൽ ശ്രദ്ധയുള്ളായി
ട്ടു=സമീപാൽ വാഗ്ദാനമായിട്ടു വേദിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

ഇതു പറഞ്ഞ ഏഴു സംഗതികളും വ്യാസനാസ്തമോകുന്നു.

ശ്ലോകം.

നകശിച്ഛണ്ഡകോപാനാ മാത്മീയോനാമഭൂതാനം.

മോതാമേപിജ്ജാപാനം സ്വപ്നോദമതിപാദുക.

അനവതം.

ചണ്ഡകോപാനം ഭൂതാനം അത്മീയം നാമ കശിയിൽ ന പാദുക മോതാനം ജ്ജാപാനം അപി സ്വപ്നോദമതി.

അർത്ഥം.

ചണ്ഡകോപനായായിരിക്കുന്ന, ചണ്ഡമായിരിക്കുന്ന, കുറിക്കായിരിക്കുന്ന കോപനോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന. ഭൂതന്മാർക്കും അമാന്മാർക്കും അത്മീയരെന്നിരിക്കെ=തനിക്കുള്ളവരെന്നിരിക്കെ പ്രസിദ്ധനായിട്ടു, ഭക്തനും, ഇല്ലാ. പാദുക=അഗ്നി. മോതാവെന്നയും=യജമാനനെയും, ജ്ജാപാനനെയും=ഒന്നു മുതലായ മോമദൃവ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു ശുശ്രൂഷിക്കുന്നവനെയും. സ്വപ്നനായാൽ=സ്വപിക്കപ്പെട്ടവനായാൽ. ഉദിച്ചിരുന്നു=സ്മോദിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

കുറിക്കോപിയായ താജാവിനു സ്വപിക്കുന്നതെവനിവേകനായില്ലാ. അശ്രുയിച്ചാൽ ക്രമേണ ഏകിലം കനിയുണ്ടാകാതെ വരുവാ എന്നുവെച്ചാൽ അതിനു അഗ്നിക്കു ഹോമിക്കുന്നവൻ എന്നും ശുശ്രൂഷിക്കുന്നവനെന്നും ഭേദമില്ലെന്നു കാണുക.

ശ്ലോകം.

മൈനാതിമൂകപ്രചചനപട്ടാ ചകോജല്ലകോവാ
യുഷ്ടപാശാപവേതിവസൽദൂരോഽപ്രപ്രാത
ക്ഷാന്ത്യാഭീതസ്തദിനസാരതപ്രായശോനാഭീജാത
സ്സേവാധർമ്മപരമഗാഢനോരോഗിനാമപ്യഗമ്യഃ

പവ

അനവതം.

മൈനാതി മൂക പ്രചചനപട്ടം പാദുക ജല്ലകോവാ പാശാപവസൽ യുഷ്ട ദൂരം (വസൽ) അപ്രപ്രാത അപി ക്ഷാന്ത്യാ (ഉപവകനീയം) ഭീത ച വേതി (അ) ന സാരത യദി (സാ) പ്രായാൽ അഭിജാതഃ സ (വേതി) സേവാധർമ്മ പരമഗാഢനോ രോഗിനാമപ്യഗമ്യഃ അപി (വേതി.)

അർത്ഥം.

മൈനംരേന്ദ്രവായുവിട്ടു=മിക്കായിരിക്കുമോരുവായുവിട്ടു. മൂകനായിട്ടും=സംസാരിച്ചാൻ വെറുത്തവനായിട്ടും വെക്കുന്നു. പ്രചചനപട്ടവായിരിക്കുന്നവൻ=ധാർമ്മ്യമർത്ഥം ഉള്ളവൻ. പാദനായി

ട്ടം=അലട്ടുന്നവനായിട്ടും ജല്പകനായിട്ടും അധികപ്രസംഗിയായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. പാർശ്വത്തിങ്കൽ=സമീപത്തിങ്കൽ. വസന്നായിരിക്കുന്നവൻ=നീക്കുന്നവൻ. ധൃഷ്ടനായിട്ടും=പാടിയില്ലാത്തവനായിട്ടും, ഭവിക്കുന്നു. ദൂർത്തിങ്കൽ, വസന്നായിരിക്കുന്നവൻ. അപ്രഗത്ഭനായിട്ടും=അസമർത്ഥനായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. ക്ഷാന്തിഭയം=ക്ഷമയോടു ഉപലക്ഷിതനായിരിക്കുന്നവൻ=മുടിയിരിക്കുന്നവൻ. ഭീരുവായിട്ടും=പേടിച്ചവനായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. യാചനാതന്ത്രം സഹിക്കുന്നില്ലയോ വലിയകാര്യങ്ങൾ സാദിച്ചാൽ പാടില്ലെന്നു നടിക്കുന്നുവോ, അവൻ. പ്രായേണ=മിക്കവാറും, അഭിമാതനായിട്ടും=യോഗ്യനായിട്ടും. ഭവിക്കുന്നില്ല. അതുപോതുവായിട്ടു സേവാധർമ്മം പ്രഭുവിനെ സേവിക്ക, അശ്രയിച്ചു പ്രീതിവരുത്തുക, വീണ്ടുള്ളുപ്രവർത്തി. പരമേശ്വരനും=അർക്കംവളരെ പ്രമാണമെല്ലാവരും അറിവാനും നടത്താനും വല്ലാത്തതും യോഗികൾക്കും=ദിവ്യചർമ്മസ്സുജ്ജ്വലം, അമൃതവും=അറിവാൻ പാടില്ലാത്തതും അതി ഭവിക്കുന്നു. താല്പര്യം.

രതപ്രകാരത്തിലും സേവാധർമ്മം അശക്തമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഉജ്ജ്വലാഭിമുഖപരസ്യവിശ്രംഭപരസ്യ
പ്രോൽഗാഢവിസ്തൃതനിജാധരകർമ്മവൃന്തേഃ
ദൈവാദവാപുവിഭവസ്യഗുണദിഗ്ധോസ്യ
നീചസ്യഗോചരശൈത്യപമാസഭയേനൈകേ പൻ
അനന്തരം.

ഉജ്ജ്വലാഭിമുഖപരസ്യ വിശ്രംഭപരസ്യ പ്രോൽഗാഢവിസ്തൃതനിജാധരകർമ്മവൃന്തേഃ ദൈവാൽ അവാപുവിഭവസ്യ ഗുണദിഷഃ അസ്യ നീചസ്യ ഗോചരശൈത്യം കൈസ്യപരം അസ്യതേ.

അർത്ഥം.

ഉജ്ജ്വലാഭിമുഖപരസ്യം=ഉജ്ജ്വലവാരായിരിക്കുന്ന. പ്രകാശമുള്ളപ്പോൾ=കാശംവരുന്നതു വെക്കപ്പെട്ടവനായി. അഭിമുഖവാരായിരിക്കുന്നു=സകലവാരമായിരിക്കുന്നു. ബഹുഭയം=ഭയം അഭയംകൂടിയവനായും, വിശ്രംഭപരസ്യം=ഹീനകർമ്മങ്ങളിൽതടവിലാത്തവനായും, പ്രോൽഗാഢവിസ്തൃത നിജാധരകർമ്മവൃത്തിയായും. പ്രോൽഗാഢം=ഏറ്റവും. വിസ്തൃതമായിരിക്കുന്നു=കാണിക്കപ്പെടാത്തതായിരിക്കുന്ന. നിജാധരകർമ്മവൃത്തിയോടു കൂടിയവനായും, നിജമായിരിക്കുന്നു=തന്നെ സംബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. അധരകർമ്മത്തിൽനിന്നും=ചീത്തനടത്തുകളുടെ, വൃത്തിയോടു കൂടിയവനായും=പ്രവൃത്തി

നൽ

യോടു കൂടിയവനായും. ദൈവം മേന്മയായിട്ടു=മാറ്റം മേന്മയായിട്ടു. അവാപുവിയവനായും, അവാപുചായിരിക്കുന്ന=വണ്ണമായിരിക്കുന്ന. വിഭവത്തോടു കൂടിയവനായും=പുറപ്പെട്ടതോടു കൂടിയവനായും. ഗുണദിട്ടായും=ശ്രോമിക്കേണ്ടതിനെ നിന്ദിക്കുന്നവനായും. രം നീചന്റെ=ഇതിനെതിരിക്കുന്ന ദുഷ്ടന്റെ. ഗോപഗതന്മാരായിരിക്കുന്ന=കണ്ടിട്ടോകേട്ടിട്ടോ ഉത്തുവരായിരിക്കുന്ന. ഏവരാണ്=എതു മനുഷ്യരാണ്. സുഖമാകുംവണ്ണം=ചിഹ്നംകൂടാതെ സ്ഥിതിയാകുംവണ്ണം. അസിക്കല്ലെന്നും=ചിഹ്നമില്ലെന്നും.

താല്പര്യം.

രം കൊന്ന വിധത്തിലുള്ളവർ സുഖമാസം ദർശിക്കാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

അരംഗേവീക്ഷയിണീകൃതേണ ലാമപീപുരാവൃഥിമതീചപശ്ചാൽ
ദിനസ്വപുപാൽപരാൽഭിന്നാ ധ്വായേവമൈതീചലസജ്ജനാനാം
അനന്ദം.

ലാലസജ്ജനാനാം മൈതീഭിന്നസ്വ പുപാൽ പരാൽഭിന്നാ
ധ്വായാ ഇവ അരംഗേവീകൃതേണ ക്ഷയിണീ പുരാ ലാമപീ പശ്ചാൽ
വൃഥിമതീ ച (വേദി)

അർത്ഥം.

ലാലസജ്ജനങ്ങളുടെ=ദുഷ്ടന്മാരുടെയും ശിഷ്ടന്മാരുടെയും. മൈതീ=സ്നേഹം. ദിനത്തിന്റെ=പകുതിന്റെ. പുപാൽ പരാൽഭി
ന്നയായിരിക്കുന്ന, പുപാൽത്തിലും=ഉച്ചയ്ക്കു മുമ്പും. പരാൽത്തിലും=
ഉച്ചയ്ക്കു പിമ്പെയും. ഭിന്നയായിരിക്കുന്ന=വിപരീതസ്ഥിതിയെ പ്രാ
പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന. മലായയെന്നപോലെ=നഴലെന്നപോലെ. അ
രംഗേവീയാതി, അരംഗേതികൾ=തൂടങ്ങുമ്പോൾ. ഗുഹിയാതി=നീ
ണ്ടുവലിച്ചതോടു കൂടിയതായി. ക്ഷയിണീയാതിട്ടും=കുറച്ചിട്ടുതങ്ങു
ന്നതായിട്ടും. മുൻപിട്=അരംഗേതിൽ. ലാമപിയാതി=കുറച്ചിട്ടുത
ങ്ങിയതായി. പിന്നെവൃഥിമതിയായിട്ടും=നീണ്ടു വലിച്ചതോടു കൂടി
യതായിട്ടും വേരിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

ദുഷ്ടന്മാരുടെ സ്നേഹം അഭ്യംഭാധികമായി പിന്നെ ഇല്ലാതെ
യും സജ്ജനസ്നേഹം അദ്ദേഹം കുറഞ്ഞും പിന്നെ വലിച്ചുവരുന്ന
തും അകുന്നു.

ശ്ലോകം.

മുതലിനസജ്ജനാനാം നൃണമുലസന്തോഷവിഹിതവൃത്തിനാം
മുണ്ണുകധീവചപിതൂനാ നിഷ്വാണമേവമൈവശിരോമുതതി.

അനപരം.

തൃണമലസന്തോഷവിഹിതവൃത്തിനാം ഗൃഹീനസമജനാനാം വൃന്ധ്വധകധീവചിപുതനാം ജഗതി നിഷ്ഠാഭണം വ്യവ വൈരിണം (വൈതി)

അർത്ഥം.

തൃണമലസന്തോഷവിഹിതവൃത്തികളായിരിക്കുന്ന, തൃണം കൊണ്ടും-പുല്ലംകൊണ്ടും. ജനംകൊണ്ടും-പെരുളംകൊണ്ടും. സന്തോഷംകൊണ്ടും-മോഹംകൊണ്ടും. വിഹിതമായിരിക്കുന്ന-ചെലവുചെലുപ്പിക്കുന്ന. വൃത്തിയാട്ടുകയിരിക്കുന്ന-ജീവനത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന. ഗൃഹീനസമജനങ്ങൾക്കു, ഗൃഹങ്ങൾക്കും-ജന്തുക്കൾക്കും. ജീനങ്ങൾക്കും-ജന്തുക്കൾക്കും. സമജനങ്ങൾക്കും. വൃന്ധ്വധകധീവചിപുതനാർക്കു, വൃന്ധ്വധകന്മാരും-കാട്ടാളന്മാരും. ധീവചന്മാരും-ചെലവന്മാരും. ചിപുതനന്മാരും-പലവന്മാരും. ജഗത്തിങ്കൽ-ലോകത്തിങ്കൽ. നിഷ്ഠാഭണമായിത്തന്നെ-കാരണാകൂടാതെ തന്നെ. വൈരികളായിട്ടു-ശത്രുക്കളായിട്ടു വേദിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

ഗൃഹീത മൂന്നിന്നും വൃന്ധ്വധകധീമൂന്നും സമാഭിശത്രുക്കളാകുന്നു.

അഥ നീതിസമാധിതേ സമജനപദ്ധതി.

ശ്ലോകം.

വാഞ്ചനാസമജനസംഗമപാശുണപ്രീതിതൃണനത്രതാവിദ്യായാം ഘൃസനം സായോഷിതിതേജിമോകാപവാദാഭയം കേതിശ്ചിത്രിണിശക്തിതന്മദനസംസർഗ്ഗമുക്തിഃപദൈരേതേതേജ്വലവസന്തിനിർമ്മലഗുണാസ്സോത്ഥാനരേജാനമഃ

അനപരം.

സമജനസംഗമ വാഞ്ചന പാശുണ പ്രീതി തൃണ നത്രതാവിദ്യായാം ഘൃസനം സായോഷിതി തേജി മോകാപവാദാൽ യേ ചക്രിനി കേതി? അത്തദമനേ ശക്തി? പദൈവ സംസർഗ്ഗമുക്തിഃ ഏതേനിർമ്മലഗുണാ? യേഷു ചസന്തി തേജഃ നരേജഃ നമഃ (അസ്തു)

അർത്ഥം.

സമജനസംഗമത്തിങ്കൽ, സമജനങ്ങളോടുള്ള-നല്ലതുമുക്തമോടുള്ള. സംഗമത്തിങ്കൽ-സമാധാനത്തിങ്കൽ; വാഞ്ചനയും-ഇല്ലായ്മയും. പാശുണത്തിങ്കൽ, പാരന്മാരുടെ-അന്യന്മാരുടെ. ഗുണത്തിങ്കൽ-ശ്രേയസ്സിങ്കൽ. പ്രീതിയും സന്തോഷവും, ഗുരുവിങ്കൽ-അച്ഛാർയ്യങ്കൽ. നത്രതയും-ചങ്ങക്കവും. വിദ്യായിങ്കൽ-ചതുർത്ഥിയ്ക്കു, കർമ്മവിദ്യകളിൽ. ഘൃസനവും, അധികതാല്പര്യവും. സാ

വിചരിക്കേണ്ടതുമാത്രമേയുള്ളൂ. സഭ സിദ്ധാജിംഗത്തുവെച്ചിരിക്കും.
 അസിദ്ധാജിംഗത്തിലുള്ളവനും ആരെ പ്രകൃതിസിദ്ധമിംഗം മിഥയാ
 (1900-00)

Figure 17.100

எம் விபதி ஸெய்தும் கெட்டுமே அதுமே ஸதஸி வாக்க
தூதா ஆயிவிடுக: தான் கிடைக்க: குறைவு பூசனம் அது
மே கமலாநகரம் புத்திநிலம் மி.

அம்ம=அம்மநாடு. பிபணிகுல்=அப்பணிகுல். சையத்து
 மூ=இது அகில உலகமாயும். அத்துதணிகுல்=அப்பிறப்பி
 லினிகுல். ககமயூ=கககமயூ. நகஸ்திகுல்=நகஸ்திநகஸ்திகுல்.
 மாக்பததயூ=மாக்பததயூ. நகஸ்திகுல்=அகஸ்திகுல்.
 பிபதமயூ=பிபதமயூ. நகஸ்திகுல் அகஸ்திகுல்=இதுவும். பி
 நிகுல்=பி அகஸ்திகுல். நகஸ்திகுல்=அகஸ்திகுல்.
 இது=இப்பொழுது இப்பொழுது. மக=மகமக=மகமக
 அகஸ்திகுல். பிபதமயூ=பிபதமயூ. நகஸ்திகுல்=அகஸ்திகுல்.
 பிபதமயூ.

അപരത്തിൽ കൈയ്യും തുടങ്ങിപ്പോയി എന്നതും നമ്മുടെ നാട്ടിൽ സ്വഭാവപരമായതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

കരശ്ശോദ്ധ്യസ്താഗതശിരസി ഗുരുപാദപുണമതാ മുഖാ സത്യാ
മുഖാ സത്യാ വാണീവിജയിഭൂമോർവീർവമൃതം
ഏദിവാച്യുർവൃത്തിശ്ചതമധിഗതഞ്ചശ്രവണായാ
വിനാശൈശ്വര്യേണപ്രകൃതിമഹതാം മണ്ഡനമിദം. ഭരത
അനന്തരം.

കരശ്ശോദ്ധ്യഃ സത്യാ ശിരസി ഗുരുപാദപുണമതാ മുഖാ സത്യാ
വാണീ ഭൂമോർവീജയി അതുലം വീർവ്വം ഏദി സ്വച്ഛാസ്തതിശ്ര
വണയോഃ അധിഗതം ശ്രുതം ച മണ്ഡനം ഐശ്വര്യേണ വിനാ
ശൈ മഹതാം ഇദം പ്രകൃതി (മണ്ഡനം)

അർത്ഥം.

കരത്തിങ്കൽ=കൈയിൽ, ശ്ലോദ്ധ്യമായിരിക്കുന്ന=ശ്രദ്ധയായിരി
ക്കുന്ന സത്യാ മുഖം=സൽപാത്രഭാഗവും, ശിരസ്സിൽ, ഗുരുപാദപുണ
മതയും=ഗുരുക്കന്മാരുടെ പാദങ്ങളിൽ=കാലുകളിൽ, പുണമതയും=
നമസ്സുവിക്കയും, മുഖത്തിങ്കൽ സത്യാമായിരിക്കുന്ന=പരമാർത്ഥമായി
രിക്കുന്ന, വാണിയും=വാക്കും, ഭൂമങ്ങളിൽ=കരുണകളിൽ, വിജയിതാ
യി=ശത്രുക്കളെ മറുജയിച്ചതായി, അതുലമായിരിക്കുന്ന=തുല്യമില്ലാത്ത
തായിരിക്കുന്ന, വീർവ്വവും=ശക്തിയും, ഏദിങ്കൽ=മനസ്സിൽ,
സ്വച്ഛമായിരിക്കുന്ന=വിഷ്കളങ്കമായിരിക്കുന്ന, പുഞ്ചിമും=വ്യാ
പാരവും, ശ്രവണങ്ങളിൽ=അധികളിൽ, അധിഗതമായിരിക്കു
ന്ന=കേൾക്കപ്പെട്ടതായിരിക്കുന്ന, ശ്രുതവും=ശാസ്ത്രവും, മണ്ഡന
മാകുന്നു=അലങ്കാരമാകുന്നു, ഐശ്വര്യത്തോടുകൂടാതെ ഇരിക്കു
വു=സമ്പന്നതാടുകൂടാതെ ഇരിക്കുവാനും, മഹത്തുക്കൾക്കും=മഹാ
ത്മാക്കൾക്കും, ഇതു=ഇപ്രകാരം ഇരിക്കുന്നതു, പ്രകൃതിയായിട്ടുള്ള
സ്വഭാവമായിട്ടുള്ള, മണ്ഡനമാകുന്നു=അലങ്കാരമാകുന്നു.

താല്പര്യം.

ഈ കവനഗുണങ്ങൾ മഹാത്മാക്കൾക്കു സ്വാഭാവികാലങ്കാ
രങ്ങളാകകൊണ്ടു ഇപ്രകാരം ഇരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പ്രാഞ്ചാലാതാ നിവർത്തി പാധനമരണേ സംയമേ സത്യാ
വാക്യം കാലശക്ത്യാ പ്രദാനം പരേണ്യം പരേണ്യതികഥാ മൃക
ഈണ്ഡ്രോത്സേവിഭംഗോ ഗുരുഷു ച പിനയസ്സർവ്വതാരകന്യാ
സാമാന്യസ്സർവ്വോത്സേഷപരപാതവിധിഭ്യേയസാമേധപരമാഃ
അനന്തരം.

പ്രാഞ്ചാലാതാൽ നിവർത്തി പാധനമരണേ സംയമേ സത്യാ
വാക്യം കാലശക്ത്യാ പ്രദാനം പരേണ്യം പരേണ്യതികഥാ മൃക

ഭാവം തൃസ്താ സ്രോതോവിഭംഗം ഗുണഃ വിനയഃ സർവ്വതാനു
കമ്പാ സർവാസ്രോഷ്വ സാമാന്യഃ അനുപാതവധിഃ ച ഏവം
ശ്രേയസാം പഞ്ചം

അർത്ഥം.

പ്രാഞ്ചാമാതത്തികൽനിന്നു=അന്യജന്മനിംസയിൽ നിന്നു, നി
വർത്തിയും=മഴിക്കയും, പരധനമരണത്തികൽ, പരധനത്തിന്റെ=
അന്യഭാഗത്തിന്റെ, മരണത്തികൽ=കൈവരമാക്കുന്നതിൽ, സം
യമവും=മിഥ്യയും, സത്യവാക്യവും=പാശാർത്ഥപരകയും കാല
ത്തികൽ=സമയത്തികൽ, ശക്ത്യാശക്തിക്കുതക്കവണ്ണം, പ്രദാനവും=
കൊടുക്കയും, പരന്മാതന്റെയും പരമപരിഷ്കാരികൾപരവും, പര
സ്ത്രീകളുടെയും=അന്യസ്ത്രീകളുടെയും, മഹകളിൽ=പ്രസംഗങ്ങളിൽ,
മുക്താവവും=മൗനവും, തൃസ്താസ്രോതോവിഭംഗവും, തൃസ്താമാകുന്ന=
ദ്രോഷമാകുന്ന, സ്രോതസ്സിന്റെ=പ്രവാഹത്തിന്റെ, വിഭംഗ
വും=നിറുത്തലും, ഗുണങ്ങളിൽ=അചാർയ്വന്മാരിൽ, വിനയവും=വ
ണക്കവും, സർവ്വതാനുഭവയും, സർവ്വതങ്ങളിലും=എല്ലാപ്രാണി
കളിലും, അനുഭവയും=മനയും, സർവാസ്രോഷ്വലും=സമകരോ
സ്രോഷ്വലും, സാമാന്യമായിരിക്കുന്ന=ഏറ്ററക്കുറവുകാരിരിക്കുന്ന,
അനുപാതവിധിയും=തടവില്ലാത്ത പ്രയോഗവും, ഇതു=ഇലകൾ
രിക്കുന്ന അവസ്ഥ, ശ്രേയസ്സുകൾക്കും=ഐശ്വര്യംകൊണ്ടെന്നു,
പഞ്ചമാകുന്നു=മാറ്റുകാകുന്നു.

താല്പര്യം.

ഈ ചൊന്നഗുണങ്ങൾ അഴിവില്ലാതെള്ള ഐശ്വര്യ
നുപേത്തിനുള്ള വഴികൾകയാൽ ഇവകളെ അചരിപ്പുന്നതാ
കുന്നു.

ശ്ലോകം.

സംപൽസു മഹതാം ചിത്തം മേന്മുല്ലവകോമളം
അപൽസു ച മഹാശൈലശിഖാസംഹാതകൾക്കും, ൫൩
അനപയം.

സംപൽസു മഹതാം ചിത്തം ഉൽപലകോമളം വേതി അ
പൽസു മഹാശൈലശിഖാസംഹാത കൾക്കും ച (വേതി)

അർത്ഥം.

സമ്പത്തുകളിൽ=ധനധാന്യസമൃദ്ധിയിൽ, മഹത്തുക്കളുടെ=
മഹാത്താക്കളുടെ, ചിത്തം=ഏതയും, ഉല്ലവകോമളമായിട്ടു, ഉ
ല്ലവം=പാലവ=കുടിയുള്ള പൂവുപോലെ, കോമളമായിട്ടു=ഉദ്രാ
യിട്ടു വേരിക്കുന്നു, അപത്തുകളിൽ=കുറ്റകാരങ്ങളിൽ, മഹാശൈ
ലശിഖാസംഹാതകൾക്കുമായിട്ടു, മഹാശൈലത്തിന്റെ=വലിയ

പവനത്തിന്റെ. ശിഖകളുടെ പാറകളുടെ, സഞ്ചാരപോലെ
കൂട്ടംപോലെ. കർമ്മമായിട്ടും കഠിനമായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

മഹാത്മാക്കൾ സന്തോഷസന്താപങ്ങളിൽ സമചിത്തന്മാരാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പ്രിയശ്യാത്യാവൃത്തിർഹിതമസുഭോഗേച്ഛസുകാം
പ്രസംഗാനാമൃതമാസ്സഹാഹിതയാച്യകൃശധനഃ
വിപദ്യൈർലബ്ധൈർവ്യപഭജനവിധേയം ച മഹത്ഭം
സതാംഭരണോദ്ദിഷ്ടം വിഷമമസിധാതവ്രതമിദം.

അനവതം.

ശ്യാത്യാ വൃത്തിഃ പ്രിയ അസുഭോഗേച്ഛ അഹി മഹിനം അസുക
രം അനന്തം മൃ ന അമൃതമാഃ സുഹൃൽ അഹി കൃശധനഃ ന യാ
ച്യഃ വിപദി ദൈത്യഃ ഹൈന്ദവ്യം മഹത്ഭം അനുവിധേയം പദം
വിഷമം മൃദം അസിധാതവ്രതം കേന ഉദ്ദിഷ്ടം.

അർത്ഥം.

ശ്യായമായിരിക്കുന്ന നീവിധിയാതിരിക്കുന്നു. വൃത്തി=സമിതി,
പ്രിയയാകുന്നു=ഇഷ്ടമാകുന്നു. അസുഭോഗത്തിങ്കൽപോലും പ്രാണ
ഹാനിയിൽപോലും. കപിനം=ലോപ്യം. അസുകമാകുന്നു=ചെറു
ത്താകുന്നു. അസതുക്കളാകട്ടെ=ദുഷ്ടന്മാരാകട്ടെ. അമൃതവ്രതമാ
കുന്നില്ലാ=താമിടാൻ യോഗ്യന്മാരാകുന്നില്ല. സുഹൃത്തായിത്തന്നാ
ലും=സ്നേഹിതനായിത്തന്നാലും. കൃശധനൻ=അല്പധനവാൻ. യാ
ച്യനാകുന്നില്ല=ചോദിക്കാൻ യോഗ്യനാകുന്നില്ല. വിപത്തിങ്കൽ
അപത്തിങ്കൽ. ഉദ്ദൈവ്യമായിട്ടുള്ള ഹൃദയംമുട്ട. ഹൈന്ദവ്യമാക
ുന്നു=മനസ്സിന് ഉറപ്പുണ്ടാകുന്നു. മഹത്തുക്കൾക്കും=മഹാത്മാക്കൾക്കും.
അനുവിധേയമായിരിക്കുന്നു=അനുസരിക്കാൻ യോഗ്യമായിരിക്കുന്നു. പ
ദമായും=അതായമോ വിഷയമോ അയിരിക്കുന്നതായും. വിഷമമാ
യും=പ്രയാസപ്പെട്ട സാധിക്കേണ്ടതായും. ഇരിക്കുന്നു, ഹം, അസിധാ
തവ്രതം=ചാലിന്റെ വാത്തവതിൽനിന്നുള്ള തപസ്സ്. സതുക്കൾക്കും
സഞ്ജനങ്ങൾക്കും. ഏവനാൽ ഉദ്ദിഷ്ടമായി=ഉപദേശിക്കപ്പെട്ടതാ
യി.

താല്പര്യം.

സഞ്ജനങ്ങൾക്കും അവശ്യമായും മേൽപറഞ്ഞതുപോലെ കൃ
ഷ്ണാസ്താനയോഗ്യമായും ഹം വിശേഷത്തെ നിയമിച്ചവർ അതി
പൂജ്യന്മാരാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പ്രദാനം പ്രച്ഛന്നം ഗ്രാമം ഉപഗതസംഭൂതവിധിഃ
 പ്രിഠംകൃതപാമൊനം സദസി കഥനം മഹാപുഷ്പകൃതഃ
 അനുബന്ധകാലകത്വാനിമിദീവേഗസാധാരകഥാ
 സ്തതഃകേനോഭിജ്ഞാപിഷമസീധാരവ്രതഭിരും. അഥ

അനന്തരം.

പ്രച്ഛന്നം പ്രദാനം ഗ്രാമം ഉപഗതസംഭൂതവിധിഃ പ്രിഠംകൃതപാമൊനം സദസി ഉപകൃതഃ കഥനം മഹാപുഷ്പകൃതഃ അനുബന്ധകാലകത്വാനിമിദീവേഗസാധാരവ്രതം വിഷമം ഇദം സതാംഭേന ഉദ്ഭിജ്ഞം.

അർത്ഥം

പ്രച്ഛന്നമായിരിക്കുന്നു = ചിത്രപരയാക്കിയിരിക്കുന്നു. പ്രദാനവും കൈട്ടക്കൂടും = ഗ്രാമത്തെ = വേനത്തെ. ഉപഗതനിൽ = ചെന്നിരിക്കുന്ന അർത്ഥമിരിക്കൽ. സംഭൂതവിധിയും = ഉടനെ ചെയ്യേണ്ടുന്ന പ്രത്യസ്ഥാനാഭിവാദനാദികളിൽ ബദ്ധസ്ഥാദും. പ്രിയത്തെ വേണ്ടുന്നതിനെ ചെയ്തട്ടും മെനവും = അതിനെ പ്രശംസിക്കാതിരിക്കുകയും സദസ്സിൽ = നാമുപേതമല്ലെങ്കിൽ. ഉപകൃതയുടെ = ഇങ്ങോട്ടു മഹാപുഷ്പകാലത്തെന്റെ കഥനവും = പരകയും = ക്ഷുതികൾ = സമ്പന്നരായിരിക്കൽ. അനുബന്ധകാലം = ഇല്ലാഴികയും. നിമിദീവേഗസാധാരകഥാ = അഭിവേഗസംഭൂതം = നിന്ദാമുദാരത്തോടു കൂടിയതും ഇരിക്കുന്നു. പാകമകളും = അസ്തിവൃത്താന്തപ്രസംഗങ്ങളും. അസിധാരവ്രതമായി = വാളിന്റെ വാത്തലയിൽനിന്നുള്ള തപസ്സുപോലെ ഇരിക്കുന്നതായി. വിഷമമായിരിക്കുന്നു = യോഗസാധ്യമാക്കിയിരുന്നു. ഇതു = ഇമാഗ്നം = സത്തുക്കൾക്കും, ഏവനാൽ, ഉദ്ഭിജ്ഞമായി.

താല്പര്യം.

ഇങ്ങനെ ചുറ്റും ഇരിക്കുന്ന സജ്ജനങ്ങളുടെ ഈ പ്രവൃത്തി വാളിന്റെ വാത്തലയിൽനിന്നുള്ള തപസ്സുപോലെ സൂക്ഷ്മമായി പ്രയാസപ്പെട്ട അനുബന്ധകാലം നിമിദീവേഗസാധാരകഥാകളായിരിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

സന്തപ്തായസി സംസ്ഥിത്യപയസാനാമാചിനമൃതതേ
 മൃതാകാശതയാ തദേവനളിനി പത്രസ്ഥിതം ദ്രോത
 അതസ്സാഗ്രശൂകിമേവ പരിതഃതന്മാകി കംഠായതേ
 പ്രാണേണാധമമപ്രാണാതേ ജ്വാലേവം വിധാവൃതതഃ
അനന്തരം.

(മരണം) സന്തപ്തായസി സംസ്ഥിത്യപയസാനാമാചിനമൃതതേ

പിന്നശ്രുതതെ തൽ ഏവ നമിനീ പത്രസ്ഥിതം മുക്താകാരതോ
ദൃശ്യതേ തൽ അന്തസ്സാഗാശ്ശക്തിമല്യപരിതം. മേഘകിം ഏവ
തേ പ്രയോണ അധമമല്യമോണമല്യമോം വൃതതഃ ഏവം വിധാഃ
(വേതി)

അർത്ഥം.

ജനങ്ങളാൽ, സന്തപ്താത്മസ്ഥിതൽ, സന്തപ്തമാതിരിക്കുന്നു=പഴു
പ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അത്മസ്ഥിതൽ=ഇതരയിൽ. സംസ്ഥിതമാതിരി
ക്കുന്നു=കഴിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പാശ്ചാത്യൻ=വെള്ളത്തിന്റെ. നാമാ
വ്യപോദ്യം=പേരുപോയു. ശ്രവിക്കപ്പെട്ടന്നില്ല=കേൾക്കപ്പെട്ടന്നി
ല്ല. അതുതന്നെ=അവെള്ളംതന്നെ. നമിനീപത്രസ്ഥിതമാതിരി=താമ
രഇലയിൽ ഇരിക്കുന്നതായി. മുക്താകാരമോദ്യം=മുത്തുരണിസ്വ
രൂപത്തോടു ഖക്ഷിതമായിട്ട്=കുടിവതായിട്ട്. ദർശിക്കപ്പെട്ടന്നു=കാ
ണപ്പെട്ടന്നു. അതു=അ വെള്ളം, അന്തസ്സാഗാശ്ശക്തിമല്യപരിതാ
യി, അന്തസ്സാഗാശ്ശക്തിമല്യം=സമുദ്രത്താഴ്വരയിലുള്ള. ശ്രക്തി
മല്യത്തിൽ=മുത്തുച്ചിപ്പിയുടെനടുവിൽ. പതിതമായി=ചീഴപ്പെട്ടതാ
യി, മോക്ഷിക്കമായിട്ട്=മുത്തുരണിയായിട്ട്. ജനിക്കുന്നു=വേിക്കുന്നു.
പ്രാണേണ=മിക്കുവാനും. അധമമല്യമോണമല്യമോതിരിക്കുന്നുവ
തെ=അധമന്മാരായും, മല്യമന്മാരായും, ഉന്മാമന്മാരായും ഉള്ള ഭേദ
ത്തെ അശ്രുതിച്ചിരിക്കുന്നവരുടെ. വൃത്തികൾ=സ്ഥിതികൾ. ഏവം
വിധകളായിട്ട്=ഇപ്രകാരമായിട്ട് വേിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

അനേകവസ്തുക്കൾ ഇങ്ങനെ പാത്രഭേദത്താൽ അധമമല്യ
മോത്തമ ഗുണഭോജനത്തോടുകൂടി തീരുന്നു.

ശ്ലോകം.

പ്രീണാതിമസ്സചരിക്കതഃപിതഃസപുത്രോ
യൽമേന്ദ്രഭവഹിതമിച്ഛതിതൽകളതം
യതിത്രമാപദിസുഖേചസമശ്രിതംത
ദേവത്രയംജഗതിപുണ്യകൃതോരഭരണേ.

സദ

അർത്ഥം.

ഈ പിതാ സുഖമിരിക്കെ പ്രീണാതി സപുത്രഃ യൽ മേന്ദ്രഃ
ഹിതം ഏവ ഇച്ഛതിതൽ കളതം യൽ അപദി സുഖേച സമ
ശ്രിതം തൽ മിത്രം ജഗതി പുണ്യകൃതഃ ഏതൽ ത്രയം വരണേ.

അർത്ഥം.

താവന്നാഭത്തൽ, പിതാക്കന്മാരെ=മാതാക്കന്മാരെ. സുമാതി
തങ്ങളെക്കൊണ്ടു=സുച്ഛരിതങ്ങളെക്കൊണ്ടു=നല്ല നടത്തങ്ങളെക്കൊ
ണ്ടു. പ്രീണിപ്പിക്കുന്നു=സന്തോഷിപ്പിക്കുന്നു. അവൻ, പുത്രനാകുന്നു=

മകനാകുന്നു. യാതൊന്നും=യാതൊരു കളവും. ഒത്താചിദർഠ, ററിത
 തെരുവൊന്നും=ഇല്ലാത്തതൊന്നും. ഇഷ്ടിക്കുന്നു=ആഗ്രഹിക്കുന്നു. അതു,
 കളയാകുന്നു=കളയാകുന്നു. യാതൊന്നുമില്ല, അപത്തിയും=സ
 ന്താപത്തിയും. സുഖത്തിലും=സന്തോഷത്തിലും. സമപ്രിയമാകു
 ന്നു. സമയാതിരിക്കുന്നു=ഒന്നുപോലെയിരിക്കുന്നു. ക്രിയയോട്=പ്രാപ്ത
 യോടു കൂടി ഇരിക്കുന്നുതാകുന്നു. അതു, മിത്രമാകുന്നു=ബന്ധമാകു
 ന്നു. ജഗത്തിൽ=ലോകത്തിൽ. പുണ്യകൃത്തുകൾ=സുതൃതം ചെയ്തി
 ട്ടുള്ളവർ. ഹൈന്ദവത്തെ=മുന്നിടയാ. ലഭിക്കുന്നു=പ്രാപിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

ഈ കഥയെ മുന്നപദങ്ങൾക്കു പുണ്യമായികൾ ലഭി
 കുന്നു.

ശ്ലോകം.

നരകപരോന്നമന്തഃ പരഗുണകഥനൈ സ്സപാൻ ഗുണാൻ പ്രാപയന്ത
 സ്സപാൻമാൻസന്ധാഭയന്തോവിതത്പ്രമുദശാരംഭേണാപരാത്ഥ
 ക്ഷാപ്തവാക്യപത്രകുപാക്ഷമേവമുപാദൃജ്ജനാനുപാധന്ത
 സ്സന്തസ്സാഞ്ചുചതുർജാരിവഹ്നമതഃ കസ്യ നാത്മ്യം ച നീയാം സമ
 അനന്തം.

നരകപര ഉന്നമന്തഃ പരഗുണകഥനൈ സ്സപാൻ ഗുണാൻ
 പ്രാപയന്തഃ പരാത്ഥം വിതത്പ്രമുദശാരംഭേണാഃ സ്സപാൻമാൻ
 സന്ധാഭയന്തഃ ക്ഷാപ്താ ഏവ അക്ഷേപത്രകുപാക്ഷമേവമുപാദൃ
 ജ്ജനാനുപാധന്തഃ സാഞ്ചുചതുർജാരിവഹ്നമതഃ സന്തഃ ജന
 തി കസ്യ ന അത്മ്യം ച നീയാം

അർത്ഥം.

നരകപരകൊണ്ടും=പണക്കംകൊണ്ടും. ഉന്നമന്തഃ=ഉ
 യർന്നവരായും. പരഗുണകഥനങ്ങൾക്കൊണ്ടും, പരന്മാരുടെ=അ
 ന്വന്മാരുടെ. ഗുണകഥനങ്ങളെക്കൊണ്ടും=പ്രശംസകൊണ്ടും. സ്വസ്ത
 ഉചയിക്കുന്ന=തന്നെ സംബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ഗുണങ്ങളെ=നന്മക
 ളെ. പ്രാപയന്തഃ=കളയാകും=വിവശിക്കുന്നവരായും. പരാത്ഥത്തി
 ന്ൽ=അന്യപ്രയോജനത്തിൽ. വിതത്പ്രമുദശാരംഭേണാഭായി
 ട്ടു, വിതതമായും=വിസ്താരത്തോടുകൂടിയതായും. പ്രമുദശാരം=ഏ
 ററയുംവെച്ചതായിരിക്കുന്നു. അരംഭത്തോടും=കാര്യം=അങ്ങോട്ടും.
 തത്ത്വങ്ങളോടും=അതു സാധിച്ചാനുള്ള പ്രയാസങ്ങളോടും കൂടിയിരി
 കെന്നവരായിട്ടു. സ്വപാത്ഥങ്ങളെ=തന്റെകാര്യങ്ങൾ. സംപാദയ
 ന്തു കളയാകും=കൈവശമാക്കുന്നവരായും. ക്ഷാപ്തികൊണ്ടുതന്നെ=
 ക്ഷമയോടെയെന്നു. അക്ഷേപത്രകുപാക്ഷമേവമുപാദൃജ്ജനാനുപാധി
 കുന്നു, അക്ഷേപരകൊണ്ടും=നിന്ദകൊണ്ടും. ത്രുകങ്ങളായിരിക്കുന്നു=പ്ര

ഇങ്ങനെയുള്ള സത്തുകളെ എല്ലാവരും പൂജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

1007-8.

402

2012 年 11 月 05 日

അവർ ഫർവ്വോളിന്റെയും മേനോൻ നമ്പ്യാരുടെയും ഭാര്യമാർ സമീപത്തുള്ള സമുദ്രതീരത്തുനിന്നും ഭാര്യമാർ വന്നുവെന്ന് അറിയാം. സമുദ്രതീരത്തുനിന്നും

2000

തരങ്ങൾ=വൃക്ഷങ്ങൾ. ഹൃദയാർഗമങ്ങളെക്കൊണ്ടു, ഹൃദയങ്ങളുടെ=പഴംമുതലായതുകൾക്കു, ഉദ്ഗമങ്ങളെക്കൊണ്ടു=ഉല്പത്തികളെക്കൊണ്ടു, നൂതങ്ങളായിട്ടു=നവീനവകളായിട്ടും മേനങ്ങൾ=മേനങ്ങൾ. നവാംബുക്കളെക്കൊണ്ടു=പുതിയ വെള്ളകളെക്കൊണ്ടു ദൃഢീകരിക്കുകയായിട്ടു, ദൃഢമായി=അധികമായി, വിളംബിക്കുന്നവകളായിട്ടു=വെള്ളത്തിന്റെ മേനംകൊണ്ടു താമസിപ്പു സഞ്ചരിക്കുന്നവകളായിട്ടും സമീപമനുബന്ധം സജ്ജനങ്ങൾ. സമീകരിക്കുകൊണ്ടു=ചുറ്റും ചുറ്റുമായിക്കൊണ്ടു, അനുയോജനമായിട്ടും ഗവ്കൊണ്ടു ഉയരമൊഴുകിയോട്ടു കൂടിയവയായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. ഇതു=രേഖീരേഖകൾ. പഴംപകർകളുടെ, പാശാർക്കം=അയ്യന്മാർ. ഉപകരകളുടെ=സമയമായിത്താക്കിട്ടു സമയംകൊണ്ടു നവകൾ സ്വഭാവംകൊണ്ടുതന്നെ=കൂടെ ഉണ്ടായ ഗുണമാകുന്നു.

താല്പര്യം.

ഉത്തമന്മാരു സമ്പന്നന്മാരായി വീണ്ടാൽ അവാകാരംകൂടാതെ വളരെതാഴ്മയോടു മറുത്തുവന്നു അവശ്യത്തിന് ഉതകണമെന്നുള്ള താല്പര്യത്തോടും ചേർന്നിരിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

ശ്രോത്രംശ്രുതേനൈവനകുണ്ഡലേന
ദാനേനചാണിനതുകങ്കണോ
വിഭാതികാന്തകരുണാപാണാം
പരോപകാരേണനചരുനേന.

സ. ൩

അനൗപമം.

കരുണാപാണാം ശ്രോത്രം ശ്രുതേന ഏവ വിഭാതി കുണ്ഡലേന തു ന (വിഭാതി) പാണി ദാനേന ഏവ (വിഭാതി) കങ്കണോ ന (തു) ന (വിഭാതി) കാന്ത പരോപകാരേണ (ഏവ) (വിഭാതി) ചരുനേന (തു) ന (വിഭാതി)

അർത്ഥം.

കരുണാപാണാരുടെ, കരുണയിങ്കൽ=കൃതന്തയിങ്കൽ. പാണാരുടെ=താല്പര്യംമുള്ള സത്തുകൾക്കു. ശ്രോത്രം=ചൊവ്വിക്കൽ. ശ്രുതം കൊണ്ടുതന്നെ=ശാസ്ത്രംകൊണ്ടുതന്നെ. വിഭാതം=യെന്നു=നല്ലം സ്തംഭം രോളിക്കുന്നു. കുണ്ഡലംകൊണ്ടുകുടുംകുടുംകൽ മുതലായവകളെ കൊണ്ടുകുട്ടെ. വിഭാതം=ചെയ്യുന്നില്ല. പാണി=കരം. ദാനംകൊണ്ടുതന്നെ=സർവ്വപാത്രവിതരണംകൊണ്ടുതന്നെ. വിഭാതം=ചെയ്യുന്നു. കങ്കണംകൊണ്ടുകുട്ടെ=വളരെകുട്ടെ കൊണ്ടുകുട്ടെ. വിഭാതം=ചെയ്യുന്നില്ല. കാന്തം=ദേവനും പരോപകാരംകൊണ്ടുതന്നെ=വിഭാതം=ചെയ്യുന്നു. ചരുനംകൊണ്ടുകുട്ടെ=കുറിക്കുട്ടെകളെ കൊണ്ടുകുട്ടെ. വിഭാതം=ചെയ്യുന്നില്ല.

താല്പര്യം.

കനകദണ്ഡിമയങ്ങളായ കുണ്ഡലാദികൾ സമ്പന്നന്മാർക്കു അവകാശമല്ലാതെയും നിഷ്പന്നന്മാരായ പരോപകാരം അവർക്കു അവകാശമായിട്ടും ഇരിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

പത്മാകരംഭിനകുടാവികചംകുടരാതി
ചക്രോദികാസതതികൈരവചക്രവാളം
നാഭ്യന്മിതോജധരംരാപിജവംഭദ്രാതി
സന്ദൃശ്വപംപരവിഭാതിവിഭാതികാർത്താദി

സ. ൪

അനൗപമം.

ഭിനകരം അഭ്യന്മിതം പത്മാകരം വികചം ന കുടരാതി ച

൮: (അല്പമിതഃ) കൈരവചക്രവാളം ന വികാസയതി ജവധ
കഃ അപി (അല്പമിതഃ) ജ്വരം ന ദോഷി സന്തഃ സ്വയം പരമി
തേ വിഹിതാഭിരോഗഃ (ഭവന്തി)

അർത്ഥം.

ദിനകാന്തം=സൂര്യനും. അല്പമിതനായിട്ടു=യാചിക്കപ്പെട്ട
വനായിട്ടു. പന്മാകരത്തെ=താമരക്കുട്ടത്തെ. വികാസമാർത്ഥം വിട്ടു
ന്നതാക്കി ചെയ്യുന്നില്ല. ചന്ദ്രനും അല്പമിതനായിട്ടു. കൈര
വചക്രവാളത്തെ=അമ്പൽക്കുട്ടത്തെ. വികസിപ്പിക്കുന്നില്ല=വിടിച്ചു
ന്നില്ല. ജ്വരധാരയും=മോഹവും. അല്പമിതമായിട്ടു=യാചിക്ക
പ്പെട്ടതായിട്ടു. ജ്വരത്തെ ദാനം ചെയ്യുന്നില്ല. സത്തുക്കൾ=താൻത
ന്നെ പരമിതത്തിങ്കൽ=പരമാർത്ഥന്റെ ഇഷ്ടത്തിങ്കൽ. വിഹിതാഭി
രോഗന്മാരായിട്ടു. വിഹിതമായിരിക്കുന്നു=ചെയ്യപ്പെട്ടതായിരിക്ക
ുന്നു. അഭിരോഗത്തോടു=നിശ്ചയത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്നവരായിട്ടു ഭ
വിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

സജ്ജനങ്ങൾ തങ്ങളോടു ഇഷ്ടാഭിപ്രായത്തെ യാചിച്ചിട്ടല്ല
കീഴും അതിനെ അറിഞ്ഞു സാധിച്ചുകൊടുക്കുന്നവരാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഏതേ സൽപുരുഷാഃ പരാത്ഥമാകാസ്സ പാർത്ഥാൻ പരിത്രജ്ഞേ
സാമാന്യാസ്ത പരാത്ഥമുക്തമളുതസ്സ പാർത്ഥാ വിരോധേന യേ
തേജീമാനശ്ചരാക്ഷ സാപരാധനം സ്വപാത്ഥായ നിഷ്ണന്തി യേ
യേതുഷ്ണന്തി നിരർത്ഥകം പരാധനം തേ കേന ജാനീമഹേ. സ ൫.

അനവധം.

യേ സ്വപാത്ഥൻ പരിത്രജ്ഞ പരാത്ഥമാകാഃ ഏതേ സൽ
പുരുഷാഃ യേ സ്വപാത്ഥാ വിരോധേന പരാത്ഥം ഉക്തമളുതഃ തേ സാ
മാന്യാഃ യേ സ്വപാത്ഥായ പരാധനം നിഷ്ണന്തി തേ അജീമാനശ്ചരാ
ക്ഷസാഃ യേ തു നിരർത്ഥകം പരാധനം ഷ്ണന്തി തേ കേ (ഇതി) (വ
യം) ന ജാനീമഹേ.

അർത്ഥം.

യാവചിദ്ധർ=യാവചിദ്ധപുരുഷന്മാർ. സ്വപാത്ഥങ്ങളെ=ത
ന്റെ ധനങ്ങളെ പരിത്രജ്ഞിച്ചിട്ടു=ഉപേക്ഷിച്ചിട്ടു. പരാത്ഥവാക്യ
ന്മാരാകുന്നു=അന്യന്റെ ധനത്തെ ചോരയ്ക്കുകയെന്നവരാകുന്നു. ഇ
വർ. സൽപുരുഷന്മാരാകുന്നു=ഉത്തമന്മാരാകുന്നു. യാവചിദ്ധർ=
സ്വപാത്ഥവിരോധത്തോടു കൂടെ. സ്വപാത്ഥത്തിന്നു=തന്റെ ധനത്തിന്നു.
അവിരോധത്തോടു കൂടെ=അനുക്രമിച്ചല്ലെങ്കിലും തടവില്ലാത്ത ഉപാ
യത്തോടു കൂടെ. പരാത്ഥമായിട്ടു=അന്യന്മാർക്കായിട്ടു. ഉക്തമളുതക

മാകുന്നു. ഉദ്യമത്തെ=ഉത്സാഹത്തെക്കുറിക്കുന്നവരാകുന്നു. അവർ സാമാന്യന്മാരാകുന്നു=കുലപിതന്മാരാകുന്നു. യാവചിരാർ സ്വാത്മത്തിനായിക്കൊണ്ടു=തന്റെ ദയനത്തിനായിക്കൊണ്ടു. പരധനത്തെ, നീഹനിക്കുന്നു=നശിപ്പിക്കുന്നു. അ ഇവർ മാനുഷരാക്ഷസന്മാരാകുന്നു. യാവ ചിരാകളെ നീശ്ചിതമാകുവെണ്ണം=ഒരുപ്രായാജനവും കൂടാത്തതാകുവെണ്ണം. പരധനത്തെ, ഹനിക്കുന്നു=നശിപ്പിക്കുന്നു. അവർ=എന്തൊരവനെക്കൊ വ്യാജപ്രഭോടു കൂടി യവരെ വ്യാന്നിത്തിനെത്തെയും അറിയുന്നില്ലാ.

താല്പര്യം.

ഈ ക്ഷാന്നവിധത്തിലുള്ള ഒരുപ്രകാരം ഇങ്ങിനെ പേരുപറയുന്നു. വെറുത്ത പരോപദ്രവം ചെയ്യുന്നവൻ ഒരു പേരു കൂടി ഇല്ലാത്തതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പാപാന്നിവാശതി യോജയതേ ഹിതയാ
ഗ്രാഹ്യബഗ്രാഹതി ഗുണാൻ പ്രകടീകരോതി
അപരഗതം വിജാതീഭാതികാലേ
സന്തുലകുണ്ഡലിഭം പ്രവദന്തി സന്ത.

അനൗപമം.

പാപാൽ നിവാശത്തി ഹികായ യോജയതേ ഗുഹ്യം ഗ്രാഹി ഗുണാൻ പ്രകടീകരോതി അപരഗതം ന വിജാതീ കാലേ ച ഭാതി ഇദം സന്തഃ സന്തുലകുണ്ഡലി പ്രവദന്തി.

അർത്ഥം.

പാപത്തിങ്കൽനിന്നും=മുക്തത്തിൽനിന്നും. നിവാശനം ചെയ്യുന്നു=മാറുന്നു. ഹിതത്തിനായിക്കൊണ്ടും=സല്പക്ഷം ചെയ്യാനായിക്കൊണ്ടും. യോജിപ്പിക്കുന്നു=നിശ്ചയിപ്പിക്കുന്നു. ഗ്രാഹ്യത്തെ യു=മറയ്ക്കു ഞ്ഞിനേയും. ഗ്രാഹനം ചെയ്യുന്നു=മറയ്ക്കുന്നു. ഗുണങ്ങളെയും=നന്മകളെയും. പ്രകടീകരിക്കുന്നു=പ്രസിദ്ധമാക്കുന്നു അപരഗതനായും=അപത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവനായും. വിജാതം ചെയ്യുന്നില്ല=തീജിക്കുന്നില്ല. കാലത്തിങ്കലും=അവശ്യമുള്ള സമയത്തിങ്കലും. ദാനം ചെയ്യുന്നു. ഇതിനെ=ഈ അവസ്ഥകളെ. സത്തുലകുണ്ഡലം=സമജനങ്ങളും. സന്തുലകുണ്ഡലമെന്ന സത്തുലകുണ്ഡലി എന്നും=പ്രകാശിക്കേണ്ടവരായിരിക്കുന്നു. മിത്രങ്ങളും=മൃഗങ്ങളും. ച. കുണ്ഡലമെന്നും=അടയാളമെന്നും. പ്രവദിക്കുന്നു=വെളിപറയി പറയുന്നു.

താല്പര്യം.

ഇപ്രകാരം അറിയിക്കുന്നുവോ അവർ മൃഗങ്ങളാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ക്ഷീരോത്തമനോഭക്യാമിപുരാണാസ്സപകീയാഗുണാഃ
ക്ഷീരാത്താപമപേക്ഷ്യതേനപയസാസ്യാത്മാകൃശാനേഹുതഃ
ഗതും പാവകമുനസ്മുദയേദ്ദൃഢപാതുമിത്രാപദം
യുക്തംതേനജ്ജവനശാശ്വതിസതാം മൈത്രീപുനസ്സപിദശീ. സര

അനപമം.

ക്ഷീരേണ ആത്മനോഭക്യാമി പുരാ സ്വപകീയാഃ ഗുണാഃ ദ
ത്താഃ ക്ഷീരോത്താപം അപേക്ഷ്യ തേന പയസാ സ്യാത്മാ കൃശാ
നേഹ ഹുതഃ തൽ മിത്രാപദം ദൃഢപാ പാവകം ഗതും ഉനനഃ അ
വൽ പുനഃ തേന ജ്ജവന യുക്തം ശാശ്വതി സതാം മൈത്രീതു ണം
ദശീ.

അർത്ഥം.

ക്ഷീരത്താൽ=പാവിതാൽ. ആത്മനോഭക്തിനായ്ക്കൊ
ണ്ടു=തന്നോടുചേർന്നിരിക്കുന്ന വെള്ളത്തിനായിക്കൊണ്ടു. മുൻപേ
സ്വപകീയങ്ങളായിരിക്കുന്ന = കന്നെസ്സംബന്ധിച്ചിരിക്കുന്ന. ഗുണ
ങ്ങൾ.=വളവും, മാധുര്യം, ബലകൗതം, മുതലായനന്മകൾ, ദത്ത
കളായി=കൊടുക്കപ്പെട്ടവയായി. ക്ഷീരോത്താപത്തെ=ക്ഷീരത്തി
ന്റെ ഉത്താപത്തെ സ്വതാപത്തെ. അപകീച്ചിട്ടു=അറി
ഞ്ഞിട്ടു. ആപയസ്സിനായ്=വെള്ളത്തിനായ്. സ്യാത്മാചു=തന്റെ
ആപം. കൃശാസ്വരൂപം=അഗ്നിയിൽ. ഹതകായി=പറിക്കപ്പെ
ട്ടതായി. അതു=അ പാൽ, മിത്രാപത്തിനെ=ബന്ധുവ്യസനത്തെ.
ദർശിച്ചിട്ടു=കണ്ടിട്ടു. പാവകത്തെ=അഗ്നിയിൽ. ഗമിക്കാനായി
ക്കൊണ്ടു=പ്രാപിക്കാനായിക്കൊണ്ടു. ഉനനസ്സായി=ഉത്സാഹത്തോ
ടു കൂടിയതായിവേിച്ചു. പിന്നെ ആ ജവത്തോടു കൂടെ=ചിന്ന
പ്പെട്ട വെള്ളത്തോടു കൂടെ. യുക്തമായിട്ടു=ചേർത്തായിട്ടു. ശേഷ
ന്നു=വറുത്തു, സത്തുക്കളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള=സജ്ജനങ്ങളുമാ
യിട്ടുള്ള. മൈത്രീക്കു കട്ടു=സ്നേഹമാകട്ടെ. രംദശീയാകുന്നു=ഇങ്ങി
നെ ഇരിക്കുന്നതാകുന്നു.

താല്പര്യം.

ഉത്തമനോഭക്ത അല്ലയാർ ചെന്നാൽ അവരുടെ ഗുണങ്ങൾ
ഇവക്കു കൂടി ലഭിക്കുന്നതും സ്നേഹത്തിന്നു കിടക്കയും കറുപ്പു വശ
ത്തുമാകുന്നു.

ശ്ലോകം

ഈസ്വപിതികരമേകലമി സ്മരിതമിഷാ
മിതമാശ്വേണാത്മിനാം ശിഖരിണ ഗേണാശ്വേരേ

ഇതോചിഞ്ച ധ്വവാന്മാസ്സമസമസ്തസംവർത്തകൈ
 രോമചിവിതകൃച്ഛജിതം രോസഹഞ്ചസിന്ധോവപുഃ സവ
 അനന്തം.

ഇത് കേരവഃ സ്വചിന്തി ഇതഃ തദ്യോചിഷാം കവഃ (രി
 ഷ്യാതി) ഇതഃ ശോണാർത്ഥിനാം ശിഖരിണാം ഗണാഃ ച രോരതേ
 ഇതഃ സമസ്തസംവർത്തകൈഃ സമ ബദ്ധവാന്മാഃ രോചി (തിസ്സ
 ത്) സിന്ധോഃ വപുഃ വിതതം ഉച്ഛജിതം രോസഹം ച (ഭവത്)
 അരോമം.

അർത്ഥം.

ഇവിഴം=രോമത്തു. കേരവൻ=ശ്രീനാരായണസ്വാമി. സ്വ
 ചിഷന്നു, സകലപ്രപഞ്ചത്തെയും ഉദാത്തിൽധരിച്ചുകൊണ്ടു
 യോഗനിദ്രയെച്ചെയ്യുന്നു. ഇവിടെ, തദ്യോചിട്ടകളുടെ, തദ്യന്മാ
 രായിരിക്കുന്ന നാരായണസ്വാമിയെ സംബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ചോട്ട
 കളുടെ=ശത്രുക്കളുടെ. കവം=സമുദ്രം, സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു=ബ്രാഹ്മ
 ണം. ഇവിടെ, ശോണാർത്ഥികളായിരിക്കുന്നു=ശോണം പ്രാപിച്ചി
 രിക്കുന്നു. ശിഖരികളുടെ=പർവതങ്ങളുടെ ഗണങ്ങൾ=സമുദ്രങ്ങൾ.
 രോചിക്കുന്നു=കിടക്കുന്നു. ഇവിടെ, സമസ്തസംവർത്തകളോടുകൂ
 ള്ള സമരങ്ങളായിരിക്കുന്ന കർമ്മപ്രമുഖരോമങ്ങളോടുകൂടെ, ബ
 ധ്വവാന്മാരും=ബദ്ധവാന്മാരും, സമുദ്രത്തിലെ തീയും. സ്ഥിതി
 ചെയ്യുന്നു. സിന്ധുവിൻ=സമുദ്രത്തിന്റെ. വപുസ്സ്=സ്വരൂപം.
 വിതതമായും=വിസ്താരമുള്ളതായും. ഉച്ഛജിതമായും=ബദ്ധമുള്ളതാ
 യും. രോസഹമായും=ഭാരത്തെസ്സഹിക്കുന്നതായും,ഭവിക്കുന്നു, അ
 രോമം.

താല്പര്യം.

ഇങ്ങിനെ അനേകപസ്തകങ്ങളെ സമുദ്രം ഉള്ളിൽ ധരിക്കുന്നതു
 പോലെ ഉത്തമന്മാരും പരോപകാരത്തിനുവേണ്ടി അനേകദിവ
 ളത്തെ സമർപ്പിച്ചും ബഹുവിധപ്രപഞ്ചാവസ്ഥകളെ ധൈര്യംകൊ
 ണ്ടു അരോഹവും വെളിപ്പെടുത്താതെയും ഇരിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഭാതഃകൃച്ഛസ്തപ്തകുഃപുരുഷവന്ദനോത്സാഹിതം യേനാപ്യം
 ശ്ലോമ്യം ജന്മം യുവസൃഭ്രം നിന്യമിതം യത്ര തേജസധിമക്രം
 സന്യാതവ്യം പക്ഷാഃ പരമിതകം നേനോപർണ്ണാനചാധോ
 ബ്രഹ്മാണോദ്യം ബഹുതർക്കകുചാപരേ ജന്മോദ്യം തെജാഃ

അനന്തം.

യേന പുരുഷവന്മാരായ പുഷ്പം അർപ്പിതം സ്തപ്തം യുക്തം യുക്തം
 ജന്മം യത്ര തേജസധിമക്രം നിന്യമിതം ഭൂമി (തസ്യ) യുവസൃഭ്രം

൩ ശ്ലാഘ്യം പരമിതകരണേ സഞ്ചാത്യാർത്ഥപക്ഷാഃ അപരേ ജ്ഞാതവഃ ഉപരിഷ്ഠാൽ അധഃ ച ന ബ്രഹ്മാണോദ്ഭവോന്തഃ കരകപൽ ഭൂതനന്ധാഃ (ചേന്തി)

ആ സ്ഥിതി -

[illegible]

தமிழ்நாடு

ചരാചരാലാം സകലഭോക്തന്തരും ധരിക്കുന്ന കൂടും ഒരു വനം ജ്യോതിശ്ശക്തനെ ഭൂമിയിലുള്ള ഗുഹയ്ക്ക് ഒരുപരം പരോപകാരികളായ ഇവയിൽപേരും തന്നെ ജനസാമ്രാജ്യം വന്നവരും മറ്റുള്ള പ്രാണികൾ ബ്രഹ്മാഭ്യർത്ഥനകൾ അർപ്പിക്കുമ്പോൾ ജനിച്ച മരിക്കുന്ന ചുറ്റുന്നല്ലാതെ അവയെക്കൊണ്ടു ഒരു പ്രയോജനവും ഇല്ലാത്തതായ പരോപകാരം ചെയ്യാത്ത അപര്യുക്ത ജനംകൊണ്ടു അർപ്പിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

തൃശ്ശാം മരീന്ധിമേരുമോഃ ജ മിമദം പാപമതിം മാതൃഗാ
സ്സത്യം ബ്രഹ്മിനയാഹ്വസാഗുപദവിം സേവസ്വാവിഭജനം
മാന്യാന്മാനന്ധാദിദേഷാപൃന്തന്തപ്രപ്രാപയപ്രശ്രയം
കീർത്തിപാപയദുഃഖിദേഹകരയാമേതസ്മാദംലക്ഷണം.

അനന്തരം.

(മഹ) ജന (ത്വം) തൃശ്ശാം മരീന്ധി ക്ഷമാം ജേ മദം ജഹി
പാപേ തതിം മാതൃഗാ സത്യം ബ്രഹ്മി അസാഗുപദവിന യാമി
വിഭജനം സേവസ്വ മാന്യാൻ മാനന്ധ വിദിഷഃ അന്താ
യ പ്രശ്രയാ പ്രാപ്യപയ കീർത്തി പാപയ ദുഃഖിതേ ദയാം അവിക
ര ഖ്വിയൽ സതാം ലക്ഷണം.

അർത്ഥം.

അല്ലയോ, സജ്ജനങ്ങളേ! നീയ, (നിങ്ങൾ) തൃശ്ശാം=പര
ദ്രവ്യമരയ, മേരുച്ചാമു=മുറിച്ചുകുളഞ്ഞാമു. ക്ഷമാം=അട
ക്കണം. ജേച്ചാമു=ജംഗികരിച്ചാമു. മദം=മദ്യം, ജ
യിച്ചാമു=ഇല്ലാതെയാക്കിയാമു. പാപതിങ്കൽ=ദുഷ്ടതൃപ്തി
കൽ. മേരുമ=അഗ്രാമരത്തെ. ചെത്തുകതേ=സത്യത്തെ, ബ്രഹ്മി
ച്ചാമു=പറഞ്ഞാമു. അസാഗുപദവിന, അസാഗുക്കളുടെ=അസന്തു
ക്കളുടെ. പദവിന=മാർഗ്ഗത്തെ, യാനമെതുകയില്ലല്ലോ=പ്രാ
പിക്കയില്ലല്ലോ. വിഭജനത്തെ=വിഭാജനം, സേവിച്ചാമു=
അശ്രയിച്ചാമു. മാന്യാൻ=മാനിക്കേണ്ടവരെ. മാന്യാമു=ചു
രുിച്ചാമു. വിദിഷകളെ=ശത്രുക്കളെ. അനന്തരിച്ചാമു=സമാധാന
പ്പെടുത്തിയാമു. പ്രശ്രയത്തെ=വിനയത്തെ, പ്രപ്രാപനം=ചെത്തു
മു=പ്രതിജ്ഞാക്കിയാമു. കീർത്തിയം=യശസ്സിനെ, പാപിച്ചാ
മു=അധിച്ചാമു. ദുഃഖിതകൽ=ഗ്രസനിച്ചിരിക്കുന്നവകൽ. ദയ
യേയും=കരുണയേയും ചെയ്യാമു. ഇതു=ഈ അപസ്ഥകം. സ
ത്തുക്കളുടെ=സജ്ജനങ്ങളുടെ. ലക്ഷണമകുന്ന്=അടയാളമാകുന്നു.

താല്പര്യം.

ഇപ്രകാരമുള്ള സത്തുക്കളെ മനുഷ്യർ അനുസരിക്കേണ്ടതാക
ുന്നു.

ശ്ലോകം.

മനസി വചനികായേ ചുണ്യചീയുഷപുണ്യം
സ്വിദിപനമുപകാരശ്രോണിഃ പീണയന്തഃ
പശുണപരമാണ്ഡൻപർവ്വതീകൃത്യം
നിജമുദവികസന്തസ്സതിസ്തന്ദഃ കിയന്തഃ

അനവധം.

മനസി വചസി കാരേ വൃണ്യപീയൂഷപുണ്ണ്ഃ തിഭവനം ഉപകാരേന്ദ്രേണിഭിഃ പ്രീണയന്തഃ പരഗുണപരമാണ്തൻ പവ്തീകൃത്യ നിത്യം നിജമൃദി വികസന്ത കീയന്തഃ സന്തഃ സന്തി.

അർത്ഥം.

മനസ്സിദ്ധം=ഉള്ളിദ്ധം. വചസ്സിദ്ധം=വാക്കിദ്ധം കാരണത്തിങ്കലും=ദേഹത്തിങ്കലും. വൃണ്യപീയൂഷപുണ്ണ്ഃ=വൃണ്യമാകുന്നു=സൽക്കർമ്മമാകുന്നു. പീയൂഷംകൊണ്ടു=ആതുരകൊണ്ടു. പുണ്ണ്ഃ=വൃണ്യം=നിറഞ്ഞവരായി. തിഭവനത്തെ=മൃന്നയോകത്തെ. ഉപകാരേന്ദ്രേണികളെക്കൊണ്ടു=സഹായസമൂഹങ്ങളെക്കൊണ്ടു. പ്രീണയത്തുകൂടായി=ബ്രഹ്മിയോടു കൂടിയതായിട്ടു ചെയ്യുന്നവരായി. പരഗുണപരമാണ്തൻ, പരന്തഃ=അന്തഃ=അന്യന്മാരേ. ഗുണങ്ങളുടെ=നന്മകളുടെ. പരമാണ്തൻ=മഹത്തമൻ. പവ്തീകരിച്ചിട്ടു=പാവനംപോലെ വലുതാക്കിയെഴുതിട്ടു. നിത്യവും നിജമൃദയത്തിങ്കൽ=തന്റെമനസ്സിൽ. വികസത്തുകൂടായി=പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നവരായി. എത്രമാത്രം സത്തുഷ്ടഃ; ഭവിക്കുന്നു.

അല്ലയോ.

ഈ പറഞ്ഞ ഗുണങ്ങളോടു മിളിതനായ സമജനങ്ങൾ ധർമ്മമല്ലാത്തതാകുന്നു.

അഥ നീതിസുഭാഷിതേ കഥയ്ക്കുശീലപദ്ധതി.

ശ്ലോകം.

മനേന ക്ഷമാഞ്ജ്ഞാസ്തു ജ്ഞാൻ ഭവോ
ന ജ്ഞിതേ ഭീമവിഷ്ണുഭീതിഃ
സുധാംവിനാ ന പ്രവൃന്ധിരഭം
ന നിശ്ചിതാത്മാവിരമന്ത്രിയഃ

ഭവ

അനവധം.

ഭോവാഃ ക്ഷമാഞ്ജ്ഞാസ്തു ജ്ഞാൻ ഭവോ ന ജ്ഞിതേ ഭീമവിഷ്ണുഭീതിഃ ന ജ്ഞിതേ സുധാം വിനാ വിരഭം ന പ്രവൃന്ധിരഭം നിശ്ചിതാത്മാവിരമന്ത്രി.

അർത്ഥം.

ഭവന്മാർ, മഹാത്മ്യമുൾപാൽക്കുമ്പിൻ. അന്തർഭാഗത്തിലുള്ള തനങ്ങളെക്കൊണ്ടു. കൊസ്തംഭം=അഗാധം, ഗജാർക്കം, വൃക്ഷാർക്കം ഇതിലി ഉത്തമ വസ്തുക്കളെക്കൊണ്ടു തോന്നിച്ചില്ല=സംതോഷിച്ചില്ല. ഭീമവിഷ്ണു=ഭയങ്കരമായ കാളകൂടിവിഷ്ണു=കൊണ്ടു. ഭീതിയെ=ഭയത്തെ. ജ്ഞിച്ചില്ല=പ്രാപിച്ചില്ല. സുധയെ കഴിഞ്ഞു=ആത്മീയനാട്ടുകാരെ. വിരമത്തെ=അതൃപ്തമനസ്സാ

വസാനത്തെ പ്രയാണം ചെയ്തില്ല = ഗമിച്ചില്ല, ധീരന്മാർ = ധൈര്യവാന്മാർ. നിശ്ചിതാത്മക്കൾനിന്നു = വിചാരിച്ചുറച്ചുകാത്തതുകൽനിന്നു. വിമരിക്കുന്നില്ല = പിൻവാങ്ങുന്നില്ല.

താല്പര്യം.

ആതുരവേണമെന്നുവെച്ചുണ്ടായ പത്മാശാശിമഥനപ്രയത്നത്തിൽ അതൊഴിയെ മറ്റൊന്നുക നല്ല പദാത്മങ്ങളെ വെച്ചിട്ടു സന്തോഷിക്കുകയും ഭയങ്കരപദാത്മത്തെ വെച്ചിട്ടു പേടിക്കുകയും ഉണ്ടായില്ല. വിചാരിച്ച ആതുരകിട്ടിയതിന്റെ ശേഷം അടങ്ങുകയും ചെയ്തു. ധീരന്മാരുടെ ദീപ്തിയും ഇങ്ങിനെതന്നെയാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പ്രാപ്തനേന ച വ്യവിശ്ലാസഭയേന നീഹൈഃ
പ്രാപ്തവിശ്ലാസിനാമിമമാന്തിസന്തഃ
വിശ്ലേഷപുനഃ പുനരപി പ്രതിരന്യമാനാഃ
പ്രാപ്തമുത്തമഗുണാനപരിത്രജ്ഞി.

ന.

അനാദം.

നീഹൈഃ വിശ്ലേഷേന ന പ്രാപ്തനേ ച വ്യമല്യമാഃ പ്രാപ്ത വിശ്ലാസിനാഃ വിമന്തി ഉത്തമഗുണാഃ വിശ്ലേഷേ പുനഃ പുനഃ പ്രതിരന്യമാനാഃ അപി പ്രാപ്തം ന പരിത്രജ്ഞി.

അർത്ഥം.

സീമന്മാരാൽ = അധമന്മാരാൽ. വിശ്ലേഷം = കൊണ്ടു = വീഴ്ചയിൽ നിന്നുള്ള പേടിക്കൊണ്ടു. പ്രാപ്തം = ക്ഷമപ്പെട്ടു നില്ക്കുന്നത് = തുടങ്ങപ്പെട്ടു നില്ക്കുന്നത്. മല്യമാന്മാർ, പ്രാപ്തം ചെയ്തിട്ടു. വിശ്ലാസിനാമിമം ചെയ്തിട്ടു. വിശ്ലാസാൽ = വീഴ്ചയാൽ. നിരന്തരന്മാരാകിട്ടു = കെട്ടത്തപ്പെട്ടു പഴായിട്ടു. വിമരിക്കുന്നു = പിൻവാങ്ങുന്നു. ഉത്തമഗുണന്മാർ = ഉത്തമനെന്നുള്ള വെല്ലുത്തോടു കൂടിയവർ. വിശ്ലേഷാൽ = പിന്നെയും പിന്നെയും. പ്രതിരന്യമാനന്മാരായിരുന്നാലും = യാധിക്കപ്പെട്ടു സാവധാനമായിരുന്നാലും. പ്രാപ്തത്തെ = തുടങ്ങിയതിനെ. പരിത്രജ്ഞി അന്നില്ലാ = ഉപേക്ഷിക്കുന്നില്ലാ.

താല്പര്യം.

അധമന്മാർ തടസ്സംവരുന്നതിനൊഴിവാക്കുന്നതും ഒരു കാര്യം തുടങ്ങുകയും മല്യമാന്മാർ തുടങ്ങി വീണ്ടു കെട്ടുകയും ഉത്തമന്മാർ തുടങ്ങിയതിനെ മുടക്കം ജാലിക്കാതിരുന്നാലും വിട്ടുകയും ഇല്ലാ. അതിന്നു അധമന്റെ അധൈര്യവും മല്യമാന്റെ ധൈര്യക്കുറവും ഉത്തമന്റെ ധൈര്യധാരാഭൂതവും കാരണമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

കപചിൽപുത്ഥീശ്വരോക്തപിപാപപുരുഷശയനഃ
കപചിച്ഛാകാരാഃ കപചിപിപാശാശ്ലോഭനമിഃ
കപചിക്തമാധാഭീകപചിപിപാശാശ്ലോഭനമിഃ
മനസീകാർത്ഥാഭിനയനയതിഭുഖന്നചസുഖം. ൧൨

അനവധം.

കാർത്ഥാഭിനയനമനസീ കപചിൽ പുത്ഥീശ്വരഃ അപി കപചിൽ
പുരുഷശയനഃ ച കപചിൽ ശാകാരാഃ അപി കപചിൽ ശാ
ശ്ലോഭനമിഃ ച കപചിൽ കന്മാധാഭീ അപി കപചിൽ ദിഗ്ഗാഃ
ബാധാഃ ച ഭുഖന ഗണയതി സുഖം ച ന (ഗണയതി)

അർത്ഥം.

കാർത്ഥാഭിനയനമിഷണ=കാർത്ഥശാസ്ത്രമെന്നു ഇച്ഛയോടു
കൂടിയിരിക്കുന്നു. മനസീ=ധൈര്യവാൻ. ഹിഷൽ=കിടന്നു. പു
ത്ഥീശ്വരനായും, പുത്ഥിയാകുന്ന=കൂടിയാകുന്ന. ശ്വരോക്ത=കിട
ക്കാത്ത കൂടിയിരുന്നതും. ഹിഷൽ, പുരുഷശയനനായും, പുരുഷ
മാകുന്ന=സപ്രജ്ഞാശ്ചിയാകുന്ന, ശയനശ്വരോക്ത=കിടക്കത്തോടു കൂ
ടിയിരുന്നതും. ഹിഷൽ, ശാകാരാണാമും ശാകങ്ങളാകുന്ന=ഇവ
കളാകുന്ന. അഹാരോക്താമു=ഭക്ഷണസാധനത്തോടു കൂടിയിരുന്നതും,
കപിഷൽ; ശാശ്ലോഭനമിഷയാമും, ശാശ്ലോഭനത്തിങ്കൽ=നെല്ലരി
ച്ചോറിൽ. തമിഷയാമു=അഗ്രഹരത്തോടു കൂടിയിരുന്നതും, ഹിഷൽ;
കന്മാധാഭീയാമും, കന്മാമയം=കീറിയ തുണിയെ, ധരിക്കുന്നവനാ
യും=ഉടുക്കുന്നവനായും. ഹിഷൽ ദിഗ്ഗാഃ ബാധാണാമും, ദിഗ്ഗാഃ ബാ
ധത്തേ=നല്ലപട്ടമുതലായവസ്തുക്കളെ, ധരിക്കുന്നവനായും. ഭുഖനത്തെ
യു=വൃസനത്തെയും, ഗണിക്കുന്നില്ല=ചിച്ഛിക്കുന്നില്ല. സുഖ
ത്തെയും=സംസ്കാരമെന്നെയും, ഗണിക്കുന്നില്ല.

താല്പര്യം.

ധീനനായിരിക്കുന്നവൻ മതകാർത്ഥം അർത്ഥമിച്ഛാൽ അതിന്റെ
സിദ്ധിയിൽ പ്രാപ്തമെന്തെന്നു അന്വേഷിക്കുന്നതും അം പദത്തെ സം
ഗതികളിൽ സമുദാഹരിച്ചിരിക്കുന്നതുമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

നിന്ദൂനീതിനിപുണായദിവാസ്തവന്തു
ലക്ഷ്മീസ്തമാവിശ്വതപുത്രവായഥോഽം
അഭിജ്ഞാപനമസുയുഗാന്തരേവ
സ്താത്ത്വംപഥഃപ്രവിശ്വതപദനധീനഃ

അനവധം.

നിന്ദൂനീപുണഃ നിന്ദൂന മഹിമ സുവന്തു ലക്ഷ്മീഃ സമാവി

അതു നല്ലതും ഗമ്യത വാ അല്ല വീവ വാ മരണം അസ്യ യുഗാന്ത
രേ (അസ്യ) വാ ധീരഃ സ്മാത്മാൽ പഥഃ പദം ന പ്രവീചിവാതി.

അർത്ഥം.

നീതിനിപുണന്മാർ=മാരോ വ്യവഹാരത്തിൽ സമർത്ഥന്മാർ.
നിന്ദിക്കപ്പെട്ട=അക്ഷേപിക്കപ്പെട്ട. അല്ലെങ്കിൽ, സ്തുതിക്കപ്പെട്ട=പ്രശം
സിക്കപ്പെട്ട. ലക്ഷ്യം=സമ്പത്തു. സമാധേയരിക്കപ്പെട്ട=വാങ്ങപ്പെട്ട. യഥാർത്ഥ
മാകുംവണ്ണം=അന്റെ ഇഷ്ടംപോലെ. ഗമിക്കപ്പെട്ട=പോകപ്പെട്ട. ഓ
ല്ലോർവാനെന്നോ, മരണം, മരിക്കപ്പെട്ട. യുഗാന്തത്തിൽ=മറ്റു യു
ഗത്തിൽ, ഭവിക്കപ്പെട്ട.ധീരന്മാർ=ധൈര്യശാലികൾ. സ്മായമായി
ക്കുന്നു=സമുദനങ്ങൾ അംഗീകരിച്ച ക്രമത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു. പ
ഥഃ=വീര്യമെന്നും=പാഴായിരിക്കുന്നു. പദം=കാവടി. പ്രവീചിക്ക
ന്നില്ല=നീങ്ങുന്നില്ലാ.

താല്പര്യം.

ഈ ധൈര്യമുള്ളവർ അനേകവിധഗുണഭോജങ്ങളെ അനുഭ
വിച്ചാലും സ്മായമായിരിക്കുന്നു അത്തേങ്ങോപോലും ദേദിച്ചു നട
ക്കാത്തതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

കാന്താക്ഷാക്ഷവിശിഖാ നമുനന്തിയസ്യ
ചിത്തന്നനിർദ്ദോതികോപകുശാന്നതാപഃ
കർഷി വിഭ്രവിഷയാശ്വനലോപോശാ
ലോകത്രയം ജയതി കൃത്സ്നം നമിദംസധീഃ

അർത്ഥം.

യസ്യ ചിത്തം കാന്താക്ഷാക്ഷവിശിഖാ ന മുമനന്തി കോപ
കുശാന്നതാപഃ ന നിർദ്ദോതി ഭ്രവിഷയാഃ ലോപോശാഃ ച ന
കർഷന്തി സഃ ധീരഃ കൃത്സ്നം ഇദം ലോകത്രയം ജയതി.

അർത്ഥം.

യാവന്നൊരു അന്റെ, ചിത്തത്തെ=ഛിദ്രമെന്നെ. കാന്താക്ഷാ
ക്ഷവിശിഖാ=അർദ്ധം, കാന്തമാനുടെ ക്ഷാക്ഷങ്ങളാകുന്നു=കണ്ണുകൊണ്ടു
ള്ള നോക്കുകയാകുന്നു. വിശിഖാ=അമ്പുകൾ. മുമനനം=മെ
യുന്നില്ലാ=മേടിക്കുന്നില്ലാ. കോപകുശാന്നതാപഃ, കോപകുശാന്ന
വിന്റെ=അശാധനിയുടെ. താപം=ചൂടു. ദമിപ്പിക്കുന്നില്ലാ=പഴുപ്പി
ക്കുന്നില്ലാ. ഭ്രവിഷ മങ്ങളാകുന്നു=അനേകസുഖാനുഭവങ്ങളാകുന്നു.
ലോപോശാങ്ങളും=മോഹമാകുന്ന കയറുകളും. കർഷിക്കുന്നില്ലാ=
വലിച്ചുധീനമാക്കുന്നില്ലാ. അ, ധീരൻ, കൃത്സ്നനായിരിക്കുന്നു=സക
ലമായിരിക്കുന്നു. ഈ ലോകത്രയത്തെ=മൂന്നുലോകത്തെ ജയിക്കുന്നു=
പാട്ടിലാക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

ഇപ്രകാരമുള്ള ധീരൻ മൂന്നുലോകത്തിലുള്ളവരെയും ഒരു പ്രയാസംകൂടാതെ തന്നെ മാനിക്കുന്നവരാക്കിയെടുത്തു.

ശ്ലോകം.

കദർമ്മിതസ്യാപിഹിദൈത്യവൃത്തേ
നശക്യതേദൈത്യഗുണഃ പ്രമാണ്ഡം
അയോദ്ധ്യപസ്യാപി കൃതസ്ത്വവരേണ
നായശ്ശിദ്ധായാതികദാചിദേവ.

൭൭

അനവധം.

കദർമ്മിതസ്ത്വ അപി ദൈത്യവൃത്തേനഃ ദൈത്യഗുണഃ പ്രമാണ്ഡഃ (കേന അപി) ന ശക്യതേ ഹി അയോദ്ധ്യപസ്ത്വ കൃതസ്ത്വ അപി വരേണ ശിവാ കദാചിത് അധഃ ന യാതി ഏവ.

അർത്ഥം.

കദർമ്മിതനായിരുന്നാലും=ഭീഷ്മനായിരുന്നാലും. ദൈത്യവൃത്തിയുടെ=ദൈത്യവാന്റെ. ദൈത്യഗുണത്തെ=ദൈത്യമാകുന്ന മാന്മാത്മകത്തെ, പ്രമാണ്ഡജനം=വെല്ലാനായിക്കൊണ്ടു=കളവാണായിക്കൊണ്ടു. കദർമ്മനും, ശക്തനാകപ്പെടുന്നില്ല=നമസ്കരനായിരുന്നില്ലാത്തവനല്ലാ എന്നുപ്രസിദ്ധം. അയോദ്ധ്യപ്രമാണി=കീഴ്ചോട്ടുജാലയോടു കൂടിയതായി, കൃതമായിരുന്നാലും=ചെയ്തപ്പെട്ടിരുന്നാലും. വരണീയുടെ=അഗ്നിയുടെ. ശിവാ=ജാലം. കദാചിത്, അയോദ്ധ്യത്തെ=താഴെ യാനംചെയ്യുന്നില്ലാത്തതെ=പ്രാപിക്കുന്നില്ലാത്തതെ.

താല്പര്യം.

വിളക്കു കീഴ്ചമവാക്കി പ്പിടിച്ചാലും ഏറിയുന്ന വിളക്കു പന്തം മുതലായതിന്റെ ജാല മേൽപ്പെട്ടപ്പോഴും. അതുപോലെ ആക്കെങ്കിലും=ദൈത്യവാന്റെ ദൈത്യം കുറയ്ക്കാനുസാഹിച്ചാലും ഫലിക്കാത്തതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പരഃശ്രംശോത്സംശാൽഗുരുശിഖരിണഃ പാപിവിഷമേ
പതിശ്ച പാതംകായഃകുറിനദ്രാക്ഷണേവിദവിതഃ
പരഃശ്രംശോത്സംശാൽഗുരുശിഖരിണഃ പാപിവിഷമേ
പരഃശ്രംശോത്സംശാൽഗുരുശിഖരിണഃ പാപിവിഷമേ

൭൮

അനവധം.

അതും കായം ഗുരുശിഖരിണഃ ശ്രംശോത്സംശാൽ കുറിനദ്രാക്ഷണേ വിഷമേ ക്വ അഹി പതിശ്ച വിദവിതഃ പരം രീക്ഷണേ ശഃന ഫണിപതിമുഖേ നൃസ്തം ഫസ്തം പരം വഹ്നം പാതം പരം തൽ അപി (കേന അപി) ദൈത്യവിധിയഃ നഃ കൃതഃ

അർത്ഥം.

ഈകാരം=കാണാകുന്നദേഹം. ശ്രുതശിശിരുടെ=ഉയർന്നപർവ്വതത്തിന്റെ. ശ്രംഗോത്തരത്തിങ്കൽനിന്നും=കൊടുമുടികളുടെ അറ്റത്തുനിന്നും. കഠിനദ്രവ്യമെന്നായി, കഠിനകളായിരിക്കുന്നു=മറപ്പുള്ള വകളായിരിക്കുന്നു. ദൃഢത്തുക്കൾ=പാറക്കല്ലുകൾ. അന്തത്തിങ്കൽ=ചുഴലപ്പുറമുള്ളതായി. വിഷമമായിരിക്കുന്നു=മയനംകാഴ്ന്നു=ഇരിക്കുന്നു. എവിടെഎങ്കിലും, പതിച്ചിട്ടു=പിന്നിട്ടു. വിഭവിതമായതു=പിളർക്കപ്പെട്ടതായത്. പരമാകുന്നു=ഉൽകൃഷ്ടമാകുന്നു. തീക്ഷ്ണദരണമായിരിക്കുന്നു, തീക്ഷ്ണങ്ങളായിരിക്കുന്നു=മുട്ടുയറുന്നവകളായിരിക്കുന്നു. ദരണങ്ങളോടു=പല്ലുകളോടു കൂടിയായിരിക്കുന്നു. ഫണിപതിച്ചുപണിജൽ. ഫണിപതിച്ചുകൊണ്ടുവന്നിരുന്നവർ. ഹൃദയത്തിൽ=വായിൽ. നൃസ്മമായിരിക്കുന്നു=പയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഹസ്തം=കയ്യ്. പരമാകുന്നു എന്നാലും, തെങ്ങനാലും, ധൈര്യവിധമും, ധൈര്യത്തിന്റെ=സമാധാനിക ധൈര്യത്തിന്റെ. വിധയം=നാശം. കൂലമാകുന്നില്ല=ചെയ്യപ്പെട്ടതാകുന്നില്ല.

താല്പര്യം.

ഈ ചൊന്നതുകൊണ്ടു മൗനപ്രാപ്തിയുടെ മൗനവും മൗനത്തിന്റെയും ധൈര്യം നശിക്കാത്തതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഐശ്വര്യസുവിശേഷം സജനതാശാസ്ത്രസുധാകുസുമമോ
ജ്ഞാനസ്തോപദേശേ ശ്രുതസുവിനയോവിനയസുപാത്രോദ്യമഃ
അശ്രോധസ്തപസഃ ക്ഷമാപ്രദേവീതുലാമന്ദസ്യനിവ്യാജാ
സർവ്വോപാധിസർവ്വകാരണമിതി ശിഖരപാത്രേണ .

അർത്ഥം.

ഐശ്വര്യസു സജനതാ ശാസ്ത്രസു വാക്യം സംഗമം ശാസ്ത്രസു ഉപദേശേ ശ്രുതസു വിനയഃ വിത്തസു പാത്രേ ധൃയഃ തപസഃ അശ്രോധഃ പ്രദേവീതുലാ ക്ഷമാ ധർമ്മസ്യ നിവ്യാജാ (ച) ഭൂഷണം സർവ്വോപാധി സർവ്വകാരണം ഇതി ശിഖരപാത്രേണ.

അർത്ഥം.

ഐശ്വര്യത്തിന്നു=സമ്പത്തിന്നു. സജനതയു=ജനങ്ങളുമായിട്ടുള്ള ഏണക്കാര്യം. ശാസ്ത്രത്തിന്നു=പരാമർശത്തിന്നു. വാക്യസംഗമം. വാക്യത്തിന്റെ=അർത്ഥപ്രദം സൗമ്യം. സൗമ്യം=നിമിത്തവും. ജ്ഞാനത്തിന്നു=ശാരിപിന്നു. ഉപദേശം=വ്യാഖ്യാനത്തിന്നുനിവൃത്തിയു. ശ്രുതത്തിന്നു=ശാസ്ത്രത്തിന്നു. വിനയം=പണക്കാര്യം. വിത്തത്തിന്നു=ധനത്തിന്നു. പാത്രത്തിങ്കൽ=സർവ്വപാത്രത്തിങ്കൽ.

വൃത്തവും=ചിഖവും. തപസ്സിനു=നിയുയ്യ. അശ്വൈധവും=കോപ
മില്ലാതിരിപ്പും. പ്രവേതിതാവിന്നു=വഹിപ്പും ഉള്ളവന്നു. ക്ഷമയും=
സഹനശക്തിയും. ധർമ്മത്തിന്നു=പുണ്യകർമ്മത്തിന്നു. നിഷ്യാജനയും=
കപടംകൂടാതിരിപ്പും. ഭൂഷണമാകുന്നു=അവലോകനമാകുന്നു. സമ്പന്നാ
കു=എല്ലാവരും. സർവ്വകാരണമായിരിക്കുന്നു=ഐശ്വര്യപരനായിരിക്കുന്നു.
ജ്ഞാനകീർത്തിധനതപോവിഭൂതധർമ്മാദ്യന്തേന ഗുണമേന്മയുവാതിരി
ക്കുന്നു. രം ശീലം=നല്ലസ്വഭാവം. പരമാകിരിക്കുന്നു=ഉൽകൃഷ്ടമാ
യിരിക്കുന്നു. ഭൂഷണമാകുന്നു=അവലോകനമാകുന്നു.

താല്പര്യം.

എല്ലാഗുണങ്ങളും സിദ്ധിക്കുന്നതു സ്വഭാവവിശേഷംകൊണ്ടാ
കുന്നു.

ശ്ലോകം.

വരണിസ്സുശ്വജ്വലായതേജുവനിധിഃ കല്പായതേതൽക്ഷണാ-
ന്മേന്മസ്സപ്ലശിമാതതേതൃഗപതിസ്സദ്യുക്തഃ കരംഗായതേ
വ്യാജോമാദ്ധ്യഗുണായതേവിഷ്ണുസംപീഡ്യഷവർഷായതേ
യന്ത്യാംഗേഖിലലോകവല്ലതേരശീലം സമുന്മീലതി. വാ

അർത്ഥം.

തന്ത്യാ അർത്ഥം അഖിലലോകവല്ലതേരം ശീലം സമുന്മീല
തി തന്ത്യാ തൽക്ഷണാൽ വരണിഃ ജ്വലായതേ ജ്വലനിധിഃ കല്പായ
തേ രേരഃ സപ്ലശിമാതതേ സദ്യുക്തഃ തൃഗപതിഃ കരംഗായതേ
വ്യാജഃ കാല്പഗുണായതേ വിഷ്ണുസംപീഡ്യഷവർഷായതേ.

അർത്ഥം.

താപശാന്തനാശൻ, അംഗത്തിങ്കൽ=ശരീരത്തിങ്കൽ. അഖി
ലലോകവല്ലതേരമായിരിക്കുന്നു, അഖിലലോകത്തിന്നും=അഭേദമെന്
താപംകൂടാ വല്ലതേരമായിരിക്കുന്നു=ചൂറ്റവും ഇല്ലാമായിരിക്ക
ുന്നു. ശീലം=സ്വഭാവം. സമുന്മീലനം=പ്രകാശിക്കുന്നു. പ്രകാശിക്കുന്നു.
അവന്നു, തൽക്ഷണത്തിങ്കൽ, ശീ ഗുണം=പ്രകാശിച്ചു സമയത്തി
ങ്കൽ. വരണി=വരണി. ജ്വലംപോലെ=ജ്വലം=വെള്ളംപോലെരീതി
ന്നു. യന്ത്രിയം=സമുദ്രം. കല്പം=കലശലകുന്നു=ചെറിയതോടു
എന്നപോലെ തീരുന്നു. മേന്മ=മഹത്വമേകപം, സപ്ലശി
പോലെഅകുന്നു=ചെറിയകല്പപോലെപോരുന്നു. അല്ലാത്തതേ, തൃ
ഗപതി=സിംഹം. കരംഗം=പാദമേകുന്നു=മാർഗ്ഗമെടുക്കുന്നു.
വ്യാജം=വല്ലം. കാല്പഗുണപോലെഅകുന്നു=തലയിൽ ചൂട്ടുന്നപാ
ലയുടെ ഗുണം ഉള്ളതുപോലെ തീരുന്നു. വിഷ്ണുസംപീഡ്യശ്വ
ജ്വലം. പീഡ്യഷവർഷം=പോലെ അകുന്നു=അടുത്തുവർഷിച്ചുണ്ടായ
താല്പര്യംപോലെ തീരുന്നു.

താല്പര്യം.

ഈ പാത്രത്തെ സ്ഥിതികളൊക്കെയും ഉണ്ടാകുന്നതു ശീലം കൊണ്ടാകയാൽ അതു വളരെ മുഷ്ടമാകുന്നു-

ശ്ലോകം.

അപേക്ഷണേന പാത്രാണി നസ്സേവ നദിശാന്തരം

സദാലോഹിതേ മതാ രണാദീപാ ഇവോത്തമാഃ

യഥ

അനന്തരം.

ഉത്തമന്മാഃ പാത്രാണി ന അപേക്ഷണേ സ്സേവ ന (അപേക്ഷണേ) ദശാന്തരം ന (അപേക്ഷണേ) രണാദീപാഃ ഇവ സദാ ലോഹിതേ മതാഃ (ഭവന്തി)

അർത്ഥം.

ഉത്തമന്മാർ=നല്ലവണ്ണമുള്ളവർ. പാത്രങ്ങളെ=ജനവിശേഷങ്ങളെ. അപേക്ഷിക്കുന്നില്ല=അവശ്യമായി വിചാരിക്കുന്നില്ല. സ്സേവ നതിനേയും=കനിവിനേയും. അപേക്ഷിക്കുന്നില്ല. ദശാന്തരമേതേയും=സമയഭേദത്തെയും. അപേക്ഷിക്കുന്നില്ല. രണാദീപങ്ങൾ=വിളക്കുപോലെ ഇരിക്കുന്ന അങ്ങരും എന്നപോലെ, എല്ലാ പ്രാഴ്വരം ലോകാദിതന്തികൾ=ജനസന്താപത്തിങ്കൽ. മതന്മാരായിട്ടു=തല്ലുന്നവരായിട്ടു ഭവിക്കുന്നു. ഉത്തമന്മാർ=മനോഹരപോലെ എന്നു ഉപരിച്ചതിന്റെ മേലേ. പാത്രങ്ങളെ=നല്ലജനങ്ങളെ. സ്സേവ നതേ=തെവതെദശാന്തരം തിരിക്കളെ നരം മൂന്നും അകുന്നു.

താല്പര്യം.

ഉത്തമന്മാർ ദീപങ്ങളൊളം വിശേഷത്തോടുകൂടിയും എല്ലാഴ്വരം ജനാദിതം ചെല്ലാൻ ശ്രമമയോടുകൂടിയും ഇരിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

മരിന്നോപിശോഹതിതൽക്ഷീണോപപ്രചീയതേപുനശ്ചന്ദ്രഃ

ഇതിവിശ്രാന്തസ്സന്തസ്തപ്യന്തേന വിശ്വഥേഷുഭോകേഷു. യഥ

അനന്തരം.

തത മരിന്നഃ അപി ശോഹതി ചന്ദ്രഃ ക്ഷീണഃ അപിഃ പുനഃ ഉപചീയതേ ഇതി വി ശ്രാന്തഃ സന്തഃ വിശ്വഥേഷു ലോകേഷു ന സന്തപ്യന്തേ.

അർത്ഥം.

തത=ഇപ്പോൾ. മരിന്നമായിരുന്നാലും=മുറിക്കപ്പെട്ടതായിരുന്നാലും. ശോഹിക്കുന്നു=മുളയുന്നു. ചന്ദ്രൻക്ഷീണനായിരുന്നാലും=കുറഞ്ഞകലയോടുകൂടിയവനായിരുന്നാലും. പിന്നെഉപചയിക്കുന്നു=വളർക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം. വിശ്രാന്തകളായിരിക്കുന്നു=വിശ്ര

താല്പര്യം.

ഈ ചർച്ചയ്ക്കുപുറം സകലജനസമ്പന്നനായിരിക്കുന്ന ഈ നാൾ ഇത്രജിതാഭ്യസനമാർക്കു ജന്മിക്കെടുത്തിരിക്കുകയുണ്ടു അനന്തരകേരളനായ ഈശ്വരൻ എല്ലാവർക്കും സമാവധംവേദമെന്നു നിർദ്ദേശമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഗോരസ്യകണ്ഡപിണ്ഡിതതന്നോർ ഭാനേന്ദ്രിയസ്യക്ഷയാ
കൃതപാശ്ചിവിവരംസ്വയന്നിപതിതാനന്തംമുഖേഭാഗിനഃ
ഈപ്പസ്സൽപിശിതേനസ്വതപമേശ്വരേനൈവയാതഃപഥാ
സ്വസ്ഥശ്ചിഹ്വതഭവേവേദഹിപരംവൃതലോകഞ്ചയേകാരണം. ഖട്വ
അനപയം.

അർദ്ധം നകരം വിവരം കൃതപാ ഗോരസ്യ കണ്ഡപിണ്ഡി
തതന്നോർ ക്ഷയാ ഭാനേന്ദ്രിയസ്യ ഭാഗിനഃ മുഖേസ്വയം നിപ
തിതഃ അനന്ത തൽപിശിതേന ഏഷഃ തേനപഥാ ഏവ സ്വതപഃ
യാതഃ (ഭേദജനഃ യുഗം) സ്വസ്ഥഃ തിഹ്വത വൃതലോ കഞ്ച
യേവേം ഏവ പരം കാരണം.

അർത്ഥം.

അർദ്ധം=എവി. ഭാഗിത്ത്, വിവരത്തെ=ഭാഗത്തെ. ചെമ്പി
ട്ട്=ഉണ്ടാക്കിട്ടു. ഗോരതെന്നായും=സാധിക്കപ്പെട്ടതായ ഇച്ഛയോടുക
ടിച്ചവനായും. കണ്ഡപിണ്ഡിതനെന്നായും, കണ്ഡത്തിങ്കൽ=ത
ത്സമയംവരെയും പര്യപെട്ടിയിൽ. പിണ്ഡിതയായിരിക്കുന്ന=അ
കത്തു ചുരുങ്ങുകയോളം ഉള്ളപോലെ ഉള്ള ചുരുങ്ങിയിരിക്ക
ുന്നു. തന്മോട്ടു=അതോടുകൂടിയവനായുംകൂടുതലുകൊണ്ടു=വിരോധ
കൊണ്ടു. ഭാനേന്ദ്രിയനായും ഇരിക്കുന്ന, ഭാനങ്ങളായ=കണ്ണിതു
വർളായ. ഇന്ദ്രിയമുളള=ചക്ഷുരാദികളോടുകൂടിയവനായും ഇ
രിക്കുന്നു. ശോധിയുടെ=സമൃത്തിന്റെ, മുഖത്തിങ്കൽ=വായിൽ. താൻ
തന്നെ, നിപതിതനായി=പ്രാപ്തനായി. ഉവൽ=അ പാശ്വ. തൽ
പിശിതകൊണ്ടു=അ ഏവിയുടെ കാംസംകൊണ്ടു. ഏവനായിട്ടു=
നിറയപ്പെട്ടവനായിട്ടു. അ പന്ഥാവില്ലേതെന്നു=വിവരത്തിൽ
കൂടെതന്നെ. സ്വതപമാകംവണ്ണം=ഗോരത്തോടുകൂടുംവണ്ണം. യാ
തനായി=പോയവനായി. അല്ലയോ ജനങ്ങളേ, നിങ്ങൾ സ്വ
സ്ഥനായിട്ടു=മനസ്സിനു ഇളക്കം ഇല്ലാത്തവരും ദോഷമുണ്ടാ
വെയാത്തവരും ആയിട്ടു. സ്ഥിതിചെയ്തവരും=പാത്തവരും. വൃതി
തികയും=സമൃദ്ധിയും, കഞ്ചയ്ക്കുകയും=നാരത്തിലും വൈദം
തന്നെ, പരമായിരിക്കുന്ന=മുഖമായിരിക്കുന്ന. കാരണമാകുന്നു=ഭേദ
മാകുന്നു.

© 2003 Blackwell Publishing Ltd

അയ്യപ്പ പരമേശ്വരൻ അധിപതി കണ്ടുകൊണ്ടിരുന്ന യഥാർത്ഥ തിരുമുദ്രകൾ തന്റെ അനാമകൾ തു (പരമേശ്വരൻ) ഉൾപ്പെടെയുള്ളവരും യഥാ (അമ്മ) പരമേശ്വരൻ.

അയ്യൻകോവിലാലുള്ളവർ. പത്തനാപുരംപിണാമനാ
 യാലും, കറുപാതംകൊണ്ടെന്നുപാലംപത്തിന്റെ ദീഴുകൊ
 ണ്ണെന്നുപാലം. അപ്പകാരമല്ലതിന്നു—മയമന്നം. അന്നായ്ക്കംകൊ
 വാലാലും ഇല്ലാത്തവർ. അകട്ട, പത്തനായിട്ടു, മുൽപിണ്ഡപത
 നം, മുൽപിണ്ഡത്തിന്റെ=മണ്ണുതളയുടെ, പത്തനം=ചീഴുക, യാ
 ണ്ണാപകാരമു, അപ്പകാരം പത്തിന്നു=ചീങ്ങുകിടക്കുന്നു.

மே 24 அன்று.

[illegible]

15. סוכריות

[illegible]

ה'תרע"ב

[illegible]

തപശ്ചയിരിക്കുന്നുവെതിരില്ലാതിരിക്കുന്നു. ദേശത്തെ=സ്വയംഭവത്തെ-
വാഞ്ചനാതി=ഇച്ഛിക്കുന്നവനായി. ഭൂതഗതിയാതിട്ടു=വേഗം ന
ടക്കുന്നവനായിട്ടു. താമസത്തിൽനിന്നും=കിരീടനയുടെ, മൃഗത്തെ=ചു
വട്ടിനെ. ഗതനായി=പ്രാപ്തനായി. അവിടെയും, പാതയായിരിക്കു
ന്നു=വീഴുന്നു. ഇതിന്റെ=അ കിരീടനയുടെ, മഹാപ്രഭവത്താൽ=വ
ലിയപ്രഭവത്താൽ. ശിഷ്യം=തപ, നശമുമാകുവേണം=മരണയു
ള്ള ചെട്ടയോടുമുട്ടുവേണം. ഗോപായി=പിളക്കപ്പെട്ടതായി. ദൈ
വമതകൽ=ദൈവത്താൽ ഏറ്റവും ഹിംസിക്കപ്പെട്ട ഭാഗ്യമില്ലാ
ത്തവൻ. ഏവിയെ ഗമിക്കുന്നുവോ, അവിടെത്തന്നെ, അപത്തു
കൾ=ഉപദ്രവങ്ങൾ. ധനം=ചെയ്യുന്നു=ചെല്ലുന്നു.

താല്പര്യം.

ഈ ചൊന്നതുകൊണ്ടും ദൈവംതന്നെ ഉദ്യമമെന്നു സ്പഷ്ട
മാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഗജമുഖംഗവിഹംഗമഞ്ജസ്യനം ശരീദിവാകരോഽഗ്രാഹപീഡനം.
മതിഃപാഞ്ചസമീകിതദിഗതാം വിധിഭരണാബദ്ധവാസിതിമേമതിഃ

അർത്ഥം.

ഗജമുഖംഗവിഹംഗമഞ്ജസ്യനം ശരീദിവാകരോഽഗ്രാഹ
പീഡനം മതിമതം ദിഗതാം ച സമീകൃതവിധിഃ ബദ്ധവാൻ ഇ
തി മേമതിഃ അഥോ.

അർത്ഥം.

ഗജമുഖംഗവിഹംഗമഞ്ജസ്യനത്തെയും, ഗജമുഖമുടയെയും=മര
നകുളയെയും, ഉജംഗമുടയെയും=സ്പർശമുടയെയും, വിഹംഗമഞ്
ജയെയും=പക്ഷികുളയെയും, ബന്ധനത്തെയും=രേഖിക്കുന്നതും, ശ
രീദിവാകരോഽഗ്രാഹിത്യത്താൽ. ഗ്രാഹപീഡനത്തെ
യും=ഗ്രാഹണാപദ്രവത്തെയും, മതിമത്തുകൾക്കുള്ള=മുഖമിമാർ
ക്കുള്ള, ദിഗതയെയും=ദാരിദ്ര്യത്തെയും, സമീകിച്ചിട്ടു=കണ്ടിട്ടു, വി
ധി=ദൈവം, ബദ്ധവാൻ=ശക്തിയുള്ളവൻ, എന്നിങ്ങനെ, ഏകദി
മതി=അഭിപ്രായം, അത്രയും.

താല്പര്യം.

ധർമ്മ ബദ്ധമുള്ള അനയം വിപ്രോഗ്രമായ സ്പർശം ഉയർന്നു
സഞ്ചരിക്കുന്ന പക്ഷികളും ബന്ധനത്തിൽ അകപ്പെടുന്നതും മൂന്നു
ലോകത്തിനും പ്രകാശമാണുമായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായത്താൽ
ദൈവ ഗ്രാഹണസങ്കടത്തെയും വിദഗ്ദ്ധന്മാരുടെ ദാരിദ്ര്യത്തെയും കണ്ടി

ദൂര ദൈവംതന്നെ സദാപ്രസാദമെന്നുള്ള വിവരം മനുഷ്യർക്ക് സദാ ലഭ്യമാകത്തക്ക രീതിയിലാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

സൃഷ്ടിതാവദശേഷഗുണാകരം
പുരുഷാത്മാവംകരണംഭൂവഃ
തദപിതൽക്ഷണഭംഗികരോതിഭവ
ദഹരമകൃഷ്ടപണ്ഡിതതാവിധേഃ

വ. ൧

അനന്തം.

(വിധഃ) അശേഷഗുണാകരം ഭൂവഃ അവകരണം പുരുഷാത്മാവം സൃഷ്ടിതാവത് തൽ അപി തൽക്ഷണഭംഗികരോതി ഭവൽ (തൽ) വിധഃ അപണ്ഡിതതാ കൃഷ്ടം അഹരം.

അർത്ഥം.

വിധി=ബ്രഹ്മാവി. അശേഷഗുണാകരമായി=സകലഗുണകരം ഉൾപ്പെട്ടതായി. ഭൂവിന്റെ=ഭൂമിയുടെ. അവകരണമായിരിക്കുന്നു=അവകാര്യമായിരിക്കുന്നു. പുരുഷാത്മാവത്തെ=പുരുഷാത്മാവത്തെ. സൃഷ്ടിക്കുന്നു, അല്ലാതെ അതിനേയും=അ പുരുഷാത്മാവത്തെയും. തൽക്ഷണഭംഗിയാക്കി=ക്ഷണനേരംകൊണ്ടു നാശത്തോടു കൂടിയതാക്കി. ഭവയ്ക്കുന്നു എന്നിൽ. അതു=അ കർമ്മം. വിധിയുടെ=ബ്രഹ്മാവിന്റെ. അപണ്ഡിതതയാകുന്നു=അറിവില്ലാത്ത അവസ്ഥയാകുന്നു. കൃഷ്ടം=അരികൃഷ്ടം.

താല്പര്യം.

അത്യന്തമായ പുരുഷനെ ജനിപ്പിച്ചും ഉടനെ നശിപ്പിച്ചും കൂടികണ്ടുപോകുന്നത് ദൈവദൃഷ്ടിമെന്ന വിചാരിച്ചുകൊള്ളുന്നതും ആ ജീവന്റെ പ്രാജ്ഞ്യമെന്നും സർവ്വം ദൈവായത്തമെന്നും അഗ്രസപ്തസുഷുപ്തസ്ഥിതികളിലും വിചാരിക്കേണ്ടതും അതെന്നും.

ശ്ലോകം.

അതമൃതനിധാനനായകോച്ഛാഷധീനാം
ശതഭിഷഗന്മാതാശ്ശംഭുദ്ഭാവതംസഃ
പരിമേദമതിനഭയചനംഭയകൃഷ്ടാശ്ശരാഭം
മരതവിധിപരിപാകഭേദനവാലംഘനീയഃ

അനന്തം.

അതം അമൃതനിധാനം ഓഷധീനാം നായകം ശതഭിഷഗന്മാതാശ്ശംഭുദ്ഭാവതംസഃ അപി ഏനം ശരാഭം രാജാശ്ചാഗ്രപരിമേദമതിനഭയചനംഭയകൃഷ്ടാശ്ശരാഭം മരതവിധിപരിപാകഭേദനവാലംഘനീയഃ.

അർത്ഥം.

ഇന്ദ്രൻ=ചന്ദ്രൻ. അമൃതനിധാനമായും=അമൃതിനു ഉൾപ്പെട്ട

മാധ്യം. അദ്ധിപതിക്കു=മുതലീവസ്തുവുനേക മരണമുൾക്ക. നാശകനായും=അധിപതിനായും. ശതദിഗ്ഗതനായനായും=ആറുവെളുത്താൽ പിന്നാലെ നടക്കപ്പെട്ടവനായും. ശതദിഗ്ഗതം=ചതയം നക്ഷത്രം അതിനാൽ പിന്നാലെ നടക്കപ്പെട്ടവനായും. ശതദിഗ്ഗതവതംസനായും=അന്തകാന്തകന്റെ ശിഷ്യനാലുകാരായും. ഇതന്നിട്ടം. രം ശതദിഗ്ഗതം=ചന്ദ്രനെ രാജയക്ഷാധ്യക്ഷയദാദം. പരിഹരിക്കയുംചെയ്യുന്നില്ലാ=വിടുന്നുമില്ല. മരതവിധി പരിപാകം മരതകയിലിടുന്ന=അതാതുജീവന്റെ പ്രാബ്ധാനസാരണ ദോഷസഹിതമായിരിക്കുന്ന. വിധിപരിപാകം=ദൈവനിരോധം നില്ക്കുന്നതു അവനാലാകട്ടെ. ലംഹനീയമാകുന്നു=അതിക്രിക്കപ്പെട്ടവൻയോഗ്യമാകുന്നു.

താല്പര്യം.

രംശതദിഗ്ഗത അതാദ്യം അതിക്രിക്കപ്പെട്ടവൻ ശതദിഗ്ഗതനാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പ്രിയസഖ:വിപദഭയംപ്രപാതപരംപരാ
പരിചയഞ്ചലേചിന്താചക്രേണിധായവിധി:പര:
മുക്തിവഞ്ചാൽപിണ്ഡീകൃത്യപ്രാണകലാപാൽ
ഭൂമതിനോനോജാനീമ: ക്ഷമവിധായുതി.

നം

അനന്തം.

(രം) പ്രിയസഖ (ഇന) പര: വിധി: പ്രാണകലാപാൽ
ന: മൃദം ഇവ ഞങ്ങൾ പിണ്ഡീകൃത്യ വിപദഭയംപ്രപാ
തപരഞ്ചാലപരിചയഞ്ചല ചിന്താചക്രേ നീധായ ഭൂമതി അതു
കിം വിധായുതി (വന്ദം) നോ ജാനീമ:

അന്തം.

അല്ലയോ ഇഹ്യാനായ അളകളെ മലനായിരിക്കുന്നു=രോധ
യിരിക്കുന്നു. വിധി=ദൈവം. പ്രാണകലാപാൽപോലെ, പ്രാണ
നായിരിക്കുന്നു=സമർത്ഥനായിരിക്കുന്നു. കലാപാൽപോലെ=വേദാൽ
എന്നപോലെ. മനസ്സിനെ=ചിത്തത്തെ. മൃതിനെ എന്നപോ
ലെ=മണ്ണിനെ എന്നപോലെ. ബലാല്യാരകൊത്തു=സാമർത്ഥ്യമു
ണ്ടു. പിണ്ഡീകൃച്ഛിട്ടു=മുതലായാക്കിപ്പിടിച്ചു. വിപദഭയംപ്രാ
പതപരഞ്ചാലപരിചയഞ്ചലാലായിരിക്കുന്നു, വിപത്തുകൾകണ്
ഘ്യാസനങ്ങളാകുന്നു. ഭണ്ഡങ്ങളും=ചട്ടികാട്ടുന്നവകളുടെ, അ
ന്താമങ്ങളുടെ=അടികളുടെ. പ്രാണങ്ങളുടെ=കൊള്ളികളുടെ. രാ
വേദയുടെ=സമൃദ്ധത്തിന്റെ. പരിചയഞ്ചലത്തേടും=അജ്ഞാത
മത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു. ചിന്താചക്രത്തിൽ ചിന്തയാകുന്നു=വി

മാനമാകുന്നു. ചക്രത്തിങ്കൽ=വണ്ടിയിൽ. നീധാനചെയ്തിട്ടു=വ
ച്ചിട്ടു. ഭൂമിപ്പിടിക്കുന്നു=ചുറ്റിക്കുന്നു. ഇതിൽ=ഈ ചുറ്റിയിരിക്കുന്ന
തിൽ. എന്നിനെ=എന്തുപറയുകയെന്നു. വിവരണചെയ്യുന്നോ=ചെയ്
യ്യാൻ ഭാവിച്ചിരിക്കുന്നു. അങ്ങൾ, അറിവുന്നില്ലാ.

താല്പര്യം.

കർമ്മശക്തികൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന സംസാരഭേദം അങ്ങൾ നിവർത്തി
യില്ലാഴിക്കുന്നത് അതിൽനിന്നും ഒഴിപ്പിക്കുക എന്നതിനുള്ള ശക്തിയും അ
പോഹിപ്പാൻതക്കതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

വിമോചിതമാനാസാദസ്മാദ്ഭൂവസായതോ
വിപതിമഹതാസൈത്യുല്പാസംയതീക്ഷിതുമീദമസേ
അതിജഡവിധേകല്യാപായേവ്യപേതനീജകൃമാഃ
കവശിപാരിണഃ ക്ഷുദ്രാന്നൈതേനവാജവശാരതഃ

സർഗ്ഗ

അനപതം.

അതി ജഡ വിധേ തപഃ വിപതി മഹതാം ധൈര്യുല്പാസം
യതീക്ഷിതും ശരണമസേ തദി അസ്മാൽ ഭൂമ്യവസായതഃ ആയാ
സാൽ വിമോചിതമാനാസേ കല്യാപായേ വ്യപേതനീജകൃമാഃ ക്ഷുദ്രഃ
കവശിപാരിണഃ ന വേന്തി ജവശാരതഃ വാ ന (വേന്തി)

അർത്ഥം.

അല്ലയോ ജഡനായിരിക്കുന്ന=മന്ദബുദ്ധിയാക്കിപ്പിക്കുന്ന. വി
ധേ=കൈവശമേ. നീ, വിപത്തിങ്കൽ=അപത്തിങ്കൽ. മഹത്തുക്കളു
ടെ=ധീരന്മാരുടെ. ധൈര്യുല്പാസംസർത്തം=ധൈര്യനാശത്തേ. മോ
ക്ഷിപ്പാനിരിക്കുകൊണ്ടു=മാൺമാനായിക്കൊണ്ടു. അംഗീക്കുന്നു=ഇ
ച്ഛിക്കുന്നു. എങ്കിൽ, ഈ ഭൂമ്യവസായത്തിങ്കൽനിന്നും=ഭൂമിയിൽനിന്നു
ൽനിന്നും. അനാസത്തിങ്കൽനിന്നും=പ്രയാണത്തിൽനിന്നും.
വിമോചിത്വാവും വിമോചിത്വാവും=എറ്റവും ഒഴിഞ്ഞാവും. ജവരം=മഹ
ത്തുക്കൾ. കല്യാപായത്തിങ്കൽ=പ്രളയത്തിങ്കൽ. വ്യപേതനീജകൃ
മാണുകൾ, വ്യപേതനായിരിക്കുന്നു=പോയിരിക്കുന്നു. നീജകൃ
മാണൊടു പറ്റക്കുക എന്നു, അവാധ്യയെ അതിക്രമിക്കാൻല്ലെന്നാ
മഹദ്യജ്ഞ തന്റെ മർത്യാദയോടു കൂടിയതുകൂട്ടായി. ക്ഷുദ്രാണാമുപരി
ക്കുന്നു=അല്ലങ്ങളായിരിക്കുന്നു. കവശിപാരിണാകൾ=കവചധാരികളാ
യിട്ടു. വേിക്കുന്നില്ല. ജവശാരതാകൾ=സമുദയങ്ങളായിട്ടും. വി
വിക്കുന്നില്ലാ.

താല്പര്യം.

മഹാമാരുടെ ധൈര്യത്തിന്നു കുറവു കേസമരവും മാരക
താകുന്നു.

© 2000 Blackwell Science Ltd

കേരവേനപ്രദേശം പഞ്ചായത്തിനുവേണ്ടി പ്രകാശിതം
 തക്കസ്സേവനമെന്ന നാമപിതാവെന്ന വാക്യം കേരവേന
 സമ്പ്രദായപരിഷ്കാരസമിതിയിൽ പ്രകാശിതം
 സമുദായത്തിൽ പ്രചരിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. (പ്രകാശിതം) ൩൨

புதினா கைபெற கருதி தான் கனியு புதாணிதும் கல் க
னியு உபகரணக் காரணம் கருதியும் மனாக் கைபி காரணம் கரு
வதி) கருவியுபகாரணக் கருவியு புதாணி வந்ததற்கு கைபி
கருவியுபகாரணக் கருவியு கருவியு கருவியு கருவியு
கருவியு.

આવું નોંધાયું.

[illegible]

நாள் உய்யும்.

അദ്ദേഹത്തിടിക്കുണ്ടായ ചെറിയ അഗ്രതം ഉണ്ടെങ്കിലും അയാൾ അല്പമേ മരിക്കുന്നുള്ളൂ. അതിനു അവന്റെ കേൾവിയും കാരണമാകുന്നു.

© 2001 J. B. O.

തേക്കു നാലഞ്ചെപ്പേണ്യന സരവീതോനി ശിഖരമാഃ
 തോമന പ്രചട്ടിവാജനം രേറ്റൊക്കെക്കുതുമേതേന്യോഃ
 അന പരമം.

നിരീശ്വരത്വം എന്ന അർത്ഥപ്രദമായ ഏക സത്വീശ്വരീയ ഭാഷയെ ചേർത്ത (അർത്ഥപ്രദമായ) (ഏക) (സത്വീശ്വരീ) (പ്രേമി) ഏകത്വം ഒഴുതുക. അഥവാ.

അർത്ഥം.

വിട്ടികൾ=രാത്രിയിങ്കൽ. ചന്ദ്രസ്സു=ചന്ദ്രൻ. യാതൊരു അംബരംവണ്ഡംകൊണ്ടു; അംബരത്തിന്റെ=അകാശത്തിന്റെ വസ്തുത്തിന്റെ എന്നും. ചന്ദ്രംകൊണ്ടു=മറികൊണ്ടു. സംവീതനായി=സംബാധിതായി. ഉട്ടക്കുളപ്പട്ടവനായും എന്നും പകവിൽ. മാനവും=അഭിമുഖം ആ അംബരവണ്ഡംകൊണ്ടുതന്നെ സംവീതനായിട്ടുവെക്കുന്നു. അർത്ഥം മുൻപൊന്നതു. ഇവരുടെ=അഭിമുഖരൂപമാകട്ടെ. ദൈർഘ്യം=പ്രയാസപ്പെട്ടശരിക്കു, ദാരിദ്ര്യമെന്നും, അർത്ഥം.

താല്പര്യം.

അഭിമുഖസ്ഥാനം രണ്ടർത്ഥംവരാവെന്നിടവും ദാരിദ്ര്യം പരമകൊണ്ടു വിധികല്പിതം ആർക്കും നിരസിക്കാവുന്നതല്ലെന്നവിശ്വാസിക്കത്തക്കതാകുന്നു.

അഥ നീതിസുഭാഷിതേ കർമ്മപദ്ധതിഃ

ശ്ലോകം.

നമസ്ത്വമോദേവാൽനന്നമനവിധിസംസ്കാപിവാശോ
വിധിഃപ്രത്യസ്താപിപ്രതിനിത്യകർമ്മകർമ്മമഃ
മമലംകർമ്മായത്തംയദികിമകർമ്മംകിഞ്ചവിധിനാ
നമസ്തർക്കർമ്മേഭ്യോവിധിപ്രിനയേത്യപ്രവേതി. നക

അനവർത്തം.

(വായം) ദേവാൽ നമസ്ത്വമേ അഥ ഹതവിധേ ദാശശാ (എന്നെ) വിധിഃ വസ്തു നഃ അപി പ്രതിനിത്യകർമ്മകർമ്മമഃ മമലം കർമ്മായത്തം യദി അമലഃ കിം വിധിനാ മകിം വിധിഃ അപി യേത്യേ ന പ്രവേതി തർക്കർമ്മേ ദാശ (അസ്സ.)

അർത്ഥം.

നാം, ദേവന്മാരെ=ബ്രഹ്മാദികളെ നമസ്കരിക്കാം. അവരും=ബ്രഹ്മാദികളും, ഹതവിധിമുഖം=ദുഃഖസ്ഥിതിന്റെ. ദാശശാകർമ്മം=അധീനത്തിലുള്ളവരാകുന്നു. അതുപോലെയായിട്ടു, ജനങ്ങളിൽ, വിധി=ഭൈരവം. വസ്തുമാകുന്നു=വന്ദിക്കപ്പെട്ടവൻ യോഗ്യമാകുന്നു. അതും=ആ ദൈവവും. പ്രതിനിത്യകർമ്മകർമ്മമഃകർമ്മമാകുന്നു, പ്രതിനിത്യകർമ്മം=നിത്യകർമ്മങ്ങളുടെ സർവ്വകർമ്മമായതോടും. ഏകങ്ങളായിരിക്കുന്നു=മുറ്റങ്ങളായിരിക്കുന്നു. മമലം=എന്തൊരുവന്റെയും ദാനംകൊണ്ടുവരുന്നതാകുന്നു. അതുപോലെയായിട്ടുപോലും=അതേപോലും. കർമ്മായത്തമാകുന്നു=അവരവരുടെ പ്രവൃത്തിക്കു പാപധീന

മാകുന്നു. എന്നാൽ, അമാന്താക്കൊണ്ടും = ദേവന്മാരെക്കൊണ്ടും, എന്തുപ്രയാജനം. വിധിയെക്കൊണ്ടും = ബ്രഹ്മാവിനെക്കൊണ്ടും, എന്തു പ്രയോജനം. വിധിയും = ദൈവവും. യാതൊന്നു കേളെങ്കോളും = നാവാചിപക്ഷേപങ്ങളെക്കൊണ്ടും. പ്രവേശിക്കുന്നില്ലയോ = അധികമായി വേദിക്കുന്നില്ലയോ. തൽകർമ്മങ്ങൾക്കായിക്കൊണ്ടും = അപ്രകാരമിരിക്കുന്ന പ്രവൃത്തികൾക്കായിക്കൊണ്ടും. നമസ്സു = നമസ്കാരം വേരിക്കട്ടെ.

അല്ലാത്തും.

ദേവന്മാരെക്കൊണ്ടും ബ്രഹ്മാവിന്റെ മഹേശ്വരനാകും അദ്വൈതം ദൈവത്തിനും ദൈവത്തെക്കൊണ്ടും കർമ്മത്തിനും അധികമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ബ്രഹ്മായേന കഥാഭവന്നിത്യമിതി ബ്രഹ്മാണാമഭ്യന്തരേ വർണ്ണയേന ദശാവതാരഗരണേ ക്തിപ്തം യേന തദഭ്യന്തരേന കഥാഭവന്നിത്യമിതി ക്തികാടനം കാരിത സ്മൃതോക്താശ്ച നിത്യമേവ ഗരണേനൈസ്മൃതമകർമ്മണേ. ൯൫

അനന്തരം.

യേന ബ്രഹ്മ ബ്രഹ്മാണാമഭ്യന്തരേ കഥാഭവന്നിത്യമിതി യേന വർണ്ണം മഹാസങ്കടേ ദശാവതാരഗരണേ ക്തിപ്തം യേന തദഭ്യന്തരേന കഥാഭവന്നിത്യമിതി ക്തികാടനം കാരിതഃ (യേന) സ്മൃതഃ നിത്യം ഏവ ഗരണേനൈസ്മൃതമകർമ്മണേ നമഃ (അസ്മ)

അർത്ഥം.

യാതൊന്നിനാൽ = യാതൊരു കർമ്മത്താൽ, ബ്രഹ്മാവും ബ്രഹ്മാണാമഭ്യന്തരത്തിങ്കൽ, ബ്രഹ്മാണാമാകുന്നു = പ്രപഞ്ചത്തിനുള്ള സ്വരൂപമാകുന്നു. ഭാഗ്യത്തിന്റെ = കടത്തിന്റെ. ഉദാഹരണത്തിൽ = ഉള്ളിൽ. കഥാഭവന്നെപ്പോലെ = വേളനൈപ്പോലെ. നിത്യമിതിനായി = നിത്യമായിത്തന്നെ അനുഭവപ്പെടുന്നതിനായി. യാതൊന്നിനാൽ, വർണ്ണം = ശ്രീനാരായണസ്വാമി. മഹാസങ്കടമായിരിക്കുന്ന പാപിയുടെ പത്തോട്ടുകൂടിയിരിക്കുന്നു. ദശാവതാരഗരണത്തിങ്കൽ, ദശാവതാരമാകുന്നു = മണ്ഡൂകീയം വരാഹനാമസിംഹവാഹന പാശുരാമ ശ്രീരാമ ബലരാമകൃഷ്ണ പാശ്ചാത്യാദിപത്തുജന്മമാകുന്നു. ഗരണത്തിങ്കൽ = വനത്തിങ്കൽ. ക്തിപ്തനായി = നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടവനായി. യാതൊന്നിനാൽ, തദർത്ഥം = ശ്രീപരമേശ്വരൻ. കഥാഭവന്നിത്യമിതികൽ, കഥാഭവത്തോടുകൂടിയ = തലയോട്ടോടുകൂടിയ. പാപിയാകുന്നു = കണ്യാകുന്നു. പുടകത്തിങ്കൽ = പാത്രത്തിങ്കൽ. ക്തികാടനത്തെ = ക്തികാടനത്തിനെ. കാരിതനായി = ചെയ്തിക്കപ്പെട്ടവനായി. യാതൊ

നകൈ. കപ്പുതാതൊരു കർമ്മബലംകൊണ്ടു. സൂര്യൻ-അഭിമുഖം. നി
ശ്ചയംകൊണ്ടു, ഗഗനത്തികൽ=അകാശത്തികൽ. ഭൂമിക്കുനും=ചു
റ്റിനടുക്കന്നു. അ, കർമ്മത്തിനായിക്കൊണ്ടു=ഇങ്ങനെ കൈയും ഉ
ള്ള ശക്തിയോടുകൂടിയ മുൻജന്മത്തിൽ ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തിക്കായി
ക്കൊണ്ടു, നഗസ്സു ചേർക്കേട്ടു.

താല്പര്യം.

സ്രഷ്ടിസ്ഥിതി സംഹാരകാരണമാവാതിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മാവിന്റെ
കരോരപാതാക്കളും കർമ്മമാകുന്നതു ഇങ്ങനെ കൈയും നിയമി
ക്കയാൽ കർമ്മംസംഹാൽ കൃഷ്ടമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

താസാധുഃശ്ച പരാൻകരോതി സുജനാൻമുർച്ഛാൻഹിതാംപാതിബാ
പ്രബ്രവേദപതപഭോക്താശ്ച തദാവാദേവംതൽക്ഷണാൽ
താമാദായതസൽ ക്രിയാംഗേവതീംഭോജിംഘരംപാഞ്ചരിതം.
തദസാധോവൃസതൈർഗുണേഷുവിചുഃപഞ്ചപന്ഥാംബുമാകാകൃശ
ജനനന്ദം.

താ തൽക്ഷണാൽ പലാൽ സുപ്തൻ സുജനാൻ മുർച്ഛാൻ
ഹിതാൻ ഭോക്താഷ്ച പതപഭോതി പ്രബ്രവേദം പരോക്ഷം അതതം
താമാദായം കരുത (ഭാ) സാധോ (തപം) വാഞ്ചരിതേ. ഘരം
ഭോക്തും ഗോതീ, താ സൽക്രിയാം അദായത വൃസതൈർ വിചു
രേഷു തുണഷു അസ്ഥം വൃശാ ഭാ കൃശഃ

അർത്ഥം.

താതാനംസൽക്രിയാ, തൽക്ഷണാൽകൽ, അതാതു കർമ്മം
പലാൻകരോതാസാദാതികൽ ഉടൻകൊണ്ടു, പലന്മാരം=ഭൃഷ്ടന്മാരം.
സാധുഷ്ചാക്ഷിയും=സജ്ജനങ്ങളാക്കിയും. സുജനങ്ങളെ=സജ്ജന
ങ്ങളെ. മുർച്ഛാവാക്കിയും=ഭൃഷ്ടന്മാരാക്കിയും. ഹിതന്മാരം=ഇഷ്ട
ന്മാരം. ഭോക്താക്ഷിയും=രത്നങ്ങളാക്കിയും, ചെയ്യുന്നു. പ്രബ്ര
വേദപതപിതം=ഭോഭോണാകുന്നതിനെ. പരോക്ഷമാക്കിയും=കാ
ണമാർദ്ദ്വത്താക്കിയും. അതതൈരഭേക്ഷിച്ഛാൻ=ഐറാവ്യംനല്ലതാ
ക അതതിനെ. തദാവാദേവതാക്കിയും=വിചിന്താക്കിയും ചെയ്യുന്നു,
കാല്പനയും, സാധോ=അറിവുള്ളവരേ. നീ=നീക്കൽ. വാഞ്ചരിതാ
തിരിക്കുന്നു=അഗ്രാഹിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഘരന്തം=പുരംതാകുന്നതെന്നു.
ഭുവിച്ഛാനായിക്കൊണ്ടു=അനുഭവിച്ഛാനായിക്കൊണ്ടു. തോവതിയാതി
രിക്കുന്നു=ശ്രീകാമമാഹാത്മ്യവീണ്ണു തണകീർത്തി, ഈ അദ്ദം മൊത്തം
അതുകൊണ്ടുകൂടിയിരിക്കുന്നു. അ, സൽക്രിയാതന്ത്രം=നല്ലകർമ്മത്താ. അ
ദായിച്ഛാവും=അഹങ്കാരിച്ഛാവും, വൃസനങ്ങളോടുകൂടുക=അഗ്രാഗ്ര
ം. അഗ്രാഗ്രം. വിചുരേഷു=വിസ്മയാഭോധകൂടിയി

ചെയ്യുന്നു=ഗമിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

ജന്മാന്തരത്തിലെ സൽക്കർമ്മങ്ങൾ സുഖമാനുഭവത്തിന് മേന്മ വായിക്കുന്നതും അതു നശിച്ചുവടൻതന്നെ ചാടുകപാട്ടിയമുത്തു മാവപോലെസുഖമാനുഭവത്തിന് ഭംഗംവരുന്നതും അതുകൊണ്ട്.

ശ്ലോകം.

ഗുണവദ്ഗുണവചോകവ്യാകാശ്ചാതം
പരിണതിവധാത്വായനതഃപണ്ഡിതേന
അതിരസേകൃതാനാം കർമ്മണാമാവിചന്തേ
വേതിഹൃദയദാഹീശ്ചതുരായാവിപാകഃ

അന്വയം.

ഗുണവൽ അഗുണവൽ വാ കാര്യജ്ഞാതം കർമ്മതാ പണ്ഡിതേന പരിണതി യതഃ അധാത്വായ അതിരസേകൃതാനാം കർമ്മണാം വിചന്തേ അ ഹൃദയദാഹീ ശ്ചതുരായാ വിപാകഃ വേതി.

അർത്ഥം.

ഗുണവ അതിദ്വ്യാ=ഗുണാത്താദൃക്ചിന്തയാതിദ്വ്യാ. അഗുണവ അതിദ്വ്യാ=ഗുണത്താദൃക്ചിന്തയാതിദ്വ്യാ ഇതിക്കുന്നു. കാര്യജ്ഞാതം=കാര്യസമുഹത്തെ, കവന്നായിരിക്കുന്നു=ചെയ്യുന്നവനായിരിക്കുന്നു. പണ്ഡിതനാൽ=അറിയുള്ളവനാൽ. പരിണതി=അവസാനം. യതഃ=മേന്മ വായിട്ടും=പ്രമാ.സമുപ്ലഭം. അവധാത്വയാകുന്നു=നിശ്ചയിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യയാകുന്നു. അതിരസേകൃതാദൃക്=അതിരവഗത്താദൃക്. കൃതങ്ങളായിരിക്കുന്നു=കൊള്ളപ്പെട്ടവകളായിരിക്കുന്നു. കർമ്മങ്ങളുടെ=കാര്യങ്ങളുടെ, വിപാത്തിയായും=അവസാനത്തോളം, ഹൃദയദാഹിയാൽ; ഹൃദയത്തെ=മനസ്സിനെ. ദാഹിയാൽ=ഭസ്മമാക്കി ചെയ്യുന്നതായി, ശ്ചതുരസ്സമായിരിക്കുന്നു, ശ്ചതുരത്തോടു=കഷ്ടി അമ്പിനോടു. ഇപ്പോഴായിരിക്കുന്നു=സമമായിരിക്കുന്നു, വിപാകഃ=വവു, ഭവിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

അവിചോകത്താൽ അതിവേഗമായിച്ചേരുന്ന കാര്യങ്ങൾക്കു അതിന്റെ അവസാനംവരായ്ക്കും മനഃപീഡയെ ചെയ്യുന്നതാകയാൽ സുഖകാര്യങ്ങളും വഴിപോലെ വിചാരിച്ചു നടത്തേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

സ്ഥൂല്യംകൈവല്യകൃത്ത്വാപ ചരിതിമുഖമഃ
ചന്ദനൈരിന്ദ്രനെതൈരമഃ

സ്പൗവരണ്ണേർലാംഗമാക്കെഹിവിവിതിവസ്യധ
 കർത്തൃവസ്യമേതോഃ
 ചിത്രാകർപ്പുലേണ്ഡാൻവൃതിമിവകതതേ
 കോദവാണാംസമന്താൽ
 പ്രാപ്യേമാംകർമ്മഭൂമിംനചരതിതനഃജാ
 യസുപോമന്ദഭാഗ്യഃ
 അനന്തരം.

ഇമാം കർമ്മഭൂമിം പ്രാപ്യ മന്ദഭാഗ്യഃ യഃ മനഃജാ കപഃ ന ച
 രതി സഃ വൈവസ്വതൃമത്യാം സ്ഥാഗ്യാം ചന്ദനൈഃ ഇന്ദ്രനന്ദ
 കൈരീ തിരുപലം പപതി സ്പൗവരണ്ണേഃ ലാംഗമാക്കേഗ്രഃ വ
 സ്യധാം അർക്കതുവസ്യ മേതോഃ വിവിവിതികർപ്പുലേണ്ഡാൻ ചി
 ത്രാ കോദവാണാം സമന്താൽ വൃതിം ഇവ കതതേ.

അർത്ഥം.

ഃഃ കർമ്മഭൂമിയെ സൽകർമ്മാജ്ഞാനയോഗ്യയാ ഭിഷി
 ന്ന, ഘൃമിവിന്യ പ്രാപിച്ചിട്ടു. മന്ദഭാഗ്യനായിരിക്കുന്ന = ഭാഗ്യം
 കുറഞ്ഞവനായിരിക്കുന്ന. യാതൊരുമനുഷ്യൻ = മനുഷ്യൻ. തപസ്സി
 നെ = പ്രാണാജ്ഞാനത്തെ. ചരിക്കുന്നില്ല = കഴിക്കുന്നില്ല. അവൻ
 വൈവസ്വതൃമയനായിരിക്കുന്ന = വൈവസ്വതൃരണന്താൽ വെള്ളച്ചെട്ടി
 രിക്കുന്ന. സ്ഥാലിയിങ്കൽ = പാത്രത്തിങ്കൽ. ചന്ദനങ്ങളാകുന്ന =
 ചന്ദനമാണുമാകുന്ന. ഇന്ദ്രനന്ദവരങ്ങളെക്കൊണ്ടു = വിറകു കൂട്ടങ്ങ
 ലെക്കൊണ്ടു. തിരുപലത്തെ = എണ്ണിർചിറ്റിക്കാക്കിനെ. പചിക്കുന്നു =
 വവിക്കുന്നു. സൗവസ്തൃങ്ങളായിരിക്കുന്ന = പൊന്നുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയി
 രിക്കുന്ന. ലാംഗമാഗ്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു. ലാംഗങ്ങളുടെ = കല്പകുള
 കെ, അഗ്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു = അഗ്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു. അർക്കതുവ = മേഘ
 വായിട്ടു = എന്തെങ്കിലും പണത്തിലായിട്ടു. ഹിവേവേന = കയ്യുനു = ഹൃ
 ന്ന. കർപ്പുലേണ്ഡങ്ങളെ = കർപ്പുലകുഷ്ഠങ്ങളെ. ച്യേദിച്ചിട്ടു =
 അടത്തിട്ടു. കോദവങ്ങളുടെ = വരകയാന്ത്രങ്ങളുടെ. സമന്താൽ = നാ
 മുതലായതും. വൃതിയെന്നപോലെ = വേലിയെ എന്നപോലെ കെ
 യുന്നു.

അല്ലെങ്കിൽ.

സൽകർമ്മങ്ങളെ കയ്യുൻ യോഗ്യമായ മേതവണ്ഡത്തെ പരി
 ചിട്ടു ഭാഗ്യമില്ലാത്തവൻ പ്രാണാജ്ഞാനം കയ്യു്തെ പാക്കുന്നു. അവ
 മേൽപറഞ്ഞ പ്രാപ്തികളെ കയ്യുന്നു.

ശ്ലോകം.

നൈവാകൃതിപപതിനൈവകവന്നശീലം
 വിശ്വാപിനൈവനചയതാതൃതാപിസോവാ

ഓട്ടംനിറുത്തപാസാചുമ്പുസഞ്ചിതാനി
കാലമെന്തിപുതങ്ങിയതുമെമ്പലുകൾ
അനപരം.

അകൃതി ന ഫലതി ഏവ കലം ന (ഫലതി) ഏവ ശീലം
ന (ഫലതി) വിദ്യാ അപി ന (ഫലതി) ഏവ യത്നമതാ സേവാ അ
പി ന (ഫലതി) ചുമ്പുതപസാ സഞ്ചിതാനി പുതങ്ങിയ ഓട്ടാനി
കാലമെന്തിപുതങ്ങിയതുമെമ്പലുകൾ.

അർത്ഥം.

അകൃതിയും=സ്വപ്രഭവും. ഫലിക്കുന്നില്ലാതെന്ന=പ്രയോജന
മെന്തെന്നല്ലാതെന്ന. കലവും=വശവും. ഫലിക്കുന്നില്ലാത
ന്ന, ശീലവും=സ്വപ്രഭവും. ഫലിക്കുന്നില്ലാതെന്ന, വിദ്യയും=
കലാവിദ്യാഭ്യാസവും. ഫലിക്കുന്നില്ലാതെന്ന, യത്നമതാ=യത്ന
ന=പ്രയാസമോടുകൂടി ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. സേവയും=പ്രദാ
നമുതലായവയെ അർത്ഥിക്കയും. ഫലിക്കുന്നില്ലാതെന്ന. ചുമ്പുത
പസാ=ജന്മാന്തരത്തിൽ ചെയ്തിരിക്കുന്നവൃത്താന്തപ്രായംകൊ
ണ്ടു. സഞ്ചിതങ്ങളായിരിക്കുന്ന=സന്ധിക്കാളുടേതായിരിക്കുന്നു.
പുതങ്ങിയത്, ഓട്ടങ്ങൾ=ശുഭകർമ്മങ്ങൾ. കാലമെന്തിപുത
ങ്ങിയതും. വൃത്തങ്ങൾ, അഞ്ചുവർഷംകൊണ്ടെന്നതോ ഫലിക്കുന്നു.
അപ്രകാരം, ഫലിക്കുന്നു എന്ന.

തത്ത്വം.

അകൃതി മുതലായവയെക്കളിക്കാൻ ഒരു ഫലവും ഇല്ലാത്തതും
ജന്മാന്തരത്തിൽ സന്ധിക്കിട്ടിരിക്കുന്ന സമുപാധങ്ങളെക്കൊണ്ടു മാ
ത്രം സമയത്തിൽ ഫലം ഉണ്ടാവുന്നതുമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

മഞ്ജുവേദം സിന്ധുതേജശിരഃശരണാർത്ഥത. നാമോ
വാണിത്യം കൃഷി സവനാദി സകലവിദ്യാഭ്യാസശീലം
അമോശം വിചാരപ്രയാതൃഗോഷ്ഠിതപ്രഭതം പരം
വാക്യം ചൈവൈകർമ്മപരമോദ്ധ്യമസാധനം കർമ്മ കൃഷ്ണ

അനപരം.

(മനഃ) അംശസി മഞ്ജു മേതശീലം യാത്ര അമോശം ശ
രണാർത്ഥം വാണിത്യം കൃഷിസേവനാദി സകലം ഭാഗം വിദ്യാ
ശീലമതാ പരം പ്രയാതം കൃത്യം വിചാരം അമോശം ചൈവൈ
കർമ്മ പരമോദ്ധ്യമസാധനം ന ഭാഗി വാക്യസാധനം
കർമ്മ

അർത്ഥം.

ജനം=മനഃ. അംശസി=അംശത്തിൽ. മഞ്ജു=മഞ്ജു

അവനായും. വിഷമസ്ഥിതനായും വിഷമത്തിൽ സമം പ്രാപ്തനും പരാപ്രകാരത്തിൽ ദുഷ്ടപമായുള്ളതും അവ സ്ഥാവത്തിൽ. സ്ഥിതനായും=ഇരിക്കുന്നവനായും, ഉള്ളപുതിയതും. രക്ഷിക്കുന്നു=അപത്തുകൾ വരാതെ സൂക്ഷിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

മനുഷ്യന്റെ അനേകവിധം ഭവിക്കാലുള്ള വിപത്തുകളെ പോക്കിക്കുന്നതിന്നു പൂർണ്ണമുള്ള ചെമ്പിട്ടുള്ള വലിയ സൂത്രം തന്നെ ചേർത്തിരിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഭീമം വനം വേതി തസ്യ പൂരം പ്രധാനം
സർവ്വജനസ്സാജനതാമയതാതിതസ്യ
കൃസ്നാ ചക്രം വേതി സന്നിധിതാപൂർണ്ണം
തസ്യ സ്മിപൂർവ്വസൂത്രം വിപുലനാമസ്യ.

അർത്ഥം.

ഏ ന്യ നാമസ്യ വിപുലം പൂർവ്വസൂത്രം അസ്തി തസ്യ ഭീമം വനം പ്രധാനം പൂരം വേതി തസ്യ സർവ്വ ജനഃ സാജനതാം ഉപയാതി കൃസ്നാ ചക്രം സന്നിധിതാപൂർണ്ണം ച വേതി.

അർത്ഥം.

താമരയെ, നദിയെ=മനുഷ്യനും വിപുലമായിരിക്കുന്നു=മഹത്തായിരിക്കുന്നു. പൂർവ്വസൂത്രം=ഇന്ദ്രാന്തരപുണ്യം. ഭവിക്കുന്നു, അറുന്നു ഭീമമായിരിക്കുന്നു=ഭയങ്കരമായിരിക്കുന്നു. വനം=പുണ്യശാഖികളായ മഹർഷിമാരുള്ള തപോവനം. പ്രധാനമായിരിക്കുന്നു=പുണ്യമായിരിക്കുന്നു. പൂരമായിട്ടും=രാജധാനിയായിട്ടും. ഭവിക്കുന്നു, അറുന്നു. സർവ്വാരിരിക്കുന്നു=സകലമായിരിക്കുന്നു. ജനം, സാജനതയെയും=തനിക്കുള്ള അർജ്ജുനകുടുംബം എന്ന അഭിസംബന്ധത്തെയും. ഉപയാനം ചെയ്യുന്നു=പ്രാപിക്കുന്നു. കൃസ്നയാതിരിക്കുന്നു=സകലമായിരിക്കുന്നു. പ്രപൂർണ്ണകി. സന്നിധിതാപൂർണ്ണയായിട്ടും, സത്തുക്കളായിരിക്കുന്നു.=അകത്തിരിക്കുന്നു. സിദ്ധിതാങ്ങളെക്കൊണ്ടു=വലിയനിമേഷപങ്ങളെക്കൊണ്ടു. പൂർണ്ണയായിട്ടും=എല്ലാവിധത്തെ നിറഞ്ഞതായിട്ടും, ഭവിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

ഇന്ദ്രാന്തരത്തിൽ ചെമ്പിരിക്കുന്ന സൂത്രംകൊണ്ടു മേൽപറഞ്ഞതോടൊക്കെ ഹൃദയങ്ങളായിത്തീരുന്നു.

ഇതി ശ്രീമദ്വേദാർ കവിതാസാഗര ചാരതന്ത്രേന്ദ്രഹരി വിചിതം നീതിസുഭാഷിതം സപൂർണ്ണം

ശുഭം ഭവതു.

ഭർത്തൃഹരി.

വിരചിതശ്രീശാരതകം.

കന്ദർപ്പവന്ദനം.

ശ്ലോകം.

ശംഭുസ്തപയഃകൃമരയോമരരിണേകുണാനാം
യേനാക്രിയന്തസതതഃഗ്രഹകംഭോസാഃ
വാചാമരഗോചരചരിത്രവിചിത്രീകായ
തസ്സൈനമോമഗവതകകൾപജായഃ

അനന്ദം.

യേന ശംഭുസ്തപയഃകൃമരയഃ ഹരിണേകുണാനാം സതതം
ഗ്രഹകംഭോസാഃ അക്രിയന്ത വാചാമരഗോചര ചരിത്രവിചിത്രീകാ
യ തസ്സൈനമോമഗവതേ നമഃ അസ്മൈ.

അർപ്പണം.

താവനേനാത്തന്നാൽ=താതൊരുമകൾപജനാൽ. ശംഭുസ്തപ
യഃകൃമരരികൾ, ശംഭുവും=ചന്ദ്രമേശ്വരനും. സയഃകൃമരം=ബ്രഹ്മാ
വും. ഹരിര്യു=വിഷ്ണുവും. ഹരിണേകുണമാഷ്=ഭാര്യമാരായ ചാ
ർത്തി, സരസ്വതി, ശ്രീദേവി, ഇവർക്കു. എല്ലാംതാഴെ ഗ്രഹകംഭോ
സന്മാരായിട്ടു=ജലകംഭവാമകന്മാരായിരിക്കുന്ന ശിശുന്മാരായിട്ടു.
ചെന്തുളപ്പുട്ടു, വാചാമരഗോചരചരിത്രവിചിത്രനായിരിക്കുന്ന=വാക്കി
ൽ അവിഷയമായിരിക്കുന്ന ചരിത്രംകൊണ്ടു=മാഹാത്മ്യംകൊണ്ടു.
വിചിത്രീകനായിരിക്കുന്ന=അത്ഭുതശാസ്ത്രവാദനായിരിക്കുന്ന. മകൾ
പജമഗവതനായിരിക്കൊണ്ടു=മണ്ഡ്യകേതനനായിരിക്കുന്ന ഈശ്വര
നായിരിക്കൊണ്ടു. നമസ്സു=നമസ്കാരം. ഭവിക്കട്ടെ, നമസ്സരിക്കുന്നു.
ഈ ശ്ലോകത്തിൽ സ്വയംഭൂ എന്നുള്ള പ്രയോഗം സാധാരണമല്ലാ
(ശംഭുസ്തപജന്മരയോ എന്നും അർദ്ധം. സ്വജന്മാവു=സ്വയംഭൂ
ബ്രഹ്മാവും.)

താല്പര്യം.

സൃഷ്ടിസ്ഥിതിസംഹാരകർത്താക്കളായിരിക്കുന്ന ഹരവിവിഞ്ച
മുദാകളെപ്പോലും സ്രീകളാൽ മോഹിതന്മാരാക്കിത്തീർത്ത സ

ഓ ഭാസപ്രവൃത്തികളെ ചെയ്തിടുന്നവനായും വിചാരിക്കുന്നതിനും പറയുന്നതിനും പ്രയാസമുള്ള ചേക്കുകയോടു കൂടിയവനായും സകലലോകരാജ്യനായതിരിക്കുന്ന മന്ത്രഥനെ ഈ പ്രബന്ധംകൊണ്ടു പറവാൻതുടങ്ങുന്നു സംഗതിക്കു അനുസരണമായി ഗ്രന്ഥകർത്താവ് വന്ദനംചെയ്യുന്നു.

സ്രീപ്രഭംസാധിരത്തി.

ശ്ലോകം.

ഓ ചാതുർത്ഥാൽ കഞ്ചിതാക്ഷാഃ കടാക്ഷാഃ സ്തീശ്വാവാചോലമുജ്ജിതാഭൈരവാരാസാഃ
ഖിലാമന്ദംപ്രസ്ഥിതഞ്ചസ്ഥിതഞ്ച
സ്രീനാമേതൽഭൂഷണഞ്ചായുധഞ്ച.

അനപരം.

ഓ ചാതുർത്ഥാൽ കഞ്ചിതാക്ഷാഃ കടാക്ഷാഃ സ്തീശ്വാ : വാചഃ ലമുജ്ജിതാഃ ഏവ ഹാസാഃ ച ഖിലാമന്ദം പ്രസ്ഥിതം സ്ഥിതം ച സ്രീനാം ഏതൽ ഭൂഷണം ച അയുധം ച.

അർത്ഥം.

ഓ ചാതുർത്ഥം ചേതുവായിട്ടു, ഭൂഷളമുടംപുറിക്കക്കൊടികളുടെ ചാതുർത്ഥം ചേതുവായിട്ടും=ഹേരി ചേതുവായിട്ടു. കഞ്ചിതാക്ഷങ്ങളായിരിക്കുന്ന, കഞ്ചിതങ്ങളായിരിക്കുന്ന=മുതൽക്കല്ലെട്ടിരിക്കുന്ന. അക്ഷങ്ങളോടുകൂടിയവകളായിരിക്കുന്ന. കടാക്ഷങ്ങളും=കണ്മുനകൊണ്ടുള്ള നോക്കുകളും. സ്തീശ്വകളായിരിക്കുന്ന=സ്ത്രീഹരപരിപ്ലവകളായിരിക്കുന്ന. വാചകളും=വചനങ്ങളും. ലമുജ്ജിതങ്ങളായിത്തന്നെ ഇരിക്കുന്ന=നാണിച്ചിട്ടുതന്നെയുമുള്ള. ഹാസങ്ങളും=ചിരികളും. ഖിലാമന്ദമായിരിക്കുന്ന, ഖിലകക്ഷാണ്ട=ശ്രംഗാരഭാവംകൊണ്ടു. മന്ദമായിരിക്കുന്ന=സാധനമായിരിക്കുന്നു. പ്രസ്ഥിതവും=ഗതനവും. സ്ഥിതവും=ഇരിക്കവും. സ്രീകൾക്കു=നാരിമാർക്കു. ഇതു=ഈ ചൊന്നവ. ഭൂഷണവും=അലങ്കാരവും. അയുധവും=പുരുഷന്മാരെ ജയിപ്പാനുള്ള അയുധവും അകുന്നു.

താല്പര്യം.

സ്രീകളുടെ വളഞ്ഞു ഹേരിവായുള്ള പുറിക്കക്കൊടികളും അതിന്നു ചേർച്ചയായുള്ള കണ്ണുകളും കടക്കണ്ണുകൊണ്ടുള്ള നോക്കുകളും സ്ത്രീഹരങ്ങളോടുകൂടിയുള്ള വാക്കുകളും ലമുജ്ജിതമുടമുള്ള ചിരികളും മന്ദമായും ഖിലാമന്ദമായും ഉള്ള സഞ്ചാരവും ഉരിപ്പും അറക്കു അലങ്കാരവും കാമുകന്മാരുടെ മനസ്സിനെ സമാധിനമാക്കി ജയിക്കുന്നതിനുള്ള അയുധവും അകുന്നു.

വന.

ശ്ലോകം.

സ്തിതേന ഭാവേന ച മജ്ജയാ ഭിയാ
പരാങ് മുഖൈരലം കോക്ഷവീക്ഷണൈഃ
വചോഭിരീർഷാകലാമനാഭീ. യാ
സമസ്തഭാവൈഃ പശുഞ്ചന്ധനം സ്രിയഃ

൩

അനവധം.

സ്തിതേന ഭാവേന ച മജ്ജയാ ഭിയാ പരാങ് മുഖൈഃ അലം
കോക്ഷവീക്ഷണൈഃ വചോഭിഃ ശരേണ്യോപമഭാവേന ഭീവയാ സമ
സ്തഭാവൈഃ സ്രിയഃ ചന്ധനം ചാപ്.

അർത്ഥം.

സ്തിതഃ കോണ്ടും = ചുമച്ചിരിക്കുകാണ്ടും. ഭാവഃ കോണ്ടും = അധി
പ്രായഃ കോണ്ടും. മജ്ജ കോണ്ടും = നാണമകോണ്ടും. ഭീരികാ
ണ്ടും = പടിക്കോണ്ടും. പരാങ് മുഖങ്ങളെക്കൊണ്ടും = നേരിട്ടു നോ
ക്കാനെതിരിടുന്ന സ്ഥിതികൊണ്ടും. അലം കോക്ഷവീക്ഷണാണമെ
ക്കൊണ്ടും = ചാവിക്കുഴക്കണ്ണികൊണ്ടുള്ള നോക്കുകൊണ്ടും. വചസ്സ
കൊണ്ടും = വാക്കുകൊണ്ടും. ശരേണ്യോപമഭാവമൊണ്ടും, ഇരർണ്യ
യാൽ = അസ്സയയാൽ ഉണ്ടാകുന്ന. കലാമനകൊണ്ടും = വിഭാഗം കൊ
ണ്ടും. ഭീവകൊണ്ടും = മളിക്കൊണ്ടും. ഇങ്ങനെയുള്ള സമസ്തഭാവ
ങ്ങളാൽ = അനേകസ്വപദാലങ്ങളാൽ. സ്രികളുടെ = പെണ്ണുങ്ങളുടെ.
ചന്ധനം = സ്വാധീനമാക്കിയുള്ള അലസമാ എന്നു പ്രസിദ്ധ
മല്ലോ.

താല്പര്യം.

മേല്പറഞ്ഞ പ്രകാരം ഉള്ള ചുമച്ചിരി മുതലായ സ്വഭാവാവസ്ഥ
കളെക്കൊണ്ടു സ്രീകൾ പുരുഷന്മാരെ വശത്താക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

കപമിത്സഭ്യേണൈഃ കപമിദപി ച മജ്ജാമുരുളിതൈഃ
കപമിത്സുസ്ഥാപാണൈഃ കപമിദപി ച മീലാവിവസിതൈഃ
കമാഭീണാമേതൈരന്യനസ്യ ഭൈരണേന്ദ്രവമിതൈഃ
സ്ഫുരണീവാഞ്ജനാം പ്രകരപരികീർണ്ണാരുവഭിരഃ

൪

അനവധം.

ഭിരഃ കപമിൽ സഭ്യേണൈഃ കപമിൽ അപി ച മജ്ജാമു
രുളിതൈഃ കപമിൽ തുസ്താപാണൈഃ കപമിൽ അപി ച മീലാവി
വസിതൈഃ കമാഭീണാ നയനസ്യഭൈഃ ഏതൈഃ നേന്ദ്രവമി
തൈഃ സ്ഫുരണീവാഞ്ജനാം പ്രകരിവരികീർണ്ണ. ഇവയെ
ന്നി.

അർത്ഥം.

ദിക്കുകൾ, കപമിത്=ചിഖപ്പോൾ, സഭ്യഭംഗങ്ങളായും പുരികക്കൊ
ടികളുടെ ചുട്ടിറകളോടുകൂടിയതായും. കപമിത്=ചിഖപ്പോൾ, ലജ്ജാ
മുക്തിതങ്ങളായും, ലജ്ജകൊണ്ടു=പ്രീതകൊണ്ടു. മുക്തിതങ്ങളായും=
ജടയ്ക്കു ചുറ്റുവകളായും. കപമിത്=ചിഖപ്പോൾ. തുണ്ഡാചാംഗങ്ങളാ
യുമാ=തൃണങ്ങളായി നടുക്കു ചുറ്റിയിരിക്കുന്ന, അപാംഗങ്ങളോടു=നേ
ത്രന്തങ്ങളോടു കൂടിയവകളായും. കപമിത്=ചിഖസമന്തത്തു, ലീലാ
വിധസിതങ്ങളായും. ജീവകൊണ്ടു=മല്ലാസംകൊണ്ടു. വിവിധസിതങ്ങ
ളായും=വിസ്താരമുള്ളവകളായും ഇരിക്കുന്നു. കമാരികളുടെ=സ്പീകള
ടെ. നയനസുരംഗങ്ങളായിരിക്കുന്ന, നയനങ്ങളാൽ=നേത്രങ്ങളാൽ,
സുരംഗങ്ങളായിരിക്കുന്ന=ശാശിമുള്ളവകളായിരിക്കുന്ന, രംഗം നേത്രവ
ധിതങ്ങളാൽ=നേത്രങ്ങളുടെ=കണ്ണുകളുടെ, വധിതങ്ങളാൽ=ചുറ്റുക
ളാൽ. സ്ഫുരണീമാന്ദ്യങ്ങളുടെ, സ്ഫുരത്തുകളായിരിക്കുന്ന=വിക
സിതകളായിരിക്കുന്ന. നീമാന്ദ്യങ്ങളുടെ=കരി-കൂട്ടമുള്ളവകളുടെ. പ്ര
കാശപരികീർണ്ണങ്ങൾ എന്നുപോലെ, പ്രകാശങ്ങളാൽ=കൂട്ടങ്ങളാൽ,
പരികീർണ്ണങ്ങൾഎന്നപോലെ=ചിതറിനിറയത്തക്കവകൾ എന്ന
പോലെ ശോഭിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

ചിഖ സമന്തങ്ങളിൽ കണ്ണുകൾ ഇളകിയും കൊണ്ടിരിക്കുന്ന വ
ധിതങ്ങളോടുകൂടിയും ചിഖപ്പോൾ ലജ്ജകൊണ്ടു അടച്ചും ചിഖ
പ്പോൾ നടുക്കിയുകൊണ്ടും ഇരിക്കുന്ന കണ്ണുകളോടുകൂടിയും ചിഖ
പ്പോൾ സന്തോഷംകൊണ്ടുവിസ്താരമായും മറ്റും ഇരിക്കുന്നസ്പീകള
ടെ മനോജ്ഞങ്ങളായ നേത്രാചാംഗങ്ങളാൽ കലിംഭമുള്ളവകളുടെ
കൂട്ടം ചിതറി പൂർണ്ണങ്ങളായതുപോലെ ദിക്കുകൾശോഭിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

വക്ത്രം ചന്ദ്രവികാസിഭജപരീമാസകുന്ദമേഖലനേ
സ്വപ്നം അപകരിണ്ണു വണ്ണങ്ങളിനീജിണ്ണു കമാനാം ചന്ദ്ര ഇ
കംഭവിഭ്രമയദൈവഭേഷാജ്ഞ ഗുപ്തീ നിതംബസമഖീ വാചാം
വരാരിമാർദ്ദവം ച യുവതീഷു സ്വാഭാവികം മണ്ഡനം, ക

അനന്വയം.

ചിത്രവികാസി വക്ത്രം പങ്കുപരീമാസകുന്ദമേഖലനേ
സ്വപ്നം അപകരിണ്ണു വണ്ണങ്ങളിനീജിണ്ണു കമാനാം ചന്ദ്ര ഇ
കംഭവിഭ്രമയദൈവഭേഷാജ്ഞ ഗുപ്തീ നിതംബസമഖീ വാചാം
വരാരിമാർദ്ദവം ച യുവതീഷു സ്വാഭാവികം മണ്ഡനം.

അർത്ഥം.

ചന്ദ്രവികാസിയാചി=ചന്ദ്രനെപ്പോലെ ശോഭിക്കുന്ന വക്ത്ര

വൃം=മൃഗവൃം. പരമജാതിഹിതസംഗമങ്ങളായിരിക്കുന്ന=താമരപ്പൂക്കളുടെ നിന്ദയിൽ സമത്വങ്ങളായിരിക്കുന്ന. വേദപുസ്തകങ്ങളും=കുറ്റങ്ങളും. സപ്തസ്തവ, അപാരഹിതപാതിരിക്കുന്ന=ജയിക്കുന്ന. രംഗ്നവും=നിറവും. അഭിനീതീസ്തവപാതി=വേഷകളെ ജയിക്കുന്ന. കഷ്ടങ്ങളുടെ=തലമുടിക്കളുടെ. ചന്ദ്രവും=കൂട്ടവും. ഇതേകേവലീശ്വരങ്ങളായി, ഇതേകേവലങ്ങളുടെ=അനന്തവകളുടെ. വിഭക്തത്തെ=ലീലയെ ഫലങ്ങളായി=അപഹരിക്കുന്നവകളായിരിക്കുന്ന. വകുപ്പുകളും=സ്തനങ്ങളും. ഇവിതായിരിക്കുന്ന=വലുതായിരിക്കുന്ന. നിതംബസ്ഥിയും=പ്രാപ്തമാവും. വാക്കുകളുടെ ഫലിതായിരിക്കുന്ന=മനോഹരമായിരിക്കുന്ന. മാർദ്ദവവും=മൃദുതയും. രൂപനികളിൽ=സൂചികളിൽ. സപാദവികമായിരിക്കുന്ന=സപാദവസിദ്ധമായിരിക്കുന്ന. മണ്ഡനമാകുന്നു=അലങ്കാരമാകുന്നു.

താല്പര്യം.

ഭക്തപ്രഭാവം ചന്ദ്രസമാനമായുള്ള മൃഗമൃഗമായ വിശേഷസ്ഥിതികൾ സൂചിപ്പിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതായ അലങ്കാരമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

സ്മിതംകിഞ്ചിദ് മൃഗംസമുദയമുദാദൃഷ്ടിവിഭവഃ
പരിസ്തവോവാചാഭിനാവിശ്വസോക്തിസരസഃ
ഗതാനാമാരംഭേകിസവതിതപീനാസുഭീതഃ
സ്പൃഹന്ത്യാസ്താതഞ്ജുകിമിവാനനിമ്ബമൃഗദന്തഃ സ
അനന്തരം.

കിഞ്ചിൽ മൃഗം സ്മിതം സമുദയമുദാദൃഷ്ടിവിഭവഃ അഭിനവവിശ്വസോക്തിസരസഃ വാചാ പരിസ്തവഃ കിസവതിതപീനാസുഭീതാ ഗതാനാമാരംഭേ ച താതഞ്ജം സ്പൃഹന്ത്യാഃ മൃഗദന്തകീം ഇവ ഹി മൃഗം ന.

അർത്ഥം.

കിഞ്ചിൽ=അല്പമായും. മൃഗമായും=മനോഹരമായും ഇരിക്കുന്ന. സ്മിതവും=ചിരിയും. സമുദയമുദാദൃഷ്ടിയിൽ, സമുദയം=മനോജനമായും. തമിഷായും=ചഞ്ചലമായും ഇരിക്കുന്ന. ദൃഷ്ടിവിഭവവും=കണ്ണിന്റെ. വിഭവവും=ശോഭനീയമായും. അഭിനവവിശ്വസോക്തിസരസമായി, അഭിനവയായി=രത്നനയായിരിക്കുന്ന. വിശ്വസോക്തിയാൽ=കളിപ്പാക്കാൽ. സരസമായി=സരസതാളകൃതിയിൽ അന്ന പാക്കുകളുടെ. പരിസ്തവയും=അരംഭവും. കിസവതിതപീവാസുഭീതമായിരിക്കുന്ന. കിസവതിതകളായി=വലിച്ചിരിക്കുന്ന. തപീകളാൽ=കളികളാൽ. സുഭീതമായിരിക്കുന്ന=നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന. ഗതങ്ങളുടെ=ഗമനങ്ങളുടെ. അരംഭവും=തുടക്കവും. താതഞ്ജത്തെ=

കൊണ്ടും അതിവേഗം ശ്രദ്ധാധിക്കുകയായിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഏതായാലും പലയസംഹതിമേലൊരോരം
യഥാകാര്യപുരവാജിതരാജാമണ്ഡി
കവന്തികസ്ത്രനമനോവിചരണമണ്ഡി
വിതൃസ്തദ്യഥാഹിണീസദ്രാദൈകാകൈകമ്

വ

അനന്തം.

ചലപലയസംഹതി മേലൊരോരംയഥാകാര്യപുരവാജിത
രാജാമണ്ഡിഃ ഏതാ വിതൃസ്തദ്യഥാഹിണീസദ്രാദൈകാകൈകമ്
കസ്ത്രനമന് വിചരണ കവന്തി.

അർത്ഥം.

ചലപലയസംഹതി മേലൊരോരംയഥാകാര്യപുരവാജിത
രാജാമണ്ഡികളായി, ചലത്തുകളായി = കലയുന്നവകളായിരിക്കു
ന്ന. വലയങ്ങളുടെ=കൈവളകളുടെ. സഹോതിയികളും=കൂട്ടത്തുക
ളും മേലായികളും=അങ്ങാണികളും നിന്ന, ഉതുമായിരിക്കു
ന്ന=ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു. യഥാമണ്ഡിനാവും=യഥാ ചിന്നുള്ള ശബ്ദ
ത്താവും. ആപുരങ്ങളാവും=ചാൽച്ചിമ്പലകളാവും പരാജിതക
ളായിരിക്കുന്നു=മടക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. രാജാമണ്ഡികളോടുകൂടിയിരി
ക്കുന്നു=അതേനല്ലേകളോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു. ഇവർ=ഇന്ദ്രിയം.
വിതൃസ്തദ്യഥാഹിണീസദ്രാദൈകളായിരിക്കുന്നു, വിതൃസ്തദ്യഥാഹി
ണീസദ്രാദൈകളായും. മോക്ഷങ്ങളായും=മനോഹരങ്ങളായും ഇരിക്കു
ന്ന, ഹിണീകൾക്കും=മാന്ദ്യപേടകൾക്കും. സദ്രാദൈകളായിരിക്കുന്നു=
തുല്യങ്ങളായിരിക്കുന്നു. കടാക്ഷങ്ങളെക്കൊണ്ടും = നോക്കിക്കളക്കൊ
ണ്ടും ഏതൊരു അർത്ഥം=ഏതൊരുപുഷ്പന്റെ. മനസ്സിനെ=ചി
ത്തത്തിനെ, തന്നെ, വിചരണാക്ഷി=പരവരമാക്ഷി. ചെല്ലു
ന്നില്ലാ.

താല്പര്യം.

മേൽപ്പറഞ്ഞപ്പെട്ടപ്രകാരം അർത്ഥങ്ങളെക്കൊണ്ടും അധികം
ശോഭിപ്പിക്കുന്ന സുന്ദരിമാരുടെ കടാക്ഷങ്ങൾ സകല പുരുഷന്മാ
ർക്കും മദനവികാരത്തെ ഉണ്ടാക്കി മോഹിപ്പിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

കംകമപകളകളതിതദേഹാ
തൂലപാതാധരകന്തിനഹാദാ
വളപുരണോൽപദപഞ്ചാ
കന്ദാശീകമരേളവിഹാദാ

൯

അനന്തരം.

കുംഭമപങ്കകളങ്കിതദേഹാ ജ്വലപയോധര കന്ധിതഹാശാ
രൂപുരണാണല്ലപഞ്ചാ രാമാ ഭാഗി കം ന വശീ കരുതേ.

അർത്ഥം.

കുംഭമപങ്കകളങ്കിതദേഹായും, കങ്കുമപങ്കത്തിൽ=കങ്കുമം കൊണ്ടുള്ള കുറിച്ചുട്ടിനാൽ. കളങ്കിതമായി=പൂശപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ദേഹത്തോടു=ശരീരത്തോടു കൂടിയവളായും. തുഗപയോധരകന്ധിതഹാശായും, തുഗങ്ങളായിരിക്കുന്നതങ്ങളായിരിക്കുന്നു. പയോധരങ്ങളാൽ=സുനങ്ങളാൽ, കന്ധിതമായി=ഇളക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഹാശത്തോടു=മുറ്റത്താലയോടുകൂടിയവളായും. രൂപുരണാണല്ലപഞ്ചയായും, രൂപുരണങ്ങളാൽ=ഉത്തമപാദസരങ്ങളാൽ, രണത്തായി=രണ്യത്തോടുകൂടിയതായിരിക്കുന്നു. പദപത്മത്തോടു=തമരപ്പൂവുപോലെ ഉള്ള കാലോടുകൂടിയിരിക്കുന്നവളായും ഇരിക്കുന്നു. രാമാ=സ്ത്രീ, ഭൂമിയിങ്കൽ ഏവനാരുത്തനെ=ഏതൊരു പുരുഷനെ. വശീകരിക്കുന്നില്ലാ=സ്വാധീനനാക്കിച്ചെയ്യുന്നില്ലാ.

താല്പര്യം.

മേൽപാത്രപ്പെട്ട പ്രകാരമുള്ള സുന്ദരി സകലരേയും സ്വാധീനമാക്കിച്ചെയ്യുന്നു.

ശ്ലോകം.

രൂനംഹിതകവിവരാവിപരീതവാചോ
യേനിത്യമാറ്റുഞ്ചയോളതികാമിനീസ്താഃ
യാദിവിഭോലതതാരകദൃഷ്ടിപാദൈഃ
ബ്രഹ്മാദയോപവിവിജിതാസ്തപഞ്ചവാഃകഥംതാഃ

൧൦

അനന്തരം.

യേകവിവരാ താഃ കാമിനീഃ അഞ്ചവാഃ ഇതി നിത്യം കേരളം
തേ വിപരീതവാചഃ രൂനം ഹിതാദിഃ വിഭോലതതാരകദൃഷ്ടി
പാദൈഃ ബ്രഹ്മാദയഃ അപി വിജിതാഃ താഃ കഥം അഞ്ചവാഃ

അർത്ഥം.

താക്കൊരു കവിവരന്മാർ=വിദഗ്ദ്ധർശ്രേഷ്ഠന്മാർ. അ, കാമിനികളെ=സ്ത്രീകളെ. അഞ്ചവമാക്കുന്നു=ബലഹീനമാക്കുന്നു. നിത്യം=എല്ലാത്തൊഴും. പറയുന്നവ, അവരും=അവിദഗ്ദ്ധർശ്രേഷ്ഠന്മാർ. വിപരീതവാക്കുകളാകുന്നു=ഗുത്യാസമാവുള്ളവാക്കുകളോടു കൂടിയവാക്കുന്നു. രൂനംഹി=നിശ്ചയം=ഒന്നു യാവചിദ്ധരാൽ=യാവചിദ്ധസ്ട്രീകളാൽ. വിഭോലതതാരകദൃഷ്ടിപാദങ്ങളെ കൊണ്ടും ഏറ്റവും ചഞ്ചലങ്ങളായിരിക്കുന്നു. താരകങ്ങളോടു=മിഴികളോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു. ദൃഷ്ടിയുക്തം=നോക്കിനിൽക്ക. പാതങ്ങളാൽ=പതനങ്ങളാൽ. ബ്രഹ്മാദികൾ

പോലും=ബ്രഹ്മാവ്യക്തങ്ങളുള്ളവയെപ്പോലും. വിജിതന്മാരും=ജയിക്കപ്പെട്ടവരായി. അവർ=അങ്ങിനെയുള്ളസ്രീകൾ. എങ്ങിനെ, അങ്ങനെയൊക്കെ=അവർ ഇല്ലാത്തവരൊക്കെ.

താല്പര്യം.

സ്രീകളെ കവിശ്രേഷ്ഠന്മാർ എന്തൊക്കെ ബാലമില്ലാത്തവരെന്നു പറയുന്നുവല്ലോ. എന്നാൽ ആ വിഭാഗം ധൃത്യാസമാധാനകരമായവരെന്നു. അതുഎന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആ സ്രീകളുടെ നോക്കുകളുടെ പരസ്പരംകൊണ്ടുതന്നെ ബ്രഹ്മാവാദിതായിട്ടുള്ള ദേവന്മാരെപ്പോലും ജയിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ സ്രീകൾ ഏറ്റവും ബലമുള്ളവരെന്നുതന്നെ നിമുണ്ടുവന്നു.

ശ്ലോകം.

തേജോമഹാകരസ്സസ്മാ സുഭൃവോകരലപജഃ
യതസ്തന്നേതസഞ്ചാര സുചിന്തേഷുപ്രവൃത്തതേ. ൧൧

അനൗപമം.

മഹാലപജഃ കസ്യ സുഭൃവ അതേജോകരഃ തേനം യതഃ തന്നേ തസഞ്ചാര സുചിന്തേഷു പ്രവൃത്തതേ.

അർത്ഥം.

മഹാലപജഃ=മന്ദഗന്ധം. ആ സുഭൃവിന്റെ=അങ്ങിനെയുള്ള സ്രീയുടെ. അതേജോകരൻ=അത്തരമുള്ളതായ സ്രീയുടെ. നിശ്ചയം, യാതൊരുകാരും കൊണ്ടുതന്നെ തന്നേതസഞ്ചാരസുചിന്തായിരിക്കുന്നവരിൽ, തന്നേതങ്ങളുടെ=ആ സ്രീകളുടെതങ്ങളുടെ. സഞ്ചാരങ്ങളാൽ=ഇളക്കങ്ങളാൽ. സുചിന്തിക്കപ്പെട്ടവരിൽ=അറിയിക്കപ്പെട്ടവരിൽ പ്രവൃത്തിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

അങ്ങിനെയുള്ള സ്രീകളുടെ ശിഷ്യൻ മന്ദഗന്ധനാകുന്നു എന്നു നിശ്ചയം. എന്നെന്നാൽ ആ സ്രീകളുടെ കണ്ണുകളുടെ സുചിന്തിക്കുന്നതിനെ അനുസരിച്ചു അയാൾ പ്രവൃത്തിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

കേശാസ്തംഭമിനഃശ്രുതേരപിപരംപാരംഗതേഭോചനേ
അന്തർവക്ത്രരപിസ്വഭാവശ്രുചിദിദീകീർണ്ണംഭവിജാനാംഗഭൈഃ
മുക്താനാംസതതാധിവാസതപിദവേദേയാഭികംഭാവിമാ
വിക്രംതനപിഡപുപ്രശാന്തരപിദതാഗംകരോത്സവനഃ ൧൨

അനൗപമം.

ഭാരതനാഥി കേശാഃ സംയമിനഃ ഭോചനേ ശ്രുതഃ അപി പരം പാരംഗതേ അന്തർവക്ത്രം അപി സ്വഭാവശ്രുചിദിദീ ഭവിജാനാം ഗഭൈഃ കീർണ്ണം ഇതിമം വക്ത്രാഭികംഭൈ മുക്താനാം

സതതാധിവാസതപിന്റെ ഇതരം ഒരു വപുഃ പ്രശാന്തം അപി നഃ രാഗം കരോതി ഏവ.

അർത്ഥം.

ഘോരനദി=ഘരസുന്ദരി. കേശജാലം=തലമുടികൾ. സംതമികളായിരിക്കുന്നു=അനിയമപ്രാണാധാമിനിമൃദളോടും ബന്ധത്തോടുംകൂടിയിരിക്കുന്നു. ദോഷനാശം=നേരുത്തടം. ശ്രുതിയിങ്കൽനിന്നും=വേദത്തിങ്കൽനിന്നും, കാതിങ്കൽനിന്നും. പരമായിരിക്കുന്നു=അന്യമായിരിക്കുന്നു, അർപ്പനമായും ഇരിക്കുന്നു. പാപത്തെ=അവസാനത്തെ. ഗതങ്ങളായിട്ടും=വേദത്തിന്റെ മറ്റുകരയെ പ്രാപിച്ചിട്ടും ഇരിക്കുന്നു. അനുവർത്തം=മുഖത്തിന്റെ കല്പവും വായും. സ്വഭാവശുചികളായിരിക്കുന്നു=സ്വഭാവത്തെ ശുദ്ധിയുള്ളതായും, ധർമ്മമായും ഇരിക്കുന്നു. ദിഗന്മാരുടെ=ബ്രാഹ്മണരുടെയും, പല്ലകളുടെയും, ഗണങ്ങളാൽ=കൂട്ടങ്ങളാൽ. കീഴ്ത്തമായിരിക്കുന്നു=പൂജിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. രം വരേണാജകം=അർപ്പണകം=അർപ്പണപാത്രം ഇരിക്കുന്നു. സുഗന്ധം=മുരളം=സംസാരത്തെ കടന്നുവരും മുരളകൾക്കും. സതതാധിവാസതപി=അതായതിരിക്കുന്നു, സതതം=സർവ്വകാലം. അധിവാസം=കൊള്ള=ഇരിപ്പുകൊണ്ടു. തപി=അതായത്=മനോരമങ്ങളായും ഇരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം നിന്റെ വപുസ്സ്=മേറും. പ്രശാന്തമായിരിക്കിനിട്ടും=ശാന്തതയോടു കൂടിയിരുന്നിട്ടും. അങ്ങനെയും, രാഗത്തെ=അനുരാഗത്തെ ചെയ്യുന്നുതന്നെ.

താല്പര്യം.

സ്ത്രീകളുടെ കേശമുതലായിട്ടുള്ളവ ശ്ലോകംഗികകളുടെ അനുരാഗങ്ങളായിത്തന്നെ ഇരിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

മുരളോധാരമൂതാഭേയ മപ്സന്തപിദശരീരേ യതാധിശ്യാതിചേതാസി ഗുണൈരേവനസായകൈഃ കന്ദരേനയഃ.

മുരളോധേ തപതി അപ്സന്താധാരമൂതാ ദാശ്യതേ ഇതം കാ യതാ ചേതാസി ഗുണൈഃ ഏവ വിശ്യാതി സായകൈഃ ന വിശ്യാതി.

അർത്ഥം.

മുരളോധേ=അല്ലെങ്കിൽ സുന്ദരി. നിങ്കൽ, അപ്സന്തമായി=കീഴിൽ അർപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതായിരിക്കുന്നു. ധാരാധൂതം=വില്ലാമിരുടെസ്വഭാവം. ദശി=അല്ലെങ്കിൽ=കാണപ്പെടുന്നു. ഇം=എന്ത്. യതാ=അതായത്=യാതൊരുധാരാധൂതമകൊണ്ടും. ചേതസ്സുകൾ=മനസ്സുകൾ.

മെ. ഗുണങ്ങളാൽതന്നെ=അങ്ങനെയുള്ളതന്നെ. വേധിക്കുന്നു=മുറിക്കുന്നു. സായകങ്ങളെക്കൊണ്ടു=ഗുണങ്ങളെക്കൊണ്ടു. വേധിക്കുന്നില്ല=മുറിക്കുന്നില്ല.

താല്പര്യം.

സ്രീകൃഷ്ണൻ സൗന്ദര്യസൗശീലഗുണങ്ങൾ പുരുഷനായ ഒരു മനുഷ്യനെ ഭേദിച്ചിരുന്നു. അങ്ങനെയൊക്കെ ഏതെങ്കിലും ഭേദിക്കുന്നതു അപൂർവ്വമെന്നു ശ്ലോകംകൊണ്ടും കാണിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

സതിപ്രഭീപേസത്യശ്ച സൽസുതാരാമണീന്ദുഷു
വിനാമേമൃഗശാഖാകൃത്യാ തരോരൂതമിദംജഗൽ, ൧൪
അനന്തരം.

ഇദം ജഗൽ പ്രഭീപേ സതി അശ്ച സു താരാമണീന്ദുഷു സൽസു മെ മൃഗശാഖാകൃത്യാ വിനാ തരോരൂതം.

അർത്ഥം.

ഈ ജഗത്=ഈ പ്രപഞ്ചം. പ്രഭീപേ=വിജയിച്ചു. ഇതന്നിട്ടും, അശ്ചൽ=അടിച്ചത്. ഇതന്നിട്ടും, താരാമണീന്ദുക്കൾ=നക്ഷത്രങ്ങളും, മൃഗശാഖയും ചന്ദ്രനും, ഇതന്നിട്ടും, വിനാ=മൃഗശാഖാകൃതിയോടു മൃഗശാഖത്തിന്റെ=മാൽകൂട്ടിയുടെ കണ്ണുപോലിക്കുന്ന കണ്ണോടുകൂടിയ സ്രീകൃഷ്ണനെക്കണ്ടു. തരോരൂതമായിരുന്നു=ഇതളങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

സൗന്ദര്യമുള്ള സ്രീകൃഷ്ണൻ പൂർണ്ണാർച്ചയും പ്രസന്നനായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഉപേന്തസ്തന്നഭാരഹൃഷതാമേനേന്ദ്രചഭേദൂവതേ
രാഗായ്വ്വിതമോഷ്ടപല്ലവമിദംകവ്തുനാമസ്യഗ്രാമം
സൗഭാഗ്യാക്ഷരപംക്തിഭേവവിവിതാപുഷ്പായുധേനസ്വയം
മദ്ധ്യസ്ഥാപികരോതിതാപമധികംരോമാവലീഭേദോവദഃ ൧൫
അനന്തരം.

ഉപേന്തഃ ഏഷഃ സ്തന്നഭാരഃ കരമേ നേന്ദ്ര ചഭേ ദൂവതേ താഗായിവ്വിതം ഇദം രാഷ്ട്രപല്ലവം ഗ്രാമം കവ്തു നാമ പുഷ്പായുധേന സ്വയം സൗഭാഗ്യാക്ഷരപംക്തിഃ ഏവ വിവിതാ രോമാവലീഃ മദ്ധ്യസ്ഥാ അപി കേന വദ അധികം താപം കരോതി.

അർത്ഥം.

ഉപേന്തമായി=എറ്റവും. പൂണമായി=വളമായിട്ടും. നിഷ്കൃദ്ധമായിട്ടും ഇരിക്കുന്നു. ഈ, സ്തന്നഭാരവും=കുലഭാരവും. തരള

ങ്ങളായി-ചഞ്ചലങ്ങളായിരിക്കുന്നു. നേത്രങ്ങളും=കണ്ണുകളും. ചവ
ങ്ങളായി=ഇളകിയുംകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഭൂതകളും=പുരകൾക്കായിക
ളും. രാഗാധിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു, രാഗത്തിനാൽ=മുഖപ്പുവണ്ണത്തി
നാൽ. അധിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നു=സ്നേഹത്തിനാൽ ഇരിപ്പിടമാക്ക
പ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. രാഷ്ട്രപല്ലവചാ=തളിതപോലെയായിരിക്കുന്ന ചുണ്ടും.
വ്യഗ്രം=ഭംഗം. ചെമ്പുതളി, പുഷ്പായുധനാൽ, സ്വയമായി-അ
നേതനെന്ന. സൗഭാഗ്യാക്ഷരപഞ്ചകിരയന്നപോലെ, സൗഭാഗ്യാ
മായി=മനോജ്ഞമായിരിക്കുന്ന അക്ഷരങ്ങളുടെ. പഞ്ചകിരയന്ന
പോലെ=പരിയെന്നപോലെ. ലിഖിതയായി=ഏഴുതപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.
രോമാവലി=രോമപംക്തി. മദ്ധ്യസ്തയായിരുന്നിട്ടും=ഇരവദൃകാ
ക്ഷം മദ്ധ്യസ്തയായിരുന്നിട്ടും. എന്തു ഫലത്തുമായിട്ടും, അധികമായി
രിക്കുന്നു=പളർന്നിരിക്കുന്നു. താപത്തെ=ഉപദ്രവത്തെ ചെയ്യുന്നു.

താല്പര്യം.

ഉദാത്തൻ, മുൻപുപ്രകാരൻ. തളങ്ങൻ, ഇളക്കം ഉള്ള
തു. രാഗാധിഷ്ഠിതം, അത്യാഗ്രഹം ഉള്ളതു. ഇങ്ങിനെ ശ്ലോ
കമുണ്ടാക്കിയ സൂനനേത്രാധാരങ്ങൾ ദുഃഖത്തെ ചെയ്യട്ടെ, മദ
നനാൽ ഭംഗിയായി ഏഴുകിയിരിക്കുന്ന അക്ഷരപാലെയായിരി
ക്കുന്ന രോമാവലി മദ്ധ്യസ്തയായിട്ടും ഇരിക്കുമ്പോൾ എങ്ങിനെ അതു
താപത്തെ ചെയ്യുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഗുരുണാസ്തനഭാരണ മുഖചന്ദ്രണഭാസ്വതാ
ശരൈരഞ്ചരാത്യാം പാദാത്യാം ശരേണാമരതീവസാ. കൺ
അനപരം.

സാ ഗുരുണാ സ്തനഭാരണ ഭാസ്വതാ മുഖചന്ദ്രണ ശരൈ
രഞ്ചരാത്യാം പാദാത്യാം ഗ്രഹമതീ ഇവ ശരേ.

അർത്ഥം.

അവൾ=അ സ്ത്രീ. ഗുരുവായി=ഭരിപ്പാൻ പ്രയാസമായിട്ടുള്ള.
സ്തനഭാരംകൊണ്ടും, ഭാസ്വതായിരിക്കുന്നു=രോളിച്ചിരിക്കുന്നു. മു
ഖചന്ദ്രനാലും=ചന്ദ്രനെപ്പോലെ ഇരിക്കുന്ന മുഖത്താലും, ശരൈ
രഞ്ചങ്ങളായിരിക്കുന്നു=മന്ദഗതികളായിരിക്കുന്നു. പാദങ്ങളാലും, ഗ്ര
ഹമതീ എന്നപോലെ=നവഗ്രഹസ്വരൂപി എന്നപോലെ രോളി
ക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

ഗുരു, ചന്ദ്രൻ ഭാസ്വതൻ, ശരൈരഞ്ചരൻ, പാദന്മാർ, ഈ
പദങ്ങളാൽ വ്യാഴം, അഭിജിത്, ശനി, റാഹുകേതുക്കൾ എന്നു

അ

കുടി അർത്ഥം ഉള്ളതിനാൽ ഈ സ്ത്രീ നവഗ്രഹമായി എന്നുപോലെ
ഇരിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

മുഖേന ചന്ദ്ര കാന്തേന മഹാനീലൈശ്ശിരോരുചൈഃ
കാശാശ്ചാപശ്ചാഗാശ്ചാപം മേഘമണിമതീപസാ. ൧൭
അനപയം.

സാ ചന്ദ്ര കാന്തേന മുഖേന മഹാനീലൈഃ ശിരോരുചൈഃ
പശ്ചാഗാശ്ചാപം കാശാശ്ചാപം മണിമതീ ഇവ മേഘ.

അർത്ഥം.

അ പരം = ആ സ്ത്രീ. ചന്ദ്ര കാന്തമായിരിക്കുന്നു = ചന്ദ്രനെപ്പോലെ
ശോഭയുള്ള, മുഖംകൊണ്ടും = വരണംകൊണ്ടും, മഹാനീലങ്ങളായിരി
ക്കുന്നു = ഹൃദയവും നീലനിറമായിരിക്കുന്നു. ശിരോരുചുകളെക്കൊ
ണ്ടും = തലമുടികളെക്കൊണ്ടും, പശ്ചാഗാശ്ചാപമായിരിക്കുന്നു = താമരപ്പൂ
വിന്റെ ശോഭപോലെ ശോഭിച്ചിരിക്കുന്നു. കാശുകളെക്കൊണ്ടും
കൈകളെക്കൊണ്ടും, മണിമതീ എന്നുപോലെ = മണിസ്വരൂപിണി
എന്നുപോലെ ശോഭിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

ചന്ദ്ര കാന്തം മഹാനീലം പശ്ചാഗാശ്ചാപം ഈ പദങ്ങൾക്ക് ചന്ദ്ര
കാന്തം ഇന്ദ്ര നീലം പശ്ചാഗാശ്ചാപം വക മേഘം എന്നു കൂടി അ
ർത്ഥം ഇരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു മണിസ്വരൂപിണിയായ എന്നു തോന്നുമാറു
ഈ സ്ത്രീ ശോഭിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

താമരണുശ്രീനവപരിമള പ്രേംസുതേ പ്രതാപപ്രാപ്തം
പ്രതാപപ്രാപ്തം സുവിജയസാനപ്രതിഭാപ്തം
ചിരം ചേതശ്ചോരാജിനവവികാശൈകഗുരവോ
വിശ്വാസാപാദാഃ കീമപി വിജയന്തേനമദരോ. ൧൮

അനപയം.

താമരണുശ്രീനവപരിമള പ്രേംസുതേ പ്രതാപ പ്രാപ്തം
സുവിജയസാന പ്രതിഭാപ്തം ചേതശ്ചോരാജിനവവികാശൈ
കഗുരവഃ ഇമേ മദരോ വിശ്വാസാപാദാഃ കീമ അപി വിജ
യന്തേ.

അർത്ഥം.

താമരണുശ്രീനവപരിമള പ്രേംസുതേ പ്രതാപപ്രാപ്തം
ഇതി, താമരണുശ്രീയുടെ യൌവന വക്ത്രീയുടെ, നവമാർഗ്ഗം = ന
വനമാർഗ്ഗം, പരിമളമായും = മനോഹരമായും, പ്രേംസുതാ = പ്രേ
മയുതായും, ഇരിക്കുന്ന സുതത്തിന്റെ = ശ്രീധര്യുടെ, പ്രതാപത്തി

ഒൻപ് പരാക്രമത്തിന്റെ. പ്രാദേശത്തു കൂടിയവകളായും ഉല്പത്തിയോടു കൂടിയവകളായും സുവിജയമാന പ്രതിഭകളായും, സ്മരണം=മനസ്സെ, വിജയലാനത്തിൽ=ജയം കൊടുക്കുന്നതിൽ, പ്രതിഭകളായും=പ്രയത്നം ചെയ്യുന്നവകളായും, ചെതഞ്ചേരങ്ങളായും=മനസ്സിനെ കാഴ്ചപ്പെടുന്നവകളായും, അഭിനവവികാരകേക ഗുഹകളായും, അഭിനവാചയിപ്പിക്കുന്നു=ആനന്ദമായിരിക്കുന്നു, വികാരത്തിന്നു=മനോവികാരത്തിന്നു, ഏകഗുണകളായും=ശ്രേഷ്ഠഗുണകളായും, ഇപ്രകാരം ഇരിക്കുന്നു, തൃട്ടുകൾക്ക്=സ്പീഷുകളുടെ വിശ്വാസ്യപ്രാപ്തിയും=വിശ്വാസ്യബോധവും, കിം, ആർ, അറിവ്, മനസ്സായി, അതിക്കുന്നു.

● 3 ●

ചെയ്യുന്നതും സുഖമായും കാര്യമായും നിവർത്തമാ
യും മനോഹിമാസകാലിയായും മറ്റും ഇവിടെനിന്നു സ്ത്രീകളുടെ വിദ്യാ
സമ്പന്നത ഏറ്റവും വലിയതായിത്തീരുന്നു.

000-40.

കണ്യാസുകനായതിടവദനംമുഖനഞ്ചരമാരി
 വശ്രുതികാദേവവചിതകകിമകവതപം
 പുണ്യംകരകപമുടിശ്ശൈകദാസ്യവർത്തന
 പുരക്കണ്യവിനാനാമരിചവതിസർവ്വദീക്ഷാശ്ച

မင်း

2000 1000

മേലിടത്തു നല്ലൊരു സ്കൂളിനു വേണ്ടി ഒരു കോളേജ് ഭൂമി ഈ ചുരുക്കത്തിലായിരിക്കുമെന്നും കിം തോളെ തവ വാങ്ങാൻ അന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തിയതും സമീപിതാർത്ഥം ചുരുക്കത്തിൽ വിന്ന നോക്കിയിരിക്കുന്നു.

ಅಂಶ ೧೩.

അല്ലയോ മനുസോ! അവളുടെ=അസ്ത്രീയുടെ, സ്വന്തം=കു
ലം=മഹത്തായം=തിന്നിയും, ചെന്നം=പുണ്യം=പ്രാ
യം=മനോഹരമായും, വാക്യം=മുഖം, ചാതുര്യം=മനോജ്ഞ
മായും ഇരിക്കുന്നു. എങ്കിൽ, നിനക്കു, അകലത=ചലനം. എ
ന്നിന്നു, അപരിചിതം=മുൻചെന്നസ്വന്തം=മിക്കിൽ. നിനക്കു, വാ
ഞ്ചം=ഇല്ല, ഉണ്ടെന്നാലിരിക്കിൽ, പുണ്യം=സുകൃതം=മന
യായും, സമീപിതം=അടുത്തും സമീപിതം=ഇല്ലിക്കെട്ടി
രിക്കുന്ന അകലത=ചെന്നം=പുണ്യം=മുഖം=സുകൃതം=മന
യായും, ചെന്നിന്നില്ലല്ലോ=ഉണ്ടെന്നില്ലല്ലോ.

၁၆၁၆

എട്ടാം കനേസ സുന്ദരിമാരുടെ നല്ല സ്തനാദികളുടെ നീ

വ്യാസനിക്കൊണ്ടു. അതിൽ നിന്നുക്കു ആഗ്രഹം മുറഞ്ഞുകിട്ടി പുണ്യംചെയ്യണം അതുതന്നെക്കു ആഗ്രഹം സാധ്യം വരികയുള്ളൂ.

ശ്ലോകം.

പ്രണയമധുരഃ പ്രേമാർഗ്ഗാദഃ സാർവ്വതരോ
സ്സുധാഗണിതമധുരമുശ്ലപ്രായഃ പ്രകാശിതസമ്മദഃ
പ്രകൃതിസുഹൃദാവിസ്രംഭോഽസ്മദാഭയഭയഭയൈനാ
മഹസി കിമപി സൈവ പാപാപാഃ ഗാഢനിദ്രാമീദൃന്ദ്രം. ൨൭
അനന്തരം.

പ്രണയമധുരഃ പ്രേമാർഗ്ഗാദഃ സാർവ്വതരോ സ്സുധാഗണിത
മധുരഃ മുശ്ലപ്രായഃ പ്രകാശിതസമ്മദഃ പ്രകൃതിസുഹൃദഃ വിസ്രം
ഭോഽഃ സ്മദാഭയഭയഭയൈനാ ദ്രുതീദ്രുതരാം സൈവ പാപാപാഃ മഹസി
മനഃ കിം അപി ഹരന്തി.

അർത്ഥം.

പ്രണയമധുരങ്ങളായും, പ്രണയംകൊണ്ടു=സ്നേഹംകൊണ്ടു. ക
ധുരങ്ങളായും=മനോജ്ഞങ്ങളായും. പ്രേമാർഗ്ഗങ്ങളായും, പ്രേമ
ത്തെ=സ്നേഹത്തെ. ഉൽഗാഢങ്ങളായും=പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നവകളാ
വാ. സാർവ്വതരങ്ങളായും, സൗകര്യം=ഇരമ്പുകൊണ്ടു. അർദ്ദ
തങ്ങളായും=നന്നയല്ലെട്ടവകളായും. സുധാഗണിത മധുരങ്ങളായും,
സ്സുധായോടു=മേതുവത്തൊടുമൂന്നും. മധുരങ്ങളായും=ഇനിപ്പുള്ളവകളാ
യും. മുശ്ലപ്രായങ്ങളായും=മിടന്നും അറിവാടുക്കുക്കുന്നവകളാ
യും. പ്രകാശിതസമ്മദങ്ങളായും, പ്രകാശിതങ്ങളായിരിക്കുന്ന=
സ്വസ്ഥമായിരിക്കുന്ന. സമ്മദത്തോടു=സന്തോഷത്തോടു കൂടിയവക
ളായും. പ്രകൃതിസുഹൃതങ്ങളായും=പ്രകൃതിമനോജ്ഞങ്ങളായും. വി
സ്രംഭോഽങ്ങളായും=വിശ്വാസത്തോടുകൂടിയവകളായും. സ്മദാഭയഭയ
ഭയൈനാ കളായും. സ്മദാഭയത്തെ=മനഃശല്പത്തിനെ. ഭയവിപളായും=
കൊടുക്കുന്നവകളായും ഇരിക്കുന്നു. ദ്രുതീദ്രുതരം=സുന്ദരികളു
ടെ. സൈവ പാപാപാഃ=സപ്തപാപങ്ങളും. മഹസ്സികൽ=
മഹത്തൃത്തികൽ. കനസ്സിനെ=മുഖ്യം. കിമപി=പാപാപാഃ പാടി
ല്ലാത്തവിധത്തിൽ. ഹരിക്കുന്നു=നശ്വരമാക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

വിജ്ഞാതയിൽ സ്ത്രീകൾക്കു അറിവില്ലെങ്കിലും അനന്തരംസ്നേ
ഹത്തോടു കൂടി അതിനെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നതും കേൾപ്പാൻ സൗമ്യത
യും ഭയമുള്ളതും സന്തോഷസഹിതമായും സപരമതന്നെ മഹാ
ല്ലാൻ ഉത്സാഹത്തോടെക്കൊടുക്കുന്നതായും വിശ്വാസത്തോടുകൂടിയും ഉ
ദാഹരണമെന്നു മറ്റൊന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ഇരിക്കുന്ന പാപിന്റെ പ്രകൃതം
കൊണ്ടു അവർ ഏല്പാപഭയം വശീകരിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം

അഥ ശൃംഗാരശൈലക സംഭോധവർണ്ണനവിംശതി.

ശ്ലോകം.

വിശ്രുതവിശ്രുതവനഭമണാം
ശ്ലായാസുതനഗ്നിവിചചാരകാചിൽ
സ്തനോത്തരീയേണ കരോദ്യുതേന
നിവാരയന്തീശശിനോമയുദ്ധാൽ.

൨൧

അനപയം.

കാചിൽ തനപീ കരോദ്യുതേന സ്തനോത്തരീയേണ ശശിനഃ
മയുദ്ധാൽ നിവാരയന്തീ സതി വനഭമണാം ശ്ലായാസു വിശ്രുത വി
ശ്രുത വിചചാരം.

അർത്ഥം.

കരുതനപീ=സ്ത്രീ. കരോദ്യുതമായിരിക്കുന്ന, കരത്തിനാൽ=കയ്യി
നാൽ. വിദ്യുതമായി=ഉയർത്തിപ്പിടിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന. സ്തനോത്തരീയ
ത്താൽ, സ്തനങ്ങളിൽ=കുചങ്ങളിൽ. ഇട്ടിരിക്കുന്ന ഉത്തരീയത്താൽ=
വസ്ത്രത്താൽ. ശശിയുടെ=ചന്ദ്രന്റെ. മയുദ്ധങ്ങളെ=ശ്ലോകമെ. നി
വാരയന്തിയായിട്ടു, നിവാരണംചെയ്യുന്നവളായിട്ടു=തടുക്കുന്നവളാ
യിട്ടു. വനഭമണമുടൻ=കാട്ടിലുള്ള വൃക്കുങ്ങളുടെ. ശ്ലായകളിൽ=നി
ഴലുകളിൽ. വിശ്രുതിച്ചിട്ടു=തളിച്ചുനീന്തിട്ടു. ചരിച്ചു=സഞ്ചരിച്ചു.

താല്പര്യം.

സർവ്വാനുഭവത്തെ ചെയ്യുന്ന ചന്ദ്രികയും വിശദീകരിക്കുകയായിരി
ക്കുന്ന സ്ത്രീകൾക്കു വെയിൽപോലെ ശ്ലോകമെന്നു പറയുന്നു.

ശ്ലോകം.

അഭർശനേദർശനമാത്രകാമാ
ദൃഷ്ടോപരിഷ്പംഗരസൈകലോലാഃ
അഖിംഗിതായാംപുനരായതാകന്യാം
അശാസ്യഥേവിഗ്രഹമയോദഭേദം.

൨൨

അനപയം.

(വയം) അഭർശനേ ദർശനമാത്രകാമാഃ (വേണി) ദൃഷ്ടോ പരി
ഷ്പംഗരസൈകലോലാഃ പുനഃ അയതാകന്യാം അഖിംഗിതായാം
(സത്യാം) വിഗ്രഹമയോഃ അഭേദം അശാസ്യഥേ.

അർത്ഥം.

അങ്ങർഷാ അഭർശനത്തിങ്കൽ=കാണാതെ ഇരിക്കുംവിധത്തത്തി
ങ്കൽ. ദർശനമാത്രകാമന്മാരായി=ദർശനമാത്രത്തിങ്കൽ കാണണമ
ന്നമാത്രം, കാമത്തോടും=ഇച്ഛയോടുംകൂടിയവരായി വേിക്കുന്നു. ദർ
ശനത്തിങ്കൽ=കണ്ടമാത്രത്തിങ്കൽ. ചരിഷ്പംഗരസൈകലോലന്മാരാ

തി. പവിഷാഗ്രഹസത്തിങ്കൽ=ആവിംഗനംസത്തിങ്കൽ. ഏകവാദ
നാതായി=മുഖ്യാഗ്രഹസഹിതനാതായി. ഭവിക്കുന്നു, പിന്നെ, ആത
നാകുനി=സ്രീ. ആവിംഗതനായിരിക്കുംവിഷയത്തിങ്കൽ=ആവിംഗനം
ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ, വിഗ്രഹമുള്ളതും=ഭേദമുള്ളതും.
അതേദൈവം=ചെയ്യയെ അഗ്രഹിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

കാമകവാൽ സ്രീയെ കണ്ടാൽ മതിയെന്നും കണ്ടാൽ ആ
ശ്ലോകംചെയ്യണമെന്നും പിന്നെ ചേർച്ചയെന്നതെന്നും ഇവയുണ്ടാ
കുന്നു.

ശ്ലോകം.

മാലതീശിരസിജംഭോനാമുഖീ ചന്ദനംവപുഷികംകുമാരനം
വക്ത്രസിംഹിതമാമദാലസാ സദ്യഃപ്രവേശിഷ്യാമുതമഃ

അനന്തരം.

ശിരസി ജംഭോനാമുഖീ മാലതീ വപുഷി കുംഭമാകുണം
ചന്ദനം വക്ത്രസി മദാലസാ പ്രിയങ്കവ പരിശിഷ്ടം സദ്യഃ ഏവ
അഗത.

അർത്ഥം.

ശിരസ്സിൽ=തലത്തിങ്കൽ. ജംഭോനാമുഖിയായിരിക്കുന്ന=വി
കസിപ്പാൻതുടങ്ങിയിരിക്കുന്ന. മാലതിയും=പിച്ച്റ്റിയും. വപു
സ്സിൽ=ദ്രോണിങ്കൽ. കുംഭമാകുണമായിരിക്കുന്നു=കുംഭത്തെ
ക്കാർച്ച്യംനയിക്കുന്നു, ചന്ദനവും. വക്ത്രസ്സിൽ=നാഖിങ്കൽ.
മദാലസയായിരിക്കുന്നു, മടക്കുകാണു=യൗവനമടക്കുകാണു. അല
സിയാതി=വലഞ്ഞുവളായിരിക്കുന്നു. പ്രിയങ്കവയും=സ്രീയും. (ഇ
പ്രകാരമുള്ള സ്ഥിതി എങ്ങിനെ ഉണ്ടെന്നു എന്നാൽ) പരിശിഷ്ടതാ
യിരിക്കുന്നു=ശേഷിച്ചിട്ടുള്ള സ്വർഗ്ഗത്തന്നെ. 'അതനായിരിക്ക
ണം'വന്നിരിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

വികസിപ്പാൽ അരംഭിച്ചിരിക്കുന്ന പിച്ച്റ്റിയും തലയിലും
കുംഭമാകുണക്കാർച്ച്യംനയിക്കുന്ന ചന്ദനം ദ്രോണിയും യൗ
വനമടക്കുകാണു ഉണ്ടായിരിക്കുന്ന ചഞ്ചലം നാഖിയും വഹിച്ചി
രിക്കുന്ന സ്രീയും ഇങ്ങനെയുള്ള സ്ഥിതി എത്രപ്രകാരം ഇരിക്ക
ത്തു എന്നാൽ സ്വർഗ്ഗത്തിൽ ശേഷിച്ചിട്ടുള്ള ഭാഗത്തുണ്ടെ ഉവി
ടെ വന്നിരിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

പ്രജ്ഞാമേഖിമനാഗനാഗസംജാതാഭിപാഘ്നത
സ്സപ്രീജംതന്വാഗിശ്രമോദ്യമന്ദ്രപ്രസംഗയെന്ത്യംകുനാ

* മൗഢ *

പ്രമാർദ്ദംസ്‌പൃഹണീയനിർഭരമഹിമീയാപ്രഗത്ഭംതതോ
നിസ്സംഗാംഗവികർഷണാഭിതസുഖമമൃതംകവസ്ത്രീതം. രച
നനാമം.

മനാൽ അനാഗതനാഥം പ്രജ്ഞാം ഏതി തതഃ ജ്ഞാതിഹ
യം സപ്രീദം അത തനുവിശ്രമോദ്രമം പുനഃ പ്രയാസ്സമൈ
ത്വം പ്രമാർദ്ദം സ്‌പൃഹണീയനിർഭരമഹിമീയാപ്രഗത്ഭം തതഃ
നിസ്സംഗാംഗവികർഷണാൽ ഇരസുഖം കവസ്ത്രീതം മമൃതം (ഭ
വതി.)

അർത്ഥം.

കവിഷൽ അനാഗതനാഥമല്ലാതെമണ്ഡംസംഗുണാകാതെ കണ്ഠ.
പ്രജ്ഞൈ=ബുദ്ധിയെ, പ്രാപിക്കുന്നു. അനാഗതം=പിന്നെ. ജ്ഞാ
തിഹായായി=ജ്ഞാതായി ഉണ്ടായിരിക്കുന്ന അഭിവാഷ്ടയോടുകൂടിയ
തായും, സിപ്രീദമായും=മറ്റുള്ളവയോടുകൂടിയതായും, അത=അനാ
ഗതം. തനുവിശ്രമോദ്രമമായും, തനുവിശ്രമത്തിങ്കൽ=ദോഷമില്ലാ
നിവർത്തിയിങ്കൽ. ഉദ്രമത്തോടു=പ്രാതത്തോടുകൂടിയതായും. പു
നഃ=പിന്നെ. പ്രയാസ്സമൈത്വമായും=നശിച്ചിരിക്കുന്ന ധൈര്യ
ത്തോടുകൂടിയതായും. പ്രമാർദ്ദമായും=സ്നേഹത്താൽ നന്നത്തായും.
സ്‌പൃഹണീയ നിർഭരമഹിമീയാപ്രഗത്ഭമായും, സ്‌പൃഹണീ
യമായും=ഇഷ്ടിക്കേണ്ടതായും, നിർഭരമായും=അധികമായും ഇരിക്കു
ന്ന. മഹിമീ ശ്രീധയാൽ=മഹത്വമായിരിക്കുന്ന ശ്രീധയാൽ, പ്രഗത്ഭമാ
യും=ശ്രേഷ്ഠമായും. പിന്നീടു നിസ്സംഗാംഗവികർഷണമകാണ്ടു നി
സ്സംഗമായിരിക്കുന്നു=സന്ദേഹംകൂടാതെയായിരിക്കുന്ന. അംഗങ്ങളുടെ=
അവയവങ്ങളുടെ. വികർഷണംകൊണ്ടു=ചേർച്ചകൊണ്ടു. ഇരസുഖ
മായും=ഇതുമായി സംഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. സുഖത്തോടു=സൗഖ്യത്തോ
ടുകൂടിയതായിരിക്കുന്നു. കവസ്ത്രീതം, കവസ്ത്രീകളുടെ=ശ്രേഷ്ഠമായി
രിക്കുന്ന സ്ത്രീകളുടെ. തതഃ=ശ്രീധാ. മമൃതമായി=മനോഹരമായി, ഭ
വിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

മനസ്സമയത്തു ബുദ്ധിക്ക് സേമില്ലാത്തതായും പിന്നെ മനസ്സ
മയത്തു ഉണ്ടായിരിക്കുന്ന അഗ്രാഹത്തോടുകൂടിയതായും മറ്റുള്ളവയോടു
ചേർന്നതായും പിന്നെ കവിഷൽ ദോഷങ്ങൾതമ്മിൽ ചേരുന്നതിൽവ
ച്ച പ്രയത്നത്തോടുകൂടിയതായും സ്നേഹമകാണ്ടു നന്നത്തായും
അഗ്രാഹംവെച്ചു അധികമായിരിക്കുന്ന മഹത്വത്തിങ്കൽഉള്ള ശ്രീധ
യാൽ പ്രമാണമായും പിന്നെ മനസ്സമയത്തു ശരീരത്തിൽ സംബ
ന്ധസംകൂടാതെയായിരിക്കുന്ന അവയങ്ങളുടെ ചേർച്ചകൊണ്ടു സംഭവി

൯൯

ചിരിക്കുന്ന സൗഖ്യത്തോടു കൂടിയതായും ഇരിക്കുന്ന കവസ്ത്രീകളോടുള്ള ക്രീഡ രീതിയും മനോഹരമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഉദസി നിപതിതാനാം സ്രസ്തധമ്മില്ലകാനാം
മുക്തിതനയനാനാം കിഞ്ചിദ്ദുർബ്ബിതാനാം
ഉപരിസുതപേദസപിന്നഗന്ധസ്ഥഖീനാം
അധഃകധുവധുനാം ഭാഗ്യവന്ത് പിഞ്ചന്തി.

൨൫

അനവയം.

ഉദസി നിപതിതാനാം സ്രസ്തധമ്മില്ലകാനാം മുക്തിതനയനാനാം കിഞ്ചിൽ ഉർബ്ബിതാനാം ഉപരിസുതപേദസപിന്നഗന്ധസ്ഥഖീനാം വധുനാം അധഃകധു ഭാഗ്യവന്ത് പിഞ്ചന്തി.

അർത്ഥം.

ഉദസ്സികൽ=നെഞ്ചിൽ, നിപതിതകളായും=പതിച്ചിട്ടുള്ളവരായും. സ്രസ്തധമ്മില്ലകളായും, സ്രസ്തങ്ങളായി=അടിഞ്ഞിരിക്കുന്ന, ധമ്മില്ലങ്ങളോടു=കെട്ടിച്ചുചിരിക്കുന്ന തലപ്പടികളോടു കൂടിയവരായും. ഉപരിസുതപേദസപിന്നഗന്ധസ്ഥഖീകളായും, ഉപരിസുതത്താൽ=ഉപരിശാക്രീഡന്മാർ, ഉഞ്ചായിരിക്കുന്ന, പേദത്താൽ=അയാസത്താൽ. സപിന്നങ്ങളായി=വിരഞ്ഞിരിക്കുന്ന, ഗന്ധസ്ഥങ്ങളോടു=മരണപ്രദേശങ്ങളോടു കൂടിയവരായും മുക്തിതനയനകളായും=അടയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന നയനങ്ങളോടു=നേത്രങ്ങളോടു കൂടിയവരായും. അല്ല, ഉർബ്ബിതകളായും=തൂറക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന നേത്രങ്ങളോടു കൂടിയവരായുകിരിക്കുന്ന. വധുക്കളുടെ=സ്ത്രീകളുടെ, അധഃകധുവിനെ=അധഃതേജ്ജ്വൽ കാര്യത്തിൽ ഉള്ള മധുവിനെ=സന്തേ, ഭാഗ്യവൻ പാനം ചെയ്യുന്നു.

നാല്പതാം.

മേല്പറഞ്ഞപ്പട്ടപകാരം അരിസുന്ദരിമാരോടു വീരചെന്തുന്നാമകിൽ നല്ലഭാഗ്യം വേണ്ടാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

അർദ്ധിതനയനാനായൽ
സുതമരോരുസവാൽ സുഖം
ഭാതിമിഥുനെൻമ്മിശ്രാധധാരി
തമിദമേവൈകുനിന്ദനം.

൨൯

അനവയം.

അർദ്ധിതനയനാനാം സുതമരോരുസവാൽ യൽ സുഖം ഭാതിമിഥുനേ മിഥഃ ഇദം ഏവ മുപ്രനിന്ദനം ഇതി അന്ധാരിതം.

അർത്ഥം.

അമീലിതനായനകളുടെ=സ്രീകളുടെ. സുതകരോസുവം
 രേന്തുവായിട്ടു. സുതകാകന്ന=ശ്രീധയാകന്ന. ഉസവം രേന്തു
 വായിട്ടു, യാതൊരുസുവം ഉണ്ടാകുന്നു. മിഥുനങ്ങളാൽ=ഭവതിക
 ഉൽ. അത്രോത്തം=ചേസ്സം. ഇതുതന്നെ, ഏകനിവാനം
 എന്നു=മുഖ്യകോകം എന്നു. അധാധിതമായി നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടു.

താല്പര്യം.

സുന്ദരിമാരുടെ സംഭോഗംതന്നെ മുഖ്യകോകം.

ശ്ലോകം.

ഇദമരചിതമശ്രുതപുംസാം
 തദിഹശ്വാസപിമാനശ്ചോധികാഃ
 തദപിചനകൃതംനിതഞ്ചിനീനാം
 സ്മനപതനാവധിജീവിതമതഃവാ

൨൭

അർത്ഥം.

ഇദമപുംസാം ഇദാസു ബാഹി മാന്മാഃ വികാരഃ പേതിയൽ ഇ
 മം അരചിതം അശ്രുതം ച നിതഞ്ചിനീനാം സ്മനപതനാവധി
 ജീവിതം മതഃ വാ തൽ അപി ന കൃതം.

അർത്ഥം.

ഇവിടെ=രംഭംവരുന്നതിൽ. പുമാന്മാർ=പുരുഷന്മാർ, അ
 കളിപ്പം=വാല്യുവാസ്ഥമളിപ്പം. മാന്മാരായിട്ടുള്ള=മന്മാസംബ
 സിതാരുള്ള. വികാരം=ക്ഷോഭം. ഭവിക്കുന്നു, എന്നതു യാതൊന്ന
 നെങ്കിലും, ഇതു, അരചിതം, ഉചിതമല്ലാത്തതു=യോജ്യമല്ലാത്തതു. അ
 ശ്രുതം=ശ്രുതമല്ലാത്തതു. അകുന്നു. നിതഞ്ചിനികളുടെ=സ്രീകള
 ൾ. സ്മനപതനാവധി=സ്മനപതനം വരെയും=സ്മനംവീഴുന്നതു
 വരെയും. ജീവിതം=എന്നെങ്കിലും=പ്രാണൻ എന്തെങ്കിലും. മതം
 എന്നെങ്കിലും=ശ്രീധ എന്നെങ്കിലും. അതും, കൃതമായില്ലാ=ചെയ്
 തപ്പെട്ടില്ലാ.

താല്പര്യം.

വാല്യുവാസ്ഥയിൽ സ്രീപുരുഷന്മാരിൽവെച്ചു പുരുഷൻ മ
 ന്മാവികാരം ഭവിക്കുമായിരിക്കുന്നതുശോശ്യമല്ലാ. അതുകൊണ്ടു പുരു
 ഷന്മാരുടെ വാല്യുത്തിൽ മനവികാരമാവാം സ്രീകളുടെ വാല്
 യുത്തിൽ മനോഭാ ശ്രീധമെന്തെന്നു നിശ്ചയിച്ചു എങ്കിലും വേ
 ണതായിരുന്നു. അതുംചെയ്തിട്ടില്ലാ.

ശ്ലോകം.

ഭാജൻതൃണാഞ്ജനാഭേനഹിജഗതിഗതഃ
 കഞ്ചിഭവോവസാനം

കോപാഭേമയൈഃ പ്രഭൃതൈസ്സ വചുഷിഗമിതേ
 യൌവ്വനേസാനഭാഗേ
 ഗച്ഛാമസ്സത്ത്വായപികസിതകുഭേ
 ദീപതാമോകിനീനാ-
 മാത്രാത്രയുപംശിവിനാജയാ
 വ്യപൃതേപ്രേതസീനാം ൨൭
 അനപയം.

മേഘജൻ തൃണ്ണാംബുധാരഃ അവാസാനം ഗതഃ കശ്ചിത് എ
 വ ജഗതി ന ഹി സാനഭാഗേ യൌവ്വനേ സ വചുഷിഗമിതേ (സ
 തി) പ്രഭൃതൈഃ അഭൈഃ കഃ വാ അഭിമഃ വികസിതകുഭേദീപ
 താമോകിനീനാം ഉപം ജായാ യാചൽ ന വ്യപൃതേ നാവാൻ സതഃ
 അത്രയ അത്രയ ശിവി ഗച്ഛാമഃ

അർത്ഥം.

അല്ലയോ രാജാവി!-തൃണ്ണാംബുധാരിയുടെ അമാവാത്യുത്ത്തി
 കർത്താവേ. അവസാനത്തെ=മറുകയെ. ഗതനായിട്ടുള്ളവൻ പ്രചി
 ത്തിട്ടുള്ളവൻ. യൌവ്വനം=യൌവ്വനം, യൌവ്വനം=യൌവ്വനം. പ്ര
 ചുഷിഗമിതേ=സാനഭാഗം=ഇച്ഛയോടുകൂടിയതായും. യൌ
 വ്വനായം=യൌവ്വനത്തിലുള്ളതായും. ഉപംശിവിതേ=സപ
 രചസ്സ=തന്റെ ശരീരം. ഗമിതകുഭിരീകരവിഷയത്തിൽ=ചോ
 യതിപിന്നെ. പ്രഭൃതൈഃ=അധികങ്ങളായിരിക്കുന്നു.
 അഭിമഃ=സമ്പന്നനായി. എന്തെന്നു, അർത്ഥം=പ്രമാണ
 നം, വികസിതകുഭേദീപതാമോകിനീനാമിതി=വികസിതകുഭേദീപതാമോകിനീനാമിതി
 തങ്ങളായി=വിവിധതവകളായിരിക്കുന്നു. കുഭേദം=പോലെയും=അ
 ന്നാൽപ്പോലെയും. ഇന്ദ്രീയങ്ങൾ=പോലെയും=കിന്താമല്ല
 പോലെയും ഇരിക്കുന്നു, അലോമനങ്ങളോടും=പ്രകൃതികളോടുകൂടിയ
 വരാതിരിക്കുന്നു. പ്രേതസീനകുഭേദം=പ്രേതകുഭേദം. ഉപംശി.
 ജായാ=വാൽച്ചാവസ്ഥയാൽ. എന്തുവെങ്കിലും, വോപച്ഛിഷ്ണു
 നില്ലയോ=നശിപ്പിക്കപ്പെടുന്നില്ലയോ. അല്ലോ, സത്ത്വ
 നെ=ചേരുന്നത് അത്രമിട്ടിട്ട അത്രമിട്ടിട്ട. ശിവി=ഗമം. ഗ
 മിതാമഃ=ചോദനം.

താല്പര്യം.

അല്ലയോ രാജാവേ അഗ്രാമസമുത്ത്തികർത്താവേ മറുക കൊട്ടവ
 ക്കു തെക്കേക്കല്ലാ. എന്നാൽ വാസ്തവത്തിൽ യൌവനം ചോരാൻ
 സമ്പന്നനായിരിക്കുകയും ഒരു പ്രായമായവനും ഇല്ലതാനും അതുകൊ
 ണ്ടു സപര്യയായിട്ട വാൽച്ചാവസ്ഥയും നിമിത്തമാണ് അത
 ക്രമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

രാഗസ്യാഗാരമേകംനാകശതമരാദ്യഭവസംപ്രാപ്തിരേതു-
മോഹസ്മയാല്ലന്തിബീജംജഡംപടലംജ്ഞാനതാദാധിപസ്വ
കന്ദർപ്പസ്തേകമിതംപ്രകടിതവിവിധസ്തോഭോഷപ്രസംഗം
ലോകേന്ദ്രീണമൃതസ്ഥപ്രജകലഭവനംയൈവനാഭസ്തദസ്തി.

അർത്ഥം.

അസ്തിൽ ലോകേ രാഗസ്വ എകം അഗാരം നാഗശതമരാ
ദ്യഭവസംപ്രാപ്തിരേതു മോഹസ്വ ഉൽപത്തിബീജം ജ്ഞാനതാദാ
ധിപസ്വ ജഡംപടലം കന്ദർപ്പസ്വ ഏകമിതം പ്രകടിതവിവിധ
സ്തോഭോഷപ്രസംഗം ജ്ഞാനപ്രജകലഭവനം യൈവനാൽ അ
സ്തി ന അസ്തി.

അർത്ഥം.

ഈ ലോകത്തിങ്കൽ=ഊവാകത്തിങ്കൽ. രാഗത്തിന്നു=അനുരാഗ
ത്തിന്നു, ഏകമായിരിക്കുന്ന=മുഖ്യമായിരിക്കുന്ന. അഗാരമായും=ഗൃ
ഹമായും. ഹകശതമരാദ്യഭവസംപ്രാപ്തിരേതുവായും, നാകശത
ങ്ങളിൽഉള്ള=അനേകനംകങ്ങളിലുള്ള. മരാദ്യഭവങ്ങളുടെ=വവിധ
സ്വഭവങ്ങളുടെ. സംപ്രാപ്തിക്കു=ലാഭഭവത്തിന്നു. ഹേതുവായും=കാ
രണമായും. മോഹത്തിന്നു=അശബ്ദം. ഉല്പത്തിബീജമായും=ഉത്ഭവകാ
രണമായും. ജ്ഞാനതാദാധിപന്നു, ജ്ഞാനമാകുന്നു=അധിപാകുന്നു.
താദാധിപന്നു=ചന്ദ്രന്നു. ജഡപടലമായും=മേഘസമൂഹമായും.
കന്ദർപ്പന്നു=മന്ദമന്നു. ഏകമിതമായും=മുഴുത്തുസ്വഭവമായും. പ്രകടി
തവിവിധസ്തോഭോഷപ്രസംഗമായും, പ്രകടിതങ്ങളായും=ഉൽകൃഷ്ട
ങ്ങളായും. വിവിധങ്ങളായും=അനേകവിധങ്ങളായും. സ്തോഭങ്ങളാ
യും=തളിർത്തവകളായും, ഇരിക്കുന്ന തോഷങ്ങളുടെ, പ്രസംഗ
ങ്ങളോടു=സംബന്ധങ്ങളോടു കൂടിയതായും. ജ്ഞാനപ്രജകലഭവ
നമായും, ജ്ഞാനപ്രജകളുടെ=അപരകൃത്യങ്ങളുടെ. കലഭവനമാ
യും=മുഖ്യഗുഹമായും ഇരിക്കുന്നതു. യൈവനത്തെകാളും=താ
ഴ്ത്തത്തക്കമുള്ള. അസ്തിത്വം=മരണാനുഭവിക്കുന്നില്ല.

സാല്പര്യം.

യൈവനാപസ്ഥലപോലെ ഉൽകൃഷ്ടമായും അപകൃഷ്ടമായും
മരണാനുഭവം ഇല്ലാത്തതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ശ്രംഗാദമന്ദിരപ്രവേശശ്രീധാരസംസ്കാരനീ
പ്രവൃത്തിയഞ്ചസരവചതുർവാങ്മുക്താഹമോദനാതി
തനപീനതൃപ്തകോപാജനവിധൗസസോഹൃദഃകൃന്ദിയത
ധന്യാഃകാമിനവിക്രിയാകലയതേപ്രാപ്തോവൈയൈവനേ.

അനന്തം.

ശബ്ദം അപി ശ്രോതാഭേദനീയേ പ്രസരശക്തിശാസ
 ത്രോതസീ പ്രത്യുല്പാദനശാസനേ ചതുരവാക്യമുക്താഹാരോ
 നപതി തന്വിനത്രചകോ പാണവിയേ സൗഭാഗ്യശക്തി
 യേ നമഃ യൈവേന പ്രാപ്ത സതി വിക്രിയം ന കവയതേ.

അനന്തം.

ധന്യനായിരിക്കുന്ന = ഭാഗ്യനായിരിക്കുന്നു. താതൊരുത്തൻ
 തന്നെ = യാതൊരുപുരുഷൻതന്നെ. ശ്രോതാഭേദനീയസമാധ്യം, ശ്രം
 മാമാകുന്ന് = ശ്രോതാശസമാകുന്നു. ഭേദത്തിൽ = വ്യക്തിത്വം. നീയേ
 മാധ്യം = ഭേദമാധ്യം. പ്രസരശക്തിശാസത്രോതസ്സായും, പ്രസര
 മാതി = പ്രസരമായിരിക്കുന്നു. ശിശ്യാശസത്തിന്നു = ചിശ്യാശസത്തിന്നു.
 ത്രോതസ്സായും = പ്രാപ്തമായും. പ്രത്യുല്പാദനശാസനായും, പ്ര
 ത്യുല്പാദനം = ചേരുന്നു. പ്രിയശാസനമായും = ഇഷ്ടശാസനമായും. ചതുര
 വാക്യമുക്താഹാരോ = ചതുരതയായിരിക്കുന്നു = ചതുരത്വം
 യായിരിക്കുന്നു. പാണവിയേ = പാണിയാകുന്നു. മുക്താഹാരോ = മു
 ക്താഹാരം. ഉദനപാനായും = ഭക്ഷണവും. തന്വിനത്രചകോപാ
 നേവിശ്വാഭാസം തന്വികളുടെ = സ്ത്രീകളുടെ നേത്രങ്ങളാകുന്നു = ന
 തങ്ങളാകുന്നു. ചകോരങ്ങളുടെ = ചകോരപ്പക്ഷികളുടെ. പാ
 ണയ്ക്കു = ഭോജനത്തിന്നു. വിശ്വാഭാസം = ചതുരത്വം. സൗഭാഗ്യ
 ശക്തി = വിശ്വാഭാസം. സൗഭാഗ്യശക്തി = സൗഭാഗ്യശക്തി. നി
 ധിയാധ്യം = ഇരിപ്പിടമായും. നവമായും = നവനമായും ഇരിക്കുന്നു.
 യൈവേന = യാതൊരുവനും. പ്രാപ്തമായിരിക്കുംവിധയത്തിലുൾ = വന്നി
 രിക്കുന്നവിധയത്തിൽ. വിക്രിയം = വികാരത്തെ പ്രാപിക്കുന്നില്ലാ
 താല്പര്യം.

മേലുറയാപ്പട്ടി ഗ്രാഗ്രാം മുതലായുള്ള ഗുണങ്ങളോടുകൂടിയ
 ഏല്ലായ്പരക്കൾക്കും സ്ത്രീവിധയത്തിൽ വികാരം ഉണ്ടാകുന്നു.
 ശ്ലോകം.

സന്ദോഹസ്തിന്നസാരം കന്യാപതിവേനപാരസേവാകർമ്മം
 വ്യാസംഗാഗ്നസ്തയൈതും കഥമലധിയോമാനസംസംവിദിത്യഃ
 യദ്യേതാപ്രോദ്യദിന്ദുജിനിനിചയഭൂതാനസ്പംഭോജനേത്രാഃ
 പ്രേക്ഷതേകാഞ്ചീകലപാസ്മനഭേവിനമന്ദമ്യഭോജസ്മതഞ്ജഃ

അനന്തം.

അകലധിതഃ അസാരം അസ്തിൻ സംസാരം കന്യാപതിവേ
 നപാരസേവാകർമ്മം വ്യാസംഗാഗ്നസ്തയൈതും മാനസംപ്രോ
 ദിന്ദുജിനിനിചയഭൂതഃ പ്രേക്ഷതേകാഞ്ചീകലപാഃ അംഭോജനേ
 ത്രാഃ സ്മനഭേവിനമന്ദമ്യഭോജഃ ഏതാ താതഞ്ജഃ ന സ്പൃതേ

പ്രഥമ സംഖ്യ

അർത്ഥം.

അമലധീകർ=നിമ്നലക്ഷ്യധീകർ. അസാമാന്യരിൽ അംശം
 കല്പിക്കുകയായിരിക്കുന്നു. ഈ സംസാരത്തിൽ=ഇപ്രകാരത്തിൽ
 തന്നെ. കന്യാപതിഭാഗവതാദിപ്രകാരം പ്രാസംഗ്യസ്തയായ
 ഭാഗ്യവതി=കന്യാപതികളുടെ=ഭാഗ്യവതികളുടെ. ഭവനങ്ങളുടെ
 ഗ്രാമങ്ങളുടെ. ഭാഗ്യവതികൾ=പ്രകൃതികൾ. സമ്പന്നകന്യാ=അപ്രകൃതമാ
 കന്ന. കളകളിൽനിന്നും=കളികളിൽനിന്നും. പ്രാസംഗ്യതാൽ=സംബ
 ധ്യതാൽ=പ്രസ്താവിക്കുന്നു=നശിച്ചിരിക്കുന്നു. യെതുത്തോടു
 കിട്ടിയിരിക്കുന്നു=ധീരയോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു. മാനസരത്നം=മനസ്സിനെ
 പ്രോദ്യഭിജ്ഞാനിനിധനകളായി. പ്രോദ്യത്തായി=ഉദിച്ചുവന്ന
 ജ്ഞാനിന്റെ=മനസ്സിന്റെ. മൃതികളുടെ=കാണികളുടെ. നിമയ
 നാശം=സമുദായം. ഉത്തമകളായും=ഭവിക്കുന്നവരായും. പ്രോദ്യ
 കാലം=കാലം=പ്രോദ്യകാലം. പ്രോദ്യത്തായി=ഉദിച്ചിരിക്കുന്നു. കാ
 ലാപ്രസംഗ്യതാൽ=ഉദയകാലത്തോടുകൂടി. കലാപരത്തോടു=അ
 മലതോടു കൂടിയവരായും. അംശം=അംശം=അംശം. അംശം
 പോലെ=അംശം പോലെ ഇരിക്കുന്നു. നേത്രങ്ങളോടു=നേത്ര
 ങ്ങളോടു കൂടിയവരായും. സ്തനമേഖലാഭം=സ്തനമേഖലാഭം. സ്ത
 നമേഖലാഭം=കുലം=കുലം. വിനമത്തായിരിക്കുന്നു=വളരെ
 കിടന്നു. മേഖലാഭം=മേഖലാഭം=മേഖലാഭം. ഇ
 ട്ടിരിക്കുന്നു. ഈ തരത്തിൽ=യുക്തികൾ. ഇല്ലാത്തവരിൽ
 തന്നെ സംവിധാന ചെയ്യും=നിമ്നലക്ഷ്യരിൽ.

അർത്ഥം.

സ്ത്രീകൾ. യേശുനായകന്മാരെ മറ്റു വ്യാപാരങ്ങളിൽ നി
 ന്നും നിവർത്തിച്ചു കൊണ്ട് അനുരാഗവാന്മാരായിത്തീർന്നു.

ശ്ലോകം.

സിലോദ്ധ്യാസികകന്ദോ മഹദ്യുഷസ്തന്ധാവതം ഞമേ
 ഗംഗായതശിലാതലേ മലമംഗലാഭസമീപേ
 കംകവീതശിലാപ്രണമമിനമോനമനസവീജ്ഞാ
 യദിത്രസ്തകംഗശാഖനയനാനന്യസുഖസുഖസുഖം

അനന്യം.

സിലോദ്ധ്യാസികകന്ദോ മഹദ്യുഷസ്തന്ധാവതം ഞമേ
 ഗംഗായതശിലാതലേ പ്രേമസി ഹിമലതഃ സമാനേ സമീ
 തേ സമീ മനസവീജ് ജ്ഞാ വിത്രസ്തകംഗശാഖനയനാനന്യ
 സുഖസുഖസുഖം യദി മാനസം ശിലാ പ്രണമമിനം കവീ
 ത,

അർത്ഥം.

സിദ്ധാർത്ഥാസിതകന്ദമായും, സിദ്ധന്മാരായി=അപണ്ഡിത
 ഉൽ. അർത്ഥാസിതമായി=അധിവാസിതപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന. കന്ദമായും
 കൂടിയതായും=ഇഹകളോടു കൂടിയതായും. ഗംഗാധാരതരശിവാത
 ലമായും=ഗംഗയായി ധാരതമായി മറ്റൊന്നും ചെയ്യപ്പെടുന്നതായിരി
 ക്കുന്നു. ശിവാതലങ്ങളോടു=പാശ്വാണപ്രദേശങ്ങളോടുകൂടിയതായും.
 പ്രേരണയും=എററവും ഇഷ്ടമായും. ഹരവൃഷസ്തസംവാദഗ്ണാദി
 മായും, ഹരവൃഷസ്തസംവാദം, ഹരന്റെ=പരമേശ്വരന്റെ. വൃ
 ഷസ്തസംവാദം=വൃഷഭത്തിന്റെ ചുമലിനാൽ. ത്വഗ്ണാതായി=ഉര
 യ്ക്കു കെട്ടിയതായി. ഭൂമങ്ങളോടു കൂടിയും=വൃക്ഷങ്ങളോടു കൂടിയും. ഇരി
 ക്കുന്നു, ഹിമവാന്റെ, സ്വരംഗം=പ്രദേശം. സവിതയായിരിക്കും
 വിഷയത്തിങ്കൽ=ഇരിക്കുംനമയത്തിങ്കൽ. മനസിതായിരിക്കുന്ന=
 യിന്നായിരിക്കുന്ന. യജുര്യനം=അന്നം=അയതന്ന. വിത്രസ്തകരം
 ഗംഗാബനന്തനകളായി, വിത്രസ്തയായിരിക്കുന്ന=പേടിയോടുകൂടിയി
 രിക്കുന്നു. കരംഗാബനന്തനിൽ=കാൽകൂട്ടിയുണ്ടെന്നനംപോലെയു
 ള്ള നന്തനത്തോടു കൂടിയവയായി. സുരസ്തയായിരിക്കുന്ന=കടരം
 ചായിരിക്കുന്നു. സ്രീകർം, വേദികളിലുള്ളത് മനനത്ത=ബഹു
 ചാനത്ത, ശിരസ്സിനെ=തലത്തെ. പ്രണാമമവിനമാക്കി, പ്രണാ
 മംകൊണ്ടു=നമസ്കൃതികൊണ്ടു. മഹിനത്തോടു കൂടിയതാക്കി=കുള
 കത്തോടു കൂടിയതാക്കിയെടുത്തും.

താല്പര്യം.

എററവും പുണ്യകർമ്മങ്ങളെ ചെയ്യുന്നതിനു യോഗ്യമായസ്ഥ
 ലങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിലും മനോവികാസമുള്ളവർ സുന്ദരിമാരും സുന്ദ
 രങ്ങളും ഇല്ലെങ്കിലേ പെണ്ണിനു അഗ്രഹിക്കയുള്ളൂ.

ശ്ലോകം.

ഭിശ്വനംഗരിണീശ്ലോവശോണ്യച്ഛവീനാം കശാനാം ഉപല
 കാടിച്ചിന്നമൃലം കണ്ഠം വാ വധൂനാം അതണനപ്രാണൈഃ പാടി
 ശകയുവതികപോലപാസ്സ താഞ്ജുവവല്ലീഭൂതം വാദിശ. ൩൩

അനപമം.

നവഹരിണീശ്ലോ വശോണ്യച്ഛവീനാം കശാനാം ഉപല
 കാടിച്ചിന്നമൃലം കണ്ഠം വാ വധൂനാം അതണനപ്രാണൈഃ പാടി
 ശകയുവതികപോലപാസ്സ താഞ്ജുവവല്ലീഭൂതം വാദിശ.

അർത്ഥം.

വനഹരിണികൾക്കായ്ക്കൊണ്ടു, വനത്തിൽ=അഞ്ചുത്തിൽ ഉള്ള.
 ഹരിണികൾക്കായിരിക്കൊണ്ടു=മാൽപേടകൾക്കായിരിക്കൊണ്ടു. വംശ

കാണ്യശുചികളായിരിക്കുന്നു. വംശകാണ്യങ്ങളുടെ=മുളന്തങ്ങളു കളുടെ. ശുചികൾ=പാപമം=കാന്തികൾ=പാപമം ഇരിക്കുന്നു=കാന്തി കളോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു. കരകളുടെ=പുല്ലുകളുടെ. ഉപവകോടിയി ന്നമുഖമായി, ഉപവങ്ങളുടെ=കല്ലുകളുടെ. കോടിമാൽ=അഗ്രത്താൽ. കൂടിനായിരിക്കുന്നു=കൂട്ടിക്കെട്ടിയിരിക്കുന്നു. മൂലങ്ങളോടുകൂടിയിരിക്ക ന്ന=മുട്ടകളോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു. കണ്മം പുതിയം=ചിരിയുതിരി യും. വധശരം=സ്ത്രീകൾക്കു. അശ്വനവാനഗ്രന്ഥമായി, അമൃതങ്ങളായി=മുഖ നിരിക്കുന്നു. നവങ്ങളുടെ=നവങ്ങളുടെ. അഗ്രങ്ങളാൽ=അഗ്രങ്ങളാൽ. പാടിനായിരിക്കുന്നു=കീറപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതായ, ശകുന്തലിയുടെ=ശകുന്തലിയുടെ. ശപഥം=പാപമം=കവിതാ പാപമം. പാണ്ഡ്യവായിരിക്കുന്നു=പെരുത്തിരിക്കുന്നു. പാണ്ഡ്യവല്ലഭി ഉമെയിവും, താണ്ഡ്യവല്ലഭിയുടെ=പാററിയെക്കൊണ്ടിയുടെ. ഉമെയി വും=ഇവ ഏകിയും. മാനം=മെയ്യും=കൊടു നാവും.

താഴെപ്പറയും.

സംസ്കൃതാദികളായിരിക്കുന്നു സ്ത്രീകളുമായുള്ള സുപാന പം ഉത്തമമായ തപശ്ചന്ദ്രോദം തുല്യമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

അസാധ്യതേ പതേവിവിധിംസാധാമദിഷയാ
ജ്ജഗദ്ഗൃന്തായാ യോനനസകവദോഷാസ്സഭമിതി
തഥാപ്രേതജ്ഞാ നാഹിപരമിതാൻപുണ്യധികം
നമാസ്മിൻസംസാരകവദയദശോനത്ഥമധികം. വക

അനപയം.

അസാരം വിരതിവിംസാ ഏത. വിഷയം സന്തു അഥ വാ സകവദോഷാസ്സഭം ഇതി ജ്ജഗദ്ഗൃന്തായാ യോനനം അ ഹി ഏതൽക്കഞ്ച അസ്മിൻ സംസാരം പരമിതാൻ അശ്ലികം പുണ്യം കവദയദശ അധികം അനത്ഥം ച നമസി.

അത്ഥം.

അസാരങ്ങളായും=സാരമില്ലാത്തതുകളായും. വിരതിവിംസങ്ങ ളായും, വിരതിയികൽ=അവസാനത്തികൽ. വിംസങ്ങളായും=മസ ക്കില്ലാത്തതുകളായും, ഇരിക്കുന്നു. രം വിഷയങ്ങൾ=വിഷയങ്ങളു കൾ. ഇരിക്കട്ടെ, അഥവാ=ഇല്ലെന്നുപരികിൽ, സകവദോഷാസ്സഭമ ന്നം=സകവദോഷങ്ങൾക്കും. അസ്സഭമെന്നും=സമാനമെന്നും. നി ദിക്കട്ടെ, എങ്ങിനെത്തന്നെയും അങ്ങിനെത്തന്നെയും, ഇങ്ങിനെത്ത ന്നം=അങ്ങിനെത്തന്നെയും. സംസാരത്തികൽ=പ്രപഞ്ചത്തികൽ. പരമി തത്തികൽനിന്നും=പരോപകാരത്തികൽനിന്നും. അധികം പുണ്യവും, കവദയദശയിൽനിന്നും=സ്ത്രീയിൽനിന്നും, അധികം അനത്ഥവുമില്ലാ.

താല്പര്യം.

യുക്തികൊണ്ടു വിഷയങ്ങളെ നിന്ദിച്ചാലും വിഷയത്തിന്ദിനിന്നു അധികം അനന്യം പരോപകാരത്തിൽനിന്നു അധികം പുണ്യവും ഉണ്ടാകുന്നില്ലെന്നു അങ്ങൾക്കു തോന്നുന്നു.

ശ്ലോകം.

സംസാരോപശ്ചുന്തപദവീനദവീയസീ
അന്തരാഭിസ്തരാതസ്യസ്തുഭിതാമദിരേക്ഷണാഃ ന. ൫
അന്വയം.

ഓര സംസാരഭിസ്തരാ അന്തരാ തവ പശ്ചുന്തപദവീതാമദിരേക്ഷണാഃ നസ്യ യദി ന ദവീയസീ.

അർത്ഥം.

അല്ലയോ സംസാരമേ=പ്രപഞ്ചമേ. ഭിസ്തരായുംതരണം ചെയ്യാൻ=കുടപ്പാൻ. പ്രയാസമുള്ളതായും, അന്തരായും അന്തരം അടുത്തുപ്രദേശത്തോടു കൂടിയതായും ഇരിക്കുന്ന, നിമിത്തം, പശ്ചുന്തപദവീ=അവസാനസീമാ. അമളിരേക്ഷണമാർ=അസ്രികൾ. വേിക്കുവില്ലെങ്കിൽ ദവീയസീയല്ലാ=ഭൂതങ്ങളല്ല.

താല്പര്യം.

ഓം പ്രപഞ്ചത്തെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നതിന്നു സ്രീകൃഷ്ണൻ പ്രതിബദ്ധം ഇല്ലാതെ ഇരിക്കുന്നതിൽ പ്രാസം ഉള്ളതല്ല. അവകളും സംസാരത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചാൽ പ്രയാസമായി വീടുന്നു.

ശ്ലോകം.

സംസാരോപപദ്യസാരോപരിണതിരഭേ-
ദേഹരൂപണ്ഡിതാനാം
തത്പരതാനാമൃതാംശ്ചേദപ്രപഞ്ചിതധിയാം
യാതു കാലഃകദാചിത്
നോഽപേതശ്ചൈവേനാനാംസ്തന്നജാനാനാം
ഭോഗസംഭോഗിനീനാം
സ്വപ്നോപസമസമഖീഷ്യസമഗ്നിതകരൈവ.
സ്വപ്നോപഃപ്രമാനാം ന. ൩

അന്വയം.

സ്വപ്നോപാരോപരിണതിരഭേ സംസാരോപണ്ഡിതാനാം ഭോഗനി തത്പരതാനാമൃതാംശ്ചേദപ്രപഞ്ചിതധിയാം കദാചിദ് കാലം യാതു നോഽപേത ശ്ചൈവേനാനാംസ്തന്നജാനാനാംഭോഗിനീനാം സ്വപ്നോപസമസമഖീഷ്യ സമഗ്നിതകരൈവ സ്വപ്നോപഃപ്രമാനാം കാലഃ യാതു

മോ. അല്ലെങ്കിൽ സുരസ്മേരവിവാസിനികളുടെ, മന്ദമന്ദം. സ്മേരത്തോടു വികാസത്തോടു. കൂടിയിരിക്കുന്ന സ്ത്രീകളുടെ. നിതഞ്ചെങ്ങും പൂർണ്ണമാം. സേവ്യങ്ങളോം അശ്രുതീയാൽ യോഗ്യങ്ങളാകും.

താല്പര്യം.

പദ്യസമീപമോ സ്രീ സമീപമോ സേവികളെത്തു എന്നെ ന്നങ്ങിപ്പുള്ള പദ പഠയട്ടേ എന്നാൽ ഒന്നാമത്തേതിനെക്കാൾ രണ്ടോ മത്തേതിനാൽ യോഗ്യത അധികം എന്നു കാണുന്നു എങ്കിലും വൈചരീയലോപനിയുണ്ടെന്നു.

ശ്ലോകം.

അവാസക്രിയതാംഗാംഗേ പാപവാരിണിവാരിണി
സ്തനദപയേതമണ്ണാവാ മനോഹാരിണിമാരിണി. നവ

അനപയം.

(ജനനം) ഗാംഗേ പാപവാരിണി വാരിണി മനോഹാരിണി ഹാരിണി തമണ്ണാ സ്തനദപയേവ അവാസക്രിയതാം.

അർത്ഥം.

ജനങ്ങളാൽ മനശ്ശ്യാൽ. ഗാംഗേതാമരം ഗാംഗാസംഖണ്ഡി യായും. പാപവാരിണിയായും പാപത്തെ കളയുന്നതായും ഇരിക്കു ന്ന. വാരിയിൽ ജവത്തിൽ. അകളെ. മനോഹാരിയായും മ നസ്സിനെ അപഹരിക്കുന്നതായും. ഹാരിയായും മുത്തുകൾക്കെ ധ രിച്ചിരിക്കുന്നവളായും ഇരിക്കുന്നു. തമണ്ണിയുടെ സ്ത്രീകൾ. സ്തന ദപയത്തിൽ ചവദപയത്തിൽ അകളെ. അവാസം നിവാസം ചെയ്യപ്പെടുന്നു.

താല്പര്യം.

ഗംഗാസ്തംശത്തേക്കാൾ നാമീസ്തനസ്തംശം വളരെ സന്തോ ഷകരം ആകുന്നു.

ശ്ലോകം.

കിമിഹ ബഹുഭിജ്ജൈതയ്യ ക്തികൂരൈസ്തപ്രവാദൈപ്
ദപയമിഹ പുഷ്പാണാം സർവ്വാസേവനീയം
അഭിനവമദപീഡാലാലസംസുന്ദരീണാം
സ്തനാഭപരിപിന്നയൈവനന്ദാ വനംവാ. നൽ

അനപയം.

ബഹുഭിജ്ജൈതയ്യ ഉൾക്കൽ പ്രവാദൈപ് കിം ഇഹ അഭിനവമദപീഡാലാലസം സ്തനാഭപരിപിന്നം സുന്ദരീണാം യൈവനം വാ വനംവാ ദപയം പുഷ്പാണാം സർവ്വദാ സേവനീ യം.

അർത്ഥം.

ബഹുശങ്കയും=അനേകപ്രകാരങ്ങളായും. യുക്തിശൂന്യങ്ങളായും=ചെട്ടയില്ലാത്തതുകൂടായും. ഉത്തങ്ങളായും=പറയപ്പെട്ടവകൂടായും ഇരിക്കുന്നു. പ്രവാപങ്ങളാൽ=നിർമ്മയാക്കുകയാൽ. ഏതും, ഇവിടെ=അപ്രവചനത്തിങ്കൽ. അഭിനവമമധീലാലാലസ്മായും, അഭിനവഭാഷി=ആതനമായിരിക്കുന്നു. മദന്തിന്റെ=മയംവന്നാൻ ഭാരത്തിന്റെ. മധീയകൊണ്ടു=കളികൊണ്ടു. ലാലസ്മായും=മനോജ്ഞമായും. സ്തനഭംഗവിധിനമായും=സ്തനങ്ങളുടെ മോംകൊണ്ടു പരിധിനമായും=അറിഞ്ഞായും ഇരിക്കുന്നു. സന്ദർശകളുടെ=സ്പീകരുടെ. യൗവനമാകട്ടെ=രാമണ്ണമാകട്ടെ. വനമാകട്ടെ=അണ്ണമാകട്ടെ. രണ്ടുതന്നെയുപയുക്തമാക്കും=മനസ്സൽ ഏതൊഴും സേവനീയമാകുന്നു=സേവിപ്പാൻയോഗ്യമാകുന്നു.

താല്പര്യം.

മനസ്സൽ ചണ്ഡങ്ങളു വനത്തിൽചെന്നു തപസ്സുചെയ്യയും സ്പീകർമാരുടെ സുഖമായിരിക്കയും ഭണ്ടവസ്ഥയെ അകന്നു. ഇവിടെ മനസ്സുജ്ഞം സുഖത്തിനായി കല്പിച്ചിരിക്കയാൽ അതിൽ രണ്ടാമതു പറഞ്ഞതു മുക്തം എന്നാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

സത്യംജനാപമിനപക്ഷപാതോ
 യോമേഘസപ്തസ്ഥിസത്യമേതൽ
 നാന്യംമനോഹാരിനിരഞ്ചിനീശ്വോ
 ദുഃഖൈകരേതൂൻ ചക്ഷുഃസ്യം.

ക.൦

അനവരം.

മോജനം അനവരം സത്യം പമിന പക്ഷപാതം ന (ഭാതി) സപ്തസ്ഥി യോമേഘ അപി ഏതൽ സത്യം നിതംബിനീശ്വ മനോഹാരി അന്യം ന ദുഃഖൈകരേതൂൻ ച അന്യ കക്ഷിൽ ന.

അർത്ഥം.

താല്പര്യമുജനങ്ങളെ അന്തഃസത്യത്തെ=യഥാർത്ഥത്തെ. വചിക്കുന്നു=പറയുന്നു. പക്ഷപാതം=ഇരുഭാഗം പറക. ചെറിക്കുന്നില്ലാ, ഏഴുവോകത്തിങ്കലും ഇതു സത്യമാകുന്നു=യഥാർത്ഥമാകുന്നു. നിതംബിനികളേ അളം=സ്പീകരുള്ള അളം. മനോഹാരിയായി=മനോജ്ഞമായി. അന്യം=വേറെ ഒന്നും, ഇല്ലാ. ദുഃഖൈകരേതൂൻ=ഗൃഹസന്ധിനു മുക്തകാരണമായിട്ടും അന്യമായിരിക്കുന്നതു വേറിട്ടു ഒന്നുംഇല്ലാ.

താല്പര്യം.

സ്പീകരുള്പ്പോലെ ദുഃഖമായി മനോജ്ഞംഇല്ലെങ്കിലും അവർ

മുള്ള ചിത്താകർഷണസാമർത്ഥ്യത്താൽ അതിന്റെ വിചാരമുടനീളം സ്രീസുഖവാസനരോകുന്നു.

ബ്രഹ്മശാസ്ത്രത്തെ കർമ്മനിർവ്വഹണം
നാശിപ്പിക്കും.

ശ്ലോകം.

കാത്തേത്യുപപാദായ നേതിവിപുലശ്രോണീഭരേത്യുന്നമൽ
പിന്നോത്തംഗപത്യാഭരണീസുതാംഭരേണീസുതൃതി
ദൃഷ്ടാമാത്ര നിമോദതേഭിമേദേ പ്രസസ്തതേവിചിതാനപി
പ്രത്യക്ഷാശ്ച ചിതേന്ദ്രികാംസ്രീജമനോഭാവോസ്തദഭ്യഷ്ടിതം. ൧൧൧
അനന്തം.

വിചാർ അവി പ്രത്യക്ഷാശ്ച ചിതേന്ദ്രികാം ദൃഷ്ടാ കന്താ
ഇതി ഉപപാദായ നേതി വിപുലശ്രോണീഭരേ ഇതി ഭിന്നമല്ലി
നോത്തംഗപത്യാഭരണീ സുതാംഭരേണീ സുതൃതേ ഇതിക
ദൃഷ്ടി മോദതേ അഭിമേദേ പ്രസസ്തതേ വിചിതാനപി
പ്രത്യക്ഷാശ്ച ചിതേന്ദ്രികാംസ്രീജമനോഭാവോസ്തദഭ്യഷ്ടിതം
അനന്തം.

അർത്ഥം.

വിചാർപോലും പ്രത്യക്ഷമായ സ്പഷ്ടമായ, അശ്ച ചിതേ
സ്രീകമായും, അശ്ച ചിതായി-അഴയായിരിക്കുന്നു, സ്രീകമായും
ചർച്ചപോലും ഇരിക്കുന്ന സ്രീകയ. ദർശിച്ച്-കണ്ടിട്ട്. കാത്ത
എന്നും-മനോജ്ഞ എന്നും. ഉപപാദായപോലും എന്നും-കുറിപ്പോ
ദൃഷ്ടപോലെ ഇരിക്കുന്നു. യോചനങ്ങളോട്-ഭിന്നങ്ങളോടുകൂടിയ
വളർന്നും, വിപുലശ്രോണീഭര എന്നും, വിപുലങ്ങളായിരിക്കുന്നു-
വിസ്താരങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ശ്രോണീകളുടെ-പ്രസ്തങ്ങളുടെ. ഭരണ
മോട്-ഭരണങ്ങളോടുകൂടിയവളർന്നും. ഉന്നമൽ-പിന്നോത്തംഗപത്യാ
ഭരണ എന്നും, ഉന്നമത്തുകൾ-ഉപപാദായങ്ങളായും, പീനങ്ങളോ
യും-തടിച്ചവകളായും. ഉത്തംഗങ്ങളായും-ഭിന്നങ്ങളായും ഇരിക്കു
ന്ന പത്യാഭരണങ്ങളോട്-സ്തനങ്ങളോടുകൂടിയവളർന്നും. സുതാം
ഭരണ എന്നും-താമസ്യവകൾപോലെ മനോജ്ഞമായിരിക്കുന്ന മൂ
ലങ്ങളോടുകൂടിയവളർന്നും. സുതൃത എന്നും-പല്ല പൂവിടങ്ങളോടുകൂടി
യവളർന്നും. മദിക്കുന്നു-അറക്കുന്നു. മോദിക്കുന്നു-സന്തോഷി
ക്കുന്നു. അഭിമേദിക്കുന്നു-ശ്രീധിക്കുന്നു. സ്മരിക്കുന്നു, മോഹത്തി
ന്റെ-അറയുടെ. ദഭ്യഷ്ടിതം-ദൃഷ്ടാപാദം, അത്യാശ്ചര്യമായിരി
ക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

സ്പഷ്ടമേ അഴയായിട്ടുള്ളതെന്നു കാണപ്പെടും. വാസ്തവത്തിൽ
ഇതിൽ ഉള്ള ഒരു തുകൽ പൂർത്തിയാക്കി അകാരമായും ഇരിക്കുന്നു

സ്ട്രീകളുടെ രൂപത്തെ വിദ്യാന്മാർപോലും അതിവിശേഷമെന്നു ഞ
ഹുവിധം പ്രശംസിക്കയും മറ്റും ചെയ്യുന്നത് അശുഭമായിരി
ക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

സ്തുതഭാവേതിതാപായ ദുഷ്ടാചേന്ദ്രകാരിണീ
സ്പഷ്ടാഭവതിമോഹായ സാന്നാഭീദയിതാകഥം. ക.൨

അനന്തം.

നാദീ സ്തുതാ ചേൽ താപായ ഭവതി ദുഷ്ടാ ചേൽ മദകാ
രിണീ ഭവതി സ്പഷ്ടാ ചേൽ മോഹായ ഭവതി സാ ദയിതാ കഥം
ഭവതി.

അർത്ഥം.

നാദീ=സ്ട്രീ. സ്തുതയായാൽ=വിചാരിക്കപ്പെട്ടവളായാൽ. താ
പത്തിനായിട്ടു=പന്താപത്തിനു ഫലതുവായിട്ടു. ഭവിക്കുന്നു=തീരുന്നു.
ദുഷ്ടയായാൽ=ദർശിക്കപ്പെട്ടവളായാൽ. കാണപ്പെട്ടാൽ മദകാരിണി
യായിട്ടു=മന്ദഗവീകാരത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നവളായിട്ടു. ഭവിക്കുന്നു=തീര
ുന്നു. സ്പഷ്ടയായാൽ=സ്പർശിക്കപ്പെട്ടവളായാൽ. മോഹത്തിന്നാ
യി=കാഷ്ഠം=ഭ്രമത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു. ഭവിക്കുന്നു=തീരുന്നു. അവാർഡ്
അങ്ങനെയുള്ള അ സ്ട്രീ. ദമിതയായിട്ടു=ദയയോടുകൂടിയവളെന്നു.
അർത്ഥമുള്ള ദയിതയെന്നു, പരമപ്പെട്ടവളായിട്ടു, എന്തെന്നു, ഭവീ
ക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

യൗവനാവസ്ഥയിൽ സ്ട്രീയെന്നു വിചാരിച്ചാൽ തന്നെയും
മറ്റു വികാരങ്ങൾ ഒക്കെ മുറയ്ക്കുക.

ശ്ലോകം.

താദേവാമൃതമയീ യാവല്ലോചനഗോചരാ
ചക്ഷുസ്സഥാദതീതാസാ വിഷാദച്യുതിരിച്ചതേ. ക.൩

അനന്തം.

സാ യാവൽ യോചനഗോചരാ താവൽ എവ അമൃതമയീ ച
ക്ഷുസ്സഥാൽ അതീതാ ചേൽ വിഷാൽ അപി അതിരിച്ചതേ.

അർത്ഥം.

അവാർഡ്=സ്ട്രീ. എപ്പോൾ വരെയും=എത്രവരെയും. യോചനഗോ
ചരയായിരിക്കുന്നോ=കണ്ണിൽ എതിർപ്പെടുന്നവളായിരിക്കുന്നോ=അ
പ്പോൾ വരെയുംതന്നെ. അമൃതമയിയായിരിക്കുന്നു=അമൃതം ചോലെ
ഇപ്പോഴായിരിക്കുന്നു. ചക്ഷുസ്സഥത്തിങ്കൽനിന്നും=ദൃഷ്ടിമാഗ്ഗത്തിങ്കൽനി
ന്നും. അതീതയായാൽ=മറഞ്ഞവളായാൽ. വിഷത്തെക്കൊണ്ടും അതി
രികയായി ഭവിക്കുന്നു=അതിശയത്തോടുകൂടിയവളായിത്തീരുന്നു.

കഥ.

താല്പര്യം.

യുവാക്കൾക്കു സ്രീയെ കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ കണ്ടെയും കുളുതത്തിനു ഇല്ലമാണെങ്കിലും വിരഹത്തിങ്കൽ വിഷമത്തെക്കാൾ ഭൂസ്സമമായി ഭവിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

നാശതംനവിഷംകിഞ്ചി ദേകാംമുക്തപാനിതംബിനീം
സൈവാമൃതമതാകാ വിഷംവിഷവല്ലഭീ. ക.ക.
അനന്തരം.

നിതംബിനീം ഏകാം മുക്തപാനിതംബിനീം കിഞ്ചിൽ ന സാ ഏവ കൈ ചേൽ അമൃത മതാ വിഷം ചേൽ വിഷവല്ലഭീ വേതി.

അർത്ഥം.

നിതംബിനിയെ "സ്രീയെ" ഏകയെന്നിനെ, മോചിച്ചിട്ടും കഴിച്ചിട്ടും. അല്ല, അമൃതവും=സുധയും, വിഷവും=ശരമവും. കന്നു പോലും ഇല്ലാ-അവൾതന്നെ മതയായാൽ=രാഗത്തോടുകൂടിയവളായാൽ. അമൃതമതയായും=അമൃതവല്ലഭിയായും, വിഷമതയായാൽ=രാഗം ഇല്ലാതെ പിരിഞ്ഞവളായാൽ. വിഷവല്ലഭിയായും=വിഷമൊഴിയായും. ഭവിക്കുന്നു=തീരുന്നു.

താല്പര്യം.

സ്രീസംഗതാഗത്തിങ്കൽ അമൃതംപോലെ സുഖമെന്നയും വിഷാഗത്തിങ്കൽ വിഷംപോലെ ദുഃഖമെന്നയും ചെയ്യുന്നു.

ശ്ലോകം.

അവർണ്ണശയാനാമപിനയവേനംപത്തനംസാമസാനാം
ഭോഷാണാംസന്നിധാനംകപടശതമയംക്ഷേത്രമപ്രത്യയാനാം
സ്വർഗ്ഗദാഹസ്വവിഷ്ണോനകകുപുരമുപസർവ്വതാകാണയം
സ്രീയത്രംകേനാപ്തംവിഷമൃതമയംപ്രാണിഭോകശ്രവാരം. ക.ക.
അനന്തരം.

സംശയാനാം അവർണ്ണ: അവിനയ വേനം സാമസാനാം പത്തനം ഭോഷാണാം സന്നിധാനം അപ്രത്യയാനാം കപടശത മയം ക്ഷേത്രം സ്വർഗ്ഗദാഹസ്വ വിഷ്ണു നക കുപുരമുപ സർവ്വതാകാണയം പ്രാണിഭോകസ്വ പാരം അമൃതമയം വിഷം സ്രീ യത്രം കേന സ്പഷ്ടം.

അർത്ഥം.

സംശയങ്ങൾക്കു=സന്ദേഹങ്ങൾക്കു. അവർണ്ണമായും=ചുഴി പോലെകഴിഞ്ഞ സമാനമായും അവിനയവേനമായും, അവിനയങ്ങൾക്കു=പിനയം ഇല്ലാത്തസ്ഥിതിക്കു. വേനമായും=ഗ്രഹമായും.

സാമസംഭരം = ഭൂമിശേഖരം. പത്തനമായും = പട്ടണമായും. ഭോഷങ്ങൾ = സന്നിധാനമായും = നിധിയായും. കപടശേഖരമായും = ചൂഷണങ്ങളുടെ സ്വരൂപമായും. അപ്രത്യയങ്ങൾ = അവിശ്വാസങ്ങൾ. കേതുമായും = ഉണ്ടാകുന്ന സ്ഥലമായും. സ്വർഗ്ഗഭാരത്തിന്നു = സ്വർഗ്ഗവാതിലിന്നു. വില്ലമായും = വിരോധമായും. നരകപുരമുപമായും = നരകമാകുന്ന പുറത്തിന്റെ മുഖമായും. വാതമായും സർവ്വാഭാസമായും = സകലഭാവങ്ങളുടെ കൂടായും. പ്രാണീലോകത്തിന്നു = ജീവജാലത്തിന്നു. പാശമായും = ബന്ധനബന്ധമായും. അത്യന്തമായും = അത്യന്തമായി ഭവിക്കുന്നതായും. വിഷമായും = വിഷസ്വരൂപമായും ഇരിക്കുന്നു. സ്ത്രീകളും = സ്ത്രീകളെന്നും പരാമർശിക്കുക. യത്ര = സൂത്രം. എവനാൽ = അതാൽ. സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടു = നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടു.

താല്പര്യം

മേല്പറഞ്ഞ ഭോഷങ്ങളെയും ഗുണങ്ങളെയും സംശിതമായി ചേർത്തു സ്ത്രീയാകുന്ന യത്രത്തിന്നു സൃഷ്ടിച്ചതു അത്യാത്മമായിരിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

നൊസഭേത്യനൃഗാഃ കഹ്വവദനീഭൂതാനമേന്ദീവര
ദാമഃലോചനരാംഗതനകനൈകരംഗംഗയന്ത്രികതാ
കിന്തേപയംകവിഭീപ്രതാരിതമനാത്മതപവിജാനനപി
തപസ്വാംസാസ്ഥിമയംവചുർഗുരഭരോമുദേശോജനസ്സേവതേ.

അനന്തം.

ശ്ലോകം: അവി നൊ വദനീഭൂതഃ ഇന്ദീവരദാമഃ ച ലോചനരാംഗംഗതനകനൈകരംഗയന്ത്രികതാ വ്യവസര്യേന കിന്തേപയംകവിഭീപ്രതാരിതമനാത്മതപവിജാനനപി തപസ്വാംസാസ്ഥിമയം ഗുരഭരോമുദേശോജനസ്സേവതേ.

അർത്ഥം.

ശ്ലോകാർത്ഥം = ചന്ദ്രൻ അന്നു. വദനീഭൂതനായി = മുഖമായി ഭവിച്ചവനായി. ഇരിക്കുന്നില്ലാ. ഇന്ദീവരദാമപാദം = കരിങ്കുറുളപ്പു വിടർത്തുമുഖവും. ലോചനരംഗം = നേത്രമായിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തെ. ഗതമായിട്ടില്ലാ = പ്രാപിച്ചിട്ടില്ലാ. കനകങ്ങളാലും = സ്വർണ്ണങ്ങളാലും. അംഗിയന്ത്രി = ശരീരം. കൃതമായില്ലാ = ചെയ്തപ്പെട്ടില്ലാ. തന്നെ. സത്യംകൊണ്ടോ, എന്നാൽ കവിഭീമൻ = വാഗ്ദാനാൽ. ഇപ്രകാരം പ്രതാരിത മനസ്സായിരിക്കുന്ന, പ്രതാരിതമായി = വഞ്ചിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മനസ്സു = മനസ്സിലായോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു. മുദേശനം = മു

ലക്ഷനം. തപസ്സേവം യഥാർത്ഥം. വിജാനൻ അതിരുന്നിട്ടും അറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും. തപസ്സാഘോസാസമിരതമായിരിക്കുന്ന, തപസ്സുകൊണ്ടും തോൽകൊണ്ടും, മാംസംകൊണ്ടും, അസ്ഥികൊണ്ടും ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന. മൃഗഭക്ഷകളുടെ സ്ത്രീകളുടെ, വാചസ്പതിനെ ശരീരത്തെ സേവിക്കുന്നു അർത്ഥമാക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

വാസ്പതിയിൽ തോൽകൊണ്ടും മാംസംകൊണ്ടും അസ്ഥികൊണ്ടും ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സ്ത്രീയിൽ നിന്നു കവികളുടെ വിശേഷമാ യുള്ള സാമ്യവാക്കുകളെ കേട്ടു മൂലന്മാർ ഭ്രമിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

വീദ്ധവതീനാംസഹജാവിദ്ധാസാ
സുഹൃദ്യമൂലസുഹൃദിസ്ഫരണി
രാഗേനമിന്ദ്രാമണിനിസർഗ്ഗസിദ്ധ
സുതദമശ്വവമുധാഷഡഃ

൨൭

അനന്തം.

വീദ്ധവതീനാം വിദ്ധസാ സഹജാഃ തെ ഏവ മൂലസുഹൃദി സ്ഫരണി നമിന്ദ്രാം രാഗേ നിസർഗ്ഗസിദ്ധഃ ഫരണി തത മധാ ഏവ ഭ്രമതി.

അർത്ഥം.

വീദ്ധവതികൾക്കും സ്ത്രീകൾക്കും. വിദ്ധസങ്ങൾ=വീദ്ധവ്യാപാ രങ്ങൾ. സഹജങ്ങളാകുന്നു സാമ്യവസിദ്ധങ്ങളാകുന്നു. അതുകൾ തന്നെ മൂലക്കൾ=അറിവില്ലാത്തവർ. മൃഗത്തതിൽ=മനസ്സി ലിൽ. സ്ഫരിക്കുന്നു=പ്രകാശിക്കുന്നു. നമിന്ദ്രം=താമസമുപരി. രാഗം=ചുവപ്പ്. നിസർഗ്ഗസിദ്ധമല്ലേ=സ്വഭാവമായി ഉള്ളതല്ലേ. ഫരണി=വണ്ടു. അവിടെ മധാതന്നെ=വ്യക്തമായിട്ടുതന്നെ. ഭ്രമിക്കുന്നു=ചുറ്റുന്നു.

താല്പര്യം.

പൂക്കളുടെ സാമ്യവത്തുകളെ വണ്ടുകൾ എന്നുപോലെ മൂ ലന്മാർ സ്ത്രീകളുടെ സാമ്യവസിദ്ധമായിരിക്കുന്ന വിദ്ധസങ്ങളെക്കു ണ്ടു വിശേഷമാക്കുന്നുഭ്രമിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

യദേതൽപുണ്യേനമുചിതമമുദാതകൃതിയാഗ
മുഖാഞ്ജനംതപശ്ച മേഖലസതിതത്വാഗരേധു
ഇദംതൽകിംപാകമമമമമിദാസീതതിസം
വൃതീതസ്തിൽകാലേവിഷമമിദാവിഷ്വസ്യമിദം

൨൮

അനൗയം.

തൽ യത്ര അധാരമധു വസതി കിഞ്ച തൽ തനപാശ്രാഃ തൽമു
പാഞ്ചം പൂർണ്ണേന്ദ്രമിഹരം ഉദാഹരണീയാം ഇദംഇദാനിം അതി
സം (ഭവതി) അസ്മിൻ കാലേ ജപി അതീതേ (സതി) തൽ കിം
പാകമേവമേവ ഇവ അസുപമം ഭവീഷ്യതി.

അർത്ഥം.

യാതൊന്നുവേദമുപാധിച്ച്. യാതൊരിടത്തു. അധാരമധു=
അധാരംസം. വസിക്കുന്നപോലും അതു വേദമുപാധിച്ച് തനപം
ഗികളുടെ=സ്രീകളുടെ. ഈ മുപാഞ്ചം=ഈ മുപകാലം. പൂർണ്ണ
ന്ദ്രമിഹരമായും, പൂർണ്ണചന്ദ്രന്റെ ദൃതിയെ=കാന്തിയെ. ഹരമാ
യും=ഹരിക്കുന്നതായും. ഉദാഹരണീയാമായും. ഉദാഹരണീകണ-
മെന്നായിരിക്കുന്ന. അതീതേ=പ്രപഞ്ചം. ധരിക്കുന്നതായും=ഇ
രിക്കുന്നു. ഇതു=ഇപ്പോൾ. അതിരസകായി=അതിസുപകായി. ഭവീ
ഷ്യം. ഈ കാലം=ഈ സമയം. അതീതമായിരിക്കുംവിധത്തിൽ
ജൽപമായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ. അതു=ആ അധാരം. കിംപാക
മേവമേവമായും, കിംപാകമേവമേവമേവം=അങ്ങിയുടെ. ഹരംപോ
ലെ=പഴംപോലെ. വിഷം എന്നപോലെ=കാകാളം എന്നപോ
ലെ. അസുപമായും=മുപ്പത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതായുംഭവിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

സ്രീകളുടെ അധാരത്തിങ്കൽ മധുരസം ഇരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ച
ന്ദ്രനോടു സമമായി അതി സുപകമായി ഭവിക്കുന്നു. ഭോജനീവൃത്തി
യിങ്കൽ തൊമ്മിപ്പഴത്തോടു തുല്യമായിരിക്കുന്ന അധാരം വിഷംപോ
ലെ സുപകത്തെ ചെട്ടാക്കെ അസുപമായും തീരുന്നു.

ശ്ലോകം.

ജല്ലാതിസാഖ്വേന പശ്യന്ത്യന്ത്സവിഭ്രമാഃ
ഏൽഗതംചിന്തയന്ത്യന്ത് പ്രിയഭോജനാനോഷിതാഭിരൽ

അനൗയം.

അന്ത്യേന സാഖ്വേന ജല്ലാതി അന്യം സവിഭ്രമാഃ പശ്യന്തിഗ്രൽ
ഗതം അന്യം ചിന്തയന്തി യോഷിതാം പ്രിയഃ കഃ നാമ.

അർത്ഥം.

അന്ത്യേനോടുകൂടി=മറ്റൊരുവനോടുകൂടി. മുൽപനംചെയ്യ
ന്നു=സംസാരിക്കുന്നു. അന്യനെ=മറ്റൊരാളെത്തന്നെ. സവിഭ്രമകളാ
യിട്ടു=കളിയാടുകൂടിയവരായിട്ടു. ദർശിക്കുന്നു=നോക്കുന്നു. ഏൽ
ഗതനായിരിക്കുന്നു=ഏതെത്തിങ്കൽ റിചരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അ
ന്ത്യനെ=മേറ്റൊരാളെത്തന്നെ. ചിന്തിക്കുന്നു= വിചാരിക്കുന്നു. യോഷി

ഇതുകൾക്കു=സ്രീകർക്കു. പ്രിയൻ=ഇപ്പോന്നുരുളുവൻ. അതൊരു
തൻ ഉള്ളു.

താല്പര്യം.

സ്രീകർക്കുട സന്തോഷസംഭാഷണാദികളെക്കൊണ്ടു ഒരുത്തനി
യും അപകട സ്ഥിതിയായ അനുരാഗം ഉണ്ടെന്നു വിശ്വസിച്ചാൽ പാ
ടില്ലാ.

ശ്ലോകം.

മധുനീപുതിവചിയോഷിതാം ഏകിദാവാഹരവചേവേവം
അതസ്തവനിപീഡ്യതേധരോ ഏവംമുഷ്ടിഭിവേതാഡ്യതേ. ൫൦
അനന്തരം.

യോഷിതാം വചി മധു നീപുതി ഏകി ദാവാഹരവം വേവ
വം ഏവ നീപുതി അതഃ ഏവ അധരം നിപീഡ്യതേ ഏവേം മു
ഷ്ടിഭി താഡ്യതേ ഏവ.

അർത്ഥം.

യോഷിതുകർക്കുട=സ്രീകർക്കുട. വാക്കിംകൽ=വചനത്തിങ്കൽ.
മധു=തേൻ. സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു=ഇരിക്കുന്നു. ഏവേത്തിങ്കൽ=മനസ്സി
ങ്കൽ. ദാവാഹരവംമാത്രംതന്നെ=വിഷംമാത്രംതന്നെ. ഇരിക്കുന്നു.
അതുവേതുവാതിട്ടുതന്നെ, അധരം=കാഷ്ഠം. പാനംചെയ്യപ്പെടുന്നു.
ഏവേം=മാർദ്ദ്യം. മുഷ്ടികളാൽ=ചുരുട്ടിക്കെകളാൽ. താഡനംചെ
യ്യപ്പെടുന്നു=പ്രഹരിക്കപ്പെടുന്നു തന്നെ.

താല്പര്യം.

സ്രീകർക്കുട ചിത്തം അവരുടെ സംഭാഷണത്തിന്നു അനുസ
രമാതിരിക്കുമെന്നു വിശ്വസിച്ചാൽ പാടില്ലാ.

ശ്ലോകം.

അപസരസപേദുദാസ്യോൽകടാക്ഷവിഷാനവാൽ
പ്രകൃതിവിഷമാദ്യോഷിതസ്തദ്വാദവിവാസഫണ-ഭരഃ
ഇഹാരഹണിനാദപ്തശ്ശൃംഗീകീർത്തിതമേഷയഃ
പരവനിതാഭോഗിഗ്രസ്തംശ്രുജ്ഞിവിമാശ്രികാഃ ൫൧

അനന്തരം.

മേസഭേ കടാക്ഷവിഷാനവാൽ പ്രകൃതിവിഷമാൽ വിവാ
സഫണാഭരഃ അസ്സാൽ യോഷിതസ്തദ്വാൽ ദുഃഖം അപസര ഇതരേ
ണിനാ ദപ്തഃ ഔഷധൈഃ ചികിത്സിതം ശക്യഃ അപരവനിതാ
ഭോഗിഗ്രസ്തം മാശ്രികാഃ ശ്രുജ്ഞി വി.

അർത്ഥം.

അല്ലയോ സഖിയാരുളോവേ! സ്നേഹിതാ! കടാക്ഷ
വിഷാനവാദായം, കടാക്ഷമാകുന്ന=കുടകുണ്ടിനോക്കാകുന്ന, വി

പൊന്നമന്നോട്ടം=വിഷാഗ്നിയാട്ടം. കൃഷിയന്തായും, പ്രകൃതിവിഷ
കമായും, പ്രകൃത്യാതന്നെ=സ്വഭാവംകൊണ്ടുതന്നെ. വിഷമ
കയും=കൃഷിയും. വിവരസംഹാരാദത്തായും, വിവരസങ്ങളാക
ന്ന=ലീലകളാകുന്ന. മരണങ്ങളെ=പാതകങ്ങളെ. ഉത്തായം=ഭരിഷ
ത്തായം. ഇരിക്കുന്ന, യോഷ്ഠിസുപ്തത്തിങ്കൽ നിന്നും. യോഷ്ഠി
ത്താകുന്നു=സ്പ്രീയാകുന്നു. സുപ്തത്തിങ്കൽനിന്നും=പാമ്പിങ്കൽനിന്നും.
മുറ്റത്തു അപസരണംകൊണ്ടും=പോയവും, ഇതപെണ്ണിയാൽ=മ
റ്റുസുപ്താൽ ചെന്നായുള്ളവൻ=കുടിക്കുവെട്ടിയിട്ടുള്ളവൻ. കഷ്ടയ
ങ്ങളാൽ=മരണങ്ങളാൽ. മിമിസാലിപ്പാനായിരിക്കാണ്ടു, ശബ്ദനാക
ന്നം=യോഗ്യനാകുന്നു. അപരപരിവാദോദഗ്രസ്മരണ, അപരയായി
രിക്കുന്ന=അന്യയായിരിക്കുന്ന, വാനിതാദോശിയാൽ=സ്പ്രീയാകുന്ന സ
പ്തത്താൽ. ഗ്രസ്മനായിട്ടുള്ളവനെ=ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവനെ. മാ
ത്രികന്മാർ=മന്ത്രവാദികൾ. കൃഷിക്കുന്നവന്റെ=ഉപേക്ഷിക്കുന്ന
വന്റെ.

താല്പര്യം.

സ്പ്രീകളെ സുപ്തത്തെപ്പോലും റെജിസ്ട്രേഷനാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

വിസ്താരിതമകരകേതനധീവരണ
സ്പ്രീസംജ്ഞകംബളീശമത്രവോദ്ധ്യരാശയ
യേനാചിരാത്തദധരാതരലോഭമന്ത്രി
മന്ത്യാനപിതൃപുത്രപുത്രസമാവരണൗ.

൫൧

അനവധം.

മകരകേതനധീവരണ സ്പ്രീസംജ്ഞകം ബളീശം അത്ര മ
വാംദ്ധ്യരാശയെ വിസ്താരിതം യേന നഃ തദധരാതരലോഭമന്ത്രി
മന്ത്യാൻ വികൃഷ്ട അനുരാഗവരണൗ അചിദൽ പചചി.

അർത്ഥം.

മകരകേതനധീവരണാൽ, മകരകേതനനാകുന്ന=മന്ത്രവാദനാക
ന്നം. ധീവരണാൽ=ചവളക്കാറനാൽ. സ്പ്രീസംജ്ഞകമായി=സ്പ്രീ വ്യാ
ന്ന പോഴാട്ട കൃഷിയ. ബളീശം=ചുണ്ട. ഉഴ വോദ്ധ്യരാശിയ്ക്കൽ=
ഉഴ സംസാരസമുദായിൽ. വിസ്താരിതമാന്ത്രികിഷണ=വീരപ്പെട്ടിരി
ക്കുന്നു. യാതൊരകാരണകൊണ്ടു, അപർ=ആ മന്ത്രവാൻ, തദധരാത
രലോഭമന്ത്രിമന്ത്രിയങ്ങളെ, അവളുടെ=അ സ്പ്രീമുഖം. അധരത്തിൽ=
ചുണ്ടിൽ ഉള്ള. അതൃതത്തിങ്കൽ=സുധയിങ്കൽ. വോദ്ധ്യരാശിയിട
ന്നം=തല്പരത കായിരിക്കുന്ന, മന്ത്രിയനാകുന്ന=മന്ത്രവാദനാകുന്ന. മന്ത്രി
യങ്ങളെ=മീനങ്ങളെ. കുർഷണം=ചെയ്തിട്ടു=അകർഷിച്ചിട്ടു. അനുരാ
ഗവരണിയിങ്കൽ, അനുരാഗമാകുന്ന=ഇച്ഛയാകുന്ന. വരണിയിങ്കൽ=

അന്നിയിൽ. അധിപതി ശീശ്രവതി. പമിക്കന്നോ പാപം ചെയ്യുന്നു.

താല്പര്യം.

കാമദേവൻ എല്ലാപേരും സ്ത്രീകളിൽ അനുകൂലവാദം അറിയിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

കാമിനികായകാന്തരം കമപവൃതദ്യമേ
മാസഞ്ചരനഃ പാഥമഃ തത്രാസ്തസ്മരസ്തഃ
അനപരം.

൫൩.

മേമനഃ പാഥമഃ കമപവൃതദ്യമേ കാമിനീകായകാന്തരേ മാസഞ്ചര തത്ര സ്മരസ്തഃ അസ്മരം.

അർത്ഥം.

അല്ലയോമനഃപാഥമഃ-അല്ലയോ മനസ്സാകുന്നവഴിപോക്കുന്ന. കമപവൃതദ്യമേയായിരിക്കുന്ന, കമപഞ്ചരനഃ-സ്മരണമാകുന്ന. പവൃതദ്യമേ-മലകളാൽ. ദൃഢമായിരിക്കുന്ന-കടക്കാൽ പാടില്ലാതെയായിരിക്കുന്ന. കാമിനീകായകാന്തരത്തിൽ. കാമിനികളുടെ-സ്ത്രീകളുടെ. കായമാകുന്ന-ശരീരമാകുന്ന. കാന്തരത്തിൽ-കാട്ടിൽ. സഞ്ചരിക്കരുതേ, അവിടെ സ്മരസ്തരൻ സ്മരനാകുന്ന-മന്ദമനാകുന്ന, തസ്മരൻ-മുള്ളൻ ഇരിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

സ്ത്രീകളെ മനസ്സാക്കുവാൻ സ്മരിക്കുവോളം ചെയ്താൽ മന്ദമനാകുന്ന ഉണ്ടാകുന്നതായാൽ വിചാരിക്കുവോളം അതന്താത്തരമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പ്രാദീപ്തമധവേന വക്ത്രാദിനാമേജസവിനാഭോമിനാ
നീലാഞ്ജലിനാഹിനാപരമധമേഘോന്മിതമുഷ്ടിയാ
ദണ്ഡേസന്ധിമിഹിസകാദിശിശിപ്രായേണധമ്മിനോ
മുഷോക്ഷീക്ഷണവീക്ഷിതസ്തസ്മരമേ വൈദ്യേന ചാപ്താക്ഷധം.
അനപരം.

പ്രാദീപ്തമധവേന വക്ത്രാദിനാ മേജസവിനാഭോമിനാ നീലാഞ്ജലിനാ തമുഷ്ടിയാ അമിത പരം അരം ദണ്ഡേ അന്ധി അമിത ദണ്ഡേ (സതി) ധമ്മിനഃ ചികിത്സകാദിശിശിപ്രായേണ സന്ധി മുഷോക്ഷീക്ഷണ വീക്ഷിതസ്ത മേ വൈദ്യേന ച അപി രാജധം നമി.

അർത്ഥം.

പ്രാദീപ്തം വിശേഷിച്ചും നാമകാശത്തും, ഭീർവുമായും

നീണ്ടു. ചവലായും=ചഞ്ചലമായും, വക്രഗതിയായും, വക്രമായി= വളഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഗതിയോടുകൂടിയതായും=ഗമനത്തോടുകൂടിയതായും. തേജസ്വിതായും=തേജസ്സോടുകൂടിയതായും. ഭോഗിയായും=ഉദ്ഭവോടുകൂടിയതായും, സംഭോഗത്തോടുകൂടിയതായും, നീലാബ്ജമൂർതിയായും, നീലാബ്ജത്തിന്റെ=നീലത്താലുള്ളവികാർ. കൃതിയോടുകൂടിയതായും, ഇരിക്കുന്നു. തച്ചക്ഷുസ്സാകുന്നു, അപമുദ്ര=അശ്രീയുദ്ര. ചക്ഷുസ്സാകുന്നു=കണ്ണാകുന്നു. അഹിയാൽ=സപ്തയാൽ. പരം=ഏറ്റവും. അഹരം=അൻ. ദഷണായി=കടിക്കപ്പെട്ടപനായി. വേദിക്കുന്നു. അഹിയാൽ=സപ്തയാൽ. ദഷണികൽ=കടിക്കപ്പെട്ട പുരുഷവിഷയത്തിങ്കൽ. ധർമ്മാർത്ഥമായിരിക്കുന്നു=ധർമ്മത്തെ അപേക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളവരായിരിക്കുന്നു. ചികിത്സകന്മാർ=വൈദ്യന്മാർ. ദിശിദിശി=ദിക്കത്തോറും. പ്രായേണ=ചിലപ്പോറും, ഇരിക്കുന്നു. എന്നാൽ, മുശോക്ഷിക്കണവീക്ഷിതനായിരിക്കുന്നു, മുശോക്ഷിയുടെ=സ്രീയുടെ. ഇരക്ഷണത്താൽ=ദൃഷ്ടിയാൽ. വീക്ഷിതനായിരിക്കുന്നു=നോക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എന്നിങ്ങ, വൈദ്യനാലും=ചികിത്സകനാലും. ഓരോധം=മരുന്ന് ഇല്ലായെല്ലാ.

താല്പര്യം.

സകല ഭോഗത്തിനും ചികിത്സകന്മാരും ചികിത്സകളുമുണ്ടു്. സുന്ദരിമാരുടെ ജാലത്തിൽപെട്ടാൽ ഒരു ചികിത്സകനും ചികിത്സയും ഇല്ലാത്തതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഇഹാഹിമധുഗീതംഗുണമേതദ്രസോയം
സ്തരതിപരിമളോയംസ്തർഷ്വഹ്വയസ്സനാനാം
ഇതിഹതപരമാതൈർവിശ്രീതൈർഭ്രാതൃമാണ
സ്തപതികണ്ണേധുരൈർപഞ്ചഭിർവഞ്ചിതോസ്തി, ൫൪
അനന്തരം.

ഇഹ മധുഗീതം ഏതൽ ഗുണം അയം രസഃ അയം പരിമളം ഏവം സ്തനാനാം സ്തർഷ്വ സഹൃദി ഇതി ഹതപരമാതൈർ അഹിതകരണധുരൈർ പഞ്ചഭിർ ഇതിഭൈർ ഭ്രാതൃമാണഃ വഞ്ചിതഃ അഹം അസ്തി ഹി.

അർത്ഥം.

ഇവിടെ, മധുഗീതം മധുരമായിരിക്കുന്നു=മനോഹരമായിരിക്കുന്നു. ഗീതം=പാട്ടു. ഇത്, ഗുണം=നാട്ടും. ഇത്, രസം, രുചി, ഇത്, പരിമളം=വാസന. ഇത്, സ്തനങ്ങളുടെ=കുലങ്ങളുടെ. സ്തർഷ്വ=തൊട്ടക. സ്തരിക്കുന്നു=രോദിക്കുന്നു. ഇതിനെ=ഹൃദയാ

മാന്മങ്ങളായും, ഹതമായി=നശിച്ചിരിക്കുന്നു. പരമാത്മത്തോടു=
പരമാത്മത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്നതായും. അഹിതകൾക്കു പൂർത്തമാവാ
യി, അഹിതകൾക്കെങ്കിലും=അനിഷ്ടത്തെ ചെല്ലുമെന്നു വായിട്ടു. യു
ത്തന്മാരായും=താഴുന്നിടമായും. അന്ധായും ഇരിക്കുന്നു. ഇന്ദ്രിയ
ങ്ങളാൽ. ചെവി, കണ്ണു, നാക്കു, മൂക്കു, താഴു ഇങ്ങനെ അഞ്ചി
ന്ദ്രിയങ്ങളാൽ. ഭാഗ്യമാണെന്നായും=ഭരിപ്പിക്കപ്പെടേണ്ടുന്നവനായും.
വഞ്ചിതനായും=വഞ്ചിക്കപ്പെട്ടവനായും ഞാൻ ഭവിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

വിവേകവും പരമാത്മജ്ഞാനവും ഉള്ളവർക്കു ഇന്ദ്രിയനിമ
നം ഈ പ്രപഞ്ചത്തിൽ അശക്തമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

നഗ്നോ മന്ത്രാണാം നേവതി ചൈവേജ്യവിഷയോ
ന ചാപി പ്രലപംസം പ്രജ്ഞി വിവിധൈശ്ശാസ്തികരഭൈഃ
ഭാവാഭാഭാഭൈഃ കിമപി ദിഗ്ധൗൽഭംഗസമൃതൽ
സുരപസ്യാരോഹം ഭൂമയതിദിശശാഖുണ്ണയതി ച. ൫൯

അനവധം.

മന്ത്രാണാം നഗ്നന ചൈവേജ്യവിഷയഃ ന ചേതി വിവിധൈ
ശ്ശാസ്തികരഭൈഃ അപി പ്രലപംസം ന പ്രജ്ഞി ഭാവാഭാഭാഭാ
ഭൈഃ കിമപി ദിഗ്ധൗൽഭംഗസമൃതൽ വിദധൽ അയം സുരപസ്യാരോ
ഹം ഭൂമയതി ഘുണ്ണയതി ച.

അർത്ഥം.

മന്ത്രങ്ങൾക്കു=മന്ത്രവാതങ്ങൾക്കു. നഗ്നനായിട്ടു=വിഷയമാ
യിട്ടു. ചേരിക്കുന്നില്ല=എന്തെല്ലാത്തന്നല്ലാതെ ഇരിക്കുന്നു. ചൈവേ
ജ്യവിഷയമായിട്ടു, ചൈവേജ്യങ്ങൾക്കു=ചിഹ്നങ്ങൾക്കു. വിഷയ
മായിട്ടു=യോഗ്യമായിട്ടു എന്തെല്ലാത്തതായിട്ടു വേരിക്കുന്നില്ല. വിവി
ധങ്ങളായിരിക്കുന്ന=ബഹുവിധങ്ങളായിരിക്കുന്ന. ശാസ്തികരങ്ങളാ
ൽ=ശമനക്രിയകളാൽപോലും. പ്രലപംസത്തെ=നാശത്തെ പ്രാ
പിക്കുന്നില്ല. ഭാവാഭാഭാഭായിട്ടു, ഭൂമതിന്റെ=ഇളക്കത്തി
ന്റെ. അഭവരംഗമെന്നായിട്ടു=ചരവുമെന്നായിട്ടു. അംഗങ്ങളാ
ൽ=അവയവങ്ങളാൽ. ഘുററവും ഭംഗത്തെ=കുറച്ചിരിക്കുന്നു. എ
ല്ലാത്താഴും. വിദധത്തായിരിക്കുന്നു=ചെയ്യുന്നു. െം സുരപസ്യാരം,
സുരനാകുന്നു=മന്മനനാകുന്നു, അപസ്യാരം=അപസ്യാരരോഗം. ഭോ
കമി=നേരത്തു ഭക്ഷിക്കുന്നു=ചെയ്യുന്നു. ഘുണ്ണനം=ചെയ്യുന്നു=
ചുറ്ററുന്നു.

താല്പര്യം.

അപസ്യാരത്തെപ്പോലെ ഇരിക്കുന്ന മന്മനനെ അകറ്റുന്നതി

ന സാമ്യമല്ലാത്തതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ജാതൃന്ധനമഭ്യുപായമജാകീർണ്ണവിധാഗായമ
ഗ്രാമീണായമഭ്യുപായമഗമൽകുസ്മാഭിഭൂതായമ
യച്ഛന്തിഷ്ഠനോഹരേണിവപുർല്ലക്ഷ്മീവവാപേക്ഷയാ
പുണ്യസ്രീഷുവിവേകകല്പവതികാരസ്രീഷുവേതഃ ൨൨
അന്വയം.

ജാതൃന്ധനമഭ്യുപായമജാകീർണ്ണവിധാഗായമഗ്രാമീണായമഭ്യുപായമഗമൽകുസ്മാഭിഭൂതായമപക്ഷ്മീവവാപേക്ഷയാമനോഹരേണിവപുർയച്ഛന്തിഷുവിവേകകല്പവതികാരസ്രീഷുഃഃവേതഃ.

അർത്ഥം.

ജാതൃന്ധനനായിക്കൊണ്ടു=പിറവിക്കുടനായിക്കൊണ്ടു. ദർശ്യപനായിക്കൊണ്ടു=ദർശനപരയെന്നവനായിക്കൊണ്ടു. ജാകീർണ്ണവിധാഗേനനായിക്കൊണ്ടു. ജായാൽ=ചാർകുത്താൽ. കീർണ്ണമായിരിക്കുന്ന=ഗ്രാമപിച്ഛിരിക്കുന്ന. അപിപുണ്യമായിരിക്കുന്ന=സമസ്തങ്ങളായിരിക്കുന്ന. ഹരേണോടുള്ളതിരിക്കുന്നവനായിക്കൊണ്ടു. ഗ്രാമീണനായിക്കൊണ്ടു=ഭൂമിയിൽ ജനിച്ചവനായിക്കൊണ്ടു. ഗമൽകുസ്മാഭിഭൂതനായിക്കൊണ്ടു. ഗമത്തായി=പടയെന്ന. കുസ്മാൽ=കാലഹരത്താൽ. അഭിഭൂതനായി=അപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടവനായിക്കൊണ്ടു. പക്ഷ്മീവവാപേക്ഷാഹതുവായിട്ടു=പക്ഷ്മീവവത്തിന്റെ=കല്ലുവൃത്തിന്റെ. അപേക്ഷാഹതുവായിട്ടു=മനോഹരമായി=സുരോമായിരിക്കുന്ന. വീരവപുസ്സിനെ=തങ്ങളുടെരീതിയെ യശ്ചതികളായും=കാട്ടുന്നവരായും. വിവേകകല്പവതികാരസ്രീകളായും. വിവേകമാകുന്ന=നല്ല അറിവാകുന്ന. കല്പവതികൾ=കല്പകവല്ലികൾ. സ്രീകളായും=ഭയമുള്ളതായും ഇരിക്കുന്ന. പുണ്യസ്രീകളിൽ=വേദാദികളിൽ. ഏവർ, മഹിക്കും=സ്ത്രീകൾക്കും.

താല്പര്യം.

വൃത്ത കാംക്ഷിച്ചു അഭേദമായി സർവ്വോടും സംയോഗം ചെയ്യുന്നവരും അതത്തന്നാകുന്ന കല്പകവല്ലികൾ മുറിക്കുന്ന ആയുധവും അതിരിക്കുന്ന വേദഗ്രന്ഥത്തിൽ വിവേകമുള്ളവർ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു.

ശ്ലോകം.

വേദാനുജ്ഞാദാമ തുപേന്ധനാവിവതിതാ
ഹൃദയനുകാമിഭിരൂതയൈവനാനിധനാനിധം ൨൩

അനൗപമം.

വേദ്യശാസ്ത്രം ഭരണജ്ഞാപരം രൂപേണ്യനവിവരികാ ഭാഷി യ
രൂപാഭിഭാഷി യായുനാസി ധനാനി ച ഹൃദയന്തേ.

അർത്ഥം.

വേദ്യശാസ്ത്രവിജ്ഞാൻ, വേദ്യനാകുന്ന=ഭാസിനാകുന്ന, അഗ്ന
ജ്ഞാൻ=വേദവിജ്ഞാൻ. ഭരണജ്ഞാപരം, ഭരണനാകുന്ന=മന്ത്രമനാകുന്ന,
ജ്ഞാപരം=ശിക്ഷാ, രൂപേണ്യനവിവരികയാകുന്ന. രൂപനാകുന്ന=
സൈന്യസ്തമാകുന്ന, ഇണ്ഡനാകാൽ=വിറകിനാൽ. വിവരികയാ
കുന്ന=വേദവിജ്ഞാതാകുന്ന. വേദിജ്ഞാൻ=ഇരിജ്ഞാൻ, യത്ര യാതൊന്നി
കളിൽ യാതൊരുവേദ്യശാസ്ത്രവിജ്ഞാൻ, കാമികളാൽ=ഇച്ഛയോടു കൂടിയി
രിക്കുന്ന പുരുഷന്മാരാൽ യൗവ്വനങ്ങളും ധനങ്ങളും=ഭവ്യങ്ങളും,
മോക്ഷം ചെയ്യപ്പെടുത്തുന്ന=ഉപേക്ഷിക്കപ്പെടുത്തുന്ന.

താല്പര്യം.

സ്രീകർമ്മ അതിസന്ദർഭിതാകാൽ ഏല്പായം ഭരണപാരമ്പര്യം
ഉന്നതം. ഏതാല്പിണ താതൊന്നിനെയും അകാമികർമ്മ
ഗണിക്കയില്ല.

ശ്ലോകം.

കർമ്മബന്ധിതവചനം
ഭോവേദ്യശാസ്ത്രപല്ലവം ഭരണാത്മകീർത്തി
ചാരഭേദപാരമേകം
നടവിടനിഷ്ഠിപനശാപരം.

തത്

കർമ്മ കർമ്മവചനം ചാരഭേദപാരമേകനവിടനിഷ്ഠിപന
ശാപരം വേദ്യശാസ്ത്രപല്ലവം ഭരണാത്മകം ഇതി ചർമ്മനി.

അർത്ഥം.

ഏതൊരു, ഏതൊരു കർമ്മവചനം=നല്ലകലത്തിൽത്തന്നെ
ചിട്ടപ്പെടുത്തപ്പെട്ടവകൾ. ചാരഭേദപാരമേകനവിടനിഷ്ഠിപനശാപ
പരമായി, ചാരന്മാരുടെയും=മുതന്മാരുടെയും, ഭരണാത്മകം=ഭൂത
ന്മാരുടെയും, ചോരന്മാരുടെയും=മുള്ളന്മാരുടെയും, ചേടന്മാരുടെ
യും=ഭാസന്മാരുടെയും, നടുന്മാരുടെയും=കുഞ്ഞാടികളുടെയും, വിട
ന്മാരുടെയും=യുത്തന്മാരുടെയും, നിഷ്ഠിപനത്തിന്നു=തൃപ്തിനാകുന്ന.
ശാപപരമായി=പാപമർമ്മവിക്കുന്ന. വേദ്യശാസ്ത്രപല്ലവത്തിന്നു, വേ
ദ്യശാസ്ത്രം=ഭാസിതമുതൽ. അധരപല്ലവത്തിന്നു, പല്ലവം=പോലെ
രൂപം=പോലെ ഇരിക്കുന്ന, അധരത്തിന്നു=കാഴ്ചയിന്നു, മനോ
ജ്ഞാൻ=മനോജ്ഞാൻ, ഏതാല്പിണ, ചർമ്മനം=ചെയ്യുന്ന=അ
സ്ഥാനം=ചെയ്യുന്നു.

താല്പര്യം.

സൽകലത്തിൽ ജനിച്ചതിൽ കലവനും മേല്പറയപ്പെട്ട ഏറ്റവും അശുചിതായിരിക്കുന്ന വേദോധാരണ അസാധിക്കുവാൻ.

ശ്ലോകം.

ധന്യാസ്തപതമോഃ നമോ ചനാനാം
താമണ്ണദീപ്തമനപീനപരോധരണാം
ക്ഷാമോദരോപരിവസത്ത്രിവലീലതാനാം
ഔട്ടാകൃതിവികൃതിമേതിമനോനയേവം.

സം

അനന്തം.

യേഷാഃ മനഃ താമണ്ണദീപ്ത മനപീനപരോധരണാം ക്ഷാമോദരോ പരിവസത്ത്രിവലീലതാനാം തമോഃ നമോ ചനാനാം അകൃതിം ഔട്ടാ വികൃതിം ന ഏതിതെ ഏവ ധന്യാഃ

അർത്ഥം.

നമോ നമോതമോഃ നമോതമോഃ നമോതമോഃ. മനസ്സ് = മിത്തം. താമണ്ണദീപ്തമനപീനപരോധരണകളായും, താമണ്ണം മേല്പറയപ്പെട്ട = മേല്പറയപ്പെട്ട മേല്പറയപ്പെട്ട. ദീപ്തമോഃ = കൊടുപ്പുള്ളവകളായും. മനങ്ങളായും = മനങ്ങളായിരിക്കുകയും. മനങ്ങളായും = വസ്തുവകളായും ഇരിക്കുന്നു. പരോധരണമോടു കൂടിയവരായും = സുനങ്ങളോടു കൂടിയവരായും. ക്ഷാമോദരോപരിവസത്ത്രിവലീലതകളായും, ക്ഷാമമായി = സൂക്ഷമായി ഇരിക്കുന്നു. ഉദന്തിന്റെ = കക്ഷിയുടെ. ഉപരി = ഉയരെ. മനസ്സുവലീലതകളായും, മനസ്സുകൂടിയവരിൽ = ശോഭിച്ചിരിക്കുന്നു. ത്രിവലീലതകളോടു = മതകൾ പോലെ ഇരിക്കുന്നു. ത്രിവലീലതകളോടു കൂടിയവരായും = മടിപ്പുകളോടു കൂടിയവരായും ഇരിക്കുന്നു. തമോഃ നമോ ചനാനകളുടെ, കമോളായും = ചമത്തുകയും. അയതങ്ങളായും = ദീപ്തങ്ങളായും ഇരിക്കുന്നു നേത്രങ്ങളോടു കൂടിയവരിൽ = സ്പീകളുടെ. അകൃതി = സ. രൂപത്തെ. മറ്റിച്ചിട്ടു = കണ്ടിട്ടു. വികൃതിയെ = വികാരത്തെ. യാനം = ചെറു നിലയോ = പ്രാപിക്കുന്നില്ലയോ. അവതന്നെ, ധന്യാമാകുന്നു = മഹാപാണ്ഡിത്യം.

താല്പര്യം.

സുന്ദര്യകളുടെ മേല്പറയപ്പെട്ട അകൃതിയെക്കുറിച്ചു മനസ്സിൽ ചലനം ഉണ്ടാകാതിരിക്കുന്നവർ മഹാപാണ്ഡിത്യം ആകുന്നു.

അഥ ശ്രീഗോരതേകസുവിരക്തദിവ്യഭവണ്ണനം
നാമവിശദതി.

ശ്ലോകം.

ബാലേഖിലാമുകുളിതമരീസുന്ദരാദൃഷ്ടിപാതാഃ
കിഷകിച്ഛന്തേവീരമാവിരമ പ്രതപ്തേഷു ശ്രമസ്മു
സംപ്രത്യന്വേവയമുപതേജാബ്ജമാസ്ഥാപനാഞ്ജ
ക്ഷീണോമോഹസ്മുണമിവജഗജ്ജാലമാലേകയാമ. സപ

അനപയം.

ഹേബാലേ സുന്ദരാഃ അമീദൃഷ്ടിപാതാഃ ഖിലാമുകുളിതം
തഥാ തഥാ കിം കിച്ഛന്തേ വിരമേ വിരമ തേ ഏഷഃ ശ്രമഃ വൃ
തതഃ സംപ്രതി വയം അന്വേബാബ്ജം ഉപതേജം വനാന്തേ അ
സരാമോഹഃ ക്ഷീണഃ ജഗജ്ജാലം തുണം ഇവ അലോകയാമഃ

അർത്ഥം.

അല്ലയോബാലേ, സുന്ദരങ്ങളായിരിക്കുന്നു=ശോഭനങ്ങളായിരി
ക്കുന്നു. രം ദൃഷ്ടിപാതങ്ങൾ, രം ദൃഷ്ടികളുടെ=നേത്രങ്ങളുടെ. പാത
ങ്ങൾ=പതനങ്ങൾ. ഖിലാമുകുളിതമായിരിക്കുംവണ്ണം, ഖിലയാൽ=ക
ളിയാൽ. മുകുളിതമായി=മുടന്തപ്പെട്ടിരിക്കുംവണ്ണം. ഖിനിക്കേവപിശ
പ്പെടുന്നു=അയ്യപ്പെടുന്നു. വിരമിച്ചാലുംവിരമിച്ചാലും=അടങ്ങിയാ
ലുംഅടങ്ങിയാലും. നിരൻറ, രം ശ്രമം=രംപ്രയാസം. വൃതതമാ
കുന്നു=നിശ്ചിപ്രയോജനമാകുന്നു. ഇച്ഛാർത്ഥം അന്വേദാ
യിരിക്കുന്നു. ബാബ്ജം=ചെറുപ്പം. ഉപതേജമായിരിക്കുന്നു=പോയിരി
ക്കുന്നു. വനാന്തത്തിങ്കൽ, വനത്തിൻറ=കാട്ടിൻറ-അന്തത്തിങ്കൽ=
സമീപത്തിങ്കൽ. അസ്ഥാഅകുന്നു=ഇച്ഛയാകുന്നു. മോഹം=അഗ്ര
ഹം. ക്ഷീണമായിരിക്കുന്നു=ക്ഷയിച്ചിരിക്കുന്നു. ജഗജ്ജാലത്തെ=പ്ര
പഞ്ചത്തെ, തുണം എന്നപോലെ=ചുല്ലപോലെ. അലോകനം=ച
സ്മുന്നു=കാണുന്നു.

താല്പര്യം.

അല്ലയോബാലേ ഇനി നിന്റെ കടാക്ഷവിശ്രമഃഭവദുരന്ത
ന ബാബ്ജപോയി തപസ്സിനുഅഗ്രഹവുമാമിഹോഹവും ഇല്ലാ
തെയായി അജ്ജകാണ്ടുവാല്യത്തിൽ ഏല്പാവക്കും സുരഭീകാരം ക
രത്തിരിക്കണം.

ശ്ലോകം.

ഇയംബലാസ്മാൻപ്രത്യനുവർത്തിനീവർജ്ജി
പ്രാദാലോജചക്ഷുഷിപതികിമഭിപ്രേതമനന്താ
ഗതോമോഹാസ്മാകംസുരശബ്ദബാണാഗ്നികര
ജഗജ്ജാലാശാന്താശച പിനവാക്വീവിരമതി. സ൧

കളവാതെ=മികള എന്നശബ്ദത്തെ. വൃഥാ=വ്രതമോതിട്ട. എ
ത്തിനാക്കയ്ക്കാണ്ടു ജൽപനംചെയ്യുന്നു=ചുരുക്കുന്നു. മുൻപേ=അല്ലാ
ത്ത. സ്ത്രീയ്ക്കുപിന്നെ=മുമ്പാകെയാണെന്നും, സ്ത്രീയ്ക്കുപിന്നെ=
സ്നേഹംനോട്ടമുള്ളവകളായും. വിദഗ്ദ്ധങ്ങളായും=സാക്ഷാത്തായും.
മുമ്പാകെയും=മുന്നോട്ടുവന്നതായും. മുമ്പാകെയും=പ്രത്യേ
കമായും, ചോദ്യങ്ങളായും=ചോദ്യങ്ങളായുംഉൾക്കൊള്ളുന്നു. കടകളായ
താണ്=നോക്കുകയാണ്. മതി, ചോദ്യം=മനസ്സു. ഇല്ലാത്ത ചന്ദ്ര
ധാരാണമെന്നുവരുന്നതെ, ചന്ദ്രധാരാണമെന്നുപ്രതിപാദനംനോക്കി.
ചോദ്യങ്ങളുടെ=ചോദ്യങ്ങളുടെ. മുമ്പാകെയും=സമീപമാകു
ന്ന. അതുകൊണ്ട്, ചുരുക്കിക്കൊണ്ടുപോകുന്നു.

താല്പര്യം.

മനസ്സു കേൾക്കുകയുണ്ടാകുമ്പോൾ മനോവിഷയവും തത്സംബന്ധിച്ചതും
തത്സംബന്ധവും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല.

ശ്ലോകം.

വിചാരാപി സഹജപര്യവസ്ഥാം സഹജം മനോജനം
ഈ യമപി വിവർത്തതസംശോഭിതം വിശേഷരതി. സര
ജം 1൭൭.

മേൽപ്രകാരം മനസ്സും സഹജം മനോജനം വിചാരം അപി
സഹജം മനസ്സും ഏതും ഏതും അപി വിവർത്തതസംശോഭിതം വി
ശേഷരതി.

അർത്ഥം.

താത്പര്യമുള്ളതും മനസ്സും ഏതും. മനസ്സും=തത്സംബന്ധിതം.
സഹജമായിരിക്കുന്നു=ചേർന്നിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് വിചാരവും=വേർ
പാടും. സഹജമെന്നും=ചേർന്നതെന്നും. അതുകൊണ്ടുള്ളതും
ഏതും=മനസ്സും. വിവർത്തമായിരിക്കുന്നു=വേർപെട്ടിരിക്കുന്നു.
തത്സംശോഭിതം=സംബന്ധം. വിശേഷരതി=വേർപെട്ടിരിക്കുന്നു.
വിശേഷരതിയിരിക്കുന്നു=അധികമായിട്ടുള്ളതും.

താല്പര്യം.

സഹജവിഷയത്തിനും മാനസം മനസ്സാകുന്നു. അതിനാൽ മ
നോനിമതം അത്യാവശ്യമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

കിംഗതം തദിസാ നജ്വലി പ്രതിവിമ്ബിതമുദാഹരണികം
മദ്യമേകൃതമഹാമാലികം നപ്രയാതിപഥിസ്സപരതിനം.
അനന്തരം.

സാ ന ജ്വലി തദി ഗതം കിം പ്രിയതമാ പ്രതിവിമ്ബി ത
ദാഹരണികം ഇതി പഥികം നവകോശാലികം മദ്യമേ സപ

ദിശം ന പ്രയാതി.

അർത്ഥം.

അവർ ജീവനോടു കൂടി ഇരിക്കുന്നില്ലെന്നു വരികിൽ, ഗമനം കൊണ്ടു പോയതു കൊണ്ടു. എന്തു ഹവം. പ്രിയതമയാകുന്നവർ = സ്ത്രീയാകുന്നവർ. പ്രാണനോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു = ജീവനോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ തന്നെ, എന്തു ഹവം. ഇപ്രകാരം പഥികൻ = വഴിപോക്കൻ. നവമേഘമാധികയേ ഊനമോഹപണ്ഡിതയേ = മോഹമുള്ളതിനെ. ഉദ്യമകുണ്ഡലയുക്ത = ഉണ്ടിട്ടു. സാമന്ദീരേണ = തന്റെ ഗൃഹത്തെക്കുറിച്ച് യാനം ചെയ്യുന്നില്ലാ = പോകുന്നില്ലാ.

താല്പര്യം.

വിരക്തമനസ്സായിരിക്കുന്ന ഒരു പാണ്ഡൻ വർഷത്തു വിരക്ത ഭാരം ഭരിക്കൽ മോഹമുള്ളതുള്ള നോക്കിക്കൊണ്ടു തന്റെ മന്ദിരത്തിങ്കൽ വിരഹിതായിരിക്കുന്ന ഭാര്യവിരഹാസരീഷ്ണുതയാൽ മരണം പ്രാപിച്ചുവോ അഥവാ ഏറ്റവും പ്രിയമുള്ള അവർ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നുവോ രണ്ടായാലും ബദ്ധപ്പെട്ടു പിന്തിരിഞ്ഞു ഗൃഹത്തിലേക്കു പോയിട്ടു സാല്യമില്ലെന്നു വിചാരിച്ചുറച്ചു ഗൃഹത്തിലേക്കു പോയില്ലാ.

ശ്ലോകം.

വിരക്തബുദ്ധയോഷിസംഗാൽ ക്ഷണഭംഗാൽ
കുതുകകുണ്ഡലാലൈശ്ചൈവ മഹാജനസംഗമം
നവദ്യനരകേരാരാശ്ചാത്മനസ്സനമസ്സഖം
രേണമമാശ്ശ്രോണിബിഞ്ചം സ്മദുരന്തിമേഖലാം, സത

അനന്തരം.

മോഹ്യമാശ്ശ്രോണിസംഗാൽ ക്ഷണഭംഗാൽ സുഖാൽ വിരക്ത കുണ്ഡലാലൈശ്ചൈവ മഹാജനസംഗമം കുതുക നവദ്യനരകേരാരാശ്ചാത്മനസ്സനമസ്സഖം അഥവാ സ്മദുരന്തിമേഖലാം ശ്ലോണിബിഞ്ചം രേണം ന ചെതി വച്ചു.

അർത്ഥം.

അല്ലയോ ബുദ്ധന്മാരെ = വിദ്വാന്മാരെ. നിങ്ങൾ യോഷിസംഗം മേന്മയായിട്ടു = സ്ത്രീസംഗം മേന്മയായിട്ടു ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു ക്ഷണഭംഗമായിരിക്കുന്നു = അല്പസമയം കൊണ്ടു നശിച്ചുപോയിരിക്കുന്നു. സുഖത്തിങ്കൽ നിന്നും = സുഖസ്ഥിതിയിൽ നിന്നും. വിരമിച്ചാലും = ഒഴിച്ചാലും. കുതുകയേയും = മനയേയും. മൈശ്വര്യയേയും = സ്നേഹത്തെയും. പ്രജ്ഞയേയും = നല്ല അറിവിനെയും. മഹാജനസംഗമത്തെയും, മഹാജനങ്ങളുടെ = സമൂഹങ്ങളുടെ, സംഗമത്തെയും = സഹചാര്യത്തെയും. ചെല്ലാലും നരകത്തിങ്കൽ = താമസംഗൃഹം

ത്തിങ്കൽ. ധാരാശ്രാമമായിരിക്കുന്ന, ധാരാശ്ശോൽ=മാലകളാൽ, അശ്രാമമായിരിക്കുന്ന=കയറപ്പെട്ടതായിരിക്കുന്ന. ധാരാശ്ശനമണ്ഡപവും, ധാരാശ്രാമത്തിൽ=അതിരായിരിക്കുന്ന, ശ്ശനമണ്ഡപവും, ശ്ശനമണ്ഡപം=കുളിരികൾ, മണ്ഡപവും=മുളകളും. അഥവാ=അല്ലെങ്കിലും കിത്. സ്ഫുടൻമണിമേഖലയായിരിക്കുന്ന, സ്ഫുടശ്ശകളായി=രോദിക്കുന്ന. മണികളോടു=മണങ്ങളോടു കൂടിയ. മേഖലയോടു=അങ്ങനത്തോടു കൂടിയതായിരിക്കുന്ന. ശ്രോണീബിംബവും=പാപ്പരേരവും. ശരണമായിട്ട്=അശ്രമമായിട്ട് ചെിക്കുന്നില്ലാ.

താല്പര്യം.

അല്ല സുഖപ്രമങ്ങളായിരിക്കുന്ന വിഷയാഭിരുഹം നരകപതനമേതുകൾകയാൽ അതിൽ നിന്നു ബുദ്ധിയെ നിവർത്തിച്ചിട്ടു ബുദ്ധിമാന്മാർ അതിനെ മതാനപിതയായും സ്നേഹാർഹ്യയായും അറിവോടു കൂടിയതായും സത്യാംവാസനിഷ്ഠയായും ചെത്തേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

യദായോഗാശ്രമസുശ്ശസനകുശയോരാത്മമനസോ
വേദിച്ഛിന്നാ മൈത്രീസ്ഫുടംകിതൃതിനസ്സസ്തകീമുദൈഃ
പ്രിയണമാധാഹൈപാധർമധുഭിന്ധാതിമധുദൈ
സ്സനിശാസാമോദൈസ്സകുലകരോശ്ശേഷസുദൈഃ നര
അനപയം.

യദാ കൃതിന് യോഗാശ്രമസുശ്ശസനകുശായാഃ അത്മമനസോഃ അവിച്ഛിന്നാ മൈത്രീ സ്ഫുടന്തി (തദാ) തസ്തപ്രിയണാം അഥാപൈഃ അതിമധുദൈഃ സനിശാസാമോദൈഃ അധർമധുഭിഃ സകുലകരോശ്ശേഷസുദൈഃ മൈത്രി മിമു.

അർത്ഥം.

യദതാത്സമയത്തു, കൃതികൾ=സമാർത്ഥം. യോഗാശ്രമസുശ്ശസനകുശങ്ങളായിരിക്കുന്ന, യോഗാശ്രമത്തിനാൽ=യമനിയമപ്രാണായാമാദികളാൽ ഉണ്ടായിരിക്കുന്ന, ശ്ശസനത്താൽ=അതിശ്രദ്ധയാൽ. കുശങ്ങളായിരിക്കുന്ന=ശോഷിച്ചിരിക്കുന്ന. അത്മമനസ്സകൾക്കു=പരമാത്മാവിന്നും ബുദ്ധിക്കും. അവിച്ഛിന്നയായിരിക്കുന്ന=ഇടവിടാതെയായിരിക്കുന്ന. മൈത്രീ=സ്നേഹം. സ്ഫുടിക്കുന്നവോ=രോദിക്കുന്നവേ. (അല്ലെങ്കിൽ) അറന്നും=അ പൂതയന്നും. പ്രിയകളുടെ=സ്നേഹകളുടെ. അഥാപങ്ങളാലും=സംഭാഷണങ്ങളാലും. അതിമധുരങ്ങളായും=അത്യന്തം സുഗന്ധമായും. സനിശാസാമോദങ്ങളായും. നിശാസത്തോടും=ശാസത്തോടും. അമോദത്തോടും=വാസനയോടും, കൂടിയവകളായും ഇരിക്കുന്ന, അധർമകളാ

മു. അധാരത്തിൽ ഉള്ള കാഴ്ചക്കളിൽ ഉള്ള. മധുരമോലും സഞ്ചാരവും. സകലകാരാഗ്രോഹസുരതങ്ങളാലും-ക.മാകാരങ്ങളോടുകൂടിയ-ക.വകംഭരങ്ങളോടുകൂടിയ. അഗ്രോഹസുരതങ്ങളാലും-അധിപനപ്രീഡകളാലും ഉൾക്കൊള്ളിക്കുന്ന ഉള്ളവകളാൽ, ഏതെങ്കിലും.

താല്പര്യം.

അഗ്രോഹസ്ഥാനനിഷ്ഠയോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന പുരുഷൻ സ്ത്രീയുടെ സകല വിഭവവും നിഷ്ഠാപമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

യദാസ്മിദത്താനംസ്മതിമിദസഞ്ചാരജനിതം
തദാഗ്രോഹനാമീദയമിദമഗ്രോഹംജഗദപി
ഇദാനീമസ്മാകംപടുതരവിവേകാജ്ഞനദ്രോ
സമീഭൂതാശ്ചിസ്മിദപനമപിബ്രഹ്മമനുതേ.

അപു

അനന്തരം.

യദാ സ്മതിമിദസഞ്ചാരജനിതം അത്താനം അസ്മിൽ തദാഗ്രോഹം അഗ്രോഹം ജഗൽ അപി നാമീദയം ശ്ലോ. ഇദാനീം പടുതരവിവേകാജ്ഞനദ്രോഹം അസ്മാകം ശ്ലോ. സമീഭൂതാ ബ്രഹ്മപനം അപി ബ്രഹ്മ മനുതേ.

അർത്ഥം.

യാതൊരുസമയത്തും സ്മതിമിദസഞ്ചാരജനിതമായിരിക്കുന്ന, സ്മനാകുന്ന-കലഹനാകുന്ന. തിമിരത്തിന്റെ-അന്ധ കാലത്തിന്റെ. സഞ്ചാരത്തിനാൽ-നടപ്പിനാൽ. ജനിതമായിരിക്കുന്ന-ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന. അത്താനം-മുഖത്വം. മവിച്ഛവോ അപ്പോൾ, ഈ അഗ്രോഹമായിരിക്കുന്ന-സമസ്തമായിരിക്കുന്ന. ജഗത്തും-പ്രപഞ്ചവും. നാമീദയമായി-സ്മിതപമായി. ശ്ലോ. മായി-കാണപ്പെട്ടു. ഇപ്പോൾ, പടുതരവിവേകാജ്ഞനദ്രോഹമായിരിക്കുന്ന, പടുതരമായി-അത്യന്തം മനോജ്ഞമായിരിക്കുന്നു. വിവേകമാകുന്ന-അറിയാകുന്ന. അജ്ഞ അജ്ഞമായിരിക്കുന്നു. ദ്രോഹമോടുകൂടിയ-കണ്ണുകൾമോടുകൂടിയ. നമുക്കുശ്ലോ. നോക്കൂ. സമീഭൂതയായിട്ടു-സമമായിത്തന്നെയായിട്ടു. ബ്രഹ്മപനത്തെക്കുറിച്ചും-മുനാലോകത്തെയും. ബ്രഹ്മമായിട്ടു-ബ്രഹ്മാകാരമായിട്ടു. മനനം ചെയ്യുന്നു-വിചാരിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

മനസ്സു അത്താനാഗ്രതമായിരിക്കുമ്പോൾ സകല വികാരങ്ങളാലും ധ്യാപമാകുന്നു. അപ്പോൾ വിഷയാനുഭവങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നു. തെവിധേന അത്താനത്തെ മാറ്റിയാൽ ബ്രഹ്മാകാരത്തെ അറിയാവുന്നതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

താപദേവമഹതാം ഏദിസ്മദ്വാ
ബ്രഹ്മണിർബ്രഹ്മവേദകീപകഃ
താപദേവനകരംഗേ ചക്ഷുഃ
താപ്യതേ ചതുർവയോചനാഞ്ചൈവഃ

സൻ

അനന്തം.

യാവൽ ഏവ മഹതാം ഏദി ഏഷഃ വിവേക കീപകഃ സ്മദ്വാ
ബ്രഹ്മണി താപൽ ഏവ ചതുർവയോചനാഞ്ചൈവഃ കരംഗേ ചക്ഷുഃ
ഛാ ന താപ്യതേ

അർത്ഥം.

ഏഷ്വാർത്തേന; മഹത്തുഷ്ടഭേദം വിശിഷ്ടന്മാരുടെ. ഏദ
യത്തിഷ്ടൽ=മനസ്സിൽ. ബ്രഹ്മണിർബ്രഹ്മവേദകീപകം നിർബ്രഹ്മ
യിരിക്കുന്ന; വിവേകമാകുന്ന=തിരിച്ചറിയാകുന്നവർ. സ്മദ്വാദി
ന്നുവോ=ശോഭിക്കുന്നുവോ. അഷ്വാർത്തേന ചതുർവയോചനാഞ്ചൈ
വയാൽ; ചതുർവയോചനായിരിക്കുന്ന=ചഞ്ചലങ്ങളായിരിക്കുന്ന. യോച
നാഞ്ചൈവങ്ങളെക്കൊണ്ടു=നഗ്നങ്ങളെക്കൊണ്ടു. കരംഗേ ചക്ഷു
സ്സീനാൽ. ഏതെന്നത്രയാൽ=സ്പീനാൽ. താപിപ്പിച്ചെടുത്തില്ലാ
ക്കുകയല്ലെടുത്തില്ലാ.

താല്പര്യം.

ഏദമതികൽ പരമാർത്ഥജ്ഞാനമുണ്ടായാൽ പിന്നെ അ
പുരുഷൻ സ്പീകളുടെ വിഭവങ്ങൾ ഒന്നും ഹാസിക്കയില്ലാ.

ശ്ലോകം.

വചസിഭവതിസംഗത്യാഗമുദ്രാപാത്താ
ശ്രുതിമുഖമുപാനാം കേവലം പണ്ഡിതാനാം
ജ്ഞാനമജ്ഞാനഗ്രന്ഥികാഞ്ചീകവാപം
കവലയനയനാനാം കോവിദാതും സമർത്ഥഃ

ഒ

അനന്തം.

ശ്രുതിമുഖമുപാനാം പണ്ഡിതാനാം വചസി കേവലം സം
ഗത്യാഗം ഉദ്രിശ്യ വാത്താ വേതികവലയനയനാനാം അജ്ഞാത
ഗ്രന്ഥികാഞ്ചീകവാപം ജ്ഞാനം വിഹാതും സമർത്ഥഃ കഃ

അർത്ഥം.

ശ്രുതിമുഖമുപാന്മാരായിരിക്കുന്ന; ശ്രുതികളാൽ=വേദശാസ്ത്രാദി
കളാൽ. മുഖങ്ങളായി=നിറഞ്ഞതായിരിക്കുന്ന. മുഖങ്ങളോടു=വേ
ദങ്ങളോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന. പണ്ഡിതന്മാരുടെ; വചസ്സുകൾകാതും=
വാക്കുകളിൽകാതും. സംഗത്യാഗത്തെ; സംഗത്തിന്റെ=വിഷയമാ
വാഗ്മാർത്ഥം. ത്യാഗത്തെ=ഉപേക്ഷയെ. ഉദ്രിശിച്ച വാത്തയാക

ന്നതു പ്രവരമാകുന്നു. മറ്റിങ്ങും ഉണ്ടാകുന്നു. കലയായ നർമ്മഭാവം=സ്മിതഭാവം. അതന്നുഗ്രന്ഥികാഞ്ചീകവാചമായിരിക്കുന്നു. അതന്നുതന്നെ=പരമമാന്ദി ചുവപ്പു മുതലായ അനേക ഭാവം ഗ്രന്ഥികളോടു അനുഭവമാന്ദി പതിച്ചതോടുകൂടി. കാഞ്ചീവാചനം അനുഭവമാകുന്നു. കലാപത്തോടു അവകാശത്തോടു കൂടിയതായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ=പ്രവരണം. കൃഷ്ണാനന്ദി കൈരളം ഉപകരിപ്പാനായിരിക്കാമു. സമർത്ഥനായുള്ളവൻ സാമർത്ഥ്യമുള്ളവൻ അർത്ഥം?

അല്ലയോ.

ഏതുവിധവാക്കും വിവേകം ഇല്ലാത്തതാൽ വിഷയനിവൃത്തി വരുത്തുവാൻ പ്രയാസമാകുന്നു.

പ്രശ്നം.

സ്വപ്രകാരപ്രകാരം നിന്ദിതരോളികപണ്ഡിതോരുവർണ്ണനയ്ക്കു അനുപ്രസംഗം സ്വർഗ്ഗം സ്വർഗ്ഗാധിപത്യം സംഭവം.

അതോളികപണ്ഡിതരുവർണ്ണന നിന്ദിതരായ സ്വപ്രകാരപ്രകാരം അനുപ്രസംഗം സംഭവം സംഭവം സ്വർഗ്ഗം സ്വർഗ്ഗം അധിപത്യം സംഭവം.

അർത്ഥം.

അതോളികപണ്ഡിതൻ=കളുപയോഗം വിവേകം. യുക്തികളെ=സ്മിതകളെ. നിന്ദിതരോളികപണ്ഡിതനോ, ഇവൻ സ്വപ്രകാരപ്രകാരം=അതും മറ്റുള്ളവയെയും വഞ്ചിക്കുന്നവനാകുന്നു. അതോളികപണ്ഡിതൻ, ഏതുവേലത്തോൾ, അപണ്ഡിതൻ=അവഗണിക്കപ്പെടും. മറ്റും=പ്രയോജനം. സ്വർഗ്ഗമാകുന്നു=ഭവഭാവമാകുന്നു.

അല്ലയോ.

അപണ്ഡിതൻ പ്രയോജനം ഭവഭാവമാകുന്നു. അതോളികപണ്ഡിതൻ=കളുപയോഗം. അതിനാൽ സ്മിതകളെ നിന്ദിക്കുന്നവനായ കളുപയോഗം വിവേകം അതോളികപണ്ഡിതൻ മറ്റും വഞ്ചിക്കുന്നവനാകുന്നു.

പ്രശ്നം.

മനോരമം=മനോരമം=മനോരമം
കേമിപ്രകാരം=മനോരമം
കിരണിപ്രകാരം=മനോരമം
കന്യകാപ്രകാരം=മനോരമം

അതുകൊണ്ടുതന്നെ, മീനാപതികളുടെ പീഡനോദ്യമം സ്പീകളുടെ, ദ്രവാപാത്രങ്ങളുടെയും, ശ്ലോകം ചാലത്തിൽ

നിന്നും=വില്ലുകളിൽനിന്നും. അത്രയുംകുറഞ്ഞതായും=വലിച്ചുവിട
 പെട്ടവകളായും. ശ്രവണപഥത്തിങ്കൽ=ശ്രോത്രമാർഗ്ഗത്തിങ്കൽ. ഗ
 തങ്ങളായും=ഗമിക്കപ്പെട്ടവകളായും. നീലപക്ഷം=നീല
 രോമങ്ങളോടുകൂടിയവകളായും. നീലച്ചിറകുകൾ=മുട്ടിച്ചിറകുകളായും.
 ഏതെങ്കിലുംകളായും, ഏതെങ്കിലും=മനസ്സിൽ ഉള്ള.
 ഗുണിയം=വൈദ്യനായ. മുട്ടുകളായും=മോഷ്ടിക്കുന്നവകളായും. ഇ
 പ്രമാണമായിരിക്കുന്നു. ദൃഷ്ടിയാണങ്ങൾ. ദൃഷ്ടികളാകുന്ന=നേത്രങ്ങ
 ളാകുന്നു. ധ്യാനങ്ങൾ=മനസ്സുകൾ. പതിക്കുന്നു=പിഴന്നുപോ. അ
 തുവരെയും, സന്മാർഗ്ഗം=നല്ലവഴി. ഇരിക്കുന്നു, അതുവരെയുംതന്നെ,
 നമൽ=മനുഷ്യൻ. ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ=മനസ്സു. തിയ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ
 ക്കു. പ്രകാശമായിരിക്കുന്നു=മനോനാനായിരിക്കുന്നു. അതുവരെയും, വ
 ജ്ജയെയ=വ്രീളയെ, ധരിക്കുന്നു. വിനയത്തെ=വണക്കത്തെ. അവം
 വരിക്കുന്നു=അശ്രുവിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

സ്രീകളിൽ അനന്തഗോപവത്സൽ നല്ലവ്യധിയും നേത്രാഭിജ്ഞ
 ത്രിയശക്തിയും വജ്രജയും വിനയപ്രകാരത്തോടുകൂടുന്നതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഉന്മീലിതവീരകംഗനിവയാപ്രോത്തംഗപീനസ്തന
 ദാമ്പ്യം നാമഗതചക്രവാകയുഗ്മയംബുജാഞ്ജലാസിനീ
 കാന്താകാശധനാദീയമഭിതാപ്രാപ്തനാപേക്ഷതേ
 സംസാരാസ്തവമജ്ജനം യദിതദാഭിരണസംശൃത്യതാം. രച

അനപയം.

ഉന്മീലിതവീരകംഗനിവയാപ്രോത്തംഗപീനസ്തനദാമ്പ്യ
 ന ഉൽഗതചക്രവാകയുഗ്മയംബുജാഞ്ജലാസിനീ അഭിതാപ്രാ
 പ്തനാ കാന്താകാശധനാദീ അത്ര അസ്തി സംസാരാസ്തവമജ്ജനം ന അ
 പേക്ഷതേ യദി തദാ ജയം ദുരണ സംശൃത്യതാം.

അർത്ഥം.

ഉന്മീലിതവീരകംഗനിവയാപ്രി, ഉന്മീലനായിരിക്കുന്നു=
 ശോഭിച്ചിരിക്കുന്നു. ത്രിവീരകംഗത്തിങ്കൽ. ത്രിവീരകളാകുന്ന=മ
 ില്ലുകളാകുന്നു. രംഗത്തിങ്കൽ=വിമാലയുടെ. നിവരമായും=
 സ്ഥാനമായും. പ്രോത്തംഗപീനസ്തനദാമ്പ്യംകൊണ്ടു=ഏറ്റവും ഉ
 ത്തംഗമായുംതന്നെ ഉയർന്നവകളായും. പീനങ്ങളായും=തടിച്ചവക
 ളായും ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. സ്തനദാമ്പ്യംകൊണ്ടു=ചക്രവാകയുടെകൊണ്ടു. ഉൽ
 ഗതചക്രവാകയുഗ്മയംബുജാഞ്ജലാസിനീ എന്ന ചക്രവാക
 പക്ഷികളോടു കൂടിയിരിക്കുന്നതായും. വൽഗാഞ്ജലാഞ്ജലാസിനീയാ
 യും=അഞ്ചുതോലയായിരിക്കുന്ന വൽഗാഞ്ജലാ. താമരപോലെ

ഇതുപഠിക്കാണ്ടു. ഉത്താസിനിനായും=ശോഭിച്ചതായും. ആദയാദം=
 യൗവനായും ഇരിക്കുന്നു. കാന്താകാന്താദീ, കാന്താകാന്താചിരിക്കുന്നു=
 സ്രീസ്വരൂപമായിരിക്കുന്നതി. ഇവിടെ രം ലോകത്തിങ്കൽ. വേറി
 ക്കുന്നു=ഇരിക്കുന്നു. സംസാരാസ്തംഭമജ്ജനത്തെ, സംസാരാസ്തംഭത്തി
 ക്കൾ=സംസാരസ്തംഭത്തിങ്കല. മജ്ജനത്തെ=സ്തംഭത്തെ. അ
 പേക്ഷിക്കുന്നില്ലാഎങ്കിൽ=ഇരിക്കുന്നില്ലാ എങ്കിൽ. അംഗ്യം=
 പേരത്തിങ്കൽ. ഇതിനെ=രം സ്രീനദിയെ. ദുഃഖം, തൃപ്തിയാലും=
 ഉപേക്ഷിച്ചാലും.

താല്പര്യം.

വിഷയനിവൃത്തി വേണമെന്ന ആഗ്രഹിക്കുന്നു എങ്കിൽ അ
 തൃപ്തനെ സ്രീവിഷയത്തെ തൃപ്തിക്കണം. മറ്റുള്ള വിഷയങ്ങൾ ഇ
 തിൽ ഉപരിയായി ഒന്നും ഇല്ലാ.

ശ്ലോകം.

ഉത്തപ്രിയസരംഭം ഭാരമേന്തയദഗേനാഃ
 തത്രപ്രശ്നമൊധാതും ബ്രഹ്മാപിച്ഛവുകാരഃ ൭൫
 അനന്തരം.

അഗേനാഃ ഉത്തപ്രിയസരംഭം യൽ ആരംഭം തത്ര പ്ര
 ശ്നം അധാതും ബ്രഹ്മാ അപി കാരഃ ചതുഃ
 അർത്ഥം.

അഗേനകൾ=സ്രീകൾ. ഉത്തപ്രിയസരംഭം മേന്തയായി
 ദുഃഖമുത്തനായി=മതിച്ചിരിക്കുന്നു. പ്രിയങ്കൽ=മേന്താവികൽമജ്ജ.
 സരംഭം മേന്തയായിട്ടു=വികാരംമേന്തയായിട്ടു. യാതൊ
 ന്നിനെ=യാതൊരു കർമ്മത്തെ. ആരംഭിക്കുന്നുവോ=തുടങ്ങുന്നുവോ.
 അവിടെ=അ കർമ്മത്തിൽ. പ്രശ്നമെന്തെ=വിഷയത്തെ ചെല്ലുന്നാ
 യിക്കൊണ്ടു. ബ്രഹ്മാവുപോലും, കാരണകൾ=ജനനവനാക
 ന്ന.

താല്പര്യം.

മത്യാദാനകളായിരിക്കുന്ന സ്രീകളുടെ ഇച്ഛാവിരോധം കെ
 ള്വാൽ ബ്രഹ്മാപിച്ഛ അസമർത്ഥൻ എന്നു താല്പര്യം.

ശ്ലോകം.

താപന്തപംപാണിത്യം കലീനതപംവിവേചിതം
 യാവജ്ജപതിനാംഗേഷ്വരൈപഞ്ചഷ്ടപാവകഃ ൭൬
 അനന്തരം.

രൈഃ പഞ്ചഷ്ടപാവകഃ യാവൽ അംഗേഷ്വരൈപഞ്ചതി മ
 രൈപം പാണിത്യം കലീനതപം വിവേചിതം യാവൽ ഏവ.

അർത്ഥം.

രക്തനാതിരിക്കുന്ന=കെട്ടുവനായിരിക്കുന്ന, പഞ്ചബുദ്ധവകൽ, പഞ്ചബുദ്ധകണ്ഠകന്ധമാനകണ്ഠം പാപകണ്ഠം=അഗ്നി. ഐശ്വര്യം, അംഗങ്ങളിൽ=അംഗങ്ങളിൽ. ജ്വലിക്കുന്നില്ലയോ? പ്രകാശിക്കുന്നില്ലയോ. മരകപവും=മാറാത്തുവും. പാണിത്യവും=യോഗ്യതയും. കർമ്മപഥവും=കർമ്മശൃംഖലയും. വിവേകിയും=തിരിച്ചറിവും. അതുവരെ മരണം.

താല്പര്യം.

മെട്ടാനായിരിക്കുന്ന പഞ്ചബുദ്ധനാകുന്ന അഗ്നി ജ്വലിക്കാതിരിക്കുന്നതുവരെയും മാറാത്തുവും യോഗ്യതയും കർമ്മശൃംഖലയും തിരിച്ചറിവും ഇരിക്കും. ജ്വലിച്ചാൽ പിന്നെ ഇതുകൾ പോകുന്നതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ശാസ്ത്രജ്ഞാപിപുണ്ണിതഗുണാപുണ്ണഞ്ചോധോപിരാധം
സംസാരേന്ദ്രിയേതിവിരോധഭൂതനംസർഗ്ഗതീനാം
യാതേതസ്സിൽനിത്യനാശമഭയാമുപാധായതീ
വാമാക്ഷീണാംവേതികടിവാളുവതാകഞ്ചികേവ. ൧൧

അർത്ഥം.

ശാസ്ത്രജ്ഞഃ അപി പുണ്ണിതഗുണാപുണ്ണഞ്ചോധഃ അപി അസ്സിൽ സംസാരം യഃ വിരോധഭൂതഃ വേതി സഃ സർഗ്ഗതീനാം ഭാജനം രാധം തസ്സിൽ യാതേ സതി വാമാക്ഷീണാം കടിവാളുവതാ നിത്യനാശമാഭയാമുപാധായതീ കഞ്ചികാ ഇവ വേതി.

അർത്ഥം.

ശാസ്ത്രജ്ഞനായിത്തന്നാലും=ശാസ്ത്രജ്ഞരിൽ അറിഞ്ഞവനായിത്തന്നാലും. പുണ്ണിതഗുണാപുണ്ണഞ്ചോധനായിത്തന്നാലും, പുണ്ണിതങ്ങളായി=അധികങ്ങളായിരിക്കുന്ന. ഗുണങ്ങളാൽ=സൗശീലാദി ഗുണങ്ങളാൽ. അപുണ്ണമായിരിക്കുന്ന=നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന. യോധനോപക്രമം=അറിയാത്തതായിത്തന്നാലും. ഈ സംസാരത്തിങ്കൽ=ഈ പ്രപഞ്ചത്തിങ്കൽ. യാതൊരുത്തൻ=യാതൊരുപുരുഷൻ. വിരോധനായി=പഞ്ചബുദ്ധനായി. വേിക്കുന്നുവോ; അവൻ=അ പുരുഷൻ. സർഗ്ഗതീകൾ=തല്പ്രവൃത്തികൾ. ഭാജനമാകുന്നു=ചാതുരമാകുന്നു. നിഷ്പന്നം. അധികർ=ആ സംസാരത്തിങ്കൽ. യാതൊരുവൻ=പ്രാപിച്ചവനാവാൻ. വാമാക്ഷികളുടെ=സ്പ്രീകളുടെ. കടിവതായിരിക്കുന്ന=വളഞ്ഞിരിക്കുന്ന. ഭൂതം=പുരികൾക്കായി. നിത്യനാശമാഭയാമുപാധായതീ=നിത്യനാശമാകുന്നു. നാശത്തിന്റെ=പുരുഷന്റെ. യാതൊരുവൻ=യാതൊരുവനായിരിക്കുന്ന.

ന്ന=തുറക്കുന്നതായിരിക്കുന്നു. കുമ്പിമാച്ചുന്നപോലെ=താക്കോൽ എ
ന്നപോലെ. മയിക്കുന്നു=ഇരിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

പ്രപഞ്ചത്തിങ്കൽ ചലനം ഉള്ളവൻ ശാസ്ത്രജ്ഞനായും ഗുണ
വാനായും ഇരിക്കട്ടെ. അവൻ സർഗത്തിങ്ക പാത്രമാകുന്നു. അവൻ
സംസാരത്തിങ്കൽ പ്രവേശിക്കട്ടെ. അപ്പോൾ നാകനഗരത്തിന്റെ
കക്കകിടന തുറക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു താക്കോൽപോലെ സ്ത്രീകളുടെ
പുറകുകൊടി പ്രപഞ്ചപാതയ്ക്കു് ഒരു താക്കോലായി വീശുന്നു.

ശ്ലോകം.

കൃശഃ കാഞ്ചഃ പഞ്ചരശീശ്രവണരഹിതഃ പുച്ഛവികലോ ബ്രഹ്മീ

പുതശ്ചിന്നഃ കൃമികലശൈതരാവൃതതന്വഃ

ക്ഷുധാക്ഷാമോ ജീർണ്ണഃ പിറശിതകപാലാസ്തിതഗളഃ

ശൂനീമനോപരിശോധതമപി ച ഹന്യേവമദനഃ

൭൭

അനപതഃ

കൃശഃ കാഞ്ചഃ പഞ്ചരശീശ്രവണരഹിതഃ പുച്ഛവികലഃ ബ്രഹ്മീ
പുതശ്ചിന്നഃ കൃമികലശൈതരാവൃതതന്വഃ ക്ഷുധാക്ഷാമഃ ജീർണ്ണഃ
പിറശിതകപാലാസ്തിതഗളഃ അപി ശാപശൂനീഃ അനോപരി മദനഃ
ഹതം അപി ഹന്തി ഏവ.

അർത്ഥം.

കൃശനായും=വണ്ണം കുറഞ്ഞവനായും, കാഞ്ചനായും=കററക്ക
ണ്ണനായും, പഞ്ചനായും=കററക്കാരനായും, ശ്രവണരഹിതനായും=
ചെവി ഇല്ലാത്തവനായും, പുച്ഛവികലനായും=വാമില്ലാത്തവനാ
യും, പുതശ്ചിന്നനായും=ചലിക്കാണ്ടു നാനത്തവനായും, കൃമികല
ശൈതരാവൃതഃ=പുഴു ചൂട്ടത്താൽ. അ വൃതനവായും=നിറയപ്പെട്ടിരി
ക്കുന്ന ശരീരത്തോടു കൂടിയവനായും, ക്ഷുത്തിനാൽ=വിശപ്പിനാൽ.
ക്ഷാമനായും=ക്ഷയിച്ചവനായും, ജീർണ്ണനായും=അശൈശ്വര്യം
വന്നവനായും, പിറശിതകപാലാസ്തിതഗളനായും, പിറശിതകായിരി
ക്കുന്നു=കലംപോലെ തീർന്നിരിക്കുന്നു, കപാലത്തിങ്കൽ=തലയോട്ടിയി
ങ്കൽ. അസ്തിതമായി=ഭവിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന കഴുത്തോടു കൂടിയവനാ
യും, ഇതന്നാലും, ശാപ=നായ്, ശൂനീതവ=ചെൺപട്ടിയെ, അ
നന്യനാംചെയ്യുന്നു=അനോപിച്ചു നടക്കുന്നു. മദനൽ=മരുമൻ.
ഹതനായും=ചത്തവനെപ്പോലെ തീർന്നിരിക്കുന്നവനായും, ഹന്ത
നംചെയ്യുന്നു=ഹിംസിക്കുന്നുതന്നെ.

താല്പര്യം.

മദനവ്യാപാരത്തിന്നു വൃത്തിഭേദമില്ല.

ശ്ലോകം.

സ്രീമദ്ഭാഷ്യഃകതനസ്ത്രജനസംസർഗ്ഗസമ്പൽക്കരീം
യേമൃഗഃ പ്രാപിതായ യാനികധിയാമിഗ്രാഹാപനോപധിനഃ
തേതേനൈവനിരസ്തനിർദ്വയതരംനഗ്നീകൃതാമുണ്ഡിതഃ
കേചിത്പഞ്ചശിരീകൃതാഞ്ചജടിവാഃകാപാലികാഞ്ചാപരഃ.

അനപരം.

കധിതഃ യേ മൃഗഃ സംസർഗ്ഗസമ്പൽക്കരീം യേചകേതനസ്ത്ര
ജനീനീം സ്രീമദ്ഭാഃ പ്രാപിതായ മിഗ്രാഹാപനോപധിനഃ യാനി
തേ തേന ഏവ നിർദ്വയതരം നിരസ്ത നഗ്നീകൃതഃ കേചിത് മൃ
ണ്ഡിതഃ പഞ്ചശിരീകൃതഃ ച അപരേ ജടിവാഃ കാപാലികാഃ ച
വേന്തി.

അർത്ഥം.

മുർഖശിക്ഷായിരിക്കുന്ന യാതൊരുമൃഗത്താൽ, സംസർഗ്ഗസ
മ്പൽക്കരിയായും=സംസർഗ്ഗസമ്പത്തുകളേയും സമസ്തപ്രയോജനസ
മ്പത്തുകളേയും ഉണ്ടാക്കുന്നതായും, യേചകേതനസ്ത്ര=മത്സ്യകേത
നനാകുന്ന മന്ദമന്ദം ജന്മിനിധിയായും=ജന്മപ്രദമായും, പ്രാപിക്കുന്ന
സ്രീമദ്ഭാഃ=സ്രീമദ്യജ്ഞാന്റെയും മുദ്രയെ, ഖഡ്വനത്തെ, തൃജിച്ഛി
ട്ടു, മിഗ്രാഹാപനോപധികളായിട്ടു, മിത്സ്യകളായിരിക്കുന്നു=പ്രയാ
ജനം ഇല്ലാത്തതായിരിക്കുന്നു. മേഖിങ്ങളെ=സാമൂഹ്യങ്ങളെ. അനോപ
ധികളായിട്ടു=നിവീക്കുന്നവരായിട്ടു. യാനം=മയ്യനം=നക്ഷ
ത്രം, അപരം=അ പുരുഷന്മാർ. അവനാൽതന്നെ=മന്ദമന്ദാൽത
ന്നെ. നിർദ്വയതരം=അല്ലവും കൃപകൾക്കെ. ധനനം=മെല്ലിട്ടു=
മെടുത്തിട്ടു. നഗ്നീകൃതന്മാരായും=വസ്ത്രമില്ലാത്തവരാക്കി ചെന്തെല്ല
ട്ടവരായും, ചിരൽ മുണ്ഡിതന്മാരായും=കൊട്ടയാക്കപ്പെട്ടവരായും, പ
ഞ്ചശിരീകൃതന്മാരായും=ഐംകൂട്ടമി വൈക്കപ്പെട്ടവരായും, അപ
രന്മാർ=മറ്റു ചിലർ. ജടിവന്മാരായും=ജടയോടു കൂടിയവരായും. കാ
പാലികന്മാരായും=വെമ്പോട്ടിയിട്ടുള്ള ഭീകരജന്തുനടക്കുന്നവരായും ഭ
വിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

വിഷയനിഗ്രത്തി വരുത്തിയല്ലാതെ തപോമാർഗ്ഗപ്രദേശം ഉ
ണ്ടാക്കുന്നതല്ലാ.

ശ്ലോകം.

വിശദമിത പരാശരപ്രഭ തയോവാതാഞ്ച പണ്ഡിതാ
സ്തേപിസ്രീമദ്ഭാഷ്യംസുഖമിതദ്വേഴുപാദിഭാഗംഗതഃ
ശാസ്ത്രസംസ്ഥാപനോപധിതരംജ്ഞാതിതമ.നവാ
സ്തേഷാമിത്രിയനിഗ്രഹോപദിഭവേദിസ്യുദ്യോചസാഗരഃ.

കുറുപ്പ്

അനവധി.

വിശ്വാമിത്രപരാശരപ്രഭൃതരഃ പാരാശരപണ്ണാശനാഃ തേ അ
പി സുഖമിതി സ്മൃതപക്ഷജാ ദൃഷ്ട്വാ വിമോഹനം ഗതാഃ സംഗ്രതം
പത്യാധിത്യം ശാസ്ത്രണം യേ മാനവാഃ ഭുജന്തി തേഷാം ഇന്ദ്രി
യനിഗ്രഹഃ ദേവൽ യദിവിസൃജ്യാ സാഗരേ പൃഥ്വേൽ.

അർത്ഥം.

വിശ്വാമിത്രപരാശരപ്രഭൃതികൾ=വിശ്വാമിത്രൻ, പരാശരൻ
തുടങ്ങിയുള്ള മഹർഷിമാർ. പാരാശരപണ്ണാശനന്മാരായവർ=വാ
തപുരം=കാറ്റും അംബുവും=ജലവും, പണ്ണാശനം=ഇരുകുളം. അശ
നം ചെയ്യുന്നവരായവർ=കേന്ദ്രിക്കുന്നവരായവർ. അവർപോലും സു
ഖമിതിയായിരിക്കുന്നു=മനോജ്ഞമായിരിക്കുന്നു. സ്മൃതപക്ഷജാതം=
സ്മൃതകുളം മുഖപക്ഷജാതം=മുഖപക്ഷജാതം. ദർശിച്ചിട്ടു=കണ്ടിട്ടു.
വിനോദനം=അഗ്രഹാധിപ്രഭൃത. ഗതന്മാരായി=പ്രാപ്തന്മാരായി.
സംഗ്രതമായും=നെന്തൊടു കൂടിയതായും. പത്യാധിധിഗതമായും, ച
യസ്സോടു=പാശോടു, ദധിമോടു=നെതരോടു, യുഗ്മായും=ചേ
ർന്നതായും ഇരിക്കുന്നു. ശാസ്ത്രണത്തെ=നെല്ലിടച്ചോടിക്കു. യാതൊ
രു മാനവന്മാർ=യാതൊരു മനുഷ്യർ, ഭോജനം ചെയ്യുന്നവോ=ഭക്ഷി
ക്കുന്നവോ. അവർക്ക്=അ മനുഷ്യർ. ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹം=ഇന്ദ്രിയ
ശാന്തി. വേദിഷഃപ്രകീർത്=ഉണ്ടാകും എന്നിൽ. രാവിസൃജ്യാ=വി
സൃജ്യാപവനം. സാഗരത്തിൽ=സമുദ്രത്തിൽ. പൃഥ്വനം ചെയ്യും=
മഴയും.

താല്പര്യം.

അതിമഹത്തുകളായിരിക്കുന്ന മഹർഷികൾക്കും ഇന്ദ്രിയശാ
ന്തി വരുത്തുന്നതു വളരെ പ്രയാസം ആകുന്നു.

അഥ ശ്രോതാക്കൾക്കു കേളവർണ്ണനം.

ശ്ലോകം.

പരിമളശോഭാശാലാപാനവാഃ കരകോടയോ
മധുവിതശോലൂണ്ണാഭാജാഃ പിയാഃ പിക്ഷപക്ഷിണാം
വിമളവിമളസോഭാഭാഗ്ഗാഭാവാപ്തവദനേന്ദവഃ
പ്രസരതിമധധാത്വാനുജാനകസ്മൃഗ്ഗണോദയഃ

അനവധി.

വാതാഃ പരിമളശോഭാശാലാപാനവാഃ കരകോടയ പിക്ഷപക്ഷി
ണാംപിയാഃ മധുവിതശോഭാശാലാഭാജാഃ പിക്ഷപക്ഷിണാം വി
മളവിമളസോഭാഭാഗ്ഗാഭാവാപ്തവദനേന്ദവഃ വി
സ്മൃഗ്ഗണോദയഃ

അർത്ഥം

വാതങ്ങൾ = കാറ്റുകൾ. പരിമളമുള്ളതുകൂടായും, പരിമളത്തെ = വാസനയെ. ഉത്തമകളായും = വാമിടുന്നവരായും. ശാഖകൾ = കൊമ്പുകൾ. നവാംകരകോടികളായും, നവാംകരങ്ങളോടുകൂടിയ = നൂതന തളികകളോടുകൂടിയ. കോടികളോടും = അഗ്രങ്ങളോടുകൂടിയ വകളായും, വികപാക്ഷികളുടെ പ്രിയകൾ = കയ്യിൽപോടുകൾ. മധുരചിതങ്ങൾക്കുണ്ണാഭാഷകളായും, മധുരമായിരിക്കുന്ന = മനോജ്ഞമായിരിക്കുന്ന. വിതരണികൾ = ശബ്ദത്തിൽ. ഉൽക്കണ്ഠയെ = ഇഷ്ടയെ. ഭാഷകളായും = പ്രാപിച്ചവകളായും. വധുവദനേന്ദുക്കൾ = വധുക്കളുടെ = സ്ത്രീകളുടെ. വദനേന്ദുക്കൾ = ഇന്ദുവിനെപ്പോലെ ഇരിക്കുന്ന = ചന്ദ്രനെപ്പോലെ ഇരിക്കുന്ന. വദനങ്ങൾ = മുഖങ്ങൾ. വികളവിമളസേവദോട് = ഗാഢങ്ങളായും ഇടവിട്ടു, ഇടവിട്ടു സേവങ്ങളുടെ = വിയല്പിന്നർ. ഉദ്ഗാഢങ്ങളോടും = ചിറ്റല്ലാത്ത ഉടിയവകളായും ഇരിക്കുന്ന. മധു = വാസനയുള്ള. പ്രസരിക്കംവിഷയത്തിൽ = വന്നിരിക്കും സമയത്തിൽ. ധാത്രികിൽ = ഭൂമിയിൽ. ഇണോദയം = ഇണങ്ങളുടെ ഉദയം. ഉൽപ്പത്തി ഏകതാനിനാരകനം = ഏകതായവസ്ഥയിന്നതന്നെ. ജാതമാകുന്നില്ല = ഉണ്ടാകുന്നില്ല.

താല്പര്യം.

വാസനയുള്ളവരിൽ ഏല്ലാവസ്ഥകൾക്കും ഇണങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു.

ശ്ലോകം.

മധുരേംമധുരൈരപിരോകിവാ
കളരൈവർമ്മലയസ്സ ചവായുദിഃ
വിരഹിണഃ പ്രഹിണസ്തിശരീരിണാ
വിചിതമനസ്സധാപിവിഷായതേ

പര.

അനവയം.

അയം മധു മധുരൈഃ കോകിമാകളരൈവ അപി മലയസ്സ വായുദിഃ ച വിരഹിണഃ ശരീരിണഃ പ്രഹിണസ്തി വിചിത സ്യയഃ അപി വിഷായതേ മനഃ.

അർത്ഥം.

ഈമധു = ഈ വാസനയുള്ള. മധുരങ്ങളായിരിക്കുന്ന = മനോജ്ഞങ്ങളായിരിക്കുന്ന. കോകിമാകളരൈവങ്ങളെക്കൊണ്ടും, കോകിമാകളുടെ = ചെൺകയിവുകളുടെ, കള = വരങ്ങളെക്കൊണ്ടും, നല്ലശബ്ദങ്ങളെക്കൊണ്ടും. മലയത്തിന്റെ = മലയപർവ്വതത്തിന്റെ. വായുക്കളെക്കൊണ്ടും = കാറ്റുകളെക്കൊണ്ടും. വിരഹികളെ = സ്ത്രീകളെ വിട്ടപിരിഞ്ഞ കൗഷ്ഠം. പ്രഹിംസിക്കുന്നു = ഉപദ്രവിക്കുന്നു. ശരീരികൾക്കും = പ്രാ

ണികൾക്കു. വിപത്തികൾ=അപത്തികൾ. സുധചോലം=അമൃത ചോലം, വിഷംചോലമെന്നു കൂടും.

താല്പര്യം.

വിരോധികൾക്കു വസന്താവസ്ഥ ഒക്കയും ഭൂമിമേന്മയാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

അവാസഃ കിളികിഞ്ചിതസ്തദതിതാഃ പാർശ്വേ മദോല്ലാസഃ
കണ്ഠേ കോകിലകാമിനീകളുപേസ്മദോലാസമണ്ഡപഃ
ശോഷിസൽകവിഭീകൃതാകതിപരൈർമമൃഗാസ്സിതാംശോകാഃ
കേഷാഞ്ചിത്സുഖയന്തിചാത്രാഃ ഹൃദയം മൈത്രേധി ചിത്രാസ്യർവന്ദ

അനന്ധം.

അതു മൈത്രേ പാർശ്വേ മദോല്ലാസഃ കിളികിഞ്ചിതസ്ത
അവാസഃ മതിതാഃ കണ്ഠേ കോകിലകാമിനീകളുപേ സ്മദോ ലാസമണ്ഡപഃ കതിപരൈഃ സൽകവിഭീകൃതാശോഷി ച മൃഗാഃ യാഃ
സിതാംശോഃ കഃ വി.വിത്രഃ സ്യത് കേഷാംചിത് ഹൃദയം സുഖ
യന്തി.

അർത്ഥം.

മൈത്രത്തികൾ=വസന്തജന്തുവികൾ. പാർശ്വത്തികൾ=സ
മപത്തികൾ. മദോല്ലാസകളായി, 'കടംകൊണ്ടു'വികാരംകൊണ്ടു.
ഉല്ലാസകളായി=അഗ്രഹം ഉണ്ടായവരായും. കിളികിഞ്ചിതത്തിന്നു=
കിളികിഞ്ചിതം എന്നു പേരുള്ളതിന്നു. അവത്തിന്നു=അവാസമായും
സ്ഥാനമായും ഇരിക്കുന്ന, മതിതമാകട്ടെ=സ്മരിക്കട്ടെ. കണ്ഠത്തികൾ=
മെവിയിൽ. കോകിലകാമിനീകളുപേയും, കോകിലകാമിനികളു
ടെ=കയിൽ പേടകളുടെ. കളുപേയും=നല്ലശബ്ദങ്ങളും. സ്മരോ
യിരിക്കുന്നു=മനോഹരമായിരിക്കുന്നു. ലതാമണ്ഡപവും, വതകൾകൊ
ണ്ടു=കൊടികൾകൊണ്ടു. ഉഷ്ണശീതളള മണ്ഡപവും. കതിപര
ന്മാരായി ചില സൽകവികളാൽ=നല്ലവിദ്യാന്മാരാൽ. കൃതകാമി
കളാണു=മൈത്ര്യാപ്തമിരിക്കുന്നു. ശോഷിയും=സഭയും. മൃഗങ്ങളു
ളായിരിക്കുന്നു=മനോഹരങ്ങളായിരിക്കുന്നു. സിതാംശവിന്റെ=ച
ത്രന്റെ. കിരണങ്ങളും=മശികളും. വിചിത്രങ്ങളായിരിക്കുന്നു=
നാനാവിധങ്ങളായിരിക്കുന്നു. സ്രഷകളും=മാലകളും ചിത്രങ്ങളും.
ഹൃദയത്തെ=മനസ്സിനെ. സുഖമിപ്പിക്കുന്നു=സന്തോഷിപ്പിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

വസന്തം വിരോധികളെ ഒഴിച്ചു മറ്റുള്ളവരെ വളരെ സന്തോ
ഷിപ്പിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

പാമ്പസ്പ്രീവിഹോനവാക്രതികലാമാതനപതിമഞ്ജരി
മാകന്ദേജിപികാംഗനാഭീധുനാസോല്യുണ്ണമാലോക്യതേ
അപ്യേതേനവപാടലാപരിമളപ്രോൽഗാരപാടച്ചുരാ
വാന്തിതാഞ്ചിവിതാനതാനവകൃതശ്ശ്രീപണ്ഡരൈശ്ശരാനിവാഃ

അനവതം.

പാമ്പസ്പ്രീവിഹോനവാക്രതികലാം. ആതനപതി മാകന്ദേ
ജി മഞ്ജരി പികാംഗനാഭീഃ അധുനാ സോൽക്കണ്ഠാഃ. ആലോക്യ
തേ നവപാടലാപരിമളപ്രോൽഗാരപാടച്ചുരാഃ ത്വാനി വിതാന
താനവകൃതഃ ഏതേ ശ്രീകണ്ഠശൈലാനിവാഃ അപി വാന്തി.

അർത്ഥം.

പാമ്പസ്പ്രീവിഹോനവാക്രതികലായേ, പാമ്പന്മാരുടെ=വഴിന
ടക്കുന്ന അളകളുടെ. സ്പ്രീവിഹോമാകന്ന=സ്പ്രീകളെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞ
ശാരസ്മിരിയാകുന്ന. അനവാക്രതിയുടെ=അഗ്നിസ്വരൂപത്തിന്റെ.
കലയെ=അംശത്തെ. ആതനപതിയാതിരിക്കുന്ന=ചെയ്യുന്നതായി
രിക്കുന്ന. മാകന്ദേജിയിൽ ഉള്ള=കാവ്യവൃക്ഷങ്ങളിൽ ഉള്ള. മഞ്ജരി=
പൂക്കൾ. പികാംഗനകളാൽ=പെൺകുയിലുകളാൽ. അധുനാ=ഇ
പ്പോൾ. സോൽക്കണ്ഠാകംഭവണ്ണം=ഉല്ലാസഭാസഫിതം ഇച്ഛയോടു
കൂട്ടുവണ്ണം. ആലോകനം ചെയ്യപ്പെടുന്നു=നോക്കപ്പെടുന്നു. നവ
പാടലാപരിമള പ്രോൽഗാരപാടച്ചുരങ്ങളായി, നവകളായിരിക്കു
ന്ന=ആതനകളായിരിക്കുന്നു. പാടലകളുടെ=പെൺപാതിരിപ്പൂക്കളു
ടെ. പ്രോൽഗാരത്തെ=മുഖിയെ. പാടച്ചുരങ്ങളായും=ഭോഷണം
ചെയ്യുന്നവകളായും. ത്വാനിവിതാനതാനവകൃതങ്ങളായും, ത്വ
ാനിയുടെ=കുടീരതയുടെ, വിതാനത്തിന്റെ=സമൃദ്ധത്തിന്റെ, താ
നവത്തെ=കൃതത്തെ. കൃതങ്ങളായും=ചെയ്യുന്നവകളായും ഇരിക്കു
ന്ന. ശ്രീപണ്ഡരൈശ്ശരാനിഖങ്ങളും, ശ്രീപണ്ഡരൈശ്ശരാനികൾ
ഉള്ള അനിഖങ്ങളും=കാറ്റുകളും. വാന്തി=വീശുന്നു.

താല്പര്യം.

വസന്തത്തിൽ പ്രാധാന്യം തേരാപ്പൂക്കുന്നതും മന്ദമാത
രൽ അടിക്കുന്നതും ആകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പ്രഥിക്പ്രണവതീനാം താവൽപദമാതനോതിഹൃദിമാനഃ
ഭവതിനയാവച്ച നനതത സുരഭിർലയപവചാനഃ പരേ

അനവതം.

താവൽ ചന്ദനതത സുരഭിർലയപവചാനം ഭവതിന താ
പ്രണവതീനാം ഹൃദി പ്രഥിതഃ മാം പദം ആതനോതി.

അനന്തരം.

ഗ്രീഷ്മ അച്ഛാച്ഛ ചന്ദനസാർത്രകരഃ ശതാക്ഷരം ധാരാഗ്ര
മാണി കസുമാനി ച കൈമുദീ ച രവേ മരുത സുരനസഃ ശുചി
മർത്യാപ്തം മദം ച മദനം ച വർദ്ധനേ.

അർത്ഥം.

ഗ്രീഷ്മത്തിങ്കൽ, അച്ഛാച്ഛ ചന്ദനസാർത്രകരളായിരിക്കുന്ന,
അച്ഛാച്ഛങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഏറ്റവും വെളുത്തിരിക്കുന്ന. ചന്ദനരസ
ത്താൽ=ചന്ദനക്കുഴമ്പിനാൽ. ഓർത്തുകളായിരിക്കുന്ന=ഏറ്റവും
നന്നത്തിരിക്കുന്നവരായിരിക്കുന്ന. ശതാക്ഷികളും=സ്രീകളും. ധാരാ
ഗ്രാമങ്ങളും=മലയാളകൾ വീഴ്വാൻ വേണ്ടും സുത്രങ്ങളാട്ട ചെമ്പു
പ്പെട്ടിരിക്കുന്ന രണ്ടിരങ്ങളും. കസുമാനും=പുഷ്പങ്ങളും. കൈമുദി
യും=ചന്ദ്രികയും. മദമായിരിക്കുന്ന=കുറ്റവായിരിക്കുന്ന, മരുതനും=
മാരുതനും. ശുചിയായിരിക്കുന്ന=സ്വച്ഛമായിരിക്കുന്ന. മർത്യാപ്ത
വും, മർത്യാപ്തിന്റെ=പ്രാസാദത്തിന്റെ, പൃഷ്ടവും=ചിന്താഗമവും. ക
ദൈത്യം=സഭാഭാഷണവും. മദനനെയും=മന്ദനനെയും. വർദ്ധി
പ്പിക്കുന്നു=അധികമാക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

ഗ്രീഷ്മത്തിൽ സുഖകാഹിൾ ഇതുകളാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

സ്രജോഽഗ്രാമോദാഗ്വജനപവനഞ്ചന്ദ്രകിരണഃ
പാശാഃ കാസാരോമഖയജ്ജാലശീഥവിശദഃ
ശുചിസ്ത്വേയോഽസംഗഃ പ്രതനവസനം പങ്കജദശോ
നിദ്രാമുഖോവോദപിബസതിവരേണസുകൃതിനഃ

വവ

അനന്തരം.

നിദ്രാമുഖന്റെ വിശ്വസാദി ഏകാമോദാഃ സ്രജഃ വ്യജനപവ
നഃ ചന്ദ്രകിരണഃ പാശാഃ കാസാരഃ മഖയജ്ജാലശീഥ
ശുചിഃ സ്വേയോഽസംഗഃ പ്രതനവസനം പങ്കജദശഃ ച
സുകൃതിനഃ ഏതൽ വരേണ.

അർത്ഥം.

നിദ്രാമുഖത്തിങ്കൽ=ഗ്രീഷ്മത്തുപിങ്കൽ. ഏകാമോദകളായി
രിക്കുന്ന, ഏകമായി=മനോജ്ഞമായിരിക്കുന്ന. അമോദത്തോടുള്ളി
യിരിക്കുന്ന=വാസനയോടുള്ളിയിരിക്കുന്ന. സ്രജകളും=മാലകളും.
വ്യജനപവനനും, വ്യജനത്തിൽനിന്നും=വിശദീകരിക്കൽനിന്നും ഉ
ണ്ടായിട്ടുള്ള. പാശനനും=കാറ്റും. ചന്ദ്രകിരണവും=നിദ്രാവും.
പാശവും=പുഷ്പങ്ങളും. കാസാരവും=സമസ്തം, മഖയജ്ജാലസം=
മഖയജ്ജമായി, ചന്ദനപവനത്തിങ്കൽ നിന്നുണ്ടായിട്ടുള്ള. മെസ്സം=

ചൊടിയും വിശദമായിരിക്കുന്ന=സ്വച്ഛമായിരിക്കുന്ന, ശീമയും=മദ്യം, ശുചിയായിരിക്കുന്ന=ധ്വജമായിരിക്കുന്ന, സൗധോത്സംഗവും=മാളികപ്രദശവും, പ്രതനമായിരിക്കുന്ന=ഏറ്റവും ചെറുതായിരിക്കുന്ന, വസനവും=ചന്ദ്രവും, പങ്കജമുഷകളും=സൂര്യനും, സൂര്യനും=ഭാഗ്രവാതം, ഇതിനെ കൈ, ലഭിക്കുന്നു=പ്രാപിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

ഗ്രീഷ്മത്തിൽ ഈ ചൊന്നതൊക്കെയും പുണ്യംകൊണ്ടേലഭിക്കൂ.

ശ്ലോകം.

സുധാശുഭ്രംധാമസ്ഫുടമഖഗശ്ശിശ്ശരധഃ
 പ്രിയാവക്ത്രാംഭോജമഖജമജയാതിസുരഭി
 സ്രജോഽഗ്നിപ്രാമാദാസ്മദിമഖിലംഗാഗ്നിജനേ
 കരോത്യന്തഃക്ഷോഭേനതുവിഷയസംസഗ്ഗവിമുഖേ. വൽ

അർത്ഥം.

സുധാശുഭ്രം ധാമസ്ഫുടമഖഗശ്ശിശ്ശരധഃ പ്രിയാവക്ത്രാം
 ഭോജം ജാതിസുരഭി കവയജമജഃ ഹൃദ്യാമാദാഃ സ്രജാഃ ച തൽ ഇ
 മം ഖിലം ഗാഗ്നിജനേ അന്തഃക്ഷോഭം കരോതി വിഷയ
 സംസർഗ്ഗവിമുഖേ ന കരോതി.

അർത്ഥം.

സുധാശുഭ്രമായിരിക്കുന്ന, സുധകൊണ്ടും=കർമ്മായംകൊണ്ടും,
 ശുഭ്രമായിരിക്കുന്ന=വെള്ള നിറമായിരിക്കുന്ന, ധാമവും=ഗ്രഹവും,
 സ്ഫുടമഖഗശ്ശിശ്ശരധഃ=ശോഭിച്ചുകൊണ്ടും,
 അമഖജായം=നീക്കലങ്ങളായും ഇരിക്കുന്ന, ശശികളോടുകൂടിയി
 രിക്കുന്ന=കിരണങ്ങളോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന, ശരധരനം=ചന്ദ്രനും,
 പ്രിയാവക്ത്രാംഭോജവും, സൂര്യനെ=നാരിയുടെ, വക്ത്രാംഭോജവും=
 മുഖചന്ദ്രവും, അതിസുരഭിയായിരിക്കുന്ന=ഏറ്റവും സൗന്ദര്യത്തോ
 ടുകൂടിയിരിക്കുന്ന, ചന്ദനരേണവും സ്രജകളും=മാലകളും, അ
 ഈ അഖിലവും=അ ഇടതൊക്കെയും ഗാഗ്നിയായിരിക്കുന്ന=വിഷയാ
 സക്തനായിരിക്കുന്ന ജനത്തിങ്കൽ=മനുഷ്യരിൽ, അന്തഃക്ഷോഭ
 ത്തെ=മനഃക്കലശതത ചെയ്യുന്നു, വിഷയസംസർഗ്ഗവിമുഖേ,
 വിഷയസംസർഗ്ഗത്തിങ്കൽ=വിഷയസംബന്ധത്തിങ്കൽ, വിമുഖനാ
 യിരിക്കുന്ന=ഇല്ലാത്തവനായിരിക്കുന്ന, പുരഷനിൽ ചെയ്യു
 ന്നില്ല.

താല്പര്യം.

ഏറ്റവും വിരക്തനെ ഒഴിച്ചു ഭാഗവേശ്വരസമീകന്മാർക്കു ഇതു
 കർമ്മ ഉദ്ദീപനങ്ങൾ ആകുന്നു.

ശ്ലോകം.

തതണീവേഷോദ്ദീപിതകാമാ വികസജ്ജാതീകസുമസ്തഗന്ധഃ
ഉന്നതപീനപയോധരഹാരാ പ്രാപ്തം കരുതേകസ്തനരഞ്ചം. അ
നന്ദനം.

തതണീവേഷോദ്ദീപിതകാമാ വികസജ്ജാതീകസുമസ്തഗ
ന്ധഃ ഉന്നതപീനപയോധരഹാരാ പ്രാപ്തം കസ്ത നരഞ്ചം ന ക
രുതേ.

അർത്ഥം.

തതണീവേഷോദ്ദീപിതകാമാനായും, തതണികളുടെ=സ്ത്രീകള
ുടെ വേഷത്താൽ=സ്വരൂപത്താൽ. ഉദ്ദീപിതമായിരിക്കുന്നു=അധി
കമാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കാമനോടു കൂടിയതായും=മനമനോടു കൂടി
യതായും. വികസജ്ജാതീകസുമസ്തഗന്ധിതായും, വികസത്തായി
രിക്കുന്നു=വിടർന്നിരിക്കുന്നു. ജാതീകസുമത്തിന്റെ=പിച്ഛിപ്പുവിന്റെ
സ്തഗന്ധത്തോടു=നല്ലവാസനയോടു കൂടിയതായും. ഉന്നതപീനപ
യോധരഹാരായും, ഉന്നതങ്ങളായും=ഉയർന്നവകളായും. പീനങ്ങ
ളായും=ഞെരുങ്ങിയവകളായും ഇരിക്കുന്നു. പയോധരഹാരത്തോടു
=ചേലാലയോടു. സ്തനത്തോടു=മുതലാലയോടു, കൂടിയതായും ഇ
രിക്കുന്നു. പ്രാപ്തം=വർഷകാലം. ഏവനതന്നെ ഹർഷത്തെ=സ
ന്തോഷത്തെ ചെയ്യുന്നില്ലാ.

താൽപര്യം.

വർഷകാലം സ്ത്രീകളുടെ വേഷവിശേഷങ്ങളും പിച്ഛിപ്പു
സ്തഗന്ധത്താലും ഏല്പാവക്കും ഉദ്ദീപനമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പിതൃപമിതമോഹം മായേ കന്ദളിന്യോ
നവകടചകരം ബാമോദിനോഗന്ധവാഹാഃ
ശിഖികവകളകേകാരാവശ്യാവനാന്ത
സ്തപിനമസുപിനം വാസവമുതകണ്ഠനന്തി. ൧൪

അനന്ദനം.

ഉപമിതമോഹം വിന്യൽ കന്ദളിന്യുഃ മേയഃ നവകടചകരം
ബാമോദിനഃ ഗന്ധവാഹഃ ശിഖികവകളകേകാരാവശ്യാഃ വനാ
ന്തഃ സുപിനം അസുപിനം വാസവം ഉല്കണ്ഠനന്തി.

അർത്ഥം.

ഉപമിതമോഹമായിരിക്കുന്നു. ഉപമിതങ്ങളായി=വർഷിക്കപ്പെ
ട്ടിട്ടുള്ള മോഹങ്ങളോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു. വിന്യത്തം=അമാശയും. ക
ന്ദളിതകളായിരിക്കുന്നു=കുമ്പളകളോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന കുമ്പളയും. ന
വകടചകരം ബാമോദികളായിരിക്കുന്നു; നവങ്ങളായിരിക്കുന്നു=ഏത

നങ്ങളായിരിക്കുന്നു. കടമങ്ങളുടേയും=കുടുംബങ്ങളുടേയും. കടം
 അങ്ങങ്ങളുടേയും=കടമ്പു പുത്തങ്ങളുടേയും. അതോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു=
 നമ്പരങ്ങളോടു കൂടിയതായിരിക്കുന്നു. ഗണ്യമായവങ്ങളും=കാര്യങ്ങളും.
 ശിക്ഷിക്കപ്പെടുകകൊണ്ടാവശ്യങ്ങളായിരിക്കുന്നു, ശിക്ഷിക്കപ്പെടേണ്ടതും=
 കമിച്ച് കൂട്ടങ്ങളുടെ. കൂടി കായിരിക്കുന്നു=മനോജ്ഞമായിരിക്കുന്നു.
 കേടായവങ്ങളായി=ശബ്ദങ്ങളായി. മെന്തങ്ങളായിരിക്കുന്നു=മനോ
 ജ്ഞങ്ങളായിരിക്കുന്നു. വന്നവങ്ങളും=വന്നസമീപങ്ങളും. സൂക്ഷി
 യതായകളും=സൗകൃത്യത്തോടുകൂടിയ പുതിയവയായവകളും. അസൂക്ഷി
 യതായവകളും=സൂക്ഷ്മില്ലാത്തവയായവകളും. സർവ്വവും ഉൾക്കണ്ണി
 ച്ചിരിക്കുന്നു=ഇച്ഛിച്ചിരിക്കുന്നു.

1999, p. 10.

വർഷംതോറും മേയ്ക്കുന്നതല്ലാത്ത വിത്തുവെക്കൽ സമയമായിരിക്കുന്നതും അതുകൊണ്ടും ഒരുപോലെ സൂക്ഷിക്കുന്നതിൽ അഗ്രാധിപതി ഉദ്യമിക്കുന്നു.

000000.

[illegible]

Figure 10.10

உயர்வு வரலாறு வரலாறுகள் நின்றுள்ளவை அப்படி நன்றாக
மருவல் உயிரினை அப்படி கருவியுடையது உயிரினை உயிரினை உயிரினை
நி.

આવેલું.

[illegible]

03/04/2013

പഞ്ചാബിൽ ഇതരഭാഷാജന വിഭാഗികൾക്ക് സാമൂഹിക വികസനത്തിനായി:

402, 403.

ஐதோபியாவுடைய பிளாஸ்தினாவுக்குக் குடிபெயர்ந்த
சுல்தானியைப் பற்றிய செய்திகளைப் பற்றித் தகவல்

ഇതുകേകിക്രിസ്താകളെകളവദപക്ഷമുദരാം

കഥംവായാസ്യാതേവിരേവിദിവസാംസംഭൃതംസം

നമ്പ

അനന്തം.

ഇത് വിദ്യപ്രദീപിതം ഇതേ കേതകിതരോ സ്വ
രതേനസ് ഇതേ പ്രോദ്യമുദരാനിനമുസ് മുദരീതം ഇത് കേകി
ക്രിസ്താകളെകളവദ സംഭൃതംസം പക്ഷമുദരാം വിരേവിദിവസാം
കഥംവാ യാസ്യാതേ.

അന്തം.

ഇവിടെ വിദ്യപ്രദീപിതവും, വിദ്യപ്രദീകളുടെ=മി
ന്നാക്കൊടികളുടെ, വിവരീതവും=രോദയും. ഇവിടെ=രോ ദേ
വത്തു. കേതകിതവെൻറ=മുദര, സ്വത്തായിരിക്കുന്ന=
രോദിച്ചിരിക്കുന്ന. ഗന്ധം=വാസനയും. ഇവിടെ=രോ പ്രദ
രത്തു. പ്രോദ്യത്തായിരിക്കുന്ന=വലിച്ചിരിക്കുന്ന. മുദരങ്ങളുടെ=മേ
വങ്ങളുടെ. നിനദസ് മുദരീതവും=രോദംവാഷാവും. ഇവിടെ
കേകിക്രിസ്താകളെകളവദവും, കേകിമുദര=മയിലിന്റെ. ക്രിസ്താ
കൾ=സംഭോധനകൾ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള കളകളുപയോഗത്തു രോദവും.
സംഭൃതംസംകളായിരിക്കുന്ന=സംഭോദകളായിരിക്കുന്ന. പക്ഷമുദ
രങ്ങളുടെ=സ്ത്രീകളുടെ. വിരേവിദിവസങ്ങൾ, വിരേകളുടെ=സ്ത്രീ
യെ വിട്ടുപരിഞ്ഞിട്ടുള്ള പുരുഷന്മാരുടെ. ദിവസങ്ങൾ=നാളുകൾ.
കഥംവാ=പുറത്തിന്നെയും, യാതൊരുവണ്ണം=കഴിവാൻ പോകുന്നു.

അല്ലയോ.

വർഷത്തുവികൽ മേല്പറഞ്ഞവിരോധങ്ങൾ വിവര്യേച്ഛയെ
വലിച്ചിടുന്നതാകകൊണ്ടു വിരേകൾക്കു ഈ സമയം കഴിച്ചു തു
ട്ടുവാൻ ഏറ്റവും പ്രയാസമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ജസുചീസന്ധാതേതേസ നമസിപ്രോവജമദ
ലാനിപ്രാഞ്ചൈവേപതതിപ്രാപിതാനാഞ്ചാനിചയേ
ഇദംസംഭോമിത്യാകരകമനീയംവിവരീതം
മുദഞ്ചല്ലാനഞ്ചപ്രമതരിചമിസൈപരസുദരാം.

നമ്പ

അനന്തം.

നമസി തമസി ജസുചീസന്ധാതേ പ്രോവജമദലാനിപ്രാ
ഞ്ചൈവേപതതി ച പതതി ച സംഭോമിത്യാ ക
നകകമനീയം ഇദം വിവരീതം സൈപരസുദരാം പഥി മുദം ച
ല്ലാനം ച പ്രമതരി-

അന്തം.

നമസ്സിതൽ=ജകാരത്തിതൽ. തമസ്സ്=ഇതട്ട. ജസുചീസന്ധാ

കുമാരം=സുചികത്താൻ പാടില്ലാതെ ഇരിക്കുമ്പോഴും പ്രവാണേ
 വദപ്രാപ്തിപ്രാജ്ഞന്യായം, പ്രവാണങ്ങളായിരിക്കുന്നു=ഗംഭീരങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ജലങ്ങളുടെ=മോലങ്ങളുടെ. മലാനികളാൽ=ശബ്ദങ്ങളാൽ. പ്രാജ്ഞന്യായം=തന്നത്താൻ ശ്രേഷ്ഠമായി വിചാരിച്ചും ഇരിക്കുന്നു. പുഷ്പങ്ങളുടെ=ജലത്തുള്ളികളുടെ. നീലയും=കുടും. പതഞ്ഞായും=പതിച്ചുകൊണ്ടും ഇരിക്കും വിഷയത്തിനകവും. സൗഭാമിനിയുടെ=മിന്നലിന്റെ. കനകകന്യയായ്യിരിക്കുന്നു=സപ്തർഷിപോലമനോഹരമായിരിക്കുന്നു. െം വിരസിതവും=ഈ ശോഭയും. സൈന്ധവസുരകൾക്കും=സേച്ഛപോലെ സഞ്ചരിക്കുന്ന സ്ത്രീകൾക്കും. പന്ഥാവികൾ=വഴിയികൾ. മുത്തുകൾ=സന്താനങ്ങളെയും. മൃഗങ്ങളെയും=ചിന്തയെയും. പ്രമുഖീകരണം=പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നു.

താല്പര്യം.

വർഷകാലം സൈന്ധവീകൾക്കു ഇരട്ടകൊണ്ടും മദ്ധ്യ മിന്നൽകൊണ്ടും ഇടികൊണ്ടും സേച്ഛാൻകൂവുന്നതെയും ഭയത്തെയും ചെയ്യുന്നതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

അസാരണമേച്ഛതഃ പ്രിയതമൈഃ ബഹിഃ യാതും നരകൃതേ
 അയതദ്രോ ശീതോൽക്കപനിമിത്തം ഗാഢം സമാഖിഗ്രതേ
 മന്ത്രാണമേദമിദഃ ശീതമശീതഃ ച മതഃ ജാതഃ പ്രിയാസംഗമാൽ
 ധന്യാനാം ദർശിനം സുഭിനതാം യാതി.

അനവതം.

അസാരണ മേച്ഛതഃ പ്രിയതമൈഃ ബഹിഃ യാതും നരകൃതേ അയതദ്രോ ശീതോൽക്കപനിമിത്തം ഗാഢം സമാഖിഗ്രതേ മന്ത്രാണമേദമിദഃ ശീതമശീതഃ ച മതഃ ജാതഃ പ്രിയാസംഗമാൽ ധന്യാനാം ദർശിനം സുഭിനതാം യാതി.

അർത്ഥം.

അസാരണമേച്ഛതയായിട്ടും മഴമേന്തയായിട്ടും മേച്ഛത്തിങ്കൽ നിന്നും=മേടയിങ്കൽ നിന്നും. പ്രിയതമന്മാരാണ്=ഭർത്താക്കന്മാരാണ്. ബഹിഃഗമനത്തും=വെളിയിൽ. യാനം=ചെയ്യുന്നതിനും=ഗമിക്കുന്നതിനും. സാധിക്കപ്പെടുന്നില്ല. അയതദ്രോശിനാൽ=സ്ത്രീയാൽ. ശീതോൽക്കപനിമിത്തം, ശീതത്താൽ=കളിയിനാൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള. ഉൽക്കപനം=മേന്തയായിട്ടും=നടുക്കും മേന്തയായിട്ടും ഗാഢം=നല്ലവണ്ണം. സമാഖിഗ്രതേ=അധിഗമനം=ചെയ്യപ്പെടുന്നു. മന്ത്രാണമേച്ഛിതങ്ങളായി, മന്ത്രാണത്തിങ്കൽ, മതിയുടെ=ക്രിഡയുടെ. അന്തത്തിങ്കൽ=അവസാനത്തിങ്കൽ. ഉണ്ടായിട്ടുള്ള പേരത്തെ=കഴിഞ്ഞതെ.

ത്തിങ്കൽ=ശ്രീധർത്തിങ്കൽ. ക്ലാസ്സായിരിക്കുന്ന=പാടിയിരിക്കുന്ന. കറുത്തുവെട്ടി=സ്ത്രീയുടെ ശിരമിടത്തായിരിക്കുന്ന=കുളുത്തിരിക്കുന്ന. ഭൂജലതകളാൽ=ചുള്ളിപോലെയായിരിക്കുന്ന കൈകളാൽ. അപരിതീതനായിട്ടു=കുറവല്ലാത്തവനായിട്ടു. കല്ലുതാങ്ങിയായിരിക്കുന്ന, അപമുഖം=അസ്ത്രീയുടെ. കരങ്ങളിൽനിന്നും=കൈകളിൽനിന്നും. ആത്തമായും=പ്രാച്യമായും. മ്യോസ് നാഭിനാത്തസാമോയും, മ്യോസ് നായുടെ=നിഖാവിന്റെ. അഭിന്നതാൽ=ബന്ധത്താൽ. അത്തമായിരിക്കുന്ന=സമീകൃതമായിരിക്കുന്ന. സാരത്തോടു.=സസത്തോടു കൂടിയതായ. ശാമമായിരിക്കുന്ന=ശാന്തമാവത്തിങ്കൽ ഉണ്ടായ. സഖിപത്തെ=മുഖത്തെ. മന്ദോദ്രുപ്=കാശ്വരീനാൽ. പാനമെയ്യുന്നില്ലാ=കടിക്കുന്നില്ലാ.

താല്പര്യം.

ശാന്തമാവത്തിങ്കൽ മേൽപ്രകാരം ഇരിപ്പാൻ ധന്വന്തരൻ സാധിക്കുകയുള്ളു.

ശ്ലോകം.

ഹേമന്തഃ ധിഭിശ്ച സപ്തിശ്ശരണാമാഞ്ചിപ്താപസോഭതഃ
 കാശ്മീരവസപ്രഭിശ്ച വപുഷഃ പിന്നാപിചിതൈരതൈഃ
 വൃത്താകസ്മനകാചിനീമനകൃതാശ്ലേഷാഗ്രാഹാത്മനേ
 തായ്യപീദമുപുനപുരിതമുഖാധന്വന്തരസംശരേതേ. ൯൭

അർത്ഥം.

ഹേമന്ത ദധിഭിശ്ച സപ്തിശ്ശരണാ കാഞ്ചിപ്താപസോഭതഃ കാശ്മീരവസപ്രഭിശ്ച വപുഷഃ പിന്നാപിചിതൈരതൈഃ പിന്നഃ വൃത്താകസ്മനകാചിനീമനകൃതാശ്ലേഷാ തായ്യപീദമുപുനപുരിതമുഖാധന്വന്തര ഗ്രാഹാത്മനേ സംശരേതേ.

അർത്ഥം.

ഹേമന്തത്തിങ്കൽ=ഹേമന്തങ്ങളായിരിക്കൽ. ദധിഭിശ്ച സപ്തിശ്ശരണന്മാരായും; ദധി=കൈകൾ. ഭുജം=പാൽ. സപ്തിസ്ത=നെല്ല്. ഇവകളെ, അരന്നുകൊയ്യുന്നവരായും=കെടിക്കുന്നവരായും. കാഞ്ചിപ്താപസോഭതയായും, കാഞ്ചിപ്തമായിരിക്കുന്ന=ചുവന്നിരിക്കുന്ന വാസസ്തകളെ കൈക്കൊള്ളുന്നവരായും. കാശ്മീരവസംപ്രഭിശ്ച വപുസ്തകളായും. കാശ്മീരവന്താൽ=ചന്ദനത്തുട്ടിനാൽ. സംപ്രഭിശ്ചമായിരിക്കുന്ന=പൂർണ്ണമായിരിക്കുന്ന. വപുസ്തകളോടു=ശരീരങ്ങളോടു കൂടിയിരിക്കുന്നവരായും. പിന്നാപിചിതമായിരിക്കുന്ന=വിവിധങ്ങളായിരിക്കുന്ന. തന്മങ്ങളാൽ=ശ്രീധർകളാൽ. പിന്നന്മാരായും=കുറിക്കുന്നവരായും. വൃത്താകസ്മനകാചിനീമനകൃതാശ്ലേഷന്മാരായും, വൃത്തമായും=വട്ടമായും. ഉരുവായും=ചമുതായും ഇരിക്കുന്ന. സ്മന

ബജോടു കൂടിയ = കവചം ജോടു കൂടിയ. കമാനി ജനങ്ങളിൽ = സ്ത്രീ ജനങ്ങളിൽ. കൃതമായും = ചെയ്തു ചെയ്തു. അല്ലെങ്കിൽ ജോടു കൂടിയവരായും. താങ്ങുവീടുമുൾപ്പുറം മുഖം വായും, താങ്ങുവീടുമുൾപ്പുറം = വെറുവെറുക്കാനും, പുറം കൊണ്ടും പാക്കുകൊണ്ടും. പൂരിതമായിരിക്കുന്നു = നിറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മുഖത്തോടു കൂടിയവരായും ഇരിക്കുന്നു. ധന്യന്മാർ = ഭാഗ്യവാന്മാർ. ഗുണാഭ്യന്തരത്തിൽ = ഗുണമധ്യത്തിൽ. സുകുമാരം വണ്ണം ശയിക്കുന്നു = കിടക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

മോമന്തത്തിൽ മേൽപ്രകാരം ഇരിപ്പാൻ ഭാഗ്യവാന്മാർക്ക് സാധ്യമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പ്രോദ്യൽപ്രസവപ്രിയം ഗുദ്യതിഭൂതിവികസൽ
കന്ദമാദ്യദിരേഫേ
കാശേ പ്രാലേയവാതപ്രചലിതലളിതോദാ
മന്ദനാധാമിനി
തേഷാം നോല്ലുണ്ണവഗ്നാക്ഷണമപിതുഹിന
ക്ഷോഭേക്ഷാഗ്രാക്ഷീ
തേഷാമാതാമന്ദയതസദനസമാ
യാമിനീയാതുയുനാം. നീല
അന്യം.

പ്രോദ്യൽപ്രസവപ്രിയം ഗുദ്യതിഭൂതിവികസൽ കന്ദമാദ്യദിരേഫേ പ്രാലേയ വാതപ്രചലിതലളിതോദാമന്ദനാധാമിനി കാശേ തുഹിനക്ഷോഭേക്ഷാഗ്രാക്ഷീ തേഷാം ഉല്ലുണ്ണവഗ്നാക്ഷണം അപി ന വേതി തേഷാം യുനാം അന്യമാതാ യാമിനീയമസമനസമാ യാതി.

അർത്ഥം.

പ്രോദ്യൽപ്രസവപ്രിയം ഗുദ്യതിഭൂതായും, പ്രോദ്യത്തായും = ഭാജിക്കുന്നതായും, പ്രസവമായും = ശ്രവ്യമായും ഇരിക്കുന്നു. പ്രിയം ഗുഹയുടെ = ജാവാൽപുറമുള്ളത്. ജ്വനിയ = കാമ്പിയ. ഭൂതായും = ഭരിക്കുന്നതായും. വികസൽ കന്ദമാദ്യദിരേഫമായും, വികസത്തായിരിക്കുന്നു = വിടുന്നിരിക്കുന്നു. കന്ദങ്ങളിൽ = കരങ്ങളിൽ മുല്ലപ്പൂക്കളിൽ. മാദ്യന്തായി = മരത്തോടു കൂടി ശബ്ദിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ദിരേഫമാത്തോടു കൂടിയതായും = വണ്ടിനോടു കൂടിയതായും, പ്രാലേയവാതപ്രചലിതലളിതോദാമന്ദനാധാമായും, പ്രാലേയവാതത്താൽ = മരത്തോടു കൂടിയകാറ്റിനാൽ. പ്രചലിതായും = ചലിക്കപ്പെട്ടും, ലളിതമായും = മനോഹരമായും, ഉദാമമായും = ഗംഭീരമായും ഇരിക്കുന്നു.

മന്ദാരംങ്ങൾക്കു=മന്ദാരപുഷ്പങ്ങൾക്കു. ധാമാവായു=നിവാസമായും ഇരിക്കുന്നു. കാലത്തിങ്കൽ=ഐമാനശ്ശതുവിങ്കൽ. തുഹിനക്കോദ കേയായിരിക്കുന്നു, തുഹിനത്തിന്റെ=മഞ്ഞിന്റെ. കോദത്തിങ്കൽ=ശമനത്തിങ്കൽ. കേയായിരിക്കുന്നു=വിദഗ്ദ്ധയായിരിക്കുന്നു, യാതൊരുഗ്രാക്ഷി=യാതൊരസ്ത്രീ. യാചചിവരുടെ=യാചചിവപുരുഷന്മാരുടെ. ഉല്പുണ്ണപഗനായി, ഉല്പുണ്ണതിങ്കൽ=ഇച്ചതിങ്കൽ. പഗനായി വേദിക്കുന്നില്ലയോ. അരുവാക്കൾക്കു=അരുവുന്ന പുരുഷന്മാർക്കു. അയാമയാമയായിരിക്കുന്നു=ഭാവമായിരിക്കുന്ന നാദികളോടുകൂടി. യാമിനി=രാത്രി. യമസദനസമയായിട്ടു=യമയോ കത്തിനു തുല്യയായിട്ടു. യാനംചെയ്യുന്നു=പോകുന്നു.

താല്പര്യം.

ഐമാനകാലം കഴിച്ചുകൂട്ടുവാൻ വിംഹികൾക്കു ഏറ്റവും പ്രയാസമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

മുഞ്ചന്തോഗന്ധഭിത്തിഭൂകവതിമുഖേ സീൽകൃതാന്ത്യാദധാനാ വക്ഷസ്രക്കഞ്ചുകീനംസ്തനഭോപുളകോദ്ഭേദോപാദയന്തഃ
ഊതനാകമ്പന്തഃപുഥുജവനതാൽസ്രംസയന്താംശുകാനി വൃക്കംകാന്താജനാനാംവിദച ഹിതൃതശ്ശരീഭാവാന്തിവാതാൻതൽ

അർത്ഥം.

കാന്താജനാനാം ഗന്ധഭിത്തി മുഞ്ചന്തഃ അളകവതിമുഖേ സീൽകൃതാനി അഭധാനാഃ സ്രക്കഞ്ചുകീനം വക്ഷസ്തനഭോപുള കോദ്ഭേദം അപാദയന്തഃ ഊതൻ അകമ്പന്തഃ പുഥുജവനതാൽ അംശുകാനി സ്രംസയന്തം ശരീഭാഃ വാതാഃ വിദച ഹിതൃതഃ വാന്തി വൃക്കം.

അർത്ഥം.

കാന്താജനങ്ങളുടെ, ഗന്ധഭിത്തികളെ=കപോദ്ധപ്രദേശങ്ങളെ. മുഞ്ചയത്തുക്കളായും=മുഞ്ചനംചെയ്യുന്നവകളായും. അളകവത്തായിരിക്കുന്നു=ചുരുങ്ങതലമുടികളോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന മുഖത്തിങ്കൽ. സീൽക്കാക്കളെ=സീൽപ്പുന്നശബ്ദങ്ങളെ. അഭധാനങ്ങളായും=ചെയ്യുന്നവകളായും. സ്രക്കഞ്ചുകിയായിരിക്കുന്നു, സ്രക്കോടും=മാവയോടും. കഞ്ചുകത്തോടും=റവുക്കത്തോടും,കൂടിയിരിക്കുന്നു. വക്ഷസ്സിനെ=മാവിടത്തിനെ, സ്തനഭോപുളകോളങ്ങളെ,സ്തനഭോത്തിങ്കൽ=കുചഭാത്തിങ്കൽ. പുളകങ്ങളുടെ=രോമാഞ്ചങ്ങളുടെ. ഉണ്ണേദന്തേ=ഉണ്ണവത്തെ. അപാദയത്തുകളായും=ഉണ്ടാക്കുന്നവകളായും. ഊതക്കളെ=തുടകളെ. കമ്പയത്തുകളായും=വിറപ്പിക്കുന്നവകളായും. പുഥുജവനതാൽ=മരുനിന്നും=തടിച്ചിരിക്കുന്ന പുഷ്പദേവങ്ങൾക്കൽ നിന്നും.

[illegible]

0.3 g/l.

രേഖപ്പെടുത്തിയ കാര്യങ്ങൾ വിശദമാക്കുകയും പ്രവൃത്തി കാണുകയും ചെയ്ത് ഈ കാര്യം വിശദമാക്കുന്നു.

000000.

[illegible]

49570-1 100

കേരളൻ അകലത്താൻ ദേശം മുകളുതൽ വാസം ബലാൽ അ
കുടിപൻ പട്ടുകോൽഗമം സ്വാതന്ത്ര്യൻ അപകടകര്യം ശരണെ പ്ര
കടയൻ ഉദാസ്യം കൃഷിമൃതം മേന്മയുതാൻ പാദം പാദം പീഡയ
ൻ ഏഷ് ദേശശിരഃ കരുതൽ സമ്പ്രദി കാന്തപ്രാപ്തം കാന്താ
യമേ.

bioRxiv preprint doi: <https://doi.org/10.1101/000000>; this version posted January 1, 2016. The copyright holder for this preprint (which was not certified by peer review) is the author/funder, who has granted bioRxiv a license to display the preprint in perpetuity. It is made available under aCC-BY-NC-ND 4.0 International license.

[illegible]

താല്പര്യം.

മേല്പറഞ്ഞ പ്രസ്തുതി ശീശിഞ്ഞിയിലെ കാരനിനും നായകന്മാർ
ജിം ശിശിനായിരിക്കുകൊണ്ടു ശീശിന പാലു നായകസമനാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ധന്യാനാം നവപുഗപുരിതമുഖശ്യാമാംഗനാഖിംഗന
പ്രാപ്താനകസുഖപ്രകോഭമനസാംസപല്ലായതേ ശവർഷീ
അസ്യ കേതു കസുംബസംഭൃതികൃഥാസന്താപചിന്താജപ
ജ്വാലാജാഗരജാഗതുകമനസാംബൈസമാതിർപ്പായതേ. ൧൦൧

അനവധം.

നവപുഗപുരിതമുഖശ്യാമാംഗനാഖിംഗനപ്രാപ്താനകസുഖ
പ്രകോഭമനസാം ധന്യാനാം ശവർഷീ സ്വപല്ലായതേ കസുംബസംഭൃ
തികൃഥാസന്താപചിന്താജപജ്വാലാജാഗതുകമനസാം അസ്മാകം
തു സാ ഏവ അതി ജീവായതേ.

അർത്ഥം.

നവപുഗപുരിതമുഖശ്യാമാംഗനാഖിംഗനപ്രാപ്താനക സുഖപ്ര
കോഭമനസ്സു കളായിരിക്കുന്ന, നവങ്ങളായിത്തന്നെങ്ങളായിരിക്കുന്നു.
പുഗങ്ങളാൽ-വെററിലപാക്കുകളാൽ. പുരിതമായിരിക്കുന്നു-വിറപ്പി
രിക്കുന്ന മുഖത്തോടു കൂടിയവയായിരിക്കുന്നു. ശ്യാമാംഗനകളുടെ-
കയ്യേറ്റനമദ്യകളായിരിക്കുന്നു സ്ത്രീകളുടെ. അഖിംഗനത്താൽ പ്രാ
പ്തായും-പ്രാപിക്കപ്പെട്ടതായും. അനകമായും ഇരിക്കുന്ന സുഖ
ത്താൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള-പ്രകോഭത്താൽകൂടിയ-സന്തോഷത്തോടു കൂടി
തമനസ്സാടു കൂടിയിരിക്കുന്നു, ധന്യാന്മാർ-ഭാഗ്യവാന്മാർ. ശവ
ർഷി-വെളി. സ്വപല്ലയായിപ്പോകുന്നു-കളഞ്ഞെന്നും നശിപ്പോയവ
ലായിരുന്നു- കസുംബസംഭൃതികൃഥയാകുന്നു- കസുംബസംഭവം
ഗതമാകുന്നു. സന്താപത്താൽ-ഭുവ
ത്താൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള. ചിന്തയാകുന്നു-അലോചനയാകുന്നു. ജപ
ത്തിന്റെ-വ്യാധിയുടെ. ജ്വാലാമുഖം-ശിഖയുടെ. ജാഗരത്താൽ-
അധികൃത്താൽ. ജാഗരതുകമായിരിക്കുന്നു-താല്പര്യത്തോടുകൂടിയിരി
ക്കുന്നു- മനസ്സാടു കൂടിയിരിക്കുന്നു- ചിന്തത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു. ന
മുക്കൊന്നിന്നാൽ അമൃതത്തെ-അമൃതമാകുന്നു. അതിർപ്പായായി
അതിരുന്ന-പറ്റു യുവമുതൽ അതിരുന്നു.

ഇതി ശ്രീഭഗവാകവിദാസാശാസ്വാതപാദ ആനന്ദി വിരചിതം
ശ്രീശാസ്വാതപാദ സപുഷ്പം.

ഭർത്തൃഹരി.

വിരചിതവൈരാഗ്യസുഭാഷിതം
പരമേശ്വരമൃഗം.

ശ്ലോകം.

മൃഡോത്തംസിതചാതചന്ദ്രകവികാ
ചഞ്ചച്ഛിവാഭാസപരോ
വീലാഭഗ്ദ്ധവിഭാവകാമശവഭരേ ശ്ലേ
യോദശാഗ്രസ്ഫുരൻ
അന്തസ്ഫുജ്ജ്വലപാശമോഹതിമിരപ്രാ
ഗ്ഭാരമുത്സാദയൻ
ചേതസ്സന്താനിയോഗിനാംവിജയതേ
ജ്ഞാനപ്രദീപോദരഃ ച
അനന്ദം.

മൃഡോത്തംസിതചാതചന്ദ്രകവികാചഞ്ചച്ഛിവാഭാസപ
രോ വീലാഭഗ്ദ്ധവിഭാവകാമശവഭരേ ശ്ലേയോദശാഗ്രസ്ഫുരൻ
അന്തസ്ഫുജ്ജ്വലപാശമോഹതിമിരപ്രാഗ്ഭാരമുത്സാദയൻ ജ്ഞാ
നപ്രദീപ്തഃ ഹരഃ യോഗിനാം ചേതസ്സന്താനി വിജയതേ.
അനന്ദം.

മൃഡോത്തംസിതചാതചന്ദ്രകവികാചഞ്ചച്ഛിവാഭാസപരനാ
യം, മൃഡാമിതത്=ശിഖയിങ്കൽ, ഉത്തംസിതമായി=തൃഷ്ണയോടെ,
ചാതമായി=മനോജ്ഞമായിരിക്കുന്നു. ചന്ദ്രകവികയാകുന്നു=ചന്ദ്ര
ശവയാകുന്നു. ചഞ്ചത്തായ=ശോഭിക്കുന്നു, ശിഖയാൽ=ജ്വാലയാൽ,
ഭാസപരനായും=പ്രകാശിക്കുന്നവനായും, വീലാഭഗ്ദ്ധവിഭാവകാമ
ശവഭരനായും, വീരയാൽ=കളിയാൽ, ദശാനായി=നശിച്ചിരിക്കുന്നു,
വിഭാവനായി=ചഞ്ചവനായിരിക്കുന്നു, കാമനാകുന്നു=മന്ദമനാകു
ന്നു, ശവഭരത്തോടു=പതംഗത്തോടുകൂടിയവനായും, ശ്ലേയോദശാഗ്ര
ത്തിങ്കൽ, ശ്ലേയസ്സാകുന്നു=മംഗളമാകുന്നു, ദശയുടെ=നിമിത്തം,
അഗ്രത്തിങ്കൽ, സ്ഫുരുന്നായും=ശോഭിച്ചുവന്നായും, അന്തസ്ഫുജ്ജ്വ
ലപാശമോഹതിമിരപ്രാഗ്ഭാരത്തെ, അന്തർഗതത്തിങ്കൽസ്ഫുജ്ജ്വ
ലായി=വളവിക്കുന്നു, അപാശമായി=അസംഖ്യമായിരിക്കുന്നു, മോഹമാ
കുന്നു=അജ്ഞാനമാകുന്നു, നിമിത്തത്തിങ്കൽ=ഇരട്ടിയിൽ, പ്രാഗ്ഭാ

ഞെ"അധികൃതൻ. ഉത്സാഹയന്നായും=നശിപ്പിക്കുന്നവനായും, ജ്ഞാനപ്രാപ്തിയും, ജ്ഞാനമാകുന്നു, പ്രഭീഷസ്വഭവിയായും=വിജ്ഞായുംജ്ഞിക്കുന്നു. ഹാൻ=ശ്രീപദമേശ്വരൻ. യോഗികളുടെ=യോഗാശാസ്ത്രമുള്ള മഹർഷിമുഖൻ. ചേതസ്സാത്മാവികൻ=ഹൃദയമാകുന്ന ഗുഹത്തികൾ. ജ്ഞിക്കുന്നു=വിളങ്ങുന്നു.

താല്പര്യം.

ഇപ്രകാരം അനന്യസാധാരണ ഗുണവാനായിരിക്കുന്ന ഈശ്വരൻ സംവാൽകൃഷ്ണനാകുന്നു.

തൃഷ്ണാഭ്യന്തരം.

ശ്ലോകം.

ഭ്രാന്തം ദേശമനേകദ്വ്യപിഷകംപ്രാപ്തംനകിഞ്ചിൽഫലം
 തൃക്കപാതികവാദിമാനമുചിതംസേവാകൃതാനിഷ്ടവാ
 ഭക്തമാനവിവർജ്ജിതംപരഗുഹേഷ്വരാഭയാകാകവൽ ഭ
 തൃഷ്ണാഭ്യന്തരംസേവാപകർഷ്ടനേനാശ്വാപിസന്തുഷ്ടസി. ൨

അനന്തം.

അനേകദ്വ്യപിഷകം ദേശം ഭ്രാന്തം കിഞ്ചിൽഫലം നപ്രാപ്തം ഉചിതം ജ്ഞാതകവാദിമാനം തൃക്കപാ നിഷ്ടവാ സേവാ കൃത പര ഗുഹേഷ്വ അരാഭയാ മാനവിവർജ്ജിതം യഥാ യഥാ കാകവൽ ഭക്തം പാപകർഷ്ടനേനേതൃഷ്ണാഭ്യന്തരം അശ്വാ അപി ന സ തുഷ്ടസി.

അർത്ഥം.

അനേകദ്വ്യപിഷകമായി, അനേകദ്വ്യങ്ങളാൽ=അനേകം കോട്ടകളാൽ. പിഷകമായി=കടക്കുന്നതിനു പ്രയാസമായിരിക്കുന്ന. ദേശം=പ്രദേശം. ഭ്രാന്തമായി=മുറപ്പെട്ടു. കിഞ്ചിൽ=അല്പം. ഫലം=പ്രയോജനംപോലും. പ്രാപ്തമായില്ല=കിട്ടിയില്ല. ഉചിതമായി=വേണ്ടതായിരിക്കുന്നു. ജ്ഞാതകവാദിമാനത്തെ=ജ്ഞാതകവും കലത്തികയും ഉള്ള ജ്ഞാതനത്തെ; സ്നേഹവിശേഷത്തെ. തൃഷ്ടിച്ചിട്ടു=വിട്ടിട്ടു. നിഷ്ടവമായിരിക്കുന്നു=പ്രയോജനമില്ലാത്ത. സേവാ=ശുശ്രൂഷ. കൃതയായി=ചെയ്തപ്പട്ടു. പരഗുഹേഷ്വരിൽ=ഇതരന്മാരുടെ വീടുകളിൽ. അരാഭയാ=അഭയോടു കൂടി. മാനവിവർജ്ജിതം=ബഹുമാനമില്ലാത്ത. കാകവൽ=കാക്ക എന്നപോലെ. ഭക്തമായി=ഭജിക്കപ്പെട്ടു (എന്നിട്ടും) പാപകർഷ്ടനായി, പാപകർഷ്ടരിൽ=ചീത്തനടത്തുകളിൽ. പിശുനായിരിക്കുന്നു=പ്രവൃത്തിപ്പെടുന്നവരായിരിക്കുന്നു. തൃഷ്ണ=അല്പേരുടെ! നീ ജ്ഞിക്കുന്നു, അശ്വാപി=ഇനിയും സന്തോഷിക്കുന്നില്ലാ.

താല്പര്യം.

വർത്തമാനപ്രയാസപ്പെട്ട കഷ്ടതയുള്ള നമ്മുടെ ജനതയെ
തൃപ്തമാക്കുവാൻ ചെയ്തിട്ടും ഭാഗ്യമാണെന്നു നിവൃത്തിയെന്നില്ല
എന്നാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഉൽഭവാനന്ദിനീശങ്കതാക്ഷിനീതലംധീമാതാഗിരേന്ദ്രാതരോ
നിസ്തീർണ്ണസ്തരിതാപേതിർഗൃഹതന്മാതാമനസന്തോഷിതാഃ
മന്ത്രാദധനതല്പരേണനസാസീതഃശുശ്രൂണന്നിരോ

പ്രാപ്തഃകാണവരാടകോപിനമയാതൃണ്ണസകാമാദേവ. ത
ദൈവമം.

ക്ഷിതതലം നീശങ്കതാ ഉൽഭവാനന്ദിനീശങ്കാധാതവഃ ധീമാ
താഃ സരിതാപേതിഃ നിസ്തീർണ്ണഃ ഗൃഹതന്മാതാമനസന്തോ
ഷിതാഃ മന്ത്രാദധനതല്പരേണനസാശുശ്രൂണന്നിരോ നീരോ
കാണവരാടകഃ അപി മയാ ന പ്രാപ്തഃ മേരുതൃണ്ണ സകാമാ ദേവ.

അർത്ഥം.

ക്ഷിതതലം=ഭൂപ്രദേശം. നീശങ്കതാ=നീശങ്കയുടെ=പ്രേ
ന്നിരോക്ഷപത്തിന്റെ. ശങ്കതാ=സംശയത്താൽ. ഉൽഭവാനന്ദിനീ=
കുഴിക്കപ്പെട്ട. ശിശിര്യത=പർവതത്തിന്റെ. ധാതൃശാൽ=സാർവ്വ
ത്വത്തോടായി പൊക്കിയതിട്ടുള്ള വസ്തുക്കൾ. ധീമാതന്മാതാ=അ
ഗ്നിതീർത്ഥപുത്ര ഉത്തരവാദനായി ഉത്തരപ്പെട്ട. സരിതാപേതി=സമു
ദ്രം. നിസ്തീർണ്ണമായി; തന്മാതാ=വെളിപ്പെട്ട=സഞ്ചരിക്കപ്പെട്ട. ഗൃഹ
തികൾ=പാലശങ്കർ. വതാ=കൊണ്ടു=പ്രയാസപ്പെട്ടും. സന്തോഷി
തന്മാതാ=പ്രസാദിക്കപ്പെട്ട. മന്ത്രാദധനതല്പരേണന, മ
ന്ത്രത്തിലൂടെയും അതുകൂടും. അധനത്തിലൂടെയും=പുരുഷനും. ത
ല്പരേണ=ആഗ്രതയോടു കൂടിയവിക്കുന്ന, മനസ്സിനാൽ. ശുശ്രൂണ
ത്തികൾ=ചുരുക്കത്തിൽ. നിരോക്ഷം=ശരികൾ. നീരക്ഷതാ=നീ
നായിക്കപ്പെട്ട. ഇതിനൊക്കെയും പ്രയാസപ്പെട്ടിട്ടും, കാണവരാടകം
പോലും=കുറവെപ്പോലും=മറ്റൊന്നുമില്ല. പ്രാപിക്കപ്പെ
ട്ടില്ലാ=വരികപ്പെട്ടില്ലാ, മേരുതൃണ്ണ=മേരുതൃണ്ണ ഇല്ലം. സകാമാ
യി=നിന്റെ മനോരമം സാധിച്ചുവരുത്തി, വേിച്ചാലും.

താല്പര്യം.

ഒരു പ്രയാസപ്രവൃത്തി ചെയ്തതിൽ ഒന്നും ഉണ്ടാകില്ലെന്നൊരു
ഭാഗ്യമാണെന്നു നിവൃത്തിയെന്നാൽ കഴിയാത്തതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പഞ്ചാപാസ്തോസാദേവപിതമാധാനപരൈ
ന്നിഹശ്ശോനാഷ്ടാപ്തംമസിമപിശുബ്ദനമനസാ

കൃതാവിത്തസ്തം ഭൂമിരതധിയാമഞ്ജലിരപി
തപഃശരതാമ്രാശേകീമപിഭക്താനന്തയസിതാം.

൨

അനന്തം.

പരമാപരാമൗലം അപി സോമം തദാധനപരമം
(അസ്സാദി) അന്തഃസ്ഥം നിഗ്രാഹ്യ ഭൂമൗന മനസാമസിതം
അപി വിത്തസ്തം പ്രസിദ്ധധിതാം അഞ്ജലി അപി കൃതാ മോ
ഹാശരതാമ്രാശേകീമപരം കീമപരം നന്തയസി.

അന്തം.

കവാപരപരം, പവനാശരതാമ്രാശേകീമപരം അഞ്ജലി
വാഷകം. എങ്ങിനെയെന്നും സോമകളായി=സമീകൃഷ്ട
തദാധനപരമാമസിതം, അഞ്ജലി അഭിദൃഷ്ടാമതെ
താധനത്തിൽ=പ്രീതിയിൽ. പരമാപരം=താമ്രാശേകീമ
തിരിക്കുന്ന നന്തയ. അന്തം=അന്തഃസ്ഥം അഞ്ജലി. മോഹാ
ശരതാമ്രാശേകീമപരം. നിഗ്രാഹ്യം=അഭിദൃഷ്ടം. ഭൂമൗനം
ഭൂമിരതധിതാം. മനസ്സാ=മനഃസ്ഥാമസിതം, സോമതാമ്രാ
ധിരിക്കപ്പെട്ടു. വിത്തസ്തം=പ്രസിദ്ധധിതാം വിത്ത
ത്തിൽ=പ്രസിദ്ധത്തിൽ. സ്തം=അന്തം=തപഃശരതാമ്രാ
ശേകീമപരം=ഭൂമിരതധിതാം. സീകളോട്=ബലികളോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന
വഷ. അഞ്ജലിയും=അഞ്ജലിയും. കൃതാമ്രാശേകീമപരം=മോ
ഹാശരതാമ്രാശേകീമപരം=പരമാപരം=അഞ്ജലി. അഞ്ജലി
വാഷകത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന. അഞ്ജലി=അഞ്ജലി. അഞ്ജലി
അഞ്ജലി=അഞ്ജലി. അഞ്ജലി=അഞ്ജലി. അഞ്ജലി=അഞ്ജലി.

അപ്രത്യം.

മോഹാശരതാമ്രാശേകീമപരം അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി
അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി
അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി

ഭൂമൗനം.

അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി
അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി
അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി

൩

അനന്തം.

അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി
അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി
അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി അഞ്ജലി

യൽ നിജഗുണകഥാ പാതകം അപി കൃതം.

അർത്ഥം.

തുലിതനളിനീപത്രപയസ്സുകുളായിരിക്കുന്ന, തുലിതമാതി-സ
കാനമാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന. നളിനീപത്രത്തിങ്കൽ-താമര ഇലകൾ
ഇരിക്കുന്ന. പയസ്സോടു=മുഖത്തോടുകൂടി. ൦൦൦ പ്രാണങ്ങളുടെ=ജീ
വന്റെ. കൃതിയിങ്കൽ=നീമത്തത്തിങ്കൽ. വിഗളിതവിവേകന്മാരായി
രിക്കുന്ന, വിഗളിതമായി=പോയിരിക്കുന്ന. വിവേകത്തോടു=അറി
വോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന. അസ്മാഭി=നമ്മാൾ. ഏതുകുന്ന ധൃവസി
തമായില്ല=ഏതുകുന്ന ചെമ്പുപ്പെട്ടില്ല. ദ്രവിണമദനിസ്സംജ്ഞമ
നസ്സുകുളായിരിക്കുന്ന. ദ്രവിണത്തിന്റെ=ദ്രവ്യത്തിന്റെ. മദംകൊ
ണ്ടു=മദ്യംകൊണ്ടു. നിസംജ്ഞമായി=അറിവുകളെപ്പിടിക്കുന്ന. മന
സ്സോടു=മനയത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന. അധൃന്മാരുടെ=വേദാസ്ഥ
ന്മാരുടെ. അഗ്രത്തിങ്കൽ=ഭൂമിയിൽ. ഭാനപ്രീഭുന്മാരായി=ഭാനയായി
പോയിരിക്കുന്ന. പ്രീഭുന്മാരുടേ=ഇജയോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന നമ്മാൾ.
യാതൊരു നിജഗുണകഥാപാതകവും=സ്വപകീയമായ ഗുണമണ്ണു നകാ
കുന്ന പാപവും. കൃതമായോ=ചെയ്യപ്പെട്ടോ.

താല്പര്യം.

അനിശ്ചിതമായ പ്രാണങ്ങളുടെ കളയുദ്ധത്തിന്റെ അനേകപാപ
ങ്ങളെയും ചെയ്യുപോകുന്നു.

ശ്ലോകം.

കുമാന്തം നക്ഷത്രാഗ്രഹോചിതസുഖം തൃക്കുന്ത സന്തോഷത
സ്സോഹാദസ്സഹശീതവാതതപനശ്ചൈവ നതപഃ
പ്രാതം പശ്ചിമമഗ്നിശം നിശ്ചിതപ്രാണൈരന്തരംഭോപദം
തത്തൽ കർക്കശം യദപമുനിഭിഃ സൈവൈസ്തം ഫലമെവഞ്ചിതാഃ

അനവധം.

കുമാന്തം കുമാരൻ ന ഗ്രഹോചിതസുഖം തൃക്കുന്ത സന്തോ
ഷതം ന ദസ്സഹശീതവാതതപനശ്ചൈവ സോഹാദ തപഃ ന ത
പഃ നിശ്ചിതപ്രാണൈഃ അസ്മാഭിഃ അഗ്നിശം വിത്തം പ്രാതം
ശംഭോഃ പദം ന പ്രാതം മുനിഭിഃ യൽ കൃതം തൽ ഏവ കൃതം
മൈവൈ മൈവൈ വാഞ്ചിതാഃ

അർത്ഥം.

കുമാരമായി=കുളിക്കപ്പെട്ടു. കുമാരൻ അല്ല. ഗ്രഹോചിതസു
ഖം, ഗ്രഹത്തെങ്കൽ=വീട്ടിൽ. ഉചിതമായി=അനുഗതമായിരിക്കുന്ന. സു
ഖം=സൌഖ്യം. തൃക്കുമായി=തൃപ്തിക്കപ്പെട്ടു. സന്തോഷത്താൽ
അല്പം=സന്തോഷത്താൽ തൃപ്തിക്കപ്പെട്ടില്ലാ. ദസ്സഹശീതവാതതപ
നം=കൂശശരം, ദസ്സഹങ്ങളായിരിക്കുന്ന=സഹിക്കാൻ പാടില്ലാതെ

ഇരിക്കുന്നു. ശീതവു=കുളിരും. വാതവു=കാറ്റും. തപനനം=വെ
 യിലും. ഇതുകൾക്കു ഉണ്ടായിട്ടുള്ള. ശ്ലേഷങ്ങൾ=ഭുജങ്ങൾ. സോ
 ഡങ്ങളായി=സരഭിക്കപ്പെട്ടു. തപസ്സു തപ്തമായില്ല=തപിക്കപ്പെട്ടി
 ല്ല. നിന്മതിതപ്രാണന്മാരായിരിക്കുന്ന=അടങ്ങപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പ്രാ
 ണങ്ങളോടു=പ്രാസങ്ങളോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന നമ്മാൽ. അഥന്നി
 രം=പാപകൽ. വിത്തം=ഭൂയും. മൃതമായി=മൃതനിക്കപ്പെട്ടു. രം
 ഭൂപിൻറെ പദം=ചരണം. മൃതമായില്ല=മൃതനിക്കപ്പെട്ടില്ല.
 മുനികളാൽ=മരകളാൽ. അതാത കർമ്മ ചെയ്യപ്പെട്ടോ
 അതതന്നെ=കൃതമായി ചെയ്യപ്പെട്ടു. ഒരു ഫലങ്ങളാൽ വഞ്ചിതന്മാ
 രായി=വഞ്ചിക്കപ്പെട്ടവരായി തീർന്നു.

താല്പര്യം.

അറിവില്ലാത്തവർ ധനാഗ്രാമനികിത്തം വളരെ കർക്കര്യം
 കഷ്ടതകളെ അനുഭവിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഭോഗഭിക്ഷാവയമേവഭിക്ഷാ
 സ്തപ്തപനതപ്തംവയമേവതപ്തം
 കാലോനയാതോപനമേവയാതാ
 സ്തപ്തജ്ഞാനജ്ഞാനവയമേവജ്ഞാനം

൭

അർത്ഥം.

ഭോഗം ഭിക്ഷയും വയം മൃതം ഭിക്ഷയും തപഃ ന തപ്തം വയം
 ഏവ തപ്തം കാലം ന യാതഃ വയം ഏവ യാതഃ ജ്ഞാന ജ്ഞാന
 വയം മൃത ജ്ഞാനം

അർത്ഥം.

ഭോഗങ്ങൾ=സംസാരസൂത്രങ്ങൾ. ഭജിക്കപ്പെട്ടില്ല=അ
 തരവിക്കപ്പെട്ടില്ല. നാം തന്നെഭക്തന്മാരായി=ഭജിക്കപ്പെട്ടവരായി.
 തപസ്സു=യോഗാശ്വാസം. തപിക്കപ്പെട്ടില്ല=ശീകരിക്കപ്പെട്ടില്ല. നാം
 തന്നെ തപന്മാരായി=ഭജിക്കുന്നവരായി. കാലയോനം=ചെയ്തില്ലാ
 പോയില്ല. നാംതന്നെ യാതന്മാരായി=പോയതിനു തുല്യന്മാരായി.
 ജ്ഞാനം=അഗ്രഹം. ജ്ഞാനമായില്ലാ=കുറയില്ല. നാംതന്നെജ്ഞാ
 ന്മാരായി=കുറയില്ലവരായി.

താല്പര്യം.

അഗ്രഹം വെറിച്ചാൽ കർക്കര്യം തൃപ്തിയുണ്ടാകാത്തതും സദാ
 ച്യം തപസ്സു ഇതുകൾക്കു കൂടാതെ കാലം വെറുതെ കഴിയുന്ന
 തമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

വവിളിച്ചുപകാത്രം പവിത്രതകേകിതംശിഭഃ
ഗാത്രാണിശിമിദ്ധായന്തേ തുണ്ണാ ചാതതണായതേ. ഖ
അനപരം.

മുഖം വവിളി? അത്രാനന്ദം ശിഭഃ പവിത്രതഃ അകിതം ഗാ
ത്രാണി ശിമിദ്ധായന്തേ തുണ്ണാ ഏകാ തതണായതേ.
അർത്ഥം.

മുഖം=വദനം. വവിളിച്ചാൽ=ജന്മയാൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള വേദക
ളാൽ. അകിതമാക്കപ്പെട്ടതായി=നിറഞ്ഞു. ശിരസ്സ്=തല. പവിത്രത
ളാൽ=നാകളാൽ. അകിതമായി=അന്യമില്ലാത്തതായി. ഗാത്രങ്ങ
ൾ=അവയവങ്ങൾ ശിമിദ്ധമായിത്തീർന്നു=സന്ധി ബന്ധങ്ങൾ വിട്ടു
അസ്ഥാധീനമായിത്തീർന്നു. പുനർ=തുണ്ണാ=അഗ്രഹം കന്നമാത്രം
തതണമായിത്തീർന്നു=മെമ്പനമുക്കെയെന്നപോലെ മീൻ.

താല്പര്യം.

മനുഷ്യൻ വാൽകൃത്തിൽ കണ്ണുമുതലായവകൾക്കു കഷീണത
സംഭവിക്കുന്നതുമാത്രമേ അഗ്രഹം നിന്ദ ചെയ്യുവതായിത്തീരുന്നതുകാരെ.

ശ്ലോകം.

നിവൃത്താഭോഗേഷ്വപുരുഷബഹുമാനോവിഗതിത
സ്സമാനാസ്സപശ്ചാതാസ്സപടിസുഹൃദഃസാജീവ സമാഃ
ശൈനേന്ദ്രവർച്ചന്മാനഃപ്രേതമിമംശലേചനയനേ
അഹോകുപ്സംകാരുഃ കൃപിമാണാപായചകിതഃ ര്
അനപരം.

ഭോഗേഷ്വ നിവൃത്താ പുരുഷബഹുമാനാഃ വിഗതിതഃ ജീവിത
സമാഃ സമാനാഃ സുഹൃദഃ സപടി സപശ്ചാതാഃ ശൈനേ യച്ഛു
ന്മാനഃ നയനേ വേനതിമിമംശലേച ച കൃപികായഃ മരണാ
പായ ചകിതഃ അഹോ കുപ്സം

അർത്ഥം.

ഭോഗേഷ്വ, ഭോഗത്തിൽ=വിഷയത്തിൽ. ഇഷ്ടം=അഗ്രഹം.
നിവൃത്തമായിത്തീർന്നു. പുരുഷബഹുമാനം, പുരുഷന്മാർ=മനുഷ്യ
ർക്കുള്ള. ബഹുമാനം=പൂജ. വിഗതിതമായിപോയി. ജീവിത
സമാന്മാരായി, ജീവിതത്തോടു=പ്രാണനോടു. സമാന്മാരായും=തുല്യ
ന്മാരായും. സമാനന്മാരായും=സമാനസ്സകളായും=ഉള്ള. സുഹൃത്തു
കൾ=സ്നേഹിതന്മാർ. സപടി=ശീഘ്രം. സപശ്ചാതന്മാരായി=
സപശ്ചൈതപ്രാപിച്ചു. ശൈനേ=പശുക്കൾ. യച്ഛുന്മാനം, യ
ഷ്ടിയാൽ ചിന്താർ. ഉത്ഥാനം=എഴുന്നീക്ക. നയനങ്ങൾ=നേത്ര
ങ്ങൾ. വേനതിമിമംശലങ്ങളായി, വേനതിമിമത്താൽ=കൃപിമതിനാൽ.

ജലങ്ങളായും തീർന്നു=പ്രവൃത്തികളാകെ സ്ഥിരങ്ങളായിത്തീർന്നു. ത
ദപി=എന്നിട്ടും. കായം=ഭോധം മരണപായചക്രിതമായിരിക്കു
ന്നു; മരണരൂപമായിരിക്കുന്ന, അപായത്തിങ്കൽ=നാശത്തിങ്കൽനി
ന്നും. ചക്രിതമായിരിക്കുന്നു=യെന്നിരിക്കുന്നു. അത്യാശ്ചര്യം=കഷ്ടം.
താല്പര്യം.

സുപ്തോക്തയുക അർക്കം ബഹുമാനമില്ലാതെ തീരുക ഏക
നായിട്ടിരിക്കും ഭേദസ്വാധീനമില്ലാതെ ഇരിക്കും കണ്ണുമുതലായവക
ൾക്കു ശക്തികൾക്കു രംവിധത്തിലായാദ്യം മരിക്കുന്ന അവസ്ഥ മ
നുഷ്യക്കു ഭീതിയെ ഉണ്ടാക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

അശാനാമനമീമനോരഥമുവാതൃസ്താതരംഗാകുലാ
രാഗഗ്രാഹവതീവിശ്വം ഹിഹഗായൈശ്ച ഭൂമലപംസിനീ
മോഹാവത്സദ്യുസ്താതിമഹനാപ്രോത്തംഗചിന്താതടീ
തസ്മാപാഗതാവിശുദ്ധമനസോനന്ദത്തിയോഗീശപദാഃ ൧൦
അനന്തരം.

മനോരഥമുവാ തൃസ്താതരംഗാകുലാരാഗഗ്രാഹവതീ വിതർക്കവിര
ഗാ യൈശ്ച ഭൂമലപംസിനീ മോഹാവത്സദ്യുസ്താ അതിമഹനാ
പ്രോത്തംഗചിന്താതടീ അശാ നാമ യാ നമീ തസ്മാപാഗതാഃ
വിശുദ്ധമനസഃ യോഗീശപദാഃ നന്ദന്തി.

അർത്ഥം.

മനോരഥമുവായും മനോരഥമാകുന്ന=മനോരാജ്യമാകുന്ന, ജ
ലത്തോടു കൂടിയതായും, തൃസ്താതരംഗാകുലമായും, തൃസ്താതാകുന്ന=
ഇച്ഛതാകുന്ന. തരംഗങ്ങളാൽ=തിരകളാൽ. അകുലമായും=നിറ
ഞ്ഞും. രാഗഗ്രാഹവതിയായും, രാഗമാകുന്ന=അനുരാഗമാകുന്ന. ഗ്രാ
ഹമത്തോടു കൂടിയതായും=മുതലയോടു കൂടിയതായും. വിതർക്കവിരഗ
യായും, വിതർക്കമാകുന്ന=ഭഗ്യാഗ്രമാകുന്ന. വിരഗത്തോടു കൂടിയതാ
യും=പക്ഷിയോടു കൂടിയും. യൈശ്ച ഭൂമലപംസിനീയായും, യൈശ്ച
മാകുന്ന=ധീ തയാകുന്ന. ഭൂമത്തെ=വൃക്ഷത്തെ. ലപംസിനികളാ
യും=ഇല്ലാത്ത ചയ്യുന്നതായും മോഹാവത്സദ്യുസ്തായായും, മോഹ
മാകുന്ന=അ ഗ്രാഹമാകുന്ന അവസ്ഥത്താൽ=ച്യുതിയാൽ. സുദ്യ
സ്തായായും=പടക്കുൽപാടില്ലാത്തതായും, അതിമഹനായായും=അ
തിയേറുകയായും. പ്രോത്തംഗചിന്താതടിയായും, പ്രോത്തംഗയാ
തി=ഉന്നതതായിരിക്കുന്ന. ചിന്തയാകുന്ന=ഭാവാലോചനയാകുന്ന.
തടിയോടു=കരയോടു കൂടിയും. അശാനാമ=അശ എന്നു പേരോടു
കൂടി പ്രസിദ്ധതാർഹ്യമുള്ള. യാതൊരുനദി ഉണ്ടോ, അതിന്റെ=അ
നദിയുടെ, പാഗത മായായി=മറുകൾപ്രാപിച്ചിട്ടുള്ളവരായും വിശു

ജനസംഖ്യ കൂടാതെ = നിശ്ചിതമായിത്തന്നെയും ഉണ്ടാകുന്നു. യോഗീ
ശാസ്ത്രം = മഹാവിഷയം. നവീനം = സമ്പന്നമാകുന്ന വഴി
കൊണ്ടും = ആയുധമായി പെടുകയും.

താല്പര്യം.

അ ഗ്രഹത്തിനെ നിവൃത്തിപ്പെടുത്തുന്നതിന് ഓരോരോ ദിവസത്തിൽ
നാലായി മഹാവിഷയം കഴിച്ച് മറ്റുള്ളവയ്ക്ക് വളരെ പ്രയത്നമുള്ള
താകുന്നു.

അഥ വിഷയപരിശോധനാവിധി.

ശ്ലോകം.

ന സംസാരോപന്നം ചരിതരപശ്ചാദികശബ്ദം
വിപാകപുണ്യം ജനയതി ഭവേദവിശ്വരത്നം
മഹാജ്ഞി പുണ്യം ചൈവ ചിപരിഗ്രഹീതാശ്ചാപി
മഹാജ്ഞാ യായ നോപസന്നമി വദാതും വിഷയീണാം. ൧൧

അർത്ഥം.

സംസാരോപന്നം ചരിതര കശബ്ദം ന അനുപശ്ചാദി പു
ണ്യം വിപാക വിശ്വരത്നം മേ ജനയതി മഹാജ്ഞി പുണ്യം
ചൈവ ചിപരിഗ്രഹീതാഃ വിഷയം വിഷയീണാം വ്യസനം ഭാ
തും ഇവ മഹാജ്ഞാ യായ നോ.

അർത്ഥം.

സംസാരോപന്നമായിരിക്കുന്നു, സംസാരത്തിൽ = പ്രപ
ഞ്ചത്തിൽ. ഉൽപന്നമായിരിക്കുന്നു = ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു. ചരിത
രത്നം = കൃത്യരത്നം. കശബ്ദമായിട്ട് = കേവലമായിട്ട്. അനുപശ്ചാദി
ല്പ = കാണുന്നില്ല. പുണ്യങ്ങളുടെ = സകൃതങ്ങളുടെ. വിപാകം = ഫലം.
വിശ്വരത്നമായിരിക്കുന്നു = അപോചിച്ച് വെളിച്ചം വന്നിരിക്കുന്നു. ഭവേതേ =
ജീതിയെ. ജനീകരിക്കുന്നു = ഉണ്ടാക്കുന്നു. മഹാജ്ഞാകളായിരിക്കുന്നു =
വെളിച്ചമായിരിക്കുന്നു. പുണ്യങ്ങളാൽ = സകൃതങ്ങളാൽ. ചി
പരിഗ്രഹീതങ്ങളായി, ചിപരിഗ്രഹം കൊണ്ടു = അഗ്രഹം കൊണ്ടു.
പരിഗ്രഹീതങ്ങളായി = സമ്പന്നമാക്കപ്പെട്ടവകളായിരിക്കുന്നു. വിഷയ
ങ്ങൾ = പ്രപഞ്ചങ്ങൾ. വിഷയീകരിക്കുന്നു = സംസാരിക്കുന്നു. വ്യസ
നത്തെ = ദുഃഖത്തെ, ദാനം ചെയ്യുന്നതിൽ തന്നെ = കൊടുക്കുന്നതിൽ ത
ന്നെ. മഹാജ്ഞാകളായിട്ട് = കണിക്കുന്നവരായിട്ട്. ജനിക്കുന്നു =
ഉണ്ടാകുന്നു.

താല്പര്യം.

അനേക പുണ്യങ്ങളാൽ ഉണ്ടാകുന്ന സകൃതങ്ങളിൽ അഗ്രഹ
ത്തെ നിവൃത്തിപ്പെടുത്തി സകൃതത്തെ സമ്പന്നമാക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

അവശ്യം താതാശ്ചിതമേകമധികാപിവിഷയാ
വിശയാണേകോമേസ്ത്വജ്ഞിനമനോയസാചമമുൽ
പ്രജനസ്സപാതത്ത്വാദമുപപിതാപായമനസ
സ്സപായംത്വജ്ഞാമേകമേകമസമനന്തംവിദധതി. ൧൨

അനുപയം.

വിശയാഃ ചിന്താം ഉചിതപാ അപി അവശ്യം താതാഃ ജ
നഃ സ്വയം അമുൽ ന തൃജ്ഞി ഇതി യൽ നസ്തി. വിശയാശ്ച
ക് ദേദേ ഏതേ സ പാതത്ത്വാൽ പ്രജന്തഃ മനസഃ ജന്മമുപപിതാപാ
യമുപഗതി ഏതേ സ്വയം തൃജ്ഞഃ അനന്തം ശമസുഖം വിദധതി.
അർത്ഥം.

വിഷയങ്ങൾ=പുത്രമിതുമുത്രാദികൾ. ചിന്താം=ബഹു
ഖം. ഇതനിട്ടം=കെമിച്ചിടനിട്ടം. അവശ്യമായിട്ടു=നിശ്ചയമാ
യിട്ടു. താനുംചെയ്യും=നശിക്കും. ജനം=മോക്ഷം. സ്വയമായിട്ടു=
താനേതന്നെ. ഇവകളെ=രം വിഷയങ്ങളെ. പ്രജിജ്ഞിദ്വജ
പേക്ഷിക്കുന്നില്ല. എന്നിങ്ങനെ യാതൊന്നും അതിമുഖ്യം=ചിന്താ
ഗുണമുഖ്യം=പരിയുന്നതിമുഖ്യം. ഏതുമേദം=ഏതുമ്പ്രയാസം.
ഇവകൾ=രം വിഷയങ്ങൾ. സ്വപാതത്ത്വത്താൽ=അതാവൃദ്ധിയേ
നാഥന്മാരുടെ അനുവാദംകൂടാതെ. പ്രജന്തുകളായാൽ=പോയവരാ
യാൽ. നെസ്സിന=ചിത്തത്തിന്നു. അമുഖ്യപരിതാപത്തിനാതിരിക്കാ
ണ്ടു. അമുഖ്യപരിതാപം=അധികമായിരിക്കുന്നു. പരിതാപത്തിനാ
യി=സങ്കടത്തിനായിട്ടു. മേക്ഷണം=തീരുന്നു. ഇതുകൾ=രം വി
ഷയങ്ങൾ. സ്വയമായിട്ടു=ജനങ്ങളാൽതന്നെ സ്വമേധയായിട്ടു.
തൃജ്ഞങ്ങളായാൽ=ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടവകളായാൽ. അനന്തമായിരി
ക്കുന്നു=അവസാനം ഉല്ലാസമായിരിക്കുന്നു. ശമസുഖത്തെ=ശമ
സൗഖ്യത്തെ ചെയ്യുന്നു.

താല്പര്യം.

പുത്രമിതുമുത്രാദികൾ വളരെനാൾ ഒന്നിച്ചു ഇരുന്നാലും ന
ശിക്കുമെന്നുള്ളതു നിശ്ചയംതന്നെ. രം വിഷയങ്ങളെ ജനങ്ങൾ
തന്നത്താതെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നില്ലാ എന്നതിനും വിഷയങ്ങൾ ത
ന്നത്താതെ ചേർചെയ്യുന്ന വിഷയത്തിനും ഏതുമ്പ്രയാസം ഉള്ള
രം വിഷയങ്ങൾ അതാവൃദ്ധിയേനാഥന്മാരുടെ അനുവാദം കൂടാ
തെ സ്വപാതത്ത്വമായിട്ടു ചോരുന്നതായാൽ നെസ്സിന ഏതൊരു ദുഃ
ഖമേകമുപായിട്ടു തീരുന്നു. നെസ്സിനയ്ക്കു ജനങ്ങൾ ഉപേക്ഷിച്ചാൽ
സങ്കടാവസ്ഥകൾക്കും മദ്ധ്യമായി നില്ക്കുന്ന പരമാത്മാവിനെത
ന്നെ ഏകാഗ്രമനസ്സാക്കി ചിന്തിച്ചുവന്നിരിക്കുന്ന ശമസൗഖ്യ

കേരള സാഹചര്യപിഷ്ടകം.

000000.

ബ്രഹ്മജ്ഞാനവിവേകനിർവ്വയിതീകൃത്യമോഃശുദ്ധരം
അഞ്ചമ്പതുപദോഗ്യോ ദിഷ്ടാനേകാന്തതോനിസ്സമാഃ
സംപാപ്താനപൂരനസംപ്രതിനക്ഷപാപാൽഭവപ്രശ്നാൽ
വാഞ്ചാമാത്മവർഗ്ഗമാനപിചരന്ത ക്തുംനശക്താവയംഹേ

000000

ബ്രഹ്മജ്ഞാനവിവേകനിർവഹിതഃ ദ്വേഷം കർഷ്ണി അ
രോധൽ തേ ഏകാന്തഃ നിസ്സ്പഹഃ ഉപഭോഗേശ്വരിവ
ന്മാൻ ചൈവ സത്യാപ്തൻ സത്യാതി ന സത്യാപ്തൻ ന ച പ്രാ
പ്താൻ ജിതികത്വാ ദൃഢപ്രജ്ഞാൽ മുഞ്ജനി വതം തു വാഞ്ചലാ
തപശിഗ്രമാൻ അപിത്യജ്ഞം ന ശക്തഃ

संस्कृतम्

പ്രപഞ്ചാനുവിവേകനിർവ്വയകൾ, ബ്രഹ്മത്തിന്റെ പരമാർത്ഥവിന്റെ, ജ്ഞാനമാകുന്നു = അറിവുകുന്നു. വിവേകത്താൽ = തിരിച്ചറിവിനാൽ. നിർവ്വയമായി = കണ്ഠാക്ഷരമിതയായിരിക്കുന്നു. സ്വീയോദ്യ = ബുദ്ധിയോടു കൂടിയിരിക്കുന്നവർ. ദിവ്യദർശനമെല്ലാം പ്രപഞ്ചത്തിൽ കാണുന്നതെല്ലാം ആത്മവും, യാതൊരുകാരോടൊരിക്കലും അവിദ്യകാതമായിട്ടു = മനഃപൂർവ്വമായിട്ടു. നിസ്സ്പർശനമായിട്ടു = അപ്രാപ്തിനായിട്ടു. ഉപദേശമോ ഗ്രന്ഥമോ, ഉപദേശമന്തിരം = അനുഭവത്തിൽ. യോഗ്യമായി = യുക്തമായിട്ടുള്ള. വിവരങ്ങളെ = സംസാരങ്ങളെ. മുൻപിൽ സംപ്രാപ്തങ്ങളല്ലാത്തവകൾ എന്നും, പ്രാപ്തിയില്ലാത്തവകളെന്നും, ലഭിച്ചിട്ടില്ലാത്തവകളെന്നും, സമ്പ്രതി = ഇപ്പോൾ. നസംപ്രാപ്തം = പ്രാപ്തിയില്ലാത്തവകളെന്നും, ലഭിച്ചിട്ടില്ലാത്തവകളെന്നും, പ്രാപ്തങ്ങളല്ലാത്തവകളെന്നും, ലഭിക്കുന്നല്ലാത്തവകളെന്നും. (ഇപ്രകാരം വിചാരിച്ചിട്ടു) ദൃഢപ്രത്യയം മേൽതുറന്നിട്ടു = പൂർണ്ണവിശ്വാസം മേൽതുറന്നിട്ടു. മോചനം ചെയ്യുന്നു = ഉപേക്ഷിക്കുന്നു. നമ്മളോ വാങ്ങാതെ ഉപരിഗ്രാഹങ്ങളെ പ്രോദ്യം = ഇച്ഛാപരമായ സ്ത്രീകളെ പ്രോദ്യം. തൃപ്തിപ്പെടാനായിക്കാണു = ഉപേക്ഷിപ്പാനായിക്കാണു. ശക്തന്മാരല്ലാ = സമർത്ഥന്മാരല്ല.

அ.பு.ரீ.சு.

[illegible]

ന്ന സ്ത്രീകളെല്ലാവരും ഉപേക്ഷിച്ചാൽ സമത്വമാകുന്നില്ലാ.

ശ്ലോകം.

ധന്യാനാം ശിശിരേണു വസന്താംശോതിഃ പരമേശ്വരായതാ
മാനന്ദാശ്രകണ്ഠാൻ പിഞ്ചന്തി ശകുനാനി ജ്വരമഭേദശയാഃ
അസ്മാകുരു മനോരഥോപരിചിതപ്രാസാദവാപീതഃ
ശ്രീധാകാനനകേളികൊതു കളുഷാമായുഃ പരമ ക്ഷീയതേ. ൧൨

അർത്ഥം.

ശിശിരേണു വസന്തം പരം ശ്യാതിഃ ശ്യായതാം ധന്യാ
നാം അഭേദശയാഃ ശകുനാഃ അനന്ദാശ്രകണ്ഠാൻ നിജ്ജ്വരം പിഞ്ച
ന്തി മനോരഥോപരിചിതപ്രാസാദവാപീതഃ ശ്രീധാകാനനകേളി
കൊതു കളുഷാം അസ്മാകം തു അയുഃ പരം ക്ഷീയതേ.

അർത്ഥം.

ശിശിരേണുക്കളിൽ=പർവതശിഖർഗ്ഗാദികളിൽ. വസന്തു കളാ
യം=സമീതിചെയ്യുന്നവരായും. പരമായിരിക്കുന്ന ശ്യാതിസ്സീനെ=
പരമാത്മാവിനെ. ശ്യായത്തുകളായും=ശ്യാനിക്കുന്നവരായും ഇരി
ക്കുന്ന. ധന്യന്മാരുടെ=പുണ്യവാന്മാരുടെ. അഭേദശയങ്ങളായി=മ
തിയിൽ കിടക്കുന്നവകളായിരിക്കുന്ന. ശകുനങ്ങൾ=പക്ഷികൾ. അ
നന്ദാശ്രകണ്ഠാക്കളെ=(പരമാത്മധ്യാനത്താൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള) അന
ന്ദബാഹ്യങ്ങളുടെ. കണ്ഠങ്ങളും=തൂളികളെ. ശകുലം=പേടികു
ടാരതെ. പാനം=ചെയ്യുന്നു=കുടിക്കുന്നു. മനോരഥോപരിചിതപ്രാ
സാദവാപീതഃ ശ്രീധാകാനനകേളികൊതു കളുട്ടുകളായിരിക്കുന്ന, മ
നോരഥോപരി=മനോവിചാരമെല്ലാത്തിങ്കൽ. ചിതങ്ങളായി=ചെ
യ്ക്കപ്പെട്ടവകളായിരിക്കുന്ന. പ്രാസാദങ്ങൾ=മേടകൾ. വാപീതഃ
=നീരാഴിക്കുകൾ. ശ്രീധാകാനനങ്ങൾ=മീനാശ്വാസനങ്ങൾ. ഇ
ശ്വാദികളിലുള്ള, കേളിയിങ്കൽ കൊതു കളെ=സന്തോഷത്തെ. ജ്വ
രകളായി=പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നവരായ. നമുക്കോ, എന്നാൽ അയു
സ്സു=ജീവിതകാലം മാത്രം. ക്ഷയിക്കുന്നു=നശിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

വിഷയാദികളിൽ ഭ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവർക്കു ഇനം ഘൃണാ
തന്നെ തീരുന്നതും വൈരാഗ്യത്തോടുകൂടി രംഭപശ്ചാന്നം ചെയ്യു
ന്നവരും ഉഗാദികളും വിശ്വസിച്ച് വിഷാദംകൂടാതെ ഇരിക്കുന്ന
തും അതിനാൽ അവരുടെ ഭയം സഹജമായിത്തീരുന്നതും അർ
ത്ഥം.

ശ്ലോകം.

ലിക്ഷാശനതേദപിനീഃ സമേകവാഹം
ശയ്യാ ചര്യപരിജനോനിമിദമേവമാത്രം

വസ്ത്രഞ്ചജീർണ്ണശരണസ്ത്രമതീലകന്മാ
രൊരൊരഥാപിവിഷ്ണുനാപരിശുഭന്തി

൧൫

അനപരം.

ഭിക്ഷാശരണം തൽ അപി നീരസം ഏകവാദം ശത്രു ച ഭൂഃ
പരിജനം നിജഭേദമാത്രം വസ്ത്രം ച ജീർണ്ണശരണസ്ത്രമതീ കന്മാ
രഥാ അപി വിഷ്ണുഃ ന പരിശുഭന്തി രൊരൊ.

അർത്ഥം.

ഭിക്ഷാശരണം=ഭിക്ഷു ചിട്ടത്തിട്ടുള്ള ഭക്ഷണം, അതുപോലും=
അർദ്ധഭക്ഷണംപോലും, നീരസമാകുന്നു=ലവണാഭിസംഭർത്തം ഇല്ലാ
തെ ആകുന്നു അതു= ഏകവാദമാകുന്നു=മതേന്ദ്രമാകുന്നു. ശത്രു
യോ എന്നാൽ=മൈത്രിയോ എന്നാൽ. ഭൂവാകുന്നു=തറയാകുന്നു. പരി
ജനമോ എന്നാൽ=ഉത്രയായോ എന്നാൽ. നിജഭേദമാത്രംതന്നെ=
തന്റെ ഭേദം മാത്രമായുള്ള. വസ്ത്രമോ എന്നാൽ=അച്ഛാദനമോ
എന്നാൽ. ജീർണ്ണശരണസ്ത്രമതിയായും, ജീർണ്ണയായും=പൊടിഞ്ഞവ
യായും. അതിനാൽ, ശരണസ്ത്രമതിയായും=അനേകം സുഷിമങ്ങളോ
ടു കൂടിയതായും ഉള്ള. കന്മായാകുന്നു=തന്നിയ തുണിയാകുന്നു. ഏ
ന്നിട്ടും വിഷയങ്ങൾ=സംസാരങ്ങൾ, പരിശുഭിക്കുന്നില്ലാ=വിടുന്നി
ല്ലാ. കഷ്ടം കഷ്ടം.

അപ്രിയം.

വളരെ നിയമത്തോടു കൂടിക്കിടക്കുന്നവർക്കും വിഷയപരിത്യാ
ഗം പ്രയാസമുള്ളതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

സ്തനൗമാംസഗ്രന്ധീകനകകവശാവിത്വപരിതോ
മുഖംശ്ലേഷാകാരംതദപിശരണാഭനതുലിതം
സ്രവൻമൃതളീനംകുടിവശിരസ്സലിജാധനം
മുഹൂർത്തിന്ദ്രഃപ്രപംകവിവശവിശേഷൈരുതകൃതം.

൧൩

അനപരം.

മാംസഗ്രന്ധി സ്തനൗ കനകകവശൗ ഇതി ഉപമിതൗ മു
ഖം ശ്ലേഷാകാരം തൽ അപി ശരണാഭനതുലിതം സ്രവൻ മൃ
തളീനം ജാധനം കുടിവശിരസ്സലി ച ഇതി ഉപമിതം മുഹൂഃ
നിന്ദ്രം പ്രപം കവിവശവിശേഷൈഃ ഉതകൃതം.

അർത്ഥം.

മാംസഗ്രന്ധികളായിരിക്കുന്ന മാംസശൈത്യകളാകുന്നു. സ്ത
നങ്ങൾ=കുചങ്ങൾ. കനകകവശങ്ങളെന്നു=സുപണ്ണങ്ങളടങ്ങാൻ വ്യ
ന്ന. ഉപമിതങ്ങളായി=ഉപമിക്കപ്പെട്ട. മുഖം=വദനം. ശ്ലേഷാ
കാരമാകുന്നു=കുർബ്ബവരൂപമാകുന്നു. അതു=അ മുഖവും, ശരണ

കോളത്തിരികൾ. ധ്യാനംഗത്താൽ=സംബന്ധത്താൽ. മൃഗംഗമാ
 യി=മൃഗമയെ പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ളതായ. ശേഷംജനനം=ജന്മം
 കം. കാമവിശംബിതങ്ങളായി, കാമനാൽ=മന്ദഗ്നാൽ. വി
 ശംബിതങ്ങളായിരിക്കുന്ന=പരിവർത്തിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള. വിഷയങ്ങ
 ള്ള=സംസാരങ്ങളെ. ഭൂമിക്കുന്നതിന്നും=ഭരണവിഭാഗത്തിന്നും.
 കർമ്മമല്ലാ=അതല്ല. മോചിക്കുന്നതിന്നും=മോചനമെന്നതി
 ന്നും. കർമ്മമല്ലാ=സാമന്ത്രിയല്ല.

താല്പര്യം.

വിഷയപരിത്യാഗം വളരെ പ്രയാസമെങ്കിലും വൈദ്യഗ്ന
 തോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന സംസാരിക്കുകയും അല്പം സുഖം ഉണ്ടാ
 കുന്നു.

ശ്ലോകം.

അജാനന്മാദാത്മ്യംപരമേശ്വരമസ്തീവ്രമേവേന
 സമീപനാപ്രത്യാനന്ദമേവമിത്യേതദർശനാനുപരിതം
 വിജ്ഞാനോപേതവൈയതിഹാസിപഞ്ചവജ്ജിഹ്വൽ
 നമുഞ്ചമദകാമാനന്ദമഹാനോമോഹമഹിമാ. ൧൭

അർത്ഥം.

ശേഷം മാത്രം അജാനൻ കീവ്രമേവേന പരമ സമീ
 നദ അപി ബലിശയുതം പിരിതം അജാനൻ അർഹാതു ഏ
 തേ വയം വിജാനന്തേ അപി വിപഞ്ചവജ്ജിഹ്വൽ കാമാൻ നമു
 ഞ്ചമദ അഹ ഹ മോഹമഹിമാ ശരണം

അർത്ഥം.

ശേഷം=ശേഷം. കാമാനന്ദത്തെ=പ്രാപിക്കത്ത. അജാനനാ
 യിട്ടു=അറിയാത്തവനായിട്ടു. കീവ്രംഗമേവ, കീവ്രംഗമിരിക്കുന്ന
 മായിരിക്കുന്ന, മേവനൽ=അഗ്നിയിൽ. പതിക്കട്ടെ=പ്രദത്ത
 ആ, മീനാപം=മണ്ഡലം. ബലിശയുതമായി, ബലിശയോടു=ചു
 ങ്ങളിനോടു. യുതമായി=ചേർന്നിട്ടുള്ള. പിരിതത്തെ=മാംസത്തെ.
 അജാനനം മേവനായിട്ടു=അറിയാത്തവനായിട്ടു. അജ
 നനെയെടുത്തുകിട്ടെ. ശേഷം, സാം വിജാനത്തുകൾക്കായിത്തന്നിട്ടും
 അറിഞ്ഞിരുന്നവനായിട്ടും. വിപഞ്ചവജ്ജിഹ്വതായി, വിപഞ്ച
 വജ്ജിഹ്വൽ=അപരിമേയങ്ങളിൽ. ജിഹ്വങ്ങളായിരിക്കുന്ന=നിറഞ്ഞി
 രിക്കുന്ന. കർമ്മമല്ലാ=സംസാരമല്ല. മോചിക്കുന്നില്ലാ=വിട്ട
 ന്നില്ലാ. അഹ=അയ്യോ; അയ്യോ! മോഹമഹിമാ,
 മോഹത്തിൽനിന്നും=മോചനത്തിൽനിന്നും. മഹിമാ=മാമാത്മ്യം. ഹ
 നമാ അനം=ഭൂതപദമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഇംഗംവേശു സുതസ്സതാമഭിതസ്സപ്രോധികസ്സവദാ
കപ്യാണീഭൂതിശാപയജ്ഞാദഭിപ്രജ്ഞാനമൃശേജ്ഞഃ
തെവാവിശ്വപനശപാന്നിവിശ്വേസംസാരകാശാഗ്രഹേ
സംദ്രോക്ഷണഭംഗാതദപിദംധന്യസ്തസന്തുസ്ത്രി. ൨൦

അനവയം.

ഇംഗം വേശു സുതഃ സതാം അഭിമതഃ സവദഃ സംപ്രോധി
കാഃ ദധിതാ കപ്യാണീ വയഃ ച നവഃ ഇതി അജ്ഞാനമൃശഃ ജ
നഃ വിശ്വപം അനശപഃ തേവാ സംസാരകാശാഗ്രഹേ നിവിശതേ
ധന്യഃ ഇ തൽ അപിദം ക്ഷണഭംഗാഃ സംദ്രവ്യ സന്തുസ്ത്രി.

അർത്ഥം.

ഇംഗമായിട്ടുള്ളവയുമായിട്ടുള്ളവം. ബാഗ്ഗംഗ്രഹം. സുതൽ=
പുത്രൻ. സജ്ജകാർഷ്വേഗ്യാന്മാഷഃ. അഭിമതൻ=സമ്മതമുള്ളവ
ൻ. സവതുകർ=ഋച്ചുതകർ. സപ്രോധികർ=അനവധികർ. ദ
ധിതാ=മാതാ. കപ്യാണീ=മംഗളകഴി. വയസ്സം=പ്രായവും. ന
വം=തന്തനം. ഇപ്രദാരം, അജ്ഞാനമൃശമായിരിക്കുന്നു=അറിവി
ല്ലാത്തതായിരിക്കുന്നു. ജനം=ജനം. വിശ്വപഞ്ചപ്രപഞ്ചത്തെ.
അനശപമെന്നു=അഴിവില്ലാത്തതെന്നു. മനനം=ചർച്ചിട്ടുപിചാരി
ച്ചിട്ടു. സംസാരകാശാഗ്രഹത്തിങ്കൽ സംസാരമാകുന്ന പ്രപഞ്ചമാ
കുന്ന, കാശാഗ്രഹത്തിങ്കൽ=ബന്ധോപാനായി, നിവേശിക്കുന്നു=പ്ര
വേശിക്കുന്നു, ധന്യനോഽഹ്നാജീ=ഭാഗ്യവാന്നെന്നു ധ്വനാൽ. തൽ,
അപിദം=മുൻപൊന്നവക്കുള്ളൊരു ക്ഷണഭംഗമെന്നു=ക്ഷണത്തി
ൽ നശിക്കുന്നതെന്നു. സന്ദ്രിച്ഛിട്ടു=കണ്ടിട്ടു. സന്തുസിക്കുന്നു=സ
ർവ്വത്തവും ഉപേക്ഷിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

അറിവില്ലാത്തതാൽ ഭാരം മനോരാജ്യങ്ങളെ കൊണ്ടു സംസാ
രത്തൽ ഉഴയുന്നതും അറിവുണ്ടായിരുന്നാൽ സുഖമായി ജീവിക്കാവു
ന്നതും അർത്ഥം.

അഥവാചാര്യന്റെ ന്യായം.

ശ്ലോകം.

ദീനാദീനമുരപെസ്സപകീരശ്ശരൈകൈകൃഷ്ണാമേവാ
ശ്ലോശജ്ഞിഷ്ടധിനൈന്നിന്നവിധുരാഗ്യാനചേൽഗേഹിനീ
യാചാ=നാശംഗദയേനഗൽഗദമകൃത്യപ്രാപിനാക്ഷരം
ഭോമേഹീതിവദേൽസുഭയേജ്ഞാമേമനസിജനഃ ൨൧

കേരളം

അനപയം

അഭിമതകവാദാനുഗ്രഹിപ്പട്ടേപതീയസി ഗുരുതഗുണഗ്രാ
മാംഭോജസ്ഫുടാഭാചപ്രതിക വിപുലവിഭവസല്ലജ്ജാപല്ലികരോ
കകരാഹികാ ദൃഷ്ട്വയാ ഇതം കുരപിറവീർവഞ്ചനാം ക
രോതി.

അർത്ഥം

അഭിമതകവാദാനുഗ്രഹിപ്പട്ടേപതീയസിയായും, അഭിമത
മായും=ഇഷ്ടമായും, മഹത്തായും=വലുതായും ഇരിക്കുന്നു. മാനത്തി
ന്റെ=ഉത്തമസ്ഥിതിയുടെ. ഗുണമിയുടെ=കെട്ടിന്റെ. പ്രദേത്തി
കൽ=മേൽത്തീക്കൽ. പതീയസിയായും=സംശയമായും. ഗുരുതഗു
ണഗ്രാമാംഭോജസ്ഫുടാഭാചപ്രതികയായും, ഗുരുതമായി=വലു
തായിരിക്കുന്ന ഗുണഗ്രാമമാകുന്ന=ഗുണസമൂഹമാകുന്ന. അംഭോജ
ജ്ജാപല്ല=താമരപ്പൂക്കൾ. സ്മുടായായി=വികസിച്ചതായി. ഉ
ജ്ജാപയയാതി=പ്രകാശിച്ചതായിരിക്കുന്നു. ചപ്രതികയായും=നിവാ
വായും. വിപുലവിഭവസല്ലജ്ജാപല്ലികരോകകരാഹകയായും, വിപു
ലയാതി=വിസ്താരമുള്ളതായി. വിഭവത്തായും=വിളങ്ങുന്ന, വജ്ര
യാകുന്ന=പ്രീളയാകുന്ന. വല്ലിക=വെളുപ്പ്. കരോതയാതി=തീക്ഷ്ണയാ
തിരിക്കുന്നു. കരാഹകയായും=കോടാമിനായും. ദൃഷ്ട്വായായും=നിറ
യാത്തതായും ഇരിക്കുന്നു. ഈ കുരപിറവീ, കുരമാകുന്ന=ഉദാരമാക
ന്ന. പിറവീ=പെട്ടി. വിവഞ്ചനയെ=പരിഹാസത്തെ ചെയ്യു
ന്നു.

താല്പര്യം.

മാനത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചും സകലഗുണത്തെ മറച്ചും വജ്രമൂലാ
നെ വയറിനെ നിറയ്ക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഫലംസേപച്ഛാഖ്യംപ്രാവിവനം അപേദം ക്ഷിതിതഥാം
സ്ഥാനേസ്ഥാനേയുഗ്രസദിതം ശിശിമേധാം പയഃ കൃത്യോസാ
മുദ്രസ്യാശാസ്ത്രസംക്ലിതവത്സാപല്ലവമതീ
സരംഭാസന്താപംതദപിധനിനാംദാഹിക്രപണാം മ.ന

അനപയം.

സേപച്ഛാഖ്യം ഫലം പ്രാവിവനം അപേദം ക്ഷിതിതഥാം
സ്ഥാനേസ്ഥാനേയുഗ്രസദിതം ശിശിമേധാം പയഃ കൃത്യോസാ
മുദ്രസ്യാശാസ്ത്രസംക്ലിതവത്സാപല്ലവമതീ ധനിനാം ദാഹി സ
ന്താപം സരംഭേ.

അർത്ഥം.

സേപച്ഛാഖ്യമായിരിക്കുന്നു, സേപമപോലെ=തന്റെ അ

ഗ്രാമംപാലയ. രാജാധിപതിക്കുന്ന=കിട്ടുന്നതായിരിക്കുന്നു. മലം=
 പടം. പ്രതിവനം=വനംതോറും. അപരമാകുന്നു=ഭിന്നമാകുക
 കെ കിട്ടുന്നതാകുന്നു. കർമ്മമുക്തമുക്തം=പുണ്യമുക്തം. സമാ
 നേസമാനം=സമീപത്തോറും. പുണ്യസംഗ്രഹകളുടെ=പുണ്യനദി
 കളുടെ. ശിരശ്ചമയമായിരിക്കുന്നു=തങ്ങളും ഇനിപ്പോട്ടുകൂടിയും
 ഇരിക്കുന്നു. പരസ്സം=വെണ്ണയും. വെക്കുന്നു. ഉദ്യോഗമായി=
 തൊട്ടാൽ ഉദ്യോഗി. സുഖമിതരതാപലവതയായിരിക്കുന്നു,
 സുഖമിതരതാപലവതയായിരിക്കുന്നു=തനോരംതോട്ടായിരിക്കുന്നു. വതകളെ
 കൊണ്ടും=വെണ്ണകളെക്കൊണ്ടും. പല്ലവങ്ങളെക്കൊണ്ടും=തളിക
 കളെക്കൊണ്ടും ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. ശസ്ത്രം=കിടക്കയും. വെക്കുന്നു. ത
 പി=പുണ്യനദി. ഉപനന്ദാർ=ഉപനന്ദാർ. ഗാനികളുടെ=പ
 നന്ദാർ. ദയാനന്ദികൾ=വാതുക്കൾ. സന്താപത്തെ=ഭിന്നത്തെ
 സമ്മിക്കുന്നു.

താഴെ.

എത്രയും സുഖമാർഗ്ഗമുണ്ടാകിയും ഗാനഗ്രാമംവന്നാൽ അ
 നേകസങ്കടം സഹിക്കേണ്ടിവരുന്നു.

ശ്ലോകം.

പുണ്യഗ്രാമവനേവാമതിസിരപമുതനപാശ്വാഭാപാശ്വാ
 കാദായാദായമിതികാമപിജ്ഞാതമുതമുതമുതപകണ്ഠം
 ദാശംദാശംപ്രവിഷ്ടപാമുദംഭീപുണ്യായക്ഷയാന്തോ
 മാനീപ്രാണീനതാമോനപുനാൻതിനംതുവകശ്ചേഷീനഃ രഹ

അർത്ഥം.

മാനീ പ്രാണീ ക്ഷയാന്തഃ വാ പുണ്യഗ്രാമ മഹതി വനേ വാ
 ദപിജ്ഞാതമുതമുതമുതപകണ്ഠം ദാശം ദാശം പ്രവി
 ഷ്ടഃ സിരപമുതനപാശ്വാം കപാശ്വാം മിതികാ അദായാദായ
 ദാശംപുണ്യായ പരം ഭീനഃ തുവകശ്ചേഷ്യ പുനഃ അന്തരിനം
 സന്താപം ന പരം.

അർത്ഥം.

മാനിയായി=മാനസ്സാകൂടിയ പനായിരിക്കുന്നു. പ്രാണി=പു
 നന്ദൻ. ക്ഷയാന്തനായാൽ, ക്ഷയാന്തം=വിശപ്പിനാൽ. അന്ത
 നായാൽ=പീഡിക്കപ്പെട്ടവനായാൽ. പുണ്യഗ്രാമത്തിങ്കലാകട്ടെ, പു
 ണ്യകായി=പരിശുദ്ധമായിരിക്കുന്നു. ഗ്രാമത്തിങ്കലാകട്ടെ=അഗ്രാമാ
 ത്തിങ്കലാകട്ടെ. മഹത്തായിരിക്കുന്നു=വലുതായിരിക്കുന്നു. വനത്തി
 ന്നാകട്ടെ=അഗ്നത്തിങ്കലാകട്ടെ. ദപിജ്ഞാതമുതമുതപകണ്ഠം
 കണ്ഠമായിരിക്കുന്നു. ദപിജ്ഞാതം=അപ്രാപകനാൽ. തുവകായ്=
 ചോഷിക്കപ്പെട്ടതും. ശ്ചേഷീകൾ=അഗ്നിയുടെ. ഗുഹത്താൽ=

പുകയാൽ. ഗുരുമായി=പുകനിറഞ്ഞിട്ടുള്ള. ഉപകണ്ഠത്തോടു=സമീപപ്രദേശത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു. ചോരംതോറും, ചോരംതോറും=വാതൽതോറും, വാതൽതോറും, പ്രവിഷ്ഠനായിട്ടു=പ്രവേശിച്ചവനായിട്ടു. സിതപടച്ചനവാലിക്കായി. സിതപടത്താൽ=വെള്ളവസ്ത്രത്താൽ. ചൂന്നായി=മറയ്ക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള. വാലത്തോടു=ഉൾപ്രദേശത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു. കപാലത്തിങ്കൽ=തലത്തോട്ടിയിങ്കൽ. ഭിക്ഷയെ=ഭിക്ഷാന്നത്തെ. അഭാനംചെയ്തിട്ടു, അഭാനംചെയ്തിട്ടു=സ്വീകരിച്ചുസ്വീകരിച്ചു. ഉദാഹരിച്ചു എന്നതിനായിരിക്കാണ്ടു, ഉദാഹരിക്കുന്ന=വയറാകുന്ന. ദരിദ്രരെ=ഗുരുകുട. പൂജണത്തിന്നു=നിറയ്ക്കുന്നതിനായിരിക്കാണ്ടു. വാനാകുന്നു=ശ്രേഷ്ഠനാകുന്നു. ഭീനനായുള്ളവൻ=ക്ഷീണിച്ചിട്ടുള്ളവൻ. തുല്യകല്പന്മാരിലോ എന്നാൽ. സമാനകലനാൽ ജനിച്ചിട്ടുള്ളവരിലോ, എന്നാൽ അനുഭവനം=ഭവസന്താനം. സനാഥനായാൽ=അച്ഛത്തോടു കൂടിയവനായാൽ. പരംതല്പരം=ശ്രേഷ്ഠമല്ലാ.

താല്പര്യം.

ഭാരിതത്താൽ പരോശനായിരിക്കുന്നവരുടെ സമന്വരോടു ചോദിക്കുന്നതിനേക്കാൾ ഭിക്ഷയെടുത്ത ഉദാഹരണം ചെയ്യുന്നതു വളരെ ഉത്തമമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഗംഗാതരംഗഹരികശീകരശീതളാസീ
വിദ്യാധരാല്പ്രാപ്തിതചാരുശിഖാരലാസീ
സ്ഥാനാനികിരമിവതഃപ്രഭൃതംഗതാനീ
യത്സാവമാനപാപിണ്ഡതോരുഷ്ടാ

൨൫

അനന്തരം.

ഗംഗാതരംഗഹരികശീകരശീതളാസീ വിദ്യാധരാല്പ്രാപ്തിതചാരുശിഖാരലാസീ ഹരിവതഃ സ്ഥാനാനി പ്രഭൃതംഗതാനി കിം യസ്മാൽ മനുഷ്യാഃ സാവമാനപാപിണ്ഡത്തോടു വേർതി.

അർത്ഥം.

ഗംഗാതരംഗഹരികശീകരശീതളാസീ, ഗംഗയുടെ=ചാരികരിയുടെ. തരംഗങ്ങളുടേയും=നിരമാലകളുടേയും. ഹരിതത്തിന്റെയും=കുത്തിന്റെയും. ശീകരത്താൽ=തുളിയാൽ. ശീതളങ്ങളായും=തണുത്തവകളായും. വിദ്യാധരാല്പ്രാപ്തിതചാരുശിഖാരലാസീയും, വിദ്യാധരന്മാർ=ഭവന്മാരാണ്. അല്പപ്രാപ്തിതചാരുവസ്തികപ്പെട്ടതായും. ചാരുമായും=മനോഹരമായും ഇരിക്കുന്നു. ശിഖാരലങ്ങളോടു=കൽപ്രദശങ്ങളോടു. കൂടിച്ചേർക്കുകയും ഇരിക്കുന്നു. ഹരികചാൽചാരുതത്തിന്റെ, സ്ഥാനങ്ങൾ=സ്ഥലങ്ങൾ. പ്രഭൃതത്തെ=

നാശത്തെ. ഗതങ്ങളായോ=പ്രാപിച്ചോ. യസ്യത്=അതാഴകാല
 ണംകൊണ്ടു. മനുഷ്യർ=നമ്മൾ. സാമാന്യനാപേണ്യംകൊണ്ടാ
 യി, സാമാന്യനായി=അവനാണോടുകൂടിയുള്ള. പരപിണ്യ
 ണികൾ=അന്യന്മാരുടെ ചോറികൾ. തേന്മാരായി=ഇച്ഛ യോടുക
 ട്ടിയിട്ടുള്ളവരായി. ഭവിക്കുന്നു=ജീവിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

വളരെ പുണ്യമായിരിക്കുന്ന ഹിമവൽപർവ്വതാദിസ്ഥലങ്ങളിൽ
 സ്വേച്ഛപോലെ കാലയാപനം ചെയ്യാവുന്നതായ നിഷ്ഠയോടും മ
 റന്നായവന്റെ ചോറു തിന്നുന്നതു വളരെ കഷ്ടമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

കിങ്കന്ദോകന്ദോദ്യോപുജ യമുപഗതാൻവിശ്വരാഗിരിഭൃ
 പ്രലാസ്താവതതളസ്സംസഹപട്ടന്തോവ്യൂഹിന്യാപരാധാഃ
 വികൃതന്തരന്മുഖാനിപ്രസമേപഗതപ്രശ്നന്താണാംപരാധാഃ
 ദുഃഖോപാത്താലവിത്തസ്മയപവനവശാനന്തിതഭൂവതാനി. ഹത
 അന്ധരം.

കന്ദോദ്യോ കന്ദോ ഗിരിഭൃ നിർദ്ധരാ വാ പ്രജയഃ ഉപഗ
 താഃ കിം തതഃ സസേവേളയഃ വല്ലഭിന്യാ പരാധാഃ ച പ്രലാ
 സ്താ വാ തസ്മാൽ പ്രസമം അപഗതപ്രശ്നന്താണാം പരാധാഃ
 ദുഃഖോപാത്താലവിത്ത സ്മയപവനവശാനന്തിതഭൂവതാനി മുഖാ
 നി വീക്ഷയന്ത.

അർത്ഥം.

കന്ദോദ്യോകിനിന്നും=ഗിരിഗുഹകളിൽനിന്നും. കന്ദങ്ങളും=കിഴ
 ങ്ങളും. ഗിരികളിൽ നിന്നും=മലകളിൽ നിന്നും. നിർദ്ധരങ്ങളും=
 അരിവികളും. പ്രജയന്തം=നാശത്തെ. ഉപഗതങ്ങളായോ=പ്രാപു
 ണ്ണയോ. തതഃകളിൽനിന്നും=വൃക്ഷങ്ങളിൽ നിന്നും. സമന ഫല
 ഭൃത്തുകളായും, സംസങ്ങളായി=സങ്ങളോടു കൂടിയിട്ടുള്ള. പരാധാ
 ണി=പഴങ്ങളും. ഉത്തുകളായും=ഭരിച്ചിട്ടുള്ളവകളായും. വല്ലഭിനി
 കളായും=തുകലോടു കൂടിയുള്ളവകളായും ഇരിക്കുന്നു. അപകൾ=
 കൊയ്യുകൾ. പ്രലാസ്തങ്ങളായോ=കടിക്കുപോയോ. അതാതകാ
 രണംകൊണ്ടു, പ്രസമംകുംവണ്ണം=വേഗത്തിൽ. അപഗത
 പ്രശ്നയന്മാരായിരിക്കുന്ന, അപഗതമായിരിക്കുന്ന=പോയിട്ടുള്ള.
 പ്രശ്നയത്തോടു=വണ്ടത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന. പവന്മാരുടെ=മുഴു
 വന്മാരുടെ. ദുഃഖോപാത്താലവിത്തസ്മയപവനവശാനന്തിതഭൂവത
 കളായിരിക്കുന്ന, ദുഃഖത്താൽ=സങ്കടത്താൽ, ഉപാത്തമായ=കി
 ട്ടിയിട്ടുള്ള. അലവിത്തത്തിന്റെ=സ്വപ്നദൃശ്യത്തിന്റെ. സ്മയകാ
 കനം=ഗർവ്വമാകുന്നു. പവനന്റെ=കാറ്റിന്റെ. വശത്താൽ=

സ്വാധീനത്താൽ. അനന്തിതങ്ങളായി=നടിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള. ഭൂമിയാകുന്ന=ചുവിക്കങ്ങളാകുന്ന. വരകളോടു=വള്ളികളോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന. മുഖങ്ങൾ=വടനങ്ങൾ. വീക്ഷണം=ചെയ്യപ്പെടുന്ന=കാണപ്പെടുന്നോ.

താല്പര്യം.

തപോനവ്യാനത്തിനു സ്ഥലവും സൗകര്യവും ഉള്ളപ്പോൾ മുഷ്ണാദി മഹശ്രുതിക്കനുസരണമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പുണ്യൈർമൂലഫലൈഃ പ്രിയപ്രണയിനീം വൃത്തിം അകൃപണൈ നവപല്ലവൈഃ ഭൂശ്ശ്വാം കരുഷ്യാ അധുനാ ഉത്തിഷ്ഠ വനം യാമഃ അവിവേകമൂലമനസ്സാമ ഷ്യദാണാം സദാ വിത്തവ്യാധി വികാരവിഫലഗീരം ശരപാണാം നാമ അപി യത്ര ന ശ്രുതതേ.

അനന്തരം.

പുണ്യൈർ മൂലഫലൈഃ പ്രിയപ്രണയിനീം വൃത്തിം അകൃപണൈ നവപല്ലവൈഃ ഭൂശ്ശ്വാം കരുഷ്യാ അധുനാ ഉത്തിഷ്ഠ വനം യാമഃ അവിവേകമൂലമനസ്സാമ ഷ്യദാണാം സദാ വിത്തവ്യാധി വികാരവിഫലഗീരം ശരപാണാം നാമ അപി യത്ര ന ശ്രുതതേ.

അർത്ഥം.

പുണ്യങ്ങളായിരിക്കുന്ന=ശ്രോട്ടുങ്ങളായിരിക്കുന്ന. മൂലഫലങ്ങളാൽ, മൂലങ്ങളാലും=കിഴങ്ങുകളാലും. ഫലങ്ങളാലും=പഴങ്ങളാലും. പ്രിയപ്രണയിനിയായിരിക്കുന്ന പ്രിയമായും=ഇഷ്ടമായും. പ്രണയിനിയായും=സ്നേഹത്തോടുകൂടിയതായും ഇരിക്കുന്ന. വൃത്തിയേയും=ഉദരപോഷണത്തേയും. അകൃപണങ്ങളായിരിക്കുന്ന=അധികമാർദ്ദവങ്ങളായിരിക്കുന്ന. നല്ലപല്ലവങ്ങളാൽ=മൃതനന്തളികകളാൽ. ഭൂശ്ശ്വാന്തേയും, ഭൂപിങ്കൽ=ഭൂമിയിങ്കൽ. ശസ്ത്രന്തേയും=കിടക്കന്തേയും. ചെയ്യാലും, ഇപ്പോൾ തന്നെ ഉത്താനംചെയ്യാലും=വഴിനിറോറാലും. വനത്തെ=അർണ്യത്തെ. യാനംചെയ്യാം=പ്രാപിക്കാം. അവിവേകമൂലമനസ്സുകളായും, അവിവേകത്താൽ=അറിവുകേടാകാൻ. മൂലമായി=അറിവില്ലാത്തതായിരിക്കുന്ന. മനസ്സുകളോടു=സുലികളോടുകൂടി വരായും. ഷ്യദാണായും=നീചന്മാരായും. സദാ=എല്ലാപ്പോഴും. വിത്തവ്യാധി വികാരവിഫലഗീതകളായും, വിത്തമാകുന്ന=ഭാഗ്യമാകുന്ന. വ്യാധിയുടെ=രോഗത്തിന്റെ. വികാരത്താൽ=ഇളക്കത്താൽ. വിരോധകളായി=ചപലകളായിരിക്കുന്ന. ഗീതകളോടു=വാക്കുകളോടുകൂടിയവരായും ഇരിക്കുന്ന. ശരപാണാരുടെ=പ്രളയമുൾപ്പെടെ. നാമപോലും=പേരുപോലും. യാമതാരേളേ=

തന്നെത്തന്നെ നന്നിരിക്കൽ. ഗ്രാമീണനിലയോ=കേരളത്തിലയോ.
താല്പര്യം.

ദില്ലിസേവയെക്കാൾ തപസ്സുനടയ്ക്കാൽ ഇഹലോകത്തിലേക്കും പരലോകത്തിലേക്കും നല്ലതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

യേവൽനേധനപതിപൂരപ്രാർത്ഥനാദ്യപദാജോ
യേവല്ലതപഃദധതിവിഷയാക്ഷേപപത്യാസ്തമ്യലോഃ
തേഷാമന്തസ്ഫുട്ടിതഹസിതംവാസതഃണാസ്മയേഃ
ധ്യാനോച്ഛേദേശിഖരികഹഃഗ്രാവശസ്താനിഷണ്ഡഃ ൨൭
അനന്തം.

ധനപതിപൂർവ്വപ്രാർത്ഥനാദ്യപദാജോ കേ യേ വാസതഃ വൽ
നേ വിഷയാക്ഷേപപത്യാസ്തമ്യലോഃ കേ യേ വാസതഃ ച അല്ല
തപഃ ദധതി തേഷാം വാസതഃണാം ശിഖരികഹഃഗ്രാവശസ്താനിഷ
ണ്ഡ അഹഃ ധ്യാനോച്ഛേദേ അന്തസ്ഫുട്ടിതഹസിതം യഥാതഥാ
സ്മയേ.

അർത്ഥം.

ധനപതിപൂർവ്വപ്രാർത്ഥനാദ്യപദാജായീ, ധനപതിയുടെ=ദ്രാവി
ഡക്കൻറ. പുത്തൻററോരോരത്തിൻററ. പ്രാർത്ഥനായാൽ=തപഃ
നായാൽ. ഉണ്ടായിട്ടുള്ള, ദുഃഖത്തെ=സങ്കടത്തെ. ഭാഷായി=പ്രാവു
നായിരിക്കുന്നു. ഏനീഷ, യാവചിഖദിവസങ്ങൾ വാലിക്കുന്നുവോ
വിഷയാക്ഷേപപത്യാസ്തമ്യലിനായിരിക്കുന്നു, വിഷയങ്ങളുടെ=പ്രപ
ഞ്ചങ്ങളുടെ, അക്ഷേപത്താൽ=അകർഷത്താൽ. പത്യാസ്തമയാതി=
വിചരിതയായിരിക്കുന്നു. ധ്യാനോച്ഛേദം=ചിത്തത്തോടുളടിയിരി
ന്നു. ഏനീഷ യാവചിഖദിവസങ്ങൾ, അല്ലതപത്തെ=അല്ലതപ
ത്തെ. ധരിക്കുന്ന അ വാസതങ്ങളെ=അ ദിവസങ്ങളെ. ശിഖരി
കഹഃഗ്രാവശസ്താനിഷണ്ഡനായിരിക്കുന്നു, ശിഖരിയുടെ=പദ്യത
ത്തിൻററ. കഹഃഗ്രത്തിൽഉള്ള=ഗ്രഹത്തിൽഉള്ള. ഗ്രാവകാക
ന്ന=കല്ലാകുന്നു. ശസ്തയിങ്കൽ=കിടക്കയിങ്കൽ. നിഷണ്ഡനായി=
സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനായിട്ടു. ഞാൻ ധ്യാനോച്ഛേദത്തിങ്കൽ, ധ്യാ
നത്തിൻററ=ജ്ഞനത്തിൻററ. ഉപേദത്തിങ്കൽ=അപസാരത്തിങ്കൽ.
അന്തസ്ഫുട്ടിതഹസിതംകംവണ്ണം=അന്തർഭാഗത്തിങ്കൽ സ്ഫു
ട്ടിതമായ=പ്രകാശിതമായിരിക്കുന്നു. ഹസിതത്തോടു=വിസ്മയത്തോ
ടുളടിയിരിക്കുംവണ്ണം, സ്മരിക്കുമോ.

താല്പര്യം.

അതിദ്യക്ഷകങ്ങളായിരിക്കുന്ന വിഷയങ്ങളെ തൃപ്തിച്ച അതിസു
ഖകരമായ തപസ്സിനെ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

സേനോഷ്ഠനിറന്തപ്രമുദിതാസ്സോന്നഭിന്ന മൂഷോ
തേനപന്ത്രേധനഃസംകലധിയസ്തേഷാന്നന്ദാമതാ
ഇതമാകസ്യകൃതേകൃതസ്സവിധിനാതാദൃക്പദംസന്ധഭാം
സപാത്മന്ത്രേവസമാപ്തമോമഹിമാമേകന്മേദോചതേ.

അനവതം.

യേ സേനോഷ്ഠനിറന്തപ്രമുദിതാഃ തേഷാം മൂഷോ ന ഭിന്നഃ അ
ന്ത്രേ യേതു ധനമോസംകലധിതാഃ തേഷാം തൃഷ്ണാ ന മതാ
ഇതഥം സതി സപാത്മന്ത്രേവ സമാപ്തമോമഹിമാ സന്ധഭാം താ
ദൃക്പദം സഃ മേദഃ കസ്യ കൃതേ വിധിനാ കൃതഃ മേ നമോച
തേ.

അർത്ഥം.

യാതൊരുത്തരം=സേനോഷ്ഠനിറന്തപ്രമുദിതന്മാരായിരിക്ക
ന്നോ, സേനോഷ്ഠന്മാർ=അനന്ദത്താൽ. നിറന്തം=ഇടവിടാ
തെ. പ്രമുദിതന്മാരായിരിക്കുന്നോ=സന്തുഷ്ടന്മാരായിരിക്കുന്നോ. അ
വർ, മുത്തുകൾ=സന്തോഷങ്ങൾ. ഭിന്നകളായില്ലാത്തതെന്ന
പ്രാപിച്ചില്ല. അന്ത്രന്മാരായിരിക്കുന്ന=ഇതമന്മാരായിരിക്കുന്ന. യാ
തൊരുത്തരധനമോസംകലധികളായിരിക്കുന്നോ, ധനത്തിങ്കൽ=
ഓവൃത്തിങ്കൽ. ഉള്ളവരോത്താൽ=ഇപ്പോൾ. സംകലയാതി=
ചഞ്ചലമായിരിക്കുന്ന. ധീരയാട്ടം=വ്യഭിചാരം. കൃതിയവരാ
യിരിക്കുന്നുവോ, അവർ തൃഷ്ണ=ആശ, മതയാതില്ല=നശിച്ചതാ
യില്ല. ഇങ്ങിനെതിരിക്കുമ്പോൾ സപാത്മവികൽതന്നെ=തൻകൽ
തന്നെ. സമാപ്തമോമഹിമാവായും, സമാപ്തമായി=നിറഞ്ഞിരി
ക്കുന്ന, മോമത്തൻറ=സപ്തസ്തിതൻറ. മഹിമയോടു=മാഹാത്മ്യ
ത്തോടു കൂടിയതായും. സന്ധത്തുകൂടെ=ചെറുശ്ചതുരങ്ങളുടെ. താ
ദൃക്പദമായും=വിദൂരദൃശ്യമാനമായും ഇരിക്കുന്ന. അ മേദം=സപ
ത്നപവൃത്തം. ആരുടെ കൃതിയിങ്കൽ=നിമിത്തത്തിങ്കൽ. വിധി
യാൽ=പ്രകാരാൽ. കൃതമായി=ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടുവോ, ഇതിനിക്ക
മയിക്കുന്നില്ലാ=സിക്കുന്നില്ലാ.

താല്പര്യം.

അനന്ദപൂർണ്ണചിത്തന്മാർ ഒരിക്കലും സന്തോഷത്തിന് കുറ
വുവരാത്തതും ആഗ്രഹപൂർണ്ണചിത്തന്മാർ ഒരിക്കലും സന്തോഷമു
ണ്ടാകാത്തതും ആകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഭിക്ഷാഹാരമഭയൈരപ്രതിസ്പദ്ധംഭീതികൃഷ്ടാസവ്തോ
ദ്വിജാസർവ്വകദാഭിമാനമഥനംദ്വിഖപാപവിധുപംസനം

സംഗ്രഹം. 1000 പ്രകാരം സുവിശേഷം സുവിശേഷം

ശംഭോത്തമനാമകുന്ദനീധിംശംസന്ധിയാഗീശപാ. ൩൦
അനന്ദം.

യോജിപ്പാലോ? ഭിക്ഷാലോ? അല്ലെങ്കിൽ അപ്രതിസൃദ്ധം സ
ർവ്വം ഭീതികൂടിയും ഭയോത്സാഹത്തോടുകൂടിയതാകണം ഭക്ഷണവിരുപം.
സന്ദർശനം സർവ്വതരം അപ്രയത്നസൃദ്ധം സാധ്യമായും പാവ
നം അനന്തം അക്ഷയവിധിയിൽ ശേഷം സത്യം ശേഷത്തിൽ.

அரசிடு.

യോഗീശ്വരൻമാർ = മഹർഷിമാർ. ഭിക്ഷുവാദത്തെ =
 ഭിക്ഷുവായുള്ള ഭക്ഷണത്തെ. അദ്വൈതമായും = ഭീനഭാവം ഇല്ലാ
 ത്തതായും. അപ്രതിസ്പദമായും = സമാനസ്പദം. ഇല്ലാത്തതാ
 യും. സർവ്വത്തിങ്കൽനിന്നും ഭീതിഭീഷണമായും, ഭീതിഭയം = ഭയ
 ത്തെ. കഠിനമായും = മേമതിക്കുന്നതായും. ദുർമാസസ്തുതകാഭീകാന
 മഥനമായും, ദുർമാസസ്തുതയായും = ദുഃഖകരമായ മത്സരഭാവത്തെ
 യും. മദത്തെ യും = ഗർഭത്തെ യും. അഭീകാനത്തെ യും = അഹങ്കാരത്തെ
 യും. കഷ്ടതയെന്നതായും = നശിപ്പിക്കുന്നതായും. ദുഃഖപരം പ്രവിശ്യാപംസ
 നമായും, ദുഃഖങ്ങളുടെ = സുസനങ്ങളുടെ. കഷ്ടത = കൂട്ടത്തെ. വി
 ശ്വാപംസനമായും = നശിപ്പിക്കുന്നതായും. സർവ്വം = സർവ്വഭിക്ഷിവും.
 അനാദരം = ദിവസം പ്രതിയും. അപ്രവണസുഖമോയും = പ്രയാസമി
 ല്ലാതെ നല്ലവണ്ണം. വരിക്കുന്നതായും. സാധുപിതമായും = സാധു
 ശർക്കര ഇല്ലായ്മയും. പാവനമായും = പരിശുദ്ധമായും. അനന്ത
 മായും = അവസാനമില്ലാത്തതായും. അക്ഷയനിധിയായും, ക്ഷയ
 മില്ലാത്ത = നാശമില്ലാത്ത. സഞ്ചാരമായും ഇരിക്കുന്ന, ശംഭുവിന്റെ
 ശ്രീപദശോഭന്റെ. സതു മെന്നും = യാഗമെന്നും. സന്തോഷിപ്പി
 ക്കെയെന്നും, ശംസിപ്പെന്നും = ചുരുക്കിപ്പറയുന്നു.

2014年12月

എറാവും പ്രശസ്തമായിരിക്കുന്ന ഭിക്ഷാനുഭോജനം സകല പരിതാപത്തെയും ശമിപ്പിച്ചു അഭിമാനത്തെ കൊടുക്കുന്നതും തപോ മാർഗ്ഗമായിട്ടുള്ളതും ആകുന്നു.

അഥവാ ഗാളെസ്സർ വർണ്ണം.

© 2004

ഭോതേഭോതയേംകുലച്ചുതിയവേണേനാവാങ്ങയും
മാനേക്കെന്തയേംഗുണേമാവയേംപ്രേമാവാായായേം
ഭാസ്ത്രവാദിയേംബലേകിപുരയേംകാരേകുതാനാങ്ങയും
സമ്പ്രസൂതയാമ്പിതംഭൂവിനാണൈവയോഗ്യമേവായേം. ൩൧

അനവധം.

ഭോഗേ ഭോഗഭയം കലേ ച്യുതിഭയം വിത്തേനൃപാലാഭ
യം മാനേ ദൈന്യഭയം ഗുണേ വലഭയം ബ്രഹ്മ ജ്ഞാതാഭയം
ശാസ്ത്രേ വാദിഭയം ബലവേദിഭയം കായേ കൃതാന്താൽ ഭയം ഉ
വിസരം വസ്തുഗുണാം യോനപിതം ഏവ അസ്തി അഭയം വൈ
ഭാഗ്യം ഏവ.

അർത്ഥം.

ഭോഗത്തിങ്കൽ=വിജ്ഞാനവേത്തിങ്കൽ, ഭോഗഭയവും, ഭോഗത്തിങ്ക
ൽനിന്നും=ചാലിയിങ്കൽനിന്നും. ഭയവും=പേടിയും. കലത്തിങ്കൽ=
നല്ലവംശത്തിങ്കൽ. ച്യുതിഭയവും, ച്യുതിയിങ്കൽനിന്നും=വിപരീത
ചാരത്തിങ്കൽനിന്നും. ഭയവും=ഭീതിയും. വിത്തേത്തിങ്കൽ=ദ്രവ്യത്തിങ്കൽ.
നൃപഭയം=രാജാവിങ്കൽനിന്നും. ഭയവും=പേടിയും. മാന
ത്തിങ്കൽ=ബഹുമാനസ്ഥിതിയിങ്കൽ. ദൈന്യഭയവും, ദൈന്യത്വ
ത്തിങ്കൽനിന്നും=ദരിദ്രതയിൽനിന്നും. ഭയവും=ഭീതിയും. ഗുണത്തിങ്കൽ=ഉ
ത്തമസ്ഥിതിയിങ്കൽ. വലഭയവും, വലന്മാരിങ്കൽനിന്നും=ഔദ്യോഗി
കിനിന്നും. ഭയവും=പേടിയും. ബ്രഹ്മത്തിങ്കൽ=സൈന്യത്തുത്തിങ്കൽ.
ജ്ഞാതിങ്കൽ=വാൽഗ്യത്തിങ്കൽ നിന്നുള്ള ഭയവും. ശാസ്ത്രത്തിങ്കൽ=
വാദിഭയവും=വാദശബ്ദത്തിങ്കൽനിന്നുംഭയവും. ബലത്തിങ്കൽ=പരാ
ക്രമത്തിങ്കൽ. വേദഭയവും=ശത്രുവിങ്കൽനിന്നുംഭയവും. കായത്തി
ങ്കൽ=ശരീരത്തിങ്കൽ. കൃതാന്തത്തിങ്കൽനിന്നും=കാലത്തിങ്കൽനിന്നുംഭയവും.
ഭൂമിയിങ്കൽ, ഇങ്ങിനെ, സ്വർവസ്തു=സകലവസ്തുവും. നന്മാക്കു=
മനുഷ്യക്കു. യോനപിതമായിട്ടുതന്നെ=യേശോടുചേർന്നായിട്ടുത
ന്നെ. ഇരിക്കുന്നു, അഭയമായിട്ടു=ഭയമില്ലാത്തതായിട്ടു. പ്രപഞ്ച
ത്തിങ്കൽ വൈഭാഗ്യംതന്നെ=ഇച്ഛയില്ലാത്ത സ്ഥിതിതന്നെ.

താല്പര്യം.

ഭൂമിയിൽ മനുഷ്യക്കു സകലവും ഭയസ്ഥിതിയായിട്ടല്ലാതെ
വൈഭാഗ്യത്തെ കഴിച്ചു നന്നും നിർമ്മിച്ചായിട്ടു ഇല്ലാത്തതുകൊണ്ടും.

ശ്ലോകം.

അശ്രാന്തം മരണേന ജന്മജായാ ചാത്മജപലം യൈവനം
സന്തോഷോധനവിപ്ലവാരമേ സുഖം പ്രേക്ഷാംഗനാവിഭ്രമൈഃ
ഭോക്തൃജ്ഞാതാഭിർഗുണാധനമുപോദ്ധാതൃഭയം
മൈവമേവൈവൈവിഭ്രമൈഃ പാപാഹൃതാഗ്രസ്താനകീഭക്തവാ. ൩൨

അനവധം.

മരണേന ജന്മ അത്മജപലം യൈവനം ജന്മോ ച അശ്രാന്തം
ധനവിപ്ലവ സന്തോഷം പ്രേക്ഷാംഗനാവിഭ്രമൈഃ ശമസുഖം മ
സ്ഥിഭിഃ ഭോക്തൃഭയം ഗുണാധനമുപോദ്ധാതൃഭയം മൈവമേവൈ
വിഭ്രമൈഃ പാപാഹൃതാഗ്രസ്താനകീഭക്തവാ.

പാഃ അഭൈസ്ഥാത്യേണ വിഭുതഃ അപി അപാഹൃതഃ മേന കം
വ, ന ഗ്രസ്തം.

അർത്ഥം.

മരണത്താൽ=മൃതിയാൽ. ജന്മവും=ജനനവും. അത്യുജ്വലമാ
യിരിക്കുന്നു=അത്യന്തംശോഭിച്ചിരിക്കുന്നു. യത്നവാനം=താമണ്ണും. ജ
ന്മയാവും=ചാർച്ചാവസ്ഥയാവും. ആക്രമിക്കപ്പെട്ടു=വ്യാപിക്കപ്പെട്ടു.
ധനവിപ്ലവം, ധനത്തിങ്കൽ=ദ്രവ്യത്തിങ്കൽഉള്ള. വിപ്ലവം=അ
ശയം. സന്തോഷവും=അനന്ദവും. പ്രേംശംഗനാവിഭവങ്ങളാൽ,
പ്രേംശംഗനകളുടെ=യത്നവനസ്രീകളുടെ. വിഭവങ്ങളാൽ=
വിചകളാൽ. ശമസ്യവും=ബാഹ്യേന്ദ്രിഗ്രഹത്താൽ ഉണ്ടാ
കുന്നസമുച്ചവും. മത്സരകളായിരിക്കുന്നു=മത്സരത്തോടുകൂടിയിരി
ക്കുന്നു. ലോകങ്ങളാൽ=ജനങ്ങളാൽ. ഗുണങ്ങളും=നന്മകളും.
വ്യാമുങ്ങളാൽ=സമൃത്തങ്ങളാൽ. ധനശൃങ്ങളും=നീക്കപസ്ഥലങ്ങ
ളും. ദുഷ്ജനങ്ങളാൽ=ദുഷ്ടന്മാരാൽ. നൃപന്മാരും=രാജാക്കന്മാ
രും. അഭൈസ്ഥാത്യേണാൽ=സ്ഥിരമായില്ലാത്ത സ്ഥിതിയാൽ. വിഭു
തികളും=വ്യഗ്രശാസ്ത്രങ്ങളും. അപാഹൃതങ്ങളായിരിക്കുന്നു=അപഹരി
ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു, ഏതിനാൽതന്നെ=എന്തുകൊണ്ട്.
ഗ്രസിക്കപ്പെട്ടില്ല=അപഹരിക്കപ്പെട്ടില്ല.

താല്പര്യം.

പ്രപഞ്ചത്തിൽ കുറോഗുണങ്ങൾ രാഹു ഭോഷങ്ങളാൽ വ്യാ
പുങ്ങളായിട്ടുതന്നെ ഇരിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

അധിപ്താധിശൈതജനസ്ത്വിവിദധാരാശാസ്ത്രമുൽഭൂതേ
ലക്ഷ്മ്യോയത്രപതന്തിതത്രവിപ്രതപാദാഃ ഇവ അപദഃ പത
ന്തി വിവരം ജാതം ജായം മൃത്യുഃ അജാതം ഇവ അത്ഥസൽ ക
രോതി തസ്മാൽ നിഃകശേന തേന വിധിനാ സുസ്ഥിരം യൽ നി
ർമ്മിതം.

അനൗചയം.

വിവിദധൈഃ അധിപ്താധിശൈതഃ ജനസ്ത്വ അഭാഗ്യം ഉ
ൽഭൂതേ യത്ര ലക്ഷ്മ്യഃ തത്ര വിപ്രതപാദാഃ ഇവ അപദഃ പത
ന്തി വിവരം ജാതം ജായം മൃത്യുഃ അജാതം ഇവ അത്ഥസൽ ക
രോതി തസ്മാൽ നിഃകശേന തേന വിധിനാ സുസ്ഥിരം യൽ നി
ർമ്മിതം.

അർത്ഥം.

വിവിധങ്ങളായി=അനേകങ്ങളായിരിക്കുന്നു. അധിപ്താധിശ
ങ്ങളാൽ, അധികളുടെയും=മനോഹ്യസനങ്ങളുടെയും. വ്യാധിക
ളുടെയും=രോഗങ്ങളുടെയും. ശതങ്ങളാൽ=ബഹുശങ്ങളാൽ. അഭാ

ഗ്ലോംബലം, ഉന്മൂലനംചെയ്യിക്കപ്പെടുന്നു=പരിച്ഛിദിക്കപ്പെടുന്നു. താ
തൊരുസ്ഥലത്തിങ്കൽ, ക്ഷുദ്രകൾ=സന്ധത്തുകൾ. ഇരിക്കുന്നുവോ,
അവിടെ, വിവൃതമാക്കുക എന്നപോലെ=കുതക തുറന്നുകിടക്കുന്ന
സ്ഥലങ്ങൾ എന്നപോലെ. അപത്തുകൾ=അനർത്ഥങ്ങൾ, പതിക്കു
ന്നു=ഉണ്ടാകുന്നു. വിവശമായിരിക്കുന്നു=അസ്വസ്ഥനായിരിക്കുന്നു.
പ്രാണിയെ=ജനിച്ചതിനെ. മൃത്യു=അന്തകൻ. അജ്ഞാന എന്ന
പോലെ=ജനിക്കാത്തവനെ എന്നപോലെ. അത്മസത്താകംവ
ണ്ണു=തങ്കൽ ഇരിക്കത്തക്കവണ്ണം ചെയ്യുന്നു. ജന്തുവേദമായിട്ട്,
നിഘോഷനായിട്ട്=തടവില്ലാത്തവനായിരിക്കുന്നു. അവിധിയാൽ=
അ ബ്രഹ്മാവിനാൽ. സുസ്ഥിരമായിട്ട്=അഭിവില്ലാത്തതായിട്ട്. എ
ന്തുകൊണ്ട്, നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു=ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

പ്രപഞ്ചത്തിൽ കാണുന്ന വസ്തുക്കൾ കൈയും കാലും മാത്രാ
നുള്ളതല്ല നശപങ്ങളായിട്ടില്ലാത്ത ശാരദാതങ്ങൾ എന്നും ഇല്ലാത്ത
താകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഭോഗാസ്തംഗതരംഗരംഗതരംഗപ്രാണാഃ ക്ഷണലപംസിനഃ
സ്തോകാസ്തോവദിനാനിഭയവനസുഖസ്ഫുർത്തിപ്രിയാസ്വസ്ഥിഭാഃ
തസം സാരകസാരകേവനിഭിരംബലപാശുധാരണൈരസാ
ഖോകാനുഗ്രഹപേശലൈനനസായത്തസ്സമാധീയതാം. ൩൨
അനപയം.

ഭോഗാഃ തുംഗതരംഗരംഗതരംഗപ്രാണാഃ ക്ഷണലപംസിനഃ
ദിനാനിസ്തോകാനി ഏവ പ്രിയാ യൌവനസുഖസ്ഫുർത്തി സ്വ
സ്ഥിഭാഃ മേഘധാഃ തസ്മാൽ നിഭിരം സംസാരം അസാരം
ഏവ ബലപാ ഖോകാനുഗ്രഹപേശലൈന നസായത്താ സമാ
ധീയതാം.

അർത്ഥം.

ഭോഗങ്ങൾ=വിഷയാനുഭവങ്ങൾ. തുംഗതരംഗരംഗതരം
ങ്ങളായും, തുംഗങ്ങളായിരിക്കുന്നു=ഉന്നതങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ത
രംഗങ്ങൾഎന്നപോലെ=തിരകൾഎന്നപോലെ. രംഗതരങ്ങളാ
യും=ഏറ്റവും നശപങ്ങളായും. പ്രാണങ്ങൾ=ജീവന്മാർ.
ക്ഷണലപംസികളായും=ക്ഷണനേരംകൊണ്ടു ദേഹത്തെ വിട്ടു പി
രിയുന്നവകളായും. ദിനങ്ങൾ=ദിവസങ്ങൾ. സ്തോകങ്ങളായും=അ
ല്പങ്ങളായും. പ്രിയയായിരിക്കുന്നു=ഇഷ്ടയായിരിക്കുന്നു. യൌവനസു
ഖസ്ഫുർത്തി, യൌവനസുഖത്തിന്റെ=താഴെക്കുറേമുളിയിന്റെ.
സ്ഫുർത്തി=നിറവും സ്വസ്ഥിയായും=ഒട്ടും സ്ഥിരമില്ലാത്തതായും.

ഇരിക്കുന്നു. അല്ലെങ്കിലും അല്ലെങ്കിലും വിചാരിക്കുന്നു. അതു ധേ
തുവായിട്ടു, നിമിത്തമായിരിക്കുന്നു സമസ്തമായിരിക്കുന്നു. സംസാര
ത്തെ=പ്രപഞ്ചത്തെ. അസാരമായിട്ടുതന്നെ=സാരമില്ലാത്തതെന്നു.
യോധിച്ചിട്ടു=അറിഞ്ഞിട്ടു. ലോകാനുഗ്രഹപ്രദമായിരിക്കുന്നു,
ലോകങ്ങളുടെ=ജനങ്ങളുടെ. അനുഗ്രഹത്തിങ്കൽ=സൗഖ്യത്തിങ്കൽ.
പേരുകൾ=മാതൃത്വത്തിലിരിക്കുന്നു. മനുഷ്യാദികൾ=ചിത്തമനുഷ്യാ
കൾ. യത്നമാകുന്നു=പ്രയത്നമാകുന്നു. വഴിപോലെ, അതേപോലെ
പ്രകാശം.

താല്പര്യം.

അറിവുള്ളവരും ഈ പ്രപഞ്ചം അഴിവുള്ളതെന്നുള്ള പരമാ
ത്മസ്ഥിതിയെ വിചാരിച്ചു സുഖകരമാകുന്ന വൈരാഗ്യമാർഗ്ഗത്തെ
അഭ്യസിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

മോഹമോഹവിതാനമല്യവിമസൽസൈങ്കാമിനീചഞ്ചലാ
അയ്യധാമ്യവിമുക്തിനാഭപടവിമീനാംബുവൽ
ലോകായതപനലാളനാസ്തനാമിത്യാകമയ്യവം
യോഗേയൈസ്തസമാധിസിദ്ധിസുഖഭേദലിംവിഭജപംബുധാ

അനന്തം.

അനന്തതം മോഹം മോഹവിതാനമല്യവിമസൽസൈങ്കാമിനീ
ചഞ്ചലം അയ്യം ധാമ്യവിമുക്തിനാഭപടവിമീനാംബുവൽ മം
ഗ്രം യൈവനലാളനാ ലോകം മോഹം ഇതിവ്യവം അക
മയ്യ വൈസ്തസമാധിസിദ്ധിസുഖഭേ യോഗേ യുതം ബുദ്ധി വി
ഭജപം.

അർത്ഥം.

തനൂത്തുകൾ=ദോഷങ്ങൾ. മോഹങ്ങൾ=സുഖാനുഭവ
ങ്ങൾ. മോഹവിതാനമല്യവിമസൽസൈങ്കാമിനീചഞ്ചലങ്ങളാകു
ന്നു മോഹങ്ങളുടെ വിതാനത്തിന്റെ=വിസ്തൃതിയുടെ. മല്യത്തി
ങ്കൽ=നടുവിൽ. വിമസൽസൈങ്കാമിനീ=ശോഭിച്ചിരിക്കുന്നു. സൈ
ങ്കാമിനിയെന്നപോലെ=ചിന്തയെന്നപോലെ. ചഞ്ചലങ്ങളാകുന്നു=
സ്ഥിരമല്ലാത്തവകളാകുന്നു. അയ്യസ്ത=ജീവിതകാലം. ധാമ്യവിമുക്തി
നാഭപടവിമീനാംബുപാലെ. ധാമ്യവിനാൽ=കാറ്റിനാൽ. വിമു
ക്തിനായിരിക്കുന്നു=പറത്തപ്പെട്ടതായിരിക്കുന്നു. അഭ്യപടവിമീനാൽ=
മോഹപടം=മീനികൾ. മീനമായിരിക്കുന്നു=പററിയിരിക്കുന്നു. അഞ്ചു
പോലെ=വെള്ളം പോലെ. ശ്ലോകമാകുന്നു=അഴിവുള്ളതാകുന്നു.
യൈവനലാളനകൾ=യൈവനത്തിലുള്ള കളികൾ. ലോക
ങ്ങളാകുന്നു=ചഞ്ചലകളാകുന്നു. അല്ലെങ്കിലും, ധ്യാനം=വിചാരിക്കും.

ഉപകാരം, ഗുപതായി=നിശ്ചയമായി, ആകലനമെഴുതിട്ടു=ചിഹ്ന
രിച്ചിട്ടു. മെയ്യു സമാധിസീദ്ധിസു ലഭ്യമായിരിക്കുന്ന, മെയ്യും
കൊണ്ടു =ചിഹ്നനിഗ്രഹസാമന്ത്രികൊണ്ടും, സമാധിയികൊണ്ടും=മ
ന്നോനിഷ്ഠകൊണ്ടും ഉള്ള. സിദ്ധിയികൽ=സാധിനാവസ്ഥയിൽ,
സുഖഭോജിരിക്കുന്ന=മറ്റുള്ളപ്പം ലഭിക്കുന്ന, യോഗത്തികൽ=ബ്രഹ്മ
ശ്യാനത്തികൽ. നിങ്ങൾ, ബുദ്ധിമയ=കനസ്സിനെ. വിധാനംചെ
യ്ക്കാവു, വച്ചാവു.

താല്പര്യം.

മനുഷ്യൻ സുഖവും അമൃത്സം യൌവനവും അനിത്യത്തെ
നതു നിശ്ചയംതന്നെ. അതുകൊണ്ടു അറിവുള്ളവർ സദാ മേൽപ
റഞ്ഞ വിധാനത്തോടും കൂടെ മെയ്യുവാന്തരമായിട്ടു ഇന്ദ്രിയനിഗ്ര
ഹം സാധിച്ചു പരബ്രഹ്മഗ്നാനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

അമൃതകല്ലോവലോലംകരിപതദിവസസ്ഥായിനീയൌവനശ്രീ
മത്മാസ്തുകുപ്ലകല്ലോവനസമയതദിദിദമാഭോഗപുനഃ
കണ്ഠാശ്ലേഷോപഗ്രഹംതദപിചനചിരംയൽപ്രിയാഭിപ്രസീതം
ബ്രഹ്മബ്രാസക്തമിത്താവേതവേദോഽഭാധിപാനംതരീതം. ൩൩

അനന്തം.

അമൃത കല്ലോവലോലം യൌവനശ്രീഃ കരിപതദിവസ
സ്ഥായിനീ അത്മാഃ സങ്കുപ്ലകല്ലാഃ ഭോഗപുനഃ ഹനസമയതദി
ദിദോഃ പ്രിയാഭി യൽ കണ്ഠാശ്ലേഷോപഗ്രഹം പ്രസീതം യൽ
അപി ചിരം ന തൽ യുതം അവഞ്ജോഭോധിപാനം തരീതം ബ്രഹ്മ
ണി അസക്തമിത്താഃ വേത.

അന്തം.

അമൃത്സം=ജീവിതകാലം, കല്ലോവലോലമാകുന്നു കല്ലോലംചോ
ലം=തീരപോലം. ഭോഗമാകുന്നു=ഇളകുന്നതാകുന്നു, യൌവന
ശ്രീ=യൌവനാവസ്ഥയിലെ ശോഭാ, കരിപതദിവസസ്ഥായിനി
യാകുന്നു=ചിഹ്നദിവസങ്ങളിൽ ഇരിക്കുന്നതാകുന്നു, അത്മാങ്ങൾ
സങ്കുലധനങ്ങൾ, സങ്കുപ്ലകല്ലുങ്ങളാകുന്നു=മന്നോബാജ്യാതുല്യങ്ങളാക
ുന്നു. ഭോഗപുനരത്ം=സുഖഭവഭവസമുപദർശനം, ഹനസമയതദി
ദിദമാങ്ങളാകുന്നു, ഹനസമയത്തികുറയ്ക്കൽ=വർഷകാലത്തികുറയ്ക്കൽ,
തദിതിതിൽ=മിന്നിരിപ്പൻ. വിദമാപോലമുള്ള=ഭംഗിപോലം
യുള്ള വിദമാത്തോടുകൂടിയതാകുന്നു. പ്രിയാഭാൽ=പ്രിയമാവാൽ. യാ
തൊരു, കണ്ഠാശ്ലേഷോപഗ്രഹം, കണ്ഠാശ്ലേഷത്തികുറയ്ക്കൽ, ഉപഗ്ര
ഹം=ദാഹത്തെ ദേഹംകൊണ്ടുമാറയ്ക്കൽ. പ്രസീതമായോ=ചെളുക്കപ്പെ
ട്ടതായോ, അതും ചിഹ്നമാകുന്നില്ല=സ്ഥിരമാകുന്നില്ല, (അതു ഹേമതു

വാതിട്ടുനിൽക്കും) വാതോരോഗിപരാജയം, വേദമോക്ഷം സംസാസകമാകുന്നു. അംഗോധിപുടം സമുദ്രത്തിന്റെ, പാരത്തം മറ്റുകയെ. തന്നെയെല്ലാ നായിക്കൊണ്ടു-ഗതിക്കാനായിക്കൊണ്ടു. ബ്രഹ്മത്തിങ്കൽ=പരബ്രഹ്മത്തിങ്കൽ. അസമതചിത്തനാശമായിട്ടു, അസമതമായിരിക്കുന്നു=ഉറപ്പിച്ചുവെക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ചിത്തത്തിന്നാട്ടം=മനസ്സിനോടു കൂടിയവരായും. ചേരിച്ചും.

താല്പര്യം.

സംസാരസമുദ്രത്തിന്നു കടക്കാൽ മക്കറാണുകൊണ്ടും സാധിക്കത്തക്കതും പരബ്രഹ്മബ്രഹ്മാനന്ദത്താൽ ഏകദണ്ഡം സംസാരസമുദ്രത്തെ കടക്കാവുന്നതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

കൃപ്തോണാമേച്ഛമച്ഛേനീയമിതതനുഭി
സ്വീയതേഗദ്യോസേ
കാന്താവിശ്ലേഷഭുപ്യതികുരവിഷമോ
യൗവനോഽപാദോഗഃ
വാമാക്ഷീണാമവത്താപാദസിതവസതി
വൃദ്ധോഽപാപ്യസാധു
സ്തസോരോമന്യോവദതമിസൃദ്ധം
സ്വപ്നമപ്യസ്തികിഞ്ചിത്.
അനന്തം.

൩൪

ഗദ്യോസേ അമേച്ഛമച്ഛേ നീയമിതതനുഭി കൃപ്തോണ സ്വീയതേ കന്താവിശ്ലേഷഭുപ്യതികുരവിഷമഃ യൗവനോഽപാദോഗഃ ച വാമാക്ഷീണാം അവത്താപാദസിതവസതി വൃദ്ധോഽപാപ്യസാധുഃ രേ കനുഷ്ടാഃ സംസാര സ്വപ്നം നൃപം കിഞ്ചിത് അപി അസ്തി യദി (യുയം) വദത.

അർത്ഥം.

ഗദ്യോസത്തിങ്കൽ=ഗദ്യം സ്വീകരിച്ചിരിക്കൽ. അമേച്ഛമച്ഛേനീയമിതതനുഭി=വിഷ്ണുമച്ഛേനീയമിത. നീയമിതതനുഭി=നീയമിത കർമ്മമായിരിക്കുന്നു=സംഭാഷിക്കപ്പെട്ടവകളായിരിക്കുന്നു. തനുഭി=കൈകാൽ തുടങ്ങിയ അവയവങ്ങളോടു കൂടെ. പ്രമാസപ്പെട്ട സ്ഥിതികളെല്ലാമുണ്ട്=ഇരിക്കപ്പെടുന്നു. കാന്താവിശ്ലേഷഭുപ്യതികുരവിഷമമായിരിക്കുന്നു. കാന്താവിശ്ലേഷം കൊണ്ടുള്ള സ്രീവിധോഗം കൊണ്ടുള്ള. ദുഃഖപ്രതികരണം=ദുഃഖനാശികയാകൊണ്ടു. വിഷമമായിരിക്കുന്നു=അസംഗ്രഹമായിരിക്കുന്നു. യൗവനാസ്തികരവം=ചെറുപ്പകാലത്തിങ്കലെ. ഉപാദോഗം=സുഖാനുഭവവും. വാമാക്ഷികളുടെ=സുന്ദരിമാരുടെ. അവത്താപാദസിതവസതിയും

തിരിക്കുന്നു. അങ്ങനെയും = അവമാനത്തിനും. അപമാസിതത്തി
നും = ചരിമാസത്തിനും. വസതിയാതിരിക്കുന്നു = ഇവിട്ടിടമായിരി
ക്കുന്നു. വൃദ്ധോവവും = വാല്യവും. അസാധുവാകുന്നു = നിന്ദിക്ക
ത്തക്കതാകുന്നു. അല്ലയോ, മനുഷ്യന്മാരേ, സംസാരത്തിങ്കൽ = പ്ര
പഞ്ചത്തിങ്കൽ. സ്വല്പമായിരിക്കുന്നു. സുഖം = സുഖാനുഭവം. ക
റങ്ങുന്നതെന്നതിയും, ഭവിക്കുന്നു; എങ്കിൽ (നിങ്ങൾ) വളിച്ചാലും =
പറഞ്ഞാലും.

താല്പര്യം.

പ്രപഞ്ചത്തിൽ ഗർഭോല്പാദനത്തുടങ്ങി അപസാനത്തോളവും
സംഖ്യയും ഇല്ലാത്തതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

വ്യാപ്തീചിതീഷു വിജാപചിതജ്ജയന്തീ
ശോശശതോവ ഇവപ്രഥമനിഭോരം
അയുഃപരിസ്രവതിഭിന്നാമദാഭിവാംഭോ
ലോകസ്തഥാപ്യഹിതമാമരകീതിചിതം.

൩൨

ഭരണപത്യാ.

അവ വ്യാപ്തീ ഇവ പരിതജ്ജയന്തീ വിജാപി ശോശാ ച
ശതോവ ഇവ ഭോരം പ്രഥമാനി അയുഃ ഭിന്നാമദാഭി അംഭോ ഇവ
പരിസ്രവതി തഥാ അപി ലോകഃ അഹിതം അചരതി ഇതി
ചിതം.

അർത്ഥം.

ജവാ = വാല്യവും. വ്യാപ്തീ = പെൺപുലി എന്നുപോലെ പ
രിതജ്ജയന്തിയായിട്ടു = പേടിപ്പിക്കുന്നതായിട്ടു. സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു.
ശോമങ്ങളും, ശതശതം വിഭാഗം വിഭാഗം എന്നുപോലെ മേന്മയുള്ളതും = ശ
രീരത്തെ. പ്രാമദിക്കുന്നു = ഉപദ്രവിക്കുന്നു. അയുസ്സു = മീമ്പിതകാലം. ഭി
ന്നാമദത്തിങ്കൽനിന്നും = ഉടഞ്ഞകടത്തിൽനിന്നും. അംഭസ്സു = ഇലം. എ
ന്നപോലെ, പരിസ്രവിക്കുന്നു = ഝടിക്കുന്നു. എന്തിനും, ലോകം = ജനം.
അഹിതത്തെ അഹിതമാക്കുന്നു. അചരിക്കുന്നു = ചെയ്യുന്നു. ഇതുവേ
ളായിട്ടു. ചിത്രമാകുന്നു = അശുഭമാകുന്നു.

താല്പര്യം.

വാല്യവും അല്ലാത്ത നേമപീഡകളും നിശ്ചയമായിട്ടു
ഇതു അയുസ്സിനു സ്ഥിരമായില്ലാത്തതും അകയാൽ ഒരു സമയവും
പരേപഥവും ചെയ്യത്തക്കതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഭോമാഭംശാമൃതതോമഹാവിധാഭസ്മരേവ ചായംഭോ
സ്മരകൈസ്യഹമൃതേപരിഭ്രമഭോലോകാകൃതംചേഷ്ടിതൈ

അശാപാരശരതപശാതിവിശദം ചേതസ്സമാധീയതാം
കാമോൽപത്തിവശാൽസ്വധാമനിരതിശ്രദ്ധലാഭസുഭചഃ ൩൯
അനന്ദം.

ബഹുവിധാഃ ഭോഗാഃ ശംശുവൃത്തന്തഃ കൈഃ ഏവ അയം മ
വഃ ച തൽ രേഖോക്തഃ (യുതം) കന്യ കൃതേ ഇഹ പരിഭ്രമമേ
ഷ്ടിതൈഃ കൃതം (യുതം) അസുഭചഃ ശ്രദ്ധലാഭംയദി സ്വധാമനി
കാമോല്പത്തിവശാൽ ചേതഃ അശാപാരശരതപശാതിവിശദം
സമാധീയതാം

അർത്ഥം.

ബഹുവിധങ്ങളായിരിക്കുന്ന=അനേകപ്രകാരങ്ങളായിരിക്കുന്ന. ഭോ
ഗങ്ങൾ=സുഖാനുഭവങ്ങൾ. ശംശുവൃത്തികളാകുന്നു=നശപ്രാപാ
രണോടു കൂടിയവകളാകുന്നു. അതുകൾക്കൊക്കെയും=അവകൾക്കൊക്ക
യ്ക്കും. തന്നെ, ഇവ വേയും=സംസാരപ്രമാകുന്നു. അതു മേമതുവായി
ട്ടും അല്പമോ, ലോകങ്ങളേ=ജനങ്ങളേ. (നിങ്ങൾ) പുറത്തിറങ്ങി
ശുപ്രയോജനത്തിനു വേണ്ടി, ഇവിടെ, പരിഭ്രമിക്കുന്നു=ചുഴലുന്നു.
ചേതസ്സിക്കളൊക്കെയും=വ്യാപാരങ്ങളൊക്കെയും. മതി, (നിങ്ങൾ)
അസുഭചസ്സിനെ=അങ്ങളുടെ വാക്കിനെ. ശ്രദ്ധിക്കുക=വിശദാസി
ക്കും ഏകിൽ, സ്വധാമാവികൽ=പരമാത്മാവികൽ. കാമോൽപ
ത്തി മേമതുവായിട്ടും കാമത്തിന്റെ=ഇച്ഛയുടെ. ഉൽപത്തിമേമതു
വായിട്ടും=ഉത്ഭവംമേമതുവായിട്ടും. ചേതസ്സിനെ=മനസ്സിനെ. അ
ശാപാരശരതപശാതിവിശദമാകവേണ്ണം, അശാപാരങ്ങളുടെ
മോഹസമൃദ്ധങ്ങളുടെ. ശതത്തിന്റെ=അധികൃത്തിന്റെ ഉപശാ
ന്തികളാണു=നാശംകൊണ്ടു. വിശദമാകവേണ്ണം=നിർവ്വമാകവേ
ണ്ണം. സമാധാനംചെയ്താലും=അടക്കിയാലും.

താല്പര്യം.

സംസാരമെന്നതു അറിയാതെ സുഖംതന്നെ. അതുകൊണ്ടു അല്പ
കാലമുള്ള സുഖത്തിനുവേണ്ടി ഭ്രമിക്കാതെ ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തിലേക്കു ഉ
ദ്യോഗിച്ച മനോഭാവങ്ങളിൽ വെറുപ്പോടു കൂടെ വിചിന്താൽ മന
സ്സു സമാധാനമെടുത്തേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്ലോകം

ബ്രഹ്മേതാർക്കമൽഗണാംസ് തുണാനാൻമതസ്ഥിഭിരമന്യതേ
തസ പാദോഽസാഭവന്തിവിചാസൈസ്താലാശ്വാശ്വമന്യേ
യൽഭോഗോപിസഹൃകഃപപാദാമാനിത്യാദിഭാഷ്. മേമ
ഹേ സാധോക്ഷണശംശുതദിതരേഭോമമതിഃകാകൃമാ? ൪൦
അനന്ദം.

മതസ്ഥിതഃ ബ്രഹ്മേതാർക്കമൽഗണാംസ് തുണാനാൻമന്യ

അ യസ്യാദാൻ ഐശ്വര്യശാസ്ത്രം വിദ്യാഭ്യാസം വേണ്ടി
കോപി പരമഃ സഃ ഭോഗാഃ ഏകഃ ഏവ നിശ്ചയിതഃ ഉത്തമഃ
(ഐ) സാധോ (അപം) ക്ഷണഭംഗമേ തദിതരേ ഭോഗേ മതിം മാ
കൃതഃ

അർത്ഥം.

അതാനിത്യം, സ്ഥിതനായിരിക്കുന്നവൻ=ലയിച്ചിരിക്കുന്ന
വൻ. ബ്രഹ്മബ്രാഹ്മണമതേനാണമേ: ബ്രഹ്മം, ലഗ്നം, അർക്കം
=സൂര്യൻ. മതേനാണം=ഭവസമുദയം. ഇവരും, തുണാനേനയാ
യിട്ട്=ചുരുട്ടിക്കൂട്ടിയായിട്ട്. മനനംചെയ്യുന്നു=വിചാരിക്കുന്നു. യ
സ്യാദം=ഏതുവായിട്ട്=അതാനിത്യം സ്വാദം=ഏതുവായിട്ട്.
അനുഭവം=ഏതുവായിട്ട്, ഐശ്വര്യശാസ്ത്രംകൊണ്ടു=മുൻപോ
കും മുൻപായവനാകുന്നു. വിദ്യയെ=സമ്പത്തും, വിശ്വസ
യായിട്ട്=സമീപ്തമാക്കിയായിട്ട്. ഒരിക്കൽ പറവാൻ പാടില്ലാത്ത
തായി, പരമമായിരിക്കുന്നു=ഉത്തമമായിരിക്കുന്ന ഒരു ഭോഗം പര
ബ്രഹ്മജ്ഞാനാനന്ദഭവം, ഒന്നു തന്നെ. നിശ്ചയിതമായിട്ട്=ചു
രുട്ടിച്ച് പ്രകാശിതമായിട്ട് കിട്ടിക്കൊടുത്തുകൊടുത്ത അല്ലയോസ
ജ്ജനങ്ങളേ, നീയ്=നിങ്ങൾ ക്ഷണഭംഗമായി=ക്ഷണഭംഗ
നശ്വരമായി, തദിതരായിരിക്കുന്നു=അതിൽനിന്നും അപരമായി
കൊണ്ടു ഭോഗത്തിൽ=സുഖാനുഭവത്തിൽ. മതിമയ്=മുഴുവിയെ.
ചെയ്യതതു.

താല്പര്യം.

മുഖ്യമായിട്ടുള്ള ബ്രഹ്മജ്ഞാനാനന്ദത്തെ അനുഭവിക്കേണ്ടതും
നശ്വരങ്ങളായിരിക്കുന്ന മറ്റുസുഖങ്ങളെ കൃത്രിമങ്ങളാക്കുന്നു.

* കാവചമിമവസ്താദരകം *

ശ്ലോകം.

സാക്ഷാത്സംഗമം സാക്ഷാത്സംഗമം സാക്ഷാത്സംഗമം
പാർശ്വേതസ്യ ച സാക്ഷാത്സംഗമം സാക്ഷാത്സംഗമം
ഉദ്യമസ്തസ്യ ച സാക്ഷാത്സംഗമം സാക്ഷാത്സംഗമം
സ്തവം യസ്യ ച സാക്ഷാത്സംഗമം സാക്ഷാത്സംഗമം

അർത്ഥം.

ഈ സാക്ഷാത്സംഗമം സാക്ഷാത്സംഗമം സാക്ഷാത്സംഗമം
ച സാക്ഷാത്സംഗമം സാക്ഷാത്സംഗമം സാക്ഷാത്സംഗമം
ച ഉദ്യമസ്തസ്യ ച സാക്ഷാത്സംഗമം സാക്ഷാത്സംഗമം
സ്തവം യസ്യ ച സാക്ഷാത്സംഗമം സാക്ഷാത്സംഗമം

Figure 7.

[illegible]

കാലയ്ക്കും.

അനേകപ്രകാരത്തിലുള്ള പ്രൈമറി കളിയും ക്ലബ്ബുകളും ഉണ്ടെന്നും, 1970-ൽ ഇല്ലാത്ത അക്ഷരാവ്യഞ്ജന ശേഷി കാരത്തിന് ഉള്ളതാകുന്നു.

667340.

യത്രാനേകം ചമിദപിഗ്രഹേന്തിഷ്ഠ്യനേകോ
 യത്രാച്യുക്തസ്തദനം ചമവസ്തുനേകോചിചാണേ
 ഇത്ഥന്നേതൈരഭിനിദിചേ സദാ ദേവന്ദ്രപാവിചാക്ഷേ
 കാലകല്യാഭേനീമചകേത്രിധനിപ്രാണിശ്ശരൈഃ

൧൨

നമു കപമിത് ഗുരവ അനേകം അസ്തി തമ അമ ഏഷ് അസ്തി യമ ഏഷ് തമ അപി തദാ യഥാ വാസ് സന്തി തമ ച അനേ ഏക അപി ന കല്യം കാഷ് ഭൂനാഥ പക ഇത്ഥം നേതയ പ്രാ ബ്ധാഭരണ മരണിദിവസൗ ഭവൗ മരേക്ഷാ ഇവ യോദ്ധയൻ ശ്രീ ഡതി.

உயிர்.

[illegible]

[illegible]

மதுரை.

അധിസ്താനത്തിലിരിക്കുന്ന കാലം വാചകമെന്ന രണ്ടു ചുരുക്കത്തിലുള്ള ഉദ്ദിഷ്ടമായ ചുരുക്കത്തിലുള്ള വേദവേദവും കൃഷ്ണയും അറിവും വെച്ചു കളിക്കുന്നു.

© 2003 Blackwell Publishing Ltd

അഭിപ്രായപ്രകാശനം ചെയ്തതോടുകൂടി പലരും
 പാലക്കാട് ജില്ലാ കളക്ടറുടെ കാലോചാരപരിഷ്കാര
 ഭരണസമിതിയിലെ അംഗങ്ങളായും പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നു.
 പലരും പാലക്കാട് ജില്ലാ കളക്ടറുടെ കാലോചാരപരിഷ്കാര
 ഭരണസമിതിയിലെ അംഗങ്ങളായും പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നു.

[illegible]

അനുകൂലം.

അഭിപ്രായം, ഗണനങ്ങളെക്കൊണ്ടു=പോഷണംകളെ
 കൊണ്ടു. പ്രത്യയം ദിനസംതാനം. ജീവിതം=ജന്മം. കത്തി
 ക്കുന്നു=കുറയുന്നു. ഇന്നുള്ളാൽ ബഹുമാന്യ ഭാരഗുണമായിരിക്കുന്നു=
 ബഹുമാന്യമായിരിക്കുന്നു. കാര്യങ്ങളുടെ=തൊഴിലുകളുടെ. ഭാരംകൊ
 ണ്ടു=ജന്മധികംകൊണ്ടു. ഗുണമായിരിക്കുന്നു=മഹത്തു കളായിരിക്ക
 ന്നു. വ്യാപാരങ്ങളെക്കൊണ്ടു=പ്രവൃത്തികളെക്കൊണ്ടു. കാര്യം=കാ
 ര്യംകൂടം അറിവല്ലെടുത്തില്ലാ ജന്മജാപിപത്തിമരണത്തെ. ജ
 ന്നം=ജനനം. ജ്ഞാ=ജ്ഞാനം. വിപണികൾ=അനന്തങ്ങൾ. മ
 രണം. ഇവയെ ദർശിച്ചിട്ടും=കണ്ടിട്ടും. ത്രാസവും=ഭയവും. ഉ
 പാദിക്കുന്നിപ്പാ=ഉണ്ടാകുന്നിപ്പാ. ജനത്തു=ജനം. മോഹമായി

രിക്കുന്നു=അഗ്രാഥസപത്രപിണിയായിരിക്കുന്നു. പ്രാമമദിയേ. പ്രാമമാകുന്നു=കെട്ടറിയാകുന്നു. മദിയേ=മദ്യത്തെ. വാനംചെയ്തിട്ട്=കുടിയിട്ട്. ഉത്തരഭൂതമാകുന്നു. ഉത്തരത്തോടു=മുഖഭൂതമാകുന്നു. കൂടിയതാകുന്നു.

താല്പര്യം.

താത്രി പകലുകളെന്ന് പറയുന്നതുകൊണ്ടു അയ്യപ്പ കുറയുന്നു കാരോ വ്യാപാരങ്ങളിലെല്ലാ നേരവും കളയുന്നു ഇതിനിടയിൽ അനേക സങ്കടങ്ങളും ഉണ്ടാകുന്നു. ഉത്തരത്തെ കണ്ടിട്ടും യോ ഉണ്ടാകുന്നില്ലെന്നു താത്പര്യമല്ല മനുഷ്യന കാരോ ദശാഗ്രാഥ സന്യാസത്തിട്ടും ഇരിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

താത്രിയെസ്സുവചുന്നസ്സുവചിവസോമർത്യാമുദാജനം വോ
ധാവന്ത്യാശ്ചാനസ്തമൈവനിശ്ചപ്രാഞ്ചുനത്തക്രിയാഃ
ഗ്യാപാക്കൈപുനതകഭൂതവിഷയൈവിത്ഥംവിധാനംമുനാ
സംസാരണകടന്മിതാവയകരോമോഹാന്നവജ്ജാമഹേ

അനവയം.

താത്രി സാ ഏവ പുനഃ വിവസഃ സ്ഃ ഏവ മണ്ത്യാജനവഃ
മുദാ ഉദ്യമിനഃ ധാവന്തി പുനതക ഭൂതവിഷയൈഃ ഗ്യാപാക്കൈഃ
നിശ്ചപ്രാഞ്ച"ധതത്തക്രിയാഃ തഥാ ഏവ (ധാവന്തി) ഉത്ഥംവി
ധേന അമുനാ സംസാരണ വയം കടന്മിതഃ മോഹാൽ ന വ
ജ്ജാമഹേ അഹോ.

അർത്ഥം.

താത്രിയുടേ=അവരും. അതു, തന്നെ, പിന്നെ. വിവസവുടേ=
പകലും. അതു തന്നെ മർത്യാതം=മനുഷ്യന്മാരും. ജ്ജാമഹം=
പ്രാണികളും. മുദോടുകൂടെ=സന്തോഷത്തോടുകൂടെ. ഉദ്യമികളാ
യിട്ട്=പ്രയത്നത്തോടുകൂടിയിവരായിട്ട്. ധാവനംചെയ്യുന്നു=നടക്കു
ന്നു. പുനതകഭൂതവിഷയങ്ങളായിരിക്കുന്നു. അയതിച്ചു=അനേക
വരത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന ഗ്യാപാക്കൈകളായി=ക്രിതകളാൽ. നിശ്ച
പ്രാഞ്ച"ധത്താൽതത്തക്രിയാശായിട്ട്. നിശ്ചരാകവണ്ണം=ലാ
യത്തോടുകൂടുംവണ്ണം. പ്രാഞ്ച"ധകളായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടുപട്ടവാകു
മായിരിക്കുന്ന തത്തക്രിയാകളോടു=കൂടാത്ത പ്രാഞ്ച"ധകളോടു
കൂടിയവരായിട്ട്, അപകാരംതന്നെ; ധാവനംചെയ്യുന്നു, ഇത്ഥംവി
ധതായിരിക്കുന്നു=ജപകാരം നടന്നുപോരുന്നു. ഇവ സംസാരത്താൽ=
പ്രപഞ്ചത്താൽ. നാം. കടന്മിതമാകുന്നു=ഭൂമിയിൽപ്പെട്ടവരാ
കുന്നു. മോഹത്തിൽനിന്നും=അശയിൽനിന്നും. ലജ്ജിക്കുന്നി
ല്ലാ അർത്ഥവും.

താല്പര്യം

രാത്രിയും പകുപ്പും പ്രവൃത്തിയും എന്നതന്നെ എന്തുള്ള വാസ്തവത്തെ മനുഷ്യത കോമനിമിത്തം കുറിച്ചാത്തതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

നല്ലൊരുപെട്ടമീശ പരസ്യാവിധിവശംസാഭിപ്ലിത്തയേ
സപ്തദശാകവാടപാടനപട്ടമയ്ക്കോചിനോചാർജ്ജിതഃ
നാദീപീനപയോധരോതയുഗളീസ്വപ്നേപിനാചീശതാ
മാതുഃകേവലമേവയതഃവനവനശ്ലോഭകുറാവാതം വതീ
അനന്തം.

(അസ്യാദി) സംസാരവിപ്ലിത്തയേ ശേഷപരസ്യാ പദം വിധിപൽ നാ മൃതം സപ്തദശാകവാടപാടനപട്ടമയ്ക്കോ ചിനോചാർജ്ജിതഃ പീനപയോധരോതയുഗളീ നാദീ സ്വപ്നേ അപി ന അഭിംഗിത (തൽ) മാതുഃ യതഃവനവനശ്ലോഭ കേവലം വതം കാരാഃ.

അർത്ഥം.

(അർത്ഥാൽ) സംസാരവിപ്ലിത്തിക്കായിക്കൊണ്ടു, സംസാരത്തിന്റെ=ജനനമരണത്തിന്റെ, വിപ്ലിത്തിക്കായിക്കൊണ്ടു=നാശത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു, ശേഷപാന്റെ=സർവ്വനിയന്താവിന്റെ, പദമാകുന്നത്=പരണയുഗമാകുന്നത്, വിധിയാവേണ്ണം=കൃമത്തിന്റേതൊണ്ണം, മൃതമായില്ല=പിശാചിച്ചുസമ്പിക്കപ്പെട്ടില്ല, സപ്തദശാകവാടപാടനപട്ടമായിരിക്കുന്നു, സപ്തത്തിനുള്ള=സപ്തത്തിലേക്കു പോകുന്നതിനുള്ള, ദശത്തിന്റെ=പാതവിന്റെ, കവാടങ്ങളുടെപാടനത്തിങ്കൽ=ദാടത്തിങ്കൽ, പട്ടമായിരിക്കുന്നു=സാമന്ത്രിയോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു, ധർവ്വം=ചുണ്ഠവും ഉപാർജ്ജിക്കാൻില്ല=സമ്പാദിക്കപ്പെട്ടില്ല, പീനപയോധരോതയുഗളീയായിരിക്കുന്ന പീനകളായിരിക്കുന്നു=തടിച്ച്രിക്കുന്നു, പയോധരോതയുഗളികളോടും, പയോധരോതോടും=സ്നാനങ്ങളോടും, ഉതയുഗളീയോടും=ഞ്ഞുതയോടുംകൂടിയിരിക്കുന്നു, നാദീ=സ്പീ, സ്വപ്നേപി=കിനാവിദ്യം, അഭിംഗിതയായില്ല=ചാരംഭിക്കപ്പെട്ടില്ല, അതു മേറ്റുവാതിട്ടു മാതാവിന്റെ=അമ്മയുടെ, യതഃവനവനശ്ലോഭത്തിങ്കൽ, യതഃവനമാകുന്നു=തയങ്ങുമാകുന്നു, വനത്തിന്റെ=കാടന്റെ, ശ്ലോഭത്തിങ്കൽ=മുറിച്ചുകളയുന്നതിങ്കൽ, മാതുഃ അമ്മൾ, കുറാവാതമാകുന്നു=കൊടുപ്പികളാകുന്നു.

താല്പര്യം.

ജനനമരണരൂപമായ ഈ പ്രപഞ്ചം സുഖാനുഭവത്തിന്നും ധർമ്മസന്യാസനത്തിന്നും ക്രോധത്തിന്നും ഒരു പെരുമ്പറ്റിയായിരിക്കെ

അപകടംകൂടി പ്രസ്താവിക്കുന്നവരുടെ ഇടം ചേർത്തതെന്നു വി
ന്നാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

നാമുത്സാഹവിചാരിവൃന്ദമനീവിദ്യാമഹാസംഗമേ
പ്രാഗ്ഗാത്രൈകകിരീടപീഠഭവനൈന്നാകന്നാദിതംയശഃ
കാന്താകോമളപല്ലവാധാരസഃപീഠാനചന്ദ്രാഭയേ
താമണ്ഡിതമേവനിഷ്ഠലമോഃശൂന്യാമയേദീപവൽ ൨൯
അനന്ദം.

ഭൂവി വാരിവൃന്ദമനീവിദ്യാ ന അമൃത്സാ മഹാസംഗമോ
പ്രാഗ്ഗാത്രൈകകിരീടപീഠ ഭവനൈഃ നാമം യശഃ ന നീതകാ
ന്താകോമള പല്ലവാധാരസഃ ചന്ദ്രാഭയേ ന പീഠഃ താമണ്ഡ
ശൂന്യാമയേ ദീപവൽ നിഷ്ഠലംഗതം അഥോ.

അർത്ഥം.

ഭൂവികൽ=ഭൂമിയികൽ. വാരിവൃന്ദമനീവായിരിക്കുന്ന, വാ
രികളുടെ=ചിതിവിട്ടസംസാരിക്കുന്നവരുടെ വൃന്ദത്തെ=കൂട്ടത്തെ. മ
നംചെയ്യുന്നതായിരിക്കുന്ന=മനിക്കുകയായിരിക്കുന്ന, വിദ്യയു=അമൃത്സ
യായില്ലാ=പഠിക്കപ്പെട്ടില്ല. മഹാസംഗമത്തികൽ=വലിയമുഖത്തി
കൽ. പ്രാഗ്ഗാത്രൈകകിരീടപീഠം=വാർമുനകകാങ്ങുള്ള. കി
രീടം=പീഠമെന്നുള്ളതാണ്, കിരീടങ്ങളുടെ=അനന്ദങ്ങളുടെ, കംചേപീഠങ്ങള
ുടെ=പീഠങ്ങൾ പോലെഇരിക്കുന്നു. കംഭങ്ങളുടെ=മസ്തകങ്ങളുടെ,
മേനങ്ങളുടെ=പൂജനങ്ങളാൽ. നാകത്തെ=സർഗ്ഗത്തെ. യശ
സ്സ=കീർത്തി. നീതമായില്ല=പ്രാപിക്കപ്പെട്ടില്ല. കാന്താകോമളപ
ല്ലവാധാരസഃ, കാന്തയുടെ=സുന്ദരിയുടെ, കോമളമായിരിക്കുന്ന.=
മനോജ്ഞമായിരിക്കുന്ന. പല്ലവാധാരത്തികമുള്ള=പല്ലവപോലെ
ഇരിക്കുന്ന അധാരത്തികമുള്ള. സഃ=മധു. ചന്ദ്രാഭയേത്തികൽ=
നിഖാവികൽ. പീഠമായില്ല=പാനംചെയ്യപ്പെട്ടില്ല. താമണ്ഡം=
യൗവനം, ശൂന്യാമയത്തികൽ=അമിച്ഛാത്ത ഗുഹത്തികൽ, ഉള്ള
ദീപംപോലെ=വിളക്കുപോലെ. നിഷ്ഠലമായിട്ട്=വൃത്തിമായിട്ട്. ഗ
തമായി=പോയതായി. കഷ്ടം.

താല്പര്യം.

മുഖ്യമായമോക്ഷമാഗ്നത്തിൽ പ്രവേശിക്കാത്തപക്ഷം നല്ലവി
ദ്യകളെ പഠിച്ചു യുദ്ധചെയ്യും മറ്റും വലിയയശസ്സോടും കൂടി
സുഖിച്ചു ഇരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

വിദ്യാനാധിഗതാകളങ്കാഹിതാവിത്തഞ്ചനോപഃജ്ജിതം
ശൂശ്രൂഷാപിസമാധിതേനമനസാപിത്രാൻസന്ധാദിതാ

അയോധ്യയായതലോചനാപ്രിയതമാസ്വപ്നപിനാഖിനാതിതാ
കാലോന്മേഷപിണ്ഡഭോജ്യപതന്താകാകൈകീവപ്രേത്യന്തേ കര
അനന്തരം.

കളങ്കരഹിത വിദ്യാ ന ഹിതാപിതം ച ന ഉപാജ്ഞി
തം സമാഹിതേന മനസാ പിശ്വോഃ ശുശ്രൂഷാ അപിന സന്ധാഭി
താ അയോധ്യയായതലോചനാ പ്രിയതമാ സ്വപ്ന അപിന അഖിനാ
താ പരപിണ്ഡഭോജ്യപതന്താ കാകൈഃ ഇവ അയം കാലഃ (അസ്മാ
ഭിഃ) പ്രേത്യന്തേ.

അർത്ഥം.

കളങ്കരഹിതയാതിരിക്കുന്ന=നിഷ്കലയാതിരിക്കുന്നു. വിദ്യയും=
വിജ്ഞാനവും=പ്രാപ്തിയും. ഉപാജ്ഞിതമായില്ല=സന്ധാഭിക്കപ്പെ
ട്ടില്ല. സമാഹിതമായിരിക്കുന്നു=ചങ്ങക്കത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു. മന
സ്സോടു കൂടി. പിന്നാക്കത്തോടു=മാതാപിതാക്കളോടു. ശുശ്രൂഷ
യും=സേവയും. സന്ധാഭിതമായില്ല=അകവശമാക്കപ്പെട്ടില്ല. അ
യോധ്യയായതലോചനയാതിരിക്കുന്നു. അയോധ്യയായതും=കരഞ്ഞാ
ന്ന ഇളകുന്നവകളായും. അതന്തങ്ങളായും=നീണ്ടവകളായും ഇരിക്കു
ന്ന. പോചനങ്ങളോടു=കണ്ണുകളോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന പ്രിയതമയും=
സുന്ദരിയും. സ്വപ്നത്തിൽ=കിനാപിൻപോലും. അഖിനതയായി
ല്ല=അനുഭവിക്കപ്പെട്ടില്ല. പരപിണ്ഡഭോജ്യപതനകാണ്ടു, പരന്മാ
രുടെ=അന്യന്മാരുടെ. പിണ്ഡത്തിങ്കലേ=ചോറികലേ. ഭോജ്യപ
തനകാണ്ടു=കോറിക്കൊണ്ടു. കാകങ്ങളാൽ=കാക്കകളാൽ എന്നപോ
ലെ. ഈ കാലം=ഈ ദിവസങ്ങൾ. (നമ്മളാൽ) പ്രേതനമെത്ര
പ്പെടുന്നു=കഴിക്കപ്പെടുന്നു.

താല്പര്യം.

അറിവില്ലാത്തവർ പഠനാനുഷ്ഠയാൽ കാക്കയെപ്പോലെ നദ
ക്കുന്നതും വിദ്യകളെ പഠിക്കാതെയും അമൃതജനമാരെ ശുശ്രൂഷി
ക്കാതെയും ധനസന്ധാജം ചെയ്യാതെയും സ്രീസുഖം അനുഭവി
ക്കാതെയും കാലം കഴിക്കുന്നതുകൊണ്ടും.

ശ്ലോകം.

വയം നൈശ്ശണ്ണജ്ഞാഭാഷിംചരിഗതാഹ്വപവദ്വേവയം
നൈശ്ശണ്ണംവൃദ്ധാസ്തൃതിവിഷയതാംതേപിനമിതാഃ
ഇദാപിമതേസുഃപ്രതിഭിദഃസമാസന്നപതനംഗതാ
സുപ്താവസ്ഥാസ്തികരിദനഭീഷിതങ്ങളഭിഃ

പദ

അനന്തരം.

വയം നൈശ്ശണ്ണജ്ഞാഭാഷിംചരിഗതാഃ ഏവ വയം

തെര: സമ്പ്രദായം തെ അപി സ്മൃതിവിധിയായതാം ഗതിതാ: ചെല്ല
പ്രതിഭിവാസം അസന്നപതനം ഗതാ: ഏതേ (വയം) ഇദാനീം
സിക്തിമന്തഭിരീകതഭി: തുല്യാവസ്ഥാ: സു:

അർത്ഥം.

നാം യാതൊരുവരോടുകൂടെ, സഞ്ചാരനാരായണം=ജനിച്ചുവോ
അവർ, ചിതപരിഗതന്മാരാകുന്നു=ചളിക്കുമുൻപേപോയവരാകുന്നു.
തന്നെ, നാം, യാതൊരുവരോടുകൂടെ, സംവൃദ്ധന്മാരായോ=ചളിൻ
വരോ, അവരംസ്മൃതിവിധിയായതായ=ഓർമ്മ ഇതോഴ്ചയായ. ഗതി
തന്മാരാകുന്നു=പ്രാപിച്ചവരാകുന്നു. തന്നെ; മിവസംതോരും, അസ
ന്നപതനത്തെ. അസന്നമായിരിക്കുന്നു=അടുത്തിരിക്കുന്നു. പതന
ത്തെ വീഴുന്നവെ സ്ഥായ. ഗതന്മാരായിരിക്കുന്നു=പ്രാപ്തന്മാരായി
രിക്കുന്നു. ഇത, (നാം) ഇല്ലാത്ത സിക്തിമന്തഭിരീകതയോടുകൂടെ,
സിക്തിമന്തമായിരിക്കുന്നു=മണൽചയമായിരിക്കുന്നു. നദീരീതികളായ
ഇ, തരക്കളോടുകൂടെ=പ്രകൃതിയോടുകൂടെ. തുല്യാവസ്ഥാരായിട്ട് തുല്യയാ
യിരിക്കുന്നു. അവസ്ഥയോടുകൂടെ=മാതിരിയോടുകൂടെ. കൂടിമവരായിട്ട് ചേരി
ക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

അറിവില്ലാത്തവർ ഭാരതാചാര്യോടുകൂടെ ജനിച്ചും മരിച്ചും മ
രവും ഇതന്നവരുടെ നാശത്തെക്കണ്ടുനോക്കിപ്പോയും മറ്റൊരു ജനാ
സ്ഥമയ്ക്കു വിചാരിക്കാത്തവരാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

അമൃതം ശതം നൃണാം പരിമിതം രാത്രൗ തല്ല്വം ഗതം
തസ്മാൽസ്യ പാസ്യ ചാത്മ്യം ചാത്മ്യം അപരം മോക്ഷാശ്ചാത്മ്യം
ശേഷം വ്യാധിവിന്യാശാശ്ച സാധിതം സേവയിതീർന്നീതം
ജീവോപാധിതം ഗതമവതരം സൗഖ്യം പ്രാപ്തിനാശം

അനപയം.

നൃണാം=മനുഷ്യർ വർണ്ണശതം പരിമിതം രാത്രൗ തല്ല്വം ഗ
തം തസ്മാൽസ്യ പാസ്യ ചാത്മ്യം ചാത്മ്യം അപരം മോക്ഷാശ്ചാത്മ്യം
യോ: ഗതം ശേഷം വ്യാധിവിന്യാശാശ്ച സാധിതം സേവയിതീർ
ന്നീതം ജീവ വാരിതം ഗതമവതരം തദേ പ്രാപ്തിനാശം സൗഖ്യം
കത:

അർത്ഥം.

നാശം=മരണം. അമൃതം=ജീവിതം. വർണ്ണശതം
മെന്നു=മറ്റു സംവേദനമെന്നു. പരിമിതം=അന്തരം. അപരം.
കാലിൽ തല്ല്വം അതിന്റെ=മറ്റു സംവേദനത്തിന്റെ. മേല്പം
പക്ഷി. അന്തപതു സംവേദനം; ഗതമാകുന്നു=പോകുന്നു. അതി

ഒൻപതു പകൽ=അൻപതു സംവത്സരത്തിന്റെ. അർദ്ധത്തിന്റെയും ഇരുപത്തിയഞ്ചു സംവത്സരത്തിന്റെയും. പക്ഷത്തിന്റെയും. ഇരുപത്തിയഞ്ചു സംവത്സരം മറ്റു ഭാഗത്തിന്റെയും. അർദ്ധം=പത്തുണ്ടുസംവത്സരവും. അപരവും=പത്തുണ്ടുസംവത്സരവും മറ്റു ഭാഗവും. ബാധതപ്യഭൂതപങ്ങളിൽ; ബാധതപം=ചെറുപ്പം. വൃദ്ധതപം=വാർദ്ധക്യം ഇവകളിൽ; ഗതമായിപ്പോയി. ശേഷം ഇരുപത്തിയഞ്ചു സംവത്സരം വ്യാധിവിന്യാഗഭവസംഹിതമായിട്ടു. വ്യാധിയാവും=ലോകത്താവും. വിന്യാഗത്തിനാവും=വിഹ്വലത്താവും ഉള്ളഭവത്തോടു; സഹിതമായി=കൂടിയതായിട്ടു. സേവാദികളാൽ=പരാശ്രയംമുതലായ കൂടിയവകളാൽ. നയിക്കപ്പെടുന്ന=കഴിച്ചുകൂട്ടപ്പെടുന്ന. ജീവൻ=പ്രാണൻ. വാരിതം=ഗവഞ്ചലതമായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ; വാരിയിലെ=വെള്ളത്തിലെ. തരംഗങ്ങൾ=കിരകൾ പോലെ. ചഞ്ചലതമായിരിക്കുംപോൾ=ഏറ്റവും ഇളകിയുംകൊണ്ടിരിക്കുംവോൾ. പ്രാണികൾക്കു=ജീവനുള്ളവകൾക്കു. സൈന്യം=സേനാവിഭാഗം.

അല്ലയോ

മനുഷ്യർ സൗഖ്യമെന്നുള്ള ഭൂമിയിൽ സുഖം വാസ്തുവൽക്കരിക്കുക.

ശ്ലോകം.

ക്ഷണം യാത്രയാ ക്ഷണമപിയുവാകാമസിഃ
ക്ഷണം വിത്തൈഃ ഹീനഃ ക്ഷണമപി ച സംപൂർണ്ണവിവേഃ
ജ്വാലിതൈഃ ശൈത്യൈഃ ശൈത്യൈഃ ഇവ വർഷം സമീതതന്മയം
സംസാരേണ വിശതീയമധാനീയവനികാം താ

അപരം.

ക്ഷണം യാത്രഃ ക്ഷണം കാമരസികഃ യുവാഭാപി ക്ഷണം വിത്തൈഃ ഹീനഃ ക്ഷണം സംപൂർണ്ണവിവേഃ ജ്വാലിതൈഃ ശൈത്യൈഃ ഇവ വർഷം സമീതതന്മയം സംസാരേണ യമധാനീയവനികാം വിശതീ.

അർത്ഥം.

ക്ഷണം=അല്പകാലം. ബാധനായിട്ടും=കുമാരനായിട്ടും. ക്ഷണം=കാമരസികനായിക്കൊന്നു=സ്രീസുകുമാരനായിരിക്കുന്ന. യുവാവായിട്ടും=യൗവനത്തോടു കൂടിയവനായിട്ടും. ക്ഷണം. വിത്തൈഃ=ഉപനയത്തോടു. ഹീനനായിട്ടും=കുടുംബവനായിട്ടും. ക്ഷണം സംപൂർണ്ണ വിവേകനായിട്ടും. സംപൂർണ്ണമായിക്കൊന്നുകീകത്തിരിക്കുന്ന. വിവേകത്തോടു=സമ്പന്നമുഖിയോടു കൂടിയവനായിട്ടും. ജ്വാലിതങ്ങളായിരിക്കുന്ന, ജ്വാലം=വാർദ്ധക്യം. ജീ

ണ്ണങ്ങളായിരിക്കുന്ന=പൊടിഞ്ഞിരിക്കുന്ന. അംഗങ്ങളോടു=അവയവങ്ങളോടു. (ഉപദക്ഷിതനായി=കൂടിത്തന്നായി) വലീമണ്ഡിതനായായിട്ടും, വലികളക്കൊണ്ടു=മടിപ്പുകളക്കൊണ്ടു. മണ്ഡിതയായിരിക്കുന്ന=അലങ്കരിച്ചിരിക്കുന്ന. തനുവാടു=ശരീരത്തോടുകൂടി യവനായിട്ടും. ഭവിച്ചിട്ടു=തീർന്നിട്ടു. നാൽ വേഷധാരിയെന്നപോലെ നാൽ=മനുഷ്യൻ. സംസാരാനന്തരികൾ സംസാരത്തിന്റെ=അതായത് ജീവന്റെ പ്രാരബ്ധകർമ്മത്തിന്റെ നാന്ത്യത്തിങ്കൽ. യഥാജീവനികയെ, യഥാനിയാകുന്നു=യഥാകമാകുന്നു. യവനികയെ=തൊഴുതിവയുടെ അന്തർഭാഗത്തെ, പ്രവേശിക്കുന്നു=കടക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

മനുഷ്യനാകുന്ന നാൽ ബാല്യം കൌടരം വാല്യം ധനികൻ ദാരിദ്ര്യം വിദ്വാൻ മൂഢൻ ഇങ്ങിനെ അനേകവേഷം ധരിച്ച അല്പകാലം ഭൂമിയിൽ വസിച്ച പ്രാജ്ഞം ഒട്ടെറിയാമെന്ന അനുകൂലമാകുന്ന തൊഴുതിവയ്ക്കകത്തു പോകുന്നതുകൊണ്ടു ഭൂമിവാസദിവസങ്ങളെ വെറുക്കെ കളയാതെ ഇതരപാതെ ഭജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

എതിനാപതിപണ്ണനദശകം.

ശ്ലോകം.

തപഃരാജാവയമച്ഛാധസിതഗുണപ്രജ്ഞാഭിമാനോന്നതാഃ
പ്രാതഃതപാവിഭവേവർത്തശാസികവയോദിഷ്യപ്രതപന്തിഃ
ഇത്ഥമകാനാദനാതിദൂരമേവോഽപ്യാവയോരന്തരം
യദൃസ്മാസുപരാജാമുപോപി വയമച്ഛേകാന്തതോനിസ്ഫുലം

അനവയം.

തപഃ രാജാവയം അപി ഉപാസിതഗുണപ്രജ്ഞാഭിമാനോന്നതാഃ വിഭവേഃ പ്രാതഃതപം കവയഃ നഃ യശാസി ദിഷ്യപ്രതപന്തി ഫേമാനാദാഇത്ഥം ആവയോഃ ഉദയോഃ അന്തരം അതിദൂരം ന അസ്മാസു (തപം) പരാജാമുപോഃ അസിയദിവയം അപി ഏകാന്തതാ നിസ്ഫുലം

അർത്ഥം.

തപഃ=ഭാരം, രാജാവാകുന്നു=വലിപ്പമുള്ള ആളാകുന്നു. ഞങ്ങളും, ഉപാസിതഗുണപ്രജ്ഞാഭിമാനോന്നതന്മാരാകുന്നു. ഉപാസിതന്മാരായിരിക്കുന്ന=സേവിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന. ഗുണശർം=ആചാര്യന്മാർ ഫേതുവാതിട്ടുള്ള. പ്രജ്ഞാഭിമാനന്മാർ=ജ്ഞാനഗർവത്തിൽ. ഉന്നതന്മാരാകുന്നു=ഉൽകൃഷ്ടന്മാരാകുന്നു. വിഭവങ്ങളെക്കൊണ്ടു=ചെയ്തൊരുമ്പതുലിക്കൊണ്ടു. പ്രാതനാകുന്നു=പ്രസിദ്ധനാകുന്നു. അങ്ങ കവികൾ=വിദ്വാന്മാർ. ഞങ്ങളുടെ യശസ്സുകളെ=കീർത്തികളെ. ദിഷ്യകളിൽ=എല്ലാത്തരം, പ്രതനിക്കുന്നു=വിസ്തരിക്കുന്നു. അ

പ്രയോ, മാനസൻ=മാനസത്തെക്കൊടുപ്പോടെ. ഇപ്രകാരം, നാമാകുന്നു=ഇതപേക്ഷയേയും. അന്തരം=ഇട. അവിദ്യം=അല്ല=അകവിദ്യമുള്ളതല്ല. തെങ്ങിൽ, (അങ്ങ) പൊങ്ങമുഖനായിട്ടു=ശ്രദ്ധയില്ലാത്ത ആളായിട്ടു. വേദിക്കുന്നു എന്നിൽ, അങ്ങും ഏറ്റവും, നിസ്സംഗനാശകനും=ശ്രദ്ധയില്ലാത്തവനാകുന്നു.

താല്പര്യം.

സാത്യാസിക്ഷയുടെ അവസ്ഥ വളരെ വലിപ്പമുള്ളതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

അന്താനാമീശ്വരപ്രഭവമപിച നിമിശ്ശരേന്ദ്രാവദിച്ചും
ശ്രോസ്യംവാദിപ്പിച്ചുപാരമേനവിധാവകുലപോദവനഃ
സേവന്തേപാലനാഞ്ചേമതിമലഹതയേമാഹവിശ്രോതൃകാമാ
ശ്യാപ്താസ്ഥാനതേചൈതപരിമമസുതരമാവോജ്ഞഗതോസ്മി
അന്വയം.

തപം അർത്ഥാനന്ദം ശരീരേണ വയം അപിത്വാവദിച്ചും ഗിരാം ശരശ്വേദം തപശ്ശരീരവാദിപ്പിച്ചുപാരമേന വിധവേന അക്ഷരം പാദവം (ജനം)ധനാഞ്ചേതപം സേവന്തേ മതിമലഹതയേ ശ്രോതൃകാമാ(ജനാട)മാം അപി(സേവന്ത)തേ മയിഅപി അസ്ഥാനാ ചേൽ തപരി മമ സുതരമാവോജ്ഞഗതഃ അസ്മി

അർത്ഥം.

അങ്ങ, അത്മങ്ങളുടെ=ധനങ്ങളുടെ. ഇരുന്നായിരവീശനും=അധിപനാകുന്നു. തെങ്ങും, ഇച്ഛയുതപവണ്ണം=സേവ്യപോലെയ. ഗീതകളുടെ=വാദിവാദികളുടെ. ശരശ്വേദം=നിമിശിക്കുന്നു. അങ്ങ ശ്രോതാകനും=പരാക്രശാരിയാകുന്നു. വാദിപ്പിച്ചുപാരമേനവിധിയിങ്കൽ. വാദികളുടെ=ചുറ്റുമ്പ്രസംഗം ചെയ്യുന്നവരുടെ. ചല്ലാകുന്നു=ഗവ്വമാകുന്നു. ജാതിന്റെ=ഭാഗത്തിന്റെ. രമണവിധിയിങ്കൽ=മാറുന്നവ്യാപാരത്തിങ്കൽ അങ്ങർക്ക. മേക്ഷയ്ക്കിരിക്കുന്നു=അധിപായിരിക്കുന്നു. പാദപമാകനും=ശരശ്വേദമാകനും ജനങ്ങൾ=മിഥമനുഷ്ഠിച്ച്. ധനാഞ്ചേതകൽ=ഏറ്റുപ്രയോജനമായിട്ടു. അങ്ങ, സേവിക്കുന്നു=അശ്രവിക്കുന്നു. മകിമപ ഹതിക്കായിരിക്കുന്നു=മുഖിഭാഷരമേനത്തിനായിരിക്കാണ്ടു, ശ്രോതൃകാമാവായിരിക്കുന്നു=നല്ലവാക്കുകളെ കേൾപ്പാൻ ഇച്ഛയുള്ളവരായിരിക്കുന്നു (ജനങ്ങൾ) എന്നും, (സേവിക്കുന്നു)അങ്ങക്കെന്നിവിടം. അനന്ദം=ഇച്ഛ. ഇച്ഛ എന്നിൽ, അങ്ങിൻ, എന്നിങ്ങ, ഏറ്റവും, എന്ന ഇല്ല; അല്ലയോ രാജാവേ, ഗതനായി=പോകുന്നവനായി വെക്കുന്നു.

൨൦൧

താല്പര്യം.

വളരെവെളിച്ചം ഉള്ളവരായും സത്യാസികൾ സവിനയംമാ
ന്ത്രന്മാരായും.

ശ്ലോകം.

വയമീരപവിത്രശ്വാവല്ലഭൈർ സ്തപന്യകൃതൈ
സ്സമകീരപവിത്രാപോനിവിശേഷോവിശേഷഃ
സതുഭവതിദരിദ്രോയസ്യത്രശ്വാവീശാവാ
മനസിചചരിതശ്ചാകാശ്ചവാൽകോദരിദ്രഃ

മന

അനന്തരം.

വയം ഇഹ വല്ലഭൈഃ പരിതൃഷ്ടാഃ തപഃ കൃതഭൈഃ (പരി
തൃഷ്ടാഃ) ഇഹ പരിതോഷാഃ സമം വിശേഷഃ നിവിശേഷ യസ്യത്ര
ശ്വാ വിശാവാ സഃ തു ദരിദ്രഃ ചേതി മനസി പരിതൃഷ്ടേ കഃ അശ്വ
വാൽ കഃ ദരിദ്രഃ.

അർത്ഥം.

ഞങ്ങൾ ഇവിടെ, വൽക്കാങ്ങളെക്കൊണ്ടു = മരവിയികളെക്കൊ
ണ്ടു. പരിതൃഷ്ടന്മാരായും = ഏഷ്ടിയാട്ട കൂട്ടിരുവരാകുന്നു. അഞ്ച്,
കൂടുവങ്ങളെക്കൊണ്ടു = വെള്ള ചുട്ടു കളിക്കൊണ്ടു. (പരിതൃഷ്ടനായും)
ഇവിടെ പരിതോഷചു = ഏഷ്ടിഭു = സമമാകുന്നു = തുല്യമാകുന്നു.
വിശേഷവും = വിശേഷസ്ഥിതിയും. നിവിശേഷമാകുന്നു = തുല്യമാക
ുന്നു യാവനൊരുത്തനും, തുല്യനായെന്നതു = അർത്ഥമാകുന്നതു. വിശാവാ
യായും = അധികമായെന്നുവോ. അന്നൊക്കട്ടെ, ദരിദ്രനായിട്ടു =
നമുക്കില്ലത്തവനായിട്ടു ചേരിക്കുന്നു. മനസ്സു ചിത്തം. പരിതൃഷ്ടാ
യിരിക്കുമ്പോൾ = ഏഷ്ടിയോടു കൂടിയിരിക്കുമ്പോൾ. ഏവൻ അശ്വ
വാനായും = ഭ്രാന്തനായും. ഏവൻ ദരിദ്രനായും.

താല്പര്യം.

ധനവാൻ ധനംകൊണ്ടും സത്യാസിവിവേകംകൊണ്ടും തു
ല്യമെന്ന പ്രാപിക്കുന്നു അതിനാൽ സുഖഭുജങ്ങൾക്ക് കാരണം മന
സ്സായും അതുകൊണ്ടു പ്രയാസം ചെയ്തിട്ടും മനസ്സിനെ സമാധാന
പ്പെടുത്തേണ്ടതായും.

ശ്ലോകം.

ഫലമലമരണായസപാദിപാനായത്തായം
ശയനമവനിപ്രശ്നോവാസസീവൽക്കോലച
പരധനമധുപാനഭ്രാന്തസംവൃന്തിഭാണാ
മവിനയമരക്കുഞ്ഞോസുഭാമകീർണ്ണനാനാം

മര

അനന്തരം.

അങ്ങനെയ ഫലം പറഞ്ഞ സപാദി ഭരതയും അവനി പൂ

പ്രേമം ശയനം ദേവ വല്ലഭം വാസസീമ അഹം പരധനമധുവാ
നാഭാസംസ്കൃതം ദുഷ്ടനാനാം അവിനയം അനമൃതം
(അഹം) ന ഉത്സാഹം.

അർത്ഥം.

അശനത്തിനായ്ക്കുണ്ടു് = ഭക്ഷണത്തിനായ്ക്കുണ്ടു്. ധമ
വ്യം = ചഷ്ണമുഖം. പാനത്തിനായ്ക്കുണ്ടു് = കുടിപ്പാനായ്ക്കുണ്ടു്.
സ്വാദ്യമായിരിക്കുന്നു = മധുരമായിരിക്കുന്നു. രോമവ്യം = മുഖവ്യം. അ
വനിപ്രാപ്തത്തിങ്കൽ = ഭൂമിയിങ്കൽ. ശയനവ്യം = കിടപ്പും, രണ്ടുവൽ
കരമുണ്ടാകുന്നു = രസവിഹിതമാകുന്നു. വാസസ്തകമുഖം = വസ്ത്രങ്ങളും.
പശ്ചാത്താപം = പശ്ചാത്താപം മതിയാകുന്നു. പരധനമധുവാന
നാഭാസംസ്കൃതവുമായിരിക്കുന്നു. പരധനമാകുന്നു = അന്യന്റെ ദ്ര
വ്യമാകുന്നു. മധുവിന്റെ = രസത്തിന്റെ. പാനത്തിൽ = അനുഭവ
ത്താൽ. പ്രാപ്തമായിരിക്കുന്നു = ഭൂമിയിലിരിക്കുന്നു. സർവ്വതൃപ്ത
മോടു് = മഹത്വമോടു് പ്രാപ്തമായിത്തീർന്നു് പരധനമധുവാനായ്ക്കു
പരധനം, ദേവ പരധനവുമായിത്തീർന്നു്. ദുഷ്ടനായ്ക്കു
മുഖം = ദുഷ്ടനായ്ക്കു. അവിനയത്തെ = ഗർവ്വത്തെ. അനമൃതം
സ്വാസത്തിലായ്ക്കു് = അവിനയത്തിലായ്ക്കു്. (അർത്ഥം) ഉത്സാഹിക്ക
ുന്നില്ല = ഭൂമിയിലില്ല.

അർത്ഥം.

മധുരമായ പരധനവുമായിത്തീർന്നു് പരധനവുമായിത്തീർന്നു് പരധനവുമായിത്തീർന്നു്
മധുരമായ പരധനവുമായിത്തീർന്നു് പരധനവുമായിത്തീർന്നു് പരധനവുമായിത്തീർന്നു്

അർത്ഥം.

അശ്വമേധിയം ദിക്ഷയാശ്വമേധിയം സാവസീമനി

ശതീമേധിയം ദിക്ഷയാശ്വമേധിയം സാവസീമനി

ദുഷ്ട

അർത്ഥം.

വായം ദിക്ഷയാശ്വമേധിയം അശ്വമേധിയം സാവസീമനി മധുവ്യ
ശതീമേധിയം ദിക്ഷയാശ്വമേധിയം സാവസീമനി

അർത്ഥം.

അശ്വമേധിയം, ദിക്ഷയാശ്വമേധിയം സാവസീമനി, അശ്വമേധിയം
മധുവ്യം അശ്വമേധിയം സാവസീമനി, അശ്വമേധിയം സാവസീമനി. സാവ
സീമനി = മധുവ്യം. വായം = മധുവ്യം. മധുവ്യം = മധുവ്യം. മധുവ്യം = മധുവ്യം.
ഭൂമിയിങ്കൽ. ശയനം = കിടപ്പും. രോമവ്യം = മുഖവ്യം. രണ്ടുവൽ
കരമുണ്ടാകുന്നു. പരധനമധുവാനായ്ക്കു് = പരധനമധുവാനായ്ക്കു്. മധുവ്യം
മധുവ്യം.

അർത്ഥം.

പരധനമധുവാനായ്ക്കു് അർത്ഥം മധുവ്യം മധുവ്യം മധുവ്യം മധുവ്യം മധുവ്യം

സ്കാൽ ഫലിക്കാത്തതുകൊണ്ട്.

ശ്ലോകം.

നനടാനവിടാനശായകാ നചസശ്രേതവാദചുഞ്ചലഃ
 നപചീക്ഷിതുകത്രമേവയം സ്തൂനഭാരാനമിതാനയോഷിഃ
 അനപമം.

അതു വായം നദാ ന വിദാ നശായകാ ന സദശ്രേതവാ
 ദചുഞ്ചലഃ ന സ്തൂനഭാരാനമിതാ യോഷിഃ ച ന നൃപം ഭരം
 ക്ഷിതും ഭേ (ഭവന്തി)

അർത്ഥം.

ഇവിടെ=ഇഹരണിക്കൽ. അങ്ങനെയൊന്നും=കൃഷ്ണാദികളാ
 അല്ല. വിടവായം=ധൂർത്തായം അല്ല. ശായകായം=ചാട്ടുകാരനും
 അല്ല. സശ്രേതവാദചുഞ്ചലങ്ങളും, സശ്രേതമായിരിക്കുന്ന=സഭ
 യിൽ യോഗ്യമല്ലാത്തതുകൊണ്ടും. വാദംകൊണ്ടും=പ്രവഹിക്കുകൊ
 ണ്ടും. ചുഞ്ചലങ്ങളും=പ്രസിദ്ധനായുംഅല്ല. സ്തൂനഭാരാനമിതകളായി
 രിക്കുന്ന, സ്തൂനങ്ങളുടെ=കമ്പങ്ങളുടെ. ഭാരംകൊണ്ടും=മാനകൊണ്ടും.
 അനമിതകളായിരിക്കുന്ന=അൽപംകുറഞ്ഞിരിക്കുന്ന. യോഷിത്ത
 കളും=സ്രീകളും അല്ല. നൃപനെ=രാജാവിനെ. ഇക്ഷിപ്താനാ
 യിക്കൊണ്ടും=കാണുമാനായിക്കൊണ്ടും. അയോഗ്യനായിട്ടുപോ
 യുന്നു.

താല്പര്യം.

സമഞ്ചലീയുള്ള സന്യാസികൾ വചിപ്പം ഉള്ളവരിൽ വണക്കം
 ഉണ്ടാകാത്തതുകൊണ്ട്.

ശ്ലോകം.

വിപുലഘോഷൈർബന്ധൈർമേഘൈർജനൈർമേഘൈർ
 വിപുലമപരൈർമേഘൈർബന്ധൈർവിജിതൃഗുണൈർ
 ഇഹമഹിമവന്നാസ്തന്ത്രേധീരാഞ്ചതുർദ്ദശഭൂതൈ
 കരിപയപുരസപാശ്വേപുസൗഖ്യൈർമേഘൈർ
 അനപമം.

പുരാ വിപുലഘോഷൈഃ മേഘൈഃ മേഘൈർജനൈർജനൈർ
 തം അപരൈർ വിപുലം അപരൈർ ഗുണം യഥാ വിജിതൃഗുണം
 ഇഹ മഹിമ അന്ത്രേധീരാഃ ചതുർദ്ദശ ഭവാനാനി ഭൂതഭൂതൈർ പുംസാം
 കരിപയപുരസപാശ്വേ കഃ ഏവൈ മേഘൈർ.

അർത്ഥം.

മുമ്പിൽ വിപുലഘോഷങ്ങളായും, വിപുലമായിരിക്കുന്ന=
 പരന്നിരിക്കുന്ന. ഘോഷത്തോടു=മിത്തത്തോടു കൂടിയവരായും, മന്ത്ര
 നാരായും=ശ്രോതൃന്മാരായും ഇരിക്കുന്ന ചിലരാൽ. അന്ത്ര=ഹൃദ

കു. ജ്ഞിതമാകുന്നു=മിണ്ടിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു. അപരന്മാരായി=മറ്റു മിക്കവാറും. വിദ്യതമാകുന്നു=ധരിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു. അന്യന്മാരോട്=വേറെ മിക്കവാറും. നൃണം=പുല്ലു എന്നുപോലെ. വിജയിച്ചിട്ടു=സ്വാധീനമാക്കിട്ടു. മത്തമാകുന്നു=കൊടുക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു. ഇവിടെ അർക്കിട്ടു. അന്യന്മാരായിരിക്കുന്നു=മറ്റു മിക്കവാറായിരിക്കുന്നു, ധീരന്മാർ=മുഖിമാന്മാർ. പതിന്നാലു ഭൂപന്തളം=വോകങ്ങളെ. ഭൂമിക്കുന്നു=അനുഭവിക്കുന്നു. പുമാന്മാർ=പുരുഷന്മാർ. കരിപമ്പുരസ്വാമിയിൽ, കരിപമ്പുരങ്ങളുടെ=മീമ്പട്ടണങ്ങളുടെ. സ്വാമിയിൽ=അധിപതിയെന്നു കാവത്തിങ്കൽ. അനർഭര്യായായിരിക്കുന്നു=ചരവാൻ പൊടില്ലാത്തതായിരിക്കുന്നു. ഹം മട്ടപ്പുറം=അ മങ്കാരം.

താല്പര്യം.

അറിവില്ലാത്തവർക്കു അല്പധനംകൊണ്ടു വളരെ അധികാരം ഉണ്ടാകുന്നതും അറിവുള്ളവർക്കു കഠിനവും അധികാരം ഉണ്ടാകാത്തതുമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

അഭക്തന്മാരായസ്മാകുണമപിനജാതം നൃപരണൈർ
 ഭട്ടവസ്തു നൃപാഭരണാദഞ്ചരന്മാർക്കിതിട്ടതാം
 തദംശസ്യാപ്തംശരഭക്തന്മാരോടൊപ്പമിപദയോ
 വിഷാദേകന്തസ്സവിദധതിജഡാപ്രത്യുതമുദം. രഥ

അർത്ഥം.

ഇഹ അഭക്തന്മാരായ സ്മാകുണമപിനജാതം അപിനജാതം 'മസ്മാദേവ' മേലേ കിതിട്ടതാം ക്ഷിണാദനന്തരം തദംശസ്യാപ്തം അശരഭക്തന്മാരോടൊപ്പമിപദയോ വിഷാദേ കന്തസ്സവിദധതിജഡാപ്രത്യുതമുദം വിദധതി.

അർത്ഥം.

ഇവിടെ, അഭക്തന്മാരായിരിക്കുന്നു=അനുഭവിക്കപ്പെടാത്തതായിരിക്കുന്നു. യാതൊന്നിങ്കൽ=യാതൊരു ഭൂമിയിങ്കൽ. നൃപരണങ്ങളിൽ=അനേകജാതാശ്ചര്യം. മന്ദണകാലം=അല്പകാലംപോലും. ജാതന്മാരായില്ല=ഇരിക്കപ്പെട്ടില്ല. അഭൂതിന്റെ=ഭൂമിയുടെ. വാദത്തിങ്കൽ=കിട്ടുന്നസമയത്തിങ്കൽ. കിതിട്ടുള്ളകൾ=മാതാക്കന്മാർ. എന്തുവെളുത്തതും ചന്ദ്രം തദംശത്തിന്റെയും, അതിന്റെ=അഭൂമിയുടെ അംശത്തിന്റെയും=കരഭാഗത്തിന്റെയും, കരഭാഗത്തിങ്കലും=കരഭാഗത്തിങ്കലും. രഥവയവശരണത്തിങ്കലും, അതിന്റെ അവയവത്തിന്റെ, വേദത്തിലും=അല്പഭാവത്തിങ്കലും. പതിക്കുമായിരിക്കുന്നു=അജ്ഞാനന്മാരായിരിക്കുന്നു. ജഡന്മാർ=വിവേക

കില്ലാത്തവർ, വിഷാദം=വ്യസനം, കർത്തവ്യമായിരിക്കുമ്പോൾ=
ചെയ്യപ്പെട്ടപോൾ തോമ്രമായിരിക്കുമ്പോൾ, വിചാരിച്ചതായിട്ട്,
മുത്തം=സന്തോഷത്തിനെ, വിധാനം=ചെയ്യുന്നു=നടിക്കുന്നു.

അല്ലയോ.

സംസാരത്തിൽപ്പെട്ടവർക്ക് തെത്താൻ അനുവേശിച്ചുപോയ
തെ കിട്ടുകയില്ല, അതുംമുമ്പായിട്ടുണ്ടല്ല, നാലിലൊന്നോ പതി
കൊന്നോ മാത്രംമാത്രമെ കിട്ടൂ. അല്ലെങ്കിൽ തന്നെ സംസാരിച്ചു
കൊള്ളുന്നതിന്റെ കാരണം അറിയില്ലായ്മയും അതിനാൽ ഇച്ഛ
യോടു കൂടാത്ത വിവേകം സന്ധാർക്കങ്ങളാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

മുൽപിന്നേധാജയരോപയാവരയിതസ്സവോപ്യയംനന്നാപഃ
സ്വാശീകൃപ്രതമേവസംയുഗശതൈരാനന്ദം. അമൃതൈര
തേദദ്യുർദ്ദിശൈരഥാകിമപരേക്ഷ്യദാദിദ്രാഭരം (പിതേ
ദിഗ്)പുഷ്പാൻപുതയ്യാധകരൻധനകണാൻവാഞ്ഛതന്തിതേദോ

അനന്തം.

മുൽപിന്നേധ് ജവരോപയാ വചയിതഃ അയം സർവ്വം അപി
അഞ്ചു നന്ന തം പൂർവ്വ സംയുഗശതൈഃ സ്വാശീകൃത്യ ഭാജനാംഗ
ണാഃ ഉത്തരേ തേ ദദ്യുഃ കിം അഥവാ ദൈത അപരേ ക്വദാഃ ദൂരം
ദാദിദ്രാഭ തേദോ അപി യേ ധനകണാൻ വാഞ്ഛതന്തി താൻ പുതയ്യാ
ധമാൻധിഷ ധിക.

അർത്ഥം.

മുൽപിന്നേധാകുന്നതു=മണ്ണുതളിയാകുന്നതു, ജവരോപയാൽ, ജ
വരാകുന്ന രോപയാൽ=പായാൽ, വചയിതാകുന്നു=മുററപ്പെട്ടിരിക്കു
ന്നു, ഇത സംവം=എല്ലാം, അഞ്ചു=അല്പം, അല്പമായ അതിനെ ത
ന്നെ സംയുഗശതങ്ങളെക്കൊണ്ടു=അനേകം യുദ്ധം ചെയ്തുകൊ
ണ്ടു, സ്വാശീകരിച്ചിട്ടു=സ്വാശോശി തന്റെ ഭാഗത്താക്കി ചെ
യ്തിട്ടു, അജയന്മാരുടെ=സുപന്മാരുടെ, ഗണങ്ങൾ=കൂട്ടങ്ങൾ, ഭൂമി
ക്കുറുത്തു=അനുഭവിക്കുന്നു, അവർ=അ രാജാക്കന്മാർ, ഭാനം=ചെയ്യ
മോ=കൊടുക്കുമോ, ഭാനം=ചെയ്യുന്നു=കൊടുക്കുന്നു, അപരന്മാര
യിരിക്കുന്നു=അന്യന്മാരായിരിക്കുന്നു, ക്വദേവാർ=അല്ലെങ്കിൽ, ഏറ്റ
വും ദാദിദ്രാഭാകുന്നു=ധനമില്ലാത്തവരാകുന്നു, അവരിൽനിന്നും=
അപ്രകാരത്തിരിക്കുന്ന അമൃതത്തിൽ നിന്നും, യാവ ചിദന്തരസ്തർധ
നകണങ്ങളെ=ഭ്രാന്തരങ്ങളെ, വാഞ്ഛിക്കുന്നു=അഗ്രാഹിക്കുന്നു,
തേ പുതയ്യാധമാനാരെ=നിന്ദിതന്മാരുടെ, ഏറ്റവും ശിക്ഷിക്കുന്നു.

അല്ലയോ.

ധനമെന്നതു എന്തൊ നരകം എന്നുള്ള വിചാരം മല്ലാ

നെ ഇരിക്കുന്ന പ്രകാരം ധനത്തെ എങ്ങനെ കൊടുക്കും എത്രമാത്രം കൊടുക്കും കൊടുത്താലും എത്രനാൾ നിൽക്കും അതുകൊണ്ടു ധനത്തെ ആഗ്രഹിക്കരുതെന്നാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

സജാതഃകാപ്യാസീന്മദനരിപുണാമുല്നിധവളം
കപാലയന്ത്രോച്ചൈവ്വിനിഹിതമലങ്കാരവിധയേ
നൃഭിഃപ്രാണത്രാണപ്രവണമതിഭിഃകൈശ്വിദധുനാ
നമന്തീകുപുസാമയമതുലദൃഷ്ടപരഭോഃ നഃ
അനന്തരം.

യന്ത്ര ധവളം കപാലം മദനരിപുണാ മുല്നി അലങ്കാര വിധയേ ഉച്ചൈഃ വിനിഹിതം അസീൽ സു കഃ അപി ജാതഃ പ്രാണത്രാണപ്രവണമതിഭിഃ നമന്തീ കൈശ്വിദ് നൃഭിഃ അധുനാ പുസാം അയം അതുലദൃഷ്ടപരഭോഃ കഃ

അർത്ഥം.

യാതൊരുത്തന്റെയും യാതൊരുതന്റെയും ധവളമായിരിക്കുന്ന=വെളുത്തതായിരിക്കുന്ന. കപാലമാകുന്നതു=തലയോടാകുന്നതു. മദനരിപുവിനാൽ=ശിവാൽ. മുല്പാവികൽ=തലയിങ്കൽ. അലങ്കാരവിധികൾക്കൊണ്ടു=മണ്ഡനക്രിയയ്ക്കായിക്കൊണ്ടു. ഉച്ചൈസ്സായി=ഉയർന്നായി. വിനിഹിതമായി=വൈക്കല്യത്തായിത്തീർന്നു. അകൽ=ബ്രഹ്മാവിന്റെ, ജാതനായവൻ=ജനിച്ചവൻ. പ്രാണത്രാണപ്രവണമതികളായും, പ്രാണന്റെ=ജീവന്റെ, ത്രാണത്തിങ്കൽ=കൈയിങ്കൽ. പ്രവണതായിരിക്കുന്ന=താല്പര്യത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന. മതിയോടു=ബുദ്ധിയോടു കൂടിയവരായും. ന

പ്രവണമനുഷ്ഠാനം=പ്രവണമനുഷ്ഠിക്കുന്നു. വിനിഹിതമാകുന്നതാകാൻ=നഷ്ടമാകാൻ. ഇല്ലാതാകാൻ. ഇല്ലാതാകാൻ ഈ അതുലദൃഷ്ടപരഭോഃ, അതുലമായിരിക്കുന്ന=അധികമായിരിക്കുന്ന. ദൃഷ്ടമാകുന്ന=ഗവ്യാകുന്ന. ജപാത്തിന്റെ=ജ്ഞിയുടെ. ഭോമാകുന്നതു=അധികൃതമാകുന്നതു. പുണ്യം എന്നെ ഉള്ളതാകുന്നു.

താല്പര്യം.

അറിവില്ലാത്തവർ സ്വല്പചലിപ്പും നേവകന്മാർ ധനം ഇത്രാടികൊണ്ടു അധികാരം ഉണ്ടാകുന്നതും മുഖ്യമായ അറിവുള്ളവർ ഒരു സമയം പോലും അധികാരം ഉണ്ടാകാത്തതാകുന്നു.

അഥമനസ്സംബോധനഭാരകം.

ശ്ലോകം.

പരേഷാംചേതാംസിപ്രതിഭിസമാശ്വബ്ധാ
പ്രസാദംകിന്നേതുംവിശസിഹിതയക്രൈകലിലം

പ്രസന്നതത്ത്വത്തസ്സപരമഭിതചിന്താമണിഗുണോ
നിവൃത്തസ്സങ്കല്പഃകിമഭിവഷിതംപുഷ്പതിനതേ.

സ ൧

അനപതം.

(രേമ) ഏതേ പരേഷാം ചേതാംസി പ്രതിഭിവസം ബഹു
ധാ അഭാദ്യ പ്രസാദം നേതും ക്ലേശകലിലം കിം വിശസി തപ
യീ പ്രസന്നേ അന്തഃ സ്വപതം ഉദിതചിന്താമണിഗുണഃ നിവൃത്തഃ
സങ്കല്പഃ തേ കിം അഭിവഷിതം ന പുഷ്പതി.

അർത്ഥം.

(അഭ്യന്തോ) ഏതേമേ=മനസ്സേ. പരന്മാക്കൾ=അന്ത്യന്മാ
ക്കൾ. ചേതസ്സകളെ=മനസ്സുകളെ ദിവസം=തോറും=പഥപ്രകാ
രവു. അരാധിച്ചിട്ട്=സേവിച്ചിട്ട് പ്രസാദേന=പ്രീതിയെ.
നയിച്ചില്ലാത്തതിക്കൊണ്ടു=പ്രാപില്ലാത്തതിക്കൊണ്ടു ക്ലേശകലി
ലത്തെ=വചിതമുപേക്ഷ. ഏന്തിനുവേശിക്കുന്നു=പ്രാപിക്കുന്നു.
വീത, പ്രസന്നമായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ=സന്തോഷിച്ചിരിക്കുന്ന
സമയത്തിങ്കൽ. അന്തർാഗത്തിങ്കൽ=ഉള്ളിൽ. അന്തർന്നേ ഉദിത
ചിന്താമണിഗുണമായിട്ടും, ഉദിതമായിരിക്കുന്നു=ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു. ചി
ന്താമണിമുഖം=അഗ്രാമിച്ചവസ്തുവിനെക്കൊണ്ടുണ്ടെന്നു, അന്തിന്റെ
ഗുണത്തോടു=വിശേഷത്തോടു കൂടിയതായിട്ടും. നിവൃത്തമായിട്ടും=
വിഷയങ്ങളിൽ, നിന്നു തിരിച്ചുപോന്നതായിട്ടും ഉരിക്കുന്നു. സ
ങ്കല്പം=താല്പര്യം. നിന്നു, എവിടേ, അഭിവഷിതം അതു,
പോഷിക്കാനില്ല=വളിക്കുന്നില്ല.

താല്പര്യം.

മനസ്സിനു അനേകം ദുഷ്ടാപാരങ്ങളുള്ളതിനെ മനസ്സുകൊണ്ടു
തന്നെ നിവർത്തിപ്പിച്ചു സമാധാനത്തോടു കൂടിയിരുന്നവുള്ള സുഖം
അവധിയില്ലാത്തതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പരിഭ്രമസിക്വിംഭുധാകപനവിത്തവിശ്രാമ്യതാം
ഇഥാഭവതിയദ്യഥാഭവതിതരമാനാന്യഥാ
അഭീതമനസ്സനുപിചഭാഗ്യസങ്കല്പത
ന്നതക്രിതാഗതാനനുഭവോമിഭോഗാനന്ദം

സ ൨

അനപതം.

(രേമ) ചിത്ത ഭുധാ കിം പരിഭ്രമസി കപന വിശ്രാമ്യതാം
യൽ യഥാ യഥാ ഭവതി തൽ യഥാ ഭവതി അന്യഥാ ന ഭവതി അ
തീതാൻ അനന്യം. ഭാവി അസങ്കല്പയൻ അപി ച അതക്രിത
ഗതാഗതാൻ ഭോഗാൻ അഹം അനുഭവോമി.

അർത്ഥം.

അല്ലയോ, ചിത്തമേ=മനസ്സേ, വ്യക്തമായിട്ടു=എന്തിനും. ചിത്രമിടുന്നു=ചുറ്റുന്നു. കഴിഞ്ഞു വിശ്രമിച്ചാലും=അങ്ങി ചാത്താലും. യാതൊന്നു വ്യപ്തമാം=എങ്ങിനെ. വെക്കുന്നവോ ഒരു അങ്ങിനെതന്നെ. ഭവിക്കുന്നു; മറ്റൊരുപ്രകാരത്തിൽ ഭവിക്കുന്നില്ല. അതീതങ്ങളെ=കഴിഞ്ഞവയെ. അനന്തസുന്ദരമായിട്ടും=വിചാരിക്കാത്തവനായിട്ടും. കാമിയെ=വാശിപോകുന്നതിനെ. അസങ്കല്പനമായിട്ടും=ചിന്തിക്കാത്തവനായിട്ടും. അതർക്കിത ഗതഗതങ്ങളായിരിക്കുന്നു അതർക്കിതങ്ങളായിരിക്കുന്നു=ഉപരികരപ്പെടാത്തവകളായിരിക്കുന്നു. ഗതഗതങ്ങളാൽ=ഭ്രമംഭ്രമിച്ചവയെകളാൽ കൂടിയിരിക്കുന്നു. ഭോഗങ്ങളെ=സുഖങ്ങളെ, ഞാൻ അനുഭവിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

മനസ്സിനെ ഇളക്കുംകൂടാതെ കഴിഞ്ഞു വെച്ചുകൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഏതസ്മാദിമേന്ദ്രിയാത്മഗതനാഭയാസകാശശ്രയ
ശ്രേയോമാഗ്നനശ്ചഭിപ്രമനസ്താപാരകേക്ഷണാൽ
സ്വാത്മീയാവമുപേരിസാത്മജനിത്വം കല്പോപലോമാ ഗതീ
മാശ്രയാമേഹേഹാംവേദനീംചേതഃപ്രസീദായുനാ. ൩൩

അനവതം.

അയാസകാൽ ഏതസ്മാൽ ഇന്ദ്രിയാത്മഗതനാൽ വിരമകണാൽ അശേഷഭിപ്രമനസ്താപാരകേക്ഷണശ്രേയോമാഗ്നം അശ്രയ സ്വാത്മീയാവം ഉപേരി കല്പോപലോമാം നിത്വം ഗതീ സന്തുജ ഭൂതഃ ശാശ്വതം ഭവതീം മാ ഭൂത(വേദ) ചേതഃ അയുനാ പ്രസീദ.

അർത്ഥം.

അയാസകമായിരിക്കുന്നു=മനീഷന്മാരെ ചയ്യുന്നതായിരിക്കുന്നു. ഈ, ഇന്ദ്രിയാത്മഗതനാൽനിന്നും, ഇന്ദ്രിയാത്മമായിരിക്കുന്നു=നേത്രാദീന്ദ്രിയങ്ങളെ സന്തോഷിപ്പിക്കുന്നതു. പ്രയോജനമായിരിക്കുന്നഗാഠനത്തിൽനിന്നും=പനത്തിൽനിന്നും. വിമോചിച്ചാലും=നീങ്ങിയാലും. കഷണത്തിൽ, അശേഷഭിപ്രമനസ്താപാരകേക്ഷമായിരിക്കുന്നു, അശേഷങ്ങളായിരിക്കുന്നു=സകലങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഭൂതങ്ങളുടെ. ശമനശ്വാപാരത്തിങ്കൽ ദൈവമായിരിക്കുന്നു=സാമന്ത്ര്യാലുള്ളതായിരിക്കുന്നു. ശ്രേയോമാഗ്നത്തെ=നല്ലാഴിയെ. അശ്രയിച്ചാലും=പ്രാപിച്ചാലും. സ്വാത്മീയാവത്തെ=പഞ്ചേന്ദ്രസപ്രകൃപശ്ചാനന്ദമയസ്ഥിതിയെ. ഉപഗമിച്ചാലും=പ്രാപിച്ചാലും. ക

ല്ലോമഖോമമായി, കല്ലാമംപോമം തിരമാമപോമം. മോമമായി=ഇളകിയുംകൊണ്ടിരിക്കുന്നതായി. നമുനായിരിക്കുന്ന=തനിക്കുള്ളതായിരിക്കുന്നതിനെ=മനത്തെ. സന്തുജിച്ചാലും=ഉപേക്ഷിച്ചാലും. പിന്നെയും, മേന്മയായിരിക്കുന്ന=നശമായായിരിക്കുന്ന, മേന്മയിൽനിന്നും=സംശയാസ്മിതിനെ. ജീക്കത്തു=പ്രാപിക്കത്തു. അല്ലയോ ചേതസ്സേ=മനസ്സേ. ഇപ്പോൾ പ്രസാദിച്ചാലും=സന്തോഷിച്ചാലും.

താല്പര്യം.

അതിദുഷ്ടമായ മനുഷ്യജന്മം ലഭിച്ചാൽ ഓരോ വിവേകം കൊണ്ടും വിഷയനിവൃത്തിപക്ഷത്തി സ്ഥിരമായിട്ടു നിഷ്ഠയായിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മസ്വരൂപത്തെ ശ്യാനംചെയ്താൽ മനസ്സിനു സമാധാനമില്ലാതെയിരുന്നാൽ കഴിയുന്നതല്ല. അതുകൊണ്ടുവരുവിധത്തിലും മനസ്സമാധാനം ചെയ്യേണ്ടതു മുഖ്യമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

മോഹംമാജ്ഞയതാമുപാർജ്ജയരതിഞ്ചന്ദ്രാർച്ചുലാമണൗ
ചേതസ്സുപശ്ശതരംഗിണീതഭൂപാമാസംഗംഗീകര
കോവംഗീകൃതൃത്വമുദേഹ്യചരടിശ്ലോകാസുചക്രീഷുച
ജ്വാലാഗ്രേഷുചപന്നഗേഷുചസരിപ്പുരേഷുചപ്രത്യയഃ

അർത്ഥം.

മോഹം മാജ്ഞയതാം ചന്ദ്രാർച്ചുലാമണൗ തേനും ഉപാർജ്ജയ ചേതേനഃ സ്വപശ്ശതരംഗിണീതഭൂപാമം അസംഗം അംഗീകര വീചീഷു ബുദ്ധ്യദേഷു ച തടിശ്ലോകാസു ച ക്രീഷു ച ജ്വാലാഗ്രേഷു ച പന്നഗേഷു ച സരിപ്പുരേഷു ച കഃ വാ പ്രത്യയഃ

അർത്ഥം.

മോഹത്തെ=അഗ്രം നെ. മാജ്ഞനുംചെയ്താലും=ശ്രദ്ധിച്ചാലും. ചന്ദ്രാർച്ചുലാമണിയിങ്കൽ=ശിരങ്കൽ. തനിയെ=കേവലം. ഉപാർജ്ജനുംചെയ്താലും=സമ്പാദിച്ചാലും. ചേതേനസ്സേ=അല്ലയോമനസ്സേ. സ്വപശ്ശതരംഗിണീതഭൂമിമൂടെ, സ്വപശ്ശതരംഗിണീമൂടെ=ഗംഗയുടെ. തടഭൂമിമൂടെ=തീരപ്രദേശമൂടെ, അസംഗത്തെ=സംബന്ധത്തെ. അംഗീകരിച്ചാലും=സംഗീകിച്ചാലും. വീചീകളിലും=തിരകളിലും. ബുദ്ധ്യദേഷിലും=നീക്കമളകളിലും. തടിശ്ലോകളിലും=തിന്നൽക്കൊടികളിലും. ക്രീകളിലും=സമ്പത്തുകളിലും. ജ്വാലാഗ്രങ്ങളിലും, ജ്വാലകളുടെ=ശിഖകളുടെ. അഗ്രങ്ങളിലും=അറ്റങ്ങളിലും. പന്നഗങ്ങളിലും=സപ്തങ്ങളിലും. സ

കിഷ്പുങ്ങളിലും=നരിപ്രവാഹങ്ങളിലും. എളുപ്പത്തും=എളുപ്പ വിശ്വാസം.

താല്പര്യം.

ഇപ്രകാരം വിശ്വാസത്താൽ ശല്യം ഉണ്ടാകാതെ നിന്നും മനസ്സിനെ നിവർത്തിപ്പിച്ചു വഴിപോലെ ഭക്തിവിശ്വാസങ്ങളോടുകൂടെ ശ്രീപരമേശ്വരനെ സേവിപ്പാനുള്ളതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഭക്തശ്രീനന്ദമാർഗ്ഗം സകുലം ഭക്താസ്ഥായനീമാസ്ഥയാ
ഭൂപാലഭക്തിഭവേവിഹരണാഗ്യാപാപേണ്ഡാഗ്രന്തം
കന്ധാകഞ്ചുകിനാപ്രവിശ്വഭവനഭാഗാനിവാസണീ
ശ്യാപശ്ലിഷ്ടപാണിപാത്രപതിതാം ഭിക്ഷാം അപേക്ഷാമരേ. ൩൫
അപദം.

ഭക്തഭക്ത അസ്ഥയാ അസ്ഥായിനി. ഭൂപാലഭക്തിഭവേ വിഹരണാഗ്യാപാപേണ്ഡാഗ്രന്തം. ഇതാം മതം സകുലം മാ ചിന്തയ കന്ധാകഞ്ചുകിനാ വാസണസീശ്യാപശ്ലിഷ്ട വേദാഭാഗാനി പ്രവിശ്വ പാണിപാത്രപതിതാം ഭിക്ഷാം അപേക്ഷാമരേ.

അർത്ഥം.

ഭക്തചിന്തമേന്മയായതന്നെ. അസ്ഥയോടു=ഇച്ഛയോടു. അസ്ഥായിനിയായും=സ്ഥിതി ചെയ്യാനുവളയും അസ്ഥിയായും. ഭൂപാലഭക്തിഭവേണിങ്കൽ, ഭൂപാലന്മാരുടെ=രാജാക്കന്മാരുടെ. ഭക്തികളുടെ=പുരികൾക്കകത്തുള്ളതും. മണികൾ വിഹരണാഗ്യാപാപേണ്ഡാഗ്രന്തമായും; വിഹരണാഗ്യാപാപേണ്ഡാഗ്രന്തം=പാപേണ്ഡാഗ്രന്തം. പാപേണ്ഡാഗ്രന്തമായും=വേദാഗ്രന്തമായും ഇരിക്കുന്നു. ഈ മതം=മതം ലക്ഷ്യം. മരിക്കലും ചിന്തിക്കുകയും=വിചാരിക്കുകയും. കന്ധാകഞ്ചുകികളായിട്ടും കന്ധയാകുന്നു=തുണിയതുണിയുകയും. കഞ്ചുകങ്ങളോടു=അക്രമംകൂടാതെകൂടിയവരായിട്ടും. വാസണസീശ്യാപശ്ലിഷ്ടയിൽ, വാസണസിയിങ്കൽഉള്ള=കാശിയിങ്കൽ ഉള്ള. ശ്യാപശ്ലിഷ്ടയിൽ=രാജപാദകളിൽ. വേദാഭാഗങ്ങളെ=ഗ്രന്ഥമായികളെ. പ്രവേശിച്ചിട്ടും പാണിപാത്രപതിതായിരിക്കുന്ന, പാണികളാകുന്നു=കൈകളാകുന്നു. പാത്രത്തിൽ=ഭക്ഷണത്തിൽ. പതിതായി=വീണിയിരിക്കുന്നു. ഭിക്ഷയെ=ഭിക്ഷാന്നത്തെ അപേക്ഷിക്കുന്നു=ഇച്ഛിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

അശ്വേതനസ്സേ അഗ്രഹണോടുകൂടി സ്ഥിതിചെയ്യാനുവളയും അക്ഷരന്മാരുടെ=പുരികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നതും ലക്ഷ്യം മരിക്കലും ചിന്തിക്കുകയും. ഇതിൽ തുണികളാകുന്ന അക്രമംവോടു

കൂടിയവായിട്ടു കാശിയിലുള്ള ജേപാദകളിൽ ഇരിക്കുന്ന ചാസങ്ങളുടെ വാതിലുതോറ്റു പ്രവേശിച്ചുകൊള്ളാകുന്ന പാത്രത്തിൽ വീണിരിക്കുന്ന ഭിക്ഷയായ് ഉണ്ടായ ചോറ്ററിനെ അപേക്ഷിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ സമ്പത്തു അസ്ഥിഭയാകുന്നു. കാതിൽനിന്നു മനസ്സിനെ നിവർത്തിപ്പിച്ചു ശരോപാധ്യാനം ചെയ്യേണ്ടതിന്നു മുഴുവനായ അഹാരനിയമം ഏർപ്പെടണം. അതിന്നു ഇരുന്നുകിട്ടുന്ന ഭരണാനന്ദം ശുദ്ധമായി മകരാനന്ദം ഇല്ലെന്നു.

ശ്ലോകം.

അഗ്രേ ഗീതം സരസകവചായഃ പാർവതോർഭാക്ഷിണാ നൃപഃ
പശ്ചാല്ലീലാവലയരണിതം ചാമരഗ്രാഹിണീനാം
യദൃസ്തോദം കരുവേസാസപാദനലമ്പടതപഃ

നോചേഷ്ടേത് പ്രവീശസഹസാനിവികല്പേ സമാധയേ, സന്ധ
അനപയഃ.

അഗ്രേ ഗീതം പാർവതയഃ ഭാക്ഷിണാസ്തഃ സരസകവചഃ പശ്ചാൽ ചാമരഗ്രാഹിണീനാം വീലാവലയരണിതം ഏവ അസ്തി ന യദി വേദസാസപാദനലമ്പടതപഃ കരു നോചേൽ വേദചരണി വികല്പേ സമാധയേ സഹസാ പ്രവീശ.

അർത്ഥം.

അഗ്രഭാഗത്തിങ്കൽ=മുൻപിൽ. ഗീതവും=ഗാനവും. പാർവതാഗങ്ങളിൽ=രണ്ടുവശത്തും. ഭാക്ഷിണാസ്തവരുടെ=ഭക്ഷിണിപ്പിരിയിൽ ഉള്ള. സരസകവികളും=വിദ്വാന്മാരും. പാർവത്തിൽ=വശത്തു. ചാമരഗ്രാഹികളുടെ=ചാമരംകൊണ്ടുവീശിയും കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സ്ത്രീകളുടെ. വീലാവലയരണിതവും, വീലാത്തം=കളിക്കുവേണ്ടി ഇട്ടിരിക്കുന്ന വലയങ്ങളുടെ=വളകളുടെ=രണിതവും=ശബ്ദവും. ഇപ്രകാരം ഉണ്ടെന്നു വരികിൽ, വേദസാസപാദനത്തിങ്കൽ, വേദസഹസരൻ=സംസ്കാര സുപത്തിന്റെ. അസപാദനത്തിൽ=അനുവേത്തിൽ. ലമ്പടതപത്തെ=കാമുകതപത്തെ, ചെല്ലാവും, ഇല്ലെന്നുവരികിൽ, ഹേ! ചേതസ്സേ! അല്ലയോ മനസ്സേ. നിവിശൽപമായിരിക്കുന്ന=വികൽപരായിത്തീർന്നിരിക്കുന്ന, സമാധിയിങ്കൽ=ബ്രഹ്മനിഷ്ഠയിങ്കൽ. പ്രവേശിച്ചാവും=അറക്കിച്ചാവും.

താല്പര്യം.

മുൻപ്രദേശത്തു സംഗീതവും രണ്ടുവശങ്ങളിലും സമത്വമായിരിക്കുന്ന വിദ്വാന്മാരും പിൻവശത്തു ചാമരംവെച്ചു വീശിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സ്ത്രീകൾ കളിക്കുവേണ്ടി ഇട്ടിരിക്കുന്ന വളകളുടെ ശബ്ദവും ഇപ്രകാരമുണ്ടെന്നുവരികിൽ സംസാരസംശ്ലേഷം അനുഭവിക്കുന്നതിലുള്ള കാമുകതപത്തെ ചെല്ലാവും! ഇല്ലെങ്കിൽ അല്ലയോ മനസ്സേ!

വികല്പരഹിതമാന്ദിയിരുന്ന ബ്രഹ്മനിഷ്ഠയിൽ അഭിമാനം, ഇഷ്ടിനെ മനുഷ്യർ ചെയ്തിട്ടുള്ളതും പാരത്രികമെന്നും മനുഷ്യാധാര സുഖം അർജ്ജുന, മനുഷ്യാധിഷ്ഠിതനായ അനുഭവമാകുന്നു. അതിനും ചെയ്തിട്ടുള്ളതും പ്രഭുവുമാകുന്നത് വിഷയഭേദംകൊണ്ടു കാലംകളയാതെ സ്ഥിരമിഷ്ടമാന്ദി വിഷയത്തിൽ രാജാധിപാനം ചെയ്യുകയുംവിൻ എന്നു.

© 2000

பொதுக் கலாசாலைகளைக் கட்டவேண்டும் எனும்
நுழைபடி உடனடியாகப் பின்பற்றப்பட வேண்டும்
என்பதற்குப் பரிந்துரைக்கப்படுகிறது. மேலும்
கல்விச் சமத்துவத்தை உறுதிப்படுத்துவதற்கும்.

6 7

2007-10-01

சுகலகாந்தியார் அவர் பூர்ப்புத் தைக் கிம் விழிப்பதாம்
 ஸ்ரிபதி பஞ்சமஸ்தம் தைக் கிம் புளையினாவிடுவது சுபீஷிதம்
 தைக் கிம் தருத்தாம் தனவஃ கல்பஸமிதம் தைக் கிம்.

www.bjvo.com

സകലകാമദാമകളായിരിക്കുന്ന സർവ്വഗ്രാമങ്ങളെ യുദ്ധഭാഷ
 നതായിരിക്കുന്ന. കലകൾ = ചതുഷ്പാദി, കലാപിത്രകൾ = പാ
 ചകളായി = പഠിക്കപ്പെട്ടു. അർദ്ധശതാബ്ദം. കിം = എന്തു. വിദഗ്ദ്ധ
 ഷത്തകളുടെ = ശതകളുടെ. ശിഷ്യരിൽ = തലയിൽ. പാദ = കാലം.
 സ്വസ്തം = ദൈവങ്ങളെപ്പറ്റി. അതിനാൽതന്നെ എന്തുപ്രണയിനികൾ =
 സ്തോമിച്ഛവര. വിദഗ്ദ്ധങ്ങളായി = സമ്പത്തുകളായി. സംപ്രീണിതക
 ലായി = സന്തോഷിക്കപ്പെട്ടവരായി. അതിനാൽതന്നെ എന്തുതന്ന
 ത്തുകളുടെ = ജ്ഞാതകളുടെ. തന്മയം = ശരീരങ്ങൾ. കൽപസ്ഥി
 തകളാകുന്നു = കൽപകാലത്തോളം തന്നെ ഇരിക്കുന്നവകളാകുന്നു. എ
 ന്നാൽതന്നെ എന്തു ചിന്തനത്തെക്കുറിച്ചും നശിക്കുന്നതല്ല.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

[illegible]

ശ്ലോകം.

ഭക്തിർവേദമണജനയേഽഹിസ്ഥം
സ്തോത്രാനന്ദസ്യസ്യനമന്മജാവികാരഃ
സംസർഗ്ഗഭോഷാമിതാഃപിജനാവനാന്താ
വൈരാഗ്യമസ്ഥിക്രിതഃപരമർത്ഥീയം. സഖ

അനുപയം.

ഭവേ ഭക്തിഃ മണജനയേഽഹിസ്ഥം അസ്യസ്യ സ്തോമഃ
ന മന്മജഃ വികാരഃ ന വനാന്താഃ സംസർഗ്ഗഭോഷാമിതാഃ
വിജനാഃ വൈരാഗ്യം അസ്തി അത് പരം കീം അർത്ഥനീയം.

അർത്ഥം.

വേദത്തിങ്കൽ സംസാരത്തിങ്കൽ. ഭക്തിയും=വിരാഗസയും.
മണജനയേയും=മണജനനങ്ങളിൽ. യേയും=പേടിയും. ഹിസ്ഥമാ
യിരിക്കുന്ന=മനസ്സിലിരിക്കുന്ന. അസ്യങ്ങളിൽസ്തോമം=പ്രീ
തി. ഇല്ലാ. മന്മജമാതിരിക്കുന്ന=മന്മജകൽനിന്നുണ്ടായിരിക്ക
ുന്ന. വികാരവും=അവസ്ഥാവശേഷവും. ഇല്ലാ വനാന്തങ്ങൾ=
വനപ്രദേശങ്ങൾ. സംസർഗ്ഗഭോഷാമിതങ്ങളായിരിക്കുന്നു, സം
സർഗ്ഗമാകുന്ന അസൽ സാരവാസമാകുന്ന. ഭോഷാമിതങ്ങളാ
യും=ഭോഷവഴങ്ങിത്തങ്ങളായും വിജനങ്ങളായുംഇരിക്കുന്നു. വിജനങ്ങ
ൾ=ജനയില്ലാത്തതുകൾഅയംഇരിക്കുന്നു. വൈരാഗ്യവും പ്രപഞ്ചങ്ങ
ളിൽ ഇഹരയില്ലാത്ത സ്ഥിതിയും ഉണ്ടു. ഇതിനേക്കാൾപരം=വേ
റിട്ടൊന്നു എന്തു അർത്ഥിപ്പാനുള്ളതു=സമ്പാദിപ്പാനുള്ളതു.

താല്പര്യം.

സംസാരസങ്കീടും മണജീനിയും സഞ്ചസ്ഥിതികളിൽ സ്തോ
മവും ഉപേക്ഷിച്ചു അസൽ സാരമരസം ഇല്ലാത്തതായും വിജന
ങ്ങളായും ഇരിക്കുന്ന വനാന്തങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചു തപസ്സുചെയ്യ
ണം ഇതില്ലാതെ യോഗ്യമായിട്ടുള്ളതു ഒന്നും ഇല്ലാ.

ശ്ലോകം.

തസ്മാന്നന്തരജപോമോദിഭാസീ
തൽസ്രമസംസൃംകിമേഭിസേദപിക്തപൈഃ
തസ്മാൻസംഗിണീമമഭവനാധിപത്യ
ഭോഗേഭഃകൃപണശാകമതാഭാസീ. സൽ

അനുപയം.

തസ്മാദി അനന്തരം കാലം പരമാ വികാസിതൽ ബ്രഹ്മ
സംസൃം ഏദി അസമപികളെല്ല കീം കൃപണഃ ലോകമതഃ ഇമേ
ഭവനാധിപത്യം ഭോഗമതഃ തസ്മ അനുബംഗിണഃ വേന്തി.

അർത്ഥം.

അതുവേദതുവായിട്ടു. അനന്തമായും = അവസാനമില്ലാത്തതായും. അജായ്യം = ജാതമല്ലാത്തതായും. പരമമായും = ശ്രേഷ്ഠമായും. വികാസിതായും = വളരുന്നതായും ഉള്ളതെന്നു. അപ്രകാശമില്ലാത്തതായും = വഴിപാടെല്ലാത്തതായും. ഈ അസംഗതികളെല്ലാം = നാശപരമായവയെന്നുള്ളതാൽ, എന്തു, കൃപണലോകത്തെത്തെയിരിക്കുന്നു, കൃപണലോകങ്ങൾ = അല്ലാത്തതാൽ. മതങ്ങളായിരിക്കുന്നു = ഇല്ലാത്തതായിരിക്കുന്നു. ഈ ഉപനാധിപത്യം = ശാദികൾ, ഉപനാധിപത്യമുതലായിട്ടുള്ള = ഇരുപട്ടം മുതലായിട്ടുള്ള. ശാദികൾ = വിഷയാനുഭവങ്ങൾ. യാതൊന്നിന്റെയും യാതൊരു പ്രകാശമില്ലാത്തതാൽ. അന്യമായിരിക്കുമായിട്ടു = സംബന്ധിക്കുമായിട്ടു വേർതിരിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

അതിനാൽ അനന്തമില്ലാത്തതായും ജീർണ്ണമില്ലാത്തതായും ഉള്ളതെന്നു അപ്രകാശമില്ലാത്തതായും വഴിപാടെല്ലാത്തതായും, ഈ നാശമായുള്ള മറ്റുള്ള കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചു ഒരു ഫലവും ഇല്ലാ. അല്ലാത്തതായും ഇല്ലാത്തതായും ഇരുപട്ടം മുതലായ അവസ്ഥകൾ ഈ പദവികൾ = എന്തായാ തുടങ്ങിയതായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പാതാളമാവിശസിയാസിനമോവിവം ചൈവ്യ
ദിങ് മന്ദാലം ഭൂമസിമാനസചാപലേന
ഭ്രാന്താവിജാതാവിമലംകഥാമാതമീനം
നപ്രാപസംസ്കരണിനിർവൃതിമേഷിതേന.

൨൦

അനർത്ഥം.

നേമാനസം പാതാളം അവിശസിനം വിവം ചൈവ്യം യാസി ചാപലേന ദിങ് മന്ദാലം ഭൂമസി വിമലം അതമീനം പ്രാപതാ അപി ജാത കഥാ ന സംസ്കരണി യേന നിർവൃതിമേഷി.

അർത്ഥം.

അല്ലയോമാനസമേ = മനസ്സേ. പാതാളത്തെ = സാതലത്തെ, അപേക്ഷിക്കുന്നു = പ്രവേശിക്കുന്നു. നല്ലതെ = അകാരത്തെ = വിവം ഹിയിട്ടു = അകൃതിയിട്ടു. യാതൊന്നുമില്ലാത്തതായും = ചാപലത്താൽ = ചാപലത്താൽ. ദിങ് മന്ദാലത്തെ = ഭൂമിക്കുള്ള. ഭൂമിക്കുന്നു = ചുറ്റുന്നു. വിമലമായും = നിർമലമായും. അതമീനമായും = തന്മൂലം ഉള്ളതെന്നതായും ഉള്ള. പ്രാപത്തിനെ = പാതാളത്തിനെ. ഭ്രാന്താകാശത്തിലും = ഭ്രാന്താകാശത്തിലും, കടിക്കൽ പറ്റുന്നതാണു, സംസ്കരണി.

കിരണിപ്പു=വഴിപോലെ ധ്യാനിക്കുന്നില്ല. യാതൊന്നുകൊണ്ടും യാതൊരു ബ്രഹ്മബ്രോഹണമൊണ്ടും നിർവൃത്തിയും=മോക്ഷത്തെ. യാതൊന്നെയും=പ്രാപിക്കുന്നു.

അല്ലതും.

അല്ലെങ്കിൽ സ്പഷ്ടമാക്കിയതും അകാശത്തെയും നീ അതിക്രമിക്കുന്നു. മാപ്യംകൊണ്ടു മിക്കൊക്കെയും ചുറ്റുന്നു ഭ്രാന്തികൊണ്ടെങ്കിലും നിന്റെ സഞ്ചാരമല്ലെ നിൽക്കുതന്നെ ഇരിക്കുന്ന പരമാത്മാവിനെ ധ്യാനിക്കുമതോ അതുമാകുപ്രദമല്ലാത്തതും.

അഥനിത്യാനിത്യാപിചാരകം.

ശ്ലോകം.

കിംവേദൈസ്തൂതിഭിപ്പരാണപരനെജ്ഞാതസ്മിൻ മഹാവിസ്താരം സാഗ്ഗഗ്രാമകുടീനിയാസഥയൈഃ കർമ്മഭിരാവിഭജൈഃ മുനൈഃ പരംവേദഭിജാതൈഃ പരാവിശ്വപംസകൽപാനവസ്സാത്മാനന്ദപദപ്രവേശകം നംശേതൈവ്യർന്നിഗമ്യതേനഃ ശമ

അനന്ദം.

വേദഭിജാതൈഃ പരാവിശ്വപംസകൽപാനവസ്സാത്മാനന്ദപദപ്രവേശകം നംശേതൈവ്യർന്നിഗമ്യതേനഃ ശമപ്രവേശകം ഏകം മുക്തപാശേഭയഃ വണിഗപത്ത്നൈഃ വേദൈഃ സ്തൂതിഭിഃ പരാണപരനൈഃ മഹാവിസ്താരം ശാസ്ത്ര സാഗ്ഗഗ്രാമകുടീനിയാസഥയൈഃ കർമ്മഭിരാവിഭജൈഃ കിം.

അർത്ഥം.

വേദഭിജാതൈഃ പരാവിശ്വപംസകൽപാനവസ്സാത്മാനന്ദപദപ്രവേശകമെന്നു ചേർത്തിരുത്=സംസാരത്തിരുത്തുള്ള. ദുഃഖത്തിന്റെ=സങ്കടത്തെ. ഭാരത്തിന്റെ=മുട്ടത്തിന്റെ. ചേരയുടെ=സംഭവത്തിന്റെ. വിശ്വപംസകം=നാരത്തിനും കൽപാനവകായിരിക്കുന്നു=പ്രമയംഗിയാണിരിക്കുന്നു. സാത്മാവിന്റെ=പരമാത്മാവിന്റെ. പദത്തിരുത്=സ്ഥാനത്തിരുത്. പ്രവേശകമെന്നതും=പ്രവേശിയും. കണിനെ ഭഴിപ്പയും, ശേഷങ്ങളായും=ചുറ്റുള്ളവകളായും. വണിഗപത്ത്നങ്ങളായിരിക്കുന്നു. വണിക്കിന്റെ, വർത്തനംപോലെ, ജീവൻപോലെയായിരിക്കുന്നു. വർത്തനത്തോടു=ധ്യാപാരത്തോടു കൂടിയ. വേദങ്ങളാലും=ശ്രുതികളാലും. ധർമ്മശാസ്ത്രങ്ങളാലും. പരാണപരങ്ങളാലും=പുരാണാഗ്രന്ഥങ്ങളാലും. മഹാവിസ്താരമായിരിക്കുന്നു=ഏറാവും വിസ്താരങ്ങളായിരിക്കുന്നു ശാസ്ത്രങ്ങളാലും. സാഗ്ഗഗ്രാമകുടീനിയാസങ്ങളായിരിക്കുന്നു സാഗ്ഗമാകുന്നു=സാഗ്ഗവേശമാകുന്നു. ഗ്രാമത്തിൽ=അഗ്രഹാരത്തിൽ ഉ

ഇ. കുടിയിങ്കൽ=കുടിയിങ്കൽ. നിദാസമാകുന്ന=ഇരിപ്പാകുന്ന. ഫലത്തെ=പ്രയോജനത്തെ. മാനം ചെയ്യുന്നവകളായിരിക്കുന്ന=കൊടുക്കുന്നവകളായിരിക്കുന്ന. കർമ്മക്രിയാവിദ്യമണ്ഡാൽ=യാഗാദി ക്രിയയുടങ്ങിയുള്ള കുളികളാൽ ഏതും.

താല്പര്യം.

സംസാരത്തിങ്കൽ ഉള്ള സങ്കടക്കൂട്ടത്തിന്റെ പ്രളയാഗ്നിയാ യിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിന്റെ സമാനത്തികളുള്ള പ്രവൃത്തി കഴിയിക മറ്റുള്ള കുളവർഷംപോലെ ഇരിക്കുന്ന ജ്ഞ, സ്വരം, യ ജ്ഞസ്സ്, അധർമ്മം ഈ നാലു വേദങ്ങളെയും ബ്രാഹ്മര, ചാ തരം, വൈഷ്ണവം, കൈരവം, ഭാഗവതം, നാരദീയം, മാർക്കണ്ഡേ യം, അഗ്നേയം, ദേവീപുരം, ബ്രാഹ്മകൈരവം, വൈതം, വാസ ഫരം, സ്താവരം, വാമനം, കൈരളം, മാത്സ്യം, ഗാതരം, ബ്രഹ്മാ സ്ഥം ഈവക പുരാണങ്ങളെയും വിസ്തരങ്ങളായുള്ള വേദാന്തം, മീമാംസം, വ്യാകരണം, തത്വം, ജ്യോതിഷം, വൈദ്യം ഈവകക ലാവിദ്യകളെയും പഠിക്കുന്നതുകൊണ്ടു സ്വർഗ്ഗലോകമാകുന്ന ഗ്രാമ ണ്തിങ്കൽ ഉള്ള കുടിയിൽ വസിക്കേണ്ടതുള്ള പ്രയോജനത്തെകൊടു ക്കുന്ന യാഗാദികൃത്യമകമാകുന്ന കർമ്മങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഏതുമഹവം ഈ വകകളെ ഉപേക്ഷിച്ചു ശ്രേയോവിനമായ ബ്രഹ്മജ്യാനംചെയ്തു പരമാനന്ദത്തെ അനുഭവിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ശ്രേയം.

ശ്ലോകം.

യതോരേത ശ്രീമാന്നിപതതി യുഗാന്താഗ്നിദ ഖിത
സ്തമുദേ ശുശ്രൂണിപ്രചുരകരഗ്രാഹനിധയാഃ
ധരീതച്ചതുന്ധാണിധരപാദൈരപിധുതാ
ശരീരകാഠാന്താകരികളുക്തസ്തഗ്രാഹപഥേ.

൨൨

അനന്തം.

യതഃ ശ്രീമാൻ മേതഃ യുഗാന്താഗ്നിദ ഖിതഃ പതതി പ്രചുരാ മകരഗ്രാഹനിധയാഃ സമുദ്രാഃ ശുശ്രൂണീ ധാണിധരപാദൈഃ ധു താ ധരാ അപി അന്തഃ ഗമന്തി കരികളുക്തസ്തഗ്രാഹപഥേ ശരീരേ കാ വാത്സാ.

അന്തരം.

ശ്രീമാനായിരിക്കുന്ന=സന്ധനനായിരിക്കുന്ന. മേത=മഹാ മേതപർവതം. യുഗാന്താഗ്നിദ ഖിതായാദി, യുഗാന്താഗ്നിയാൽ=പ്ര ഉതാഗ്നിയാൽ. പതിതനായിട്ടു=പിളിക്കപ്പെട്ടവനായിട്ടു. പതി ക്കുന്നു=വീഴുന്നു. പ്രചുരകരഗ്രാഹനിധയങ്ങളായിരിക്കുന്ന, പ്രചു രങ്ങളായി=അധികങ്ങളായിരിക്കുന്ന. മകരങ്ങൾക്കും =കണ്യങ്ങൾക്കും. ഗ്രാഹങ്ങൾക്കും =മൃതവകൾക്കും. റിധയങ്ങളായിരിക്കുന്ന=

ഇരിട്ടി=കായിരിക്കുന്നു. സമുദ്രങ്ങളും, ശോഷിക്കുന്നു=ചരറുന്നു. ഗംഗീധാരപാതങ്ങൾക്കു്, ഗംഗീധാരങ്ങളുടെ=ഛായയുള്ളതു്. പാലങ്ങളാൽ=മാർഗ്ഗങ്ങളാൽ. പുഴയാൽ=നീക്കുന്നു=ധവിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഗംഭീരം=ഭീതിയും, അന്തരത്തെ=അവസാനത്തെ. ഗമിക്കുന്നു=പ്രാപിക്കുന്നു. കരകളുകേണ്ണാഗ്രഥപദ്ധതികളായിരിക്കുന്നു; കരകളുടെ അതിർത്തറ=അന്തരങ്ങളുള്ളതു്. കണ്ണത്തിന്റെ=ചെവിയിലൂടെ അഗ്രം ചോർന്നു ചപലമായിരിക്കുന്ന ശക്തിക്കൽ. വ്യത്യസ്തമാ=വ്യത്യസ്തമായതാകാം.

சாதித்தல்.

ശ്രീമാനായിരിക്കുന്ന മേതവർത്തയും പ്രമുഖനാണെങ്കിൽ അതിനകാണു പിളർന്നുവീഴുന്നു. അനേകമണ്ഡലങ്ങൾക്കും മുൻപകൾക്കും വാസസ്ഥാനമായ സമുദ്രവും വാററുണ്ട്. പർവ്വതങ്ങളുടെ ചുറ്റും അങ്ങുമാൽ ധരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഭൂമിയും അവസാനിക്കുന്നു. അനേകത്തിന്റെ ചെവിപോലെ ചെവിനായ മനോഹരമായിത്തീർന്ന നഗ്നരായിരിക്കുന്നതിൽ സമുദ്രത്തിൽ സമുദ്രത്തിൽ.

© 2000 Blackwell Science Ltd

[illegible][illegible]

ഗാനം സംഘടിതം ഗാനം വിമളിതം മനുഷവി ച ഭ
 ഞ്ഞാ ഞ്ഞി; നശ്വതി ബധിതോ വലന്തേ വളം ച ലാഭാധിതം
 വാക്യം ബാധധമനഃ ന അഭിമതേ ഭാഗ്യം ച ന ശൂന്യതേ
 ജീവന്വതനഃ പുതഞ്ച പുതഃ അപി അമിതായതേ ഹോ ക്ഷണം.

Endnote

[illegible]

ശ്ലോകം കീഴെ. ഹാ കല്പം = അല്പം കല്പം.

താല്പര്യം.

ശരീരം കുറുകി സഞ്ചാരം ഉപേക്ഷിച്ചു പല്ലകൾ കടക്കയും പൊഴിഞ്ഞു കാട്ടു കുറഞ്ഞു ചെവി കേൾക്കാത്ത സ്ഥിതി വന്നിരിക്കുന്നു. വായുവും ഇരട്ടത്താമഴക്കിനാൽ വൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടു. അന്ധശരീരം വാക്കിനെ അനുസരിക്കുന്നില്ല. ഭാര്യയോ ശുശ്രൂഷിക്കുന്നില്ല. വന്ദോധികനായിരിക്കുന്ന പുരുഷൻ ചുറ്റും ശത്രുവിനെപ്പോലെ തീരുന്നു. അല്പം കല്പം! അത്ഭുതകളത്രാദികളാകുന്നു വിഷയമെന്നു പറയപ്പെട്ടതു. കത്തനം എപ്പോഴെന്നോ അന്തഃസന്യാസനശക്തിയിരിക്കുന്നതു. അല്പം മിത്രാദികൾ അവനധീനമായിരിക്കും. വയസ്സുകാരാൽ അന്തഃസന്യാസനശക്തി കുറയും. അല്പം കളത്രാദികൾ കടക്കയും വിരസങ്ങളായി തീരും. അറിനാൽ അവൻ കീഴിൽ ചെല്ലു യന്ത്രം കടക്ക നിശ്ചയമായി വരുന്നു. ഇതൊക്കെ വിചാരിച്ചു അല്പം എന്ന വിഷയനിർത്തി വരുത്തിയശേഷമേ സേവിപ്പാൻ പാത്രനന്ദം അനുഭവിക്കാൻ.

ശ്ലോകം.

വസ്ത്രം സിതം സ്വദിശി വീക്ഷ്യ ശിശോ തരമാണാം
സ്വപനം ജാപചര്യവേദസ്യ താപചാപസം
അരോപിതാസ്ഥിശകലം പരികൃത്യ യാതി
ചണ്ഡാലക്രൂപം ഇവ ദുരതരം തരമാ.

൭൨

അർത്ഥം.

തന്മയശിശോ തരമാണാം സിതം വസ്ത്രം സ്വദിശി വീക്ഷ്യ തദാ അരോപിതാസ്ഥിശകലം ജാപചര്യവേദ സന്യാസം ചാപസം ചണ്ഡാലക്രൂപം ഇവ പരികൃത്യ ദുരതരം യാതി.

അർത്ഥം.

തന്മനികൾ = സൂചികൾ. ശിശോ തരമാണാം = തലമുടി കളുപ്പം. സിതമായിരിക്കുന്നു = വെളുത്തിട്ടുള്ള. വസ്ത്രത്തെ = നിറത്തെ. സ്വദിശി = പേരും. വീക്ഷണം = ചെല്ലിട്ട് = കണ്ടിട്ട്. അല്പം = ഉടനെ. അരോപിതാസ്ഥിശകലനായും, അരോപിതമായിരിക്കുന്നു = ഉയർന്നിരിക്കുന്നു. അസ്ഥികളുടെ പല്ലുകളുടെ. ശകലത്തോടുകൂടി = ഇങ്ങനെയോടുകൂടി യവനായും. ജാപചര്യവേദം = വാൽപ്രാമ. മാനത്തിന്നു. സ്വപനമായും = ഉറപ്പിടമായും ഉണ്ടാകുന്നു. ചാപസം = പുതയെന്നു ചണ്ഡാലക്രൂപത്തെ എന്നുപോലെ, ചണ്ഡാലന്റെ = നീചന്മാരിൽപ്പെട്ട ഒരർത്ഥം കിന്നറാണുപോലെ. പരികരിച്ചിട്ട് = എടുത്തിട്ട്. ദുരതരം = ഘറ്റമുറക്കത്ത. യാതി = പ്രാപിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

തവമുടി നമസ്തു വെളുത്ത വസ്ത്രത്തെയും ഉതർ അസ്ഥികളുടെ ഉണ്ടുകൾക്കു കൂടി തവനെയും വാൽപ്പാപമാനത്തിന്നു ഇരിപ്പിടമായും ഇരിക്കുന്ന പുരുഷനെ സ്ത്രീകൾ കണ്ടിട്ടു അല്ലാതെ തന്നെ വേദത്തിൽ ചണ്ഡാലന്റെ കണക്കിനെ എന്നപോലെ അവനെ ഉപേക്ഷിച്ചു ബഹുദൂരത്തുപോകുന്നു. സ്ത്രീകൾ സംസാരിക്കുന്നതെടുമുഴുപ്പുപെടുന്നു പറയുന്നതാകുന്നു. അവനാണു ഗുപ്തത്തെ മുട്ടാക്കി അപേക്ഷിക്കുന്നത്. അതുവരെയുള്ള നമസ്കാരമാനാദം കിടന്നുപോകുന്ന അവനെ ഉപേക്ഷിക്കും. അതുതന്നെ അതിൽ അംഗവസ്ത്രം ഇല്ലാത്ത സേവികയെപ്പോലെയാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

യാവന്നു പണ്ഡിതം ശരീരമനുജം യാവജ്ജ്ഞാതം തോ
യാവദ്യേന്ദ്രിയശക്തിപ്രതിപാതായാവതിക്ഷന്തോനാമുഷഃ
അന്തഃശ്രവസിതാവഭേദവിദ്യോക്താപ്രയത്നോമഹാൻ
സന്ധിപ്തോ വേണേതുപചനനപ്രശ്നമുദഃ കീദരഃ

അർത്ഥം.

ഇതം ശരീരം അതരം സ്വസ്ഥം ഇവ യാവതി ദൂതഃ ഇന്ദ്രിയശക്തിഃ യാവതി അപ്രതിപാതാ ച ദോതി യാവതി അഷഃ കന്തഃ ന വിദ്യോ യാവതി ഏവ അന്തഃശ്രവസി മഹാൻ പ്രയത്നഃ കാത്യഃ വേണ സന്ധിപ്ത ഇ ചപചനനം പ്രശ്നമുദഃ കീദരഃ

അർത്ഥം.

ഈ ശരീരം മറ്റൊരു ശരീരം. അതരമായിട്ടും അവനോടുകൂടിയും. സ്വസ്ഥനായും സൗഖ്യമായും. അപ്രാപ്തപ്രാപ്തം. ഏതവനെയും. ഭക്തം ഭക്താർത്ഥം. ഇതിനുശക്തി, ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ-മ. മെന്ദ്രിയങ്ങളുടെ. ശക്തി-സാമർത്ഥ്യം. ഏതുവരെയും. അപ്രതിപാതായം=കുടിഞ്ഞിരിക്കാത്തതായും. വേദിക്കുന്നതും. ഇരിക്കുന്നതും. ഏതുവരെയും. അതൃപ്തി. ക്ഷമം=നാശം. ഇല്ലാത്ത, വിചാസം=അറിയാത്തവനാൽ. അറിയാതെന്നു, അന്തഃശ്രവസ്സു മത്=തന്റെ ശ്രവണത്തിൽ. മഹത്തമത്തിലെന്നും വരുത്താലിടുന്ന. പ്രയത്നം, കാത്യം=ചെറുത്തു നോക്കുന്നു. വേണം സന്ധിപ്തമായിരിക്കുവാനായിരിക്കൽ=കീഴ്ത്തിട്ട് എടുത്തുപോകും. കെട്ടിക്കുന്നതിന്നു, ചപചനനമായിരിക്കുന്നു=കിണറുകൂടിക്കുന്നു. പ്രശ്നമുദഃ=പ്രയാസം. കീദരം=എന്തിനെ ഇരിക്കും.

താല്പര്യം.

ഏതുവരെയും മറ്റൊരു ശരീരത്തെ സന്ധിപ്തമായും വാ

പ്രാപ്തം ഭൂതകൃത്യം പഞ്ചഗ്രിയാദികളുടെ സാമന്ത്രിം ക്ഷീ
 ണിക്കാതെയും അയ്യസ്ത നശിക്കാതെയും ഇരിക്കുന്നുവോ അതിന
 കാരണമെന്നാൽ അതുകൊണ്ടുതന്നെ വരുത്തിയിരിക്കുന്ന പ്രാപ്തം
 ചെയ്യാനുള്ളതാകുന്നു. ഗൃഹത്തിന്നു അഗ്നിബാധയിൽ കെട്ടുപറ്റാൻ
 കിണറുകഴിക്കുമ്പോൾ കാരാതികൃതത്തിൽ വിചാരിക്കേണ്ടതല്ല.
 പ്രപഞ്ചത്തിൽ സുഖം ഏകദേശം മറ്റേതെങ്കിലും മറ്റേതെങ്കിലും
 മോഹവും വാർഷികവും ക്ഷീണവും വേർതിരിച്ചു അയ്യസ്തിനും ക്ഷയം നി
 ശ്ചയംതന്നെ. അതുകൊണ്ടു അവസാനത്തിൽ ധ്വസനിക്കാതെ ഇ
 ദപോലെയും സ്വസ്ഥരും സമാ ഇശ്വരോപാസനംചെയ്യാത്താൽ
 ജന്മം നിസ്സംശയാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

തപസ്വനസ്തനഃകിമധിനിവസാമസ്തനഭീം
 ഗുണോദാഹരണാതപരിചരാമസ്തപിനയം
 പിഞ്ചാമസ്താസ്തോനാത്വിവിധകാശ്യാതൃതസാൽ
 നവിദ്മകിം കർമ്മകൃതിപയനിമേവ യുഷിജനേ. ൧൩

അനന്തം.

വയം തപസ്വനഃ സന്തഃ സുനഭീം അധി നിവാസാമഃ ഉത
 ഗുണോദാഹരണാതപരിചരാമഃ ഉത ശാസ്ത്രോപാൽ
 പിഞ്ചാമഃ ഉതവിവിധകാശ്യാതൃതസാൽ പിഞ്ചാമഃ ജന കൃതിപയ
 നിമേവായുഷി കിം കർമ്മ ഇതി ന വിദ്മഃ

അർത്ഥം.

ഞങ്ങൾ, തപസ്വികളായി-തപസ്സുചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവ
 രായി. സത്തുകളായിട്ടു, സുനഭീയെ-ഗംഗാതീരത്തെ. അധിവ
 സിക്കാമോ, അല്ലെങ്കിൽ, ഗുണോദാഹരണമായിരിക്കുന്ന-ഗുണകൊണ്ടു
 ശ്രേഷ്ഠരകളായിരിക്കുന്ന. ദാമരന്റെ-കാൽക്കയ. സവിനയമാകും
 വസ്ത്രം വാണക്കത്തോടുകൂടി. പരിചരിക്കാമോ-ശുശ്രൂഷിക്കാമോ,
 അല്ലെങ്കിൽ, ശാസ്ത്രോപദേശം-ശാസ്ത്രനിവഹരങ്ങളെ പാനംചെയ്
 ത്താമോ-പരിചരിക്കാം. അല്ലെങ്കിൽ വിവിധകാശ്യാതൃതസങ്ങളെ,
 വിവിധങ്ങളായിരിക്കുന്ന-അനേകങ്ങളായിരിക്കുന്ന. കാശ്യാമാകുന്ന
 അശ്വതരസങ്ങളെ-കാശ്യാപീയൂഷസങ്ങളെ. പാനംചെയ്യാമോ-
 പരിചരിക്കാം. ജനപ്രിയംകം. കൃതിപയനിമേവായുസ്സാകിരിക്കും
 വിജ്ഞാതകൃതികൾ-പരിചരിക്കിപ്പോകാതും ജീവനോടിരിക്കും സമ
 യത്തിൽ. മറ്റുചെയ്യാതെന്നു അറിയിപ്പില്ല.

അർത്ഥം.

തപസ്സുചെയ്തുകൊണ്ടു നല്ലജനങ്ങളായിട്ടു ഗംഗാതീരത്തിൽ
 വസിക്കാമോ അല്ലെങ്കിൽ ഗുണകൊണ്ടു ശ്രേഷ്ഠരകളായിരിക്കുന്ന സ്ത്രീ

കളെ വണക്കത്തോടു കൂടി ശുശ്രൂഷിക്കുന്ന അതല്ലെങ്കിൽ രാസ്യങ്ങളെ അഭ്യസിക്കുകയോ അല്ലെങ്കിൽ അനേകകാര്യങ്ങളനുസരണമുള്ളവരിടയോ യോകർ ചില നിമേഷനേരം പ്രാണവോടു കൂടിയിരിക്കുമ്പോൾ (അല്ലാതായിരിക്കുന്ന നിമിഷകാലം) ഏതൊരു ചെറുനമെ അറവാൻ പാടില്ലാ- മനുഷ്യർ അല്ലെങ്കിലിരിക്കട്ടെ- അല്ലെന്നും ഇരിക്കുമ്പോൾ ഏതാനൊരവസ്ഥാൽ യോഗ്യതയനു മനുഷ്യരെക്കണ്ടു നിൽക്കിക്കൊണ്ടു പരിഭ്രമിക്കും; അതത്രെ. തൃപ്തിക്കൊണ്ടതിനെ തൃപ്തിക്കയും ഗ്രഹിക്കേണ്ടതിനെ ഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്ത് മോശംപ്രാണം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ദുഃഖാശ്വാമീതരഗമവ ചിത്താർക്കനിമിഗ്ദ്ധതോ
വയാധിസ്തമഃപ്രാപ്തം മരണിപദേവലമനസഃ
ജ്വാലേമംശശ്ചന്ദ്രമരണിസയിതം ജീവിതമിദം

സംബന്ധാത്മ്യം ശ്ലോകോജ്ജ്വലനിവിദ്യോന്മുഖസഃ ഓ
അനന്തരം.

തുറഗമവചിത്താർക്കമീകൃതിമിഗ്ദ്ധതഃ ദുഃഖാശ്വാഃ വയഃ
ച സ്തമഃപ്രാപ്തം സമരതി പദേ വലമനസഃ ജ്വാലേമംശം ഉഷ്ണം
ഭയിരം ഇദം ജീവിതം മരണി മേസപേ ജ്വലതി വിദ്യഃ വാ
സഃ അന്യത്ര അന്യത് ശ്ലോകഃ ന.

അർത്ഥം.

തുറഗമവചിത്താർക്കമായിരിക്കുന്നു, തുറഗം പാലംകുതിക
പോലെ. ചലങ്ങളായിരിക്കുന്നു- ഇളകിയും കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ചി
ത്തത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു- മനസ്സോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു. മേ ക്കിരി
കളെകൾ- രാജാക്കന്മാർ. ദുഃഖാശ്വാഃ- വെളിച്ചത്തിൽ സ
ന്തോഷപ്രകടനവാൻ പാടില്ലാത്തവരാകുന്നു. എന്നാൽ, സ്തമഃ
പ്രാപ്തം- അത്യാദമോടു കൂടിയിരിക്കുന്നവരായും- സമരത്താ
യിരിക്കുന്നു- ഏറ്റവും വലുതായിരിക്കുന്നു. പദത്തിൽ- സമാന
ത്തിൽ. വലമനസ്സുകളായും, വലുതായിവെളിച്ചമുള്ള മ
നസ്സോടു- ബലിഷ്ഠരോടു കൂടിയവരായും ഇരിക്കുന്നു. ജ്വാലകുന്ന
തു- ചാൽപാവസ്ഥയെന്നതു. മോശത്തെയും, ഉഷ്ണം- അന്തർ
ഭയിതമായിരിക്കുന്നു- ഇഷ്ടമായിരിക്കുന്നു. മേ ജീവിതത്തെയും- ജീവി
തെയും. മരിക്കുന്നു- അപമരിക്കുന്നു. മേ സപേ- അല്ലെ സ്ത
മരിതാ. ജ്വലതികൾ- ലോകത്തിൽ. വിദ്യ- അറിവുള്ളവ
ൻ. തപസ്സുകാളും- ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തോടും. അന്യത്ര- മരണവും
ശ്ലോകോപിതമു- മംഗലമായിട്ടുള്ളതു ഇല്ലാ.

താല്പര്യം.

അശ്വമേധയോദ്ധവ ചഞ്ചലചിത്തത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന ഈ രാജാക്കന്മാരെ ഏല്പിച്ചതിൽ സന്തോഷമുള്ളതാൽ പാടില്ലാത്ത വായിരിക്കുന്നു. നാമോ എന്നാൽ അശ്വമേധയോടു കൂടി വലിയ സ്ഥാനത്തിൽ മനസ്സുവെച്ചു പെട്ടിട്ടുള്ളവരായും ഇരിക്കുന്നു. ദേഹത്തെ വാല്യംകൊണ്ടും ഇവ ജീവാനുസ്മയം അനുഭവിക്കും. അപരരെക്കണ്ടും. അല്ലെ സ്സോതിയാ വോകത്തിൽ അറിവുള്ളവൻ ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തെക്കൊണ്ടും ശ്രേയസ്സാതിട്ടുള്ളതു മറെറാണും ഇല്ലാ. അഗ്രാദപുരത്തിന്നു പ്രദുവിനെ അശ്രയിക്കണം. അതുവളരെ പ്രയാസം. ഇതിനെക്കൊണ്ടു മനോരാജ്യത്താൽ പ്രാപ്താപിദ്യവുണ്ടുവരുമെന്നും വരും. അതിനാൽ ശ്രേയസ്സുമാകുന്നു. ഇവരപരജ്ഞാനം ചെയ്തെടുത്താകുന്നു.

ശ്ലോകം.

മാനേ ദ്വായിനിഖണ്ഡിതേ ച വസുനി
വ്യതേ പ്രതാതേ മിനി
കുടീലാഞ്ചസ്യ മുനേ ഗതേ പരിഭവേ
ന ശ്വേതേ നൈശ്വേതേ വേ
യുക്തം കേവലമേതദേവസുധീയാ യ
ജ്ജഹന്ത കന്യാപതഃ
പുരഗ്രാപതിപിത്രകന്ദകടീകഞ്ജേനീ
വാസം കപചിത്.

അനവതം.

മാനേ ദ്വായിനി വസുനിഖണ്ഡിതേ അർത്ഥിനി വ്യർത്ഥേ പ്രതാതേ അസ്യജ്ഞാന കടീലേ പരിഭവേ ഗത കേവലമേതദേവസുധീയാ യ ജ്ജഹന്ത കന്യാപതഃ പുരഗ്രാപതിപിത്ര കന്ദകടീകഞ്ജേ കപചിത് നിവാസം ഇതി യത് ഏതത് കേവലം ഏവ യുക്തം.

അർത്ഥം.

മാനം=ബഹുമാനം. ദ്വായ്=മായും=വാടിയാതയും. വസു=ഭൂമി. ഖണ്ഡിതേയും=കടിക്കുന്നതും. അർത്ഥി-യാചകൻ. വ്യതേ=വ്യതിഷ്ഠിതം. പ്രതാതേ=പ്രകാശിപ്പിക്കും. അസ്യജ്ഞാനം=കടീലാഞ്ചസ്യ, കന്യാപതഃ, പരിഭവം=സേവകജ്ഞാനം. ഗതം=പോയം. കേവലം=താഴെത്തും. ശ്രമേണ, നഷ്ടമായും=നശിച്ചും. ഇരിക്കുമ്പോഴായിരിക്കും, സുധീകർ=ജ്ഞാതാർ. ജ്ജഹന്ത കന്യാപതഃ പുരഗ്രാപതിപിത്രകന്ദകടീകഞ്ജേനീകൽ, ജ്ജഹന്ത കന്യാപതഃ പതസ്സിനാൽ=ജ്ജഹന്താൽ, പുരഗ്രാപതിപിരിക്കുന്ന=പരിഭവത്താലായിരിക്കുന്നു. ഗ്രാപത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന=കല്ല

കളോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു. ഗിരിനിരകൾ പർവതത്തിന്റെ, കരം
ത്തികളുള്ള കൊടുമുടിയിലുള്ള, കടികളെത്തികൾ=ഗ്രാമപോലെയുള്ള
വള്ളികളിൽ, കെസരമുള്ള നിധാസമുദയം എന്ന
തു യാതൊന്നും ഉത്തമാത്രംതന്നെ, യുക്തമായിട്ടുള്ളതു=യോഗ്യമാ
യിട്ടുള്ളതു.

താല്പര്യം.

വിഷയങ്ങൾ നശിച്ചുപോകുന്നതിന്നു നിയമമാകകൊണ്ടു ഗു
ണകൗശലവസ്തുതയായിരിക്കുന്ന വിവേചനാൽ പ്രമേയ വിഷയവിധി
തിവതത്തു ഉപശോഭ്യമാനം ചെമ്പുതെരുവായുന്നു.

ശ്ലോകം.

രത്നാശുഭ്രകരീചന്ദ്രസ്തപതമീശ്ചോപനാസമഭീ
രത്നംസാധുസമാഗതമസുഖംകാശ്വയശ്ചോപകഥാഃ
കോപാലോഽഹിതഞ്ചാപ്തവിന്ദുതരളംപ്രതാപമുഖം
സർവ്വമനീശ്വതാപ്തപതമീഭണനകിഞ്ചിത്ഫലം, മുൽ
ഭവനം.

ചന്ദ്രകരീചന്ദ്രം രത്നമതി വനാസരസമഭീശ്ചോ സാ
ധുസമാഗതമസുഖം ചോപകഥാഃ ചോപാ
ലോഹിതഞ്ചാപ്തവിന്ദുതരളം പ്രതാപം മുഖം പതമീ
മിഭണ അനിവൃതതാപ്തപതമീ കിഞ്ചിത് ഫലം ന.

അർത്ഥം.

ചന്ദ്രകരീചന്ദ്രം=ചന്ദ്രകിരണങ്ങളും. രത്നകളാകുന്നു=മനോ
രഞ്ജകളാകുന്നു. സാധുസമാഗതമസുഖവും, സാധുക്കളുടെ=സ
ജ്ജനങ്ങളുടെ. സമാഗതത്തിങ്കൽനിന്നും=സംസർഗ്ഗത്തിങ്കൽനിന്നും.
അതഗതമായിരിക്കുന്നു=മുണ്ടായിരിക്കുന്നു. സുഖവും=സൗകുട്രവും. ര
ത്നമാകുന്നു, കാവ്യങ്ങളിലെ=പ്രബന്ധങ്ങളിലെ, കഥകളും=ചരിത്ര
ങ്ങളും. രത്നകളാകുന്നു, കോപാലോഹിതഞ്ചാപ്തവിന്ദുതരളമായിരി
ക്കുന്നു, കോപത്താൽ=പ്രണയരോഷത്താൽ. അലോഹിതങ്ങളായി
രിക്കുന്നു=കറഞ്ഞൊന്നുമുവന്നിരിക്കുന്നു. ചാപ്തവിന്ദുതരളം=ക
ണ്ണനീർത്തുള്ളികളുടെ, തരളത്തോടു=കവിവോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു. പ്രി
യയുടെ=മാതൃയുടെ, മുഖവും=മുഖവും. പ്രമാകുന്നു സർവ്വം=മ
രെയും. രത്നമാകുന്നു, കിഞ്ചിത്=മനസ്സിൽ. അനിവൃതതാപ്തപതമ
നീകൽ, അനിവൃതതയുടെ=നശപാതാവർത്തികൾ. രത്നപതമത്തി
ൽ=അംഗീകാരത്തിങ്കൽ. ഒരു ഫലവും=പ്രയോജനവും ഇല്ല.

താല്പര്യം.

നല്ലപദാർത്ഥങ്ങൾ വരുമ്പോളെ ഉണ്ടാകിയും അവർക്കു
നാശപാശങ്ങളിൽ മാത്രമേ അംഗീകാരംപ്രാപ്യങ്ങളായിത്തീരൂ.

അതിനാൽ അറിവുള്ളവൻ അവകളുടെ സ്വരജനപദപ്രാസരം
മെ വിശ്വസിച്ചു തൃപ്തിപ്പെടും എന്നുള്ളതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

മൃഗം മർദ്യതലം നകിം വേദതത്ത്വശ്രോമണഗേയാദികം
കിംവാപ്രാണസമാസമാഗതസുഖം നൈവധികം പ്രീതതേ
കിന്ദൃഷ്ടേനാഭിജ്ഞാതം ഗവനാപ്രാപ്തോഭാലഭീപാകര
പ്രായാചഞ്ചലമാകവസ്തുസകലം സന്തോഷനാത്മനാഭം ഖര
ഭരണപരം.

മർദ്യതലം വസതത്ത്വം മൃഗം നകിം ഗേയാദികം ശ്രോമണ
നകിം പ്രാണസമാസമാഗതസുഖം അധികം പ്രീതതേ ന വ്യാപ
കിന്ദൃഷ്ടേന സകലം ഭ്രാന്തപതൽപതംഗവനപ്രാപ്തോഭാലഭീ
പാകരപ്രായാചഞ്ചലം ഭദ്രകവസ്തു വനാന്തം ഗതാർ

അർത്ഥം.

മർദ്യതലം=മാളിക. വസതിക്കായിക്കൊണ്ടു=ഇരിപ്പാനായിക്കൊ
ണ്ടു. മൃഗം=കന്നടത്തം. അല്ലെങ്കിൽ ഗേയാദികം=സംഗീതാദികൾ.
ശ്രോമണം=കേൾപ്പാൻ യോഗ്യം. അല്ലയോ, പ്രാണസമാസമാഗതസു
ഖം, പ്രാണസമാഗതസുഖം=ഭാഗ്യത്തിൽനിന്നു. സമാഗതമായി
ക്കുന്നു=ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു. സുഖം=സുഖം. ഖരവസ്തു, പ്രീതി
കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നതോ=തൃപ്തിപ്പെടുന്നതല്ലെന്നതോ. പിന്നെ=
എന്നാൽ. സമുത്തരം=നല്ലതെത്തരം. സകലവും=സർവ്വവും.
ഭ്രാന്തപതൽപതംഗവനപ്രാപ്തോഭാലഭീപാകര പ്രായാചഞ്ചലമെ
ന്നു. ഭ്രാന്തത്തെയും=ചുറ്റുന്നവകളെയും. പതൽകളെയും=വീഴ്
ന്നവകളെയും ഇരിക്കുന്നു. പതംഗങ്ങളുടെ=രംഗാൽപാദകളുടെ.
പവനനാൽ=വേഗം കൊണ്ടുള്ള കാറ്റിനാൽ. പ്രായാചഞ്ചലമായി
ക്കുന്നു=ചഞ്ചലമായിരിക്കുന്നു. ഭീപാകരത്തിന്റെ=വിളക്കത്തു
ന്നതിന്റെ. പ്രായാചഞ്ചലം=ചലാലം. ചഞ്ചലം=നശ്വരം
എന്നു. ഭദ്രക=നല്ലതായിട്ടു=നീക്കമായിട്ടു. വനാന്തത്തെ=വന
പ്രദേശത്തെ. ഗതന്മാകുന്നു=പോയവരാകുന്നു.

താല്പര്യം.

പാർശ്വത്തിന്നു നല്ലമാളികയും കേൾപ്പാൻ നല്ല ഗാനാദിയും
അനുഭവത്തിന്നു നല്ലഭാഗ്യാദിയും ഉണ്ടെങ്കിലും അവകളുടെ നശ്വ
രതയെ വിചാരിച്ചു തൃപ്തിപ്പെടുന്നവനായിത്തീർന്നു കൊള്ള
താകുന്നു.

ശ്ലോകം.

അസംസാരം ത്രിത്വാനുഭവം ചിന്താശാന്താർത്ഥശാന്തം
നൈവ്യാസം നയനപ്രഭാവിശ്രോതാർത്ഥശാന്തം

തോയംധത്തേവിഷയകരിണീഗാഢരൂപാഭിമാന
കുടീബസ്യാന്തഃ കരണകരിണസ്സന്ധയമാളാനഖിലാം.

ഖ. ൧

അനപയം.

വിഷയകരിണീഗാഢരൂപാഭിമാന കുടീബസ്യാ അന്തഃകരിണ
കരിണഃ സംയമാളാനഖിലാം തഃ ധത്തേ അതഃ ആ സംസാഃ ഇ
ദം ത്രിഭുവനം ചിന്തതാം താദൃശാനാം അസ്യാകം നന്ദനപദാവിം
ശ്രോതമാർഗ്ഗം വാ ന ഗതഃ ഏവ.

അതഥം.

വിഷയകരിണീഗാഢരൂപാഭിമാന, കുടീബമാതിടിക്കുന്ന, വി
ഷയമാകുന്ന പ്രപഞ്ചമാകുന്ന, കരിണിയിൽ=പി-പിതാനയിൽ. ഗാ
ഢവും=ഏറ്റവും. രൂപമായിരിക്കുന്ന=വായു ക്ഷുദ്രിക്കുന്ന. അഭി
മാനത്താൽ=തന്റെതു എന്നുള്ള സ്റ്റേറ്റ്മെന്റൽ. കുടീബ നായിരിക്കു
ന്ന=മരിച്ചിരിക്കുന്ന. അന്തഃകരണകര്യങ്ങൾ, അന്തഃകരണമാകു
ന്ന=മനസ്സാകുന്ന. കരിയുടെ=അനയുടെ, സംയമാളാനഖിലയെ,
സംയമത്തിനായിക്കൊണ്ടുള്ള=കെട്ടിനിറുത്തുന്നതിനുള്ള. ഒരുളാന
ത്തിന്റെ=കുററിയുടെ. വീഴയെ=അവസ്ഥയെ. താദൃശതന്ത്രം
ധരിക്കുന്നുവോ=പുറപ്പെടുന്നുവോ. ഇവൻ, സംസാരത്തുടങ്ങി=ജനി
ച്ചുനാൾത്തുടങ്ങി. ദം ത്രിഭുവനം മുഴുവനും=മൂന്നുലോകം മുഴുവനും.
ചിന്തതുകൾകളായി=അന്വേഷിക്കുന്നവമായി. താദൃശന്ത്രം=താദൃശ
ന്ന=അപ്രകാരം ഇരിക്കുന്ന. നന്ദജ്ഞ നന്ദനപദാവിനന്ദോ=നേ
തമാർഗ്ഗത്തേയോ. ശ്രോതമാർഗ്ഗത്തേയോ=ചെവിമാർഗ്ഗത്തേയോ.
ഗതനായില്ലതന്നെ=പ്രാപ്തനായില്ലതന്നെ.

താല്പര്യം.

ജനിച്ചുനാൾമുതൽ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ അസ്ഥിമതയെക്ക
ണ്ടിട്ടും കേട്ടിട്ടും അറിഞ്ഞിട്ടും മനുഷ്യർ ഇഹിയനിഗ്രഹത്തിൽ അ
സ്ഥയ്ക്കുമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

യദേതസ്യാപശ്യന്ദംവിഹരണമകാശ്ശബ്ദശരണം
സമാദൈന്ദ്ര്യംവാസശ്രുതമുപശമൈകപ്രൗഢമം
മനോമയസ്വരംബഹു ചിഹ്നസ്പാപിവിമുശ
ന്നജാനേകസ്യാതംപരിണതിഭാസസ്യാതപസഃ

ഖ. ൨

അനപയം.

യൽ സ്വപശ്ചരം വിഹരണം അകാശ്ശബ്ദം അഗ്നം ആ
ശ്ചൈത്യം സമ സംവാസഃ ഉപശമൈകപ്രൗഢമം ശ്രുതം മന്ദസ്വ
രം മനഃ ഏതൽ ഉദാരസ്വ കസ്യാ തപസഃ പരിണതിഃ ഇതി ചിഹ്
ന്യ വിമുശൽ അപി (അഹം) ന ജാനേ.

അർത്ഥം.

അതായത്, സ്വപ്നനമായിട്ടുള്ള മനസ്സ് പാലെ ഉള്ള വി
വരണവും = ശ്രീദ്ധയും. അകുപ്പിച്ചതായിരിക്കുന്ന = താചിരിക്കെ വ
ളിച്ചിരിക്കുന്ന. അരണവും = ഭക്തനവും. അതുവുമായോടു = സതുളാ
ളേ ട്. ഉണ്ടു. സംഗമവും = സംസർഗ്ഗവും. ഉപശമൈശ്വര്യഫ
ലമാർഷിക്കുന്ന, ഉപശമാകുന്നു = ഇന്ദ്രിയനിശ്ചയമാകുന്നു. ഏക
പ്രതമാകുന്നതു = മൂലനിവർത്തനം നമാകുന്നതു. ഫലമായിട്ടിരിക്ക
ുന്നു = പ്രയോജനമായിട്ടിരിക്കുന്നു. ശ്രുതവും = വേദവും. വെളി
യിൽ = വിഷയത്തിൽ. മനസ്സുനായിരിക്കുന്ന, മനോയിരി
ക്കുന്നു = കുറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. സുന്ദരോടു = ചലനത്തോടു കൂടിയിരി
ക്കുന്നു. മനസ്സു = ചിത്തവും. ഇതുകൾ, ഉദാഹരണമായിരിക്കുന്നു = ഉൽകൃ
ഷ്ടമായിരിക്കുന്നു, എന്തുപിധമായിരിക്കുന്നു. തപസ്സിന്റെ = നിവർ
ത്തനത്തിന്റെ. പരിണാമം = വന്നുകൂടുന്നഫലം. എന്നു വളരെ
നാൾ. റിട്ടു നായിട്ടു = അഭിമാനിക്കുന്നവനായിട്ടും. (അൽ)
അറിയുന്നില്ല.

താല്പര്യം.

പരിശുദ്ധതം സേവിക്കുന്ന വിഷയങ്ങളിൽനിന്നും നിവൃത്തി
പ്രിയ തപസ്സു ചെയ്യാൻ ഏകദേശം അതുവരെ സേവ്യ
പോലെയാകു നല്ലതും ദുഷ്ടവും കാണാതെയുള്ള ഉത്തമം വെറുപ്പും
ഉദിക്കുന്നതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ജിഗ്ഞാസ്തവമനോമോഹാശ്ച ഭവതേ തത്ത്വതത്ത്വവനം.

ഓ അംശേഷഗുണാശ്ച മപി ഫലതാം യാതാഗുണമെതേവിനാ
കീം യുക്തം സംഗമസാധ്യൈ പൈതി ബലവാൻ കാലഃ കൃതാന്തോ കർമ്മീ
നത്താതം മദനാന്തകാംബ്രിയുഗളം മുക്താ സ്മിനാസ്യാഗതിഃ പര

അന്യം.

മനോമോഹം ച ഏതേയ ഏവ ജിഗ്ഞാസ് തദംശേഷം യൈവ
നം ച യാതം ഗുണാഃ ച ഗുണമെതേഃ വിനാ വിഫലതാം
യാതാഃ ബലവാൻ കാലഃ സംഗമസാധ്യൈ പൈതി കൃതാന്തഃ അ
കർമ്മീ കീം യുക്തം ന തത്താതം മദനാന്തകാംബ്രിയുഗളം മുക്താ
സ്മിനാസ്യാഗതിഃ പരം.

അർത്ഥം.

മനോമോഹങ്ങളും മനോനിവൃത്തികളും. ഏതേയാതികൾ = മന
സ്സിങ്കൽ. തന്നെ, ജിഗ്ഞാസ്തവമനോമോഹാശ്ച = നശിച്ചു പകളായി. തദംശങ്ങളിൽ =
അങ്ങനെ ഇരിക്കുന്ന അംശങ്ങളിൽ അവയവങ്ങളിൽ ഉള്ള. യൈവ
വനവും = താത്ത്വവും. യാതകായി = പോയതായി. ഗുണങ്ങളും = നല്ല

ശീലത്തോളം. ഗുണമനുഷ്ഠനോടു=ഗുണത്തെ അറിവുന്നവനോടു. ഉടാ
തെ, വിഹവയനെയ്=വ്യാമസംതെയ. യാതാങ്ങുലായി=പ്രാപിച്ഛ
വകളായി. ബലവാനായിരിക്കുന്നു=പരാക്രമമായിത്താല്പിക്കുന്നു.
കാലം=രേശപരേച്ഛാസഹസാ=വേഗേന. അല്പപന്ധനംമെയ്യുന്നു=
വയുന്നു. കൃതാന്തൽ=അന്തകൻ. അക്ഷമക്രായിരിക്കുന്നു=ക്ഷമയി
ല്ലാത്തവനായിരിക്കുന്നു. ഏവ, യുക്തമാകുന്നു=ഉദ്യോഗം വേണ്ട
താകുന്നു. അതാതമാധിപ്ത=അറിവുണ്ടല്ലല്ല. മനോന്തരോ=ശ്രീയുഗ
ളത്തെ, മനോന്തരകന്തര=ശ്രീപരമേശ്വരന്റെ. അംബ്രിയുഗള
ത്തെ=കാലിങ്ങയെ മോചിച്ചിട്ടു=ഛേദിച്ചിട്ടു. അന്യയായിരിക്കുന്നു=
അപരയായിരിക്കുന്നു. ഗതീശരണം വേദിക്കുന്നില്ല.

താല്പര്യം.

മനോരാജ്യം സൗന്ദര്യം ഗുണം ഇതുകൾക്കൊക്കെ ആർക്കു
ല്ലാഖത്തു ഒരു പ്രയോജനവും ഉണ്ടാകയില്ല. അതുകൊണ്ടു സദാധി
ഉറച്ചു കാലകാലനെ ഭൂമിച്ചാൽ ഒരു ദോഷവും ഉണ്ടാകാത്തതാ
കുന്നു.

ശ്ലോകം.

മഹേശ്വരപരമാർത്ഥതാമധ്യേശ്വരേ
ജ്ഞാർദ്ദനോവാജഗതേനതർമ്മനി
നവസ്തഭേപ്രതിപത്തിശ്ശിമേ
തഥാപിമേതിസ്തതേനേന്ദ്രേശ്വരപരേ

വര

അനന്തരം.

മഹത്താം അധീശ്വരേ മഹേശ്വരേ ജഗതേനതർമ്മനി ജ്ഞാർ
ദ്ദനേ വാമേ വസ്തഭേപ്രതിപത്തിഃ നാ അസ്തി തഥാ അപി മേ
കതിഃ തതേനേന്ദ്രേശ്വരപരേ.

അർത്ഥം.

മഹത്താക്കൾ=വലിപ്പംഉള്ളവർ. അധീശ്വരനായിരിക്കുന്നു=
പ്രഭുവായിരിക്കുന്നു. മഹേശ്വരനിൽ=ശ്രീപരമേശ്വരനിൽ ആക
ട്ടെ, ജഗതേനതർമ്മനായിരിക്കുന്നു. ജഗതേനതർ=ലോകത്തിന്റെ
അന്തർഭാഗത്തിങ്കൽ. അതാവായിരിക്കുന്നു=ജീവാത്മാവായിട്ടും, പ
രമാത്മാവായിട്ടും ഇരിക്കുന്നു. ജ്ഞാർദ്ദനനിവാമേട്ട=ശ്രീനാരായണ
നിവാകട്ടെ. ഏതിഷം. വസ്തഭേപ്രതിപത്തിഃ വസ്തഭേനേയ
ത്തു=ജനപദാത്മത്തിൽ ഏതെങ്കിലും പ്രതിപത്തിവിശ്വാസംവേദി
ക്കുന്നില്ല ഏതിഷം, മേതി തതേനേന്ദ്രേശ്വരനേതിവാകുന്നു=ചന്ദ്രകു
ലനായിരിക്കുന്ന ശ്രീപരമേശ്വരനാകുന്നു.

താല്പര്യം.

സ്വാർത്ഥമനുഷ്ഠനാൽ മതം ദേഹിച്ഛിക്കു അനുഷ്ഠാനം പാടില്ലാ

വന്നാൽ എളുപ്പത്തിൽ ഈശ്വരഭജനം ചെയ്യാവുന്നതുമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

വിതീർണ്ണസർവ്വേശ്വരമനുഷ്ഠാപ്തഃ
സുരസസ്സ സാരവിഗുണപരിണാമാംവിധിഗതിഃ
കദാപ്യഞ്ജനാഞ്ചപരിണതശരച്ഛുഭൂകിരണാസ്രിയാ
മാന്യേഷ്വാരോഹരചരണചിന്തൈകശരണാഃ.

വശ

ജനപഥം.

സർവ്വേശ്വര വിതീർണ്ണ പുഞ്ചാരഞ്ജന പരിണതശരച്ഛുഭൂകിരണാഃ ത്രിയാമാ തന്മനുഷ്ഠാപ്തഃ സുരസാഭ വിഗുണ പരിണാമാം വിധിഗതിഃ സുരസഃ ഹരചരണചിന്തൈകശരണാഃ വയ ച വയഃ കദാഞ്ചേഷ്വരഃ.

അർത്ഥം.

സർവ്വസ്വവും, സർവ്വമായിരിക്കുന്ന, സ്വവും=ധനവും. വിതീർണ്ണമായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ=കൊടുക്കപ്പെട്ടതായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ. പുഞ്ചാരഞ്ജനത്തിങ്കൽ=പുണ്യവനത്തിങ്കൽ. പരിണതശരച്ഛുഭൂകിരണങ്ങളായിരിക്കുന്ന, പരിണതനായിരിക്കുന്ന=പുണ്യനായിരിക്കുന്ന. ശരൽകാവത്തിലൊലത്തുനിൽക്കുക. കിരണങ്ങളോടും=ശുഭകളോടും കൂടിയിരിക്കുന്ന. രാത്രികളെ, തന്മനുഷ്ഠാപ്തഃ=പുണ്യഘോഷത്തോടൊത്ത്, തന്മനുഷ്ഠാപ്തഃ=അധികയായിരിക്കുന്ന. കദാപ്യ=ഒരിക്കലും, പുണ്യമായിരിക്കുന്ന=നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന, ഘോഷത്തോടും=മനസ്സോടുകൂടിയവരായിട്ടും. സുരസാത്തിങ്കലുള്ള=പ്രചഞ്ചാരവേത്തിങ്കലുള്ള. വിഗുണപരിണാമാമായിരിക്കുന്ന, വിഗുണമായിരിക്കുന്ന പരിണാമാത്തോടും=നിശ്ചയവെട്ടുകൂടിയിരിക്കുന്ന, വിധിഗതിയെ, വിധിയുടെ=ഭാവത്തിന്റെ. ഗതിയെ=പ്രവൃത്തിയെ. സുരജ്ജകളായിട്ടും=രാജിക്കുന്നവരായിട്ടും. ഹരചരണചിന്തൈകശരണന്മാരായിട്ടും, ഹരന്റെ=ശിവന്റെ. ചരണങ്ങളുടെ=കാലടികളുടെ. ചിന്തയാകുന്നതു=ഗ്രാഹകാകുന്നതു. ഏകശരണമായിട്ടും=മുഖ്യക്രമമായിട്ടുംഇരിക്കുന്നവരായിട്ടും. നാംഏല്പോൾനയിക്കും=കഴിച്ചുകൂട്ടും. താല്പര്യം.

ഈ പ്രചഞ്ചാരവേഗ മട്ടവിൽ സേവില്ലാത്തതെന്നുള്ള പരമാർത്ഥത്തെ വിചാരിച്ച തന്റെ സ്വപ്നങ്ങളെ സൽപാത്രങ്ങൾക്കു ദാനംചെയ്തു പുന വനത്തിൽപോയി സ്ഥിരധീകളായി ഈശ്വരഭ്യാനംചെയ്തു കാലഃകഴിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

കദാവാചാണ സ്താമരതീനീഭോധസിദ്ധസ-
നപസാനകൗപീനംശിരസിവിധയാനോഞ്ചലിപുടം

അയ്യപ്പൻമാർ പ്രാർത്ഥനയോടൊത്ത് തന്നെ
പ്രസീദനം കൈമാറ്റം ചെയ്തുകൊള്ളണമെന്നും
അറിയിക്കുന്നു.

(അടവ്) വാങ്ങുന്നവരും അക്കൗണ്ടിന്റേയധീനതയിൽ കൈപിടാനും വാങ്ങാനും ശേഷി അനുവദിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നവരും അതേ തൊഴിൽനാമത്തിലൂടെയൊരോ ത്രിമാസത്തെയും (അഥവാ പ്രസിദ്ധ ജനപ്രശ്നങ്ങളിൽ) ജീവനാൽ നിർമ്മിക്കുന്ന ഇവ കൈനോക്കുന്നവർ.

அங்கம்.

[illegible]

Figure 1

ശ്രീകാശിയിൽപ്പോയി നിരാഗ്രഹനായിട്ടു പുണ്യനാമോച്ചാ
രണമെല്ല കാവംകുഴിക്കുന്നതും ഉന്നമകംകൊന്നും.

©2004 E. J.

സ്വാതന്ത്ര്യനായകനായെങ്കിലും അദ്ദേഹം ഇല്ലാത്ത കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ച് തീവ്രമായി
 പ്രതിരോധം ചെയ്തതിനാൽ അദ്ദേഹം അക്കാദമിയിൽ പ്രവേശിക്കുകയും (ചേട്ട
 അക്കാദമിയിൽ) ഇരുപത്തിയഞ്ച് വർഷം പ്രവർത്തിച്ചു. അദ്ദേഹം
 1950-51-ൽ അക്കാദമിയിൽ പ്രവേശിക്കുകയും അക്കാദമിയിൽ പ്രവർത്തിച്ചു.

2000-10-29

(രേറ്റ) പുറംതൊഴിലാളികൾക്ക് നിയമപരമായ പരിരക്ഷ നൽകാൻ അർഹമായ നിയമങ്ങൾ കർമ്മശാലകൾക്കുവേണ്ടി ഉണ്ടാക്കിയിട്ടില്ലെന്നും മറ്റുള്ളവർ സ്വയംസഹായ സംഘങ്ങൾക്ക് നൽകിയതും അതും സമരശക്തിയോടെ പുറംതൊഴിലാളികൾക്ക് നൽകാൻ പ്രസാദൻ കരുതുകയും ചെയ്തു.

അർത്ഥം.

(അല്ലയോ) പുരാണം ത്രിപുരാന്തകാ ഗ്രന്ഥം. ഗംഗങ്ങളാ
യിരിക്കുന്ന ഗംഗയെ സംബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. പരസ്സമങ്ങളെക്കൊണ്ടു
ജലങ്ങളെക്കൊണ്ടു, സ്നാനം ചെയ്തിട്ട് കളിച്ചിട്ട്, ശുചിത്വമകസ്മ
ങ്ങളെക്കൊണ്ടു, ശുചികളായിരിക്കുന്നു ശുദ്ധങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ഫല
ങ്ങളെക്കൊണ്ടും പഴങ്ങളെക്കൊണ്ടും, കസ്മങ്ങളെക്കൊണ്ടും പൂക്ക
ളെക്കൊണ്ടും മറ്റിച്ചിട്ടും പൂജിച്ചിട്ടും, നിവേശിച്ചിട്ടും പഴങ്ങളെ
ക്കൊണ്ടു ദേവഭോജനം കഴിച്ചിട്ടും, ക്ഷിതിധരകഥാഗ്രന്ഥപര്യു
ക്തവത്തിങ്കൽ ക്ഷിതിധരത്തിന്റെ പത്നത്തിന്റെ, കഥാതതികവു
ള്ള, ഗ്രാമാവാകുന്ന കല്ലാകുന്ന, പര്യുക്തത്തിന്റെ കട്ടിയിന്റെ
മുഖത്തിങ്കൽ ഉപരിഭാഗത്തിങ്കൽ, നിവേശിച്ചിട്ടും ഇതന്നിട്ടു, ശ്ലേ
യത്തെ ഗ്രാനിറ്റാൽ യോഗ്യമായിരിക്കുന്ന ഗോമൽസ്ഥലപ്രദേശം.
ഗ്രാനിറ്റായിട്ടും ചിന്തിക്കുന്നവനായിട്ടും, ആത്മാർത്ഥനായിട്ടും ആ
ത്മാവകത്തെ അർത്ഥത്തെക്കുറിച്ചായിട്ടും മരിക്കുന്നതിനുള്ള ഉത്താനമാ
യിട്ടും, ഇരിക്കുന്നവനായിട്ടും, ഫലാശിന്ധായിട്ടും പഴങ്ങളെക്കുടി
ക്കുന്നവനായിട്ടും, ഇതവയനതെന്നായിട്ടും, ഇതക്കന്മാരുടെ അചാ
ര്യന്മാരുടെ, വക്രത്തിങ്കൽ ഉപദേശത്തിങ്കൽ, തന്നായിട്ടും താ
ല്പര്യം ഉള്ളവനായിട്ടും, തോൽ, സമകരകലനനായിരിക്കുന്ന, സ
മുഖമായിട്ടിരിക്കുന്നു എന്നോടുള്ളങ്ങളായിരിക്കുന്നു, കലകലങ്ങളെ
ക്കൂട്ടം കൈകാവുകകൂട്ടുകൾ വന്നായിരിക്കുന്നു, പുമാനിവുള്ളു = പു
തപ്പനിവുള്ളു. സേവാസമുത്തമായിരിക്കുന്ന സേവയിൽനിന്നും
അശ്രുതഭാവത്തിൽനിന്നും, സമുത്തമായിരിക്കുന്ന ഉത്തായിരിക്കുന്ന.
ദുർവ്വർണ്ണസന്ദർഭം പ്രസാദം ഹേതു വായിട്ടും അലേപിതി.
ഹേതുവായിട്ടു എപ്പോൾ, മോചിക്കും = നൃപിഷം.

താല്പര്യം.

മനസ്സിനെ ഉറപ്പിച്ചു ഗുരുപദേശം പോലെ ശുദ്ധജലസ്നാനം,
ശുദ്ധസ്നാനമുള്ള ഇരിക്ക, ശുദ്ധാനം ഉരിക്ക, ഗ്രാനം, പൂജ ഇതുക
ളെ ചെയ്തു, ഹേതുപ്രസാദം വരുത്തേണ്ടതും ഹേതുവും അനുചി
തമായിരിക്കുന്ന സമാശ്രയഭാവത്തെ അർത്ഥങ്ങളാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഏകാകീനിസ്സഹജ്ഞാതഃ പാണ്ഡിതാത്രോദിഗഞ്ജഃ
കലാശംഭോഭവിഷ്ണുമി കർമ്മിജ്ഞാനമമഃ

വൽ

അനന്തം.

(ഹേ) ശംഭോ (അഹം) ഏകാകീ നിസ്സഹജഃ ശാന്തഃ പാ
ണ്ഡിതാഃ ദിഗഞ്ജഃ കർമ്മിജ്ഞാനമമഃ കലാ ഭവിഷ്ണുമി.

അർത്ഥം.

(അല്ലയോ) ശംഭോ=സുഖത്തെക്കൊടുക്കുന്ന ഭഗവാനെ, (അർത്ഥം) ഏകാകിയായും സഹായംകൂടാതെ തനിച്ചും നിസ്സഹായനായും=ഉച്ഛ്വയില്ലാത്തവനായും, ശാന്തനായും=ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹത്താൽ രാഗദോഷാദിരഹിതനായും, പാണിപാത്രനായും, പാണിയാകുന്നു=കയ്യാകുന്നു. പാത്രത്തോടു=ഭാജനത്തോടു കൂടിയവനായും, ദിഗംബരനായും, ദിക്കുകളാകുന്നു=എട്ടുദിക്കുകളാകുന്നു. അംബരത്തോടു=വസ്ത്രത്തോടു കൂടിയവനായും, കർമ്മനിർവ്വഹനക്ഷമനായും, കർമ്മങ്ങളുടെ=പുണ്യപാപങ്ങളുടെ, നിർമ്മൂലനത്തിങ്കൽ=നാശത്തിങ്കൽ, ക്ഷമനായും=ശങ്കനായും മറ്റുപ്ലോരം വേദിക്കും.

താല്പര്യം.

ഋണം ഉറച്ചാൽ മാത്രമേ വിഷയാന്തരാഗം അശേഷം ഇല്ലാതെ ആവൂ. എന്നാൽ മാത്രമേ നല്ല സമാധിസിദ്ധിക്കു. എന്നാൽ മാത്രമേ ഭഗവൽപ്രസാദം സിദ്ധിക്കു. അതുകൊണ്ടു മുന്നിൽ മനസ്സിനെ തന്റെ വശത്തു വയ്ക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പാണിപാത്രതതാനിസർഗ്ഗശുചിനാം ദൈക്ഷേണ സശുഷ്യാതാം
തത്ര കപിനിഷീദതാംബഹുരാണാം വിശ്വപാപമുഹൂതാം
അത്യാശാപിതനോഽപേണ്ഡപരമാനന്ദാഭയോധസ്പൃശാ
മലപാകോപിശിവപ്രസാദസുഖസ്തോപസ്തത്രേയേഗീനാം. ൪൦
അന്വയം.

പാണിപാത്രതതാനിസർഗ്ഗശുചിനാം ദൈക്ഷേണ സശുഷ്യാതാം തത്ര കപി അപി നിഷീദതാം വിശ്വപാപമുഹൂതാം മൃഗാദിപശുതാം തനോഃ അത്യാശാ അപി അപേണ്ഡപരമാനന്ദാഭയോധസ്പൃശാം യോഗീനാം കപി അപി ശിവപ്രസാദസുഖമേ അലപാ സംപസ്തത്രേ.

അർത്ഥം.

പാണിയെ=കയ്യിനെ. പാത്രത്തുകളായിട്ടും=ഭാജനമാക്കി കച്ചയുന്നവരായിട്ടും. നിസർഗ്ഗശുചികളായിട്ടും=സ്വഭാവപരിശുദ്ധന്മാരായിട്ടും. ദൈക്ഷേണകൊണ്ടു=ഭിക്ഷയെടുത്തു ശേഖരിച്ചിരിക്കുന്ന അന്നംകൊണ്ടു. സശുഷ്യാതുകളായിട്ടും=സന്തോഷിക്കുന്നവരായിട്ടും. ഏവീദാഏകീഭവം=കരിക്കത്താകട്ടെ. നിഷീദതാം=ഇരിക്കുന്നവരായിട്ടും. വിശ്വത്തെ=പ്രപഞ്ചത്തെ. ബഹുരാണാമതി=പുൽക്കൂട്ടമായി. പിന്നെയുംപിന്നെയും. പശുത്തുകളായിട്ടും=വിശ്വാദിപുരുന്നാക്കുന്നവരായിട്ടും. തന്മഹിമം=ദേഹത്തിങ്കൽ, അത്യാശത്തിങ്കലും=ഉപേക്ഷിക്കാത്ത സമയത്തിങ്കലും, അപേണ്ഡപര

മാനന്ദവബോധസ്പഷ്ടകളായിട്ടും, ബലേണുമാതിരിക്കുന്നും പൂർണ്ണമായിക്കുന്നു. പരമാനന്ദത്തിന്റെ പരമഭവതത്വം സാദൃശ്യത്തിന്റെ അവബോധത്തെ മറന്നതല്ല. സ്വർത്തിക്കുന്നവരായിട്ടും വരിക്കുന്നവരായിട്ടും, ഇരിക്കുന്ന, തോഴികളുടെ യോഗാജ്ഞാസം ചെയ്യുന്നവരുടെ, അനിർദ്ദേശമായും വിശേഷമായും, ശിവപ്രസാദസുഖമായും, ശിവന്റെ ശ്രീപരമേശ്വരന്റെ പ്രസാദത്തിന്നു സദാഭാവത്തിന്നു, സുഖമായും ഹൃദ്യമായും, ഇരിക്കുന്നു; അലയാവുവഴി, സംപദ് ക്ഷേപം വേദിക്കും.

താല്പര്യം.

വിഷയപരിത്യാഗത്തിങ്കലെ യോഗസീലിക്കു എന്നാൽ മാത്രമേ നിർദ്വിഷ്ണുവാവൂ, അതിന്റെ ശേഷം മൂന്നാംഘട്ടത്തിൽ ശിവപ്രസാദം വരിക്കുന്നതാകുന്നു.

അവസ്ഥാവിശേഷങ്ങൾ.

ശ്ലോകം.

കൈരീനം ശതം സ്രോജജ്ജ്വലം കന്മാ പുനസ്സാദരീ
 നൈശിത്യാനി പക്ഷകൈക്ഷമശന്നിദ്രാശ്ശരാനേവാന
 സ്വാതന്ത്ര്യേണവിംകരം വിംകരം സമാന്തപ്രദം സദാ
 ധൈര്യം യോഗമഹോത്സവപിപാസയിതൈരമോഹാശ്ചാശ്ച നകിം.

അർത്ഥം.

യോഗമഹോത്സവേ ധൈര്യം ശതം സ്രോജജ്ജ്വലം കൈരീനം താഴ്ന്നു പുനഃ കന്മാ നൈശിത്യാനി നിരപേക്ഷകൈക്ഷം അരണം ശ്ശരാന വന്ദേ നിദ്ര സ്വാതന്ത്ര്യേണ നിരംകരം വിമരണം സദാ പ്രശാന്തം സമാന്തം അപിപാസയിതൈരമോഹാശ്ചാശ്ച നകിം.

അർത്ഥം.

യോഗമഹോത്സവത്തിങ്കൽ; യോഗമാകുന്ന സ്രോജജ്ജ്വലാനി ഷ്ഠയാകുന്നു മഹോത്സവത്തിങ്കൽ വലിയ ഉത്സവത്തിങ്കൽ. ധൈര്യവും മനോനിശ്ചയവും. ശതം സ്രോജജ്ജ്വലമായിരിക്കുന്ന, ശതം സ്രോജമായും അനേകസുഷിരത്തോടു കൂടിയതായും. ജ്ജ്വലമായും പൊടിഞ്ഞതായും ഇരിക്കുന്ന, കൈരീനവും കോണകവും, താഴ്ന്നു യായിരിക്കുന്ന അതുപോലെ ഇരിക്കുന്ന, കന്മായും തൂന്നിയ മുണ്ടും. നിശിന്തദേഹമായിട്ടു വിചാരം ഇല്ലാഴികമേൽക്കുമായിട്ടു നിരപേക്ഷകൈക്ഷമാകുന്നു; നിരപേക്ഷമായിരിക്കുന്ന അന്യാപേക്ഷയോടു കൂടാതിരിക്കുന്ന, കൈക്ഷമാകുന്നു കൈയെടുത്തു ശേഖരിച്ചിട്ടുള്ള ചോരാകുന്നു, അരണവും കേന്ദ്രവും. ശ്ശരാനത്തിങ്കലോ ചുറ്റുകാട്ടിലോ, വനത്തിങ്കലോ കാട്ടിലോ, നിദ്രയും ഉറക്കവും സ്വാതന്ത്ര്യം

കൊണ്ടു=താൽതന്നിരിക്കുകയാണു്. നിരംകരമായിരിക്കുന്ന=അടിസ്ഥാനരഹിതമായിരിക്കുന്ന. വിരോധോപാധി=പ്രതിരോധം. എല്ലാസമയവും, പ്രശാന്തമായിരിക്കുന്ന=അടക്കമുള്ളതായിരിക്കുന്ന. സ്വാന്തര്യം=മനസ്സ്. ഉണ്ടെങ്കിൽ, ത്രൈലോക്യരാജ്യംകൊണ്ടു്, ത്രൈലോക്യമാകുന്ന=മൂന്നുലോകമാകുന്ന. അജ്ഞാതംകൊണ്ടു് വിശുദ്ധം.

താല്പര്യം.

പരബ്രഹ്മധ്യാനാനന്ദത്തിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്നവൻ കരയും തൃണപ്രായമായിത്തീരുന്നതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

സ്വാഭാവികമധുനാഘോഷാചാര്യസാമ്രാജ്യപ്രസവശൃംഗം
ദൈവീപാദമുതാമന്തോഽസമ്പദഃശരണവത്സാപയം
കരകന്തയാവദിമേ വേദാന്തിധൃതമേദികാമൃതാസ്സകവ
സ്താവദ്രാസ്തകതാമ്രജ്ജനൈഃ ധരണൈഃ വൃത്തിഃ സമീമാമഹേഃ

അനൗപമം.

നൽ അക്ഷരം മധുനഃ സ്വാധിപ്യം ഘോഷം ച സേവൽ
സമ്പദഃ ശരണാമന്തഃ ദൈവീ വാക് പ്രസവതി തേന ഏവ
വതഃ ത്വാം ധൃതമേ കരകന്ത യാവൽ ഇമേ മികാമൃതാഃ സ
കവഃ വേദാന്തി താവൽ ദ്രാസ്തകതാമ്രജ്ജനൈഃ ധരണൈഃ വൃ
ത്തിഃ ന സമീമാമഹേ.

അർത്ഥം.

യാതൊരു അക്ഷരം, മധുനയിൽക്കൊണ്ടും=അന്തർലോകം. സ്വാധിപ്യമായും=സ്വാഭാവികമായും. ഘോഷത്തിന്നൊക്കും=അനുബന്ധം. സേവതായും=സ്വാഭാവികമായും. സേവതായ്=അനുബന്ധമായിരിക്കുന്ന. അതാത്മാവിൽനിന്നും=ബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നും. ദൈവിയായിരിക്കുന്ന=ദിവ്യയായിരിക്കുന്ന. വാക്കായിട്ടു=ചൊല്ലായിട്ടു. പ്രസവിക്കുന്നു=മുളകുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ, അങ്ങനെയൊരുപോലാകുന്നു. ധൃതികാമൃതംകൊണ്ടു്=ദൈവവൃത്തിനായിരിക്കൊണ്ടു്, കക്ഷിയിൽ=പയാറിൽ. ഏവ്വാപം, ഈ മികാമൃതങ്ങളായിരിക്കുന്ന=ഇന്നു സന്ധാഭിച്ചിരിക്കുന്ന. വസ്തുക്കൾ=മാവുകൾ. വേദിക്കുന്നോ, അല്ലോർമാസ്തകതാമ്രജ്ജനങ്ങളായിരിക്കുന്ന, ദ്രാസ്തക്കാൽ=ഉദ്യക്ഷർക്കാൽ. കരകന്തങ്ങളായിരിക്കുന്ന=സന്ധാഭിച്ചിരിക്കുന്ന ധനങ്ങളെ കൊണ്ടുള്ള. വൃത്തിയെ=ഉപജീവനത്തെ. സമീമാക്കുന്നില്ല=ഇച്ഛിക്കുന്നില്ല.

താല്പര്യം.

ധനേമരയക്കാൾ നൈരാശ്രം സൗഖ്യമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ബ്രഹ്മാണുമാണ്യവീമാതും കിംഭോഭായമനസിനഃ
ശരംസ്മുഖിതേനാദ്യൈഃ ക്ഷോഭോനപമുദ്ധായതേ നന്ദ
ജനപതം.

മനസിനഃ ഭോഭായ ബ്രഹ്മാണുമാണ്യവീമാതും (വേതി)
കിം ശരംസ്മുഖിതേന അബ്ധ്യൈഃ ക്ഷോഭഃ ന ജായതേ പമു,
അത്ഥം.

മനസിന് യോഗാത്മാസിക്ക. യോജ്ഞിനായിരിക്കാണ്ടു = ഇ
ച്ചയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതിനായിരിക്കാണ്ടു. ബ്രഹ്മാണുമാണ്യവീമാത
വും പ്രപഞ്ചവചയം മുഴുവനും. (വേദിക്കുന്നോ) ശരംസ്മുഖി
തംകൊണ്ടു, ശരംത്തിന്റെ = മന്യുത്തിന്റെ. സ്മുഖിതംകൊണ്ടു =
ഇളക്കംകൊണ്ടു. അബ്ധി = സമുദ്രത്തിന്നു. ക്ഷോഭം = കലക്കം.
ജനിക്കുന്നില്ല = ഉണ്ടാകുന്നില്ല തന്നെ.

അർത്ഥം.

ബ്രഹ്മാണുമാണ്യവീമാതായിരിക്കുന്നവൻ എല്ലാവസ്തുക്കളെന്ന
ല്ലാ പ്രപഞ്ചം തന്നെയും ക്ഷോഭമേരും ഉണ്ടാക്കുവാൻ ചഴിയാത്ത
താകുന്നു.

ശ്ലോകം.

മാതർല്ലക്ഷ്യഭജസപകരീപരമതർകാംക്ഷിണീമാസുഭൂമി
ഭോഗേത്യസ്പുഹ്വയാഖവസുഖവശേകാനിസ്പുഹ്വയാണാമസി
സത്യസ്മുഖപലാശപത്രപുടികാപാത്രേപവിത്രീകൃതേ
ഭിക്ഷാസമുത്ഭവേസംപ്രതിവയംഭിക്ഷാംസമീപാമഹേ.ൻക
അനപതം.

(ഏ) മാതർ ലക്ഷ്യ അപരം ഭവേൽ ഭജസപ മതർകാംക്ഷി
ണീ മാ സു ഭൂ ഭോഗേത്യഃ സ്പുഹ്വയാഖവഃ തവ വശേ സന്ധി നി
സ്പുഹ്വയാണം കാ അസിസന്ധിവിവരം പവിത്രീകൃതേ സത്യസ്മു
ഖപലാശപത്രപുടികാപാത്രേ ഭിക്ഷാസമുത്ഭവിഃ ഏവ ഭിക്ഷാം സ
മീപാമഹേ.

അർത്ഥം.

(അല്ലയോ) മാതാവേ = അമ്മേ. ലക്ഷ്യ = ലക്ഷ്യഭഗവതിയായു
ള്ളാവേ. അപരനായിരിക്കുന്ന = അന്യനായിരിക്കുന്ന. മതത്തന്നെ
ഭജിച്ചാവും = പ്രാപിച്ചാവും. മതർകാംക്ഷിണീയായിട്ടു = എന്നിതർകാം
ക്ഷിണീയായിട്ടു. ഇച്ഛയുള്ളവളായിട്ടു, വേദിക്കത്തേ. ഭോഗങ്ങ
കൊണ്ടിരിക്കാണ്ടു = സുഖങ്ങൾക്കായിരിക്കാണ്ടു. സ്പുഹ്വയാഖവം = ഇ
ച്ഛയുള്ളവർ. അങ്ങേ, വശത്തിൽ = അധീനത്തിൽ. വേദിക്കുന്നു =
ഇരിക്കുന്നു. നിസ്പുഹ്വയാണം = ഇച്ഛയില്ലാത്തവർ. ഏതൊരുത്തി,

സ്പൃഗമയ്യുളവദായിട്ടു, ചേരിക്കണോ, ഇല്ലോം നാം. പചിതൃക
തരായിരിക്കുന്ന=മൂലാദാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന. സമൃസ്സുതപലാരപ
തൃപ്തികാപാത്രത്തിങ്കൽ, സമൃസ്സുതമാതിരിക്കുന്ന=പലാരപത
പുടികയാകുന്ന. പലാരത്തിൻറെ=പ്രശ്നം പത്രംകൊണ്ടുള്ള
പ്രശ്നംകൊണ്ടുള്ള. പുടികയാകുന്ന=കത്തിയയാകുന്ന. പാത്രത്തിങ്കൽ=
താജനത്തിങ്കൽ. ചികുസാസക്തംകൊണ്ടു=ചുറ്റണം ഏറ്റത്തിട്ട
യ്ക്കു മാറുകകൊണ്ടു. തന്നെ, ഭിക്ഷയ്ക്കു=ഭക്ഷണത്തെ, സമീപാ
മഹേ=ഇച്ഛിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

വിഷയങ്ങളിൽ മുമ്പേ ഇച്ഛയെ പരിശുദ്ധിക്കേണ്ടതാ
കുന്നു.

ശ്ലോകം.

മഹീശയ്യാശയ്യാവിതതമുപധാനഃശുദ്ധത
വിതാനംപാകാരംവൃജനമനുപ്രവേശനമനിവഃ
സ്ഫുടീപലംദ്രാവിതിവനിതാസംഗതേസിക
സ്സുപംശാന്തശ്ലോകതന്തവിവേചിതേനൃപസ്വ. ന്ത
അനന്തരം.

മഹീശയ്യാശയ്യാ ശുദ്ധതാ വ വിതതം ഉപധാനം വി
താനം ച ആകാരം അനുപ്രവേശനം ചതുഃ
സ്ഫുടീപലം വിവിവനിതാ സസ്തേസികം ശാന്തം നൃപഃ തന്തവി
വേദമം ഇവ സുപം ശേതേ.

അർത്ഥം.

മഹീശയ്യാശയ്യായും, മഹീയാകുന്ന=ഭൂമിയാകുന്ന, ശയ്യാ
യിൽ=കിടക്കയിൽ, ശയ്യായും=നിദ്രയും. ശുദ്ധതയാകുന്നതു=ക
യ്യ, വിതതമായിരിക്കുന്ന=പരന്നിരിക്കുന്ന. ഉപധാനവും=തലതി
ണയും, വിതാനം=മേട്കൂട്ടി ആകാരമാകുന്നു. അനുപ്രവേശനാ
യിരിക്കുന്ന=മഹിതനായിരിക്കുന്ന. ൊം അനിവർത്തം=വാചുഃസ്പൃജനവും=
വിശദിയുംആകുന്നു. ചതുഃ, സ്ഫുടീപലം, സ്തേജാതിക്കി
ന്ന=ശോഭിപ്പിക്കുന്ന. ഭീപയും=വിളക്കുംആകുന്നു. വിവിതവനി
താസംഗതേസികനായിരിക്കുന്ന, വിവിതയാകുന്ന=പ്രപഞ്ചത്തിൽനി
ന്നും അകന്നിട്ടുള്ള അവസ്ഥയാകുന്ന, വനിതയുടെ=സ്ത്രീയുടെ, സം
ഗതത്തിൻറെ=ചേർച്ചയും. സേവിക്കുന്നതിരിക്കുന്ന=സേവിക്കേണ്ടതാ
വന്നതിരിക്കുന്ന. ശാന്തൻ=തോഴിശാന്തൻ. നൃപൻ=രാജാവും.
തന്തവിവേചിതയ, തന്തവിൻറെ=ഭേദത്തിൻറെ. വിവേചയ്ക്കോടു
കൂടിയ=സുഖസമൃദ്ധിയോടുകൂടിയ, ഭൂമിയെ=സ്ഥലത്തെ. എന്നപോ
ലെ സൗഖ്യമാകുംവണ്ണം, ശയിക്കുന്നു=കിടക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

ബ്രഹ്മജ്ഞാനം ചെയ്യുന്നവനും പ്രജപതിയും സെഷ്യാനരേ
വം ഇല്ലാതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഭിക്ഷാശീര്യനമല്യസംഗമഹിതസ്സപായത്തചേഷ്ടസ്തഥാ
ദാനാദാനവിവക്തമാർഗ്ഗഹിതഃ കഷ്ടാപസപിണ്ഡിതഃ
രത്നാകീർണ്ണവിശീർണ്ണമീർണ്ണവസനസ്സംപ്രാപ്തകന്മാസനോ
നിർമ്മാനാനിരഹംകൃഷ്ടമസുഖമഭോഭഗൈകഞ്ചലസ്പൃഹം നീതം

അനന്തം.

ഭിക്ഷാശീര്യനമല്യസംഗമഹിതഃ സദാ സപായത്തചേഷ്ടഃ
ദാനാദാനവിവക്തമാർഗ്ഗഹിതഃ കഷ്ടിൽ തപസപിണ്ഡമീർണ്ണവി
ശീർണ്ണമീർണ്ണവസനഃ സംപ്രാപ്തകന്മാസനഃ നിർമ്മാനം ശമസുഖാ
ഭോഭഗൈകഞ്ചലസ്പൃഹഃ സ്ഥിതഃ നിരഹംകൃതഃ

അർത്ഥം.

ഭിക്ഷാശീര്യനായും ഭിക്ഷാന്നഭജത കഷ്ടിക്കുന്നവനായും, ജനമ
ല്യസംഗമഹിതനായും, ജനമല്യത്തിന്റെ അളം അളം ചെയ്യതാ
ത്തിന്റെ. സംഗത്തോടും ചേർന്നു. ഹിതനായും വർദ്ധിച്ചുവ
നായും. ഏകാദൃശം. സപായത്തചേഷ്ടനായും സപായീനവ്യാപാര
നായും. ദാനാദാനവിവക്തമാർഗ്ഗഹിതനായും ദാനത്തിലും കൊ
ടുക്കുന്നതിലും. ഭജതാത്തിലും ഉള്ള വിവക്താവിന്റെ വിശേഷം
പറയുന്നവന്റെ. മാർഗ്ഗത്തോടും ചേർന്നു. ഹിതനായും കൃ
തവനായും. ദാനമാർഗ്ഗത്തോടും അദാനമാർഗ്ഗത്തോടും. വിവ
ക്തമാർഗ്ഗത്തോടും ഹിതനായും എന്നും അർത്ഥം വരും. കത്തപ
സപിണ്ഡം. രത്നാകീർണ്ണവിശീർണ്ണമീർണ്ണവസനനായും രത്നയിങ്ക
ൽ രത്നമാർഗ്ഗത്തിങ്കൽ. കീർണ്ണമായും ഉഴയുന്നതായും. വിശീർണ്ണമാ
യും അഴിയുന്നതായും ഇരിക്കുന്നു. മീർണ്ണവസനത്തോടും പഴുവസ്ത്ര
ത്തോടും കൂടിയവനായും. സംപ്രാപ്തകന്മാസനനായും, സംപ്രാപ്
തായിരിക്കുന്ന കിട്ടിയിരിക്കുന്നു. കന്മാശ്ചൈതന്നിതൃണിയിലെ.
അസനത്തോടും ഉൾപ്പെട്ടുകൂടിയവനായും. നിർമ്മാനനായും. മാ
നം വലിയതായും ഇല്ലാത്തവനായും. നിരഹംകൃതിനായും അ
ഹംകൃതിംഗവും ഇല്ലാത്തവനായും. ശമസുഖാഭോഭഗൈകഞ്ചല
സ്പൃഹനായും, ശമംകൊണ്ടുള്ള അന്തർദ്വിത ബഹിർദ്വിത നി
ഗ്രഹം ചെയ്യുവതബ്രഹ്മജ്ഞാനം ഉണ്ടെന്നു നിർമ്മിതം പരമാനന്ദസാ
ഗമനിമത്താനാശയമുപയോഗിച്ചു ചെയ്യുകൊണ്ടുള്ള. സുഖത്തിന്റെ
സെഷ്യാത്തിന്റെ. അഹോരാത്രികൽ അഹിതത്തിങ്കൽ. ഏകയാ
യി=മുഖ്യമായി ബദ്ധയായിരിക്കുന്നു ഉള്ള വിട്ടിരിക്കുന്നു. സ്പൃഹ

അതും=ആഗ്രഹത്തോടു കൂടിയവനായും. സ്ഥിതിനാകുന്നു=ഇരിക്കപ്പെട്ടവനാകുന്നു.

താല്പര്യം.

മനുഷ്യന്റെ യോഗാത്മകസംകേതന്റെ സിദ്ധിയിടുന്ന ബ്രഹ്മാനന്ദ സുഖമല്ലാതെ വിഷയോദ്ദിഷ്ടം സുഖരൂപത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതും ദുഃഖ മേരൂത്തുണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ശ്ലോകം.

ചണ്ഡാലഃ കിമഗ്രാദിജാതിരഥാശുഭാദി കിം താപസഃ
കിം വാ തപാവിവേകപേശമതരിയോഗീശപരേകോപികിം
ഇത്യുല്പന്നവികല്പജല്പമുപദേശാഭാഷ്യഭാണാജ്ഞൈ
ന്നക്രമോഽപരിണൈഃ ക്ലിഷ്ടമനഃസാന്ധാന്തിസ്വയം യോഗിനഃ ശ്രീ
അനന്തരം.

ചണ്ഡാലഃ കിം അഥാ ദിജാതിഃ അഥാ ശുഭഃ അഥാ
കിം താപസഃ കിം വാ യോഗീശപരേ തപാവിവേകപേശമ
തിഃ കഃ അഥാ കിം ഇതി ഉല്പന്നവികല്പജല്പമുപദേശാ
ജ്ഞാഭാഷ്യഭാണാ യോഗിനഃ പരിണ ക്ലിഷ്ടമനഃസ്വയം യോഗി
നാതി.

അർത്ഥം.

ചണ്ഡാലനോ=ചുവയനോ. അല്ലെങ്കിൽ ദിജാതിയോ=ബ്രാ
ഹ്മണനോ അല്ലെങ്കിൽ ശുഭനോ അല്ലെങ്കിൽ താപസനോ മഹർഷി
യോ. അല്ലെങ്കിൽ യോഗീശ്വരാനിൽ=ഇ=യോഗാത്മകസംകേതോ
നിൽ=ഇ. തപാവിവേകപേശമതരിയായിരിക്കു
ന്ന കന്യാതരിയെൻ്റെ=പരബ്രഹ്മാസമുപദേശം. റിവേ
കത്തിൽ=അറിവിങ്കൽ. പേശമതരിയായിരിക്കുന്ന=സമർത്ഥതയിരിക്കു
ന്ന മതിയോടും=മുഖ്യമായോടു കൂടിനിൽക്കുന്നു. ഒരുത്തന്നെ ഇപ്രകാരം
ഉല്പന്നവികല്പജല്പമുപദേശാഭാഷ്യമായിരിക്കുന്ന ഉൽപന്നങ്ങളായിരിക്കു
ന്ന=ഉണ്ടായിരിക്കുന്ന വികല്പജല്പമുപദേശങ്ങളോടു=മാറിമാറി സം
ശയിച്ചുപറയുന്ന ധർമ്മങ്ങളെക്കൊണ്ടു മുദാരന്ധ്രമായിരിക്കുന്ന=ശബ്ദി
ച്ചുംകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ജനങ്ങളാൽ, മതഭാഷ്യമാണന്ധ്രമായിരിക്കുന്ന
=ചൊല്ലുണ്ടെട്ടിരിക്കുന്നു. യോഗികൾ=യോഗാത്മകസംകേതം. പന്ഥാ
വിൽ=വഴിയിൽ. കൃഷ്ണന്മാരായും=ഇല്ല=കോപിക്കപ്പെട്ടവരായും
ഇല്ല. ക്ലിഷ്ടമനസ്സുകളായും=ഇല്ല. ക്ലിഷ്ടമായിരിക്കുന്ന=ദുഃഖിച്ചി
രിക്കുന്നു. മനസ്സോടും=ചിത്തത്തോടു കൂടിയവരായും=ഇല്ല. തന്ന
തോടെന്നും=അന്നും ചെയ്യുന്നു=നടക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

മനസ്സുവരുടെ ധിക്കാരസമുപാധങ്ങളെക്കൊണ്ടു സർവാപസ

നോക്കുകയും കൂടാതെ യോഗികൾ സഞ്ചരിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഹിംസാശൂന്യമതത്ത്വമശ്വനംധാത്രാമതൽ കൽപ്പിതം
വ്യാഭാസാപശവസ്തുണാംകരളജസ്പൃഷ്ടാസ്ഥവീശാധിനഃ
സംസാരാസ്തവ ലംഘനക്ഷമധീയാമുക്തിഃകൃതാസാഗുണാം
യത്പരേപഞ്ചയതാംപ്രയാന്തിസതതംസർവ്വസമാപ്തിംഗുണാഃ നവ

അനപയം.

ധാത്രാ മതൽ വ്യാഭാസാം ഹിംസാശൂന്യം മതത്ത്വമശ്വനം അശ്വനം കൽപ്പിതം പശവഃ തുണാംകരളജഃ സ്ഥവീശാധിനഃ സ്പൃഷ്ടാഃ സാ സംസാരാസ്തവ ലംഘനക്ഷമധീയാം തുണാം മുക്തിഃ കൃതാ യൽ അനപഞ്ചയതാം സർവ്വം ഗുണാഃ സമാപ്തിം പ്രയാന്തി.

അർത്ഥം.

ധാതാവിനാൽ=ബ്രഹ്മാവിനാൽ. മതത്ത്വം=ലായ. വ്യാഭാസം=സമുത്തരം. ഹിംസാശൂന്യമായും ഹിംസയോടു=പരോപദ്രവത്തോടു ശൂന്യമായും=ഹിതമായും, അയത്നസമയമായും, അയത്നത്തിലും=പ്രയത്നം ചെയ്യാത്ത അവസ്ഥയിലും. സുഖമോയും=ധാരാളം കിട്ടുന്നതായും ഇരിക്കുന്നു. അശ്വനമായിട്ടു=കേണമായിട്ടു. കൽപ്പിതമാകുന്നു=സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു. പശുക്കൾ=ശോകർ. തുണാംകരളക്കളായിട്ടും, തുണങ്ങളുടെ=പുല്ലുകളുടെ=അംകങ്ങളുടെ=നാവുകളുടെ. കളക്കളായിട്ടും=കേയിടുന്നവകളായിട്ടും. സ്ഥവീശാധികളായിട്ടും=താഴെ കിടക്കുന്നവകളായിട്ടും. സ്പൃഷ്ടമാകുന്നു=ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അയത്നം=അസ്ഥിതി. സംസാരാസ്തവ ലംഘനക്ഷമധീകളായിരിക്കുന്നു, സംസാരാസ്തവത്തിന്റെ=പ്രപഞ്ചസമുദത്തിന്റെ. ലംഘനത്തിൽ=കടക്കുന്ന വ്യാപാരത്തിൽ. ക്ഷമയാതിരിക്കുന്നു=യോഗ്യയായിരിക്കുന്നു. ധീയോടു=ബുദ്ധിയോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു. തുണാംകൾ=മനുഷ്യർ. മുക്തിയായിട്ടു=മോക്ഷമാഗ്നമായിട്ടു. കൃതമാകുന്നു=ചെയ്യപ്പെട്ടതാകുന്നു. യാതൊന്നിനെ=യാതൊരു മോക്ഷമാർഗ്ഗത്തെ. അനേപഞ്ചയത്തുകൾ=തിരഞ്ഞുനടക്കുന്നവർ. സർവ്വങ്ങളായിരിക്കുന്നു=സകലങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ഗുണങ്ങളും=വിശേഷങ്ങളും. സമാപ്തിയെ=അവസാനത്തെ. പ്രയാണം=ചെയ്യുന്നു=പ്രാപിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

ഏതൊരു സൽക്കർമ്മങ്ങളും നല്ല അസ്ഥയോടുകൂടിയും അതിന്റെ ഫലമുണ്ടാകത്തോടുകൂടിയും അനുഷ്ഠിച്ചാൽ ഫലപ്രദങ്ങളാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

ഗംഗാതീരേ ഹിമഗിരിശിഖാഞ്ചലപത്മാസനസ്യ ബ്രഹ്മ
 ബ്യാനാത്മസനവിധിനാ യോഗനിദ്രാം ഗതസ്യ മമ ക്ഷൈഃ ദിവ
 സൈഃ ഭാവ്യം കിം ന യേഷ നിവിശങ്കാഭേ ജരേഹരണാം.
 കണ്യായന്തേ ജരേഹരണാംസ്തഥംഗമംഗേമഭീഭയ. ന്ൻ
 അനന്ദം.

ഗംഗാതീരേ ഹിമഗിരിശിഖാഞ്ചലപത്മാസനസ്യ ബ്രഹ്മ
 ബ്യാനാത്മസനവിധിനാ യോഗനിദ്രാം ഗതസ്യ മമ ക്ഷൈഃ ദിവ
 സൈഃ ഭാവ്യം കിം ന യേഷ നിവിശങ്കാഭേ ജരേഹരണാം.
 സ്ഥാംഗം മഭീഭയ അംഗേ കണ്യായന്തേ

അർത്ഥം.

ഗംഗാതീരത്തിങ്കൽ = ഗംഗാനദിയുടെ കരയിൽ. ഹിമഗിരി
 ശിഖാഞ്ചലപത്മാസനനായി, ഹിമഗിരിയുടെ = ഹിമവാൽപർവതത്തി
 ന്റെ. ശിഖയിങ്കൽ = കല്ലിൽ. ചഞ്ചലമായിരിക്കുന്ന = ഉണ്ടാക്കപ്പെ
 ട്ടിരിക്കുന്ന. പത്മാസനം = പത്മമെന്നുള്ള അസനത്തോടു കൂ
 ടിയവാനായി. ബ്രഹ്മബ്യാനാത്മസനവിധികൊണ്ടു, ബ്രഹ്മബ്യാന
 ത്തിന്റെ = പരബ്രഹ്മസ്വരൂപവിശ്വാത്തിന്റെ. അത്മസനവിധി
 കൊണ്ടു = ശീലിക്കുന്ന റൂപാഭികൊണ്ടു. യോഗനിദ്രയെ = യോഗം
 കൊണ്ടുള്ള. വിഭവം = ഉറക്കത്തെ. ഗതനായിരിക്കുന്ന = പ്രാപിച്ചി
 രിക്കുന്ന. ഏനിക്കു ആ ദിവസങ്ങളിൽ, രാത്രികൾക്കു = വേക്ക
 പ്പെടുമ്പോൾ, യാതൊരു ദിവസങ്ങളിൽ നിവിശങ്കങ്ങളായിരിക്കുന്ന =
 സംശയംകൂടാതെ ഉരിക്കുന്ന. ആ ജരേഹരണങ്ങൾ = വയസ്സായമാ
 ള്ളതുകൾ. സ്ഥാംഗത്തെ = തന്റെ ദേഹത്തെ. മഭീഭയമായിരിക്കു
 ന്നു = ചീറ്റുന്ന സംഭവമായിരിക്കുന്ന. അംഗത്തിങ്കൽ = ഭേദത്തിങ്കൽ.
 കണ്യായനം ചെയ്യുന്നു = ഉത്തമുന്നു.

താല്പര്യം.

പുണ്യസ്ഥലത്തുവെച്ചു യോഗാഭ്യാസം ചെയ്യുന്നവന്റെ മേൽപറേ
 ഞാകാത്തതും രാഗദോഷാദികൾ കൂടിപോയിരിക്കാതെ ശൃംഗങ്ങൾ
 കൂടി വിശ്വാസപാത്രമായിട്ടുവൻ തീരുന്നതുമാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

പാണിപാദപവിത്രം ഭൂമണപരിഗതം കൈക്ഷേപകുന്തമനം
 വിസ്തീർണ്ണവസ്ത്രമാശാധവളമപമമം തലമസ്ഥപ്ലവർവി
 യേഷാം നിസ്സംഗിതാംഗീകരണപർണസമാന്തസന്തോഷിണസ്തേ
 ധന്യാസ്തസ്മൈസ്തേ വൃതികരണികാഃ കർമ്മനിമ്ബയന്തി. ൧൦൦
 അനന്ദം.

യേഷാം പാണി പവിത്രം പാദം ഭൂമണപരിഗതം കൈ

കൾ അക്ഷര്യം അന്നം അരായവളം അപമരം വിസ്തീർണ്ണം വസ്ത്രം ഉവി അസപല്ലം തല്പം നിസ്സംഗിതാംഗീകരണപരിണതസ്വാനതസന്താഷിനാഃ സന്യസ്തദൈന്യവൃതികരണികാഃ തേ ധന്യാഃ കർമ്മനിർമുഖന്തി.

അർത്ഥം.

താതൊരുത്തർക്കു, പാപി-കയ്യ. പവിത്രമാഴിയിരിക്കുന്ന-ശുദ്ധമായിരിക്കുന്ന. പാത്രമാകുന്നോ-ഭക്ഷണമാകുന്നോ. ഭൂമണപർഗതമായും-ഭാവത്തെ സമ്പാദിച്ചതായും. അക്ഷര്യമായും-നാശമില്ലാത്തതായും ഇരിക്കുന്ന. ദൈക്ഷം-ഭിക്ഷയെടുക്കുന്നവസ്തു. അന്നമാകുന്നോ-അഹാരമാകുന്നോ. അരാം-ഭിക്കുകൾ. ധവളമായി-പെളുത്തതായി. അപമവമായി-അഴുക്കില്ലാത്തതായി. വിസ്തീർണ്ണമായിരിക്കുന്ന-ചതുരതയിരിക്കുന്ന. വസ്ത്രമാകുന്നോ-മുണ്ടു അകുന്നോ. ഉവി-ഭൂമി. അസപല്ലമായിരിക്കുന്ന-വിസ്താരമായിരിക്കുന്ന. തൽപമാകുന്നോ-കിടക്കയാകുന്നോ. നിസ്സംഗിതാംഗീകരണപരിണതസ്വാനതസന്താഷികളായും, നിസ്സംഗിതയുടെ-സംഗംകൂടാത്ത സ്ഥിതിയുടെ. അംഗീകരണംകൊണ്ടു-സപീകാരംകൊണ്ടു. പരിണതമായിരിക്കുന്ന-പാകതവന്നിരിക്കുന്ന. സ്വാനത്തിങ്കൽ-മനസ്സിൽ. സന്താഷത്തോടു കൂടിയവരായും. സന്യസ്തദൈന്യവൃതികരണികാരായും, സന്യസ്തമായിരിക്കുന്ന-ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന. ദൈന്യവൃതികരണങ്ങളുടെ-തിക്കിത്തിരിക്കുന്ന അവമാനങ്ങളുടെ. നികരണോടു-കൂട്ടത്തോടു കൂടിയവരായും ഇരിക്കുന്ന. അധന്യന്മാർ-ഭാഗ്യവാന്മാർ. കർമ്മത്തെ-പുണ്യപാപാരവേഗത്തെ നിമുഖന-ചെയ്യുന്നു-നശിപ്പിക്കുന്നു.

താല്പര്യം.

ഓരോരോ കർമ്മഫലത്തെ അനുഭവിക്കാതെ ഇരിപ്പാനും അംഗാഗാളാസംഭവത്തെ വേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്ലോകം.

മാതർമ്മേദിനിതാതമാതസവേതേജസ്സുപന്ധന്ധോജുവ
ഭൂതപ്രോമനിബലഹ്വേഷവേതാമന്ത്യഃ പ്രണമാഞ്ചരീ
യുഷ്മസംഗവശോപജാതസുകൃതസ്ഥോഃ സ്ഥാനീർമ്മല
ജ്ഞാനാപാസുസമസ്തോമാഹമഹിമാചീയപരബ്രഹ്മണി.

അനവർത്തം.

(ഓം) മാതഃ ദേവിനി (ഓം) താത മാതത (ഓം) സവേതേജഃ (ഓം) സ്വപന്ധന്ധോ ജുവ (ഓം) ഭൂതഃ പ്രോമ നിബലഹ്വേഷവേതാമന്ത്യഃ പ്രണമാഞ്ചരീ (ഓം) യുഷ്മസംഗവശോപജാതസുകൃത സ്തോഃ സ്ഥാനീർമ്മലജ്ഞാനാപാസുസ

മസ്തഫാഹമമിമാ, പശ്ചാത്തമിനി ലീയേ,
അതിനും.

(അല്ലയോ) മാതാവേ=അമ്മേ, മേദിനി=ഭൂമി, (അല്ലയോ) താത്=അച്ഛാ, മാതൃത്വം=കാര്യം, (അല്ലയോ) സഖ്യം=സുഹൃദ്യം, തേജസ്സ്=സൂര്യംഗി ചന്ദ്രനക്ഷത്രപ്രകാശങ്ങളേ (അല്ലയോ) സഖ്യം=സുഹൃദ്യം, തേജസ്സ്=സൂര്യംഗി ചന്ദ്രനക്ഷത്രപ്രകാശങ്ങളേ (അല്ലയോ) ഭാതാവേ=സഹോദരേ, വ്യോമമേ=ആകാശമേ, വോന്മാഷം=ഭൂമി വായു തേജോമുഖാകാശ പഞ്ചഭൂതേശ്വരന്മാരാകുന്ന നിങ്ങളേ, (എന്നാൽ) ഈ അന്ത്യമായിരിക്കുന്ന=മുട്ടിയിരിക്കുന്നതായിരിക്കുന്ന, ഉന്നമാണ്ഡലി=വന്ദനം, നിബലമായി=ചെറുപ്പെട്ടതായി, (അന്ത്യം) യുഷ്ഠം=സംഗവശോപജ്ഞാസുകൃതസ്താംഗം=എന്നിടം=മുട്ടിയിരിക്കുന്ന സ്തംഗം=മസ്തഫാഹമമിമാവായിട്ടു, യുഷ്ഠം=സംഗവശാൽ=നിങ്ങളുടെ സംഖ്യയ്ക്കുവേണ്ടി, ഉപജാതമായിട്ടുള്ള=ഉണ്ടായിട്ടുള്ള, സുകൃതം=മേന്മയായിട്ടു=പുണ്യം=മേന്മയായിട്ടു, സ്വരം=ഏറ്റവും, ഹൃത്തായം=രോദിതമായും, നിബലമായും=നിഷ്പൂജ്യമായും=ഇരിക്കുന്നു. അന്ത്യം=അന്ത്യം=പരമാത്മസ്വരൂപം=യുഗ്മം, അപാസ്തമായിരിക്കുന്ന നീക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന, മോഹമമിമാവോടു=ചിത്താന്തരംഗത്തിന്റെ വലിച്ചത്തോടു കൂടിയിരുന്നായിട്ടു, പശ്ചാത്തമിനിക്ക്=പശ്ചാത്തമിനിക്ക്, മതിയെന്നും=ഒന്നിച്ചുചേരുന്നു.

താല്പര്യം.

യോഗാദ്രാസംഗമിച്ച പശ്ചാത്തമിയാനംചെയ്ത അപ്പോൾ, അകുന്ന പരമാനന്ദത്തെ അനുഭവിക്കുന്ന യോഗശ്വരന്റെ പഞ്ചഭൂതരൂപമാകുന്ന സ്വരൂപരീരവും ക്രമേണ അതതു ഭൂതാധിപന്മാരോടുചേരുന്നതും സുകൃതരീരം സാക്ഷാൽ അനാദ്യനാമാ അഖണ്ഡമാകാരമായും സർവ്വാപിയെങ്കിലും അഭ്യന്തരമായും പ്രാനവാസനാലഭ്യമായും നിഷ്പൂജ്യമായും ഇരിക്കുന്ന പശ്ചാത്തമിനിക്ക് ചേരുന്നതുകൊണ്ടു.

ഇതി ഭൂമിമഹാമഹിതാസാഗരപാദേശേ

ഭക്താഹരിവിഹിതം വൈരാഗ്യസഭാഷിതം സംപൂർണ്ണം

ശുഭം വേതു.

—

കാപ്പിറൈറവകാശം

“വിദ്യാഭിർബിനി” അച്ചുക്കുടം ഉടമസ്ഥനിൽ.

